

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
2014**

ROSENDAHLS A/S

ISSN 2245-1382

Inatsisartunut

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 10, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Ombudsmandi Inatsisartunut sulini pillugu ukiumoortumik nalunaaruteqartassasoq. Nalunaarut taanna tamanut saqqummiunneqartassaaq, Inatsisartullu ukiakkut nalinginnaasumik a-taatsimiinneranni Inatsisartunit Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 10, imm. 1 tunngavigalugu oqaluuserineqartassalluni. Suliat nalunaarummi ilanngunneqartut misissuiffiqineqartup imminut illersorluni oqaaserisaanik inatsimmi § 10, imm. 2 tunngavigalugu ilaqartinneqartassapput.

2014-imi ukiumoortumik nalunaarut aalajangersakkat taaneqartut tunngavigalugit matumuuna saqqummiuppara.

Suliat tamanut saqqummiussassannngortinneqartut ukiumoortumik nalunaarummi naqitatut saqqummersinneqartumi ilanngunneqanngillat, Atorfeqarfiulli nittarta-gaani www.ombudsmand.gl-imi atuarneqarsinnaallutik.

2014-imi ukiumoortumik nalunaarut uanga suleqatimalu ilisimatitsissutitsinnik aaqqissuussaannermi apeqqutit pissutsillu inatsiseqartitsinermut tunngasut Atorfe-qarfiup ukiumi nalunaarusiuunneqartumi immikkut eqqumaffigisimasavut pillugit allaaserisatut iluseqartinneqartunik tamatutaaq imaqarpoq.

Nuuk, juni 2015

Vera Leth

Imai

Siulequt	3
1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut	7
1.1 Sulisut	7
1.2 Angalanerit, tikeraarnerit misissuinerillu kiisalu nunanik allanik suleqateqarneq	7
1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera	8
1.4 Allanik suleqateqarneq	9
2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat	10
3. Allaaserisat	24
3.1 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqar- sinnaatitaanerat	24
3.2 Nalunaarsuinermi periaaseq pitsaasoq	36
4. Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit	44
4.1 Naalakkersuisoqarfup pisortaanik atorfinitsitsineq. Atorfimmut naleqquttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaat pillugu isumaliutersuutit. Qinnuteqartup piukkunnaateqarnerpaap atorfinitsinneqartar- nissaanik piumasaqaat (j.nr. 2013-905-0020)	44
4.2 Tjenestemandinik suliunnaarallartitsinermi akissarsianik ikilisaasarneq. Oqartussaasut Ombudsmandimut il.il. paasissutissiisussaataitanerat (j.nr. 2014-905-0022)	48
4.3 Qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Qitiusumik allaffeqarfissuarmi suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaaneq (j.nr. 2014-908-0002)	54
4.4 Inuit Aqqinik Aalajangiisartut. Inatsisikkut tunngavigisami amigaatit (j.nr. 2014-904-0008)	58
5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit, inatsiseqartitsiffiusunut agguataakkat	60

5.1	Aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinermut atatillugu assigiinngisitsineq (ombudsmandimut taartaasartup oqaaseqaataa 23/201200100/19-imik j.normoqarpoq, atorfeqarfiup 2010-811-0001-imik j.normoqarpoq)	60
5.2	Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat. Suliamut atatillugu pisortaqatigiit nanertuutaasumik qisuariaateqarneranni aalajangiinermik oqartarneq. Allanit ikiorteqarsinnaatitaaneq (j.nr. 2011-320-0001)	86
5.3	Palasitut atorfinitsinneqarnissamik qinnuteqaatip itigartinneqarnera. Pisinnaatitaanermik isumagisassanngortitsineq. Misissuisussaataanermik tunngaveqarneq (pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerat). Ilagiit sinniisaasa inassuteqarsinnaatitaanerat. Allattuisarneq (j.nr. 2013-319-0022)	106
5.4	Sulisitsisutut pisinnaatitaaneq, matumani atorfeqartitaasut peersinneqarnissaannik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Suliami allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq. Ombudsmandip saaffiginnissutaasa akineqartarnerat (j.nr. 2013-324-0010)	134
5.5	Ulluunerani paaqqinniffimmi inissamut akiliuteqartitseqqinneq (j.nr. 2013-632-0028)	159
5.6	Namineerluni misissuiffiginninnermik suliniut. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani sulianik suliani allagaatinik paasitinnerqarumanermut tunngasunik suliarinninnermik misissuineq (j.nr. 2013-902-0002)	171
5.7	Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik. Suliamik paasissutissartalersuineq. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerannik tunngavik (j.nr. 2013-905-0018)	204
5.8	Ukiukinnerusup ilinniartut ineqarfiani ineeqqamik tunineqarnera. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq. Oqartussaasutut pisinnaatitaaneq (j.nr. 2014-142-0009)	219
5.9	Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq aamma tunngavilersuineq (j.nr. 2014-321-0007)	230
5.10	Aalisariutip isaterneqarneranut tapiissutinit ilanngaassineq. Ilangaassinermut atatillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq. Ilitsersuisussaataitaaneq (j.nr. 2014-813-0009)	247

5.11	Nammineerluni misissuiffiginninneq. Aatsitassanut tunngasuni allagaatinik paasissutissiineq. Oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani naalakkersuinermi pissaanermik aqutseriaaseq (j.nr. 2014-905-0023)	261
5.12	Inissianik tarnikkut napparsimasunut innersuussisarneq. Naligiimmik pinnittarnermik tunngavik. Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissut (j.nr. 2014-905-0024)	380
6.	Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Naammagittaalliuutit pillugit suliat	396
7.	Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Suliat nammineerluni misissugassanngortitat	397
8.	Misissuinerit aamma nammineerluni misissuiffiginninnermik suliniutit	398
8.1	Sisimiuni ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Qasapermiuni misissuineq (j.nr. 2014-900-0002)	398
8.2	Tasiilami Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani misissuineq (j.nr. 2014-900-0004)	407
8.3	Tasiilami innarluutillit najugaqarfigisaanni Nasippimi misissuineq (j.nr. 2014-900-0005)	424
8.4	Kommuneqarfik Sermersuumi sulianik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinernut tunngasunik nammineerluni misissuiffiginninneq (j.nr. 2014-901-0048)	438

1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut

1.1 Sulisut

Mie Vejen Ritter Atorfeqarfimmi fuldmægtigit atorfimminit 2014-imi aprilip naanerani tunuarpoq.

Tassunga taarsiullugu Sean Kamelarczyk Paulsen 15. august 2014-imit atuutilersumik atorfinitsippara. Sean Kamelarczyk Paulsen Aarhus Universitetimi inatsisile-rituutut kandidatinningsimavoq.

Fuldmægtig Morten Bech Lorentzen piffissami 12. maj 2014-imi 15. august 2014-imum taartaagallartutut Folketingip Ombudsmandia isumaqatigiissuteqarfigalugu attartorpara.

Oqalutsi/nutserisoq Lars Vahl 30. september 2014-imi toqukkut qimaguppoq. Tamatuma kingornatigut Bolette (Bula) Larsen kiisalu Knud Møller Atorfeqarfimmi nutserisutut/oqalutsit 1. november 2014-imi atorfinitsippakka.

Atorfeqarfimmi 2014-ip naanerani uku sulisorineqarput:

Nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen

Inatsisilerinermi pisortaq Anders Jørgensen

Allatsi Alice Møller

Fuldmægtig Lili Rasmussen

Fuldmægtig Maria Louise Mikkelsen

Fuldmægtig Katrine Rosenkranz de Lasson

Fuldmægtig Sean Kamelarczyk Paulsen

Nutserisoq/oqalutsi Bolette (Bula) Larsen

Nutserisoq/oqalutsi Knud Møller

1.2 Angalanerit, tikeraarnerit misissuinerillu kiisalu nunanik allanik suleqate-qarneq

Nunat Avannarliit Killiit Ombudsmandiisa aprilip decemberillu qaammataanni ataatsimiinnerini Oslomi Københavnilu ingerlanneqartuni peqataavunga.

Taakkua saniatigut Nunat Avannarliit Ombudsmandiisa Ystadimi Sverigemiittumi ingerlanneqartumi ataatsimiinneranni peqataavunga.

Misissuinermik ataatsimut suliaqarninnut ilaatillugu Inatsisartullu Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 16 tunngavigalugu misissuinerit makku ingerlappakka:

Atorfeqarfik ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut Qasapermiunut Sisimiuniittumut misissuiartorluni martsip qaammataani tikeraarpoq. Atorfeqarfik tamatuma saniatigut Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffianut Tasiilamiittumut misissuiartorluni septemberip qaammataani tikeraarpoq. Misissuiartorluni tikeraarnerni marlunni taakkunani meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffiup MIO-p sinniisai peqataapput. Misissuinerit pillugit nalunaarusiat nalunaarummi immikkoortumi 8-mi ilanngunneqarput.

Atorfeqarfiup Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanut misissuiartorluni tikeraarnermut atatillugu inersimasunik timikkut eqqarsartaatsikkullu innarluutilinnik paaqqinniffik Nasippi Meeqqat Angerlarsimaffiannut atasoq nakkutigineqarlunilu sullivik Qaaliaq Nasippimut atasoq misissuiffigai.

Kommuneqarfik Sermersuup Tasiilami allaffeqarfia Atorfeqarfiup aammattaaq pulaarppaa, tassanilu suliat innarluutilinnut tunngasut arlallit misissorniarlugit aalajangiuppakka.

1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera

Suliamik suliarinninnermi peqataasinnaassuseqannginneq (j.nr. 2014-308-0003)

Namminersorlutik Oqartussat ataanni suliffeqarfimmi immikkoortortaqarfimmi pisortatut atorfimmit soraarsitsineq pillugu naammagittaalliuut 3. juli 2014-imi tiguara. Naammagittaallioortup ilaatigut atortussaattippaa soraarsitsineq pillugu aalajangiineq Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmi oqartussaa-sumi aalajangiinissamut pisinnaatitaanngitsumi pisimasoq.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq allakkatigut 7. juli 2014-imeersutigut nalunaarfigaara naammagittaalliummik suliarinninnera unit-sinniarlugu Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsimmi nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 5, imm. 2 innersuussutigalugu aalajangertunga, tassami inuk

suliami naammagittaalliutitip ataaniittumi eqqaaneqartoq ilaquuttannut qangaaniilli ikinngutaammat. § 5, imm. 2 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Suliami pissutsinik Ombudsmandip arlaannaannilluunniit illersuisuunnginneranik qularutiginnilersitsisinnaasoqarpat Ombudsmandip suliaq Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannut nassiuutissavaa, Ataatsimiititaliaallu suliaq Ombudsmandimut taartaasartumut Inatsisartut qinigaannut suliarisassanngortillugu tunniutissavaa.”

Naammagittaalliut Inatsisinik Atortitsinermit Ataatsimiititaliap Ombudsmandimut Taartaasartumut suliarisassanngortillugu nassiuppa.

Suliat suliarineqarnissaa Ombudsmandimut Taartaasartup ilaatigut manna inner-suussutigalugu allakkatigut 26. september 2014-imeersutigut itigartitsissutigaa, tassalu Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfiata 2015-imi aningaasanut inatsisip suliarineqarneranut atatillugu qitiusumik allaffeqarfissuarmi suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaaneq pillugu apeqqut Atorfeqarfiup 2012-imi ukiumoortumik nalunaarummi allaaserisami “Oqartussaasoq sorleq qitiusumik allaffeqarfissuarmi atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinissamat pisinnaatitaava?”-mi kingullermik eqqartorsimasaa pillugu tunngaviusumik isumaliutersuutit qulaajassagai naatsorsuutigineqartoq.

1.4 Allanic suleqateqarneq

DOT GL v/Bjarke de Renouard Atorfeqarfiup nittartagaata nutaap suliarineqarnissaa pillugu 2014-imi isumaqatigiissuteqarfigaara.

2. Kisitsisit atorlugit takussutissiat

Kisitsisit atorlugit takussutissiat sulianut Atorfeqarfimmi ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 2014-imi (1. januar 2014-imit – 31. december 2014-imut) suliarisimasannut attuumassuteqartut tulliuuttuni saqqummiunneqarput. Ukiuni nalunaarusiuunneqartuni marlunni matuma siuliini kisitsisit sanilliussissutissatut aammattaaq takutinneqarput.

Suliat inaarlugit suliarineqartut amerlassusii naammagittaalliuutit ukiup ingerlanerani takkuttut amerlassusiinut suussusiinullu ilaatigut ataneqarpoq. Atorfeqarfiup sulisoqarnikkut inissisimanagera kiisalu ingerlatai allat piffissap sulianik suliarinninnermut atorneqartup sivissusianut taamalu suliat ukiumi pineqartumi inaarlugit suliarineqartut amerlassusiinut aamma sunniuteqarsinnaapput.

Ilitsersuinerit naammagittaalliuutillu takkuttut amerlassusii Atorfeqarfiup kommuninut tikeraarnerisa nakkutilliillunilu misissuinerisa amerlassusiinut kiisalu Atorfeqarfiup tusagassiuutitigut eqqartorneqarsimaguni qanoq annertutigisumik eqqartorneqarsimaneranut aammattaaq ataneqarsorinarput.

2014-imi naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut tunngavigalugit sulianik atasiakkaanik 114-inik pilersitsivunga. Taakkua saniatigut sulianik nammineerluni misissugassanngortitanik 11-nik aallarniivunga.

Aammattaaq innuttaasunit saaffiginnissutit tunngavigalugit 2014-imi 99-eriarluni ilitsersuisoqarsimavoq. Ilitsersuinerit 2014-imi ingerlanneqarsimasut 2013-imi ingerlanneqarsimasunut 82-nut sanilliullutik 17-inik amerleriarsimapput. Sanilliussissutit oqaatigisinnaavara 2012-imi 30-riarlunga ilitsersuisimasunga.

Ilitsersuinerit ingerlattakkakka immikkoortunut marlunnut avinneqarsimagajupput. Siullit saaffiginnissutinut naammagittaalliuutivittut uannut tunniunneqarsimasuugunik suliarineqarnissaat itigartissutigineqarsimasussaagaluanut tunngasuupput. Ilitsersuinerit taakkunani innuttaasut oqartussaasunut allanut saaffiginnissaannik innersuunneqarajuttarsimapput. Aappaat tassaapput saaffiginnissutit, sulianik innuttaasunit saaffiginnissutaasut tunngavigalugit naammagittaalliuutinik suliarinninnerpiamik aallartitsivigisinnaasimasakka.

2014-imi oqartussaasunit suliffeqarfinnillu saaffiginnissutit tunngavigalugit ilitser-suisimanngilanga.

Naatsorsuinerit tulliit sulianik 2014-imi inaarlugit suliarineqartunik tunngaveqar-put. Taamaalillutik naatsorsuinerit taakku sulianut ukiumi nalunaarusiuunneqar-tumi matumani ukiumilu nalunaarusiuunneqartumi matuma siuliani tiguneqarsi-masuusinnaasut inaarlugit suliarineqarsimasunut tunngasuupput.

Suliat 2014-imi inaarlugit suliarineqarsimasut naatsorsorneqarneri matuma ataani immikkoortunut pingaarnernut marlunnut avinneqarsimapput:

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimanngitsut: Suliat ataani taaneqartunik pissuteqarlunga suliarisinnaangikkukkit inissisimaffimmut tassunga ilanngunne-qassapput.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut: Suliat inissisimaffimmut tassunga ilanngunneqassapput naammagittaalliummut atatillugu suliaq pillugu isummerfi-gisannik oqaaseqaateqarsimaguma.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimanngitsut

2014-imi naammagittaalliuutit katillugit 110-t suliarineqarnissaat itigartitsissutigineqarput. Paasissutissat nalunaarsukkani matuma ataaniittuni itigartitsinermut pissutaasut ukiunullu 2014-imut, 2013-imut 2012-imullu tunngasunik amerlas-sutsit taaneqarput (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 1-imi takuuk). Tassani naammagittaalliuutit pingasut (3) 2014-imi naammagittaalliortunit tu-nuartinneqarsimapput. Sanilliussissutitut oqaatigisinnaavara naammagittaalliuutit marluk (2) 2013-imi naammagittaalliuutillu 24-t 2012-imi tunuartinneqarsimasut.

Tabelimi tulliuttumi suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimanngitsut sulianut Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu suliarisinnaanginnakkit itigartit-sissutigineqarsimasunut aamma sulianut Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 14, imm. 1 tunngavigalugu suliariniarnagit aalajangiiffigisimasannut agguataarneqar-simapput.

	2014	2013	2012
Suliat Ombudsmandi pillugu inatsit tunngavigalugu suliarineqarsinnaangitsut			
Kinaassuseq isertuullugu naammagittaalliuutit il. il.	3	6	-
Naammagittaalliuutit kingusinaartumik tunniunneqartut	5	4	2
Naammagittaalliuutit eqqartuussiveqarnermut tunngasut	0	1	0
Naammagittaalliuutit naalagaaffimmi oqartussaasunut il.il. tunngasut	5	12	3
Naammagittaalliuutit namminersortunut/inunnut ataasiakkaanut tunngasut, matumani Naammagittaalliuutit Namminersolutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaat ilanngullugit eqqarsaatigalugit	4	5	3
Naammagittaalliuutit oqartussaasumut qulliuernerusumut suliaasiissutigineqarsinnaasut	10	12	22
Suliap suliarineqarnerani peqataasinnaatitaannginneq	1	2	2
Suliat aalajangersimasumik suliarineqarnissaat itigartitsissutigineqartut			
Apeqquteqaatit (1)	-	-	1
Uppernarsaatinik naliliiviginninnissamik il.il. piumasqaateqarfiusut (2)	0	3	-
Ingerlatsiviup inuit ataasiakkaat pillugit inatsit tunngavigalugu sulinera (3)	5	2	-
Isornartorsiuinissaq ilimananngilaq	20	20	-
Naleqquttuutitsineq (4)	51	38	-
Allat (5)	6	31	62
Katillugit	110	136	95

(1) Apeqquteqaatit 2013-imit aallartittumik innuttaasunit saaffiginnissutit tunngavigalugit ilitersuinerit amerlassusilerneqarneranni ilanngunneqartarput.

(2) Tassani pineqarput suliat uppernarsaatinik naliliiviginninnermik imaqartut, eqqartuussivitsigut pitsaanerpaamik qulaajaavigineqarsinnaasut. Tassani aammat-
taaq pineqarput suliat naliliiviginninnermi sulianik immikkut ilisimasaqarfiginnin-
nissamik/paasisimasaqarfiginninnissamik piumasaqaateqarfiusut.

(3) Tassani pineqarput suliat pisumik naliliiviginnereerlunga suliarinissaat itigartit-
sissutiginiarlugit aalajangiivigisakka, taakkua oqartussaasup inuit ataasiakkaat pil-
lugit inatsiseqartitsineq tunngaviginerullugu iliuuseqarfigisimasaannut tunngasuu-
nerat pissutigalugu, soorlu pissutsit isumaqatigiissutinut (overenskomster) tunnga-
sut aamma suliat taarsiissuteqartarnermut tunngasut nalinginnaasut.

(4) Tassani pineqarput suliat oqartussaasumut susassaqartumut suliarisassanngor-
tillugit ingerlateqqillugit siullertut nassiunneqarnissaat naleqqunnerpaasu-
tut/eqqornerpaasutut isigisakka. Naammagittaalliortoq tamatumunnga peqatigitil-
lugu iltersorneqartarpoq suliaq oqartussaasup suliarereerpagu uannut naamma-
gittaallioqqissinnaasoq. Naleqqunnerpaasutut/eqqornerpaasutut isiginninneq pis-
sutigalugu itigartitsinermi suliat assigiinngitsorpaaluit pineqartarput, soorlu suliat
oqartussaasumit naammagittaalliuutigineqartumit inaarlugit suliarineqarsiman-
ngitsut (matumani piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq pillugu
naammagittaalliuutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit) sulialluunniit nammagittaal-
liortup tunngavilersuutaanik (tamanik) oqartussaasup naammagittaalliuutigine-
qartup isummerfiginninnissaminut periarfissaqarfigisimanngisai. Naleqqunner-
paasutut/eqqornerpaasutut isiginninneq tunngavigalugu itigartitsineq tassavoq
tunngaviumik isummami, tak. Ombudsmandi pillugu inatsit, aalajangiisuusu-
mik tunngaviumik matuminnga takutitsisoq, tassalu ingerlatsiviup innuttaasullu
aaqqiagiinngissutaat taakkua akornanni aaqqinniarneqaaqartariaqartut, nakkutil-
liinermi oqartussaasup avataaneersup uanga Atorfeqarfittut ittup akuliutsinneqan-
nginneranni.

(5) Tassani pineqarput itigartitsinermi tunngavilersuutit immikkoortuni allani
imaaliallaannaq ilaatinneqarsinnaanngitsut. Tamanna ilaatigut sulianut naamma-
gittaalliuuteqartup suliame inatsiseqartitsinikkut soqutigisaqarfiginngisaanut, su-
lianut naalakkersuinikkut (politikikkut) siunertaqartunut (soorlu Inatsisartut i-
natsisaat pillugit naammagittaalliuutinut), sulianut soqutaalluanngitsunut sulia-
nulluunniit oqartussaasup naammagittaalliuutigineqartup suliamik saqqummiussi-
vigneqareerluni suliareqqinnialigaanut atuuppoq.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut

Immikkoortumi tassani kisitsisit naammagittaalliuutinik tiguneqartuinnarnik tunngaveqarput. Taamaalillutik suliat nammineerluni misissuiffiginninnermik aallartitsivigisimasakka ilanngunneqanngillat.

Taakku pillugit oqaatigaara suliat Kalaallit Nunaanni kommuninut tikeraarninnut atatillugu imaluunniit nammineerluni misissuiffiginninnermik suliatorpiaq misissuiffiginninnermik aallartitsivigisimasakka 10-t 2014-imi inaarlugit suliarisimagikka. 2013-imi suliat taamaattut 16-it 2012-imilu 23-t inaarlugit suliaaraakka.

2014-imi naammagittaalliuutit 9-t aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarlugit suliarineqarput, taakkulu naammagittaalliuutigineqartut tunngavigalugit aallartinneqarsimallutik.

Kisitsisit matuma ataani takutinneqartut suliat oqartussaasumut, inatsisunik atuutisiffiusumut naammagittaalliuutigisamullu agguataarneqarnerannik takutitsipput. Assiliartani 2-mit 4-mut kisitsisit ukiumi pineqartumi naammagittaalliuutinit inaarlugit suliarineqarsimasunit tamarmiusunit procentinngorlugit takutinneqarput.

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarlutik inaarlugit suliarineqartut, oqartussaasut sorliit naammagittaalliuutigineqarnerannut agguataagaasut (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 2-mi takuuk):

	2014	2013	2012
Naalakkersuisoqarfiit taakkualu ataanni			
oqartussaasut	5	4	9
Kommunit	4	0	4
A/S Inissiaatileqatigiiffik INI	0	0	0
Aalajangiisartut Siunnersuisoqatigiillu			
Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik	0	0	0
Skatterådi	0	0	0
Allat	0	1	0
Katillugit	9	5	13

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarlutik inaarlugit suliarineqarsimasut, inatsisinik atortitsiffiusup sorliup naammagittaalliuutigineqarnera mallillugu agguataagaasut (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 3-mi takuuk):

	2014	2013	2012
Isumaginninneq pillugu inatsiseqartitsineq	1	0	1

Taakkunannga:

- Isumaginninnermi inissiat	0	0	1
- Ineqarnermut tapiissutit	0	0	0
- Isumaginninnermi pensionisiat	0	0	0
- Inummut tapit	0	0	0
- Pisortanit allatigut ikiorsiissutit allat	0	0	0
- Meeqqanut akilersuutit il.il.	0	0	0
- Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutit	1	0	0
- Utertitassanngortillugit ikiorsiissutit	0	0	0
- Annertussusileriikkanik ikiorsiissutit	0	0	0
- Allat	0	0	0

Atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq	5	1	6

Taakkunannga:

- Atorfinitsitsineq atorfinitsitsinermilu atugassarititaasut/pisinnaatitaaffiit	1	0	0
- Atorfinitsitsineq, pisussaaffiit, pineqaatissiinerit soraarsitsinerillu	4	0	4
- Soraarnerussutisianut tunngasut	0	0	0
- Sulisunut inissiat	0	0	0
- Allat	0	1	2

Attartortitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq	0	2	0

Taakkunannga:

- Attartugassamik innersuussineq	0	0	0
- Attartornermik atorunnaarsitsineq	0	0	0
- Ineqarnermut akiliutinut akiitsut	0	0	0
- Attartukkamik allamut attartorallartitsineq	0	0	0

- Ineqarnermut akiliutininik naatsorsuineq	0	0	0
- Kiassarnermut naatsorsuutit	0	0	0
- Qularnaveeqqutinut siumut akiliutit	0	0	0
- Utaqqisut allattorsimaffiat	0	0	0
- Aserfallatsaaliineq	0	0	0
- Inissialiornermut/illuliornermut tapersiissutit (BSU)	0	0	0
- Nunaminertamik tunniussineq	0	2	0
- Allat	0	0	0
Akileraarutit akitsuutillu	0	0	0
Taakkunannga:			
- Naatsorsuineq	0	0	0
- Erniat	0	0	0
- § 50 tunngavigalugu tunniussinerit	0	0	0
- Immikkut akuersissuteqarnerit	0	0	0
- Allat	0	0	0
Akiliisitsiniarnermik suliaqarneq	1	0	0
Peqqinnissaq	0	0	0
Taakkunannga:			
- Aqutsineq pillugu naammagittaalliuutit	0	0	0
- Allat	0	0	0
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	1	0	3
Taakkunannga:			
- Aalisarneq	0	0	1
- Piniarneq	0	0	1
- Inuussutissarsiornermut tapersiissutit	0	0	0
- Pisassiissutinik akuersissutinillu tunniussinerit	0	0	0
- Allat	1	0	1
Inuussutissarsiornermut tunngasut allat	0	0	0

Atuartitsineq	1	0	0
Taakkunannga:			
- Suliffimmi sungiusarneq	0	0	0
- Allat	1	0	0
Ilageeqarneq	0	0	0
Atuisartut/pisisartut	0	1	1
Allat	0	1	2
Katillugit	9	5	13

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarneqarsimasut, suut naammagittaalliuutigineqarneri tunngavigalugit agguataagaasut (percentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 4-mi takuuk):

	2014	2013	2012
Aalajangiinerit	5	4	9
Tunngavilersuineq	1	0	0
Pisinnaatitaaneq	2	0	0
Piffissaq suliamik suliarinninnermut			
atorneqartoq	0	0	3
Ingerlatsinermi ileqqorissaarneq	0	0	0
Paasitinneqarsinnaatitaaneq	0	0	1
Ingerlatsinermik suliaqarnivik	0	1	0
Inatsisini tunngavissaqarnermik apeqquut	1	0	0
Paasissutissanik ingerlatitseqqinneq	0	0	0
Nipangiussisussaataaneq	0	0	0
Ilitsersuineq	0	0	0
Naligiimmik pinnittarnermik tunngavik	0	0	0
Allat	0	0	0
Katillugit	9	5	13

Naammagittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqarnermik kingornatigut inaarlugit suliarineqarsimasut, misissuinerma qanoq inernilerneqarnerinut agguataakkat (procentinngorlugit naatsorsuineq assiliartami 5-imi takuuk):

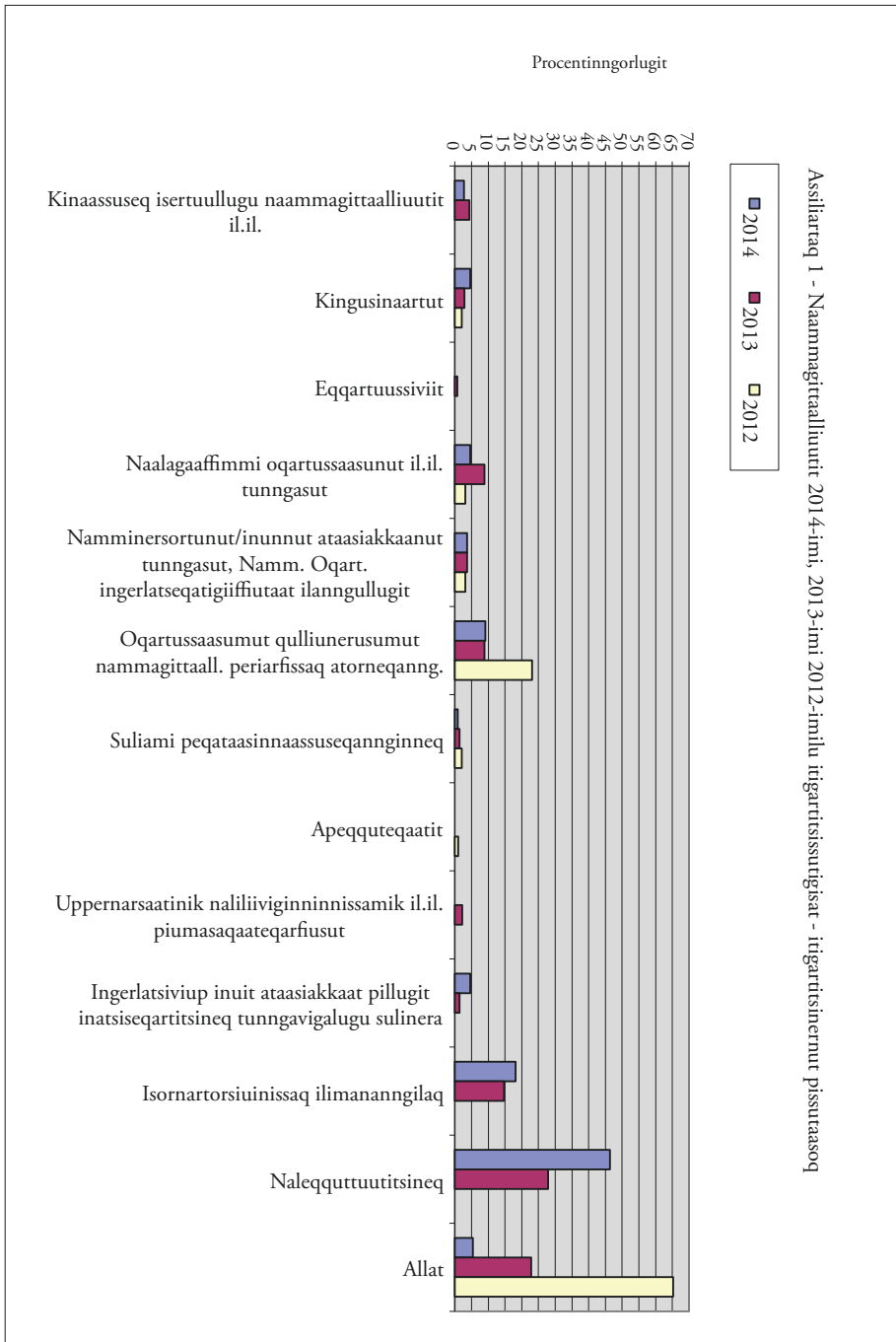
	2014	2013	2012
Isornartorsiuneq	5	1	5
Inassuteqaateqarneq kisimiitillugu	0	0	3
Isornartorsiuneq inassuteqaateqarnerlu	2	1	3
Isornartorsiuinertaqanngitsut inassuteqaatitaqanngitsullu (6)	2	3	2
Katillugit	9	5	13

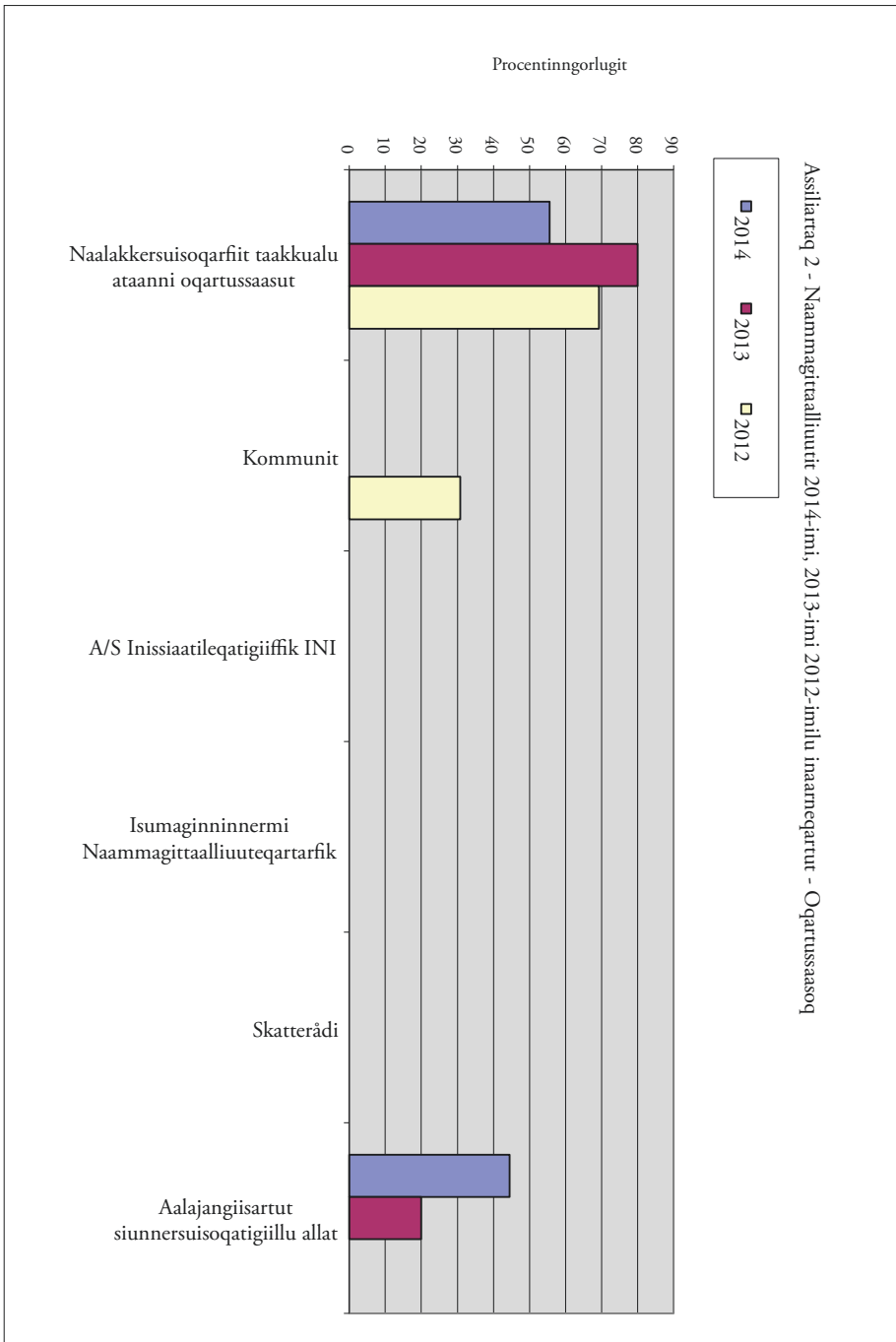
(6) Immikkoortut marluk “oqaaseqaatitallit” aamma “oqaaseqaatitaqanngitsut” immikkoortumi “isornartorsiuinertaqanngitsut inassuteqaatitaqanngitsullu”-mi ataatsimut ilanngunneqarput.

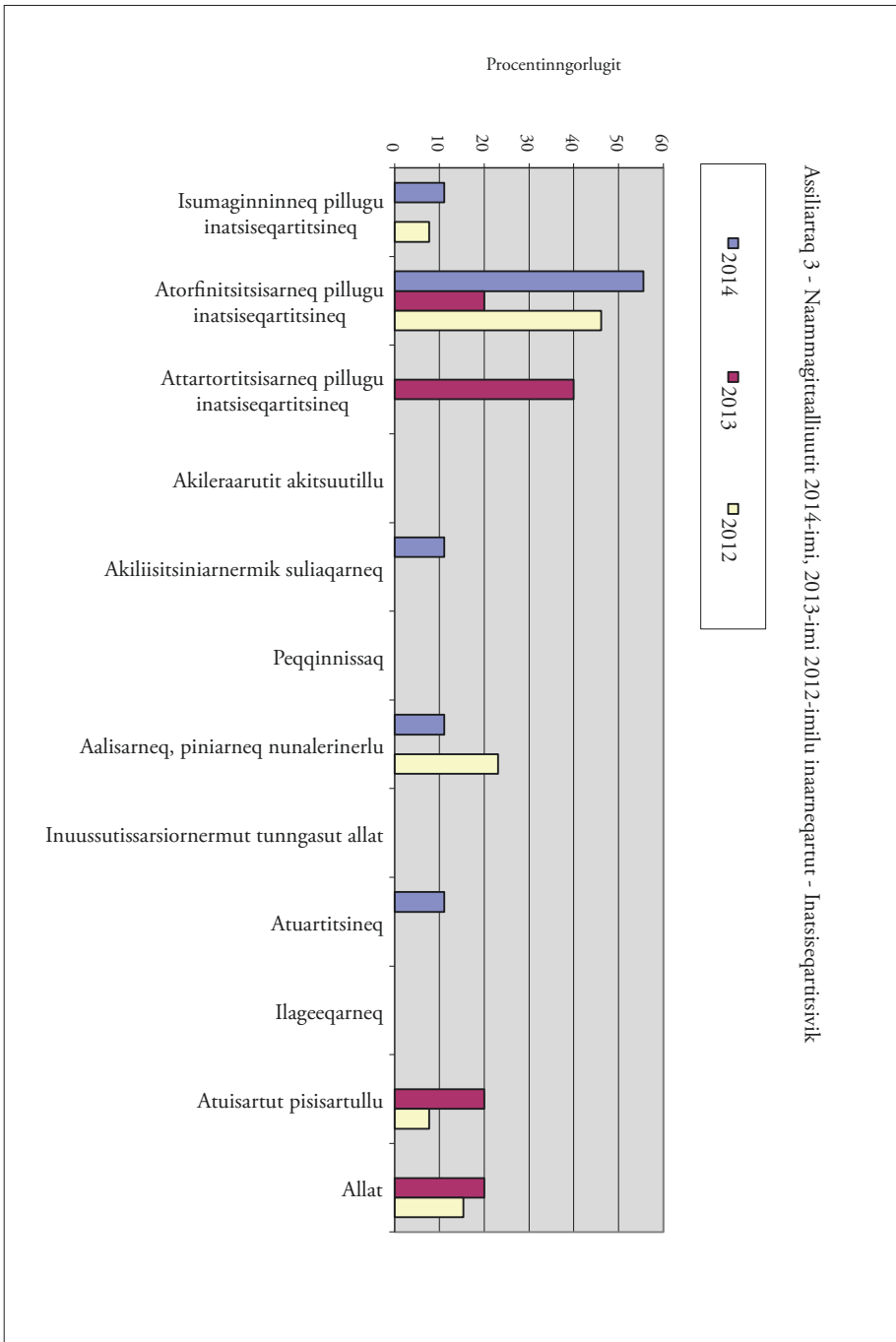
Nakkutilliilluni misissuineramik suliaqarneq

2014-imi suliat nakkutilliilluni misissuinermut tunngasut pingasut (3) pilersip-pakka.

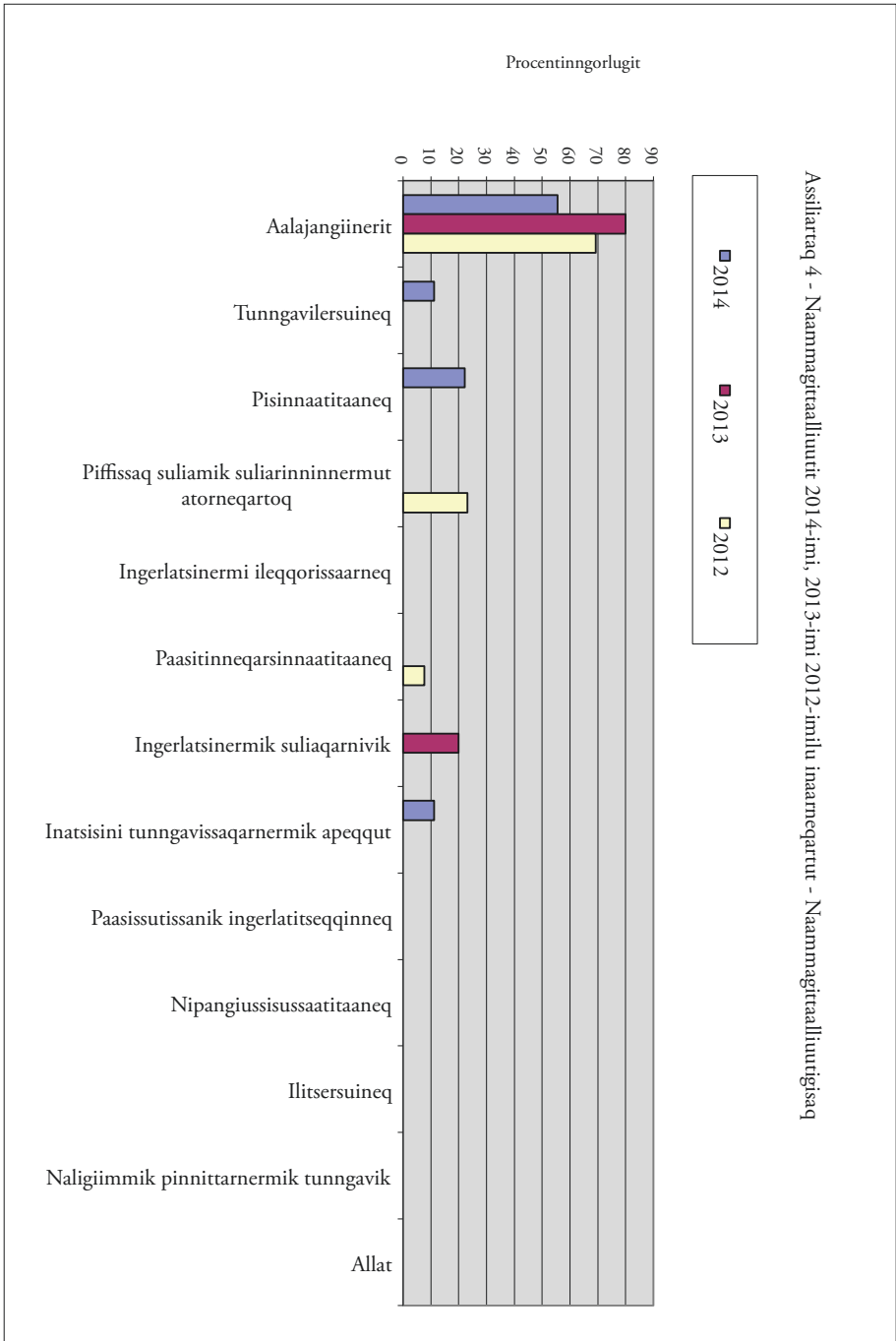
2014-imi suliat nakkutilliilluni misissuinermut tunngasut pingasut (3) inaarlugit suliaaraakka. Suliat nakkutilliilluni misissuinermut tunngasut pingasut taakku ukiu-moortumik nalunaarummi matumani immikkoortumi 8-mi ilanngunneqarput.

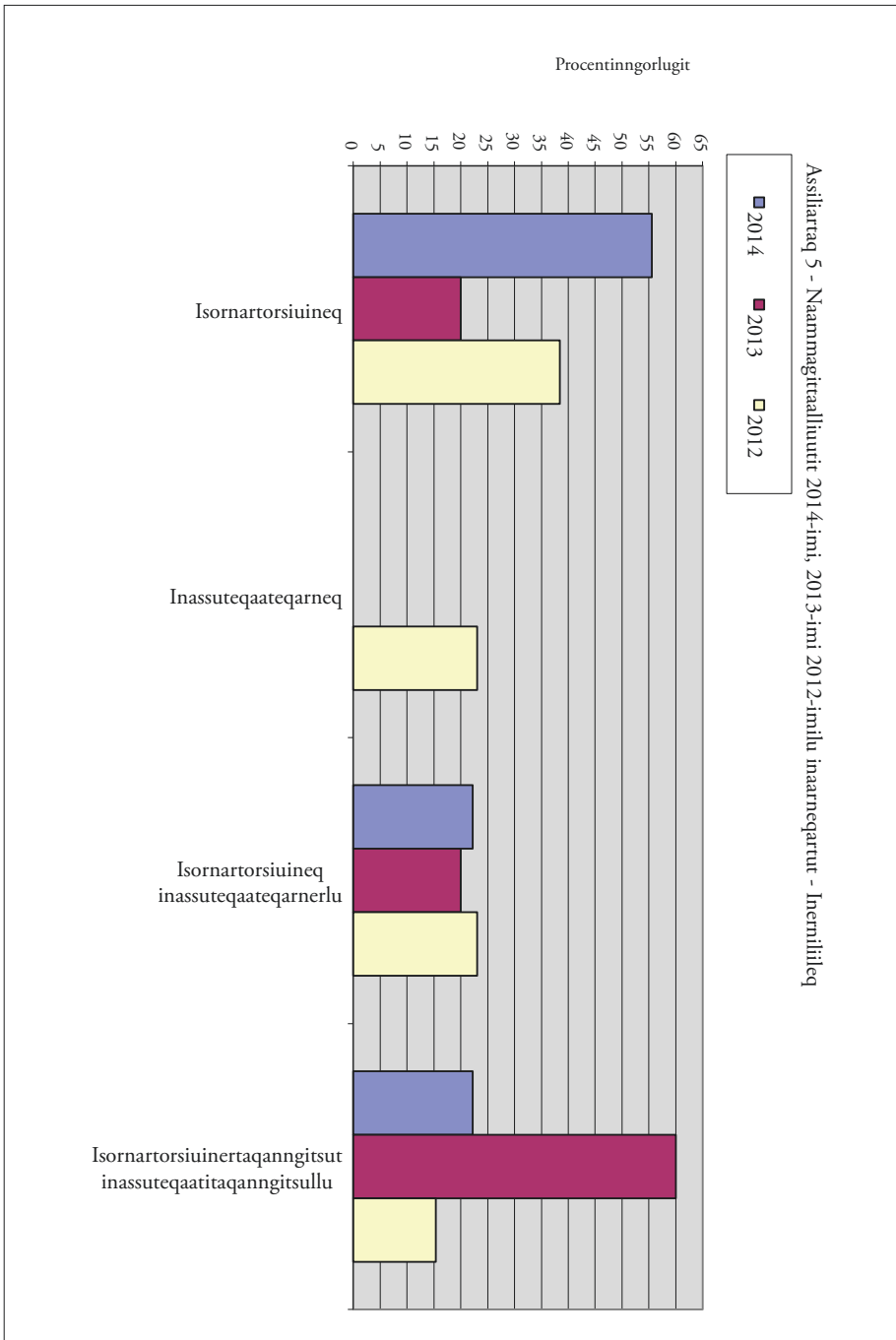

Assilitaraq 4 - Naammagitraalluutit 2014-imi, 2013-imi 2012-imi inaarqarut - Naammagitraalluutigisag

3. Allaaserisat

3.1 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat

Allaaserinnittoq inatsisilerinermi pisortaq Anders Jørgensen

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat Ombudsmandip 2014-imi marloriarluni isummerfigaa. Suliaq siulleq ulluunerani paaqqinniffinni pisortanut pingasunut kommunimi atorfeqartitaasunut kommunip ulluunerani paaqqinniffinnut tunngasuni allannguuteqartitsinissamik isumaliutersuuteqarnera pillugu tusagassiuutinut allakkanik ammasumik nassiussisimanerat pillugu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu tamarmik immikkut aalajangersimasumik ilusiligaanngitsumik uparuarneqarsimasunut tunngasuvoq¹. Suliap aappaani pineqartoq tassaavoq sulisut sinniisaat, napparsimmavissuup immikkoortortaqarfiani pissutsit sulinermi avatangiisinut tunngasut pillugit tusagassiuutinut oqaaseqaateqarsimanini pillugu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu mianersoqquneqarsimasoq².

Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq naalagaaffimmi marlutsigut pingaarnertut illersugaavoq, tassalu Tunngaviusumi Inatsimmi § 77-ikkut pisortat nakkutilliinissaata ataatsimut inerteqqutaanerani aamma imaqartukku kiisalu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Europami Isumaqatigiissummi artikel 10-kkut. Aalajangersakkat taakku pisortani atorfeqartitaasunut tamakkiisumik aamma atuupput, nalinginnaasumilli imminut (inuinnartut) sinnerluni oqaaseqaatitut saqqummiunneqartunut taamaallaat atuulluni; taamaalillutik pisortani oqartussaasumi pisortaqatigiit kia oqartussaasoq sinnerlugu oqaaseqaateqarsinnaatitaanera pillugu malit-tarisassanik oqaaseqaatillu taamaattut imarisaat pillugit tunaartarisassanik erseq-ginnerusunik ilaatigut aalajangersaasinnaapput.

Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-ip aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Euro-pami Isumaqatigiissummi artikel 10-p tamakkiisumik kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup atuunnerani taaneqarsinnaasoq aallaavigaat. Aalajangersakkalli kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup killissalerneqarsinnaaneranut periarfissamik ammaassipput.

1) Nalunaarummi immikkoortoq 5.2 takuuk.

2) Nalunaarummi immikkoortoq 5.9 takuuk.

Aalajangersakkat kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup pisuni aalajangersimasuni immikku ituni killissalernerqarsinnaaneranut periarfissamik ammaassinerat ingasattajaartumik atorniarneqassanngilaq. Aamma pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat annertoorujussuusoq taamaalillunilu kiffaangissuseqarluni oqaaseqarsinnaatitaaneq taanna killissalersorneqassappat taamaaliornissamut pisariaqarlunnartunik tunngavissaqassasoq aalajangersakkat taakkua erseqqilluinnartumik tunngavigaat.

Kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup pisortani atorfeqartitaasunut atuuttutut isigineqartariaqartup atorfeqartitaanikkut killissalersugaanera pillugu tulliuuttuni allaaserisat tamanna tunngavigalugu paasineqassapput. Taamaalilluni oqaaseqaateqarneq akuerineqarsinnaasut iluanniinnersoq avataanniinnersorluunniit pissutissaqartumik nalornissutigineqarpat ilimaginninneq manna atuuttariaqarpoq, tassalu oqaaseqaateqarneq akuerineqarsinnaasut iluanniittoq. Allatut oqaatigalugu killissalersuutit tulliuuttuni taaneqartut suli sakkortunerusumik killissalersuisutut paasineqassapput. Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni killissanik aalajangersaaneq pisut ataasiakkaarlugit erseqqilluinnartumik naliliinermik tamatigut tunngaveqartarpoq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik namminneq oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni atorfeqartitaanikkut killissaliussat suut atuunnersut aallaqqaasiutitut (immikkoortumi 1-imi) allaaseriniarneqarpoq. Oqaaseqaatinik saqqummiussineq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinikkut sunik kinguneqartinneqarsinnaanersoq (inatsiseqartitsinikkut sunniuteqarsinnaanersoq) tamatuma kingornatigut (immikkoortumi 2-mi 3-milu) allaaserineqarpoq. Kiisalu suliani marlunni taakkunani 2014-imeersuni Ombudsmandip inerniliussai (immikkoortumi 4-mi) naatumik eqqartorneqarput, inatsiseqartitsinikkullu atuuttoq naggaasiutitut (immikkoortumi 5-imi) eqikkarneqarluni.

1. Pisortani atorfeqartitaasut pisussaaffii namminneq oqaaseqaateqarnissaanni killissaliisutut

1.1. Aallaqqaasiut

Pisortani atorfeqartitaasut atorfeqartitaanertik aqqutigalugu aalajangersimasunik pisussaaffeqarput. Pisussaaffiit taakku atorfeqartitaanermut tunngasut piunnarnissaannut pisussissamisoorluinnartumik inissisimapput.

Pisortani atorfeqartitaasut pisussaaffii sulisussaataitanertut (matumani ilumoorfiginnittussaataitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu), nipangiussisussaataitanertut, naalattussaataitanertut atorfirmullu naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piunasaqaatitut (decorum officialitut) allaaserineqarajuttarput³.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik killissaliineq pisussaaffinni sisamani taakkunani ataatsimut nassaarinierneqartariaqarpoq. Tamanna eqqarsaatigalugu inatsilerineri atuakkiani periaatsimilu pingaartumik ilumoorfiginnittussaataaneq, nipangiussisussaataitaaneq atorfirmullu naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piunasaqaat soqutiginaateqartutut isigineqarput⁴.

1.2. Ilumoorfiginnittussaataitaaneq

Sulisitsisumut ilumoorfiginnittussaataitaaneq pisuni aalajangersimasuni pisortani atorfeqartitaasup kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik killissaliisuusinnaavoq.

Ilumoorfiginnittussaataitanerup – oqartussaasup ilumini aalajangiiniartarnera ingerlasinnaaneralu eqqarsaatigalugit – pisortani atorfeqartitaasut oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik Ombudsmandip paasinninnera malillugu qaqugukkut killissaliisinaanera pillugu pingaarnerusutigut isummanik Folketingip Ombudsmandia oqaaseqaammi 1987-imeersumi⁵ saqqummiussivoq. Ombudsmandip paasinninnera inatsilerineri atuakkiani (periaatsimilu) akuerisaasutut ataatsimut isigineqartariaqarpoq.

Akuerineqarsinnaanngitsumik oqaaseqaatinut tunngasut takuneqarsinnaasussatut annikitsuararsuupput, oqaatigineqassaarlu kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqar-

3) Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret"-imi 2002-meersumi Kaj Larsenip qupperneri 188-imi tulliinilu allaaserisaa.

4) Oqartussaasorli sinnerlugu oqaaseqaateqarnermi killissaliisutut aallaqqaasiummi taaneqartoq pisut qanoq ittuussiat apeqqutaatillugu naalattussaataitanermik tunngaveqartariaqarpoq.

5) Folketingip Ombudsmandia 1987-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 237 tullii-lu (ass. tak. 1995-imi ukiumoortumik nalunaarummi quppernerit 381 tullii-lu).

sinnaatitaaneq killissalersorneqassappat pissutsit ataani taaneqartut tamarmik eq-qortinneqarsimassammata⁶.

Taamaallaat nammineq suliassa qarfigisap iluani kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaate-qarsinnaatitaaneq killissalernerqarpoq

Ilumoorfiginnittussaataitaaneq pisortani atorfeqartitaasut ataasiakkaat suliat pineqartup nammineq suliassa qarfiata iluaniittut kisiisa eqqarsaatigalugit killissaliisuu-sinnaavoq. Taamaalillutik pisortani atorfeqartitaasut ingerlatsiviup suliassa qarfiini ulluinnarni sulinerminni attuumassuteqarfiginngisaminni suliat pillugit killilersu-gaangitsumik kiffaanngissuseqarlutik allatulli oqaaseqaateqarsinnaatitaapput.

Pisortanili atorfeqartitaasut suliani nammineq suliassa qarfigisap iluani atugassiissu-tit pillugit apeqqutinut tunngasuni annertuumik kiffaanngissuseqarlutik oqaase-qaateqarsinnaatitaapput, tassami suliat taamaattut atorfeqartitaasut ataasiakkaat pineqartut siunissami atorfeqartitaanerannut pissutsinullu suliffimmi atugaannut annertuumik sunniuteqarsinnaammata/pingaaruteqarsinnaammata.

Taamaallaat “sulisut pingaarutilittut inissisimasut” kiffaanngissuseqarlutik oqaase-qaateqarsinnaatitaaneranni killissaliisoqarpoq

Ilumoorfiginnittussaataitaaneq “sulisunut pingaarutilittut inissisimasunut” killissa-liisumik sunniuteqartut taamatuttaaq isigineqarpoq. Tassa imaappoq pisortani atorfeqartitaasut ataasiakkaat sulinerminni oqartussaasup aalajangiinerani peqataa-simanersut peqataavannersulluunniit apeqqutaasoq. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi killissaliissutini atorfeqartitaasut naalakkersuinikkut aqutsinikkulluunniit aalajangiisartunut ungasissumi inissisimasumik suliaqartut pineqartunut nalinginnaasumik ilaatinneqarneq ajorput.

Piffissaq oqaaseqaatinik saqqummiussiffik

Kiisalu oqaaseqaatit aalajangiineq sioqqullugu aalajangiinerulluunniit kingornati-gut saqqummiunneqarsimanersut apeqqutaavoq. Suliap aalajangiivigineqanngin-

6) Folketingip Ombudsmandiata 1998-imi ukiumoortumik nalunaarummini quppernemi 319-imi tulliini lu oqaatigaa ilimagineqartoq ”atorfeqartitaasup suliassa qarfigisani pillugu paasisutissanik eqqunngitsunik saqqummiussisinnaanerani killissaliissutit immikkut ittut sulisitsisumut ilu-moorfiginnittussaataitaanerup [aammattaaq] nassatarigai, immaqalu aamma oqaaseqaatit ilusaat eqqarsaatigalugit”. Killissaliissutit taaneqartut allaaserisami tassani atorfimmu naapertuuttumik (sulinerminni sulinerullu avataani) ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasa-qaatit ataani (immikkoortumi 1.4-mi) inissinneqarput.

nerani oqaaseqaateqarnissamut periarfissaq – suliarinnittup iluani aalajangiiniarnerup ingerlanerata illersorneqarnissaa eqqarsaatigalugu – kingusinnerusukkut oqaaseqaateqarsinnaanermi annikinnerusinnaavoq.

1.3. Nipangiussisussaataaneq

Pisortani atorfeqartitaasut ataatsimut nipangiussisussaataapput, taamaalillugu tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, tak. pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1 aamma 3 kiisalu §§-it 52-imit 54-imit.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ikkut aamma pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq paasisuttissaq 1) inatsisikkut imaluunniit 2) aalajangersakkakut allakkut atuussinnaassuseqartukkut (soorlu sulinermut atatillugu naalakkiutikkut⁷⁾ isertuussassatut taaneqaruni imaluunniit 3) pisortat inuilluunniit ataasiakkaat soqutigisaasa annertuumik mianerineqarnissaat isumaginiarlugu tamanna allatigut pisariaqarpat⁸⁾ nipangiuismaneqassasoq.

Nipangiussisussaataaneq aallaavimmini tassaavoq “inatsiseqartitsinikkut assigiisaartuumik atorneqartartoq”-mik taaneqartartoq, taannalu eqakuluttuumik oqaatigalugu imaappoq nipangiussisussaataaneq tassaasoq malittarisassaq ersarippallaanngitsoq: Taamaalilluni paasisuttissap isertuunneqarnissaa pisortat inuilluunniit ataasiakkaat soqutigisaasa annertuumik mianerineqarnissaat isumaginiarlugu qaqugukkut pisariaqarpa? Inatsilerinermi atuakkiani oqaatigineqarpoq inatsiseqartitsinikkut assigiisaartuumik atorneqartartoq maleruaqqusatut ilusilersoqqissaakkatut iluseqannginnermigut inatsiseqartitsinermik atuisumut qilersuisuunngitsoq, peqqusissutitunnarli iluseqarluni, pissuserissaarnikkut inooqataanikkulluunniit uuttuutitut immersorneqartariaqartutut inatsiseqartitsinermillu paasinninneq pif-

7) Nipangiussisimasoqarnissaanik sulinermut atatillugu naalakkiut nipangiussisussaataanermik suliassaarfik qaangerlugu atorneqarsinnaanngilaq. Taamaalilluni nipangiussisimasoqarnissaanik sulinermut atatillugu naalakkiut tassaaginnarpoq 3) tunngavigalugu suut atuuttooreernerannik erseqqissaaneq.

8) Tamatuma saniatigut nipangiussisussaataanerup suna nassatarigaa pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1-ip sukumiinerusumik nassuiaraa naatsorsuutigineqarpoq, tassami pissusaaffik aalajangersakkami tassani annertuumik nassuiarneqarmat tassaasoq paasisuttissanik isertuussassanik pissutissaqarani ingerlatitseqqilluni tunniussinissamik atuinissamillu inerteqquteqarneq, tak. Jon Andersenip atuagassiami “Juristen”-imi 1988-imeersumi naqinneqartumi allaaserisaa “Tavshedspligt i forvaltningen”.

fissami pineqartumi atuuttoq tunngavigalugu immerneqartariaqartutut ittoq. Taamaattumik sulianik nipangiussisussaataitanermut tunngasunik suliarinninnermi nipangiussisussaataaneq unioqqutinneqarsimanersoq pisut ataasiakkaarlugit pineqartoq pillugu naliliisoqartariaqarpoq.

Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq eqqarsaatigalugu nipangiussisussaataitaaneq aalajangersimalluinnaqissaarnerusunut tunngasuvoq. Taamaallilluni nipangiussisussaataanermi pissusiviusut pillugit paasissutissanik, ass. paasissutissanik meeqqap ingerlarsimaffimmini inooqataaneranut tunngasunik, ingerlatitseqqilluni tunniussineq kisimi pineqarpoq. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi pissusiviusut pillugit paasissutissanik ingerlatitseqqilluni tunniussineq pineqartunut ilaatinneqarpoq, kiffaanngissuseqarlunili oqaaseqaateqarsinnaatitaanermik oqartarnermi qitiusoq tassaavoq oqaaseqaatit isummanik saqqummiussisusut.

1.4. Atorfimmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat (decorum officiale)⁹

Kalaallit Nunaanni tjenestemandit pillugit inatsimmi § 12, imm. 1-imi immikkoortut aappaatigut aalajangersarneqarpoq tjenestemandip atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatigineqarnissamillu piumasaqaataasunik eqqortitsinnaanini sulinermini sulinermillu avataani takutissagai. Piumasaqaat taanna - atorfimmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat decorum officialemik taaneqartartoq pisortani tjenestemandituunngitsoq atorfeqartitaasunut inatsiseqartitsinikkut tunngavik inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq tunngavigalugu aamma atuuppoq.

Atorfimmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat nipangiussisussaataitaaneq pillugu malittarisassatulli tassaavoq inatsiseqartitsinikkut assigiissaartumik atorneqartartoq.

Taamaalilluni sulisitsisoq atorfimmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat unioqqutinneqarsimanersoq naliliissaguni atorfimmut naapertuuttumik (sulinermi suline-

9) Anders Jørgensenip atuakkiaani "Decorumkravet for præster"-mi 2011-meersumi quppererit 74 tulluilu innersuussutitalit takukkit.

rullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat tapertatut tunngaviit atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaatip oqaasertaani¹⁰ (annertunerusumik anikkinnerusumilluunniit) paasineqarsinnaasut assigiinngitsut tunngavigalugit isiginiassavaa: Atorfik suna pineqarpa – ass. atorfik qaffasissoq atorfigineqarpa, imaluunniit sulisoq “nalinginnaalluinnartoq” pineqarpa? Sumi atorfeqartitaaneq – ass. nunaqarfeeqqami kikkut tamarmik ilisarismaqatigiiffiisaanni atorfeqartitaaneq pineqarpa? Pisoq pineqartoq pillugu ulluni pisoqarfiusuni ileqqorissaarnikkut aalajangiisuusumik paasinninneq qanoq ittuua?

Oqaaseqaatinik aalajangersimasunik saqqummiussineq atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammik unioqputitsinerusinnaavoq. Ass. sulisitsisup pisortani atorfeqartitaasoq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu malersorsinnaavaa, taaneqartup kingulliup pinerluttulerineq pillugu inatsimmi ataqqinassutsimik innarliinerit pillugit aalajangersakkat unioqputippagit. Suliami 1960-ikkut naalerneranneersumi Folketingip Ombudsmandia isumaqarpoq niaqu-laartunik isumaginnittoqarfiup sulisuisa højskoleanni naggataarnersiornermi isumaginnittunngorniap oqalugiarnermi siulersuisunik “anarsuit taasertariaqartut”-nik taasisimanagera pissutigalugu siulersuisut ilinniartumik taassuminnga soarsitsisimanerannik isornartorsiuinissamat tunngavissaqarani¹¹.

Aamma oqaaseqaatit saqqummiunneqarunik pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu malersorneqaataasinnaangitsut pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu pisuni immikkut ittuni atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammik unioqputitsinertut isigineqarsinnaasariaqarput.

Oqaaseqaatip taamaattup atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammik unioqputitsinerusinnaaneranik naliliinermi oqaaseqaatip ilusaa isiginiarneqartariaqarpoq – pingaartumik oqaatsit suut atorineqarsimanerat – oqaaseqaatillu imarisaa.

10) Jacob Christian Bertramip allaaserisaa “Et spørgsmål om tillid – decorumkravet for offentligt ansatte” atuagassiami Justitiامي nr. 4-mi 2001-imeersuni quppernemi 8-mi tulliini lu naqineqartoq.

11) Folketingip Ombudsmandiata 1969-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 35 tulliilu.

Oqaaseqaat suliap imarisaanut tunngasoq ajornartorsiutinngorsinnaanngorlugu allaat saqqummiunneqarsinnaavoq – naak “mitalliiniutit” soorunalimi aamma inissaqartinneqartussaagaluartut. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup taamatut killissalersorneqarnera suliap imarisaanut tunngasumik saqqummiussinermut amerlanertigut akornutaanaviannngilaq, ilusaa allanngortinneqaannarpat. Oqaaseqaat iluserisani pissutigalugu atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaaqat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutaanersoq isumaliutersuutigineqarpat manna isumaliutersuutini ilaatinneqartariaqarpoq, tassalu oqaaseqaatip allatut iluseqarsimasuuguni anguniagaq taannaasoq angusimasinnaagaluarneraa. Nunanut allanut ministereqarfiup 1996-imi tusagassiuutit pillugit siunnersuisoqatigiivisa taamani kultureqarnermut ministeriusoq atuartartut allagaanni “klumpedumpip bulldozerillu uersagaattut” eqqartorpa, taamaattorli qungujuallaatissatut oqaatigalugu “nunasiullaqqissuusooq”. Atuartartut allagaasa taakkua akuerineqarsinnaasup killissaa qaangingajalluinnarsimagunarpaat¹².

Oqaaseqaatip imarisaa kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup qiterpiarisaa atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaaqat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutit aamma iluseqarsinnaavoq. Taamaalillutik saqqummiussat eqqunngitsut, ingasattajaartumik ilarrallattaarinerit il.il. atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersorneq kusanaallisinnaavaat, naak ilutsimikkut suliamut attuumassuteqartut saqqummeraluarunilluunniit. Oqaaseqaatit suliamut attuumassuteqarlunnartut pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu pisuni (immikkorluinnaq) ittuni aamma ajornartorsiutaasinnaapput; ass. palasip arneriniartarfiit pisortanit tapiiffigineqartartut pilersinneqarnissaat ilalerlugu aviisimi allaaserippagu tamanna ajornartorsiutaasinnaagunarpoq – aviisimi allaaserisap pimoorussinertut suliamullu attuumassuteqartut saqqummenera apeqqutaatinnagu.

Oqaaseqaatit atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaaqat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutaanersut oqallinnermi oqaaseqaatit pinerluttulerineq pillugu inatsit tunngavigalugu malersorneqarsinnaanngitsut matumanilu aamma oqaaseqaatit isum-

12) Jacob Christian Bertramip allaaserisaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 26 tullialu.

manik saqqummiussisuusut (tassalu oqaaseqaatit imarisaasa) assortuussutaanerpaanerat erseqqippoq.

Ataatsimut isigalugu ilimagisariaqarpoq oqaaseqaat atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamilu piumasaaqat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutaanersoq apeqqummik naliliinermi suliaq pineqartoq tunngavigilluinnarlugu pisariaqartoq, tassanilu kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq tunngavittut pingaarutilerujussuartut ilaasutut ilaatinneqassaaq imaluunniit allatut oqaatigalugu: “Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq nalilittut tunngavittulluunniit tassaavoq [...] atorfirmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamilu piumasqaammik naliliinerup qanoq inernilerneqarnissaanik aqutsisuusoq, pissutsit immikkut ittut allat saneqqutsinissaq periarfissaqalersinngippassuk¹³”.

2. Oqaaseqaatinik inatsisinik unioqqutitsisuusunik saqqummiussinerup atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinikkut kingunerisai

Pisortani atorfeqartitaasut oqaaseqaatinik inatsisinik unioqqutitsisuusunik saqqummiussisut, tak. qulaani oqaatigineqartut, sulisitsisumit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu naggataatigut pineqaatissinneqarsinnaapput.

Naalasseriitsuliorneq pissutigalugu pineqaatissiissutit taakku tjenestemandit eqqarsaatigalugit tassaapput mianersoqqusineq, naveersineq, pillaammik akiliisitsineq (taamaattorli qaammatip affaanut akissarsiat sinnernagit), suliffimmut allamut, suliffeqarfimmut allamut atorfirmulluunniit allamut nuutsitsineq, atorfirmik appartitsineq soraarsitsinerluunniit, tak. tjenestemandit pillugit inatsimmi § 27, imm. 1. Tjenestemandiunngitsut eqqarsaatigalugit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu pineqaatissiissutit tassaasarpud mianersoqqusineq soraarsitsinerlu (soraarniuteqartitsineq peersitsinerlu).

Naalasseriitsuliorneq pissutigalugu pineqaatissiissutip sorliup atorneqarnissaanik toqqaanermi atorfinitsitsisarneq ingerlatsinerlu pillugit inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut sulisitsisup eqqaamassavai, ilaatigut ingerlatsineq pillugu

13) Jacob Christian Bertramip allaaserisaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 28 tullialu, tak. Henrik Zahlep atuakkiaani “Dansk forfatningsret – menneskerettigheder”-mi 2010-meersumi quppernerit 90 tulliiilu.

inatsiseqartitsinermi pisumut naapertuuttumik iliuseqartarnermik tunngavik, tassanilu aalajangersarneqarpoq pineqaatissiissut sakkukinnerpaaq anguniakkap anguneqarnissaanut naammattoq toqqassallugu sulisitsisup pisussaaffigaa. Pisumut naapertuuttumik iliuseqartarnermik tunngavik taanna suliani kiffaangissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermut tunngasumik minnerpaaffiatigut saqqumilaartumik aamma inissisimasariaqarpoq.

3. Oqaaseqaatinik inatsisinik unioqqutitsisuunngitsunik saqqummiussinerup atorfinitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinikkut kingunerisai?

Oqaaseqaatit inatsisinik unioqqutitsisuunngitsut naalasseriitsuliorneq pissutigalugu sulisitsisup tungaanit pineqaatissiinermut – toqqaannartumik toqqaannanngikka-luamillu – soorunalimi - tunngaviusinnaanngillat.

Taamaattorli pisoqarsinnaavoq oqaaseqaatip inatsisinik unioqqutitsisuunngitsup – soorlu suleqatigiinnermi ajornartorsiutinut tunngasup – sunniutai ima sakkortutigi-sinnaallutik allaat pisortaqtigiit naliliineq tunngavigalugu qisuariaatinik nanertuutaasunik, soorlu naliliineq tunngavigalugu soraarsitsinermik, iliuseqarnerannut tunngaviusinnaallutik. Inatsisinik atorfitsinermut ministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneratt pillugu ilitser-suusiaani¹⁴ allassimasutut suussusiliinissamik uppernarsaatillu qularnaatsuunissaannik piumasqaatit pisortaqtigiit pisuni taamaattuni immikkut eqqumaffigis-savaat, matumani piumasqaatit suleqatigiinnermi ajornartorsiutit annertuujunissaannik piumasqaatit atuuttut, ajornartorsiutip atorfeqartitaasumut pingaarnerusutigut pisuutitsissutigineqarnissaat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik mianerinninneq oqimaalutaanermi oqimaassuseqarluartoq pisortaqtigiit tamatumunnga peqatigitillugu eqqaamassavaat.

Matuma erseqqissarneqarnissaa pingaartuuvoq, tassalu oqaaseqaatip inatsisinik unioqqutitsisuunngitsup saqqummiunneqarnera immiini tassaangimmat pisortaqtigiit naliliineq tunngavigalugu qisuariaatinik nanertuutaasunik iliuseqarne-

14) Inatsisinik atorfitsinermut ministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneratt pillugu ilitseruusiasa nr. 87, 14. september 2006-imeersoq. Folketingip Ombudsmandiata 2001-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 552 tullilu (pingaartumillu quppernerit 565 tullilu) aamma takukkit.

rannut tunngavissaliisinnaasoq, tassaaginnarlunili oqaaseqaatip saqqummiunne-garnerata kinguneratut sunniutaasinnaasoq.

4. Suliat 2014-imeersut

Suliani marlunni 2014-imeersuni taakkunani Ombudsmandi marlunnik assigi-ngilluinnartunik inerniliussivoq.

Suliami ulluunerani paaqqinniffinni pisortanut tunngasuni Ombudsmandip nunap eqqartuussiviani eqqartuussut namminerisamik oqaaseqaatit namminerinngisamil-lu oqaaseqaatit akornanni killissap sumiinnera pillugu apeqqummik isummerfigin-nittoq innersuussutigalugu oqaatigaa pisortat taakku tusagassiuutinut allakkaminni ammasuni kommuni sinnerlugu oqaaseqaateqarsimasut, ilaatigummi atorfimmik taaguutaat atorlugit atsiorsimagamik. Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuse-qarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik illersuineq siusinnerusukkut oqaatigi-neqartutut taamaallaat taakku inuinnartut oqaaseqaateqarsimappata nalinginnaa-sumik atuummat, ulluuneranilu paaqqinniffinni pisortat taakkua kommunip tusa-gassiuutinut tunngasunik ingerlatseriaasia unioqqutissimammassuk Ombudsmandi isumaqarpoq kommunip pisortanik taakkuninnga tamanik uparuaasimanera isor-nartorsiussallugu tunngavissaqarani.

Suliami sulisut sinniisaannut tunngasumi taanna napparsimmavissuaq sinnerlugu oqaaseqaateqarsimanngilaq, sulisunulli sinniisutut suliani tunngavigalugu taamaa-liorsimalluni. Ombudsmandi isumaqarpoq sulisut sinniisaata ilumoorfiginnittus-saatitaanini unioqqutissimanngikkaa, naak Naalakkersuisoqarfik isumaqaraluartoq sulisut sinniisaat unioqqutitsisimasoq. Ombudsmandi ataatsimut isiginnilluni isu-maqarpoq sulisut sinniisaata napparsimmavissuup immikkoortortaqarfiani sulif-fimmi avatangiisit pillugit oqaaseqaatai inatsisinik unioqqutitsisuunnigitsut, naalas-eriitsuliornerlu pissutigalugu mianersoqqussut taamaalilluni pissutissaqarani tun-niunneqarsimasoq.

5. Eqikkaaneq

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaner-at pillugu inatsiseqartitsinikkut atuuttunik imaaliillaannaq eqikkaaniarneq ajornaku-soortuuvoq. Pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsin-naatitaanerat nalunaaruteqarsinnaatitaanerallu pillugit isumaliutissiisummi

2006-imeersumi¹⁵ oqaatigineqartutut tamanna annertunerusutigut matuminnga pissuteqarpoq, tassalu suliassaqarfimmi tassani atuakkiaasimasut periaatsillu takutikkaat inatsiseqartitsinikkut atuuttut assigiinngisitaartorujussuusut, taamaalillunilu pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata killissaanik aalajangiiniarneq isiginiagassanik pissutsinillu assigiinngitsunik oqimaalutaanemit sunnerneqarsimalluni. Oqimaalutaaneq taanna siusinnerusukkut aamma oqaatigineqartutut pisuni ataasiakkaani pisumik naliliiviginneqqissaarnermik tunngaveqarpoq, suliamilu pineqartumi pisunit immikkut ittunit sunnerneqarsimalluni.

Pisortanili atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni inatsiseqartitsinikkut atuuttoq pingaarnerusutigut imatut eqikkarneqarsinnaavoq:

Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq taamaallaat oqaaseqaatinut oqartussaasoq sinnernagu namminerli sinnerluni saqqummiunneqartunut atuuppoq. Aammattaaq kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq immikkoortumi 1-imi sukumiinerusumik allaaserineqartutut pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu atorfeqartitaasup sulisitsisumut iluoorfiginnittussaataitaneranit, nipangiussisussaataitanermit kiisalu atorfimmut naapertuuttumik (sulinermi sulinerullu avataani) ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammit pisortani atorfeqartitaasunut ataasiakkaanut atuuttumit killissalernerqarsimasinnaavoq.

Sulisitsisup pisortani atorfeqartitaasoq oqaaseqaatinik inatsisinik unioqqutitsisusunik saqqummiussisoq naalasseriitsuliorneq pissutigalugu pineqaatissiisutunik naggataatigut iliuuseqarfigisinnaavaa. Sulisitsisup pisuni immikkut ittuni pisortaqatigiit naliliinikkut qisuariaataat atorfeqartitaasumut iliuuserisinnaavai, atorfeqartitaasup oqaaseqaatinik inatsisinik unioqqutitsisunngitsunik saqqummiussinerata nassatarisaanik sunniutit kingunerisaattut.

Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq inuiaqatigiinni inatsisitigut aqunneqarlutik tamanit oqartussaaqataaffigineqartuni tunngaviulluinnartumik pingaaruteqarpoq. Taamaalilluni kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaati-

15) Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata nalunaaruteqarsinnaatitaanerallu pillugit isumaliutissiisut nr. 1472/2006, qupperneq 98.

taaneq nalilittut tunngavittulluunniit aallaqqaasiummi aamma oqaatigineqartut tamatigut tassaassaaq pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik – suliani ataasiakkaanisulli ataatsimut - inatsiseqartitsinikkut killissanik aalajangersaanermi pissusissamisoortumik nukittuumillu aallaavik. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup pingaaruteqarnerata sulianik pineqartunik eqqartuussiviit Ombudsmandeqarfiullu sukumiisumik misiliisarnissaat nassataraa.

3.2 Nalunaarsuinermi periaaseq pitsaasoq

Allaaserinnittoq fuldmægtig Katrine Rosenkrantz de Lasson

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata sulianik suliani allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasunik suliarinninneranik misissuineq Ombudsmandip 2013-imi ukiakkut aallartippaa (ukiumoortumik nalunaarummi immikkoortoq 5.6 takuuk). Ombudsmandi Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsuinermi periaasianik nalunaarsueriaasianillu samminninnissaminut tamatumunnga atatilugu periarfissaqalerpoq. Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsuinermi periaasiani ajornartorsiutinik arlalinnik Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfiup Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut uparuaanera misissuinermit tassunga ilaatigut inerniliunneqarpoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliame pineqartumi Ombudsmandi kingusinnerusukku nalunaarfigaa qitiusumik allaffeqarfissuarmi tamarmi sulianik suliarinneriaaseq nalunaarsueriaaserlu nutaat 2015-imi piviusunngortinniarneqartut, tamatumunngalu atatilugu nalunaarsuinermi najoqqutassiaq nutaaq kiisalu nalunaarsuinerne ataatsimut periaaseq pitsaasoq suliarineqarniartut.

Danmarkimi inatsiseqartitsinermi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip nutaap 1. januar 2014-imi atortuulersinneqarnerata kingornatigut Danmarkimi oqartussaasut allagaatinik/uppernarsaatinik aalajangersimasunik nalunaarsuinissaannut pissusaaffik inatsisikkut massakkut aalajangersarneqarsimalerpoq, tak. pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nr. 606-imi, 12. juni 2013-imeersumi § 15.

Pissusaaffik inatsisikkut aalajangersagaasoq taamaattoq Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinermi massakkut ilaanngilaq, ingerlatsinermili ileqqorissaarneq pillugu

tunngaviit iluanni pisortani oqartussaasut nalunaarsuisarneranni tunaartarisassat aalajangersimasut ilaapput, taakkulu Kalaallit Nunaanni oqartussaasunut aamma atuupput.

Pisortani oqartussaasut nalunaarsuisarneranni tunngaviit taakku ilaatigut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Danmarkimi inatsisip nutaap atortuulersinneqarnera sioqqullugu suliani arlalinni Folketingip Ombudsmandianit erseqqissarneqarput, tunngaviillu taakku taamaalillutik ilaatigut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Danmarkimi ataatsimiititaliarsuup paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsip pillugu isumaliutissiissutaani nr. 1510/2009-mi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Danmarkimi inatsimmut nutaamut tunngaviusumi taamatuttaaq ilaatinneqarsimapput.

Pisortani oqartussaasut nalunaarsuisarnerisa siunertaa imarisaalu pillugit tulliuuttuni naatsumik takussutissiisoqarpoq.

Nalunaarsuinermi periaatsip pitsaasup siunertai

Nalunaarsueriaaseq sukumiisooq nalunaarsuinermilu periaaseq pitsaasoq arlalinnik siunertaqarput, amerlasoorpassuartigullu oqartussaasut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassanik malinninnerannut/eqqortitsinerannut tunngaviullutik.

Tamanna ilaatigut oqartussaasut suliami allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik Ombudsmandip Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani nammineerluni misissuiffiginninnerani qitiusunik malinninnerat eqqarsaatigalugu atuuppoq.

Oqartussaasup suliami allagaatit/uppernarsaatit paasissutissiissutigineqarnissaat kissaatigineqartut nalunaarsorsimanngikkunigit suliamiluunniit allagaatit/uppernarsaatit sumiinnerat takussutissaqartinngikkuniuk allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa akuerisinnaassanngilaa, taamaalillunilu suliami allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq asuliinnarninngussalluni.

Oqartussaasup naammaginangitsumik kukkusumilluunniit nalunaarsuisimanini pissutigalugu suliami allagaatit uppernarsaatillu ataasiakkaat paasissutissiissutigineqarnissaat kissaatigineqartut sumiinnerat takussutissaqartinngikkuniuk suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisap suliareqarnera tamatuma pissu-

seqataanik kinguarsarsinnaavaa. Tamanna suliame allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkat suliame allagaatinik pilertortumik paasitinneqarsinnaatitaanermik ilaatigut qulakkeerisussaanerat isiginiarlugu pitsaasuunngilaq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 16, imm. 2 (pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutit ilanngullugit) aamma tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 1 (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutit ilanngullugit), taakkunanilu aalajangersarneqarpoq suliame allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaq akuerineqassanersoq oqartussaasoq *pilertornerpaamik* aalajangiissasoq.

Taamaattumik ilusilersorluagaasumik nalunaarsueriaatsit aamma nalunaarsuinerme periaatsit pitsaasut pingaartumik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugit inatsimmi suliame allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkat ulluinnarni sulinerme atorineqarsinnaanerannut aalajangiissuusumik sunniuteqarput.

Sulianilli torersuutitsineq takussutissaqartitsinerlu pisortat ingerlatsivianni sulianik pilertortumik sukumiisumillu suliarinninnermik ataatsimut siuarsaaqataapput, taamaalillunilu nalunaarsuinerme periaaseq sukumiisoq allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanerup saniatigut arlalinnik siunertaqarpoq.

Ingerlatsinerme oqartussaasup allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsueriaatsimini ingerlaavartumik sukumiisumillu nalunaarsuinerata sulianik pitsaasumik suliarinnineq ataatsimut qulakkeerpaa, tassami allagaatit/uppernarsaatit pineqartut pilertortumik ajornanngitsumillu suussusersineqarsinnaassammata, oqartussaasullu sulianik suliarinninneranut ilaatillugu nalunaarsueriaatsimi nanineqarsinnaassallutik. Nalunaarsuineq oqartussaasup ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinerme naliigimmik pinnittarnermik, tassa imaappoq pissutsit annertuutigut assigiit assigiimmik suliarineqartarnissaannik piumasqaammik, tamatumunnga peqatigitillugu malinninnissaanik/eqqortitsinissaanik ikorfartueqataavoq. Nalunaarsueriaatsip ilusilersorluagaasup oqartussaasoq sulianut siusinnerusukkut suliarineqarsimasunut soorlu malittarisassanut ajornartorsiutinulluunniit taakkuusunut tunngasunik takussutissaqartissavaa, taakkulu kingusinnerusukkut suussusersiniarneqarnerat nas-saariarneqarnerallu ajornannginnerulersissallugu. Taamaalilluni nalunaarsueriaa-

seq ingerlalluartoq oqartussaasup aalajangiinerisa allannguajaatsuunissaannik assi-giissaartuunissaannillu qulakkeereqataassaaq.

Nalunaarsueriaatsip ilusilersorluagaasup suliani ataasiakkaani oqartussaasup suli-suisa akornanni ilisimasanik avitseqatigiinneq suliallu ingerlasimaneranut takussu-tissaqartitsineq aammattaq qulakkiissavai, taamaalilluni sulisut ataasiakkaat eq-qamannissinnaanerata kisimi apeqqutaajunnaassalluni. Tamatuma oqartussaasup suliarinninnerata ataqatigiissumik ingerlaavartuunera oqartussaasumi sulianik su-liarinnittut allanngoraluarpataluunniit qulakkiissavaa, sulisullu nutaat suliat pillu-git takussutissaqalersillugillu siusinnerusukkut sulisuusimasut suliaasa atorneqar-sinnaanerata tamatumunnga peqatigitillugu ajornannginnerulersissallugu.

Nalunaarsuineq uppersaasersuinermik nakkutilliinermillu aammattaq siuner-taqarpoq, tassami oqartussaasup soorlu allakkat isertut avammukartullu ilumut tiguneqarsimangersut nassiuuneqarsimanersullu suliameqarsimanersut piffissa-liussisoqarsimappat piffissaliussat iluanni ilumut ingerlanneqarsimangersoq oqartus-saasup nalunaarsueriaatsimigut uppersarsinnaasussaammagu. Suliaq oqartus-saasumut qulliunerusumut kingusinnerusukkut naammagittaalliuutigineqarpat, suliallu suliarineqarnerani oqartussaasup qulliunerusup suliameqarsimanersut allagaatit/uppersarsaatit piunappagit, nalunaarsuineq aammattaq pingaaruteqartussaa-voq.

Kiisalu nalunaarsuineq allagaatip pigineqarnissaanik toqqortarineqarnissaanillu aamma siunertaqarpoq. Oqartussaasup nalunaarsuisarnera pillugu malittarisassat allagaateqarfeqarnek pillugu inatsimmi (allagaateqarfeqarnek pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 22-mi, 30. oktober 1998-imeersumi) ilaatigut aamma aalajanger-sarnek arput, taamaalillunilu nalunaarsuinermi pitsaasumik sukumiisumillu periaa-seqaraanni oqartussaasup suliaataasa aamma allagaataasa/uppersarsaataasa anna-neqarsinnaanerata ataatsimut annikillisinneqarsinnaavoq – pingaartumik suliani ataasiakkaani suliameqarsimanersut suliarinninnerup inaarlugu suliarineqarnerata kingornatigut.

Nalunaarsuinerup aqqissuunneqarnera

Oqartussaasut amerlanersaasa qarasaasiakkut nalunaarsueriaatsit assigiinngitsut ullumikkut atorpaat. Oqartussaasulli suliani allagaatiminik/uppersarsaataatiminik pappialalersorluni qarasaasiakkulluunniit nalunaarsuinerata pingaarnernunngilaq. Pingaarnek tassaavoq oqartussaasuni ataasiakkaani killilersugaasu-

mik/ilusilersugaasumik ingerlatseriaatsip pigineqarnera, oqartussaasup sulianik ataasiakkaani allagaatinillu/uppernarsaatinillu ataasiakkaanik toqqorsivigisinnaasaanik kingusinnerusukkullu iserfigalugu taakkuninnga nassaarfigisinnaasaanik.

Oqartussaasup qarasaasiakktut pappialalersorlunilluunniit nalunaarsueriaasiata ingerlanneqarnera apeqqutaatinnagu ingerlatseriaatsip qanoq pitsaatiginerani oqartussaasup sulisuisa ingerlatseriaatsimik assigiissaartumik taassuminnga ilumut tamatigullu atuinerat soorunalimi apeqqutaavoq.

Taamaattumik nalunaarsueriaatsip qanoq atorineqarnissaa pillugu tunaartarisassat periaatsillu aalajangersimasut pilersinneqarnissaat oqartussaasup isumagisariaqar-paa. Tamanna ass. kia nalunaarsuineramik ingerlatsisuunera, nalunaarsuinerup qanoq ingerlanneqartarnera qaqugukkullu nalunaarsuisoqartarnera pillugit apeqqutintut atuuppoq. Allatsi suliamilluunniit suliarinnittoq allakkanik isertunik nalunaarsuisuuu? Sulianik nutaanik pilersitsineq kia isumagisaraa? Suliat qanoq qulequtsersorneqartarpat, suliallu normulersorneqarnerat eqqarsaatigalugu nalunaarsuiffimmi najoqqutassaqarpa?

Pingaarnerusutigut aalajangiisuusooq tassaavoq ingerlatseriaatsimik ilusilersorluagaasumik paasiuminartumillu oqartussaasumit tamatigut atorineqartumik pilersit-sisoqarnissaa, taamaalilluni suliat sulianilu allagaatit/uppernarsaatit nalunaarsorneqarlutik toqqorneqartut kingusinnerusukkut ajornanngitsumik suussusersineqar-sinnaasaqquillugit nanineqarsinnaasaqquillugillu.

Allagaatit/uppernarsaatit ingerlatsinermi oqartussaasup sulineranut atatillugu sulianik aqutsinermi allaffissornikkut suliarinninnermut ilaatillugit tigneqartut pilersinneqartullu tamarmik aallaavittut nalunaarsorneqartariaqarput.

Tamanna paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq, tassanilu aalajangersarneqarpoq allagaatinik/uppernarsaatinik taamaattunik paasitinneqarnissani kialuunniit piumasaqaatigisinnaagaa, allagaatit/uppernarsaatit taakku inatsit tunngavigalugu paasissutissiinermi ilaatinneqartussaannngitsutut isigineqarsinnaanngippata. Allagaatinik/uppernarsaatinik taamaattunik paasissutissiinissamut periarfissaq sulinermi sunniuteqassappat/isumalimmik sunniuteqassappat siusinnerusukkut oqaatigineqartutut ingerlat-sivik allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuisariaqarpoq toqqortarinnillunilu, allagaatit/uppernarsaatit taakku kingusinnerusukkut suliami allagaati-

nik/uppernarsaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoqarneranut atatillugu nassaarineqarsinnaaqqullugit.

Allagaatit/uppernarsaatit sorliit nalunaarsorneqassanersut suliaq pineqartoq suunersoq apeqqutaavoq. Manna tunngaviusumik atuuppoq, tassalu allagaatit/uppernarsaatit ingerlatsinermi oqartussaasup sulineranut atatillugu sulianik aqutsinermi allaffissornikkut suliarinninnermut ilaatillugit tiguneqartut pilersinneqartullu nalunaarsorneqassasut, allagaatit/uppernarsaatit taakku suliamut sulialluunniit suliarineqarneranut allatigut pingaaruteqarpata. Tamatuma pissuseqataa allagaatinut/uppernarsaatinut ingerlatsiviup nammineq iluinnaani atugassanut ilusissavimmissut ilusilerneqarsimasunut atuuppoq.

Tamanna Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15-imi toqqaannartumik takuneqarsinnaavoq. Soorlu suliat innuttaasumut tunngasut aalajangiiffigineqartut eqqarsaatigalugit tamanna innuttaasup qinnuteqaateqqaavanut oqartussaasumulluunniit saaffiginnissutaanut, oqartussaasup inaarutaasumik aalajangiineranut aalajangiinissallu tungaanut innuttaasumut allaffigeqatiginittarnermi allagaasimasunut kiisalu paasissutissanut allanut oqartussaasup pissarsiarisimasaa-
nut aalajangiinnermut pingaaruteqartunut/sunniuteqartunut atuutissaaq.

Allagaatit/uppernarsaatit nalunaarsorneqarnissaanut nalunaarsorneqannginnissaanulluunniit ilusaa pissusialuunniit aalajangiisuunngilaq. Aalajangiisuusoq tassaavoq taanna suliap aalajangiivigineqarneranut sulialluunniit suliarineqarneranut allatigut pingaaruteqarnera. Allagaatit/uppernarsaatit qarasaasiami pappialanngorlugilluunniit pigineqartut nalunaarsorneqartussaapput. Aammattaaq paasissutissat oqaasiinnartigut sms-ikkulluunniit tiguneqartut taamatuttaaq nalunaarsorneqasapput. Oqartussaasoq pisuni taakkunani paasissutissat suliami tiguneqartut pillugit allakkiortariaqarpoq (taannalu nalunaarsorlugu), aamma tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6 suliani aalajangiiffigisassani allattuisussaataitanermut tunngasoq.

Nalunaarsuineq allagaat/uppernarsaatit nalunaarsorneqartussaataasooq tiguneqarniariartoq, nassiuunneqarniariartoq inaarluguluunniit suliarineqarniariartoq pisariaqarpoq. Allagaatit/uppernarsaatit oqartussaasumit suliarineqartup – soorlu avammut allakkat aalajangiinnermiluunniit oqartussaasup iluinnaani atugassatut allakkiap – inaarutaasumik ilusilerneqarnerata nalunaarsorneqarnera nalinginnaasumik naammattussaavoq. Allagaatit/uppernarsaatit inaarutaasumik ilusilikkat kisi-

mik (imaanngitsoq siusinnerusukkut missingiutaasimasut) suliame nalunaarsorneqarnerisa qulakkeerneqarnerat sulianik ataasiakkaanik taamatuttaaq paasiuminarnerulersitsissaaq.

Nalunaarsuineq sapinngisamik pilertornerpaamik pisariaqarpoq. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami § 15, imm. 2 pillugu nassuiaatini manna innersuussutigineqarpoq, tassalu oqartussaasut nalunaarsuinertik aaqqissuuttariaqaraat allagaatit/uppennarsaatit nalinginnaasut pappialanngorlugit tiguneqartut/nassiunneqartut tiguneqarnermik/nassiunneqarnermik kingornatigut kingusinnerpaamik ullut suliffusut pingasutsisamat qaangiutinnginneranni nalunaarsorneqareersimasussanngorlugit, e-mailillu tiguneqarnermik/nassiunneqarnermik kingornatigut kingusinnerpaamik ullut suliffusut arfineq marluk qaangiutinnginnerani nalunaarsorneqarsimasussanngorlugit. Tamanna Kalaallit Nunaanni oqartussaasunit tunaartarisassatut aamma atorneqarsinnaavoq, naak nalunaarsuinerup sapinngisamik pilertornerpaamik pisarnissaa pingaarnerpaatut suli atuukkaluartoq.

Suliat nutaap tiguneqarnerani manna tamatuma pissuseqataanik atuuppoq, tassalu suliaq tiguneqartut tiguneqarnerisa kingornatigut nalunaarsueriaatsimi pilersinneqartariaqartoq tiguneqartullu nalunaarsorneqartariaqartut.

Nalunaarsueriaaseq suliat allagaatillu/uppennarsaatillu ajornanngitsumik suussuserisneqartarnissaat qulakkeerniarlugu aaqqissuunneqartariaqarpoq suliat nutaat nalunaarsuinermi najoqqutassiaq ilusilersorluugaasoq qulequttanut suliallu suussusii-nut agguataagaasoq tunngavigalugu normulernerqartarnerisigut.

Suliat ataasiakkaat malinnaavigineqarsinnaanerata eqqarsaatigalugu nalunaarsueriaaseq tamatumunnga peqatigitillugu aaqqissuunneqartariaqarpoq suliame allagaatit/uppennarsaatit ataasiakkaat naleqquttumik atserorneqartarnerisigut. Allagaatinik/uppennarsaatinik nalunaarsorneqartunik pitsaasumik atseruineq oqartussaasoq suliame allagaatinik/uppennarsaatinik malinnaaviginnilluarnerulersissavaa, allagaatillu/uppennarsaatillu kingusinnerusukkut suussusersiniarneqarnerata ajornannginnerulersissallugu. Tamatuma saniatigut allagaatit/uppennarsaatit aqvisa paasiuminartuutinneqarnerisigut suliame allagaatinik paasitinneqarumasoq nalunaarsuiner-mi allattuiffik pineqartoq aallaavigalugu suliame allagaatinik/uppennarsaatinik takussutissaqartinneqassaaq. Taamaalilluni suliame allagaatinik paasitinneqarumallu-ni qinnuteqartoq suliat nalunaarsorneqarnerani allattuiffimmik paasitinneqarsin-

naatitaavoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 1, nr. 2. Suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartup nalunaarsuinermi allatuiiffik aallaavigalugu suliaq takussutissaqartilissavaa, matumani allagaatit/uppernarsaatit suut allagaatinik paasitinneqarumanermi paasissutissiisutigineqarnissaat itigartitsissutigineqarsimanersut ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Taamaattumik allagaatit/uppernarsaatit atiisa allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaat imarisaannik ilumut tikkuussisuunissaat taamalu suliami nalunaarsuinermi allatuiiffimmik paasissutissinneqartumut suliap imarisaanik tikkuussisuunissaat pingaartuuvoq.

Amigartumik nalunaarsuinerlut qisuariaatit

Oqartussaasut sulinerminni ingerlatsinermi ileqqorissaarnermik tunngavinnik mallinninersut Ombudsmandip nakkutigisaraa. Ombudsmandi oqartussaasoq soorlu allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuinerlut piumasaqaatinik eqqortitsinngitsoq isumaqaruni oqartussaasoq isornartorsiorlugu oqaaseqaateqarsinnaavoq.

Ombudsmandip Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianik nammineerluni misissuiffiginninnini pillugu oqaaseqaammuni Naalakkersuisoqarfik toqqaannartumik isornartorsiunngilaa, Naalakkersuisoqarfiulli nalunaarsuinermini periaasiani ajornartorsiutit arlallit uparuarlugit.

Tamakkua saniatigut amigartumik nalunaarsuineq oqartussaasumi atorfeqartitaasut ataasiakkaat ilaatigut naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariarfigineqarnerannik naggataatigut nassataqarsinnaavoq, atorfeqartitaasup piumasaqaatinik eqqortitsiniarnera eqqarsaatigalugu annertuumik sumiginnaanertut nalilerneqarpat.

4. Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasut pillugit ataatsimoortumik oqaaseqaatit

Ataatsimoortumik ajornartorsiuteqarfiusut sulianik arlalinnik suliarinninninnut atatillugu isummerfigisimasama arlallit immikkoortumi matumani erseqqissarneqarnissaat toqqarpara, suliata immikkoortumi 5-imi ilanngunnissaat pissutissaqarso-rinngisakka aamma ilanngullugit.

4.1 Naalakkersuisoqarfiup pisortaanik atorfinitsitsineq. Atorfimmut naleqquttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasagaat pillugu isumaliutersuutit. Qinnuteqartup piukkunnaateqarnerpaap atorfinitsinneqartar-nissaanik piumasagaat (j.nr. 2013-905-0020)

A Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuiso-qarfimmi pisortatut atorfirmut qinnuteqaateqarpoq, atorfillu pillugu.

2013-imi oktoberimi atorfirmi sulilernerata kingorna ullut marlussuit qaangiunneranni saqqummerpoq A-p politiniit misissuiffiqineqarnera Danmarkimi aallartinneqarsimasoq, A-p aningaaserivimmi pisortatut siusinnerusukkut sulisi-maneranut atatillugu pillaaarneq pillugu inatsimmi aningaasanik peqquserluute-qartarneq pillugu malittarisassanik unioqqutitsisimasinnaaneramik pasillugu. A taamatut paasisaqartornerata kingunerisaanik Naalakkersuisoqarfimmi pisortatut atorfirmi tunuarpoq.

Suliap innuttaasunit ernumassutigineqarnerujussua ilaatigut pissutigalugu suliap nammineerluni misissuiffiqineqarneranik aallartitsiniarlunga aalajangerpunga.

Suliami allagaatit kiisalu Aningaasaqarnermt Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup suliaq pillugu oqaaseqaataa misissoreerlugit suliamik misissuineru unitsinniarluga aalajangerpunga.

Taamaalillunga Naalakkersuisoqarfimmut 30. juni 2014-imi ilaatigut imatut al-lappunga:

“Uanga paasininnera unaavoq pingaarnerut ajornartorsiutit marluk suliap matuma saq-qummersikkai.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup Naalakkersuisoqarfimmi pisortatut atorfimmu qinnuteqartumik toqqagaasumik atorfinitsitsinermini atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi atorfimmu naleqquttumik ataqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaammik ilumut malinnissimanagera pillugu apeqqu suliap siullertut saqqummersippaa, piumasaqaallu taanna pisortani atorfeqartitaasunut tamanut atuuppoq. Allatut oqaatigalugu apeqqutaavoq qinnuteqartup toqqagaasup tunuliaqutaanik sukumiilluinnanngitsumik misissuisimanagera, taamalu taassuma aningaasatigut pinerluuteqarsimanagerneq pillaaarneq pillugu inatsimmi malittarisassanik unioqqutitsisimasinnaanagerneq politiinit misissuiffigineqarneranik arajutsisaqarsimanagera pissutigalugit Naalakkersuisoqarfimmik isornartorsiuinissamut tunngavissaqarsinnaanagerneq. Eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaa tusa-gassiuutitigut ullormut saqqummertartutigut massakkut paasigiga qinnuteqartoq pineqartoq illoqarfigisamini eqqartuussivimmit qanittukku pinngitsuutinneqarsimanagerneq.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup atorfimmu qinnuteqartumik toqqaaniernerminut atatillugu isiginiagassat inatsisunik unioqqutitsisut ilanngussimanagere apeqqu suliap matuma aappaattut saqqummersippaa, matumani qinnuteqartup piukkunnaateqarnerpaap atorfinitsinneqartarnissanagerneq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi nalinginnaasumik tunngavik Naalakkersuisoqarfiup ilumut malissimanagere ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Qinnuteqartup toqqarneqartup tunuliaqutaanik Naalakkersuisoqarfiup misissuina (atorfimmu naleqquttumik ataqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaat pillugu isumaliutersuutit)

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit Inatsisartut inatsisaanni (tjenestemandit pillugit inatsimmi) nr. 21-mi, 18. december 2003-meersumi § 12, imm. 1-imi oqaaseqaatigiit aappaatigut aalajangersarneqarpoq tjenestemandi atorfimmu naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaataasunik eqqortitsisinnaanagerneq sulinermini sulinermilu avataani takutissagaa.

Piumasaqaat taanna – decorum officiale-kravimik imaluunniit atorfimmu naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammik taaneqartartoq - inatsiseqartitsinikkut tunngavik inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq tunngavigalugu tjenestemandiunngitsunut aamma atuuppoq, ass. tak. Jørgen Mathiasenip atuakkiaani “Forvaltningspersonellet – tjenestemænd og overenskomstansatte”-mi 2000-imeersuni quppernerit 94 tullialu kiisalu Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernerneq 195-imi Kaj Larsenip allaaserisaa.

Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piomasaaqat atorfeqartitaanerup ingerlanerani aamma atorfinitsinneqarnermi atuuppoq, tak. Jørgen Mathiasenip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 63 tullialu.

Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piomasaaqatip atorfinitsinneqarnermi eqqortinneqarsimanissaanik piomasaaqammi tunngaviuvoq atorfinitsitsinermi oqartussaasoq qinnuteqartup piomasaaqammik taassuminnga eqqortitsisimanagera paasinialugulu naammaginatarmik/naleqquttumik annertussuseqartumik misissuissasoq. Suup “naammaginatarmik/naleqquttumik annertussuseqartumik misissuinerit” isigineqarsinnaanera eqqoqqissaartumik oqaatigiumentaappoq, pisunili ataasiakkaani pisorpiaat tassani tunngaviusariaqarlutik, matumani atorfiup pineqartup suussusia ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tak. tjenestemandit pillugit inatsimmi taanna pillugu oqaasertaliussat.

Naalakkersuisoqarfimmi pisortatut atorfik atorfitut pingaaruteqarlunnartoq taamaattuunini tunngavigalugu qinnuteqartup toqqarneqartup atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piomasaaqat eqqarsaatigalugu tunuliaqutaata naammaginatarmik/naleqquttumik misissorneqarnissaanik piomasaaqateqarfiuvoq.

Taamaalilluni tamanna suliami matumani aamma atuuttariaqarpoq.

Suliami allagaatinik misissuinerit malugaara Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup paasissutissanik inunnit arfinilinnit sulisussarsiniartarfini aqutigalugu pissarsisimasoq. Arfinilinnit taakkunanga marluk qinnuteqartumut toqqarneqartumut piffissami qaangiuttumi qaninnerpaami pisortatut atorfeqartuusimapput.

Paasissutissat arlaannaanniluunniit qinnuteqartoq toqqarneqartoq eqqarsaatigalugu atorfimmut naleqquttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamut tunngasunik ajornartorsiuteqartoqartoq oqaatigineqarsimanngilaq, tak. allakkiat sulisussarsiniartarfiup atorfinitsitsiniarnerup ingerlanerani tamarmi suliarisarsimasai.

Ilaatigut aamma qinnuteqartup toqqarneqartup aningaaserivimmi pisortarisimasaanit kingullermit paasissutissanik Naalakkersuisoqarfiup pissarsiniarsimanissaa kissaatiginaraluartoq isumaqarpunga paasissutissanik inunnit arfinilinnit, matumani siusinnerusukkut pisortarisimasai marluk ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pissarsiniarsimanikkut suliaq sukumiinerusumik misissoreerlugu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut

Tunngasunut Naalackersuisoqarfimmik pingaaruteqarnerusutigut isornartorsiullunga oqaaseqaateqarsinnaanissara ilimananngitsoq.

Tamatumani aammattaq malugaara Naalackersuisoqarfiup sulisussarsiortarfiata allakiami ilaanni oqaatigigaa atorfinitsitsiniarnerup ingerlanerata nalaani “sorpaalussuit [qinnuteqartup toqqarneqartup] suliap taamaattuussusia pissutigalugu siusinnerusukktu pinerluuteqarsimannginnissaanik ilimaginninneq” taamalu atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaaqatip atuunnerata qinnuteqartumut erseqqissarneqarsimasoq. Taamaalillunga manna ilimageqqaartariaqarpara, tassalu pissutsinik atorfimmu naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaaqammut tunngasunik misissuinerup pingaaruteqassusia Naalackersuisoqarfiup sulisussarsiniartarfimmu ilitersuutigalugu erseqqissarsimassagaa.

Atorfinitsitsiniarnerup ingerlanerani isiginiagassanik/piumasaaqatinik inatsisinik unioq-qutitsisunik ilanngussineq

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit tunngavik nalinginnaasoq tassaavoq pisortani oqartussaasup atorfinitsitsiniarnermit qinnuteqartoq piukkunnaateqarnerpaaq atorfinitsissagaa.

Toqqaaniarnermit isiginiagassat (piumasaaqatit) inatsisinik unioq-qutitsisuunngitsut kisi-mik ilaatinneqassapput. Isiginiagassaq/piumasaaqat suliambut attuumassuteqartoq inatsisinillu unioq-qutitsisuunngitsoq mattussisuussanngilaq taassumaluunniit assigisaatut pissuseqassanani, tak. Bent Christensenip atuakkiaani “Forvaltningsret – opgaver, hjemmel, organisation”-imi 1997-imeersumi qupperneq 174, tak. quppernerit 163 tulluilu: Qinnuteqartoq mattunneqassanngilaq, assersuutigalugu isiginiagassamik/piumasaaqammik pineqartumik eqqortitsisuunnginnini pissutiginnarlugu. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit oqariartaatsini aalajangersimasuni oqaatigineqarpoq naliliineq malittarisasamit kimikinnerulersillugu inissinneqassanngitsoq. Allatut oqaatigalugu imaappoq oqartussaasoq qinnuteqartup sorliup ataatsimut isigaluni piukkunnaateqarnerpaanera paasiniarlugu kiffaanngissuseqarluni qilersugaananilu naliliissasoq. Toqqaaniarnermit tassani isiginiagassat/piumasaaqatit suliambut tunngasut inatsisinillu unioq-qutitsisuunngitsut assigiinngitsut imminnut sanilliullugit oqimaalutarneqartariaqarput.

Suliami allagaatinik misissuininni ilaatigut malugaara qinnuteqartut arlallit qinnuteqartumit toqqarneqartumit qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasuusut kiisalu – tassannga allaassutigalugu – pisortat ingerlatsivianni sulinermit misilittagaartuusut.

Aningaasaqarnermit Nunamullu Namminermit Tunngasunut Naalackersuisoqarfik tamanna tunngavigalugu qinnuigaara ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit tunnga-

viit qulaani taaneqartut isiginiarlugit toqqaaniartarneq pillugu sukumiinerusumik nassuiaateqaqqullugu.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalackersuisoqarfik uannut allakkamini 14. juni 2014-imeersuni toqqaaniartarneq pillugu sukumiinerusumik nassuiaateqarpoq.

Naalackersuisoqarfiup toqqaaniarnermi tunngaviit/piumasaqaatit atorfik inuttassarsiuullugu allagarsiussami takuneqarsinnaasut - annertunerusutigut – aallaqqaasiutitut innersuussutigai, taakkulu suliamut attuumassuteqartutut inatsisinillu unioqqutitsisuunngitsutut isigineqartariaqarnerannik Naalackersuisoqarfiup oqarnera isumaqatigaa-ra.

Qinnuteqartup toqqarneqartup suna tunngavilersuutigalugu toqqarneqarnera kiisalu qinnuteqartut sinnerisa soq toqqarneqannginnerat Naalackersuisoqarfiup sukumiisorujussuarmik nassuiarpaa.

Atorfnitsitsiniarnermi isiginiagassat/piumasaqaatit inatsisinik unioqqutitsisuunngitsut imminnut sanilliullugit qanoq oqimaalutarneqassanersut Naalackersuisoqarfiup aallavittut namminerluinnaq aalajangigassaraa, siusinnerusukkulli oqaatigineqartutut oqimaalutaaneq taanna Naalackersuisoqarfiup mattutissanngilaa.

Qinnuteqartup toqqarneqartup suna tunngavigalugu toqqarneqarsimaneranik kiisalu qinnuteqartut sinnerisa soq toqqarneqarsimannginnerannik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalackersuisoqarfiup nassuiaasimanera pissutigalugu isumaqarpunga sukumiinerusumik misissuinikkut Naalackersuisoqarfik isornartorsiorlugu oqaaseqaateqarsinnaanera ilimananngitsoq.”

4.2 Tjenestemandinik suliunnaarallartitsinermi akissarsianik ikilisaasarneq. Oqartussaasut Ombudsmandimut il.il. paasisutissiisussaataaenerat (j.nr. 2014-905-0022)

Tjenestemandinik suliunnaarallartitsinermi akissarsianik ikilisaasarnermut inatsisikkut tunngavigisaaq siusinnerusukkut isummerfigisarsimavara, tak. 2008-mi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 5.1.2) aamma 2009-mi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 7). Taakkunani oqaatigaara taamaaliornissamut inatsisikkut pisariaqarneratut tunngavissaqanngitsoq. Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup nalunaarfigaanga inatsiseqartitsinermik paasininnera taanna Aqutsisoqarfiup tusaatissatut tigugaa, akissarsianillu ikilisaasarnermut inatsisikkut tunngavissaq pisariaqartoq pilersinneqarniartoq.

Tjenestemandit marluk suliunnaarallartinneqarnerinut atatillugu oqartussaasut akissarsianik ikilisaasimanerat pillugu naammagittaalliutit marluk 2012-imi ti-guakka.

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik naammagittaalliutit taakku marluk tunngavigalugit saaffigaara, taassumalu apeqqutiga akillugu oqaatigaa inat-siseqartitsinikkut tunngavik 2008/2009-miilli allanngortinneqarsimanngitsoq, Aqutsisoqarfilli massakkut isumaqartoq akissarsianik ikilisaanissamut inatsisikkut tunngavissaqartoq.

Suliaq uannut naammagittaalliortut ilaata ataatsip eqqartuussivikkut suliassanngor-timmagu naammagittaalliutit pillugit suliani taakkunani annertunerusumik i-liuuseqaqqinniarnanga aalajangerpunga. Suliami illua'tungeriit pineqartut tama-tumunnga peqatigitillugu nalunaarfigaakka Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup akissarsianik ikilisaasarneq eqqarsaatigalugu ajornartorsiummik Atorfeqarfiga eqqarsaatigalgu sularinninnera pillugu Ombudsmandip misissuine-ranik aallartitsisoqassanersoq eqqartuussivikkut suliaq naammassineqareerpat i-summerfiginiariga.

Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata suliassanngortitsisoq akissarsianik ikilisaanis-samut inatsisikkut tunngavissaqannginneraaneranik eqqartuussutikkut 29. april 2014-imeersukkt ilalerpaa.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerlut Tunngasunut Naalakkersuisoq-arfik Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup akissarsianik ikili-saasarneq eqqarsaatigalugu ajornartorsiummik Atorfeqarfiga eqqarsaatigalgu sula-rinninnera pillugu tamatumunnga uiggiullugu 25. juni 2014-imi imatut allaffigaa-ra:

”Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerlut Tunngasunut Naalakkersuisoqar-fimmut Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 15, imm. 1 innersuussuti-galugu matumuuna saaffiginnippunga, Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsi-soqarfiup suliamik aalajangersimasumik sularinninnera pillugu.

Oqaatigaara saaffiginnissutigaa Naalakkersuisoqarfimmut, imaanngitsoq Aqutsisoqar-fimmut, ingerlatinniarlugu aalajangertunga, tassami paasigakku Aningaasaqarnermut

Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfiup paasinninnera tassasoq Naalackersuisoqarfik aamma Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik oqartussaasutut taannaasutut ataasiusut. Taamaalilluni Naalackersuisoqarfimmi qullersaasutut pisortaqaatigiit tassaapput Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup aqunneqarneranut toqqaannartumik akisussaasut.

Suliap tunuliaqutaa

Oqaaseqaammi 2008-meersumi 2008-mi 2009-milu ukiumoortumik nalunaarutinni eqqaaneqartuni tjestemandit pillugit inatsiseqartitsineramik allaaserinninnermi inerniliivunga tjestemandit suliunnaarallartitaasut akissarsiaannik ikilisaanissamut – akissarsianik ikilisaanermik taaneqartartumut - inatsisikkut tunngavissaqaangitsoq. Akissarsianik taamatut ikilisaaneq (tassalu akissarsiat pingajorarterutaannik) Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup ileqqorisimagaluarpa.

Oqaatigaara tjestemandit suliunnaarallartinneqarneranni akissarsianik ikilisaaneq Danmarkimi tjestemandeqarnerup iluani nalinginnaasuusooq – inatsisikkullu tunngavissaqarluni.

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup suliambut atatillugu nalunaarfigaanga inatsiseqartitsineramik uanga paasinninnera Aqutsisoqarfiup tusaatissatut tigugaa, akissarsianillu ikilisaanermut inatsisikkut tunngavissap pisariaqartup pissarsiarineqarnissaa Aqutsisoqarfiup qulakkeerniaraa.

Naammagittaalliuutit marluk Atorfeqarfimmut maanga 2012-imi tunniunneqartut tunngavigalugit malugaara Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik qulaani taaneqartut apeqqutaatinnagit inatsiseqartitsinikkullu tunngavigisamik allannortitsinani tjestemandit suliunnaarallartinneqartut akissarsiaannik ikilisaasarnermik ingerlatsiinnarsimasooq. Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut saaffiginninnerup kingornatigut allakkat marluk tulleriinneri malillugit 15. marts 2012-imeersut aamma 1. juni 2012-imeersut tiguakka, Aqutsisoqarfiullu akissarsianik ikilisaasarnini sooq ingerlatiinnarnerlugu allakkani taakkunani oqaatigaa. Allakkat taakku imatut paasisariaqarpakka Aqutsisoqarfik isummaminik allannortitsisimasooq, tassalu akissarsianik ikilisaanernut pisimasunut inatsisikkut tunngavissaqartoq Aqutsisoqarfik isumaqaqqilersimasooq.

Innuttaasut uannut naammagittaalliortut ilaata suliap eqqartuussivikkut suliassanngortippaa. Tamanna tunngavigalugu naammagittaalliuutit pillugit suliani taaneqartuni anertunerusumik iliuuseqaqqinniarnanga aalajangerpunga, tamannalu allakkatigut 25. oktober 2012-imeersutigit assilineri Naalackersuisoqarfimmut nassiullugit nalunaaruti-

gaara. Tamatumunnga peqatigitillugu nalunaarutigaa eqqartuussivikkut suliaq naam-massipat Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup uanga Atorfeqarfiga eqqarsaatigalugu akissarsianik ilanngaassisarnermik suliarinninnera pillugu Ombuds-mandip misissuineranik aallartitsisoqassanersoq isummerniartunga.

Kalaallit Nunaata Eqqartuussivia suliami aalajangiisimavoq. Eqqartuussivik eqqartuus-summi erseqqilluinnartumi uangalu 2008-mi oqaaseqaatinnut qanittumik imaqartumi isumaqarpoq akissarsianik ikilisaanissamut inatsisikkut tunngavissaqanngitsoq. Paasitin-neqarpunga eqqartuussut taanna Kalaallit Nunaata Eqqartuussivianut naammagittaali-liutigalugu suliassanngorteqqinneqarsimanngitsoq.

Oqaaseqaatigigallakkakka

Ingerlatsivimmik nakkutilliinissannut uanga Ombudsmanditut periarfissaqassaguma, matumani iliuutsit Ombudsmandi pillugu inatsimmi uannut atugassanngortinneqartut atorneqarsinnaanerit ilanngullugu eqqarsaatigalugu, oqaaseqaatima qanoq isummerfigi-neqarnerannik ingerlatsiviup ilumoorfiginnittumik, uummaarissumik ammasumillu na-lunaaruteqartarnissaa apeqqutaalluinnarpoq.

Taamaattumik oqartussaasup (iluani aqutsinikkut immikkoortup) - matumani Aningaa-saqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup – suliami aalajangersimasumi inatsise-qartitsinermik uanga paasinninninnik tusaatissatut tigusinini inatsiseqartitsinikkullu tunngavigisamik allanngortitsiniarnerminik siullermik uannut nalunaaruteqariarluni – inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq allanngortinnagu tamatuminnagalu uanga ilisimatina-nga - siusinnerusukkut ileqqorisimasaminik ingerlatsiinnarnera/ileqqorisimasaminut uteqqinnera akuerineqarsinnaanngilluinnartutut isigaara.

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup iliuusaata ingerlatsivimmik nakkutilliinerup uannut Ombudsmanditut inatsit tunngavigalugu suliassanngortinne-qartup ingerlanniarnera erseqqissumik ajornakusuulersippaa.

Tamatuma saniatigut Aningaasaqarnermit Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup akissarsia-nik ikilisaasarnermut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisamik allanngortitsimannginnerata kingunerisimavaa eqqartuussut pissutigalugu Nunatta Karsiata massakut annaasaqartin-neqarnera (annikitsuugunanngitsumik). Annaasaqarneq – oqaaseqaatiga tunngavigalugu – 2008-mili pinngitsoortinneqarsimasinnaagaluartoq, Aqutsisoqarfiup inatsitseqartitsi-nikkut tunngaviusup aaqqiivigineqarnissaa suliniutigisimasuuppagu.

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup suliamik taassuminnga suliarininnera pissutigalugu suliaq Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut kiisalu Naalakkersuisunut nalunaarutigissallugu allatut ajornartumik isumaliutersuutigisariaqalerpara, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23.

Tamatuma inaarutaasumik isummerfiginginnerani Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Naalakkersuisoqarfiup suliaq pillugu oqaaseqaateqaqnginnermini ataatsimeeqatiginissara kissaatigippagu tamanna soorunalimi ammaffigaara.”

Suliaq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 31. juli 2014-imeersutigut ajuusaarutigaa:

”(…)

Inatsiseqartitsinermt tunngasut pillugit siusinnerusukkut Inatsisartut Ombudsmandiannit oqaaseqaatigineqartut pisortatut oqartussaasunit malinneqarnissaat akuersarneqareersut kingusinnerusukkut suleriaatsinik allanngortinneqartillugu tamatumuuna Inatsisartut Ombudsmandiat ilisimatinneqartaraluartoq, Aningaasaqarnermt Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup soorunalimi Inatsisartut Ombudsmandiat tamatumuuna isumaqatigaa. Ilisimatitsinissaq tamanna oqartussaasumit nammineerluni allannguut atuutilerniariartoq piaarnerpaamik pisussaagaluarpoq. Tamatuma saniatigut ajuusaarnartorujussuuvoq suliassaqarfimmut tamatumunnga male-ruagassatut Ombudsmandimit innersuunneqartoq 2012-imi malinneqarsimanngimmat, tassami suleriaatsip allannguuteqarnissaanut pissutissaqalersitsisumik allannguuteqartoqarnikuunngimmat.

Atorfimmit peersitaagallarnermi akissarsiat pillugit Aqutsisoqarfiup inatsiseqartitsinikkut suleriaatsimik atuutsinneqartumik allannguinerminik Inatsisartut Ombudsmandiata pisortat ingerlatsineranni inatsiseqartitsinermt nakkutilliisutut sulinera tamatumuuna ajornakusoortinneqalersoq Aningaasaqarnermt Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup nassuerutigissavaa. Tamannalu assut ajuusaarnartuuvoq.

Aningaasaqarnermt Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup manna oqaatigissavaa, tassalu suleriaasissaq malinneqartoq tunngavigalugu aningaasat Nunatta Karsiata annaasaqaatigisimasai taamaallaat atorfimmit peersitaagallarnermi akissarsiat unerartinneqartut erniaannut kiisalu suliap eqqartuussivimmi suliarineqarneranut atatillugu aningaasartuutigineqartunut tunngasuusut. Tjenestemandit atorfimminnit peersitaagallarnerminni akissarsiaqartinneqartut piffissami atorfimminni peersitaagallarfimminni tamakkiisumik akissarsiaqarsinnaatitaapput eqqartuussissut aprilip

29-anni 2014-imeersoq tunngavigalugu. Akissarsiat taakkutsitaat tamatuma kingorna Nunatta Karsianut saniatigut aningaasartuutaassanngilaq.

Inatsisartut Ombudsmandiata isornartorsiuinera Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup tusaatissatut tiguaa, tjestemandillu atofimminnit peersitaagallarnerminni akissarsiassanit ilanngaanneqartarnerat siunissami atorneqaqqissanani.”

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup allagaanut 31. juli 2014-imeersunut uiggiullugu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut 18. august 2014-imi imatut allappunga:

"Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 23 innersuussutigalugu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat Naalakkersuisullu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi suliaq aalajangersimasoq pillugu matumuuna nalunaarfigaakka, suliamimmi taassuminnga misissuininni paasigakku Naalakkersuisoqarfik annertuutigut kukkussuteqarsimallunilu sumiginnaasimasoq.

Suliami pingaarnertut pineqartoq tassaavoq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup 2008-mi nalunaarfigaanga manna pillugu uanga paasinninnera Naalakkersuisoqarfiup tusaatissatut tigugaa, tassalu tjestemandinik suliunnaarallartitsinermi akissarsianik ikilisaanissamut inatsisikkut pisariaqartut tunngavissaqanngitsoq, taamaattumillu inatsisikkut tunngavigisap allanngortinneqarnissaa Naalakkersuisoqarfiup suliniutiginiarniaraa. Naalakkersuisoqarfulli – inatsisikkut tunngavigisamik allanngortitsinani uangalu tamatuminnga sukumiisumik ilisimatinnanga - suliunnaarallartitsinermi akissarsianik ikilisaasarnermik ingerlatsiinnarnissani toqarsimavaa.

Nalunaarutiginninnerup matuma tunuliaqutaata sukumiinerusumik allaaserineqarnera eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfiup uangalu allaffigeqatigiittarnitsinni allagaasimasut ilanngullugit nassiunneqartut innersuussutigaaakka, pingaartumik allakkakka 25. juni 2014-imeersut.

Malugaara Naalakkersuisoqarfiup inatsiseqartitsinermik uanga paasinninninnik tusaatissatut tigusinini inatsisikkullu tunngaviusumik allanngortitsiniarnini nalunaarutigeriarlugu periaatsiminut inatsisinik unioqqutitsisuusumut uteqqiinnarsimanini Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup uannut al-

lakkamini 31. juli 2014-imeersuni ajuusaarutigigaa. Aamma malugaara Naalackersuisoqarfiup akissarsianik ikilisaanissamut inatsisikkut tunngavigisaq eqqarsaatigalugu uanga inatsiseqartitsinermik paasinninninnik sukkulluunniit malinnissimanninninni ajuusaarutigigaa.

Naalackersuisoqarfiup Nunatta Karsiata annaasaqaatigisai pillugit oqaaseqaatai eqqarsaatigalugit oqaatigaara ajornartorsiutip matuma qiterisaa tassaasoq akissarsianik ikilisaanissamut inatsisikkut tunngavissaqannginneranik inatsiseqartitsinermik uanga paasinnin-nera tamatumalu nassatarisaanik – Naalackersuisoqarfiup nammineq oqaatigisaatut – akissarsianik ikilisaanissamut tjestemandit pillugit inatsiseqartitsinerup iluani nalinginnaasumut inatsisikkut Naalackersuisoqarfiup 2008-mili malissimasuuppagu Nunatta Karsia aningaasartuutininik ikigisassaagunangivissunik sipaaruteqarsimasinnaagaluar- toq.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfik suliamik tamarmiusumik uannut ajuusarutiginnissimagaluartoq isumaqarpunga tamanna apeqqutaatinnagu Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23 tunngavigalugu nalunaaruti- ginninnissannut pissutissaqarlunga, tassami ingerlatsiviup Atorfeqarfiga eqqarsaatigalugu ataatsimut pissusilersornera uanga Ombudsmanditut suliassannik inatsit tunngavigalugu uannut isumagisassanngortinneqarsimasumik naammassinnissinnaaninnut aalajangi- suulluinnartumik pingaaruteqarmat.

Nalunaarutiginninnermut matumunnga atatillugu eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaara Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfik imatut paasisariaqariga akissarsianik ikilisaanissamut inatsisikkut tunngavissaq Naalak- kersuisoqarfiup atulersinnianngikkaa, tjestemandinilli suliunnaarallartitsinermi akis- sarsiat tamarmiusut tunniutiinnartarniarai. Tamanna naalackersuinikkut soorunalimi naliliineruvoq.”

Ukiup nalunaarusiunneqartup naanerani Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaa- nit imaluunniit Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfianit tusagaqar- simanngilanga.

4.3 Qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Qitiusumik allaffeqarfissuarmi suliani sulisunut tunngasuni pisinnaatitaaneq (j.nr. 2014-908-0002)

Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq kiisalu aamma tassani sulisunut tunngasut eq- qarsaatigalugit pisinnaatitaaneq pillugit ataatsimut ajornartorsiummut atatillugu

allakkatigut 20. januar 2014-imeersutigut kiisalu 21. januar 2014-imeersutigut saaffigaara (allakkat taaneqartut kingulliit tassaapput allakkannut 8. februar 2013-imeersunut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut nassius-simasannut akissuteqartoqarnissaanik eqqaasitsissutit). Ajornartorsiutit taaneqartut samminissaannut ukiuni kingullerni arlaleriarlunga periarfissaqartarsimavunga.

Oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu ajornartorsiut eqqarsaatigalugu 2008-mi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 1.3), 2009-mi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 7), 2011-mi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 3.2), 2012-imi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 5.3) aamma 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortoq 6.1) innersuussutigaa. Sulisunut tunngasuni pisinnaatitaaneq pillugu ajornartorsiut eqqarsaatigalugu 2012-imi ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortut 3.2 aamma 5.7) 2013-imillu ukiumoortumik nalunaarutiga (immikkoortut 4.3 aamma 5.1) innersuussutigaa.

Allakkanni qulaani taaneqartuni 20. januar 2014-imeersuni oqartussaassutsimik ilusilersuineranut tunngasuni imatut allappunga:

”Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu matumuuna saaffiginnippunga. Tamanna Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut siusinnerusukkut saaffiginnissutigisarsimavara, tak. ataani oqaatigineqartut.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Nammineranut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmit siusinnerusukkut paasitinneqarpunga Naalakkersuisoqarfik suliami eqqartuussivikkut 2013-imi suliarineqartumi akuersaartumik akissuteqarsimasoq, taamalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup oqartussaasutut nammineertut Naalakkersuisoqarfiup ataani inissisimanera akuersaarsimagaa. Eqqartuussivikkut suliaq taanna uanga Civilstyrelsimut inassuteqarnikkut pineqartumut aningaasartuutaanngitsumik eqqartuussivikkoortitsisarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit ingerlanneqarsimavoq. Paasitinneqarpunga Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia suliaq pillugu ingerlaavartumik ilisimatinneqartarsimasoq.

Ilaatigut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata uangalu allaffigeqatigiitarnitsinni 2008-mi aamma 2009-mi ukiumoortumik nalunaarutinni tulleriinneri mallilugit immikkoortumi 1.3-mi aamma immikkoortumi 7-imi issuarneqartuni Naalak-

kersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata inatsiseqartitsinermik paasinninneq una oqaatigarsimavaa, tassalu qitiusumik allaffeqarfissuarmi aqutsisoqarfiit, matumani Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik ilanngullugu eqqarsaatigalugu, Naalakkersuisoqarfiit a-taasiakkaat ilaattut ilaasut. Akileraartarnermik Aqutsisoqarfiup oqartussaasutut nammi-neertutut isigisariaqarneranik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup akuerinninnera inatsiseqartitsinerup allatut paasineqar-neranut takussutissaavoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata inatsiseqartitsinermik paasinnin-nermik assigiinngitsunik takutitsineratigut qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassut-simik ilusilersuinerup erseqqissusia ataatsimut apeqquserneqarpoq, matumani Aqutsiso-qarfiit allat inissisimaneri ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Oqartussaassutsimik ilusilersuineq erseqqissoq qitiusumik allaffeqarfissuup sulineranut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqaannangilaq, aammali innuttaasut inatsiseqar-titsinikkut innarlitsaalineqarnerannut uangalu oqartussaasut eqqarsaatigalugit pisinnaa-titaaninnut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarluni. Allaaserisami “Kalaallit Nu-naanni qitiusumik aqutsisoqarfimmi ingerlatsinermi oqartussaasut ilusiligaanerat” 2011-mi ukiumoortumik nalunaarutinni naqinneqartumi isummernerit takuneqarsin-naasut innersuussutigaaakka.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia qinnuigaara qulaani taaneqartut Naalakkersuisoqarfiup sunik isumaliutersuuteqarnissaanut pissutissaqalersitsinersut uannut nalunaarutigeqqullugu.”

Allakkakka 21. januar 2014-imeersut (8. februar 2013) qulaani taaneqartut tas-sapput Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata Atorfeqarfimmalu ataatsimiissimanerannut naatsumik malitseqartitsiviginnissutit, ataatsimiinnermilu tassani qitiusumik allaffeqarfissuarmi sulisoqarnermut tunngasuni oqartussaasutut pisinnaatitaaneq pillugu ajornartorsiut oqaloqatigiissutigineqarluni.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata allakkakka 20. januar 2014-imeersut aamma 21. januar 2014-imeersut (8. februar 2013) allakkatigut 24. marts 2014-imeersutigut ataatsimut imatut akivai:

”Qitiusumik ingerlatsisoqarfimmi oqartussaassutsip aqqqissuunneqarnera il.il. Inatsisar-tut Ombudsmandiata januarip 20-anni 2014-imi Siulittaasup Naalakkersuisoqarfia qi-tiusumik ingerlatsisoqarfimmi oqartussaassutsip aqqqissuunneqarnera qanoq isiginerlugu nassuiaateqqullugu peqqusimavaa, siusinnerusukkut tamanna pillugu allakkatigut at-

taveqaqatigeereertarsimaneq tunngavigalugu aammattaaq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik eqqartuussisoqarnerup nalaani uppersaallutik angersimammata akueralugulu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfiup ataani namminersortumik oqartussaassuseqarfittut isigineqartariaqartoq.

Aammattaaq Ombudsmandip januarip 21-anni 2014-imi Ombudsmandip februarip arfineq aappaanni 2013-imi allakkani aqputigalugit Siulittaasup Naalakkersuisoqarfianut eqqaasitsissutigaa Ombudsmandip allaffissornikkut sulisut qitiusumik ingerlatsisoqarfimmi piginnaaneqassutsimut tunngatillugu isiginnittaatsini qanoq ittuunersoq, aammalu Ombudsmandip innersuutaa imaattoq, nalunaarummik sanaqqullugu allatigulluunniit innuttaasut eqqarsaatigalugit Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup oqartussaaffiullu allat akornanni sulisoqarnermut tunngassuteqartuni aalajangersimasuni oqartussaassutsip qanoq agguataarneqarsimanera siumoortumik paasisimasaqarfigilersimassagaat isumannaqqullugu.

Siulittaasup Naalakkersuisoqarfiata uppersarsinnaavaa Namminersorlutik Oqartussat akuerisimagaat Akileraartarnermut Qitiusoqarfik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermit Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup ataani namminersorluni oqartussaassuseqartoq, tamannalu Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussisarnikkut isiginnittaasiannut allanngorsimasumut takussutissaasoq.

Tamannalu tunuliaqutaralugu aamma Siulittaasup Naalakkersuisoqarfiata Ombudsmandip isumaa tapersorsorpaa, qitiusumik ingerlatsisoqarfimmi oqartussaassutsip tamakkiisumik ilusia qanoq ersaritsiginersoq alakkarteqqinneqassasoq, aqutsisoqarfiillu allat Naalakkersuisoqarfinni assigiinngitsuni inissimasut qanoq imminnut atasuunerat. Qitiusumik ingerlatsisoqarfiup aqqissugaanera taamaalilluni isumaliutigeqqinneqarpoq, ilimagineqarporlu isumaliutigineqartut maannamut atuuttut aqqissugaanerullu iluani nalimmassaanissat ukiup naajartulernerani ersarinnerusumik iliuseqarfigineqassasut, tassungattaq atatillugu 2015-imi aningaasaqarnermut inatsisip sammeneqarnissaa.

Siulittaasup Naalakkersuisoqarfiata eqqartuussiveqarnikkut isiginnittaaseq imaattoq tapersorsorpaa, Namminersorlutik Oqartussat iluanni oqartussaassuseqarfik namminersortoq sunaluunniit tunngaviatigut sulisunut aalajangersimasunut tunngassutilinni nammineq oqartussaassuseqassasoq, taakkulu iluanni allannguisoqassappat, tamanna inatsisiliornikkut imaluunniit Siulittaasup Naalakkersuisoqarfiata aalajangiivigisimasaata tamanut tusarliunneqarnikup isumannaassagaa taamatut nassuiaanissaq sukumiinerusoq allatut ajornartumik qitiusumik aqutsisoqarfiup siunissami qanoq iluseqarnissaa pillugu ersarinnerusumik isummertoqarnissanut qulakkeerneqarnissaa utaqqiseqqaartariaqarpoq.”

Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia allakkatigut 8. april 2014-imeersutigut nalunaarfigaara Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfiata oqaatigisai tusaatissatut tigugikka, suliampilu sularinninnera tamarmiusoq unitsikkallariga. Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia qinnuigaara suliap ingerlaqqinnera uannut 2014-ip naanerani ilisimatitsissutigeqqullugu.

Ukiup nalunaarusiunneqartup naanerani Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfianit tusagaqarsimanngilanga.

4.4 Inuit Aqqinik Aalajangiisartut. Inatsisikkut tunngavigisami amigaatit (j.nr. 2014-904-0008)

Inuit Aqqinik Aalajangiisartut eqqarsaatigalugit inatsisikkut tunngavigisami imaaliallaannarluni ajornartorsiutaasut arlallit Inuit Aqqinik Aalajangiisartut Oqaasi-liortullu pillugit naammagittaalliuut tunngavigalugu malugaakka.

Inuit Aqqinik Aalajangiisartut inuit aqqi pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarnera pillugu Kunngip peqqussutaani nr. 549-mi, 21. august 1986-imeersumi naatsumik eqqaaneqarsimapput, tak. peqqussummi tassani § 5, tassuunalu aalajangersarneqarpoq "Namminersornerullutik Oqartussat" ataatsimii-titaliamik sulianut attuumassuteqartunik ilisimasalimmik pilersitsissasut, ataatsi-miititaliallu taassuma kalaallisut atermik siuliaqutaarpiannngitsumik imaluunniit meeqqamut nanertuutaalersinnaasumik toqqaasoqartannginnissaanik inatsisip piumasaqaataa eqqortinneqarsimanersoq aalajangertassagaa. Inuit Aqqinik Aalaja-ngiisartut pillugit inatsiseqartitsinikkut malittarisassanik amerlanerumik aalaja-ngersaasoqarsimanngilaq, matumani ataatsimiititaliap ilaasortaasa katitigaanerat suliassaasalu erseqqinnerumik suunerat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Inuit Aqqinik Aalajangiisartut pillugit sukumiinerusunik aalajangersaasoqarsiman-ginnera Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaa-nermullu Naalackersuisoqarfimmut allakkatigut 26. februar 2014-imeersutigut malugeqqullugu oqaatigaara. Naalackersuisoqarfik qinnuigaara tamanna sukumii-nerusumik oqaloqatigiissutiginiarlugu ataatsimeeqatigiumallugu.

Naalackersuisoqarfiup sulisuma ilaat oqarasuaatikkut nalunaarfigaa inatsisikkut tunngavigisaq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutit Naalackersuisoqarfiup eqqumaffi-gigai, suleqatigiissitaliarlu tamatuminnga sukumiinerusumik misissuisussaq piler-sinneqarsimasoq.

Naalakkersuisoqarfik tamanna tunngavigalugu allakkatigut 21. marts 2014-imeersutigut nalunaarfigaara suliamik suliarinninnera unitsikkallariga. Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara suleqatigiissitaliap isumaliutersuutaasa inaarutaasumik inernilerneqarnerat tunngavigalugu suliniutit suut aallartinnissaannut tunngavissaqarluni isumaqarnini uannut ilisimatitsissutigeqqullugu.

Tamatuma kingornatigut ukiup nalunaarusiunneqartup naanerani Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit tusagaqarsimangilanga.

5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit, inatsiseqartitsiffiusunut agguataakkat

Pisassiissutit akuersissutillu

5.1 Aalisarsinnaanermut akuersissutinik tunniussinermut atatillugu assi-giinngisitsineq

T1-ip T2-llu SQT-mik akuersissut atorlugu sineriak tikillugu aalisarnissaan-nik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinera pillugu naammagittaalliut Ombudsmandip suliamik sularin-ninnermi peqataasinnaassuseqannginnera pissutigalugu Ombudsmandimut taartaasartup sularaa.

Ombudsmandimut taartaasartup SQT-mik akuersissutinik siusinnerusukkut tunniussinerit pillugit suliat Naalakkersuisoqarfiup toqqorsiviiniinnginnerat Naalakkersuisoqarfiullu sulianik ujarlernerminik imaaliiallaannaq unitsitsi-simanera isorisarialerujussuartut isigai. Ombudsmandimut taartaasartup Naalakkersuisoqarfik qinnuigaa suliat taakku ujarneqarneranni atugassiissutit pisariaqartut atugassiissutigeqqullugit, tassami suliami piumasaqaatit aalisar-sinnaanermut akuersissummik qinnutigineqartumik tunniussinermut tunnga-viusut naliliiffigineqarsinnaanerat aalajangiisuulluinnartumik pingaarute-qarmat.

Umiarsuit 75 BRT/120 BT-init mikinerusut tunngaviusumik killeqarfiup i-luani 3 sœmilit iluanni aalisarnissamut akuerineqarnissaannut oqaluttuari-saannikkut akerliuneq isiginiarlugu aamma Aalisartitseqatigiiffiup H-p (P1-imit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-mit pigineqartoq) aamma Aali-sartitseqatigiiffiup G-p (P2-mit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-mit pigi-neqartoq) umiarsuaataasa kisimik SQT-mik akuersissummik tunineqarsima-nerannut Pisortaqaqarfiup suliamik sularinninnerani suliambut attuumassute-qartumik uppernarsaasiisimannginnera isiginiarlugu Ombudsmandimut taartaasartoq isumaqarpoq suliat assigiissorinaraluartut assigiinngitsunik soq inerniliivigineqarsimanersut Naalakkersuisoqarfiup tunngavilersortariaqaraa. Kiisalu tunngaviit suut umiarsuit taakkua Aalisartitseqatigiiffimmit H-mit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit G-mit pigineqartut umiarsuit anginerusut akornanni kisiartaallutik sineriak tikillugu aalisarnissaminnut SQT-mik a-kuersissutaateqartussatut toqqarneqarneranni tunngaviutinneqarsimanerat

pillugu Naalakkersuisoqarfik nassuiaateqartariaqarpoq. Taamaattumik Ombudsmandimut taartaasartup Naalakkersuisoqarfik qinnuigaa suliaq taanna nutaamik suliareqqullugu. (Ombudsmandimut taartaasartup oqaaseqaataa 23/201200100/19-imik j.normoqarpoq, atorfeqarfiup 2010-811-0001-imik j.normoqarpoq).

Ombudsmandimut taartaasartup oqaaseqaat 12. marts 2014-imeersoq imaattoq Aalisartitseqatigiiffiup F-ip eqqartuussissuserisuanut A-mut nassiuppaa:

"T1-ip aamma T2-p PRA-SQT-mik akuersissutit atorlugit sineriak tikivillugu rejerniar-sinnaanerannik Aalisarnermik, Piniarnermik Nunalerinermillu Aqutsisoqarfiup itigartitsisimanagera Aalisartitseqatigiiffiup F-ip eqqartuussissuserisuatut 3. august 2010-mi naammagittaalliuutigaat. Ingerlatsinermi oqartussaasoq angallatinut qulaani taaneqartunut marlunnut pisassiissutinik tunniussinermik aqutsinermini kukkussuteqarlunilu sumiginnaasimanersoq misissoqqullugu Ombudsmandimut kaammattuutigaat.

Inatsisartut Siulittaasoqarfiata 6. december 2013-imi qinnuigaanga suliami pineqartumi Ombudsmandimut taartaasartutut suliaq tigoqqullugu, tassami Inatsisartut Ombudsmandiat aamma Folketingip Ombudsmandia suliap suliarineqarnerani peqataasinnaasuseqanngitsutut imminnut nalunaarutigimmata.

Suliap ingerlasimanera

Eqqartuussissuserisup A-p naammagittaalliuut ilaatigut imaattunik piunasaqaateqarfiusoq Inatsisartut Ombudsmandiannut allakkatigut 31. august 2010-meersutigut nassiuppaa:

“Pineqartoq: T1-ip aamma T2-p SQT-mik akuersissutit atorlugit sineriak tikivilugu rejerniar-sinnaanerannik Aalisarnermik, Piniarnermik Nunalerinermillu Aqutsisoqarfiup itigartitsisimanagera pillugu naammagittaalliuut

Aalisartitseqatigiiffimmut F-imut eqqartuussissuserisutut Inatsisartut Ombudsmandiannut saaffiginnippunga.

Allakkat uku aalisariutit marluk SQT-mik akuersissutit atorlugit sineriak tikivillugu rejerniar-sinnaanerannik Aalisarnermik, Piniarnermik Nunalerinermillu Aqutsisoqarfiup itigartitsisimanagera pillugu naammagittaalliuutaapput. Allakkat uku aammattaq ingerlat-

sinermi oqartussaasup aalisariutinut qulaani taaneqartunut marlunnut akuersissutininik tunniussinermut atatillugu aqutsinermini kukkussuteqarsimasinnaaneraniq sumiginnaasimasinnaaneraniq paasiniaaneq siunertaralugu Ombudsmandi sukumiisumik misisueqqullugu kaammattuutaapput.

Aallaqqaasiutitut oqaatigineqarpoq SQT-mik akuersissut tassaammat sinerissamut qanittumi sineriak tikivillugu aalisarsinnaanermut akuersissut. SQNT-mik akuersissut tassaavoq sinerissamut qanittumi tunngaviusumik killeqarfik tikillugu, taassumali iluaniunngitsoq, aalisarsinnaanermut akuersissut.

Naammagittaalliortup naliliinera unaavoq akuersissuteqartarnermi oqartussaasut T3 Aalisartitseqatigiiffimmit H-mit taamalu P1-imit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-imit pigineqartoq aamma Aalisartitseqatigiiffimmit G-mit taamalu P2-mit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-imit pigineqartut eqqarsaatigalugit aalisariutinik qulaani taaneqartunik assigiinngitsumik pinnittut, tassami aalisariutit taakku marluk sineriak tikivillugu aalisarnissaminut akuerineqarsimammata, taamatut assigiinngitsumik pinninneq suliamut attuumassuteqartumik tunngavilersornagu.

Naammagittaalliut aammattaaq Aalisartitseqatigiiffiup kilisaataasa marluk qulaani taaneqartut 2009-mi SQT-mik akuersissutininik kingusinnerusukkut SQNT-mik (sinerissamut qanittumi tunngaviusumik killeqarfiit (basislinjer) tikillugit, taakkuali iluanni sineriak tikivillugu pinnagu aalisarnermut akuersissutininut) akuersissutininut allannngortinneqartunik tunineqarnerannut tunngasuuvoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik suliamik piareersaarnermut atatillugu qinnuigaara suliaq pillugu naatsumik nassuiaateqaqqullugu, suliamilu pineqartumi allagaatit tamaasa kiisalu T3-p aamma T4-p sinerissamut qanittumi rejnerisannaanermut akuersissummik qinnuteqaataasa aamma Aalisartitseqatigiiffiup F-ip tunisassiornissamut akuersissutip qularnaveeqqusiullugu toq-qorneqarnissaanik siunnersuuteqarluni allagaasa assilineri uannut nassiateqqullugit.

Aalisartitseqatigiiffiup F-ip SQT-mik akuersissut (*PRA-SQT-mik akuersissut, uanga oqaatigisara*) atorlugu sinerissamut qanittumi aalisarnissamut akuersissummik qinnuteqaataata suliarineqarnera pillugu allagaatit arlallit tiguakka.

Suliami allagaatinit erserpoq T4 sinerissamut qanittumi tunngaviusumik killeqarfiup iluani aalisarnissamut inatsisikkut suna tunngavigalugu akuerineqarsimanersoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfiup nassuiassagaa KNAPK-p qinnutigisimagaa. KNAPK-p paasinninnera unaavoq T4 tunngaviusu-

mik killeqarfiup iluani aalisarnissamut akuerineqarsimappat akuersissummik tunniussisarnermi tunngavik allanngortinneqarsimassasoq, taamalu allat taamaalior-nissaminnut periarfissinneqartariaqartut imaluunniit T4-p akuersissutaataa arsaa-rinnissutigineqartariaqartoq.

T3-p aamma T4-p qinnuteqaataat eqqarsaatigalugit Naalakkersuisoqarfiup e-mailikkut 29. juni 2013-imeersukkut nalunaarutigaa KANUAANA-mi akuersissutinik ingerlatseriaatsimik misissuinerup takutikkaa T4 sinerissamut qanittumi rejerniarnermut 1. september 2003-imi pulasimasoq, T5-ilu T3-mit 27. august 2006-imi taarserneqarsimasoq.

Suliamit erserpoq Aalisartitseqatigiiffik F oqartussaasunut 2005-imili arlaleriarluni saaffiginnittarsimasoq, SQT-mik akuersissummik T3-tut umiarsuaatileqatigiiffimmit Aalisartitseqatigiiffimmit H-mit aamma T4-tut Aalisartitseqatigiiffimmit G-mit pigineqartutut atugassaqartitaalluni tunineqarnissani qinnutigalugu.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfiup suliamik sulia-rinninnera

Pisortaqarfiup KNAPK-mit apeqquteqaateqartoqarmat angallatit T4 810 BT-iusoq aamma T3 888 BT-iusoq angissutsitik pillugit uppenarsaatit tunngavigalugit 120 BT-init anginerugalarlutik tunngaviumik killeqarfiup iluani aalisarnissamut suna tunngavigalugu akuerineqarsimanersut paasissutissiissutigisimavaa.

Pisortaqarfik KNAPK-mut 19. februar 2004-mi imatut allappoq:

“Pisortaqarfiup paasissutissiissutigisinnaavaa imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani sinerissamut qanittumi aamma avataasiorluni aalisarnermut mas-sakkut ilaalersinnaanermik killilersuineq pillugu malittarisassanut tunngavik tulluan-gitsumik ilusilersugaasoq.

Taamaalilluni Namminersornerullutik Oqartussat aalisarsinnaanermut akuersissuteqar-tarneq pillugu nalunaarutaanni nr. 5-imi, 31. januar 2002-meersumi (akuersissuteqar-tarneq pillugu nalunaarummi) § 1-imit erserpoq imartami sinerissap titarnerullu aalisar-nikkut oqartussaaffimmut tunngaviumik killeqarfiit avataanni 3 sœmilit akornanni angallatinut usitussutsimut uuttuutaat malillugu 75 BRT/120 BT-itut angissusilinnut anginerusunulluunniit aalisarnissaq inerteqqutaasoq.

Imartanili Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 23-mi, 29. august 2002-meersumi (sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi) § 6-imit erserpoq angalatinut sinerissamut qanittumi rejerniarsinnaanermut akuersissummik (PRAT-SQT-tut akuersissummik) pigisaqartunut imartami Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani kitaani aalisarnermi sineriak kangimut killeqarfiusoq.

(...)

Pisorta qarfiup naggasiutitut nalunaarutigissavaa akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarutip aamma aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarutip akornanni massakkut pissutsit tuluanngitsut atuuttut 2004-p ingerlanerani peerniarsarinia rivut.

(...)” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumut Rasmus Frederiksenimut allakkiami allaffeqarfiup iluinnaani atugassatut suliarineqarsimasumi 4. maj 2005-imi ullulernerqarsimasumi Pisorta qarfiup siunnersuutigaa imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu nalunaarut nr. 23, 29. august 2002-meersoq allanngortinneqassasoq. Allakkiamit tassannga ilaatigut makku erserput:

“Tunuliaqutaa

Nalunaarutip atuuttup siunertarineqanngitsunik kingunerisai

Imartani Kalaallit Nunaata oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu nalunaarut (sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarut) 2002-mi atulersinneqarpoq, sinerissamut qanittumi rejerniarnermik allanngortiterinermut uiggiullugu. Ilaatigut siunertaasimavoq – sinerissamut qanittumi rejerniarnerup allanngortiterneqarnerata pisariillisaavigineqarneratalu ilaatut – kilisaatit sinerissamut qanittumi aalisarlutik tunisassiortut nutaat rejerniutinit sinerissamut qanittumi atorneqartunit nalinginnaasunit angineroqisut sinerissamut qanittumi tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisarsinnaatinneqalernissaat. Malittarisassani taamani atuuttuni aalajangersarneqarpoq rejerniutit 75 BRT/120 BT-init anginerusut tunngaviusumik killeqarfiup tassanngaanniillu 3 sømilit avammut iluanni malittarisassatut pingaarnertut aalisarsinnaatitaanngitsut.

Imartanili Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu nalunaarut siunertarineqanngitsunik arlalinnik sunniuteqartoq paasinarsisimavoq, taakkulu aalisarnermut tulluatuunngillat.

Nalunaarut taanna aalajangersakkanik arlalinnik 79-erit rejekarsinut pulasinnaanerannik killiliisunik ilaatigut imaqarpoq. Taamaalilluni 79-erit ataasiakkaat rejekarsinut pulasinnaaneranni aalisariutit taakku nalunaarutip suliarineqarnerata nalaani umiarsualivimmi sumi angerlarsimaffeqarsimanerannit aalajangerneqartarpoq. Tassa imaappoq aalisariutit angerlarsimaffittut umiarsualivimminnik kingusinnerusukkut allannguisimasut, soorlu piginnittut paarlaannerannut atatillugu, pisut ilaanni rejekarsimi angallatip angerlarsimaffittut umiarsualivigisaannut qaninnerpaamiittumi aalisarsinnaassanngitsut. Taamaalilluni angallat "..."-mik radiokkut attaveqarnermini ilisarnaateqartoq piginnittut paarlaannerannut atatillugu nalunaarutip atortuulernerata kingornatigut Sisimiuni umiarsualivimmi angerlarsimaffeqaraluarluni Narsamut nuussimavoq. Aalisariut taanna malittarisassat massakut atuuttut atuutsillugit Banankarsimut Kujataata sineriaata avataaniittumut pulasinnaatitaangilaq, taamaallaalli Qeqertarsuatsiaq Karsimut Qeqertarsuup eqqaaniittumut pulasinnaatitaalluni. Angallatip aalisarsinnaajumalluni Kujataanit Qeqertarsuatsiaq Karsimukartartussaanaera imminut akilersinnaassutsip tungaanit isigalugu tulluanngilluinnarpoq. Suliaq Aalisarnermut Siunnersuisoqatigiinni suliarineqarsimavoq, ajornartorsiutillu malittarisassanik ataatsimut pisariillisaanikkut aqqinneqarnissaa taakku kaammattuutigisimavaat.

Aalisariutinik sinerissamut qanittumi aalisariutinut aalisariutinullu avataasiortunut agguataarinerup siunertarineqanngitsumik neriorneqarnera nalunaarutip aammattaaq nasatarisimavaa. Aalisariutinik taamatut agguataarineq Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu politikimi ukiorpassuarni tunngavittut ilaasimavoq, nalunaarutillu atortuulersineqarnerata tungaanut aalisariutit assigiinngitsut taakku marluk avissaartisimaneqarluinnarsimallutik. Taamatut agguataarineq aalisarneq pillugu inatsimmi § 5-ikkut aamma § 14-ikkut aalajangersarneqarsimavoq. Aalisariutit assigiinngitsut marluk taakku assigiinngissutaat 75 BRT/120 BT-mut killeqarpoq, tassami aalisariutit angissusiliussatut aalajangerneqartumit tassanga anginerusut tunngaviusumik killeqarfimmit 3 sømilit iluanni aalisagusaanngimmata.

Sinerissamut qanittumi aalisarnermik allanngortiterinermut sinerissamut qanittumi rejerniarnerup imminut akilersinnaalernissaanut pisortanillu tapiissutinit qilersorsimaneerunnissaanut tunngaviit pitsaanerulersinneqarnissaannik siunertaqartumut ilaatillugu sinerissamut qanittumi pisassiissutit ilaasa angallatini tunisassiorfiusuni suliareqqarneqartarnissaat sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarutikkut akuersissutigineqarpoq. Tassa aalisariutit tunisassiorfiusut sinerissamut qanittumi rejerniarnermi atorneqalernissaat akuerineqarpoq, sinerissamullu qanittumi aalisariutit taakku tunisassiorfiusut 75 BRT/120 BT-nit angineroqisut tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisarsinnaalerlutik. Taamaalilluni sinerissamut qanittumi aalisariutit aalisariutillu avataasiortut akornanni killissaliussaqaq peerneqarpoq, malittarisassanilu manna tikillugu ataqatigiinneqarsimasuni ataqatigiinneqannginneq pilersinneqarluni.

Angallassuit tunisassiorfiusut taakku annersaat 2490 BT-eqartoq, tassa imaappoq 75 BRT/120 BT-imut killigititatoqqamit 21-riaammik annerusoq, avataasiorlutik rejerniartunit tunngaviusumik killeqarfimmit 3 sømilinit avasinnerusumi taamaallaat aalisarsinnaatitaasunit pitsaannerusunik atugassaqalersitsineq tulluurtuunersoq ullumikkut imminut aperisoqartariaqarpoq.

Ataqatigiinneqannginerup taassuma umiarsuaatileqatigiit arlallit angallatinik 75 BRT/120 BT-init anginerujussuarnik sinerissamut qanittumi rejerniarnissamut akuersissutinik kingusinnerusukku qinnuteqarsimanerat aamma kingunerisimavaa.

Taamaalillutik angallatit 75 BRT/120 BT-init anginerusut pingasut sineriak tikivillugu, tassa tunngaviusumik killeqarfiup iluani¹⁶ aalisarnissaminnut akuereqarsimapput. Angallatit taakkua ilaat tassaavoq T4, Aalisartitseqatigiiffimmit G-mit pigineqartoq 819 BT-iusorlu, tassa imaappoq killissaliunneqarsimasumit 75 BRT/120 BT-init arfineq marloriaammik anginerusoq. Angallat taanna angallaterujussuit sinerissamut qanittumi “nalinginnaasumik”, tassa imaappoq tunisassiornissamut akuersissutitaqanngitsumik, aalisarnissamut akuereqartut siullersaraat. Ilaatigut imaappoq angallat taanna – 79-erinit mikineroqisunit allaasumik sinerissamullu qanittumi aalisarnissamut akuersissuteqarlutik aalisarsimasunit allaasumik – rejekarsini tamani killeqanngitsumik aalisarsinnaatitaasimavoq.

Angallatit allat marluk 75 BRT/120 BT-init anginerusut sineriak tikillugu aalisarsinnaatitaasut T4-mit mikinerungaarput. Taakku tassaapput angallatit X aamma Y.

Paasissutissiissutigineqarsinnaavoq angallat T4 tunngaviusumik killeqarfiup iluani sooq aalisarsinnaatitaanersoq KNAPK-p 2004-mi upernaakkut nassuiaqqusimagaa.

Ombudsmandip aalajangiinera

Inuussutissarsiortup aalisariutit sinerissamut qanittumi aalisartunut avataasiorlutillu aalisartunut agguataarneqarsimanerat Ombudsmandimut 2004-mi naammagittaalliummini isornartorsiorkaa. Suliami pineqartoq tassaavoq inuussutissarsiortoq umiarsuaatileqatigiiffinnik marlunnik – sinerissamut qanittumi aalisariutinik avataasiorlutillu aalisariutinik – kattutsitsinissaminik kissaateqartoq, taamaalillutik umiarsuaatileqatigiiffiup angallataatai ingerlatseqatigiiffinnut kattutsinneqartunut pisassiissutinik sumiluunniit aalisarsinnaalissallutik. Kattutsitsinerup nassatarissavaa angallatip sinerissamut qanittumi aalisarnissamut akuersissutaateqartup aalisariutinut avataasiortunut pisassiissutit atorlugit aalisarsinnaalernera, illua'tunganilu angallatip avataasiorluni aalisarnissamut akuersissu-

16) 79-erit oqaluttuarisaanermi pissutsinut tunngasunik pissuteqartumik sinerissamut qanittumi aalisarsinnaatitaasut eqqaassanngikkaanni.

taateqartup sinerissamut qanittumi pisassiissutit atorlugit aalisarsinnaalernera. Qinnuteqaat Pisortaqarfiup itigartippaa, aalisariutit sinerissamut qanittumi aalisartunut avataasiorlutillu aalisartunut inatsisikkut aalajangersagaasumik atuuttumillu agguataagaanerat taakkunungalu atasunik pisassiissutitaqarnerisa kattutsitsinissamut akornutaanerat innersuussutigalugu.

Aalajangiineq taanna inuussutissarsiortup Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa. Suliaq Ombudsmandip misissorpaa, inerniliillunilu oqaatigalugu Pisortaqarfiup nalunaarutitut ilusilerlugu (sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarut) aamma aalajangiiner-tigut ataasiakkaatigut (immikkut akuersissutitigut) Kalaallit Nunaanni aalisariutit avataasiorlutik aalisariutitut sinerissamullu qanittumi aalisariutitut agguataagaanerannik aalisarneq pillugu inatsimmi malittarisassat atuuttut 2002-miilli saneqquttarsimagai. Taamaattumik suliaq naammagittaalliummut tunngasoq pineqartoq eqqarsaatigalugu Ombudsmandi isumaqarpoq inuussutissarsiortup qinnuteqaataa akuersaarniarlugu periarfissat Pisortaqarfiup pitsaaneruseq misissorsimasariaqaralarai.

Naatsumik oqaatigalugu Ombudsmandi oqarpoq aalisariutit sinerissamut qanittumi aalisariutitut avataasiorlunilu aalisariutitut agguataagaanerat sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummit aamma Pisortaqarfiup immikkut akuersissutaasigut assigiinngitsutigut aserorneqarsimasoq. Ombudsmandip aalajangiineranut uiggiullugu inerniliuttariaqarpoq aalisariutitik agguataarinerup ataavartumik atortinniarnera ajornarsisimasoq.

Nalunaarutissamut missingiummi pineqartumi Ombudsmandip isornartorsiuinera naaperiarneqarpoq, missingiutip aalisariutitik agguataarinerup atorunnaarsinneqarnissaanut alloriarneruneratigut (alloriaqqinneruneratigut). Missingiutip aalisariutitik agguataariner-mi immikkoortumut sorlermut ilaernerup taamalu angallatip sumiiffinni aalajangersimasuni aalisarsinnaanerit pillugu malittarisassanut erseqqissunut ataasiinnarmillu paasineqarsinnaasunut ilaatigut takussutissaavoq – tassami missingiummi aalajangersar-neqarmat – ataasiakkaat ilaasussaangitsutut taaneqartut eqqaassanngikkaanni – sumi aalisarsinnaaneq taamaallaat angallatip angissusianik/usitussusianik tunngaveqassasoq.

Angallatit angisuut aalajangersimasut sinerissamut qanittumi rejerniarnermit peerneqarnissaannik politikkikkut kissaatigisaq

Angallatit T4-p aamma T5-ip sinerissamut qanittumi rejerniarnermit peerneqarnissaat politikkikkut kissaatigineqartoq oqaatigineqarpoq. Pineqartut tassaapput angallatit tuller-iinneri malillugit 810 BT-iusoq aamma 724 BT-iusoq. Kissaatigineqarpoq angallatit taakku angallatit avataasiorlutik aalisartut aalisarneranni atugassarititaasut assingini-k atugassaqartitaallutik siunissami aalisalissasut, tassa imaappoq tunngaviusumik killeqar-fimmit 3 sœmilil avataanni.

...

Angallatip T1-ip Banankarsimi aalisarnissaminut akuerineqarnissaanik Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataa

Pisortaqarfiup naggasiutitut paasisutissiissutigissavaa Aalisartitseqatigiiffiup F-ip sinerissamut qanittumi nammineq tunisassiorluni rejerniarnissamut akuerineqarnissani kiisalu umiarsuaatileqatigiiffiup angallataata T1-ip Banankarsimi aalisarsinnaatitaanissaa april 2005-imi qinnutigisimagaa. Qinnuteqaat taanna Nunaqarfimmi 1-imi suliffissuup tunisassiassanik pilersorneqarnerata qulakkeerneqarnissaanik taamalu suliffissuarmi sulisut ataavartumik suliassaqartinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaannik tunngavilersorneqarpoq. Umiarsuaatileqatigiiffik oqarpoq tamanna aatsaat qulakkeerneqarsinnaasoq T1 suliffissuarmut ungasinngitsumi, tassalu Banankarsimi, aalisarsinnaatitaappat.

Malittarisassat massakkut atuuttut qinnuteqaatip akuerineqarnissaanut periarfissiinngilat, angallatimmi sinerissamut qanittumi nammineq tunisassiorluni rejerniarnissamut (PRA-SQNT-mik) akuersissutaatillit karsini kiisalu tunngaviusumik killeqarfiup iluani aalisarsinnaatitaanngimmata. Taamaattumik angallatip tunisassiornissamut akuersissutaataata angallatit Banankarsimi aalisarnerani atorunnaarallarneqarnissaa umiarsuaatileqatigiiffiup taarsiullugu kissaatigaa. Taamatulli ilusiliinissamut malittarisassani atuuttuni aamma periarfissaqanngilaq. Angallatip Banankarsimi aalisalernissaanut periarfissatuaq tassaavoq aalisariutip akuersissutaataani piumasaqaatit allanngortinneqarnissaat angallatip qinnuteqaatigissagaa, PRA-SQNT-mik akuersissuteqartoqarnissaa siunertaralugu. Aaqqiinerup taassuma angallatip tunisassiornissamut akuersissutaataata atorunnaarsivineqarnera nassatarissavaa. Angallat tunisassiornermut akuersissutaateqaqqilissasoq umiarsuaatileqatigiiffiup kingusinnerusukkut kissaatigippagu tamanna umiarsuaatileqatigiiffiup Naalakkersuisunut nutaamik qinnuteqaatigisariaqassavaa. Tamanna umiarsuaatileqatigiiffimmut nalunaarutigineqarpoq.

Angallatit tunisassiornissamut akuersissutaatillit karsini tunngaviusumillu killeqarfiup iluani aalisarnissamut akuerineqassappata tamanna manna tikillugu politikkiusumik malunnaatilinnik unioqquitsinerussaaq. Angallatilli T1-itut angitigisup tunisassiornissamut akuersissutaatini rejekarsini tunngaviusumillu killeqarfiup iluani aalisarnermini atorunnaarsikkallassagaa akuerineqassappat tamanna aamma atuutissaaq. Akuersissutit taamaattut sinerissamut qanittumi angallatinik 75 BRT/120 BT-init mikinerusunik angallateqarlutik aalisartut sakkortuumik akerlilersuinerat pilersissagaa naatsorsuutigisariaqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Assammik allataq:

“Suliaq (...) -mut 26.5.-imi oqaloqatiginnissutigineqarpoq. T4 (T5-lu) tunngaviusumik killeqarfiup avataanut nuunneqassasut Rasmusip kissaatigaa, allatigulli massakkut allannuginissaq kissaatiginagu.

...

30.5.2005” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Aalisartitseqatigiiffimmut F-imut allakkanit 17. maj 2005-imi ullulerneqarsimasunit Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisup Rasmus Frederiksenip atsiorsimasaanit makku erserput:

“Pisortaqarfiup paasissutisiissutigisaatut T1 tunngaviusumik killeqarfiup iluani aamma Banankarsimi aatsaat aalisarsinnaalersinnaavoq T1-ip sinerissamut qanittumi rejerniarnermi tunisassiornissamut akuersissutaataa Aalisartitseqatigiiffiup F-ip atorunnaarpagu. Angallatip akuersissutaateqarnerani piumasaqaatit ilissinnit taamatut allanngortinneqarnerat, tassanilu ilissi erseqqissumik oqaatigissallugu allannguut angallatip tunisassiornissamut akuersissutaataata ataavartumik atorunnaarneqarneranik nassataqassasoq. Qinnuteqaat akuersissanngorlugu Naalakkersuisunut saqqummiunneqassaaq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliami allagaatinut ilaavoq Naalakkersuisut isummernissaannut Pisortaqarfiup tunngavissiaa, 7. juni 2006-imi ullulerneqarsimasooq, rejerniutip T1-ip SQNT-mik (PRA-SQNT-mik, uanga oqaatigisara) akuersissutaateqarnerata SQNT-mik akuersissutinngortinneqarnissaanik Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataanut tunngasoq. Isummernissamut tunngavissiaq taanna Naalakkersuisunit aatsaat 18. juni 2007-imi suliarineqarsimavoq, tassanilu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisup inassuteqaataa Naalakkersuisut akueraat.

“Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq

Rejerniutip T1-ip PRA-SQNT-imik akuersissutaateqarnerata PRA-SQNT-mik akuersissutinngortinneqarnissaanik Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataa

Malittarisassat atuuttut

Inatsisartut inatsisaanni nr. 18-imi, 31. oktober 1996-imeersumi (aalisarneq pillugu inatsimmi) § 12-imit erserpoq kalaallit angallataanni suliarinneqqaarneq Naalakkersuisut

akuersinerisigut aatsaat pisinnaasoq. Tassa imaappoq aalisariutini tunisassiornissamut akuersissutiniq qinnuteqaatit akuerisassanngortillugit itigartitassanngortillugilluunniit Naalakkersuisunut saqqummiunneqartassasut.

Aalisarsinnaanermut akuersissuteqartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 5-imi, 31. januar 2002-meersumi (akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarummi) § 9, imm. 2-ikkut aalajangersarneqarpoq akuersissutip tunniunneqarne-rani tunngavinni allannguutit akuerisassanngortillugit Naalakkersuisunut saqqummiun-neqartassasut.

Rejerniarnerup iluani akuersissutit assigiinngitsut sisamat atorneqarput: PRA-SQT-mik akuersissut, PRA-SQNT-mik akuersissut, kiisalu PRA-TNAA-mik akuersissut, tak. i-martani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu Nam-minersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 23-mi, 29. august 2002-meersumi (sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi) §§-it 6-imit 8-mut.

Akuersissutip suunissaanut pissutsit sisamat uku aalajangiisuupput:

- a) angallat sinerissamut qanittumi avataaniluunniit aalisarsinnaatitaanersoq
- b) angallat tunngaviumik killeqarfiup iluani avataaniluunniit aalisarsinnaatitaanersoq
- c) angallat tunisassiornissamut akuersissutaateqarnersoq akuersissutaateqannginnersor-luunniit
- d) angallat Kitaani Tunumiluunniit aalisarsinnaatitaanersoq.

Taamaattumik rejerniutip tunisassiornissamut akuersissutaatillip tunisassiornermut a-kuersissuteqarani akuerineqarnissani kissaatigippagu tamanna umiarsuaatileqatigiiffiup Naalakkersuisunut qinnuteqaatigissavaa. Qinnuteqaat taamaattoq Naalakkersuisunit a-kuerineqarpat tamatuma manna nassataraa, tassalu angallatip tunisassiornissamut akuer-ssutaatini atoqqissinnaajunnaavissagaa. Angallammi tunisassiornissaq umiarsuaatileqa-tigiiffiup kingusinnerusukkut kissaatigeqqileruniuk tamanna umiarsuaatileqatigiiffiup Naalakkersuisunut nutaamik qinnuteqaatigisariaqarpaa.

Kitaani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani sinerissamut qanittumi re-jerniarnermi angallatit suut aalisarsinnaanerat akuersissuteqartarneq pillugu nalunaa-rummi § 6, imm. 5-ikkut kiisalu sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi §§-itigut 6-ikkut 7-ikkullu aalajangersarneqarpoq. Taakkunannga ersepoq pingaarnertut malitta-risassaq tassaasoq taamaallaat angallatit 75 BRT/120 BT-init mikinerusut kisimik sine-rissamut qanittumi rejerniarinnaasut. Taakkunani ilaatinneqanngillat sinerissamut qa-nittumi rejerniarnermi angallatit anginerusut ataasiakkaat, paragraffini qulaani taane-qartuni radiokkut attaveqarfigineqarnerini ilisarnaataasigut taaneqarsimasut. Sumi aali-

sarsinnaaneq pillugu nalunaarummi §§-init 6-imit 7-imillu aamma erserpoq angallatit qulaani taaneqartut sorliit tulleriinneri malillugit tunngaviusumik killeqarfiup iluani aamma avataani aalisarsinnaanersut.

PRA-SQT-mik (tunisassiornissamut akuersissutitaqanngitsumik) akuersissutaateqaraanni sineriak tikillugu aalisartoqarsinnaavoq, PRA-SQNT-millu (tunisassiornissamut akuersissutitalimmik) akuersissutaateqaraanni tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisartoqarsinnaavoq.

Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataa

Angallatip T1-ip sinerissamut qanittumi rejerniarnermi aalisarnissaanut akuersissut Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaatikkut 22. marts 2005-imeersukkut qinnuteqaatigaa. Qinnuteqaammit erserpoq T1 Nunaqarfimmi 1-imi ...-p suliffissuaataata pilersorneqarnissaanut atorneqarnissaa siunertarineqartoq, tassunga pilersuinerup amigarnera pissutigalugu. Aammattaaq erserpoq T1-imut sinnaakkutassatut piunasaqaataasut karsini aalisarsinnaaneq il.il. eqqarsaatigalugit tamakkiisuunissaat qinnutigineqartoq.

T1 422,84 BRT/717/BT-iuvoq, ... radiokkut attaveqarfigineqarnermini ilisarnaatigalugu. Angallat tamatigut 42,10 meteriuvoq, 10,40 meteritut silitsigaluni, 7,03 meteritullu itsinertutigaluni.

T1 taamaallaat angallatit 75 BRT/129 BT-init mikinerusut sinerissamut qanittumi rejerniarsinnaatitaanerannik pingaarnertut malittarisassami ilaatinneqanngitsuni pineqartunut ilaatinneqanngilaq. Taamaakkaluartoq Aalisartitseqatigiiffik F angallatip T1-ip PRA-SQNT-195-0-imik akuersissuteqarluni sinerissamut qanittumi rejerniarnissaanut akuersissummik tunineqarpoq, tassami T1-ip sinerissamut qanittumi rejerniarnermut ilanngunneqarnerani Nunaqarfimmi 1-imi suliffissuup pilersorneqarnerata ataavartinneqarnissaa siunertaamat. PRA-SQNT-mik akuersissut tunniunneqarpoq, tassami angallat angissutsini pissutigalugu tunngaviusumik killeqarfiup iluani aalisarnissamut naleqqutinngimmat. PRA-SQNT-mik akuersissut pineqartoq Aalisartitseqatigiiffik F v/... isumaqatigiissuteqarfigalugu tunniunneqarpoq.

Aalisartitseqatigiiffiup F-ip massakkut qinnuteqaatigaa angallat T1 PRA-SQNT-195-0-imik akuersissummit PRA-SQT-200-0-imik akuersissummut nuunneqassasoq, akuersissullu kingulleq taamatuttaaq Aalisartitseqatigiiffimmut F-imut tunniunneqarsimavoq. Qinnuteqaammit erserpoq T1-ip qinnutigineqartutut nuunneqarnissaa akuerineqarpat T1-ip tunisassiornissamut akuersissutaataata taamaalilluni atorneqaqqissinnaajunnaavinnera Aalisartitseqatigiiffiup F-ip akuerigaa.

PRA-SQT-200-0-imik akuersissut Aalisartitseqatigiiffimmut F-imut 20. december 2005-imi tunniunneqartoq angallammut aalajangersimasumut massakkut atatinneqanngilaq.

Qinnuteqaat taanna T1-ip PRA-SQNT-195-0-imik akuersissutip iluani ukiumut 638 tonsinik naammangitsunik pisassaqaartitaalluni siunissaqannginneranik, PRA-SQT-200-0-imilli akuersissutip ukiumut 1.068 tonsinik pisassaqaartitaaneranik tunngavilersorneqarpoq. Qinnuteqaammit aammattaaq erserpoq ingerlatseqatigiiffiit allat PRA-SQNT-mik akuersissutaateqarlutik pisassiissutit tamakkerlugit sinnerlugilluunniit namminneq aalisarsinnaagaat, taamaattumillu PRA-SQNT-mik akuersissutit iluanni pisassiissutinik amerlanerusunik pisinissaq ajornakusoortuulluni, PRA-SQT-milli akuersissutit iluanni pisassiissutinik amerlanerusunik pisinissaq ajornannginnerusussaalluni.

Naliliineq

Malittarisassani atuuttuni aalajangersarneqarpoq angallat T1-itut ittoq angissutsini pisutigalugu PRA-SQT-mik akuersissut atorlugu rejerniarsinnaanngitsoq.

Akuersissutit siusinnerusukkut tunniunneqarsimasut pissutigalugit angallatit allat T1-imit anginerusut PRA-SQT-mik akuersissutit atorlugit aalisarput. T4 810 BT-iusoq aamma T3 888 BT-iusoq. Angallatit taakku angallatit 75 BRT/120 BT-iusut kisimik sinerissamut qanittumi rejerniarsinnaanerannik pingaarnertut malittarisassami pineqartunut ilaatinneqanngitsunut ilaanngillat.

Pisortaqarfiup paasinninnera unaavoq angallat T1 angissutsini pissutigalugu tunngaviumik killeqarfiup iluani aalisarnissanut naleqquttuunngitsoq.

Aalisarneq pillugu inatsisip allanngortinneqarneranut atatillugu rejenik aalisarnermi sinerissamut qanittumi aalisartut avataasiorlutillu aalisartut pisassaat kattutsinneqarsinnaanersut isummerfigineqarniarpoq.

Inassuteqaat

Naalakkersuisunut tamakku tunngavigalugit inassuteqaatigineqarpoq angallatip T1-ip PRA-SQNT-195-0-imik akuersissummit PRA-SQT-200-0-imik akuersissummut nuunneqarnissaanik Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaataa akuerineqassanngitsoq, aalisarnerlu pillugu inatsisimmik allanngortitsinermi suliassaqaarfiup taassuma qulaajarneqarnissaa utaqqimaarneqassasoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Naalakkersuisut aalajangiinerat qinnuteqartumut allakkatigut 22. juni 2007-imeersutigut nalunaarutigineqarpoq, imaattumik tunngavilersuutitalerlugu:

“Angallatip T1-ip PRA-SQNT-195-0-imik akuersissummit PRA-SQT-200-0-imik akuersissummut nuunneqarnissaanik qinnuteqaatersi akuerineqassanngitsoq, aalisarnerli pillugu inatsimmik allanngortitsinermi suliasaqarfiup taassuma qulaajarneqarnissaa utaqqimaarneqassasoq Naalakkersuisut aalajangertut nalunaarutigineqarsinnaavoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

T4-mut aamma T3-mut akuersissutit ajoquteqannginnerat Pisortaqarfiup eqqartuussissuserisumut A-mut allakkani 19. december 2007-imeersuni oqaatigeqqippaa, tassami angallatit taakku tunisassiornissamut akuersissutaateqanngimmata. Pisortaqarfiup tamatuma saniatigut makku oqaatigai:

“Angallatip PRA-SQNT-mik akuersissutaateqarnera PRA-SQT-mik akuersissutaateqarnermut taamatut allanngortinneqassappat Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnuteqaateqarnissaa piumasaqaataavoq, tassanilu erseqqissumik oqaatigineqassalluni angallatip tunisassiornermut akuersissutaataata atorunnaavinneqarnissaa ingerlatseqatigiiffiup kissaatigaa. Qinnuteqaat Naalakkersuisunut tamatuma kingornatigut saqqummiunneqassaaq.

Suliaq Pisortaqarfiup Naalakkersuisunut arlaleriarluni saqqummiuttarsimavaa. Naalakkersuisulli tungaannit oqaatigineqarpoq angallatit 75 BRT/120 BT-init annertuumik anginerusut malittarisassatut pingaarnertut angallatit avataasiortut atugassaqartitalutik aalisarnissaat kissaatigineqartoq, tassa imaappoq tunngaviusumik killeqarfimmit 3 sœmilit avataanni. Taamaattumik T1-ip akuerineqarnerani piumasaqaatit allanngortinneqarnissaat Naalakkersuisut manna tikillugu itigartitsissutigisarsimavaat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

T1 SQT-mik akuersissummik 2008-mi tunineqarpoq SQT-milli akuersissut tunniunneqartoq SQNT-mik akuersissutitut piumasaqaateqarfiuvoq, tassami taamallat tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisartoqarsinnaammat, umiarsuarmilu tunisassiorneq umiarsuup tulaassaasa tamarluinnarmik Kalaallit Nunaanni nunami tunisassiorfimmi tunisassiarineqarnissaat piumasaqaatigalugu akuerineqarluni. Naalakkersuisoqarfiup nassuiaatitut oqaatigaa aqutsinermi allaffissornikkut kukkusoqarsimasoq, taamaalluni SQT-mik akuersissummik SQNT-mik akuersissutitut piumasaqaatitalimmik tunniussisoqarsimalluni. T1 inatsisinik unioqqutitsilluni aalisartutut politiinut tamatuma kingornatigut unnerluutigineqarsimavoq. Politimesterili tamatumalu kingornatigut naalagaaffiup eqqartuussissuserisua naliippiut T1-ip inatsisinik unioqqutitsilluni aalisartutut unnerluutiginiisaanut tunngavissaqanngitsoq.

SQT-mik akuersissutinik qinnuteqartut assigiimmik pineqarsimanersut naliliisinaajumallunga Aalisarnermut Naalakkersuisoqarfik 14. februar 2013-imi qinnuigaara uku uannut nassiutequllugit:

1. T3-p sinerissamut qanittumi rejerniarnermi atorneqalernissaanik umiarsuaatileqatigiiffiup qinnuteqaataa.
2. T4-p sinerissamut qanittumi rejerniarnermi atorneqalernissaanik umiarsuaatileqatigiiffiup qinnuteqaataa.
3. Aalisartitseqatigiiffiup F-ip allagai, tunisassiornissamut akuersissutip toqqortarineqarnissaanik umiarsuaatileqatigiiffiup siunnersuutaanik imaqartoq.

Arlaleriarlunga nukingisaaruteqartareerlunga Naalakkersuisoqarfiup nassuiaataa imaattoq 17. juli 2013-imi tiguara:

“Mappinik suliami allagaatinik imalinnik misissuisoqaraluartoq allagaatit qulaani taaneqartut tamarmik pissarsiarineqanngitsoorput. Umiarsuaatileqatigiiffinnut marlunnut T3-p ilaaffigisaanut saaffiginnikkut qinnuteqaat ilanngullugu nassiunneqartoq uatsinnut nassiunneqarpoq.

Filip aappaa ilanngullugu nassiunneqartoq allagaatinik uagut p-drevitsinnit naqitanngoritannik imaqarpoq. Taakku allagaatit allaqqaarneqarnerinik ujarlerninni tunngavittut atoraluarpakka.

KANUAANA-mi akuersissutinik ingerlatseriaatsimik misissuinerup takutippaa T4 sinerissamut qanittumi rejerniarnermi 1. september 2003-mi aamma T3 27. august 2006-imi ilaatinneqalersimasut. Akuersissutit taakkua naqitanngortinneqarneri taamatuttaaq ilanngullugit nassiunneqarput.

Naggataatigut nalunaarutigissavarput qulaani taaneqartut tamakkerlugit pissarsiarineqarsinnaannginnerat ajuusarutigigipput. Suliaq ukiunut qulinut kingumut ingerlavoq, piffissamilu tassani allaffitsinnit toqqorsivitsinnillu arlaleriarluta nuuttarsimavugut. Toqqorsivilerisugut oqarput suli karseqartoq mappinik suliami allagaatinik imalinnik imaqartunik, taakkulu containerimi toqqortarineqarallartut. Taakku qaqugu sumilu inassinneqassanersut ilisimaneqanngilaq. Taamaattumik allagaatinik qulaani taaneqartunik ujarlernerput unitsipparput.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisoq A aamma Naalackersuisoqarfik 19. juli 2013-imi nalunaarfigaakka naammagittaalliuut paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangersimasumik suliaralugu aallartittunga.

Ombudsmandimut taartaasartup oqaaseqaataa

”Akuersissuteqartarnermi oqartussaasut T3 Aalisartitseqatigiiffimmut H-mut, P1-imit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-imit pigineqartumut atasoq aamma T4 Aalisartitseqatigiiffimmit G-mut P2-mit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-imit pigineqartumut atasoq eqqarsaatigalugit T1-imut aamma T2-mut ukiu-moortumik pisassiissutinik tunniussinermi assigiinngisitsisimasut Aalisartitseqatigiiffiup F-ip ilaatigut naammagittaalliuutigaa, tassami angallatit marluk taakku sineriak tikivillugu aalisarnissaminnut akuerineqarmata.

Naammagittaallior-toq isumaqarpoq assigiinngisitsineq taanna suliamut attuumassuteqartunik tunngavilersugaanngitsoq.

Aalisartitseqatigiiffiup kilisaataataasa marluk qulaani taaneqartut 2008-mi SQT-mik akuersissutinik kingusinnerusukkut SQNT-mik akuersissutinut allanngortinneqartunik tunineqarsimani naammagittaalliummi aammattaq pineqarpoq.

Uanga suliamik suliarinninnera naammagittaalliuutip ilaanut Aalisartitseqatigiiffik F-ip T4 810 BT-iusoq aamma T3 888 BT-iusoq eqqarsaatigalugit SQT-mik akuersissummik qinnuteqaamminut atatillugu assigiinngisitsivigineqarsimaneramik oqarnermut tunngasuvoq.

Inatsisartut Ombudsmandiata suliaq suliap suliarinerata ingerlaqqinnerani peqataasinnaassuseqarunnaarnermi tungaanut piareersarlugulu paasissutissartalersorpaa. Naammagittaallior-tup sinniisaa suliap Inatsisartut Ombudsmandiata inatsisileriner-mi pisortaanut saqqummiussinissaminut periarfissaqarsimavoq, uangalu suliamik qulaajaaniarlunga Aalisarnermut Nalackersuisoqarfiup sinniisaanik a-taatsimeeqateqarsimallunga. Tamatuma kingornatigut suliami illua'tungiusup isumaanik immikkut tusarniaaqqinnissaq pisariaqanngitsutut isigisimavara, tassami ataatsimiinnerni taakkunani paasissutissanik nutaanik suliami illua'tungiusup aappaata ilisimariinngisaanik saqqummiussisoqarsimanngimmat.

Aalisartitseqatigiiffik F SQT-mik akuersissutinik qinnuteqaatiminut arlaleriarluni itigartinneqartarsimavoq. Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga tunngavilersuutitut oqaatigaa ingerlatseqatigiiffik tunisassiornissamut akuersissutaateqarallartil-lugu T1-ip aamma T2-p SQT-mik akuersissutinik tunineqarsinnaanerat ajornartoq. Naalakkersuisoqarfiup ingerlatseqatigiiffik tamatumunnga peqatigitillugu nalunaarfigaa T1-ip aamma T2-p SQT-mik akuersissummik tunineqarsinnaanerat tunngaviatigut ajornanngitsoq, tunisassiornissamut akuersissutaataat atorunnaavineqarsinnaappata. Ingerlatseqatigiiffiulli tunisassiornissamut akuersissutip atorunnaavinnissaa taamalu T3-tut aamma T4-tut atugassaqartitaallutik aalisar-nissaat piareersimaffigigaa Aalisartitseqatigiiffiup oqaatigigaluaraa ingerlatseqati-giiffiup SQT-mik akuersissummik qinnuteqaataa Naalakkersuisoqarfiup akuer-saarsimangilaa.

Suliamik uanga misissuina Naalakkersuisoqarfiup sulianik Aalisartitseqatigiif-fiup G-mut aamma P1-imut aamma Aalisartitseqatigiiffimmut R-imut qinnute-qaatinik akuersissutinillu tunngasunik pineqartunik nassaarsinnaasimannginne-ranit ajornakusuulersinneqarsimavoq.

Tamatumunnga tunngavilersuutitut Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa arlaleriar-luni nuuttarsimaneq allagaatit nanineqarsinnaannginnerannut pissutaasoq.

Allagaateqarfeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 22-mi, 30. oktober 1998-imeersumi § 1-ikkut aamma § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq inat-sisip siunertaa tassaasoq toqqortat oqaluttuarisaanermi nalillit imaluunniit innut-taasunut oqartussaasunullu allaffissornikkut eqqartuussiveqarnikkulluunniit pis-sutsinut uppersaataatissatut atuuttut toqqortarineqarnissaasa qulakkeerneqarnis-saat aamma kikkulluunniit toqqortaatiniq pissarsisinnaanissaasa qulakkeerneqar-nissaat. Pisortat suliffeqarfiutaasa toqqortaatimik qaqugukkulluunniit isuman-naatsumik suliarineqarnissaat toqqortarineqarnissaallu isumagissavaat.

Taamaalilluni suliassaqarfimmi tassani inatsisiliornermi tunngaviusutut ilaasoq tassaavoq uppersaasarsuinermi paasissutissat innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnerannut pingaaruteqartut toqqortarineqarnissaat, pisortat up-persaataatissatut pisariaqartitaat kiisalu nunap oqaluttuarisaaneranik paasinnis-simaneq eqqarsaatigalugit pisortani oqartussaasut akisussaaffeqarnerat.

T5-mut aamma T4-mut SQT-mik akuersissutit pillugit suliat Naalakkersuisoqarfiup toqqorsiviinniinginnerat Naalakkersuisoqarfiullu sulianik ujarlernerminik imaaliallaannaq unitsitsisimanera isorisarialerujussuartut isigaakka.

Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa angallatit 75 BRT/120 BT-init anginerusut SQT-mik akuersissutit atorlugit aalisarnissamut akuerineqartarnerat aalisarnissamut akuersissuteqartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaruutaanni nr. 5-imi, 31. januar 2002-meersumi § 1, imm. 2 aamma imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaruutaat nr. 23, 29. august 2002-meersoq tunngavigalugit pisartoq.

Namminersornerullutik Oqartussat nalunaruutaanni nr. 5-imi, 31. januar 2002-meersumi (akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarummi) § 1, imm. 2 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Imm. 2. Nalunaarut manna malillugu akuersissummut tunniunneqartumut, imartami sinerissap titarnerullu aalisarnikkut oqartussaaffimmut tunngaviusumik killeqarfiit avataanni 3 sœmilik akornanni angallatinut usitussutsimut uuttuutaat malillugit 75 BRT/120 BT-itut angissusilinnut anginerusunulluunniit aalisarnissaq inerteqqutaavoq. Taamaattorli takuuk imm. 4, nr. 2 aamma 3.”

Imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani rejerniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaruutaanni nr. 23-mi, 29. august 2002-meersumi (sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi) § 6, imm. 1 aamma § 7, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarput:

“§ 6. Angallatinut sinerissamut qanittumi rejerniarsinnaanermut akuersissummik (PRA-SQT-akuersissummik) pigisaqartunut imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani kitaani aalisarnermi sineriak kingumut killeqarfiuvoq.

§ 7. Angallatinut sinerissamut qanittumi rejerniarsinnaanermut akuersissummik pigisalinnut angallammi nammineq tunisassiornissamut akuersissuteqarfigineqarsimasunut (akuersissummik PRA-SQNT-mik) imartani Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaani kitaani aalisarnermi tunngaviusumik killeqarfik kangimut killeqarfiuvoq. Taamaattorli piffissami 1. aprilimit 31. oktober ilanngullugu kitaani 610 N-imit 650 N-imut tunngaviusumik aalisarnikkut killeqarfimmit 3 NM-init avasinnerusoq kangimut killeqarfiuvoq.”

Sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi sinerissamut qanittumi nammineq tunisassiornissamut akuersissutaateqarneq akuersissutaateqannginnerlu immikkoortisimaneqarput, tak. nalunaarummi § 6, imm. 1 aamma § 7, imm. 1.

Aalisartitseqatigiiffiup S-ip aamma Aalisartitseqatigiiffiup T-p 23. november 2004-mi naammagittaalliuutaanni sinerissamut qanittumi rejerniarsinnaanermut akuersissummik tunniussinermut atatillugu inatsisitigut tunngaviusoq Inatsisartut Ombudsmandiata misissorpaa. Suliaq taanna Ombudsmandip ukiumoortumik nalunaarutaani issuaavigineqarsimanngilaq. Umiarsuaatileqatigiiffiit marluk umiarsuaatileqatigiiffiup siulliup kilisaataata avataasiortunut rejertassiissutit atorlugit aalisartup umiarsuaatileqatigiiffiit aappaata sinerissamut qanittumi rejertasasa 2003-mi sinneruttut aalisarnissaannut attartorlugu aalisarnissamik qinnuteqaammik Pisortaqarfiup itigartitsisimanera pillugu naammagittaalliuutaannut atatillugu inatsisikkut tunngavigisaq Ombudsmandip suliami tassani misissorpaa.

Ombudsmandi tamatumunnga atatillugu imaattumik oqaaseqaateqarpoq:

“Aamma oqaatigaara Pisortaqarfiup periaasiani pineqarmat angallatit pisut ataasiakkaarlugit aalajangiinerit tunngavigalugit aalisariutit ilaannit immikkoortunit aalisariutit ilaannut immikkoortunut allanut nuussinnaasut, taamatut ikaarsaariarneq ataavartusatur isikkoqarpat.

Oqaatigineqartutut aalisariutit ilaannut immikkoortunut agguataarinermi pingaarnertut tunngaviusussatut inatsisiliortumit aallaavigineqartut saneqqunnissaannut Naalakkersuisut piginnaatinneqarsimanersut inatsimmit ersinngimmat immikkut akuersissuteqartoqarnissaanut inatsisitigut tunngavissaliisoqarsimappat inatsisitigut tunngavissaliunneqartoq aalisariutit ilaannit immikkoortunit aalisariutit ilaannut immikkoortunut allanut nuunnermuinnaq tunngatillugu sooq killilerneqarsimassanersoq aamma erseqqarluppoq.”

Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa SQT-mik akuersissummik tunineqarsinnaassaanni piumasaqaatit marluk eqqortinneqarsimassasut:

- 1) Angallat rejerniarsinnaanermut akuersissummik peqassasoq, aamma
- 2) angallat nammineq tunisassiorsinnaanermut akuersissutaateqassanngitsoq.

Naammagittaalliortup SQT-mik akuersissummik tunineqassagaanni piumasaqaammik siullermik eqqortitsinera suliami qularutigineqanngilaq. Umiarsuaatileqatigiiffiup tunisassiornissamut akuersissutaatimi ataavartumik atorunnaarnissaa eqqarsaatigigaa naammagittaalliortup Naalakkersuisoqarfimmut oqaasiinnartigut allakkatigullu nalunaarutigisimagaluaraa umiarsuaatileqatigiiffiup SQT-mik akuersissummik qinnuteqaataa Naalakkersuisut akueriesimangilaat.

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi naligiimmik pinnittarnermik tunngavik atuuppoq, taannalu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi inatsisikkut aalajangersagaanngitsumik tunngaviuvoq.

Naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnek pillugu ataatsimut oqaaseqaatit

“Suliat assigiit assigiimmik suliarineqarnissaannik” piumasaqaat inatsiseqartitsinikkut nalunneqatiginissutsinnut itisoorujussuarmik ikkusimavoq, Tunngaviumillu Inatsimmi aalajangersakkatigut arlalitsigut oqaatigineqarluni. Naligiimmik pinnittarnermik ataatsimut tunngaveqarnerup suliat assigiit assigiinngitsumik suliarineqartarnissaat annertuutigut inerteqquataatippaa. Ajornatorsiutaasorli tassaavoq suliat assigiit pineqarnersut qulaajaasoqarnissaa. Tamatuma inatsiseqartitsinikkut tunngavik manna nassataraa, tassalu suliat paasissutissartamikkut imminnut sanilliunneqarsinnaasut assigiimmik suliarineqartariaqarlutillu assigiimmik aalajangiivigineqartariaqartut. Tungavilli taanna tunngavittut inatsiseqartitsinikkut nammineertutut piumasaqaatit tunngavigisinnaasaattut nalorniartumik inissisimavoq.

Ingerlatsineq pillugu qangaanerusoq inatsiseqartitsinermi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi assigiimmik pinnittarnermik tunngaviup suliamik aalajangiiviginninnermut nammineq tunngaviusinnaanera qularutigineqarpoq. Paasininneq unaasimavoq tunngavik taanna pissaanermik sangutitsisarneq pillugu ilisimasani nalinginnaasunik imaqarnermi saniatigut allamik imaqanngitsoq (tak. Ole Spierrmannip atuagassiami “Juristen”-imi 1995-imi saqqummersuni quppernermi 417-imit 443-mut aamma 418-imi tulliinilu allaaserisaa “Den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning”). Kingunerisassaa tassaasariaqarpoq innuttaasup suliamik tunngaviit suliamut attuumassuteqartut tunngavigalugit aalajangiivigineqarsimasup, siusinnerusukkullu suliami allami pineqartunut asser-suulluinnarneqarsinnaasumi aalajangiinerup paarlattuanik aalajangiivigineqartup

assigiimmik suliarineqarnissaat suliat assigiissuteqarnerat pissutiginnarlugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu piumasaqaatigisinnaanngikkaa.

Naligiimmik pinnittarnermik tunngaviup namminerisaminik isumaqarnera/sunniuteqarnera ukiuni nutaajunerusuni inatsisilerinermi annertunerusumik tapersersorneqarpoq.

Naligiimmik pinnittarnermik tunngaviup namminerisaminik isumaqarnera/sunniuteqarnera professor Karsten Revsbech-pi atuakkiamini “Aktuel dansk forvaltningsret”-imi, Jurist- og Økonomforbundets Forlagimi 2007-imi naqiter-tinneqartumi quppernermi 97-imi imatut nassuiarpaa:

“... pisut assigiit amerlanerusut assigiinnngitsumik inernilerneqartarpata aalajangiinerit ataasiakkaarlutik suliamut attuumassuteqartut tunngavigalugit tunngavilersorneqar-sinnaanerit naammanngilaq. Isiginiagassaq suliamut attuumassuteqartoq alla assigiin-ngitsumik pinninnermut tunngavilersuutaasinnaasoq suli piumasaqaataavoq. Immik-koortup aappaani isiginiagassanik suliamut attuumassuteqartunik piumasaqaammi tas-sani naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnerup namminerisaminik isumaqar-ni/sunniuteqarnini takutippaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnerup isumaata/sunniutaata taassuma manna nassataraa, tassalu suliat assigiittutut ittut assigiinnngitsunik sooq inerni-lerneqarsimanersut ingerlatsiviup kisiat nassuiassanngikkaa, aammali isiginiagas-sat assigiinnngitsumik pinninnermut pissutaasut assigiimmik pinninnissamit sak-kortunerutillugit sooq isiginiarneqarsimanersut nassuiaateqassalluni.

Assersuut taamaattoq tassaavoq U 2000.1969 H, tassani pineqarluni nunamik illup toqqavissaanik piginnittup imermik pilersuinnermut namminerisaminik a-tortorissaarutillip kommunimi imermik pilersuiffimmut attavileqqullugu peqqu-neqarsimaneera. Peqqusissut taanna isiginiagassanik imminni suliamut attuumas-suteqartuunngitsunik tunngaveqanngilaq, taamaakkaluatorli peqqusissut taanna Højsteretsip atorunnaarsippaa, toqqavimmimmi piginnittoq taanna “isiginiagas-sat illuutit allat imermik pilersorneqarnermikkut assersuunneqarsinnaasut nalili-i-vigineqarneranni isiginiarneqarsimasut tunngaviginagit naliliivigineqarsimam-mat.” Taamaalilluni naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarneq kisimi suliami tassani suliap aalajangiivigineqarnerani aalajangiisuusumik tunngavigineqarsima-voq.

Naligiimilli pinnittarnermik tunngaveqarnek namminerisaminik naleqartutut akuerineqarsinnaassaguni innuttaasup ingerlatsivimmuut inatsiseqartitsinikkut piumasagaataanut aalajangiisuusumik tunngaviunissaa naatsorsuutigineqarajut-taraluartoq tunngavittut kisimiilluni nukittuallaanngitsumik inissisimavoq. Suliami marlunni pissusiviusut qaqutiguinnaq assigiilluinnarsinnaasarpur, taamaat-tumillu tunngaviit inatsisinik unioqquutitsisuunngitsut assigiinngitsunik iner-neqalersillugit oqimaalutarneqartariaqartarlutik (tak. Bent Christensenip atuakkiaa-ni "Forvaltningsret – Opgaver, hjemmel, organisation"-mi Jurist- og Økonom-forbundets Forlagimi 1991-imi naqitertinneqartumi quppernerit 206-207).

Tunngavik inatsisinik unioqquutitsisoq inatsisinilluunniit unioqquutitsisuunngin-nera qularnartoq suliami tunngaviutinneqarsimappat innuttaasup inatsisinik eq-qortitsisuunera qularnartumik angusaqarniarluni naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnek atortussaatinniarsinnaanngikkaa aammattaaq ilisimaneqarluar-poq.

Naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnek nalinginnaasoq sulinermi innut-taasumut imatut sunniuteqarpoq, tassalu isiginiagassat assigiinngitsumik pinnin-nermut tunngaviusut suliamut attuumassuteqartuunerat aalajangiinermullu sun-niuteqarnerat ingerlatsiviup pisuni allani tamani imminnut assigiilluinnartuun-gitsuni uppersartariaqaraa (aammattaaq tak. Jens Gardep allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret, Almindelige emner"-mi Jurist- og Økonomforbundets Forla-gimi 1997-imi naqitertinneqartumi quppernermi 211-mi Jens Gardep allaaseri-saa).

Aalisartitseqatigiiffiup F-ip naammagittaalliutaq eqqarsaatigalugu naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnek nalinginnaasoq

Suliami matumani naammagittaalliortup ilaatigut oqaatigaa akuersissuteqartar-nermi oqartussaasut suliamut attuumassuteqanngitsumik assigiinngitsisimasut, umiarsuarnik Aalisartitseqatigiiffimmit G-mit, P1-imi aamma Aalisartitseqatigiif-fimmit R-imit pigineqartunik SQT-mik akuersissutinik taaneqartartunik akuer-sissutaateqartunik sineriak tikillugu aalisarsinnaatitsinermikkut, Aalisartitseqati-giiffiulli F-ip arlaleriarluni qinnuteqartaraluarluni SQT-mik akuersissutinik iti-gartinneqartarsimalluni, itigartitsinerlu suliamut attuumassuteqartumik tunnga-vilersorneqarsimanani.

Aalisartitseqatigiiffik F sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi § 7, imm. 1 tunngavigalugu SQNT-mik akuersissummik peqarpoq, umiarsuarmi nammineq tunisassiorsinnaatitaalluni, kisiannili Aalisartitseqatigiiffik G aamma P1 aamma Aalisartitseqatigiiffik R § 6, imm. 1 tunngavigalugu SQT-mik akuersissutaateqarlutik Kitaani sineriak tikivillugu aalisarsinnaatitaallutik.

Inatsisikkut tunngavigisap ersarinnerunissaa akuersissuteqartarnerlu pillugu nalunaarummi suliami sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarutip sillimmaanneqarsimanissaa kissaatiginaraluartoq isumaqarpunga Aalisartitseqatigiiffiup G-p aamma P1-ip aamma Aalisartitseqatigiiffiup R-ip illua'tungaanilu Aalisartitseqatigiiffiup F-ip umiarsuarmi tunisassiornissamut akuersissutaateqartup akuersissutinik assigiinngitsunik tunineqarsimanerannut inatsisikkut pissusissaatut tunngaviusup assortornissaanut tunngavissaqarnanga.

Sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq angallat nammineq tunisassiornissaminut akuersissutaateqarpat SNQT-mik akuersissut pigineqassasoq. Akuersissummi Aalisartitseqatigiiffimmut F-imut tunniunneqartumi piumasaqaatinik erserpoq akuersissut umiarsuarmi tunisassiornissamut kiisalu tunngaviusumik killeqarfik tikillugu aalisarnissamut akuersissutaasoq. Tamanna isumaqarpoq Aalisartitseqatigiiffik F SQNT-mik akuersissummik tunineqarsimasoq, naak akuersissummi piumasaqaatinik erseraluortoq akuersissut sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi § 6 tunngavigalugu tassaasoq SQT-mik akuersissut. Taamaattumik isumaqarpunga Pisorta qarfiup Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaani kilisaatit marluk Aalisartitseqatigiiffiup F-ip pigisaasa SQT-mik akuersissutinik SQNT-mik akuersissutitut piumasaqaatalinnik 2008-mi tunineqarsimanerisa kukkunerunerannik paasissutissat assortornissaannut tunngavissaqarnanga.

Inatsiseqartitsinermi pissusissaatut atuuttup suunera nalornissutigineqangaatsiar-simavoq, tassami akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarummi siullermi aamma nalunaarutini kingusinnerusukkat atuuttuni aalajangersarneqarmat angallatit 75 BRT/120 BT-itut angissusillit taakkunangalu anginerusut imartap Kalaallit Nunaata aalisarnikkut oqartussaaffigisaata tunngaviusumik killeqarfiata avataani 3 sømilit tikillugit avasissusilimmi taamaallaat aalisarsinnaasut.

Pisorta qarfiup Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaata 7. juni 2006-imeersup ilaata sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarutip sumi aalisarsin-

naaneq pillugu nalunaarut eqqarsatigalugu inatsiseqartitsinikkut nalinginnaasumik malittarisassaananik (lex specialiuneranik) oqaatiginnittup isornartorsior-nissaanut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga. Taamaattumik akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarummi malittarisassat sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi § 6-ip atuussinnaassuseqarneranut sunniuteqanngillat, tassuunalu aalajangersarneqarpoq umiarsuit SQT-mik akuersissutaatillit sineriak tikillugu aalisarsinnaasut, akuersissuteqartarneq pillugu nalunaarummi umiarsuarnut 75 BRT/120 BT-itut angissusilinnut qummut killiliussa apeqquataatinnagu.

Aalajangiineq inatsisikkut tunngavissatut naammattumik tunngaveqaraluartoq manna takujuminaappoq, tassalu Aalisartitseqatigiiffiup F-ip SQT-mik akuersissummik qinnuteqaataata akuerineqannginnissaanik aalajangiinnermini isiginiagassat suliamut attuumassuteqartut Pisortaqarfiup ilumut isiginiarsimanerai.

Pisortaqarfiup Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaata manna nassataraa, tassalu Pisortaqarfiup paasinninnera unaasoq T1 angissutsini pissutigalugu tunngaviumik killeqarfiup iluani aalisarnissaminut naleqqutinngitsoq. Tunngavilersuulli taanna torrallataarujussuanngilaq, kilisaatit marluk, tassalu T4-p aamma T3-p akuersissutit Aalisartitseqatigiiffiup F-ip qinnutigalugit itigartinneqaatigisimasaa asserpiaannik akuerineqarsimasut isiginiaraanni, naak kilisaatit taakku angissutsimikkut imminnut assersuunneqarsinnaagaluartut.

Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiami qulaani taaneqartumi aamma Pisortaqarfiup naammagittaalliortullu akornanni allaffigeqatigiittarnermi Pisortaqarfiup erseqqissarlugu aamma oqaatigaa kilisaatit Aalisartitseqatigiiffimmit F-imit pigineqartut umiarsuarmi nammineq tunisassiornissaminnut akuersissutaateqartut, tamannalu Aalisartitseqatigiiffiup F-ip SQT-mik akuersissutinik tunineqarsinnaannginnerannut annertuutigut tunngavilersuutaasimasorinarpoq.

Angallatit umiarsuarmi nammineq tunisassiornissamut akuersissutaatillit SQT-mik akuersissummik tunineqarsinnaannginnerat sumi aalisarsinnaaneq pillugu nalunaarummi §§-it 6 aamma 7 tunngavigalugit eqqortuuvoq. Kisianni Aalisartitseqatigiiffiup F-ip arlaleriarluni oqaatigisarsimavaa SQT-mik akuersissummik tunineqaruni nammineq tunisassiornissamut akuersissutaatini atorunnaavissamaarini. Naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnermi ingerlatsiviup aalajangiinera ataqatigiinneqassasoq piumasqaataavoq. Suliani assigiinni isiginiagassat assigiit assigiimmik pingartillugit isiginiarneqassapput. Nammineq tu-

nisassiorneq SQT-mik akuersissummik tunineqassagaanni piumasaqaatinut ilaasorinarmat Pisortaqarfiup suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7 tunngavigalugu pisortat suliamik paasissutissartalersuinissamut nalinginnaasumik pisussaaffeqarnerat aamma ilitersuisussaataitanerat pissutigalugu periarfissaq taanna misissorsimasariaqaraluarpa, naak tamanna qinnuteqaammi erseqqivissumik oqaatigineqanngikkaluortoq, tak. Aalisartitseqatigiiffik S aamma Aalisartitseqatigiiffik T pillugit suliaq matumunnga assingusoq Inatsisartut Ombudsmandiata sularisimasaa 23. november 2004-meersoq.

Inerniliineq

Uanga paasinninnera unaavoq aalisakkatigut pisuussutininik aqutsineq aqutsiveqarfiusoq naalakkersuinikkut immikkut pingaarutilerujussuusoq, tassanilu qinnuteqartut aamma innuttaasut ataatsimut nukissaat eqqarsaatigalugit naalakkersuinikkut inatsiseqartitsinikkullu isiginiagassat ajornakusoortorpassuit akuleriiaarpasuillu imminnut sanilliullugit oqimaalutarneqartarput. Tamanna aamma T4 aamma T5 tunngaviusumik killeqarfiup avataanut pisinneqassasoq Naalakkersuisut allakkiami allaffeqarfiup iluinnaani atugassatut sularineqarsimasumi 30. maj 2005-imeersumi kissaateqarsimanerat isiginiarlugu isumaqarpunga Aalisartitseqatigiiffik F umiarsuaatileqatigiiffiup taassuma umiarsuaataanut umiarsuit Aalisartitseqatigiiffimmit G-mit, P1-imit aamma Aalisartitseqatigiiffimmit R-imit pigineqartut eqqarsaatigalugit suliambut attuumassuteqanngitsumik assigiinngisitsivigineqarsimaneragaanerat tunngavigiinnarlugu Pisortaqarfimmut immikkut piumasaqaateqarsinnaanngitsoq.

Umiarsuit 75 BRT/120 BT-init mikinerusut tunngaviusumik killeqarfiup iluani 3 sòmilit iluanni aalisarnissamut akuerineqarnissaannut oqaluttuarisaanikkut akerliuneq isiginiarlugu aamma Aalisartitseqatigiiffiup G-p, P1-ip aamma Aalisartitseqatigiiffiup R-ip umiarsuaataasa kisimik SQT-mik akuersissummik tunineqarsimanerannut Pisortaqarfiup suliamik sularinninnerani suliambut attuumassuteqartumik uppernarsaasiisimannginnera isiginiarlugu isumaqarpunga suliat assigiissorinaraluartut assigiinngitsunik sooq inerniliivigineqarsimanersut Naalakkersuisoqarfiup tunngavilersortariaqaraa, kiisalu tunngaviit suut umiarsuit taakkua umiarsuit anginerusut akornanni kisiartaallutik sineriak tikillugu aalisarnissaminnut akuersissutaateqartussatut toqqarneqarneranni tunngaviutinneqarsimanerat pillugu Naalakkersuisoqarfik nassuiaateqartariaqartoq.

Taamaattumik Naalackersuisoqarfik qinnuigaara suliaq taanna nutaamik sulia-reqqullugu, suliallu marluk assigiissorinaraluartut assigiinningsunik sooq inerni-liivigineqarsimanersut tunngavilersuuteqaqqullugu kiisalu tunngaviit suut T3-p aamma T4-p SQT-mik akuersissutinik tunineqarnerannut tunngaviutinneqarsi-manerat pillugu nassuiaateqaqqullugu.

Naalackersuisoqarfiup T4-mut aamma T3-mut SQT-mik akuersissutit pillugit sulianik ujarlerneramik unitsitsisimanera siuliini isoraara. Taamaattumik Naalak-kersuisoqarfik qinnuigaara suliat taakkua nassaariniarlugit atugassiissutit pisaria-qartut atugassiissutigeqqullugit, tassami tunngaviit suliamut attuumassuteqartut angallatinut marlunnut taakkununnga akuersissutinik tunniussinnermi tunngaviu-tinneqarsimasut naliliivigineqarsinnaanerat aalajangiisuulluinnartumik pingaar-uteqarmat.

Piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq siviisooq naggasiutit ajuu-saarutigaa. Suliat Atorfeqarfimmi maani suliarineqartut, ilaat nukinginnarto-rujussuit, taamaattumillu suliat tamarmik kissaatigineqartut pilertortigisumik inaarlugit suliarineqarsinnaanginnerannut pissutaasut piffissap taama siviisutigi-sup suliarinninnermut atorneqarneranut pissutaapput.”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup eqqartuus-sissuserisumut A-mut 8. april 2014-imi allagaasa assilinerat Naalackersuisoqarfiup Ombudsmandimut taartaasartumut ilisimatitsissutit allakkatigut 1. maj 2014-imeersutigut nassiuppa. Naalackersuisoqarfiup eqqartuussissuserisumut A-mut allagaanit ilaatigut makku erserput:

”Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik sinnerlugu nalu-naarutigissavara Aalisartitseqatigiiffik F aamma sinerissamut qanittumi killeqarfiup iluani aalisarneq pillugu naammagittaalliut Naalackersuisoqarfiup nutaamik suliarilermagu. Suliaq naliliivigeqqinneqarneranut tunuliaqutaasooq tassaavoq Savalimmiuni Ombuds-mandip 12. marts 2014-imi allagaqarnera.

Eqqortusaaq anguniarlugu malugeqqullugu oqaatigissavara suliamik suliarinninnerup aatsaat påskip kingornatigut aammasineqarsinnaanissaa naatsorsuutigineqarmat.

Tamatumunnga atatillugu apequtissaqartoqarpat Naalakkersuisoqarfik ikiuunnissaminut soorunalimi piareersimavoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Ombudsmandimut taartaasartup allakkat 2. juni 2014-imeersut imaattut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit tigusimasani pillugit mailikkut 11. juni 2014-imeersukkut ilisimatippaanga:

”Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut ukunatigut suliamik suliarinninnerminik ilisimatitsissuteqarnissani kissaatigaa. Allakkat 9. maj 2014-imeersut ilinnut nassiunneqarisa kingornatigut suliami illua’ tungiusup allagai Naalakkersuisoqarfiup 14. maj [2014]-imi tiguai. Allakkani taakkunani suliami illua’ tungiusup eqqartuussissuserisuata oqaatigaa suliami suli aalajangiisoqarsimannginnera sullitami iluarinngikkaa. Allakkat taakku Naalakkersuisoqarfiup 20. majimi akivai.

Eqqortussaq anguniarlugu oqaatigineqassaaq Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutaa 9. maj [2014]-imeersoq Naalakkersuisoqarfiup suliamik pingaartitsinnginneratut paasineqassanngitsoq. Naalakkersuisoqarfiup suliaq suliareqqillugu ingerlappaa, suliali annertussusiata kiisalu Naalakkersuisoqarfiup toqqorsivimmik misissueqqinnerata piffissamik siviisuumik suliarinninnermut atuisariaqarneq nassataat. Suliap inaarlugu qaqugu suliarineqarnissaa naatsorsuutigineqarnersoq Naalakkersuisoqarfiup ajoraluartumik erseqqisuumik oqaatigisinnaanngilaa.

Suliamut atatillugu apequtissaqartoqarpat Naalakkersuisoqarfik ikiuunnissaminut soorunalimi piareersimavoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliaq ukiup nalunaarusiunneqartup naanerani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suli suliarileqqissimanngilaa.

Uparuaaneq

5.2 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat. Suliamut atatillugu pisortaqtigiit nanertuutaasumik qisuariaateqarneranni aalajangiinermik oqartarneq. Allanit ikiorteqarsinnaatitaaneq

Ulluunerani paaqqinniffinni pisortat pingasut allakkanik ammasunik tusa-gassiutinut nassiussisimanerannut allakkanilu taakkunani K Kommunip ulluunerani paaqqinniffinnut tunngasunik allanngortitsinissamik pilersaarutaa-

nik isornartorsiuisimanerannut atatillugu K Kommunip uparuaasimanagera eqqartuussissuserisup D-p kattuffimmut F-imut sinniisuusup Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq K Kommuni pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit pillugu malittarisassanik unioqqutitsisimanngitsoq. Pisortat taakku "inuinnartut" pinnatik sulinerminnulli atatillugu oqaaseqaateqarsimanagerat Ombudsmandip tamatumani pingaartillugu isiginiarpaa.

Ombudsmandip K Kommuni tamatumunnga peqatigitillugu matumani isumaqatigaa, tassalu uparuaanerit pineqartut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut isigineqarsinnaanaviannngitsut, taamaattumillu inatsimmi tassani malittarisassat atorneqassanatik. Uparuaanerit atorfeqartitaanermit pisinnaatitaaffinnik allannngortitsisuunnginnerat taamaallutillu atorfeqartitaanermut tunngasuni nanertuutaasumik toqqaannartumillu sunniuteqartuunnginnerat Ombudsmandip tamatumani pingaartillugu isiginiarpaa.

Ombudsmandili isumaqarpoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku sulinermit atatillugu oqaloqatigiinnerni uparuaaviusuni illersorteqarsinnaatitaanngitsut K Kommunip isumaqarnera ajuusaarnartuusooq. Oqaloqatigiinnerni illersortimik ilaqarnissamut periarfissaqarnera K Kommunip pisortanut taakkununnga ilitersuutigisimasariaqaraluarppaa (oqaaseqaat 24. april 2014-imeersoq 2011-320-0001-imik j.normoqarpoq).

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut, A, B aamma C K Kommunimi ulluunerani paaqqinniffinnut tunngasuni allannguutissatut eqqarsaatigineqartut arlallit tunngavigalugit allakkanik ammasunik imaattunik imalinnik tusagassiuutinut 18. august 2011-mi nassiussisimapput:

"Meeqquerivinni aqutsinerup allannngortinnissaanut suliaq pillugu tamanut allakkiaq.

Meeqqueriviit aqunneqarnerannik allannguiniarneq pisortaasunut nalunaarutigineqarpoq januar 2011, tusagassiuutigut eqqartorneqaqaluni, aqutisup ataatsip meeqqueriviit tallimat-arkinillit ingerlatissagai saqqummiunneqarluni.

Tusagassiutini eqqartornerata kingorna meeqquerivinni pisortat suleqatiserineqarput, allannguiniarnermut pilersaarusiornissamik, siunnersortit qallunaat marluk peqatigalugit, suliaasat agguarneqarput eqimattanut sisamanut, qulequttat arfineq pingasut suliarineqartussaallutik, pisortaasut namminneq soqutigisatik aallaavigalugit suliaasanut inissisortlutik sulisinneqarput qaammatit sisamat atorlugit.

Pisortaasugut assut nuannersumik suliat allat tunuartillugit aalajaalluta suliat ingerlallutigit.

Massakkut killiffik.

Suliat tunniunnerisa kingorna fagchefip ataatsimeeqatigineqarnerani paasineqarpoq eqimattat suliaat illoqarfimmi X-imi piorsaanermik ingerlatsivimmi isumassarsiatut toqqorsivimmut inissinneqaannassasut, allannguiniarnermik suliaq saqqummiunneqaqqaarne ratut iluseqarluni ingerlanneqarmat.

Pisortaasugut suliaasat allat tamaasa unitsillugit nukippassuit atorlugit suliarisimasagut qatangiinnarput.

Illoqarfimmi X-imi pisortaasugut ernummatigut allakkatigut ammasutigut saqqummiunniarpagut makkuusut:

Meeqquerivinni pisortat ikilineqarniartut, massakkut pisortassarsiornerit uninngatinneqarput tullersortaasut atorfinitsinneqaannartalerlutik, aammalu pisortat sulisunut ilanngunneqassasut allaffimmi ullup affaa, affaalu meeqqani sulisartussatut siunniunneqarsimalluni.

- Meeqqat immikkut pisariaqartitsisut aamma ernummatigaavut.
- Taakku qaqugukkut piffissaqarfignissavavut. Qanoq iliorluta malinnaavigissavavut?
- Suleqatigiit ineriartortinnissaannut il.il. qaqugu piffissaqalissaagut?
- Ugut pisortatut inini sulisassagutta ulluunerani paaqqinniffimmi suliaasat tamaasa qanoq iliorluta malinnaavigissavavut?

Unaannaq eqqarsaatigalugu peqqussummi nr. 10-mi, 5. december 2008-meersumi § 17 K Kommunip illoqarfimmi X-imi unioqutippaa.

Massakkumut pisortat pisortaagallartutullu ataasiakkaatut tusartakkagut ernumalersitseqataasut saqqummerput pisortat allannguiniarneq pillugu ataatsimiinneranni ulloq 18. august 2011.

Imaattut:

Tullersortitut atorfinitsinneqarsimasut pisortatut atorfinissinnaanngitsut aqutsinerup allanngortinnissaa pissutaatinneqarluni, kiisalu fagchefip oqaatigisimagaa pisortanik so-raarsitsineq ingerlanniarlugu augustimiit novemberimut, nutaatut områdelederilerlugit ingerlatsinissaq aallartinniassammat.

Aammalu meeqqeriviit tallimat-arfinillit ataatsimik aqutsisoqalerpata sulisunik napparsimasoqarpat meeqqeriviit arlaanniit amigaateqartumut nuussineq/atukkiineq pisinnaaniassammat.

Ernummataavortaaq taassuma kingunissaa, meeqqerivinni perorsaasutut ilinniarsimasut ullumikkut amigaataaqisut suli ikileriaqqinnissaat.

Politikerit oqariartuutaat meeqqat sipaarfigineqassanngitsut malinneqarani killormuuanik illoqarfimmi X-imi pisoqalermat.”

Allakkat ammasut taakku “Illoqarfimmi X-imi meeqqerivimmi pisortat”-nit at-siorneqarsimapput.

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaata pingasut taakku “qulaajaaniarluni oqaloqati-giinnernut” 2011-mi septemberip qaammataata aallartinnerani aggeqquneqarput.

Oqaloqatigiinnerni taakkunani pisortat pingasut taakku tamarmik immikkut uparuarneqarput.

Taamatut uparuaanernut taakkununnga pingaarnertut tunuliaqutaasoq tassaavoq kommuni isumaqarmat ulluunerani paaqqinniffiit pisortaata kommunimut saaffiginninnatik tusagassiutinut saaffiginninnermikkut ilumoorfiginninnginnermik takutitsisimasut, matumani allakkani ammasuni toqqaannartumik eqqunngitsunik kukkusunillu paasissutissiisimallutillu unnerluussisimanerat kiisalu ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pissusilersornermikkut ingerlataq naalakkersuinikkut suliniutigineqartoq pillugu suleqataajumanngininnerminnik takutitsisimanerat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. B aamma C eqqarsaatigalugit uparuaaneq matuminnga

aammattaaq tunngavilersorneqarpoq, tassalu kommuni isumaqartoq taakku kommunip tusagassiuutinut tunngasuni periaasia piaaralutik malinniarsimangikkaat.

Eqqartuussissuserisq D ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa kattuffiata F-ip eqqartuussissuserisua uannut allakkatigut 14. september 2011-meersutigut ilanngusartalitsigut naammagittaalliorpoq. Eqqartuussissuserisup D-p allakkamini ilaatigut oqaatigaa paasinninnini unaasoq meeqqanut suli atualinnngitsunut perorsaaniikkut ineriartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit peqqussut kommunip sumiginnarsimagaa, suliama illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat ingerlatsinerlu pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat allat uparuaanermi malinneqarsimangitsut ulluuneranilu paaqqinniffiit pisortaasa kiffaanngisuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerit innarlerneqarsimasoq.

K Kommunip suliama allagaatit uannit qinnuigineqarnermigut allakkatigut 3. november 2011-meersutigut nassiuppai. Kommunip allakkamini ilaatigut makku oqaatigai:

“Aallarniutigalugu kommunip malugeqqussavaa uparuaatigineqartutut taaneqartut sulinermit tunngasutigut inatsiseqartitsinikkut oqartussaasunit suliarineqarnissaat F-ip qinnutigisimangimmagu, soorlu tamanna F-ip pingaarnertut isumaqatigiissutaani kapitali 5-imi aalajangersarneqartoq.

Kommunip paasinninnera unaavoq uparuaanerit taaneqartut sulisunut siunissami suleqatigiinnissamut naatsorsuutigineqartutut aqutsinikkut erseqqissaataasut kiisalu kommunip tusagassiuutinut tunngasuni periaasiata imaanik erseqqissaanerisut.

Taamaalilluni sulineq pillugu oqaloqatigininneq pineqanngilaq. Kommunip paasinninnera unaavoq aqutsinikkut erseqqissaanerit taamaattut aqutsinnaatitaanerup ataani inissisimasuusut, aalajangiinerillu pineqanngimmata illua'tungiusup sinniisoqarnissaanut periarfissaqassanngitsoq.

Ataatsimiinnerit uparuaavusut imaqarniliarineqarneranni atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi kinguneqartitsisoqarnissaanik ersertoqanngilaq. Aammattaaq oqaloqatigiinnissamut aggeqqusinermi arlaatigut kinguneqartitsisoqarnissaa taaneqanngilaq. Taamaalilluni kommunip paasinninnera unaavoq ingerlatsinermi iliuuseqarneq pineqanngitsoq, tassami aalajangiisoqanngimmat, tak. inatsimmi nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi [suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi] § 2.

Kommuni sulisut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerannik killiliinissamik sukkulluunniit siunertaqarsimangilaq. Kommunip tusagassiuutinut tunngasuni periaasianik sulisunut pineqartunut erseqqissaanissaq taamaallaat pineqarpoq.

Justitsministeriaqarfiup sulisut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaanerat pillugu ilitersuutaa 14. september 2006-imeersoq [tassaassagunarpog ilitersuut nr. 87, 14. september 2006-imeersoq, uanga oqaaseqaatiga] kommunip atortarpaa sulisut ataasiakkaat kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqarsinnaatitaaneranni killissat ilitersuutigineqaraangata.

Ulluunerani paaqqinnittarfinnik allanngortiterineq pillugu inaarutaasumik aalajangiisogarsimangilaq. Taanna ingerlasog 9. oktober 2011-mi unitsinneqarallarpog.

Taamaattorli kommuni naliliivoq siunnersuut suliarineqartoq Inatsisartut peqqussutaata nr. 10-p, 5. december 2008-meersup [meeqqanut suli atualersimangitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqerooruteqartarneq pillugu peqqussutip] killissarititaasa iluanniittoq. Tamanna Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaani 24. oktober 2011-meersumi tunngavilersuutigineqarpoq.

Kommuni aammattaaq isumaqarpoq peqqussummik taaneqartumik unioqqutitsisoqarpat tamanna siullertut Nakkutilliisoqarfiup pisinnaatitaanerata ataaniittoq, tak. inatsimmi nr. 22-mi, 18. november 2010-meersumi § 57.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisup D-p K Kommunip allagai 3. november 2011-meersut pillugit oqaaseqaatini allakkatigut 4. februar 2013-imeersutigut saqqummiuppai. Eqqartuussissuserisup D-p ilaatigut oqaatigaa paasinninnini unaasoq oqaloqatigiinnerit pineqartut tassaasut sulineq pillugu oqaloqatigiinnerit, uparuaanerillu pineqartut tassaasut ingerlatsineq aamma atorfinitsitsisarneq pillugit inatsiseqartitsinerit tunngavigalugit aalajangiinerit. Eqqartuussissuserisup D-p manna aamma aalajangiisimavaa, tassalu ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pineqartut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat kommunip inatsisinik unioqqutitsilluni mattussimagaa, taamaalillunilu manna atortussaattillugu, tassalu taakku kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerisa annikillilerniarnissaanut periarfisaqanngitsoq, pisortammi taakku suliaminnut attuumassuteqartunik ernummatigisatik oqaatigisimammategit. Kiisalu allanngortiteriniarluni pilersaarutitut eqqarsaatigineqartut suliassaqarfimmi tassani inatsisiliornermik unioqqutitsisuusut eqqartuussissuserisup D-p aalajangiisimavaa.

K Kommuni allakkatigut 12. august 2013-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Kommuni qinnuigaara pisortani atorfeqartitaasut kiffaangissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik mianerinninneq pillugu apeqqut kommunip ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa uparuarneqarnissaannik isumaliutersuutaani ilaatinneqarsimanersoq – taamaappallu qanoq annertutigisumik ilaatinneqarsimanersoq – oqaaseqaatimini iserfigeqqullugu. Kommunimut allakkanni ilaatigut makku aamma oqaatigaakka:

“[...]”

2. Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku, paaqqinnittarfiuteqarnermut tunngasut pillugit allangortiterinissamut atatillugu tusagassiuutitut saaffiginnissimanerisa ilaatigut malitsigisaanik “qulaajaanissaq” pillugu oqaloqatiginnikkiartoqquneqarsimasut malugaara, aamma pineqartut oqaloqatiginninnerni taakkunani ilaatigut ilumoorfiginninnginneq suleqataajumanginnerlu pissutigalugit tamarmik uparuarneqarsimasut, oqaloqatiginninnerni imaqarniliat takukkit.

Aammattaaq kommunip allagai 3. november 2011-meersut tunngavigalugit malugaara K Kommunip una paasinninnerigaa, tassalu sulinermit tunngasumik oqaloqatiginninnerit pineqanngitsut, oqaloqatiginninnerilli (taamaallaat) “siunissami suleqatigiinnissamik naatsorsuutiginninneq pillugu aqutsisoqatigiit sulisunut erseqqissaanerit, kiisalu kommunip tusagaassiuutit eqqarsaatigalugit periaasiata qanoq imaqarnera pillugu erseqqissaanerusoq”.

Oqaloqatiginninnerit sulineq pillugu oqaloqatiginninnerunnginnerannik K Kommunip innersuussinera imatut paasivara oqaloqatiginninnerni naalasseriitsuliornermut tunngasut pineqanngitsut, kisiannili pissusissaq eqqorlugu periaaseqarluni naliliineq pineqartoq. Tamatuma malitsigisaanik tamanna imatut paasivara uparuaanerit taamaallaat pissusissaq eqqorlugu periaaseqarluni naliliinerusut, naalasseriitsuliornermullu tunngasuunngitsut.

Kommuni qinnuigaara tamanna pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.

3. Uparuaanerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut K Kommunip isiginngikkai malugaara.

Uparuaanerit eqqarsaatigalugit paaqqinnittarfinni pineqartuni pisortanut nanertuutaasumik pineqaatissiinertut isigineqartariaqarnerat - taamatut nalunaarutigineqarnerattut - innersuussutigalugu kommuni qinnuigaara taamatut paasinninneq pillugu itisileeqqullugu.

Aammattaaq kommuni qinnuigaara oqaloqatiginnineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik inernilerneqarsinnaasoq taamaallaat pineqartillugu suliame illua'tungiusoq illersuisoqarsinnaatitaasoq kommunip paasinninnerineraa sukumiinerusumik nassuiaqqullugu.

4. Unga paasinneqqaarnera unaavoq paaqqinnittarfinni pisortat pineqartut tusagassiuutitut saaffiginninnerminni inuttut namminneq oqaaseqaateqarsimasut kommunilu sinerlugu oqaaseqaateqarsimangitsut K Kommuni isumaqartoq.

Kommuni qinnuigaara tamanna pillugu oqaaseqaateqaaqqullugu.

Paaqqinnittarfinni pisortat inuttut namminneq oqaaseqaateqarsimasut kommuni isumaqarpat kommuni qinnuigaara kommunimi atorfeqartitaasut – inuttut namminneq oqaaseqaateqartarnerannut atatillugu – kommunip tusagassiuutitut tunngasuni periaasianut pituttugaasut kommuni isumaqarnera (taamaappallu qanoq pingaartinneqartigisumik) nassuiaqqullugu.

5. Uparuaanernut tunngavilersuummit erserpoq taakkua ilaatigut oqaatigineqartut paaqqinnittarfinni pisortat pineqartut tusagassiuutitut saaffiginninnerminnut atatillugu toqqaannartumik eqqunngitsunik kukkusunillu paasissutissiillutillu pasilliuteqarsimaneerat pissutigalugu.

K Kommuni qinnuigaara paasissutissiinerni taakkunani toqqaannartumik eqqunngitsuunerakkat kukkunerunerakkallu sordiaanerit pillugit sukumiinerusumik nassuiaqqullugu.”

K Kommuni suliaq pillugu oqaaseqaammunik allakkatigut 9. december 2013-imeersutigut saqqummiussivoq. Allakkanit taakkunannga ilaatigut makku erserput:

“[...]

2) pillugu

K Kommunip paasinninnera unaavoq uparuaanerit aqutsisunit sulisunut (taamaallaat) erseqqissaassutaasut siunissami suleqatigiilluarnissamik naatsorsuutiginninneq pillugu kiisalu kommunip tusagassiuutit eqqarsaatigalugit periaasiata imarisaanik erseqqissaanerusut.

Kommuni isumaqarpoq taamatut uparuaaneq atorfeqartitsinermi inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu pineqaatissiinerunngitsoq, taamaallaalli pisortap naammaginangitsumik pissusilersornertut misigisaanik aamma sulisup siunissami qanoq pissusilersortarnissaanik oqaatiginnineq.

Taamaattumik oqaloqatiginninnerit uparuaanerillu taamaallaat pissusissaq eqqorlugu periaaseqarluni naliliinerusutut paasinnineq eqqortuuvoq.

3) pillugu

Soorlu oqaatigineqareersoq kommunip paasinninnera unaavoq uparuaaneq atorfeqartitsinermi inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu pineqaatissiinerunngitsoq aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunngitsoq. Kommuni isumaqarpoq aqutsisunit erseqqissaanerit taamaattut inatsiseqartitsinikkut aqutsinermut ilaasut, taamaattumillu uparuaaneq suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamik piumasaaqateqarfiumngitsoq.

Kommunip sulisup atorfeqartinneqarneranut nanertuutaasumik kinguneqartitsisinnasumik suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaaqaarani aalajangiisinnaannginnini ilisimalluarpa.

Uparuaanertulli/inissiinertulli nipilimmik oqaloqatiginnineq pineqaraangat kommuni naliliisarpoq inummik illersuisussamik peqateqarnissaq imaluunniit tusarniaanissamut aallaavitut tunngavissaqanngitsoq, tassami atorfeqartitsinermi inatsiseqartitsinikkut aalajangiineq pineqartanngimmat. Kommunip paasinninnera unaavoq illua'tungiusoq aat-saat illersuisoqarsinnaatitaasoq oqaloqatiginnineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik inernilerneqartoq pineqaraangat.

4) pillugu

[...]. Kommunip erseqqissumik paasinninnera unaavoq paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku K Kommuni sinnerlugu atorfilittut oqaaseqaateqarsimasut. Tamanna erseqqissumik takuneqarsinnaavoq, tassami paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku "Illoqarfimmi X-imi ulluunerani paaqqinnittarfinni pisortat"-ut atsiorsimammata – tamatum a inuttut namminneq atsiorsimangitsut kommunimili atorfeqartitaasutut atsiorsimasut erseqqissumik takutippaa.

Kiisalu allakkat tamanut ammasut, sulisut ilaata e-mailikkut sulinermi adressianit, nammineq e-mailikkut adressiunngitsukkut, tusagassiutinut nassiunneqarsimasut aamma piupput.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku inuttut namminneq oqaaseqaateqarniarunik tamanna allakkatigut erseqqissumik ersersinneqarsimasariaqaraluarpoq.

Taamaattumik kommunip nalornissutigineqarsinnaanngitsumik paasinninnera unaavoq paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku kommunimi atorfilittut oqaaseqaateqarsimasut, taamaattumillu kommunip tusagassiuutit eqqarsaatigalugit periaasianik kiisalu atorfinitsinneqarnerup malitsigisaanik ilumoorfiginnittussaataitanermik malinnittussaallutik.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku pilersaaruserluni suliaqarnermi ilaapput, tamannalu aqutigalugu ingerlatat ingerlanneqarnerannik suullu allat oqallisigineqarsinanerannik ilisimasaqarluartuullutik. Allakkani tamanut ammasuni paasissutissarpiaat, pilersaaruserluni suliaqarnermi ilaanerminni taamaallaat ilisimalersimasatik, pillugit oqaaseqaateqarput. Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku oqaaseqaateqarput kommunalbestyrelsi inaarutaasumik suli aalajangiinngitsoq.

Kommuni erseqqissumik isumaqarpoq aalajangiiniarnermi sulinerup nalaanut atatillugu atorfeqartup nammineq suliassaqarfii pillugit pissutsit pillugit oqaaseqartarnissami tunuarsimaartoqartariaqartoq, pingaartumik nammineq qitiusumik inissisimaffeqaraanni aamma aalajangiineq suli pitinnagu. Taamaalluni tamanna paaqqinnittarfiit pisortaanut pingasunut taakkununga aamma atuuppoq.

Pisortatut oqartussaasuni atorfilittut innuttaasut allat tamaasa assigalugit oqaaseqarsinnaatitaanerat kommunip ilisimavaa. Taamaakkaluartorli atorfillip suliffimminut ilumoorfiginninngitsutut iliornani qanoq oqaaseqartarnissaa killissaqartinneqarpoq. Taamaattumik kommuni atorfillip erseqqissumik inuttut nammineq oqaaseqaateqarneranik pisumi suliffinilu sinnerlugu oqaaseqarneranik pisumi immikkoortitsilluni isiginnittarpoq.

Taamaalluni suliami matumani pineqartumi pilersaaruseriamut massakkut ingerlanneqartumut paaqqinnittarfiit pisortaasa oqaaseqarsinnaatitaanerannut naleqqiullugu isigininneq pingaartinneqarneruvoq. Pingaartumik tamanna pivoq pilersaaruseriatut suliap qanoq inernilerneqarnissaanik naalakkersuinikkut suli aalajangiisoqannginnera pissutigalugu.

5) pillugu

K Kommuni [Ombudsmandip] qinnuigaa paasissutissiinerni taakkunani toqqaannartumik eqqunngitsuunerakkat kukkunerunerakkallu sorpiaaneri pillugit sukumiinerusumik nassuiaaqqullugu.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku tusagassiutitigut tamanut ammasumik allakkaminni pissutsit pingaarutillit pillugit paasissutissanik eqqunngitsunik arlaleriarlutik saqqummiussipput. Oqaaseqaat eqqunngilluinnartoq siulleq imaattunik oqaasertalersorneqarpoq: “Suliat tunniunnerisa kingorna fagchefip ataatsimeeqatigineqarnerani paasineqarpoq eqimattat suliaat illoqarfimmi X-imi Piorsaanermik Ingerlatsivimmi isumasarsiatut toqqorsivimmut inissinneqaannassasut, allannguiniarnermik suliaq saqqummiunneqaqaarneratut iluseqarluni ingerlanneqarmat.” Immikkoortup tulliani uiggiullugu imaattunik oqaasertaliipput: “Pisortaaugut suliaassat allat tamaasa unitsillugit nukkippassuit atorlugit suliarisimasagut qatangiinnarput.”

Kommuni taakku pillugit imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

Suleqatigiikkuutaat suliaminnik tunniussinerisa kingornatigut suleqatigiikkuutaanut suliaqartunut tamanut paasissutissiissutigineqarpoq isumassarsiassanik ujarlerfissamik pilersitsisoqartoq. Pilersaarusiatus sulianik aqutsisoqatigiit paasisimavaat suleqatigiikkuutaatut suliaqartut ilaasa suliaassartik kukkusumik paasisimagaat, pineqartussanillu pilersaarusiatus sulianik suliaqartut aqutsisoqatigiillu paasinarsaqqusimasaannik suliaqarsimanatik, taamaattumillu inerniliinerit pilertortumik atorneqarsinnaasimannngillat, isumassarsiassatullu ujarlerfissamut tassunga toqqorneqassallutik kingusinnerusukkut atorneqarsinnaassagunarnerat eqqarsaatigalugu. Taamaalilluni suleqatigiikkuutaatut suliaqartut suliaasa toqqorsivimmut toqqorneqarniarneqarneragaanerit eqqortuunngilaq. Suleqatigiikkuutaatut suliaqartut suliaasa ilaannaat kisimik pineqarput, tamannalumi pillugu suleqatigiikkuutaatut suliaqartuni ilaasut tamarmik aamma paasitinneqarput.

Aammattaaq paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku allakkaminni tamanut ammasuni oqaatigaat ernummateqarlutik. Oqaaseqaataat imaattunik oqaasertalernerqarpoq: “Illoqarfimmi X-imi pisortaaugut ernummatigut allakkatigut ammasukkut saqqummiunniarpagut makkuusut...”

Allakkani tamanut ammasuni immikkoortut tulliuttut aalajangiisoqareersimaneranik atuaasumut erseqqissumik paasititsipput, tamannalu toqqaannartumik eqqunngitsuullunilu ilumoortuunngilaq, paaqqinnittarfiillu pisortaat pingasut taakku tamanna aamma namminneq ilisimalluinnarpaat.

Paaqqinnittarfinni aqutsisut pingasut taakku aamma imaattunik oqaasertaliipput: “Unaannaq eqqarsaatigalugu peqqussummi nr. 10-mi, 5. decemberimeersumi § 17 K Kommunip illoqarfimmi X-imi unioqutippaa.”

Kommuni tamanna pillugu imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

Tamanna erseqqivissumik eqqunngitsuullunilu ilumoortuunngitsumik paasissutissiine-ruvoq. Qulaani taaneqareersutut piffissami pineqartumi naalakkersuinikkut sulii aalajangiisoqanngilaq, aamma inatsimmik qulaani taaneqartumik kommunip unioqqutitsine-
ranik pasilliineq kukkunerulluinnarpoq.

Naggasiullugu paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku allakkaminni tamanut amma-
suni paasissutissiissutigaa “fagchefip oqaatigisimagaa pisortanik soraarsitsineq ingerlan-
niarlugu augustimiit novemberimut...”

Tamanna toqqaannartumik eqqunngitsuullunilu ilumoortuunngilaq, tassami fagchefip
piffissami pineqartumi piffissaliussassatut iliuuseqarnissatullu pilersaarusiaq eqqarsaati-
galugu eqimattatut suliaqartunut taamaallaat paasissutissiissutigimmagu aqutsisut ataa-
siakkaat atorfinitsinneqarnerannut allakkani pineqartunik allannngortitsisoqarsinnaasoq.
Tamannalu aatsaat pissasoq ilusilersukkat nutaajusinnaasut erseqqissaatiginarlugit su-
liassaqarfinnik aqutsinissaq pillugu siunnersuut atuutsilersinneqassappat. Taamaalilluni
paaqqinnittarfinni pisortanik soraarsitsinissaq pillugu sunilluunniit oqaatigisaqartoqar-
simannngisaannarpoq.

Paaqqinnittarfiit pisortaat pingasut taakku allagaat tamanut ammasut ataatsimut isigalu-
git toqqaannartumik kukkuneramik eqqunngitsunillu paasissutissiinernik taamatut ulik-
kaarput, allakkanik atuaasumut suliamik kukkusumik paasinnilersitsisinnaasunik.

Taamaattumik naggasiullugu erseqqissarneqassaaq kommuni paaqqinnittarfiit pisortaasa
pingasut taakku kommunimi atorfilittut oqaaseqaateqarsimanerattut isiginnimmat,
aamma toqqaannartumik kukkusumik eqqunngitsumillu paasissutissiinermikkut kom-
munimut ilumoorluartuunngilluinnartumik iliuuseqarsimasut. Taamaattumillu kom-
munip aqutsisinnaatitaalluni aalajangiuisimaannarpaa, uparuaaninilu aamma aalajangi-
simallugit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisup D-p e-mailikkut 22. april 2014-imeersukkut nalunaarfigaa-
nga suliaq pillugu amerlanerusunik oqaaseqaatissaqarani.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni killissarititaasut pillugit apeqqut samminiarlugu aalajangerpunga (immikkoortoq 2). Apeqqutip taassuma suliarineranut atatillugu ul-
luunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku pillugit suliata kommunip su-

lianik suliarinnineq eqqarsaatigalugu eqqortumik iliuuseqarfigisimanerai aamma misissorpara (immikkoortoq 3).

2. Oqaaseqaatit suussusii

Pisortani atorfeqartitaasut innuttaasutut allatulli Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-imi aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissummi artikel 10-mi kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkani pineqartunut ilaatinneqarput.

Aalajangersakkanit taaneqartunit ersertutut kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq piumasaqaatitaqanngivissunngilaq. Taamaalilluni kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq aalajangersakkatigut taakkunatigut aukerineqartoq aalajangersimasutigut killissalersorneqarsinnaavoq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngiissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu inatsiseqartitsinerup pisariitsumik eqikkarniarnera ajornakusoortuuvoq, matumani kiffaanngiissuseqarnermi tassani killissaliussat ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Pisortanili atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit sulinermut atatillugu kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pingaarnertigut isigalugu nipangiussisussaatitaaneq tunngavigalugu killissalersorneqartutut isigineqartariaqarpoq (ass. tak. suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, tak. pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1 aamma imm. 3 kiisalu §§-it 52-imit 54-imit), iluoorfiginnittussaatitaaneq (tak. Folketingip Ombudsmandiata 1987-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 237 tulliilu) aamma atorfimmuut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaat (tak. Anders Jørgensenip atuakkiaani “Decorumkravet for præster”-mi 2011-meersumi quppernerit 74 tulliilu, innersuussutitalit) tunngavigalugit. Kiffaanngiissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi suliamut atatillugu oqaaseqaatinik taaneqartartut aammattaq pineqartunut ilaatinneqarput, tassa oqaaseqaatit suliamut atatillugu oqaatigineqartut (tullii ingerlaannaq takukkit).

K Kommunip uannut oqaatigaa kommunip paasinninnera unaasoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku allakkamikkuut ammasutigut kommuni sinnerlugu – tassa suliamut atatillugu - oqaaseqaateqarsimasut, kommunilu ta-

matuma nassatarisaanik paaqqinniffiit pisortaannik taakkuninnga uparuaanissaminut pisinnaatitaasoq.

Sulinermut atatillugu oqaaseqaatit Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-ikkut illersugaanngillat, tak. aalajangersakkap oqaasertai, aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiisummi artikel 10-kkut illersugaanngillat, tak. pisortani atorfeqatitaasut eqqarsaatigalugit kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq nalunaarsinnaatitaanerlu pillugit isumaliutissiisummi 1472/2006-imi qupperneq 98 kiisalu ass. Folketingip Ombudsmandiata 1982-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 199 tulluilu. Taamaalilluni oqartussaasoq sinnerlugu kia oqaaseqaateqarsinnaanera pillugu malittarisassanik aalajangersaanissaminut oqartussaasoq periarfissaqarpoq, matumani oqaaseqaatit taamaattut eqqarsaatigalugit tunaartarisassat sukumiinerusut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Kinguleruttoq tassaavoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat allakkamikkut ammasutigut – K Kommunip oqaatigisaatut – suliamut atasumik oqaaseqaateqarsimanersut misissuinissaq.

Allakkat ammasut taakkua “Illoqarfimmi X-imi meeqqerivinni pisortat”-nit atsiorneqarsimanagerat K Kommunip uannut ilaatigut innersuussutigaa. Ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq “Illoqarfimmi X-imi pisortasugut”-mik oqarneq allakkani arlaleriarluni atorneqarsimammat, oqaaseqaatigiillu imaattunik imallit aamma ilaallutik: “Illoqarfimmi X-imi pisortasugut ernummatigut allakkatigut ammasutigut saqqummiunniarpagut makkuusut:”

Østre Landsretsip eqqartuussummi 6. december 2004-meersumi (“Ugeskrift for Retsvæsen”-imi 2005-imeersumi quppernervi 1089-imi tulliinilu naqinneqartumi) oqaatigaa atuarfiup pisortaata atuartartut allagaanni atorfimmi taaguutaa (suliffinilu) ilanngullugit atsiorsimanagerata manna nassatarigaa, tassalu taassuma kommunimi atuarfiup pisortaatut atorfini tunngavigalugu taamalu suliamut atasumik oqaaseqaateqarluni oqaatigisimagaa.

Suliamut atasumik oqaaseqaateqartarnerit eqqarsaatigalugit taamaassorinninnerit periaatsillu innersuussutigalugit, matumani Østre Landsretsip eqqartuussutaa immikkut taaneqartoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, isumaqarpunga K Kommunip imatut isumaqarneranik isornartorsiuinissannut tunngavissaqarnanga,

tassalu allakkat ammasut pineqartut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pineqartut kommunimi pisortaanerinit ilaatillugit saqqummiunneqarsimasut.

Allakkat ammasut taakkua suliamut atatillugu saqqummiunneqarsimasutut isigineqartariaqarnerisa manna nassataraat, tassalu ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa qanoq oqaaseqaateqarsinnaanerit eqqarsaatigalugu kommunu naalakkiuteqarnissaminut tamakkiisumik piginnaatitaasoq.

Tusagassiuutinit oqaaseqaatit (politikkimut tunngasut) borgmesterip ataatsimii-titaliallu siulittaasuisa susassaqtut saqqummiussinnaagaat kiisalu oqaaseqaatit allat (aqutsinermut tunngasut) pisortaanerit (direktørit) pisariaqarpallu – pisortaaneg susassaqartoq isumaqatigiissuteqarfialugu – immikkoortortani ataasiakkaani pisortat saqqummiussinnaagaat K Kommunip “K Kommunimi tusagassiuutit eqqarsaatigalugit periaasia”-ni marts 2011-meersumi aalajangersimavaa.

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa kommunip tusagassiuutinit tunngasut pillugit malittarisassai unioqutereermatigit kommunip uparuaanermigut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaanut suliamut tunngatillugu suliniuteqarsimanerata isornartorsiornissaanut pissutissaqarnanga isumaqarpunga. Aamma oqaatigaara ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pingasut taakkua allakkat ammasut kommunimut toqqaannartumik isornartorsiuisut imarisaasa kommunip isumaanik tamakkiisumik takussutissiisuunnginnerat ilisimareersimassagaat.

3. Kommunip suliamut tunngasut pillugit sulianik isumaginninnera

3.1 Aallaqqaasiut

Immikkoortumi 2-mi oqaatigineqartutut isumaqarpunga K Kommunip allakkanut ammasunut atatillugu uparuaanermigut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaanut pingasunut taakkununga sulianut atatillugu suliniutinik aallartitsisimanagera pillugu isornartorsiorsinnaaneranut tunngavissaqarnanga.

Taamaalilluni kinguleruttoq tassaavoq kommunip ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pillugit sulianik suliarinninnerata malittarisassanut atuuttunut ilumut naapertuuttuuneranik naliliinissaq.

3.2 Oqaloqatigiinnerit pissusii

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaannik pingasunik taakkuningga oqaloqatigininnerit suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerunatik taamaallaat “aqutsisoqatigiinnit erseqqissaatinik” saqqummiussinissaq siunertaralugu “qulaajaaniarluni oqaloqatiginninnerunerat” K Kommuniip suliap ingerlanerani atortussaattippaa.

Suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerit pineqanngitsut kommuni sooq isumaqarnerisooq uannut paasiuminaappoq. Imaassinnaavoq kommunip manna paasininnerigaa, tassalu oqaloqatigiinnerit taamaattut naalasseriitsuliortoqarnera pisutigalugu qisuariaatinik (pineqaatissiissutinik) inernilerneqarnissaat naatsorsuutigisariaqarpat aatsaat suliamut atatillugu oqaloqatigiinnerit pineqartartut, tak. kommunip uannut allagai 9. december 2013-imeersut.

Oqaloqatigiinnerit pineqartut suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerunngitsut kommunip isumaqarnera uanga paasinninnera malillugu kukkulluinnartuuvoq.

Oqaloqatigiinnerit ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa ataasiakkaat taakkulu qullersarisaasa akornanni ingerlanneqartut pissutsinut ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa suliaannut tunngasuupput. Uanga paasinninnera unaavoq oqaloqatigiinneq taamaattunik imalik sulisup qullersarisaatalu sualuit pillugit oqaloqatigiinnerannit, soorlu suliap piaareersarneqarnera pillugu oqaloqatigiinnermit, allaasoq suliamut atatillugu oqaloqatiginninnerusutut erseqqilluinnartumik isigineqartariaqartoq. Finansministereqarfiup sulisoqarnermik aqutsinermi ilitersuusiaani immikkoortoq 29.2.2.4 tamatumunnga atatillugu innersuussutigaa.

3.3 Uparuaanerit inatsiseqartitsinikkut naliliivigineqarnerat

Oqaloqatigiinnerit suliamut tunngasutut oqaatigisariaqarnerat immiini uparuaanerit taakku inatsiseqartitsinikkut qanoq naliliivigineqarnerannut sunniuteqanngilaq. Apeqqutip taassuma naliliivigineqarnerani uparuaanerit imarisaat, matumani uparuaanermut tunuliaqutaasoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, sukumiinerusumik isiginiarneqartariaqarput.

Uparuaanerit inatsiseqartitsinikkut naliliivigineqarnerannik oqarnermi pineqarpoq uparuaanerit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi (suliamut tunngasutigut) nanertuutaasumik qisuariaatitut qanoq inissisimanerat. Tassa imaappoq uparuaanerit naliliinernik tunngaveqarnerisut naalasseriitsuliornerluun-

niit pissutigalugu iliuuserineqarnersut kiisalu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunersut taamaattuunnginnersulluunniit. Pissutsit taaneqartut marluk taakku imarisamikku arlaatigut ataqatigiinneqarput.

Uparuaanerit naliliinermik tunngaveqarnersut imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarnerunersut apeqqummi uparuaanerit suna tunngavigalugu pisimangersut aalajangiisuvoq, ilaatigullu uparuaanerit inatsiseqartitsinikkut sunik nassataqarnersut. Naliliineq tunngavigalugu qisuariarneq tassaavoq sulisitsisup nalinginnaasumik aqutsisinnaatitaanerata saqqummenera, suliffiup nalinginnaasumik ingerlanera, matumani suliassanik isumaginninnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, qulakkeerniarlugu, naalasseriitsuliornerli pissutigalugu qisuariarneq (pineqaatissiineq) tassaalluni sulinnermut atatillugu unioqqutitsiniviup (soorlu atorfeqartitaasup nipangiussisussaataaernerik unioqqutitsinerata) atorfeqartitaasumut annikinnerpaaffiatigut mianersuaalliornerit tutsinneqarsinnaasup kingunerisaanik qisuariarneq. Suliamut atatillugu qisuariaatip naliliinermik imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariarnermik tunngaveqarneranik apeqqut suliap sulinnermut tunngasup qanoq suliarineqarnissaanut kiisalu suliamut atatillugu qisuariaatip inatsiseqartitsinikkut qanoq sunniuteqarnissaanut aalajangiisuusinnaavoq; soorlu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu suliamut tunngasumik qisuariaat suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu tamatigut aalajangiinerusartussaavoq, taamaattumillu inatsimmi tassani aalajangersakkat taamatut qisuariaateqarnermi malinneqassallutik.

Uparuaanerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunersut apeqqummi kommuniip ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pillugit sulianik eqqortumik suliarinnissimanersoq aalajangiisuusumik sunniuteqarpoq. Uparuaanerit aalajangiinertut isigineqartariaqarpata inatsimmi tassani aalajangersakkat soorunalimi atorneqassapput, taamaallilluni tak. inatsimmi tassani § 2, imm. 1, tassuunani aalajangersarneqarmat inatsit sulianik ingerlatsinermi oqartussaasumit aalajangiivigineqartunut aalajangiivigineqartussanulluunniit suliarinninnermut (taamaallaat) aallaavittut atuuttoq. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu suliami aalajangiissamaarnerit eqqarsaatigalugit illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq, aalajangiinernik tunngavilersuisarneq, suliami illua'tungiusup allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanera il.il. pillugit malittarisassat aalajangersarneqarsimapput.

Uparuaanerit pineqartut naliliinermik tunngaveqartut suliassallu suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerup avataanniittut K Kommuni atortussaattippaa. Kommuni aalajangiisarnermik oqartarnermik paasinninnerup taassuma pissusissamisoorumik kingunerisaanik ulluunerani paaqqinniffiit pisortaat pingasut taakku pillugit suliani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimangilaq.

Kommuni isumaqatigaara oqarmat uparuaanerit naliliinermik tunngaveqartutut isigisariaqartut taamalu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuusaanatik. Suliamut tunngatillugu oqaloqatigiinnerit pillugit imaqarniliat sukumiinerusumik imariisaat tamatumani innersuussutigaa, taakkulu imatut paasivakka kommunip uparuaanermi allakkat ammasut suliarineqarnerat ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa suliamut atatillugu unioqutitsinerattut isiginiarneqarsinnaanera (oqaatigineqartutut naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuseqarnikkut malersorneqartussaq) pingaartillugu isiginiarsimangikkaa, pisortalli pisortatut sulinissaminnut naleqqunnerannik pingaarnerusutigut naliliivigineqarnerattut isiginerusimallugu. Uparuaanerit siunissaq eqqarsaatigalugu aammattaaq pisimapput, tassa imaappoq ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pissusilersornerisa siunissami allangortinneqarnissaat siunertaralugu uparuaasoqarsimavoq.

Taamaalilluni kinguleruttoq tassaavoq (naliliineq tunngavigalugu) uparuaanerit taakku suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerut isigisariaqarnerisut.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 1 pillugu oqaaseqaatinis ersepoq "aalajangiiffigineqarsimasut"-nik oqarnermi inatsiseqartitsinikkut iliuutsit, tassa imaappoq oqaaseqaatit pisumi pineqartumi suup atuuttussaananeramik aalajangersaasut eqqarsaatigineqartut.

Atorfeqartitaaneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu nanertuutaasumik qisuariaatit, qulaani oqaatigineqartutut uparuaanertut ittut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinernik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqarsinnaapput.

Taamaalilluni siusinnerusukkut oqaatigineqartutut ilimagineqarpoq naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsinerit (matumani tjenestemandiunngitsunik peersitsinerit soraarsitsinerillu ilanngullugit eqqarsaatigalugit) naalasseriitsulior-

nerlu pissutigalugu qisuariaatit allat tassaasut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartut.

Soraarsitsinerit naliliinermik tunngaveqartut aamma aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartutut isigineqartariaqarput.

Naliliineq tunngavigalugu nanertuutaasumik qisuariaatit aalajangersimasut aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut aamma ilaatinneqarsinnaasussaapput. Qisuariaatilli (naliliinermik tunngaveqartut) suut taamatut oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqarneranni ammut killissarititaasumik atuuttoqartariaqarpoq.

Taamatut killissaliinermi aalajangiisuusooq tassaasariaqarpoq naliliineq tunngavigalugu qisuariaat (taamatuttaarlu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariaat) inatsiseqartitsinikkut qilersuisuusunik sunniuteqartoq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatit taaneqartut, tamannalu qisuariaatit atorfeqartitaanermut nanertuutaasumik toqqaannartumillu sunniuteqarneratigut malunniutissalluni. Suliamut tunngatillugu qisuariaatini aalajangiinermik oqartarneq pillugu oqaaseqaatit Niels Fengerip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi quppernemi 103-mi tullianilu oqaatigineqartut aammattaq innersuussutigaaqka.

Naliliineq tunngavigalugu mianersoqqusineq unioqqutitseqqinnermi sunniuteqartussatut nassuiarneqartussaq taamaalillunilu pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu kingusinnerusukkut suliame sulinermut tunngasumi toqqaannartumik ilaatinneqarsinnaasussaq taamaalilluni atorfeqarnermut toqqaannartumik nanertuutaasumik sunniuteqassaaq. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq naliliineq tunngavigalugu mianersoqqussut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartussaasooq, aamma tak. Folketingip Ombudsmandiata 2003-mi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 677 tullialu.

Naliliineq tunngavigalugu nanertuutaasumik qisuariaatit allat, soorlu uparuaanerit, erseqqissaaviginninnerit, inissiinerit il.il. taaguutitut eqqarsaatigalugit akule-riillugit atorneqarajuttut amerlanertigut tassaaginnartussaapput atorfeqarnermut tunngasumik isumaginninnermik aqutsinikkut erseqqissaanerit. Nanertuutaasumik qisuariaatit taamaattut atorfeqarnermut nanertuutaasumik toqqaannartu-

millu aallaavittut sunniuteqassanngillat, taamaalillunilu uanga paasinninnera unaavoq taakku suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqartussaangitsut.

Suliami matumani uanga paasinninnera unaavoq uparuaanerit tassaaginnartut siunissami atorfeqartitaanermut tunngasut qanoq isumagineqarnissaannik aqut-sisoqarfimmit ulluunerani paaqqinniiffiit pisortaannut pingasunut taakkununga erseqqissaanerit. Taamaalilluni uparuaanertigut taakkua toqqaannartumik kingunerisassaannik aamma aalajangersaasoqarsimangilaq.

Taamaattumik K Kommunip uparuaanerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunnginnerannik paasinninnera pillugu isornartorsiorsinnaangilara. Taamaalilluni tamatuma kingunera tassaavoq uparuaanermi (innarlitsaaliinermik qulakkeerinninneq pillugu) aalajangersakkat isiginiarneqartussaanginnerat.

3.4. Allanit ikiorneqarsinnaatitaaneq (illersorteqarsinnaatitaaneq)

K Kommunip suliamik suliarinninnerup ingerlanerani oqaatigaa kommunip paasinninnera unaasoq ulluunerani paaqqinniiffiit pisortaat pineqartut suliambut atattillugu oqaloqatigineqarnerminni (“qulaajaaniarluni oqaloqatigiinnerni”) illersorteqarsinnaatitaangitsut. Taamaalilluni kommunip paasinninnera unaavoq suliami illua'tungiusoq aatsaat illersorteqarsinnaatitaassasoq oqaloqatigiinnerup suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinermik naggasersinnaaneqarnera pineqarpat.

Kommunip inatsiseqartitsinermik taamatut paasinninnera allanit ikiorneqarsinnaatitaanermik aalajangersakkap suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 8-mi takuneqarsinnaaneranik pissuteqartoq ilimagaara, taannami oqaatigineqartutut suliaq aalajangiiffigineqartoq pineqarpat aatsaat atuuttussaammat.

Suliassalli suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 8 inatsiseqartitsinermi tunngavimmik aallaaveqarpoq, taamaalillunilu allanit ikiorneqarsinnaatitaaneq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip atuuffiani pineqartumit annertunruvoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi Jon Andersenip quppernermi 537-mi allaaserisaa.

Pingaartumik aqutsisut oqartussaasumi atorfeqartitaasunik oqaloqatiginninneri-
nut atatillugu tamatuma manna nassataraa, tassalu atorfeqartitaasoq aqutsisunit
suliamut tunngasumik oqaloqatigineqarnermini allamik najuutsitsinissaminut pi-
sinnaatitaaffeqartariaqartoq. Tamanna oqaloqatigiinneq suliamut atatillugu qi-
suariaammik aalajangiiffiginninnertut ilusilimmik inernilerneqassanganneqar-
nersoq apeqqutaatinnagu – oqaatigineqartutut – atuuppoq, tak. Niels Fengerip
atuakkiaani “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi qup-
perneq 296.

Ulluunerani paaqqinniffiit pisortaasa pingasut taakku suliamut tunngasumik o-
qaloqatigineqarnermini illersorteqarsinnaatitaannginnerannik K Kommunip
paasinninnera ajuusaarnartutut isigaara. Uanga paasinninnera unaavoq kommu-
nip paaqqinniffiit pisortaannik pineqartunik illersortimik nassarnissamut periar-
fissamik ingerlatsinermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu nammineq suliniute-
qarnermigut ilitensorsimasariaqaralarai, aamma tak. Folketingip Ombudsman-
diata 2007-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 132 tullialu.”

Atorfinitsitsinermut tunngasut ataatsimut / allat

**5.3 Palasitut atorfinitsinneqarnissamik qinnuteqaatip itigartinneqarnera.
Pisinnaatitaanermik isumagisassanngortitsineq. Misissuisussaatitaaner-
mik tunngaveqarneq (pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngave-
qartussaanerat). Ilagiit sinniisaasa inassuteqarsinnaatitaanerat. Allattui-
sarneq**

*A-p Palaseqarfik X-imi palasitut atorfinitsinneqarnissamik qinnuteqaammi
itigartinneqarnera Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa. A-p tamatu-
mani ilaatigut atortussaattippaa Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi
atorfinitsitsiniarnermut atatillugu A-p ilagiit sinniisaannit peqataasunit inas-
suteqaatigineqannginneranut pissutaaqataasimasoq.*

*Ombudsmandi suliamik misissuereerluni isumaqarpoq Kalaallit Nunaata
Biskoppeqarfiani Biskoppip, matumani Biskoppi nammineq ilanngullugu eq-
qarsaatigalugu, atorfinitsitsiniarnermi isiginiagassat suliamut attuumassute-
qanngitsut ilanngullugit isiginiarsimagai inerniliisinnaanissaminut tunnga-
vissaqarani.*

Taamaattorli Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup atorfinitsitsinermi oqartussaasutut qinnuteqaatip itigartinneqarneranik A-p nalunaarfigineqarnissaanik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsisimanera Ombudsmandip ajuusaarnartorujussuurtut isigaa. Tamatumani suliassat suliari-neqartarnerat pillugu inatsimmi tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat Ombudsmandip ilaatigut innersuussutigai, taakkulu suliani palasinik atorfi-nitsitsineranut tunngasuni taamaallaat Naalakkersuisoqarfimmit atorfinitsitsi-nermi oqartussaasumit sukumiisumik eqqortinneqarsinnaapput.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaaner-mullu Naalakkersuisoqarfiup suliame atorfinitsitsineranut tunngasumi qinnu-teqaatit pineqartut isummerfiginngilluinnarlugit aalajangiisimanera isorisa-rialerujussuurtut Ombudsmandip aammattaaq isigaa. Taamaallutik qinnu-teqaatit qinnuteqartunit Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut nassiunneqarsimasut atorfinitsitsisoqarnissaanik aalajangiisoqareersoq aatsaat Naalakkersuisoqarfimmut nassiunneqarsimapput.

Ombudsmandip Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik aamma Kalaallit Nunaata Bi-skoppeqarfiani Biskoppi isumaqatigai oqarmata qinnuteqartup ataatsip qinnu-teqaammunik tunuartsiniarluni aalajangernerera pissutigalugu inassuteqaate-qarniarluni (ilisimateqatigiinniarlunilu) nutaamik ataatsimiigaaqquisoqar-simasuuppat tamanna eqqornerpaasimassagaluartoq.

Ombudsmandi suliani palasinik atorfinitsitsineranut tunngasuni ilagiit sinnii-saasa suliat pillugit allattuisarnerat pillugu isumaliutersuutinik ataatsimuu-nerusoq pingaarnerusunullu tunngasunik arlalinnik oqaaseqaammut matumunnga naggasiutitut saqqummiussivoq (oqaaseqaat 11. august 2014-imeersoq 2013-319-0022-mik j.normoqarpoq).

A-p Palaseqarfik X-imi palasitut atorfimmi atorfinitsinneqarnissaminik qinnute-qaammi itigartinneqarnera allakkatigut 17. november 2013-imeersutigut uannut naammagittaalliuutigaa. A-p manna pingaarnertut atortussaatiippaa, tassalu paasin-ninnini unaasoq ilagiit sinniisaannit inassuteqaatigineqannginnissani Biskoppip suliniutigisimagaa. Tamanna imatut paasisariaqarpara A-p paasininnera unaasoq

Biskoppip atorfinitsiniarnermi isiginiagassat suliamut attuumassuteqanngitsut ilanngussimagai.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 23. december 2013-imeersutigut qinnuigaara suliami allagaatit uannut nassiuteqqullugit, taakkulu Naalakkersuisoqarfiup allagaasigut 7. januar 2014-imeersutigut aamma 10. januar 2014-imeersutigut tigusakka misissoreerlugit Naalakkersuisoqarfik suliaq pillugu oqaaseqaateqaaqqullugu allakkatigut 21. januar 2014-imeersutigut qinnuigaara. Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara oqaaseqaateqannginnermini Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi oqaaseqaateqarteqqullugu taannalu nammineq oqaaseqaatiminut ilanngullugu uannut nassiuteqqullugu.

Allakkannit ilaatigut makku erserput:

“Oqartussat qinnuigaakka oqaaseqaatiminni pissutsit makku pillugit aamma nassuiaateqaaqqullugit:

1. Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip suliani palasinik atorfinitsitsinermut tunngasuni suliallu matuma pilernerata nalaani ilagiit sinniisaannut toqqaannartumik attuumassuteqarnera ilagiinni atorfinitsitsisarnerit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 8-mi, 30. oktober 1998-imeersumi pingaarnerusutigut allaaserineqarpoq. Taa-maalilluni Inatsisartut peqqussutaanni tassani § 6-ikkut aalajangersarneqarpoq Biskoppi ilagiit sinniisaanni ilaasortatut qinigaasimasunik ataatsimeeqateqassasoq (ilisi-matitseqatigiiffiusumik), Biskoppilu qinnuteqartut pillugit paasisutissiissasoq.

Ilisi-matitseqatigiiffiusumik ataatsimiinneq pillugu malittarisassat ilagiit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 19. maj 2010-meersumi Inatsisartut inatsisaatigut nr. 2-kkut, 29. november 2013-imeersukkut allannguuteqartinneqarsimasumi § 26-kkut pingaarnerusutigut ingerlateqqinneqarput.

A-p naammagittaalliuutaa imatut paasivara Biskoppip ilisi-matitseqatigiilluni ataatsimiinnermi ilagiit sinniisaat A-p inutaa pillugu qanoq paasisutississimanerai A-p isumakuluutigigaa.

Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi qinnuigaara A-p isumakuluutigisaa isummerfigeqqullugu.

Malugaara ilisimatitseqatigiilluni ataatsimiinneq pillugu allakkiaq suliami allagaatini ilaanngitsoq.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik Kalaallilu Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi qinnuigaakka oqartussaasutut oqaaseqaatiminni ataatsimiinneq pillugu allakkiortoqarsimannginneranut pissutaasoq pillugu nassuiaateqaqqullugit, ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi allakkianik ilusiliisarneq pillugu malittarisassat isiginiarlugit.

2. Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsilluni allagai 28. februar 2013-imeersut malugaakka.

Naalakkersuisoqarfiup suliani palasinik atorfinitsitsisarnermut tunngasuni piginnaatitaaffiit suliasallu aalajangersimasut Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut allakkani taakkunani isumagisassanngortissimavai.

Isumagisassanngortitsinermi aalajangiinnermut tunngasortaa ilaatinneqanngilaq, tassa imaappoq kia atorfinitsinneqarnissanik (atorfinitsinneqannginnissanik) aalajangiineq.

Isumagisassanngortitsinermini soorlu “itigartitsinermik” nalunaaruteqarnissaq ilaatinneqarpoq. Oqaatsimik “itigartitsineq”-mik atuinnermi itigartitsissutitut allakkat qinnuteqartunut atorfinitsinneqanngitsunut nassiunneqartut pineqartut paasivara, tak suliami matumani allagaatit.

Naalakkersuisoqarfiup atorfinitsitsinissamut pisinnaatitaanermik, tassalu aalajangiinnermut tunngasortaanik, Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsisimannginnera isiginiarlugu Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara itigartitsinerup nalunaarutiginnissaanut pisinnaatitaanermik isumagisassanngortitsisimaneq pillugu sukumiinerusumik nassuiaateqaqqullugu, itigartitsinerit taakku qinnuteqartunut ataasiakkaanut qinnuteqaamminnik itigartinneqartunut aalajangiinnerpiaanerit isiginiarlugu.

[...]

3. Malugaara Palaseqarfik X-imi palasitut atorfimmuq qinnuteqaat Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut tunniunneqartussaasoq.

Tamanna isumagisassanngortitsilluni allakkanut taaneqartunut naapertuuttuuvoq.

Aamma malugaara Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimit allakkat nassiunneqarsimasutuat tassaasut Biskoppip suliani atorfinitsitsinernut tunngasuni ilagiit sinniisaasa inassuteqaataat pillugu allagai 23. oktober 2013-imeersut. Qinnuteqaatit allakkanik taakkuninnga ilaqartinneqarsimanngitsut imaaliallaannaq takuneqarsinnaavoq.

Tamanna pissutigalugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik aamma Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi qinnuigaakka qinnuteqaatit Naalakkersuisoqarfiup qanga tigusimanerai oqartussaasutut oqaaseqaatiminni nassuiaqqullugu.”

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmu allakkani 24. januar 2014-imeersuni aamma makku oqaatigaakka:

“Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmu allakkama 21. januar 2014-imeersut nassiunneqarnerisa kingornatigut paasivara qinnuteqartut ilaata ataatsip qinnuteqaanni ilisimateqatigiilluni ataatsimiinnerup ilagiillu sinniisaasa inassuteqaateqarlutik ataatsimiinnerisa kinguninnguatigut tunuartissimagaa.

Qinnuteqartoq pineqartoq ilagiit sinniisaannut ilaasortani qinersisinnaatitaasunit arlallippassuarnit taaneqarsimavoq.

Palasinik atorfinitsitsinernut il.il. ilagiit sinniisaasa peqataatinneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 38-mi, 29. december 1998-imeersumi § 7-ikkut aalajangersarneqarpoq inassuteqaateqarluni ataatsimiinnermi – aallaavittut – ataasiarluni taasisoqartassasoq. Qinnuteqartut taasinermi tassani qinereqartut tulleriinnilersuinermi qinnuteqartut ataasiakkaat qanoq amerlatigisunik taaneqarsimanerat tunngavigalugu inissitsiteriffiusumi ilanngunneqassapput.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik aamma Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi qinnuigaakka qinnuteqartumut pineqartumut taasinerit annaaneqartutut isigisariaqarnerat tunngavigalugu inassuteqaateqarluni nutaamik ataatsimiittoqarnissaa isumaliutersuutigineqarsimanersoq oqartussaasutut oqaaseqaamminni nassuiaqqullugu.”

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik uannut allakkatigut 25. april 2014-imeersutigut oqaaseqaa-teqarpoq. Oqaaseqaammit ilaatigut makku erserput:

“[...]”

1-imut:

Biskoppip ilagiit sinniisaannut toqqaannartumik atassuteqarnera pillugu apeqqut eqqarsaatigalugu, IIKNN taamaallaat qinnuigineqarpoq, ataatsimiinnerup nassuiaasiorsimannginnera nassuiassallugu, nassuiaasiat ilusilernissaannut ingerlatsineranut inatsisini malleruagassanut ataqtigiissillugu. Taamaalluni Biskoppi kisimi qinnuigineqarpoq, naammagittaalliortup ernummatigisaanut isummeqqullugu. Kingullertut oqaatigineqartut eqqarsaatigalugit IIKNN-ip paasivaa, Biskoppip oqaaseqaatimini tamanna sukumiisumik nassuiaraa, taavalu tassunga tunngasunik allanik oqaaseqarnissamut IIKNN tunngavissaqarsorinani.

Ataatsimiinnerup nassuiaasiornernanut apeqqut eqqarsaatigalugu IIKNN pingaarnernut isumaqataavoq, aamma Biskoppeqarfimmit tamanna pillugu allassimasunut. Taamaattoq IIKNN tunngavissaqarsorivoq erseqqissaatigissallugu, qinnuteqaateqartut pillugit ilisimatitsineramik pissusiusoq, taakku pillugit apeqqutinik akissuteqarnek ilanngullugu, soorunami ilagiit sinniisaannik taakku taasinissaat sioqqullugu sunniuteqarnissamik periarfissaqarnermik malitseqarmat taamaallunilu taasineranut sunniuteqarsinnaalluni, tamannalu aamma ilisimatitsineramik ataatsimiisitsinerup siunertaata ilaatut isigisariaqarluni. Kisianni soorunami eqqortuuvoq, inassutigineqartumut imminermut sunniuteqarnissamut Biskoppi periusitigut periarfissaqanngimmat.

IIKNN-ip aamma pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 6 naapertorlugu allattuinnissamut pisussaaffik pillugu Biskoppeqarfiup allagaanut erseqqissaatigissavaa, “biskoppeqarfiup aalajangiiffigisassaatur” pineqarnersoq takuneqarsinnaannginnera aalajangiisuusoq. Taamaattumik pineqartoq qularnaatsumik tassaavoq aalajangiinissamik suliasaq, IIKNN aalajangiisuussalluni. Kisianni pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 6 malillugu allattuinnissamik pisussaaffimmut tunngaviusaaq, suliasami pissusiusut piviusut, suliami aalajangiinissamut pingaaruteqartut, pillugit ilisimatitsissutit oqartussaaffeqarfimmit tiguneqarnerisa pineqarneri, ilisimatitsissutit suliap allakkatigut uppernarsaataani aamma allassimappata. Pisumi saqqummiunneqartumi Biskoppeqarfiup tungaanit isigalugu ilisimatitsissutinik tigusaqarnek pineqanngilaq, taamaattumik taannaannaq tunngavigalugu Biskoppeqarfik eqqarsaatigalugu atorneqarsinnaanani.

Tamatuma kingorna apeqqutaalerpoq, ilagiit sinniisaat allattuinnissamik pisussaaffeqar-nersut. Apeqqummik taassuminnga nalilersuinermi siullermik paasisariaqassaaq, ilagiit sinniisaat oqartussaaffittut isigineqassanersut. Ilagiit sinniisaat inatsisitigut aalajangersi-masumik pisinnaatitaaffeqarput, ilagiit sinniisaannik oqartussaaffittut isiginnilersitsisun-ik, kisianni pisumi saqqummiunneqartumi ilagiit sinniisaat taamaattut pineqanngillat taamaallaalli ilagiit sinniisaannut qinigaasutut ilaasortaansut, tassungalu tunngatillugu taakku IIKNN-ip naliliinera malillugu oqartussaasutut pissusilersornatik, taamaattumik tamanna tunngavigalugu pisortat ingerlatsinerat pillugu inatsimmi § 6-imi allattuinnissa-mik pisussaaffimmut ilanngunneqanngitsutut isigineqarlutik. Tassunga ilanngunneqas-saaq, ilisimatitsissutit, ataatsimiinnermi saqqummiunneqartut salliisumik piviusorpa-laartuummata aammalu pissutsit suliap allakkatigut uppersaataani (qinnuteqaatini) allassimareerlutik. Naggasiutigalugu oqaatigineqassaaq palasinik atorfinitsitsinernut il.il. ilagiit sinniisaasa peqataatinneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 38-mi, 29. december 1998-imeersumi § 5-imm. 2-mi atorfiup i-nuttalernissaa pillugu maleruagassat ilisimatitsinermik ataatsimiinnermi Biskoppip aamma nassiuatigissagai, aammalu ataatsimiinnerup immikkoortuani tassani aalaja-ngiinerit allattorsimaffianni, ataatsimiinnermi peqataasut tamarmiusut atsiugassaanni, immikkut ilanngussisoqassalluni. Tamanna tunngavigalugu isumaqarnarpoq, aalajangi-nerit allattorsimaffiannut suut allattorneqassanersut matumuuna tamakkerlugit nas-suarneqartut.

Biskoppeqarfimmit oqaaseqaatit tunngavigalugit IIKNN-ip aamma Biskoppeqarfiup paasisutissat, ilisimatitsinermik ataatsimiinnermi nalunaarutigineqartut pillugit siunis-sami allattuinnissamik pisussaaffeqassanersut eqqartorpaat. Tassunga atatillugu Biskoppe-qarfiup IIKNN-imut ilisimatitsissutigaa, Biskoppeqarfiup Københavns Stift atassuteqar-figigaa, tassanngalu nalunaarutigineqarpoq, København Stiftimi ilisimatitsinermik ataatsimiinnermi allattuinnissamik pisussaaffeqanngitsoq, aammalu suliasanik ilisimasaqaratik, taakkunani ilisimatitsinermik ataatsimiinnerit pappiarartaanni paasiniaanissamik qinnu-teqartunik. Tamatuma saniatigut Biskoppeqarfiup erseqqissaatigaa, isertuussinissaq pi-sortat maleruagassaannit pingaartinnerusariaqartoq, inissisimanerlu atorfinitsitsisartut aallaavianni atorfinitsitsinermi suleriaasissaq pillugu ataatsimiinnerminnik nassuiaasi-or-tannginnerinut sanilliullugu. Taamatut naliliineq IIKNN-ip taperserpaa. Palasimik ator-finititsinermi ilagiit sinniisaasa peqataasarnerat pillugu nalunaarutip nutarterneranut ingerlanneqartumut atatillugu ajornartorsiut tamanna IIKNN-ip Biskoppeqarfiullu im-mikkut qitiutinniarpaat tamannalu pillugu Ombudsmandip erseqqissaatai qilanaaruti-galugit.

2- mut:

Pingaartuuvoq erseqqissassallugu, suliassiisutiginninneq aalajangiinnermut imminermut attuumassuteqanngimmat, tassalu taanna suli IIKNN-imiilluni. Taamaattumik Biskop-

peqarfiup inissisimanera tassaavoq “allaffissornikkut itigartitsineq” suliarissallugu, IIKNN-ip aalajangiinera tunngavigalugu suliarineqartussa. Taamaattumik Biskoppeqarfiup pisinnaatitaaffla aalajangiinermik, Naalackersuisoqarfiup aalajangigaanik, ingerlatitseqqinnertut kisiat paasineqassaaq, atorfinitsitsineq soraarsitsinerluunniit pineqaraluarpata.

[...]

Taamaattoq Naalackersuisoqarfiup eqqumaffigaa, suliassiissutiginninnermik allakkat qulalersitsisinnaasut, taamaattumillu Biskoppeqarfik suleqatigalugu suliniutigalugu, suliassiissutiginninnermik nutaamik allakkiornissaq, Biskoppeqarfiup IIKNN-illu akornanni pisinnaatitaaffiit agguataarneri pillugit ersarinnerulersitsisussamik.

3-mut:

Suliami pineqartumi, ulloq decembarip 27-ani 2013 Biskoppeqarfimmud qinnuteqarnerup kingorna palasitut atorfimmud qinnuteqaatit IIKNN-ip tiguai. Qinnuteqaatit tiguineri sioqqullugu kikkut qinnuteqarnerisut IIKNN-ip ilisimavaa, tassaasut inuit taakku pingasut, inassuteqarluni allakkani allassimasut, taakkunannga inuit marluk Kalaallit Nunaanni Ilagiinni (KNI) palasitut atorfeqareerlutik. IIKNN-ip aamma naammagittaalliortoq ilisimareepaa, KNI-mi siusinnerusukkut palasitut atorfeqarsimasoq, tak. tassunga Biskoppeqarfiup takussutissiaa. Pineqartumi inuk ilagiit sinniisaannit inassutigineqartoq KNI-mi atorfeqareerpoq, taamatullu atorfeqarneratigut IIKNN-imit ilisarisisimaneqarluni. Tamassuma inerneraa, qinnuteqaatit pissarsiarinissaat pisariaqanngitsutut isigineqarneri.

Biskoppeqarfimmik ataatsimeeqateqarnermi oqaatigineqareersumi IIKNN-ip biskoppeqarfimmik isumaqatigiissutigaa, siunissami suleriaasissaq imatut aaqqissuunneqassasoq, qinnuteqaatit tamakkerlugit IIKNN-ip tigusassagai, aalajangiineq sioqqullugu.

4-mut:

Biskoppeqarfiup akissutaa januarip 31-iani 2014-imeersoq IIKNN-ip tamakkerlugu taperserpaa, tassungalugu atatillugu utoqqatsissutigissallugu, IIKNN-ip Biskoppeqarfimmud erseqqissaatiginngimmagu, inassuteqarnissamik ataatsimeeqqittoqarnissaanik. IIKNN-ip siunissami ajornartorsiut tamanna eqqumaffigissavaa, aammalu siunissami suliassat taamatut ittut tigusarnissaannut Biskoppeqarfiup allakkatigut suleriaasissatut ingerlatsisarnissamik suliaqarsimanera naammaginnissimaarluni.”

Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip oqaaseqaataa 31. januar 2014-imeersoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiis-

sitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup allagaanut ilanngullugu aamma nassiunneqarpoq.

Isiginiagassat suliamut attuumassuteqanngitsut oqartussaasup Biskoppillu nammineq atorfinitsitsiniarnermi ilanngussimanngikkaat Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip oqaatigaa. A-p palasitut atorfirmik inuttaqanngitsumik siusinnerusukkut ikinnerpaamik ataasiarluni ilisimatinneqarsimanagera Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip tamatuma saniatigut innersuussutigaa. Oqaatigineqartoq kingulleq imatut paasisariaqarpara Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip A atorfirmut taaneqartumut qinnuteqaqqullugu kaammattorsimagaa.

Oqaaseqaammit makku aamma erserput:

“[...]

Ataatsimiinnermit oqaaseqaat. Paasissutissiilluni ataatsimiinnermi ilagiit sinniisaannik qinikkanik oqaloqatiginninnermi Biskoppi oqaaseqaasiunngilaq. Biskoppeqarfik imatut paasinnippoq, allattuisussaataitaaneq pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataaneq pillugu inatsimmi § 6 malillugu aallaaviusumik atorfiup suliassaataanik aalajangiinernut tunngassuteqartoq. Ataatsimiinnermi biskoppip sulinera tassaasoq isumasiuineq malillugu ilagiit sinniisaannut paasissutissiineq (ilitsersuineq), taamaattumillu ingerlatsinermi sulinivittut isigisariaqarluni. Taamatut pissusilimmik suliamik suliaqarneq — suliamilluunniit aalajangersimasumik — eqqartuussisutigoortumik allattuisussaataitaaneq, isumaqarpoq, allaffissornikkut najoqqutassaq annertunerusumik tunngavigineqassasoq, pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 3 naapertorlugu aalajangersagaq.

Isumaqartoqarpoq qallunaat pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataitaaneq pillugu inatsisaanni tapersersorneqartoq, piffissami tassani atuuttumi assingusumit immikkooruteqanngitsoq, takuuk Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 216.

Biskoppi aamma isumaqanngilaq, pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataitaaneq pillugu inatsimmi § 6-imit allamik najoqqutaqarluni paasissutissiilluni ataatsimiinnermut tassunga allattuinnissaq pissutissaqartoq, ataatsimiinnerup immikkut ittumik pissuseqarnera eqqarsaatigalugu, Biskoppip ilagiillu akornanni ilitsersuinerusumik oqaloqatigiinnerat. Eqqartuussisutigoortumik takorloorneqarsinnaavoq, suliap ingerlaneranut namminermt imaluunniit paasissutissiilluni ataatsimiinnermi ilisimasanut tunngasutigut suliap sularinerani alloriarnerni immikkut ittumik kinguneqaralarpat, taman-

nalu tunngavigalugu allattuisariaqalerluni, taamaattorli isumaqarnanngilaq sammisamut Ombudsmandip pingaarnertut apeqquataanut atassuteqarnerseq.

Biskoppip saniatigut oqaatigisinnaava, qinnuteqartut pillugit paasissutissiinermi siusinnerusukkut palasitut atorfinitsitaanermi annerusumik oqaluttuassartaat tunngasut, piffissaq ilinniarfiat, matumani ilanngullugit palasissat (soraarummeernermik kingornagut) ilinniarfiat sungiusaqaarfiallu, isumaliutersuutitut allaatigisat assigisaallu). Tamatuma saniatigut qinnuteqartut pillugit ilagiit sinniisaannit peqataasut apeqquataat soorunami Biskoppip akisarpai.

2-mut. Biskoppeqarfiup paasinninnera tassaavoq, Naalakkersuisoqarfiup Biskoppeqarfiullu akornanni sinniisit allagaat 28. februar 2013-imeersut sulisaatsimi ajunngitsumik ingerlasut.

Ilagiit sinniisaanit Biskoppi aqqutigalugu inassutigineqartoq, qinnuteqartoq Naalakkersuisoqarfiup toqqaraangagu, peqatigitillugu Naalakkersuisoqarfiup qinnuteqartut allat itigartittarpai. Biskoppeqarfiup paasinninnera tassaavoq, ilagiit sinniisaanit qinnuteqartut salliutinneqartut aamma palasitut atorfinnut Naalakkersuisoqarfimmit naleqquttumik toqqarneqartut akornanni ataqatigiinneqartoq, ukiuni kingullerpaani qanorluunniit ikkaluaraangat.

Taamaattumik sinniisini immikkut taaneqanngikkaluarluni ilaareerpoq, Biskoppeqarfiup qinnuteqartunut toqqarneqanngitsunut itigartitaasunut nalunaaruteqartarnera, imatut tunngavilersuilluni, ilagiit sinniisaasa qinnuteqartoq alla salliutissimagaat. Ingerlatsinerup inatsisinut attuumassutai paasineqarsinnaannginguatsiarput tamakkiernerusumik piumasaaqatit tunngavilersornerinut taamatut pissusilimmut itigartitsinermut — palasitut atorfinnut, ilagiit sinniisaasa ilagiinni atorfinitsitsinissamut pisinnaatitaanerat. Qanorluunniit issanngikkaluarpat, Naalakkersuisoqarfiup toqqaanera ilagiit sinniisaasa peqataasut salliutitaanut naapertuuppoq.

Biskoppeqarfiup paasinninnera tassaavoq, eqqarsaatigiinnarlugulu ilaanni Naalakkersuisoqarfiup qinnuteqartoq alla toqqarniassagaluarpagu, ilagiit sinniisaasa sallinngortitatut toqqagaat pinnagu, qinnuteqartoq itigartitaasooq imaluunniit itigartitaasut pillugit Naalakkersuisoqarfimmit piviusunik tunngavilersukkanik uagut sinniisut pissutsit suunerinut tunngasunik tigusaqartassaagut, matuma kingorna ingerlateqqitassatsinnik.

Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera malillugu tassaavoq sinniisit pissutsit piviusut malillugit erseqqarissut killilikkallu. Ombudsmandi isumaqarpoq, tassunga tunngaviusoq ineriartortinneqarsinnaasooq, soorunami piumasat taamaattut qilanaarissavagut Naalakkersuisoqarfimik nutaanik oqaloqatigiinnissaq siunertaralugu.

[...]

3-mut. Biskoppeqarfiup paasinninnera tassaavoq, qinnuteqartut amerlassusiat tamanna pillugu inassuteqaammik allakkap oqaasertai aqputigalugit Naalakkersuisoqarfiup nalunngikkaa. Sinniisit eqqarsaatigalugit aamma Naalakkersuisoqarfimmi suleriaaseq pigineqartoq, Biskoppeqarfimmit paasineqarneratut qulaani oqaluttuarineqartoq, Naalakkersuisoqarfiup qinnuteqaatit nammineq atussallugit pisariaqartinngilai, pissutigalugu paasineqarmat, ilagiinni anersaakkut kiffartuuteqarneq aalajangiussamik malinneqartoq.

Ombudsmandip allagaanut [24. januar 2014-imeersunut] Biskoppeqarfik imaattunik oqaaseqassaaq:

Ombudsmandip oqaatigaa, inassuteqaateqarluni ataatsimiinnermik ingerlatsinerup kingunitsianngua qinnuteqaateqartunit ataatsip, Biskoppeqarfimmit Naalakkersuisoqarfimmut taasinerit inernerisa nassiunneqannginnerini, qinnuteqaatini tunuartissimagaa.

Oqaatigineqartoq tassaavoq qinnuteqartoq [...], inassuteqaateqarluni ataatsimiinnerni ilagiit sinniisaasa peqataasut marluusut aappaanni tamanit taasinernik tamakkiilluni pissarsisoq (pingasut), aamma ilagiit sinniisaasa aappaannit taasinernit qulingiluasunit pingasunik pissarsisoq.

Paasinarsaassutigalugu ilagiit sinniisaani peqataasuni marluusuni, maalaaruteqartoq ataatsimut isigalugit ataatsimik taaneqarpoq.

[...]-tut akisussaaffigaara suliat illersorneqarsinnaasumik inissinnissaat aamma piviusorsortumik kalerriunneqarnissaat, aamma Biskoppi qanoq itsilluguluunniit inatsiseqarnermut tunngasunik siunnersorneqarnissaa. Matumani eqqarsaatigineqartumi qamanna pisumik ajuusaarutigissavara, taasinerit inernerisa suliarineranni naalakkersueriaatsimi innuttaasup oqartussaaqataanerata inorsartinneqarnera sianiginiarsimannnginnakku, inassutigineqartut inernerannut matumalu kingorna eqqunngitsumik atugaqartitsilluni. Biskoppi siunnersorsimasussaagaluarpara, nutaamik paasissutissiilluni ataatsimiittoqasasooq, ilagiit sinniisaanit nutaanik inassuteqaatinik malitseqartumik — maanna qinnuteqaatinit atuuttuusut akornannit, inernerit Naalakkersuisoqarfimmut nassiutinnginnerini.

Pissutsit taakku pequtigalugit aammalu sianiginninngissimaneq Biskoppimut utoqqat-sissutigisimavara aamma atorfeqarfik pinerliornermi pisut assingusut pinngitsoortinnarlugit siumut sammisumik suliap ingerlasarnissaanut allaganngorlugu pilersitsissaaq.”

A kattuffillu taassuma ilaasortaaffigisaa, F, oqartussaasut oqaaseqaataat pillugit oqaaseqaatiminnik allakkatigut 28. maj 2014-imeersutigut aamma 16. juni 2014-imeersutigut saqqummiussipput. A-p aamma F-ip oqaaseqaatiminni oqartussaasut tulleriinneri malillugit allattuisussaataaneq aamma suliani palasinik atorfinitsitsinernut tunngasuni Naalakkersuisoqarfiup Kalaallillu Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip inissisimanerat eqqarsaatigalugit oqaaseqaataat pingaarnersutigut isummerfigaat.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani aallaaviusoq tassaavoq A-p Palaseqarfik X-imi palasit atorfimmut qinnuteqaammi itigartinneqarnera pillugu naammagittaalliuutaa, matumani Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip (Biskoppeqarfiup), matumani Biskoppi nammineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliami isiginiagassat suliamut attuumasuteqanngitsut ilanngussimanerai apeqqut immikkut ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Apeqqut taaneqartoq kingulleq immikkoortumi 2-mi isummerfigaara.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami atorfinitsitsinermi oqartussaasutut inissisimanagera immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik isummerfigissavara, matumani Naalakkersuisoqarfiup pisinnaatitaanermik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsisimanagera kiisalu Naalakkersuisoqarfiup suliamik atorfinitsitsinermut tunngasunik paasissutissartalersuineri ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Qinnuteqartup atorfinitsitsiniarluni suliap ingerlanerani qinnuteqaamminik tunuartitsinerata inassuteqaateqarniarluni (ilisimateqatigiillunilu) nutaamik ataatsimiiittoqarnissaa nassatarisariaqarsimanagera immikkoortumi 4-mi sukumiinerusumik isummerfigaara.

Naggasiutitut ilagiit sinniisaasa palasinik atorfinitsitsisarneq pillugu allakkiortarnerat pillugu ataatsimuunerusoq pingaarnersutigullu isumaliutersuutit arlallit immikkoortumi 5-imi saqqummiuppakka.

Oqaatigaara suliaq manna atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussut tunngavigalugu suliarineqartussaasoq, tak. ilagiinni atorfinitsitsisarnerit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 8, 30. oktober 1998-imeersoq, Inatsisartut peqqussutaatigut nr. 11-kkut, 21. maj 2002-meersukkut aamma Inatsisartut inatsisaatigut nr. 9-kkut, 19. maj 2010-meersukkut allannguuteqartinneqarsimasoq, Palaseqarfik X-imi palasinik atorfinitsitsinerup suliarineqarnerata nalaani atuuttusoq.

Malittarisassat atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi takuneqarsinnaasut 1. januar 2014 aallarnerfigalugu ilageeqarneq pillugu inatsimmi takuneqarsinnaalerput, tak. ilageeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 19. maj 2010-meersoq Inatsisartut inatsisaatigut nr. 2-kkut, 29. november 2013-imeersukkut allannguuteqartinneqartoq.

Malittarisassallu nutaat taakku atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi malittarisassanut annertuutigit naapertuuttuupput, taamaattumillu ajornartorsiutit oqaaseqaammi matumani suliarineqartut suli taakkununnga attuumassuteqarlutik.

2. A-p Palaseqarfik X-imi palasitut atorfinitsinneqarnissaminik qinnuteqaataanut atatillugu Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip isiginiagasnik suliamut attuumassuteqanngitsunik ilanngussisimasinnaanera

A-p naammagittaalliutaat imatut paasivara manna ernumassutigigaa, tassalu Biskoppip ilaatigut ilisimateqatigiilluni ataatsimiinnermi (tamanna pillugu erseqqinnerusumik tak. imm. 4) ilagiit sinniisaannut nammineq pilluni qanoq ilisimatitsissuteqarsimanera tamatumalu ilagiit sinniisaasa Palaseqarfik X-imi palasitut atorfimmuut inassuteqaatiginninnginnerannut pissutaaqataasimasinnaanera. Taamaallilluni pingaarnertut apeqqut unaavoq Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi atorfinitsitsiniarnermi isiginiassanik suliamut attuumassuseqanngitsunik ilanngussisimansoq.

Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi tamatuma nassatarisaanik allakkatigut 21. januar 2014-imeersutigit qinnuigaara A-p ernumassutigisaa oqaaseqaammini isummerfigeqqullugu.

Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip oqaaseqaammini 31. januar 2014-imeersuni palasinik atorfinitsitsisarnerup ataatsimut ingerlasarnera sukuumiisumik allaaserisimavaa. A-p ilagiinni sulinermini oqaluttuassartaa Kalaallit

Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip aammattaaq sukumiisumik allaaserisimavaa, tassanilu atorfeqarfinni arlalinni ukiorpassuarni sulisimaneq takutinneqarpoq, oqaatigineqarlunilu A pisumi ikinnerpaamik ataatsimi palasitut atorfik inuttaqanngitsoq pillugu toqqaannartumik ilisimatinneqarsimasoq. Siusinnerusukkut oqaatigineqartutut tamanna imatut paasisariaqarpara Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip A atorfimmuut taaneqartumut qinnuteqaqqullugu kaammattorsimagaa. Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip, matumani Biskoppi nammineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliame atorfinitsitsinermut tunngasumi isiginiagassanik suliame attuumassuteqanngitsunik ilanngussisimanageraanera ilumuunnginnerneqarpoq.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit aamma oqaatigineqartutut ilisimateqatigiilluni ataatsimiinnerup pissusissamisoorluinnartumik siunertaa tassaavoq Biskoppip qinnuteqaateqartut ataasiakkaarlugit pillugit ilisimatitsissuteqarnissaa. Biskoppip qinnuteqaateqartut ataasiakkaat pillugit paasinneqqaarnerminik ilisimatitsinermut atatillugu saqqummiussinissaa aamma pissusissamisuussaaq. Qinnuteqaateqartut ataasiakkaat pillugit paasinninnermik saqqummiussineq taanna isiginiagassanik suliame attuumassuteqartunik soorunalimi tunngaveqassaaq.

Suliamik matuminnga misissuininni pissutsinik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip, matumani Biskoppi nammineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliame atorfinitsitsinermut tunngasumut matumunnga atatillugu A-p inuttua pillugu isiginiagassanik suliame attuumassuteqanngitsunik (ilaatigut ilisimatitsiqatigiilluni ataatsimiinnermi) ilanngussisimanageranik uppernarsaasunik nasaaanngilanga.

Tamanna Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip oqaaseqaataanut ataneqartillugu pissutigalugu isumaqarpunga Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip, matumani Biskoppi nammineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, isornartorsiornissaanut pissutissaqarnanga isumaqarpunga.

Malugaara ilagiit sinniisaat suliame atorfinitsitsinermut tunngasumut atatillugu allakkiorsimangitsut. Suliat palasinik atorfinitsitsinernut tunngasut ingerlanneqarnerini ilagiit sinniisaasa allattuisarnerat immikkoortumi 5-imi ataatsimut pingaarnerusutigullu nalilersorpara.

3. Naalackersuisoqarfiup suliame atorfinitsitsinermit tunngasumi inissisimanagera

3.1. Aallarnisaataasumik isumaliutersuutit – oqartussaasutut pisinnaatitaaneq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik suliap matuma sularineqarnerani atorfinitsitsinermit oqartussaasuvoq, sulilu taamaalluni Kalaallit Nunaanni palasinik ilagiinni atorfinitsitsisarneq eqqarsaatigalugu, tak. atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi § 8.

Atorfinitsitsinerit pillugit aalajangiinerit ataatsimut tassaapput suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi taamatut oqartarneq tunngavigalugu aalajangiinerit, taamaattumillu inatsimmi tassani malittarisassat, matumani tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, malinneqartussaallutik.

Naalackersuisoqarfiup palasit eqqarsaatigalugit atorfinitsitsinermit oqartussaasutut pisinnaatitaanerata ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu pisortani atorfinitsitsinermit oqartussaasut allat pisinnaatitaanerata aallaavittut assigilluinnarsimavaa (assigilluinnarlugulu), tassa imaappoq Naalackersuisoqarfik kia (ilinniartitaanikkut sinaakkutit atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi § 1-ikkut taaneqartut iluanni) qinnuteqartut akornanni atorfinitsinneqarnissaanik aalajangiinissamut missingiussinikkut annertuumik piginnaatitaasoq. Naalackersuisoqarfiup missingiussinera – pisortani atorfinitsitsinermit oqartussaasut allat assigalugit – inatsiseqartitsinikkut sinaakkutinit annertuunit taamaallat killissaligaavoq, ilaatigut qinnuteqartup annertunertigut piukkunnaateqarnerpaat atorfinitsinneqartussaanagera pillugu malittarisassaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naalackersuisoqarfiulli palasinik atorfinitsitsisarnernut tunngasumi pisinnaatitaanagera pisortat atorfinitsitsisarnerat pillugu inatsiseqartitsinermit tunngasunit allanit annertuumik allaassuteqarpoq.

Taamaalluni atorfinitsitsisarneq pillugu peqqusutikkut aalajangersarneqarpoq, tak. peqqussummi § 8, palaseqarfimmi ilagiit sinniisaat atorfinitsitsiniarnerup ingerlanerani peqataatinneqassasut, tassalu ilagiit sinniisaasa kia atorfinitsinneqarnissaa kissaatigineqarnerasoq suliani ataasiakkaani inassuteqaatigisussaammassuk; inassuteqaat taanna Naalackersuisoqarfiup kia atorfinitsinneqarnissaanik missingiussinikkut aalajangiinerani ilaatinneqartussaavoq. Naalackersuisoqarfiup

qinnuteqartoq ilagiit sinniisaasa inassuteqaataanni pineqartunut ilaatinneqanngitsoq atorfinitsissinnaanngilaa, taamatuttaarlu qinnuteqartoq inassuteqaateqarniarluni ataatsimiinnermi siullermi taasisunit tamanit taaneqartoq atorfimmi atorfinitsinneqartussaalluni.

Qinnuteqartoq Naalakkersuisoqarfiup atorfinitsikkumasaa tamakkua saniatigut palasinngortitaasimasutut ilagiinnilu sulisussatut akuerineqarsimasutut Biskoppimit nalunaarutigineqarsimasuusaaq, tak. atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi § 4.

Killissalersuutit taakku taaneqaraluartut matuma eqqaamanissaa pingaartuuvoq, tassalu Naalakkersuisoqarfik palasinik atorfinitsitsisarnernut tunngasuni atorfinitsitsinissamut tamakkiisumik pisinnaatitaammat pisinnaatitaajuassallunilu – pisinnaatitaanerup taassuma nassatarisaanik pisinnaatitaaffeqarluni pisussaaffeqarlunilu.

3.2. Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinissamut pisinnaatitaanermik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsinera

Naalakkersuisoqarfiup isumagisassanngortitsineq pillugu allakkatigut 28. februar 2013-imeersutigut Naalakkersuisoqarfiup suliani palasinik atorfinitsitsinernut tunngasuni pisinnaatitaaneri aalajangersimasut pisinnaatitaanermik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortissimavai.

Taamaalilluni isumagisassanngortitsinermi ilaatigut qinnuteqartut atorfimmi pineqartumi atorfinitsinneqanngitsut itigartinneqarnerannik nalunaarfigineqarnissaat pineqartunut ilaatinneqarpoq. Atorfinitsitsinermut pisinnaatitaaneq immiini, tak. isumagisassanngortitsineq pillugu allakkat, sulit Naalakkersuisoqarfimmiippoq. Isumagisassanngortitsinerlumi pillugu allakkat taakku aallaavigalugit A qinnuteqaammut itigartinneqarnerminik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimit, imaanngitsoq Naalakkersuisoqarfimmit, aamma nalunaarfigineqarpoq.

Naalakkersuisoqarfiup pisinnaatitaaneranik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsineq oqartussaasumut qulliunerusumit (matumani Naalakkersuisoqarfimmit) oqartussaasumut alliunerusumut (matumani Biskoppimut) avammut isumagisassanngortitsisarneq pillugu ingerlatsineq pillu-

gu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut tunngavigalugit annertuutigut pisinnaavoq.

Ungali paasinninnera unaavoq Naalakkersuisoqarfiup qinnuteqartunut atorfinitsinneqanngitsunut itigartitsinermik nalunaaruteqarsinnaanermut pisinnaatitaanermik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut isumagisassanngortitsineq inatsisunik eqqortitsisuunngitsoq.

Taamatut paasinninneq piviusumut matumunnga ataneqarpoq, tassalu atorfinitsinissamut pisinnaatitaanerup Naalakkersuisoqarfimmit susassaqarfiusimanera (sulilu susassaqarfiunera). Itigartitsinermik nalunaaruteqarnissamut pisinnaatitaaneq atorfinitsinissamut pisinnaatitaanermut pissusissamisoorluinnartumik ataneqarpoq. Allatut oqaatigalugu: Taamaattumik Naalakkersuisoqarfik atorfinitsinissamut pisinnaatitaagami taamalu aamma – ilagiit sinniisaasa Biskoppillu immikkut pisinnaatitaaneri soorunalimi ataqqillugit – kia atorfinitsinneqarnissamik missiliuussinikkut naliliisuusimagami taanna kisimi tassaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat tunngavigalugit sukumiisumik tunngavilersugaasumik itigartitsissuteqarsinnaasoq, suliassammi suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassatigut aalajangersarneqarmat ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu itigartitsinerit tunngavilersorneqartassasut. Itigartitsissummik tunngavilersuinissamut periarfissaq taanna taamaallaat Naalakkersuisoqarfimmit atorfinitsinermi oqartussaasuusumit sukumiisumik eqqortinneqarsinnaavoq.

Eqqortussaq anguniarlugu aamma oqaatigaara oqartussaasup (matumani Naalakkersuisoqarfiup) aalajangiinera qanorluunniit pisoqaraluarpat oqartussaasoq alla (matumani Biskoppi) aqutigalugu aamma nassiunneqartariaqanngitsoq, suliamili illua'tungiusumut toqqaannartumik nassiunneqartariaqartoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaani "Forvaltningsret"-imi 2002-meersumi quppernermi 606-imi Karsten Loibergip allaaserisaa.

Taamaattumik A-p Palaseqarfik X-imi palasitut atorfimmi palasitut atorfinitsinneqarnissamik qinnuteqaataanik itigartitsinerup pineqartumut nalunaarutigineqarnissamik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup Biskoppimut isumagisassanngortitsisimanera qulaani oqaatigineqartut tunngavigalugit ajuusaarnartorujussuartut isigaara.

Isumagisassanngortitsinerup (matumani tunngavilersuinermi amigaataasut pillugit apeqqut ilanngullugu eqqarsaatigalugu) uanga paasinninnera tunngavigalugu inatsisinik unioqqutitsisup inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaataasutut isigisariaqartup (inatsiseqartitsinikkut) kingunerisaa eqqarsaatigalugu immikkoortumi 3.3-mi oqaaseqaatika innersuussutigaakka.

Paasivara isumagisassanngortitsineq pillugu allakkat nutaat suliarineqarnissaat Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup suliniutigilersimagaa. Naalackersuisoqarfiup suliamut tassunga atatillugu isumaliutersuutikka qulaani taaneqartut ilanngutissagai naatsorsuutigaara.

3.3 Naalackersuisoqarfiup suliami atorfinitsitsinermut tunngasumi paasissutis-sartalersuinerana – pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaananerat

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi manna aalajangiisuulluinnartumik tunngaviuvoq, tassalu suliap pisariaqartumik piareersarneqarnerata ingerlanneqarnera oqartussaasup suliamik aalajangiiviginnittup akisussaaffigaa – matumani paasissutissanik pissarsiniarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Tunngavik taanna – misissuisussaanermik tunngavik imaluunniit pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaananerat - qularnaveeqqutitut mallittarisassatut taaneqartartunut ilaavoq, taassumalu eqqortinneqarnera aalajangiinerit ataasiakkaat inatsisinik unioqqutitsisuunnginnerannut eqqortuunerannullu ataatsimut annertuumik pingaaruteqarpoq. Taamaattumik pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaananerannik sumiginnaaneq inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaataasussaavoq, aalajangiinerullu atuussinnaassuseqannginnera tamatuma aallaavittut nassatarisussaallugu, tak. Karsten Revsbechip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret – sagsbehandling”-imi 2004-meersumi quppernerit 357 tullialu.

Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaananerat taamaattuuni-pissutigalugu suliani atorfinitsitsinermut tunngasuni aamma atuuppoq.

Apeqqutigigakku Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Bi-

skoppip akillutik oqaatigaat Naalackersuisoqarfik atorfinitsitsisoqarnissaa pillugu aalajangiigami qinnuteqartut aqqi kisiisa, qinnuteqaatit qinnuteqartunit Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppimut tunniussimasaat pinnagit, tigummisi-magai.

Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip oqaaseqaammini 31. januar 2014-imeersumi oqaatigaa “Naalackersuisoqarfiup qinnuteqaatit nammineq a-tussallugit pisariaqartinngilai, pissutigalugu paasineqarmat, ilagiinni anersaakkut kiffartuuteqarneq aalajaatsumik [ilagiit sinniisaasa inassuteqarsinnaanerannik i-natsisilerinikkut ersertumit, uanga ilanngussara] malinneqartoq”.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaammini 25. april 2014-imeersumi oqaatigisaa imatut paasivara qinnuteqaatit pissarsiarinariarneqarnissaat pisariaqarsimanngitsoq, qinnuteqartut Naalackersuisoqarfiup ilisarisimareermagit, taakkumi tamarmik Kalaallit Nunaanni ilagiinni atorfeqartitaammata atorfeqartitaasimasuummata-luunniit.

Oqartussaasut Naalackersuisoqarfiup qinnuteqaatinik aalajangiisoqannginnerani pissarsiarinninniarnissaata pisariaqannginnerannik oqarnerat isumaqatiginngilara.

Taamaalilluni atorfinitsitsinermi oqartussaasup qinnuteqaatinik pineqartunik ti-gummiaqarnera atorfinitsitsinermi oqartussaasup qinnuteqartut ataasiakkaat piukkunnaataannik ataatsimut pissarsinissaanut aalajangiisuulluinnartumik tun-ngaviuvoq.

Taamaattumik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiis-sitaanermullu Naalackersuisoqarfiup suliami atorfinitsitsinermut tunngasumi qinnuteqaatit pineqartut isummerfiginngilluinnarlugit aalajangiisimanera isorisa-rialerujussuartut isigaara. Qularnaveeqqutitut malittarisassaq pingaaruteqartoq Naalackersuisoqarfiup suliamik paasissutissartalersuinnginneratigut sumiginnar-neqarpoq.

Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerannik sumiginnaa-neq oqaatigineqartutut tassaavoq inatsiseqartitsinikkut amigaat annertoq. Aala-jangiinerup inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaateqartup aallaavittut man-

na nassatarissavaa, tassalu aalajangiinerup atuussinnaassuseqannginnera atorunnaarsinneqartussaanelu.

Suliaq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup suliareqquissagaa inassuteqaatiginarlugu tamanna tunngavigalugu isumaliutersuutigaluarpara.

Taamaaliunngilanga, tassami uanga paasinneqqaarnera unaammat qinnuteqartoq palasitut atorfimmi pineqartumi atorfinitsinneqartoq suliap paasissutissartalersorneqarsimannginneranut pisuusimanavianngitsoq isiginiassallugu pissutissaqarluinnartussaasoq. Tamatumani manna innersuussutigaa, tassalu aalajangiineq inatsiseqartitsinikkut annertuumik amigaatilik atortiinnarneqarsinnaasoq, suliame aalajangiinerup atortiinnarneqarnissaanut sakkortuumik sunniuteqartumik utoqqatsissutisartaqartunik (isiginiagassanik allanik taaneqartartunik) ilaasoqarpat, tamatumani tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret"-imi 2002-meersumi quppernemi 849-mi tulliini lu aamma 857-mi tulliini lu Jon Andersenip allaaserisai.

Malugaara Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaammimi 25. april 2014-imeersumi uannut oqaatigigaa atorfinitsitsisarnermi periaaseq siumut isigisumik aaqqinneqassasoq, taamaalillutik qinnuteqaatit tamarmik pisuni tamani Naalackersuisoqarfiup aalajangiinnginnerani Naalackersuisoqarfimmit tiguneqareertalissallutik.

Tamanna tusaatissatut tiguara.

4. Ilagiit sinniisaasa suliame atorfinitsitsinermut tunngasumi inassuteqaataat Immikkoortumi 3.1-imi oqaatigineqartutut palaseqarfimmi ilagiit sinniisaat palaseqarfiup palasissaanik atorfinitsitsisarnermi peqataasarsimapput (sulilu peqataasarlutik). Tamanna pillugu malittarisassat atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi §§-ini 6-imit 8-mi pput kiisalu palasinik atorfinitsitsisarnut il.il. ilagiit sinniisaasa peqataatinneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni (atorfinitsitsisarneq pillugu nalunaarummi) nr. 38-mi, 29. december 1998-imeersumi pput, taaneqartorlu kingulleq suli atortuuvoq.

Atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi § 6-ikkut kiisalu atorfinitsitsisarneq pillugu nalunaarummi § 5-ikkut aalajangersarneqarpoq ilagiit sinniisaanni ilaasortat peqataasut ilisimateqatigiiffiusumik ataatsimeeqatigineqartassasut, ataatsimiinnermilu tassani qinnuteqaatit takkuttut kiisalu atorfiup inuttalerneqarnissaa pillugu malittarisassat Biskoppip saqqummiutissallugit.

Atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi § 7-ikkut kiisalu atorfinitsitsisarneq pillugu nalunaarummi § 6-ikkut aalajangersarneqarpoq ilagiit sinniisaanni ilaasortat peqataasut ilisimatitseqatigiilluni ataatsimiinnerannut uiggiullugu inassuteqaateqarniarluni ataatsimiittoqartassasooq, ilagiillu sinniisaat ataatsimiinnermi tassani palasitut atorfimmi pineqartumi kia atorfinitsinneqarnissaa malittarisassat erseqqinnerusut atorfinitsitsisarneq pillugu nalunaarummi §§-ini 7-imit 9-mut aalajangersarneqarsimasut tunngavigalugit inassuteqaateqartassasut.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfimmut allakkannit 24. juni 2014-imeersunit ersertutut suliami atorfinitsitsinermit tunngasumi matumani qinnuteqartut ilaata inassuteqaateqarniarluni ataatsimiinnermi taaguunneqarluarsimasup qinnuteqaatini tunuartertissimavaa, Naalackersuisoqarfiup atorfinitsitsinissaq pillugu aalajangiinissaa sioqqullugu. Naalackersuisoqarfik Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppi allakkani taaneqartuni qinnuigaakka ajornartorsiut taaneqartoq taanna isummerfigeqqullugu.

Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip uannut oqaaseqaammuni 31. januar 2014-imeersumi oqaatigaa pisimasut isiginiarlugit inassuteqaateqarluni (ilisimateqatigiillunilu) nutaamik ataatsimiittoqarsimasariaqaraluartoq. Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip aamma oqaatigaa pisut taamaattut siunissami pinaveersaartinniarlugit suleriaaseq allaaseriniarneqartoq. Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip inatsiseqartitsinermik paasinninnera Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfiup ilalerpaa. Inassuteqaateqarniarluni nutaamik ataatsimiittoqarsimannginnera oqartussaasut taakkua marluk tamarmik ajuusaarutigaa.

Pisumi taaneqartut ittimi qanoq qisuariartoqartassanersoq atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi (ilagiillu pillugit inatsimmi massakkut atuuttumi malittarisassani) oqaatigineqanngikkaluartoq oqartussaasut matumani isumaqatigaakka,

tassalu inassuteqaateqarniarluni (ilisimateqatigiinniarlunilu) nutaamik ataatsimiittoqarsimasuuppat tamanna eqqornerpaasimassagaluartoq.

Oqaatigaara taamatut inerniliineq atorfinitsitsisarneq pillugu peqqussummi a-nguniakkap qanoq paasineqarnissaanik §§-ini 7-imi 8-milu nassuiaanermut suliani palasinik atorfinitsitsisarnermut tunngasuni tamat annertuumik oqartussaaqataanerannik (upperisarsiornerlu pillugu inatsiseqartitsinerneq – anersaakkut kiffartuuteqarnermut) tunngaveqarnermik qulakkeerinnittussamut naapertuunerpaasorinarloq.

Inassuteqaateqarniarluni (ilisimateqatigiinniarlunilu) nutaamik ataatsimiittoqarsimannginnera isiginiarlugu suliaq atorfinitsitsinerneq tunngasoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup suliaqeqqissagaa inassuteqaatigiinniarlugu isumaliutersuutigeqqippara. Taamaaliorniarnangali aalajangerlunga. Immikkoortumi 3.3-mi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinerneq atuussinnaassuseqannginnermik oqartarneq pillugu qulaani oqaaseqaatikka innersuussutigaaq.

5. Suliani palasinik atorfinitsitsinerneq tunngasuni allattuisarneq

5.1. Aallarnisaataasumik oqaaseqaatit – killissalersuineq, allattuisarnerit il.il. siunertaat

Immikkoortumi matumani suliani palasinik atorfinitsitsinerneq tunngasuni allattuisarneq pillugu ataatsimuunerusoq pingaarnerusutigut oqaaseqaateqarpunga, qulaani immikkoortumi 1-imi 2-milu oqaatigineqartut.

Ilagiit sinniisaasa allattuisarnerat kisiat immikkoortumi matumani isummerfigaara. Taamaallilunga allattuisarneq pisut qanoq issusiat apeqqutaatillugu allattuisarnerlu pillugu malittarisassat tulluuttuni taaneqartussat tunngavigalugit Naalakkersuisoqarfiup Kalaallit Nunaata Biskoppeqarfiani Biskoppip ingerlatassaat isummerfiginngilara.

Allattuisarneq pillugu malittarisassani isiginiagassat assigiinngitsut arlallit ataatsimut eqqarsaatigineqarput, taakkulu sukumiisumik allaaseriuminaapput. Isiginiagassat eqqarsaatigalugit taaneqarsinnaasut tassaapput paasitinneqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu isiginiagassaq (paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu apeqqut), sukumiisumik suliarinninneq eqqarsaatigalugu isiginiagassaq (tassa oqartussaa-

sup suliamik sukumiisumik sularinninnera), nakkutilliineq eqqarsaatigalugu isiginiagassaq, uppersaasarsuineq eqqarsaatigalugu isiginiagassaq kiisalu tatigininneq eqqarsaatigalugu isiginiagassaq. Allattuisarneq pillugu malittarisassat suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmut (pisortani suliassat sularineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaannut nr. 8-mut, 13. juni 1994-imeersumut) qanittumik aamma attuumassuteqarput; assersuutigalugu paasisuttissat allattuisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqartut oqartussaasoq aalajangiisinnaalersinnagu suliami illua'tungiusumut saqqummiunneqarajuttartussaapput, tak. suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik suliambut matumunnga atatillugu oqaaseqaatinik arlalinnik ilagiit sinniisaasa sulianni palasinik atorfinitsitsinernut tunngasuni allattuisarnannut tunngasunik saqqummiussivoq.

Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaatai pillugit imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik isumaqatigaara oqarmat ilagiit sinniisaat oqartussaasutut nammineertutut isigisariaqartut, tamannalu Naalackersuisoqarfiup oqaatigisaasa saniatigut ilagiit sinniisaasa aalajangiinerisa oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliuutigineqartarnerat pillugu aalajangersakkamik erseqqissumik ilagiit pillugit inatsimmi ilanngussisoqarsimaneratigut ikorfartorneqarsinnaavoq, tak. inatsimmi tassani § 28, imm. 1. Aqutsinikkut immikkoortoq – inatsimmi tamatuma paarlattuanik inatsiseqartitsinikkut erseqqissumik tunngavissaliisoqarsimangippat – pisut arlaanni oqartussaasutut nammineertuusinnaananilu pisut arlaanni ingerlatsinermi oqartussaasusinnaanngilaq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernemi 123-mi tullianilu Karsten Loiborgip allaaserisaa.

Naalackersuisoqarfiup paasinninnerata paarlattuanik uanga paasinninnera unaavoq ilagiit sinniisaanni ilaasortat ataasiakkaat nammineertutut ingerlasuunngitsut, tassaallutillu ataatsimut oqartussaaqatigiit, tassalu ilagiit sinniisaasa, ilaat. Taamaangippat ilaasortat ataasiakkaat nammineertutut oqartussaasussaapput, tamannalu inassuteqaateqartarneq pillugu malittarisassani siunertaasimagunangilaq. Taamaallilluni uanga paasinninnera unaavoq ilagiit sinniisaat sulianni palasinik atorfinitsitsinermut tunngasumi oqartussaasutut ataatsit Naalackersuiso-

qarfimmut inassuteqartuusut. Ilagiit sinniisaat (ilaasortat ataasiakkaat) inassuteqaateqarnermi qanoq iliornersut Naalakkersuisoqarfiup suliamik suliarinninnerminut atatillugu naliliiffigissavaa.

Atorfinitsitsisarneq pillugu nalunaarummi § 5, imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaa-sigut aalajangersarneqarpoq atorfiup inuttalerneqarnissaa pillugu malittarisassat aalajangiinerillu pillugit allattuiffimmi ataatsimiinnerup ilaa taanna pillugu allat-tuisoqassanersoq Biskoppi ilisimateqatigiilluni ataatsimiinnermi nassuiaateqas-saaq, aalajangiinerillu pillugit allattuiffik ataatsimiinnermi peqataasunit tamanit atsiorneqassalluni. Naalakkersuisoqarfiup paasinninnerata paarlattuanik – uanga paasinneqqaarnera unaavoq - aalajangersakkap taassuma ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat – annikinnerpaaffiatigut malittarisassaasut - tunngavigalugit allattuisussaataaneq tamatigut malinneqartussaq taarsersin-naangilaa, allatut iliornissamut inatsisikkut erseqqissumik tunngavissaqanngip-pat. Inatsisikkut tunngavissaq taanna ilagiit pillugit inatsimmi nassaassaangilaq.

5.2. Suliat palasinik atorfinitsitsisarnermut tunngasut eqqarsaatigalugit ingerlat-sineq pillugu inatsiseqartitsinermi allattuisarneq pillugu malittarisassat

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi allattuisarneq pillugu malittarisassat malittarisassani assigiinngitsuni pingasuniippat: A) Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi), tak. tassani § 6, imm. 1, B) allattuisussaataaneq pillugu malittarisassani inatsisikkut aalaja-ngersagaanngitsumi, taannalu inatsiseqartitsinermi tunngavimmik tunngaveqar-poq aamma C) ingerlatsinermi ileqqorissaarneq pillugu malittarisassat tunngavi-galugit allattuisarnermi.

A. Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Suliassani ingerlatsinermit oqartussaasumit aalajangiiffigineqartussani oqartussaq paasissutissanik suliassamut tunngasuteqarluinnartunik suliassap aalajangiiffigineqar-nissaanut pingaaruteqartunik oqaasiinnakkut pissarsisoq, paasissutissanilluunniit taamaattunik allatut iliorniluni paasisaqartoq paasissutissat taakkua imaat pillugit allak-kiussaaq. Taamaattorli paasissutissat taakku suliassap allakkiartaata ilaanni takuneqar-sinnaappata tamanna atuutinngilaq.”

Aalajangersakkamit ersertutut allattuisussaaitaaneq taamaallaat suliani aalajangiiffigineqartuni atuuppoq. Oqartussaasoq suliani taamaattuni suliami pissusiviusut pillugit paasissutissanik suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartunik oqaasiinnartigut pissarsisoq paasissutissanilluunniit allatut iliorluni paasisaqartoq paasissutissat imaat pillugit allakkiussaaq. Allattuisussaaitaanerli taanna paasissutissat taakku suliami allagaatit ilaanni takuneqarsinnaappata tamanna atuutinngilaq.

“Aalajangiineq”-mik oqarnek suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi taamaallaat suliani aalajangiiffigisassanut atuuttumi taamatut oqartarnek tunngavigalugu paasineqassaaq. Inatsimmi § 2, imm. 1 pillugu oqaaseqaatini oqaatigineqarpoq “aalajangiivigineqartoq”-mik oqarnermi eqqarsaatigineqartoq suliamik inatsilerinermut tunngasunik, tassa imaappoq oqaaseqaatissanik, suliaqarnek, suliassanngortumi suna eqqortuunersoq imaluunniit eqqortuussanersoq tassuuna aalajangerniarlugu.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 ingerlatsinermi oqartussaasumut suliami pineqartumi aalajangiisussamut taamaallaat sammitinneqartutut aammattaq isigineqartariaqarpoq, tak. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi 1510/2009-mi qupperneq 424, tak. John Vogterip atuakkiaani “Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imeersumi qupperneq 152.

Suliani palasinik atorfinitsitsinernut tunngasuni Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik tassaavoq aalajangiinissamut pisinnaatitaanermik tigungmisqartoq, tak. imm. 3.1-imi oqaatigineqartut.

Taamaalilluni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 suliani palasinik atorfinitsitsinernut tunngasuni ilagiit sinniisaat eqqarsaatigalugit soqutiginaateqartutut naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Immikkoortumi 3.1-imi oqaatigineqartutut Naalakkersuisoqarfik kia palasitut atorfinitsinneqarnissaanik aalajangiinermi pisut aalajangersimasut ilaanni ilagiit sinniisaasa inassuteqaataannit (inatsisikkut tunngavigisami massakkut atuuttumi “oqaaseqaat”-mik taaneqartumit) qilersugaasimasoq (sulilu qilersugaalluni).

Taamaattumik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq taamaalilluni – pisuni aalajangersimasuni – ilagiit sinniisaanniippiannnginnersoq taamalu ilagiit sinniisaasa aalajangiinermi oqartussaasutut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 ilumut malissaneraat – oqallisigineqarsinnaavoq.

Aallaqqaasiutitut oqaatigineqartut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1-imi aalajangiinermik oqarneq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 1 tunngavigalugu paasineqassaaq.

Aalajangersagaq taaneqartoq kingulleq pillugu oqaaseqaatinit makku erserput:

“Oqartussaasup suliassap aalajangiiffiginissaanut atugassatut ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut inassuteqaataa imaluunniit oqaaseqaataa inatsimmi isumaasoq tunngavigalugu aalajangiinerunngilaq, isummamik tusarniaanermi akissutaasoq oqartussaasumut tusarniaasumut pinngitsoorani malitassaagalaruniluunniit.”

Taamaattumik oqaaseqaatit taakku aallaavigalugit ilimagisariaqarpoq ilagiit sinniisaat suliani palasinik atorfinitsitsinernut tunngasuni aalajangiinissamut pisinnaatitaangitsut. Tamatuma kingornatigut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 suliani taakkunani ilagiit sinniisaannut atuutinngilaq.

Oqaaseqaatit issuarneqartut naggataa’ tungaat Danmarkimi ingerlatsineq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatit assinginiq oqaasertaqartut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq pillugu isumaliutersuutit ilaanni aalajangersimasuni aamma Folkeetingip Ombudsmandiata periaasiani qularpaluttumik isummerfigineqarsimapput. Tamatumani Niels Fengerip atuakkiaani “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi qupperneq 108 atuakkianut (ilaatigut Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2003-meersumi quppernernut 56-imut tulliinullu) Ombudsmandillu periaasianut innersuussutitalik innersuussutigaara. Taamaalilluni paasinnineq unaavoq – isuma taaneqartoq taamatut paasisariaqarakku - aalajangiinerpiaq oqartussaasumi inassuteqaateqartumiippat oqartussaasumi tassani suliaq aalajangiivigineqartoq tamatumani pineqartoq.

Aalajangiinermik oqartarneq immikkoortillugu isigigaanni isumaliutersuut periaaserlu siuliani taaneqartut isiginiarlugit nassuiarneqarsinnaasoq - imaangitsoq nassuiarneqassasoq - isumaqatigigaluarlugu isumaqarpunga inatsiseqartitsinermik

paasinninneq taaneqartoq oqaaseqaatit erseqqilluinnartut innersuusutigalugit qularutissaangaatsiartoq. Tamatuma Jens Peter Christensenip “Ugeskrift for Retsvæsenet”-mi 2003-meersumi atuakkiaanut tunngasuni quppernermi 230-mi (quppernermi 232-mi) allaaserisaa kiisalu Lisbeth Adserballep “Karnovs Lovsamling”-imi 2012-imeersumi (aamma 2013-imeersumi) paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatai aamma innersuusutigaakka.

Tamakku tunngavigalugit isumaqarpunga imatut inerniliinissannut naammattumik tunngavissaqarnanga, tassalu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 sulianut palasinik atorfinitsitsinernut tunngasunut atatillugu ilagiit sinniisaannit malinneqassasoq.

B. Oqaatigineqartut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1-ip saniatigut allattuisussaataitaaneq pillugu inatsiseqartitsinikkut tunngavik inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq atuuppoq, tak. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutersuummi 1510/2009-mi quppernerit 412 tulliilu.

Inatsiseqartitsinikkut tunngavimmi tassani “suliami iliuuserineqartut pingaaruteqartut tamaasa” eqqarsaatigalugit allattuisussaataitaaneq aamma ilaavoq. Allattuisussaataitaaneq suliani aalajangiiffigisassani aamma aalajangiiffigineqartussaangitsuni aamma atuuppoq. Allattuisussaataitanerup inatsisikkut aalajangersagaanngitsup taassuma allattuisussaataitaaneq allattuisussaataitanermut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 tunngavigalugu atuuttumut sannilliullugu annertunerulersippaa; allatut oqaatigalugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 tunngavigalugu allattuisussaataitaaneq allattuisussaataitanerup inatsisikkut aalajangersagaanngitsup ilaannakortumik eqikkarneraa.

Allattuisussaataitaaneq oqaatigineqartut “suliami iliuuserineqartut pingaaruteqartut tamaasa” eqqarsaatigalugit atuuppoq (suliami iliuuserineqartut ataasiakkaat suliami allagaatini allani takuneqarsinnaariinngippata), allattuisussaataitanerli suliani sorlorni atuunnersoq nalorninakujuuppoq. Tassa imaappoq allattuisussaataitaaneq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aqutsinikkut “ileqquusutut” suliani taamaallaat atuunnersoq imaluunniit allattuisussaataitaaneq assersuutigalugu oqartussaasup iliuusaanut oqartussaasumut namminermut tunngasuunerusunut aamma atuunnersoq, tak. isumaliutersuummi taaneqartumi quppernerit 421 tulliilu. Allattuisussaataitanerulli sulianut palasinik

atorfnitsitsinernut tunngasunut atatillugu iliuuserineqartunut pingaaruteqartunut atuunera qularutigineqarsinnaangilaq, tassami sulianut taakkununga atatillugu iliuseqartariaqartut paasitneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasutut erseqqissumik pissuseqarmata.

“Iliuserineqartup pingaaruteqartup” suunerata sukumiisumik oqaatiginissaa ajornakusoortuuvoq. Pisuni ataasiakkaani pisumik pineqartumik naliliinermik tunngaveqarpoq. Assersuutitut taaneqarsinnaapput aalajangiinerit suliami illua’tungiusumut oqaasiinnartigut nalunaarutigineqartut. Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaatai isumaliutersuummi taaneqartumi issuarneqartut aamma innersuussutigaaqka.

Paasissutissanik pissarsineq – allatulluunniit iliorluni paasisaqarneq – “iliuusaa-sinnaavoq pingaaruteqartoq”. Pisuni taamaattuni allattuisussaatitaanerup qanoq annertussuseqarnissanik apeqqut paasitneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 isiginiarneratigut akineqarsinnaavoq, taannalu oqaatigineqartutut tassaavoq allattuisussaatitaaneq allattuisussaatitaanerup inatsisikkut aalajangersagaangitsup ilaannakortumik eqikkarnera, kiisalu paasissutissanik tigusaqarnermut/ilisimasaqalernermut” tunngasoq, tak. isumaliutissiissummi taaneqartumi qupperneq 426, imm. 6.3.7, paasitneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 tunngavigalugu allattuisussaatitaanerup aamma allattuisussaatitaanerup inatsisikkut aalajangersagaangitsup imminnut attuumassuteqarnerat pillugu.

Taamaalilluni ilimagisariaqarpoq ilagiit sinniisaat suliami palasitut atorfnitsitsinermut tunngasumi pissusiviusut inassuteqaammut (massakkut oqaaseqaammut) pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik (ilisimateqatigiinnermut atatillugu allatulluunniit iliornikkut) oqaasiinnartigut pissarsisut imaluunniit paasissutissanik taamaattunik allatut iliornikkut ilisimasaqalersut paasissutissat taakkua imaat pillugit allakkiussasut. Tamannali atuutinngilaq paasissutissat suliami allagaatini allani aamma takuneqarsinnaappata.

Ilagiit sinniisaat paasitneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1-imik tunngavik malillugu allakkiortoqartussaananermik saniatigut suliani palasinik atorfnitsitsinernut tunngasuni iliuuserineqartut pisumi naliliineq tunngavigalugu pingaaruteqartutut isigineqartut pillugit aammattaaq allakkiussapput.

C. Kiisalu innuttaasut ingerlatsiviullu tatigeqatigiinnerannik pilersitsisoqarnissaa ingerlatsiviup isumagissagaa ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassataraa. Ingerlatsiviup uppersaasarsuinermik qulakkeerineratigut, tassa imappoq allakkiorneratigut, tatigeqatigiinneq taamaattoq ilaatigut pilersinneqartarpoq, taamaaliornikkullu suliami pineqartumi susoqarsimanerata qanorlu oqartoqarsimanerata nalornissutigineqalersinnaanerata pinngitsoortinneqartarpoq. Isumaliutersuummi taaneqartumi quppernerit 416 tullialu Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataanik taaneqartunik imallit innersuussutigaa.

Uanga paasinninnera unaavoq isumaliutersuutit taaneqartut sulianut palasinik atorfinitsitsinernut tunngasunut atatillugu ilagiit sinniisaannit eqqaamaneqartariaqartut.

Tamanna ilagiit sinniisaasa sulianut palasinik atorfinitsitsinernut tunngasunut atatillugu ataatsimiinnerinut assigiinngitsunut (ilisimateqatigiilluni ataatsimiinnerinut aamma inassuseqaateqarluni (oqaaseqaateqarluni) ataatsimiinnerinut) atatillugu aamma atuuppoq; tamanna ataatsimiinnermi nalinginnaasumik ileqqorissaarnerup aamma nassataraa. Ilageeqarnermut Ministereqarfiup uannut aamma oqaatigaa Danmarkimi ilagiit sinniisaasa ilisimateqatigiilluni ataatsimiinnerit aamma inassuteqaateqarniarluni ataatsimiinnerit pillugit allakkiat/imaqarniliat suliarisaraat (suliarisariaqaraat). Oqaatigaara palasinik atorfinitsitsisarneq pillugu malittarisassat Danmarkimi Kalaallillu Nunaanni pingaarnerusutigut assigiimata.”

Peersitsineq

5.4 Sulisitsisutut pisinnaatitaaneq, matumani atorfeqartitaasut peersinneqarnissaannik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Suliami allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq. Ombudsmandip saaffiginnissutaasa akineqartarnerat

Suliffeqarfimmi O-mi pissutsit pillugit nammineq iluinnarmini atugassatut kukkunerisuiineq pillugu nalunaarusiap paasissutissiisutiginerata itigartitsissutiginerata Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminerimut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) aalajangiinera eqqartuussissuserisup D-p A sinnerlugu.

Ombudsmandimut naammagittaalliuutigaa. A-p suliffeqarfimmi O-mi atorfirminit peersinneqarnissaanik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) aalajangiinera eqqartuussissuserisup D-p aamma naammagittaalliuutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq A-p suliffeqarfimmi O-mi atorfirminit peersinneqarnissaanik aalajangiineq pillugu tunuliaqutaasunik suliarinninnermik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmu (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmu) isumagisassanngortitsisimanera isorisariaqartoq. Ombudsmandi isumaqarpoq atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu atorfinitsitsinerni oqartussaasutut aalajangiinissamut pisinnaatitaasoq, matumani suliffeqarfimmi O-mi atorfeqartitaasunik peersitsisoqarnissaanik aalajangiineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tassaasimasoq suli-lu tassaalluuni Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik.

Ombudsmandi isumaqarpoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik tassaasimasoq nammineq iluinnarmini atugassatut kukkunersuineq pillugu nalunaarussiaq paasis-sutissiissutigineqassanersoq aalajangiinissamut pisinnaatitaasoq. Taamaalilluni Ombudsmandi isumaqarpoq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) nammineq iluinnarmini atugassatut kukkunersuineq pillugu nalunaarussiaq paasis-sutissiissutigineqassanersoq aalajangiinissaminut pisinnaatitaasimanngitsoq.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup tusarniaaninnut akissuteqarnissamik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmu (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmu) isumagisassanngortitsisimanera Ombudsmandip ajuusaarnartutut isigaa (oqaaseqaat 8. december 2014-imeersoq 2013-324-0010-mik j.normoqarpoq).

A suliffeqarfimmi O-mi (...) -tut Naalakkersuisut aamma SIK-p allaffinni niuermilu sulisut pillugit isumaqatigiissutaat (overenskomst) 18. september 2009-meersoq tunngavigalugu 1. april 2012-imi atorfinitsinneqarpoq.

A suliament atattillugu 22. maj 2013-imi ataatsimeeqatigineqarpoq. Suliamut atattillugu oqaloqatigiinneq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmi pivoq, tassanilu A illersortinilu peqataapput. Naalakkersuisoqarfimmi sulisup saniatigut Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisoq aamma peqataavoq.

Imaqarniliamit 23. maj 2013-imeersumit ilaatigut makku erserput:

“(…)-ip [Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisup, uanga ilanngussara] oqaatigaa ataatsimiinneq Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkuniisuisut suliffeqarfiup O-p kontoinik misissuinerup aamma A nalinginnaasumik akissarsiami saniatigut soq nalunaaquttap akunnermusiaqarsimanersoq apeqquteqaat tunngavigalugit pisimavoq.

(…)

(…)-ip [Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisup, uanga ilanngussara] ataatsimiinneq eqikkarlugu oqaatigaa Namminersorlutik Oqartussat paasinninnerat unaasoq A-p iliuuserisimasamigut Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsit unioqutissimagaa, pisorlu politiinut nalunaarutigineqarniarpoq.

(…)-ip [Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisup, uanga ilanngussara] aamma oqaatigaa pisut qulaani taaneqartut sulineq pillugu isumaqatigiissummik ima ilungersunartigisumik unioqutitsinerusut A peersinneqassamaarluni.

Allakkat marluk (...) -ip [Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisup, uanga ilanngussara] A-mut tunniuppai, taakkunanilu Namminersorlutik Oqartussat A peersissaamaaraat aamma suliunnaarallartinneqartoq. (...)” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

A suliambut atatillugu oqaloqatigiinnerup kingornatigut suliambi illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkanik tunineqarpoq. Suliambi illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkanit ilaatigut makku erseput:

“Suliffeqarfimmi O-mi illoqarfimmi X-imiittumi (...) -tut atorfinnit peersinneqarnissanik inassuteqaat Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit tiguaa, (...).

(...)

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup suliambik naliliinera:

Pisortaqatigiit naliliinerat unaavoq atorfeqartitaaninnut tunngasut annertuumik sumiginnarsimagitit (...)

Taamaattumik Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Naalakkersuisoqarfiup (...) -tut atorfinnit peersissamaarpaatit.

Suliunnaarallartinneqarputit.

(...)

Naggasiut:

Akerliliissutissaqaruit akerliliissutit Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup kingusinnerpaamik 27. maj 2013-imi nal. 12.00 qaangertinnagu tigusimassavaa (...)” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliambi illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkat eqqartuussissuserisup D-p allakkatigut 22. maj 2013-imeersutigut A sinnerlugu akerliliissuteqarfagai. Eqqartuussissuserisup D-p tamatuma saniatigut oqaatigaa paasitinneqarsimalluni Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunerisuiusut kukkunerisuiinertik suli ingerlakkaat. Kiisalu eqqartuussissuserisup D-p Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunerisuiusut inaarutaasumik nalunaarutaat pillugu paasitinneqarnissani qinnutigaa.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) eqqartuussissuserisup D e-mailikkut 23. maj 2013-imeersukkut akivaa suliambi pinnerluttulerineq

pillugu inatsit tunngavigalugu suliarineqartuni allagaatit Aqutsisoqarfiup iluinnaani atugassatut suliarineqartut paasissutissiissutigineqarsinnaanngitsut.

Eqqartuussissuserisoq D tamatuma kingornatigut Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut) e-mailikkut 23. maj 2013-imeersukkut saaffiginnippoq, allagaatit Naalackersuisoqarfiup iluinnaani atugassat suut Naalackersuisoqarfiup innersuussutiginerai paasiniallugu.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup allakkatigut 24. maj 2013-imeersutigut akivaa. Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunersiuisut kukkunersiui nerat suli ingerlasoq Naalackersuisoqarfiup innersuussutigaa, kukkunersiui nerlu pillugu inaarutaasumik suli nalunaarusiortoqarsimanngitsoq oqaatigalugu. Naalackersuisoqarfik tamatuma saniatigut ilaatigut imatut akivoq:

“(…)

Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunersiuisut allaffiup iluinnaani atugassatut nalunaarusiorsimagaluarpataluunniit taanna allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqarsimassanngikkaluarpoq, tassami taaguutaani pineqartutut allaffiup iluinnaani atugassatut nalunaarusiaq pineqarmat. Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersuni § 7, litra 1 aamma 2 innersuussutigineqarput. Eqqortussaq anguniarlugu oqaatigineqarpoq paasissutissat tiguneqartut inatsimmi tassani § 8, litra 3-imi pineqartunut ilaatinneqartutut isigineqanngimmata.

(…)

Suliaq oqaatigineqartutut politiinut nalunaarutigineqartussaammat pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 2, imm. 1 innersuussutigineqarpoq, tassanilu ilaatigut aalajangersarneqarpoq: “Inatsit pinerluttulerinermut attuumassuteqartunut atuutinngilaq”, taamatumillu suliami allagaatinik allatigut aamma paasissutissiisoqassanani.

(…)” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisup D-p Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) allakkatigut 28. maj 2013-imeersutigut qinnuigaa suliami allagaatinik paasitinnearumalluni apeqqut suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit (pisortat ingerlatsineranni suliaasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq isiginiarlugu) isumaliutersuutigeqqeqqullugu.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) eqqartuussissuserisooq D e-mailikkut 28. maj 2013-imeersukkut nalunaarfigaa suliami allagaatinik suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 9, imm. 3 tunngavigalugu aamma paasissutissiisoqarsinnaanngitsoq.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunersiuisut nalunaarusiaannik paasitinnearnissamik qinnutigisap itigartinneqarnissaanik aalajangiinera eqqartuussissuserisup D-p uannut allakkatigut 29. maj 2013-imeersutigut A sinnerlugu naammagittaalliuutigaa.

A suliffeqarfimmi O-mi (...) -tut atorfimmint allakkatigut 4. juni 2013-imeersutigut peersinneqarpoq. Allakkat taakku Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfimmi atorfeqartitaasup A-mut nammineq tunniuppai.

Peersitsineq pillugu allakkat imarisaat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkanut pingaarnerusutigut naapertuupput, taakkunanilu eqqartuussissuserisup D-p akerliliissutai Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalackersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) naatsumik isummerfigai. Peersitsineq pillugu allakkanit ilaatigut makku erserput:

“Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup suliamik naliliinera:

Pisortaqatigiit naliliinerat unaavoq atorfeqartitaaninnut tunngasut annertuumik suminnarsimagitit (...).

(...)

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Naalakkersuisoqarfiup piginnaatinneqarnini tunngavigalugu (...) -tut atorfinnit matumuuna peersippaatit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Peersitsineq pillugu allakkat suliap politiinut misissuiffigisassanngorlugu tunniunneqarsimasup pineqarnera innersuussutigalugu suliame allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisag itigartilugu aalajangiinermik aammattaaq imaqarput.

A-p suliffeqarfimmi O-mi (...) -tut atorfinninit peersinneqarnera, matumani peersitsisoqarnissaanik aalajangiineq eqqarsaatigalugu oqartussaasup pisinnaatitaanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, eqqartuussissuserisup D-p uannut A sinnerlugu tamatuma kingornatigut naammagittaalliuutigaa.

Suliame allagaatit allakkatigut 8. juli 2013-imeersutigut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit kiisalu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmit (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmit) pissarsiariniarpakka.

Suliame allagaatit Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup suliffeqarfimmit O-mit pissarsiarisimasani nassiuppai. Taakkua saniatigut suliame allagaatit Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmit (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmit) tiguakka.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 27. september 2013-imeersutigut qinnuigaara suliag pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik ilaatigut qinnuigaara suliap peersitsinermut tunngasup Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik sulisitsisutut pisinnaatitaasuugaluortoq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmit (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmit) isumagineqarneranut tunuliaqutaasoq pillugu nassuiaateqaqqullugu.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik tamatuma saniatigut ilaatigut qinnuigaara eqqartuussissuse-

risup D-p suliame allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaataata itigartinneqarneranut tunuliaqutaasoq pillugu inatsiseqartitsinikkut nassuiaateqaqqullugu kiisalu suliame allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisap akineqarneranut atatillugu oqartussaasup pisinnaatitaanera pillugu nassuiaateqaqqullugu.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissutaa allakkatigut 31. marts 2014-imeersutigut tiguara.

Sulisuma ilaata Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmi sulisoq oqarasuaatikkut 7. april 2014-imi attaveqarfigaa, taassumalu uppersarlugu oqaatigaa Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissutaa Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup uanga allakkannut 27. september 2013-imeersunut akissutitut isigineqassasoq.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissumminut aallaqqaasiummini ilaatigut makku oqaatigai:

“(...) Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup saaffiginnissut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik isumaqatigereerlugu akissuteqarfigissavaa. Tamatumunnga saaffiginissummik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup piginnaatitsineratigut Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup suliame suliarinnissimaneranut attuumassuteqarnera tunngavilersuutaavoq.”

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik sulisitsisutut taamaaliornissaminut pisinnaatitaagaluartoq suliap peersitsinermt tunngasup Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmit (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmit) isumagineqarneranut tunuliaqutaasoq apeqqutigigakku Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) ilaatigut imatut akivoq (Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliani sulisunut tunngasuni aalajangersimasuni pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitaa nor-

mulerneqanngitsoq ullulerneqanngitsorlu 1. oktober 2011-mi atortuulersinneqartoq Naalakkersuisoqarfiup akissummini innersuussutigaa):

“Ombudsmandip suliffeqarfik O pillugu Inatsisartut inatsisaannik paasinninnera sulisisup isumaqatigaa, taamaammallu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik illoqarfimmi X-imi suliffeqarfimmi O-mi sulisunut sulisitsisutut piginnaatitaaffeqarluni.

Tamatumani sulisunut suliani piviusuni piginnaatitsinerit killilerneqarnerat pillugu kaajallaasitami 1. oktober 2011-mi atuutilersumi § 2, imm. 1 malinneqarpoq. Kaajallaasitami siunertaavoq sulisunut suliani piviusuni piginnaatitsinerit agguataarneqarnerisa aalajangersarneqarnissaat, tak. § 1, imm. 2. Kaajallaasitami pineqarput naalakkersuisoqarfiit, aqutsisoqarfiit, pisortaqarfiit kiisalu immikkoortut attuumassuteqartut tamarmik. Kaajallaasitaq piginnaatitsinernut agguataarneqartunut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni malinneqartunut naapertuuppoq.

Kaajallaasitami § 3, imm. 1-imi takuneqarsinnaavoq Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik sulisunut sulianut Naalakkersuisunut qitiulluni siunnersuisarfiusoq. Tassunga atatillugu Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik immikkoortunut tamanut sulisunut tunngasunut apeqqutinut ikiuuttartussaavoq, tak. § 4, imm. 3. Suliap aalajangiiffigineqannginnerani suliaq imm. 2 malillugu Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut saqqummiunneqartussaavoq, tamatumani suliap piviusorsiorlumik inatsisitigullu eqqortumik tunngaveqarluni suliarineqartarnissaata aalajangiiffigineqartarnissaatalu qulakkeerneqarnissaat eqqarsaatigalugu, tak. imm. 3.

Imm. 4-mi takuneqarsinnaavoq naliliinerit oqaaseqaatillu Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmeersut taamaallaat missingiinerummata, tamatigullu immikkoortoq akisussaasusoq kingulliulluni aalajangiisartuusassaasoq aamma tamatumunnga akisussaasusaalluni.

Kaajallaasitami § 4, imm. 1-imi erseqqissarneqarpoq immikkoortut ataasiakkaat immikkoortut sinnerlugit aalajangiinerit aalajangiiffigineqartut piviusunngortinnissaannut Aningasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut qinnuiginninnissamik periarfissaqarnissaat. Tamanna pisimappat inuk aalajangiinnermi pineqartoq tamanna pillugu ilisimatinneqartussaavoq, tassami Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik nammineerluni aalajangiinissamik piginnaatinneqanngimmat, tak. imm. 2.

Tamakku saniatigut pissutaaqataasut piviusorsiorlumik assigiimmillu periaaseqartoqarnissaanut kissaatigineqartut kiisalu sulisoqarnissaq eqqarsaatigalugu eqqaaneqartut Qi-

tiusumik Allattoqarfiup aaqquissuusaaneranut sunniuteqarput. Sulisoqarnermut apeqqutit oqartussaaffiit Naalakkersuisuni agguarneqarnerannut pissutaqaataapput.

Allakkami takuneqarsinnaavoq soraarsitsinissamik aalajangiineq tamanna pillugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup inassuteqarnera tunngavigalugu aqutsisoqarfimmiit aalajangerneqarsimasoq. Allakkami naggasiutigalugu erseqqissarneqarpoq aqutsisoqarfik piginnaatinneqarluni A-mik soraarsitsisimasoq [peersitsinnaasoq]. Oqaaseqaatit taakku marluk nalunaarutigineqartup aqutsisoqarfiup allakkanut pappiaraatai atorlugit tunniunneqarsimanera asser-suuttissagaanni allakkamik tiguisissamut piginnaatitsinerup paatsoorneqarnissaanut aallartitsisimasinnaapput, tamannalu Ombudsmandip piginnaatitsinissamut apeqqummut qanoq isumaqarneranut eqqartuussissuserisup kissaateqarneranut tunngavittut isigisariaqarluni. Taamaammat erseqqissarneqassaaq aalajangiineq aqutsisoqarfimmiit aalajangerneqartoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup inassuteqarneratigut aalajangerneqartup piviusunngortinnissaa kisimi pineqarmat, allakkamilu oqaatsini atorneqartuni tamanna erseqqissarniarneqarsimalluni. Tamanna piginnaatitsinerumt maleruagassanut atuuttunut qulaani taaneqartu-
nut naapertuuppoq.

Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup suliaq A-mut tunngassuteqartoq, soraarsitsinermillu [peersitsinermillu, uanga ilanngussara] kinguneqartoq qinnuiginnit-toqarneratigut piginnaatitsisoqarneratigullu suliarisimavaa.”

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq ingerlanneqartoq kiisalu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisamik itigartitsineq eqqarsaatigalugit Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) ilaatigut makku oqaatigai:

“Immikkoortumut tassunga atatillugu aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq [suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq pillugu, uanga ilanngussara] saaffiginninnerit tamakku akissuteqarfiginissaannut atatillugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik ilanngunneqarsimanngimmat, tassami Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik tamatumunnga piginnaatitsisoqarneratigut suliamik suliarinninnissamik isumagisaqarsimammat.

(...)

Kingullertut taaneqartoq [allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaaq eqqarsaatigalugu, uanga ilanngussara] eqqartuussissuserisup D-p isumaa malillugu pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit malillugu pisortanullu inatsit malinnagu suliarineqartussaagaluarpoq, tak. allagaq 28. maj 2013-imeersoq. Tassunga atatillugu § 15, imm. 1, nr. 3 tulluurtut innersuussutigineqarsinnaavoq, tamatumalu kingorna A-mut (...) -mullu pinerluttulerinermut suliat ima imminnut qanitsigilissammata suliat misissuiffigineqarnissaasa sulianik takunnissinnaaneq qaangertussaallugu. Suliat imminnut qaninnerat tamatuma uppersisippaa. Kukkusumik inatsisunik atuisoqarsimaneranut eqqartuussissuserisoq D oqarsimagaluarpalluunniit inerneranik tamanna allanngortitsinavianngilaq. Tamatumani illuatungeriit tusarniaaffigineqarnerat § 19, imm. 1 malillugu eqqarsaatigineqassaaq, tassani suliami pisut innersuussutigineqassammata § 19, imm. 2, nr. 4-miittut innersuussutigalugit, tak. § 15, imm. 1, nr. 3.

(...)”

Eqqartuussissuserisup D-p allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaminik itigartinneqarneranut tunuliaqutaasoq pillugu inatsiseqartitsinikkut nassuiaaqquisnera kiisalu tamatumunnga atatillugu oqartussaasup pisinnaatitaanera pillugu nassuiaaqquisininnut Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalackersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) ilaatigut imatut akivoq:

“Allakkani 24. maj 2013-imeersuni takunnissinnaanermut piumasaqarnerup itigartitsisutigineqarnera nassuiarneqarpoq. Tamatuma pisortat ingerlatsineranni suliat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq malillugu suliarineqarsimasinnaagaluarnera eqqarsaatigalugu inatsimmi § 15, imm. 1, nr. 3 aamma AD 3-mi qulaani taaneqarlutik misissuinerit innersuussutigineqarput [tak. § 15, imm. 1, nr. 3 pillugu issuaaneq, uanga ilanngussaqa].

Takunnissinnaanermut itigartitsineq ilanngussatut 2-tut ilanngunneqarpoq.

Soorlu AD 1-imi [tak. Naalackersuisoqarfiup suliamik peersitsinermt tunngasumik isumaginninneranut tunuliaqutaasoq pillugu Naalackersuisoqarfiup nassuiaataa qulaani issuarneqartoq, uanga ilanngussara] erseqqissarneqareersoq Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik soraarsitsinermt suliamut ikiuussimavoq, taamaammallu immikkoortoq taanna takunnissinnaanermik saaffiginissummut aamma akissuteqassalluni piginnaatinneqarluni, Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik suliamik suliarinninnissamut piginnaatinneqarmat. Tassunga atatillugu AD 3-mut aallaqqasiut [tak. suliami illua' tungiusup isumaanik tusarniaaneq ingerlanneqartoq pillugu Naa-

lakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai qulaani issuarneqartut, uanga ilanngussara] takuneqarsinnaavoq. Suliamut Ombudsmandip apeqquaqarneranut akissut aamma matumani atuuppoq

(...)”

Allagaatit makku Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissutaanut ilanngullugit nassiunneqarput: Suliffeqarfimmi O (...) -tut atorfimmik inuttassarsiuussilluni allagarsiussaq, eqqartuussissuserisup D-p allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa pillugu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup aalajangiinera 24. maj 2013-imeersoq kiisalu niuernermit allaffinnillu sulisut pillugit SIK-p isumaqatigiissutaa (overenskomst).

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissutaa A-mut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatitut nassiuppara, tassami eqqartuussissuserisoq D sinniisoriunnaarsimammagu. A-p oqaaseqaatai e-mailikkut 13. maj 2014-imeersukkut tiguakka. Oqaaseqaatit taakku taamaallaat immikkoortortaqarfimmi pisortatut suliaasaanut tunngasuupput.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

A-p uannut naammagittaalliuutaa suliffeqarfimmi O-mi (...) -tut atorfimmunit peersitaaneranut ilaatigut tunngasuuvoq.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) A pisoq peersitsinermik nassataqartoq pillugu politiinut 9. juli 2013-imi nalunaarutigaa. Sulisuma ilaata Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisoq oqarasuaatikkut oqaloqatigaa, taassumalu oqaatigaa suliaq politiit suli misissoraat. Taamaattumik A unnerluutigineqassanersoq politiit suli isummerfigisimangilaat.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni ingerlatsiviit pillugit naammagittaalliutit tamaasa suliarisinnaagikka.

Taamaattumik suliani apeqqutinilu eqqartuussiviit qularnaatsumik isummerfigiumaagaanni isummerfigiumaarunnagaanniluunniit tunuarsimaarniartarpunga.

Peersitsinermut tamatumunngalu atatillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut tunngasut A-p naammagittaalliutigisai apeqqutillu eqqartuussiviup suliarisassaatur naatsorsuutigineqartut assigiivinnngillat. Aalajangerpungalu naammagittaalliutaani immikkoortut pissutsinut taakkununnga tunngasut suliariniarnagit, mannami mattunneqarsinnaanngimmat, tassalu tamakku pisumik A-p peersinneqarneranik nassataqartup suliarineqarneranut atatillugu eqqartuussiviup isummerfigissagai. A qinnuigaara eqqartuussiviup suliamik suliarinninnera utaqqimaaqqullugu, suliami pissutsinik eqqartuussiviup isummerfiginngisaanik uannullu naammagittaalliutigiumasaminik peqarnerisq naliliinnginnermini.

Misissuina tamanna tunngavigalugu sulisitsisup pisinnaatitaanera pillugu apeqqummik kiisalu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) allagaatinik paasissutissiisoqannginnissaanik aalajangiineranik misissuinnermut killissalerpara.

A-mut suliffeqarfimmi O-mi (...) -tut atorfeqartitaasumut kia sulisitsisutut pisinnaatitaanera pillugu pingarnerusutigut ajornartorsiut immikkoortumi 2-mi isummerfigaara.

Suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisanik suliarinninnermi oqartussaasutut pisinnaatitaaneq, matumani Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) eqqartuussissuserisup D-p suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaanik suliarinnissalluni oqartussaasutut ilumut eqqortuunersaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, immikkoortumi 3-mi isummerfigaara.

Oqartussaasut uanga saaffiginnissutinnut akissuteqartarnerat pillugu inaarutaasunik arlalinnik immikkoortumi 4-mi oqaaseqaateqarpunga.

Oqaatigaara taaguut “Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik)” Naalakkersuisoqarfimmut namminermt kiisalu Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut Naalakkersuisoqarfiup ataaniittumut ataatsimut taaguutitut tulliuuttuni atoriga. Tassani Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfiup iluani immikkoortuinnartut (immikkoortortaqarfiinnartut) imaluunniit Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfiup ataani ingerlatsinermi oqartussaasut nammineertutorpiaq isiginiartariaqarner-soq – suliame matumani pingaaruteqanngimmat – isummerfiginngilara.

2. Pisinnaatitaanermik Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup aamma Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akornanni killissalersuineq

2.1. Aallaqqaasiut

Pisinnaatitaasut oqartussaasup suliame aalajangiisimasup suliame tunuliaqutaasut sularinninnermik aamma isumaginnissimane A-p (...) -tut atorffimmit peersinneqarnissaanik aalajangiinerup atuussinnaassuseqarneranut aalajangiisuumik pingaaruteqarpoq. Taamaalilluni pisinnaatitaanermik oqartussaasut akornanni killissalersuinerup isiginiarnissaanut pissutissaqarpoq.

Sulisitsisutut pisinnaatitaaneq, matumani atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, pillugu apeqqut immikkoortuni tulliuuttuni sammivara. Sulisitsisutut pisinnaatitaaneq immikkortumi 2.2-mi allaasara. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliame sulisunut tunngasuni pineqartuni pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitaq immikkoortumi 2.3-mi misissorpara. Tamatuma kingornatigut oqartussaasooq eqqortoq A-p peersinneqarnissaanik aalajangiisimane soq immikkoortumi 2.4-mi misissorpara.

Sulianik sulisunut tunngasunik suliarinninnermi oqartussaasutut pisinnaatitaaneq eqqarsaatigalugu ajornartorsiut siusinnerusukkut sammisarsimavara. Suliaq 2011-303-0002-mik j. normulik 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortutut 5.1-itut ilanngunneqartoq, suliaq 2011-323-0031-mik j. normulik 2012-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortutut 5.7-itut ilanngunneqartoq kiisalu ukiumoortumik nalunaarummi tassani allaaserisaq “Oqartussaasoq sorleq qitiusumik allaffeqarfissuarmi sulisitsisutut pisinnaatitaava?”-mik qulequ-taqartoq innersuussutigaakka.

2.2. Sulisitsisutut pisinnaatitaaneq

Qitiusumik allaffeqarfissuup aaqqissuussaanera oqaaseqaatini allaaserisamilu qu-laani taaneqartuni oqaatigineqartutut Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inat-sisartut inatsisaatigut nr. 26-kkut, 18. november 2010-meersukkut aalajangersaa-vigineqarpoq. Taamaalilluni Naalakkersuisut Siulittaasuat tassaavoq suliassaqar-finnik Naalakkersuisunut ilaasortanut agguaasartoq, tak. inatsimmi § 23, imm. 1, ministerinik aqutsisoqarnermik akuersaarinnittoq. Naalakkersuisunut ilaasortat ataasiakkaat tamatuma kingornatigut tassaalersarput Naalakkersuisoqarfimmi (i-maluunniit Naalakkersuisoqarfinni) imminnut tunniunneqartumi (-ni) quller-paatut pisortat.

Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat tassaapput sulisuminnut sulisitsisutut pisin-naatitaanermik malittarisassatut pingaarnertut tamakkiisumik tigummiqartut, matumani sulisut taakku eqqarsaatigalugit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqar-titsineq tunngavigalugu aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqar-saatigalugu.

Naalakkersuisoqarfiup akisussaasuusup ataani oqartussaasoqarpat Naalakkersui-soqarfik – inatsit oqartussaasumik alliunerusumik taassuminnga aalajangersaavi-ginnittoq apeqqutaatillugu – aalajangersinnaavoq sulisut oqartussaasumi alliune-rusumi atorfeqartitaasut pillugit sulisitsisutut pisinnaatitaaneq Naalakkersuiso-qarfimmiissanersoq oqartussaasumiluunniit alliunerusumiissanersoq. Tamanna ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi avammut isumagisassanngortitsisarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut nassataraat.

Suliffeqarfik O Inatsisartut inatsisaatigut aamma nalunaarutikkut aalajangersaa-vigineqarpoq.

Inatsisartut inatsisaat pillugu aallarnisaataasumik oqaaseqaatinit erserpoq suliffeqarfik O tassaasoq suliffeqarfik (oqartussaasoq) massakkut Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniittoq, Naalakkersuisullu (Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik Naalakkersuisoqarfittut akisussaasutut) aqutsinikkut aningaasaqarnikkullu pingaarnerusutigut akisussaasuusut.

Inatsisartut inatsisaatigut aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut suliffeqarfimmi O-mi allaffissornermut aningaasaqarnermullu akisussaasuusut, pisortamik Naalakkersuisut sinnerlugit akisussaaffimmik isumaginnittussamik atorfinitsitsissasut.

Aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Aalajangersakkakkut ersersinneqarpoq Naalakkersuisut allaffissornermut aqutsinermut aningaasaqarnermullu suliffeqarfimmut O-mut akisussaasuusut, tamatumuunalu suliffeqarfiup O-p imminut pigisuunnginnera erseqqissarneqarpoq. Naalakkersuisut akisussaaffiannik isumaginnittussamik pisortamik atorfinitsitsisoqassaaq, taannalu killilersorneqarani pisussaaffilerneqassaaq akisussaaffilerneqarlunilu. Aalajangersakkap oqaasertalersorneratut Naalakkersuisut akisussaaffik pingaarnerusooq tiggummiarpaat, sulisitsisullu piginnaatitaaffii tamaasa pigiinnarlugit. (...)”

Taamaalilluni Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik ataatsimut isigalugu tassaavoq suliffeqarfimmi O-mi atorfeqartitaasunut sulisitsisutut pisinnaatitaasoq, matumani atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Taamaalilluni suliffeqarfimmi O-mi atorfeqartitaasunik peersitsinissaq pillugu aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmiippoq.

2.3. Suliani sulisunut tunngasuni pineqartuni pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitaq

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) uannut akisummini Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliani sulisunut

pineqartunut tunngasuni pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitaa normulerneqanngitsoq ullulerneqanngitsorlu (1. oktober 2011-mi atortuulersinneqarsimasoq) siusinnerusukku taaneqartutut innersuusutigaa.

Kaajallaasitaq taanna Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 26-mi, 18. november 2010-meersumi § 23, imm. 1-imik tunngaveqarpoq, oqaatigineqartutullu tassani aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut Siulittaasuata suliassaqarfiit Naalakkersuisunut ilaasortanut agguaatissagai.

Immikkoortumi 2.2-mi oqaatigineqartutut aallaavisoq tassaavoq Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat namminneq sulisuminnut oqartussaasunilu alliunerusuni sulisunut sulisitsisutut pisinnaatitaasut. Tamannalumi suliani sulisunut pineqartunut tunngasuni pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitami § 2, imm. 1-imit imaattunik oqaasertaqartumit aamma uppersarneqarpoq:

“Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat sulisorisat pillugit suliat namminneq isumagissavaat taakkunanilu suliat tamaasa aalajangiiffigisassallugit.”

Kaajallaasitami 3, imm. 4-mit makku aamma erserput:

“Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmit naliliinerit oqaaseqaatillu najoqqutassiaapput, pisunilu tamani immikkoortoqarfik akisussaasoq nammineq inaarutaasumik aalajangiisussaavoq tamatumunngalu akisussaalluni.”

Kaajallaasitami § 3, imm. 4-p kaajallaasitami § 2, imm. 1 ikorfartorpaa, taamaalillunilu Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat sulisuminnut oqartussaasunilu alliunerusuni sulisunut sulisitsisutut aallaavittut pisinnaatitaanerannut taamalu Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat sulisutik eqqarsaatigalugit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiisarnerrannut naapertuuttuulluni. Eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaara aalajangersakkami (Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 1-imi) kaajallaasitap aalajangersarneqarneranut tunngaviumi aalajangersagaasumi Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat suliassaqarfiisa iluini pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu malittarisassanik aalajangersaanissamut tunngavissaqanngitsoq. Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat ataanni oqartussaasuni alliunerusuni atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit sulisitsisutut pisinnaatitaaneq pillugu kaajallaasitami malittarisassanik aalajangersaanissamut inatsisikkut tunngavissaqanngilaq.

Kaajallaasitami § 4, imm. 1-imit makku erserput:

“Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersumi § 28 naapertorlugu immikkoortoqarfiit tamarmik namminneq sinnerlutik aalajangiinerit piviusunngorteqquneqarnissaannut Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut qinnuiginnissinnaatitaapput.”

Kaajallaasitami § 4, imm. 1 imatut paasivara Naalakkersuisoqarfiup akisussaasup Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) qinnuigisinnaagaa aalajangiinerit il.il. Naalakkersuisoqarfik sinnerlugu suliareqqullugit ingerlateqqeqqullugillu. Suliamillu suliarinninneq tunuliaqutaasoq tamarmi Naalakkersuisoqarfimmi akisussaasuusumi suli ingerlanneqartartussaavoq, aamma tak. “aalajangiinerit piviusunngorteqquneqarnissaannut”-mik oqarneq. Taamaallilluni Naalakkersuisoqarfik akisussaasuusooq suli tassaavoq suliamut tunngasuni tamani isummerfiginnittusaaq, soorlu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiilluni tusarniaanermullu akissutit suliame illua'tungiusup tunniussai isummerfigalugit.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 28-mut (paasissutissanik isertuussassanik ingerlatsinermi oqartussaasut akornanni ingerlatitseqqittarnermut tunngasumut) innersuussineq imaaliiallaanaq imatut paasivara taamaaliornikkut Naalakkersuisoqarfiup akisussaasuusup saaffiginninneranut atatillugu paasissutissanik isertuussassanik (mianerisassanillu) Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut) (ingerlatsinermi oqartussaasunut allanut) ingerlatitseqqilluni tunniussinissamut periarfissiisoqartoq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 28, imm. 2, nr. 3.

Inatsiseqartitsinikkut aallaavimmik erseqqissumik – ministerinik aqutsisoqarnerup nassatarisaanik – tassalu Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat tassaasut Naalakkersuisoqarfimmi sulisunut kiisalu oqartussaasuni alliunerusuni sulisunut sulisisutut tamakkiisumik pisinnaatitaanermik – saneqqutsineq, tak. immikkoortumi 2.2-mi suliassaqarfimmik agguataarineq pillugu oqaatigineqartut, inatsisikkut erseqqissumik tunngavissaqarnissamik piumasqaateqarfiussaaq. Aallaavik taanna

kaajallaasitami § 4, imm. 1-ikkut erseqqissumik saneqqunneqarsimanngitsoq takuneqarsinnaavoq.

2.4. Peersitsisoqarnissaanik aalajangiineq

Immikkoortuni 2.2-mi aamma 2.3-mi oqaatigineqartutut uanga inatsiseqartitsinermik atuuttumik paasinninnera unaavoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik tassaasoq suliffeqarfimmi O-mi atorfeqatitaasunut sulisitsisutut pisinnaatitaasoq taamalu suliani atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasuni suliamik suliarinninnernik tunuliaqutaasunik tamarmiusunik isumaginnittussaq. Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik A-p peersinneqarnissaanik aalajangiisimanersoq tulliuuttuni misissorpara, matumani Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga atatillugu suliamik suliarinninnernik tunuliaqutaasunik aamma isumaginnittuusimanersoq ilanngullugu eqqarsaatigallugu.

Sulinermut atatillugu oqaloqatiginninneq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmi ingerlanneqarsimavoq. Ataatsimiinnermi tassani ilaatigut Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisoq peqataasimavoq. Sulinermut atatillugu oqaloqatiginninneq pillugu imaqarniliamit erserpoq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisoq tassaasoq matuminnga nalunaarutiginnittoq, tassalu sulinermut atatillugu oqaloqatiginninnermut tunuliaqutaasoq tassaasoq Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunersiuisut suliffeqarfiup O-p kontoinik misissuinerisa kingunerat, A-lu “soraarsinneqassamaartoq”. Taamaalilluni sulinermut atatillugu oqaloqatiginninneq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmi (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmi) sulisumit aqunneqarsimasorinarpoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkat A-mut sulinermut atatillugu oqaloqatiginninnerup kingornatigut tunniunneqarput, taakkunanngalu ilaatigut erserpoq A peerseqqullugu kiisalu akerliliissuteqartoqarpat akerliliissutit Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuiso-

qarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut) tunniunneqassat Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup inassuteqaataa Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) tigusimagaa. Tamatuma kingornatigut allaffigeqatigiittarneq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) eqqartuussissuserisullu D-p akornanni ingerlanneqarsimavoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkani aamma peersitsisoqar-nissaanik aalajangiinnermi oqaasertaliussat soorlu makku atorneqarsimapput: "Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup naliliinera", "taamaattumik Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup atorfinnit peersissamaarpaatit" kiisalu "Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup piginnaatinneqarnini tunngavigalugu (...) atorfinnit matumuuna peersippaatit". Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkat aamma peersitsisoqar-nissaanik aalajangiineq Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) allagassiaatai atorlugit allanneqarsimapput, Naalakkersuisoqarfimmilu tassani sulisumit atsiorneqarsimallutik.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik kiisalu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) suliamik matuminnga suliarinninninni atugassatut immikkut qinnuigaakka suliami allagaatit nassiteqqullugit.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami allagaatit suliffeqarfimmit O-mit pissarsiarisimasani kisiisa nassiuppai. Allagaatit taakku arlaannaalluunniit A-p peersinneqarneranut attummassuteqanngillat.

Suliami allagaatit, matumani suliami peersitsinnermt tunngasumi allagaatit ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tigusakka tamarmik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmeersuuppup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmeersuuppup).

Aamma oqaatigaara Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup A-p peersinneqarnissaanik inassuteqaataa suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi innersuussutigineqartoq suliami allagaatini tigusannilu suniluunniit ilaanngimmat.

Qulaani taaneqartut tunngavigalugit, pingaartumillu suliami peersitsinermut tunngasumi allagaatit taamaallaat Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarner-millu Aqutsisoqarfiup) allagaataani ilaanagerat eqqarsaatigalugu, isumaqarpunga Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik suliamik suliarinninnermi tunuliaqutaasunik suliarinnin-nermik isumaginnittuusimanersoq A-llu peersinneqarnissaanik aalajangiisuusi-manersoq qularnartorujussuusoq. Taamaallunga takusinnaavara Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakker-suisoqarfiup A-p peersinneqarnera pillugu suliap suliarineqarnerani peqataanera peersitsinissamik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqar-fimmut) inassuteqaateqarnikkut, suliner-mut atatillugu oqaloqatiginninnermi pe-qataanikkut kiisalu peersitsisoqarnissaanik allakkat Naalakkersuisoqarfimmi suli-sumit namminermit A-mut tunniunneqarnerisigut taamaallaat pisimasoq.

Isumaqarpunga periaaseq taanna malittarisassanut sulisitsisutut pisinnaatitaaner-nut atuuttunut naapertuuttuunngitsoq, tak. immikkoortumi 2.2-mi sulisitsisutut pisinnaatitaaneq pillugu oqaaseqaatikka kiisalu immikkoortumi 2.3-mi suliani sulisunut tunngasuni pineqartuni pisinnaatitaanermik killissalersuineq pillugu kaajallaasitaq pillugu oqaaseqaatikka. Kaajallaasitaq siusinnerusuk-kut oqaatigineqartut matumunnga periarfissiivoq, tassalu Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) aalajangiinernik il.il. Naalakkersuisoqarfik sinnerlu-gu taamaallaat suliarinnissinnaallunilu taakkuninnga nassiussisinnaasoq. Suliamik suliarinninneq tunuliaqutaasoq tamarmiusoq Naalakkersuisoqarfimmit akisus-saasuusumit suli isumagineqartussaavoq.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) uannut allak-kamini (allakkani 31. marts 2014-imeersuni) oqaatigaa periaatsip suliami ator-

neqartup tiguisoq pisinnaatitaanermut tunngasunik nalornilersissinnaagaa. Naalakkersuisoqarfiup aamma oqaatigaa Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinera tassaa-ginnartoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaa-nermullu Naalakkersuisoqarfiup inassuteqaateqarnermigut aalajangersimasaata piviusunnagortinneqarnera. Kaajallaasitami § 4, imm. 1 Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqar-nermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissummini tunngaviutippaa.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuiso-qarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) imatut oqarne-ra isumaqatiginngilara, tassalu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kulture-qarnermut Naligiissitaa-nermullu Naalakkersuisoqarfik A-p peersinneqarnissaanik inassuteqaateqarnermigut peersitsisoqassasoq ilumut aalajangiisimasoq. Oqartus-saasup inassuteqaateqarnera tasaanngilaq oqartussaasup aalajangiinera. Kaajalla-asitami § 4, imm.1-ip sunik periarfissiinera pillugu immikkoortumi 2.3-mi oqaa-seqaatikka aamma innersussutigaa.

Isumaqarpunga A-p suliffeqarfimmi O-mi (...) -tut atorfimninit peersinneqarnis-saanik aalajangiineq pillugu tunuliaqutaasunik suliarinninnermik Ilinniartitaa-nermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut, Naligiissitaa-nermullu Naalakker-suisoqarfiup Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqar-fimmut) isumagisassanngortitsisimanagera isorisariaqartoq. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq kaajallaasitami § 4, imm. 1 pisinnaatitaanermik taassu-minnga Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminer-mut Tunngasunut (Ani-ngaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut) isumagisassanngortitsi-nissamat inatsisikkut tunngavissaliinngitsoq.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaa-nermullu Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara oqaaseqaatima Naalakkersuisoqarfik qanoq i-liuuseqarnissamat pissutissaqalersinneraa uannut nalunaarutigeqqullugu. Matu-mani Højesteretsip eqqartuussutaa, Ugeskrift for Retsvæsenimi 1989-imeersumi quppernermi 451-imiittoq aamma innersuussutigaa (tak. 1996-imeersumi qupperneq 880), tassanimi handelshøjskolimi lektorimik soraarsitsineq atuussin-naassuseqanngitsutut oqaatigineqarmat, tassami soraarsitsineq handelshøjskolip

rektorianit suliarineqarsimammat, tassa handelshøjskolimi oqartussaasutut pisinnaatitaasumit, fakultetsrådemit, suliarineqarani.

3. Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq

3.1. Aallaqqaasiut

Oqartussaasup sorliup suliami allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaanerani apeqqu immikkoortumi matumani sammivara. Oqartussaasup pisinnaatitaanera pillugu ataatsimut malittarisassat immikkoortumi 3.2-mi sammivakka. Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) suliami matumani allagaatinik paasissutissiisoqarnissaa pillugu aalajangiinissaminut pisinnaatitaanersoq immikkoortumi 3.3-mi sukumiinerusumik sammivara.

3.2. Allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq

Oqartussaasup sorliup allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaanera pillugu apeqqu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisikkut (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 9-kkut, 13. juni 1994-imeersukku) aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisikkut (pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 8-kkut, 13. juni 1994-imeersukku) aalajangersaavigineqarpoq.

Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmiippat. Suliarli aalajangiiffigineqartussaag suliami illua'tungiusoqarfiusoq pineqarpat, suliamilu illua'tungiusup taassuma suliami allagaatinik paasitinneqarnissani kissaatigippagu malittarisassat suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmiittut atorineqassapput.

Aallaaviusoq tassaavoq allagaatinik suliami ingerlatsinermi oqartussaasumit aalajangiivigineqartumi aalajangiivigineqartussamiluunniit ilaasunik paasitinneqarnissag qinnutigineqarpat ingerlatsinermi oqartussaasoq suliami pissusiviusut pillugit aalajangiinissamut pisinnaatitaasoq allagaatinik paasissutissiisoqassanersoq aalajangiissaaq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15 aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 16. Tamanna allagaatit oqartussaasumit allameersuunersut apeqquaatinnagu atuuppoq, tak. John Vogterip

atuakkiaani “Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imeersumi qupperneq 263.

Sulianik piusoqarsinnaavoq suliap aalajangiivigineqannginnerani suliamik pia-reersaalluni suliarinninnermi oqartussaasut arlallit peqataaffigisimasaannik. Suliani taamaattuni ingerlatsinnermi oqartussaasq suliami pissusiviusut pillugit aalajangiinissamut pisinnaatitaasq aamma tassaavoq suliami allagaatinik paasissutissiisoqassanersoq aalajangiinissamut pisinnaatitaasq, tak. John Vogterip atuakkiaani siusinnerusukkat taaneqartumi qupperneq 264.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisq allagaatinut suliami aalajangiivigineqartussami ilaanngitsunut tunngasuuppat ingerlatsinnermi oqartussaasq allagaammik pineqartumik pigisaqartoq allagaatinik paasissutissiisoqassanersoq aalajangiisaaq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat. Imaassinnaavoq oqartussaasut arlallit allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuigineqarsinnaasut.

Ingerlatsinnermi oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisq tiguguniuk allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaanerluni siullertut nalilissavaa. Allagaatit paasissutissiisutigineqarnissaat kissaatigineqartut suliami aalajangiiffigisassami oqartussaasup aalajangiinissamut pisinnaatitaaffigisaani ilaanersut, imaluunniit – suliaq aalajangiiffigisassaanngitsoq pineqarpat – allagaatit pineqartut oqartussaasup piginerai - oqartussaasup misis-sussavaa.

Ingerlatsinnermi oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisq tiguguniuk suliamillu suliarinninnissamut pisinnaatitaanngikkuni saaffiginnissut taanna oqartussaasumut eqqortumut sapinngisamik ingerlateqqinniassavaa, tak. suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2.

3.3. Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) allagaatinik paasissutissiisoqassanersoq aalajangiinera

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) aalajangiivoq eqqartuussissuserisup D-p Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunersuisut

suliffeqarfimmi O-mi kukkunersiuineq pillugu nalunaarusiaannik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa itigartinneqassasoq.

Suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisaa Namminersorlutik Oqartussat iluanni kukkunersuiusut suliffeqarfimmi O-mi pissutsinik misissuine-ranni kukkunersiuineq pillugu nalunaarusiamut tunngasuuvooq. Nalunaarusiaq taanna A-p peersinneqarneranut tunngaviusut ilagaat. Taamaalilluni suliaq aalajangiiffigisassaaq suliami illua'tungiusoqarfiusoq pineqarpoq. Taamaalilluni suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisap suliarinissaanut pisinnaatitaaneq oqartussaasumi A-p peersinneqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaasumiippoq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 16 aamma immikkoortumi 3.2-mi oqaaseqaatikka.

A-p peersinneqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmiippoq, tak. immikkoortumi 2.2-mi oqaaseqaatikka. Taamaattumik Naalakkersuisoqarfik taanna aamma tassaavoq allagaatinik paasissutissiisoqassanersoq aalajangiinissamut pisinnaatitaasooq. Taamaalilluni Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik) allagaatinik paasissutissiisoqassanersoq aalajangiinissaminut pisinnaatitaanngilaq. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisap aalajangiivigineqarnerani pisinnaatitaanerup tunngaviusumik amigataanera pissutigalugu isumaqarpunga aalajangiinerup ilaata tigussaasunut tunngasortaanik isummerfiginninnissannut pissutissaqarnanga.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara oqaaseqaatima Naalakkersuisoqarfik qanoq iliuuseqarnissamut pissutissaqalersinneraat uannut nalunaarutigeqqullugu.

4. Saaffiginnissutima akineqartarneri

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik suliamik matuminnga suliarinninninnut atatillugu qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfiup (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfiup) akissutaa tiguara.

Suliaq pillugu tusarniaaneq oqartussaasumut nassiukkukku oqartussaasup taasuma tusarniaaninnut akissutaanik tigusaqarnissara naatsorsuutigisariaqarpara.

Tamatumunnga manna pissutaavoq, tassalu suliamik oqartussaasumut saqqummiussiguma akissutip tigusama oqartussaasup pineqartup suliaq pillugu nassuiaatigissagaa nalornissutigineqartariaqanngitsoq, matumani suliassaqarfimmi periaaseq pillugu nassuiaasoqarsimappat nassuiaat taamaattoq kiisalu oqartussaasup pineqartup inatsiseqartitsinermik paasinninnera ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 18, imm. 2-mi erseqqissumik aamma tunngavisoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq oqartussaasut sulininni pineqartunut ilaatinneqartut oqaaseqaateqaqqullugit piumasaqarfigisinnaagikka.

Tamanna tunngavigalugu Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup tusarniaaninnut akissuteqarnissamik Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfimmut (Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfimmut) isumagisassanngortitsisimanera ajuusaarnartutut isigaara.”

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup (taamani Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiusup) akissutaanik ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli tigusaqanngilanga.

Akiitsunik allanik akiliisitsiniarneq

5.5 Ulluunerani paaqqinniffimmi inissamut akiliuteqartitseqqinneq

A-p meeraasa nukarlensaata ulluunerani paaqqinniffimmi inaanut akiliutit K Kommunip naqinnerliuineq pissutigalugu qaammatini 16-ini akilersinniar-tarsimanngilai. Kukkuneq paasineqarmat akiliutaasussat K Kommunip akil-ersinniarpai, tamannalu A-p Ombudsmandimut naammagittaalliutitigaa.

Suliaq sukumiinerusumik misissoreerlugu Ombudsmandip paasivaa pissutsit amerlanerusut ilaatillugit oqimaalutaasoqartariaqartoq. Oqimaalutaaneq taanna pisassarisanik piumasaqartarnek pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat tunngavigalugit pisussaammat, oqimaalutaanerullu qanoq inerniler-

neqarnera erseqqarluttut isigigamiuk Ombudsmandip paasinninnera unaa-voq erseqqarluttoq taanna eqqartuussivitsigut pitsaanerpaamik qulaajarneqarsinnaasoq (oqaaseqaat 11. november 2014-imeersoq 2013-632-0028-mik j.normoqarpoq).

Kommunip aappariit meeraasa pingasut paaqqinniffimmiinnerannut akiliutinik naqiterinermi kukkunikkut akiliisitsiniarsimanginnera pissutigalugu ulluunerani paaqqinniffimmiititsinermut akiliutinik qaammatini 16-ini akiliutit amerlaqataanik akiliinissaminik K Kommunip allakkatigut 19. december 2013-imeersutigut aalajangiusimanninnera A-p uannut allakkatigut 19. december 2013-imeersutigut ilanngussartalitsigut naammagittaalliuutigaa. Akiitsorineqartut aappariit meeraasa pingasut paaqqinniffimmiinnerannut akiliutinik eqqortunik kommunip naqinnerliuineq pissutigalugu akiliisitsiniartarsimanginneratigut pilersimapput. Taamaalilluni kommunip meeqqat angajulliit paaqqinniffimmiinnerannut akiliutit kisiisa akilersittarsimavai.

Kommuni allakkatigut 12. marts 2014-imeersutigut qinnuigaara suliami allagaatit uannut nassiuteqqullugit. Suliami allagaatit kommunip uannut allakkatigut 22. april 2014-imeersutigut nassiuppai. Allagaatit amerlanerusut allakkatigut 28. april 2014-imeersutigut aamma 2. maj 2014-imeersutigut aammattaaq tiguakka.

Suliami allagaatit misissoreerlugit K Kommunimut allakkat 20. maj 2014-imeersut nassiuppakka, kommunilu qinnuigalugu suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. K Kommuni qinnuigaara kommunip ulluunerani paaqqinniffiutaani akit tamanut ilisimatitsissutigisarnera taamaappallu qanoq iliorluni ilisimatitsissutigisarnera suliaq pillugu oqaaseqaammuni nassuiaaqqullugu.

Kommuni tamatumunnga uiggiullugu qinnuigaara aningaasat A-p meeraasa paaqqinnittarfirmiinnerinut akiliutitut A-p kontoanit ilanngaatigineqarsimasut suus-susii kommunip – ulluunerani paaqqinniffimmiittuuteqarnermut akiliutinik qaammammoortumik PBS aqutugalugu akiliisitsiniarnermut atatillugu – A-mut ingerlaavartumik nassuiaasertarsimanagerai nassuiaaqqullugu. Kommuni tamatumunnga ilanngullugu qinnuigaara meeqqap nukarliup ulluunerani paaqqinniffimmiinneranut akigitinneqartut kommunip A-mut paasissutissiissutigisimanagerai, soorlu akiligassiissutit pillugit nassuiaammik nassiussinikkut, taamaappallu qanoq iliorluni paasissutissiissutigisimanagerai nassuiaaqqullugu.

Suliami allagaatinik misissuininni aammattaaq malugaara K Kommunip aalajangiinera 19. december 2013-imeersoq A akiliutaaqqittussanik akiliissasoq piumasaaqamminik aalajangiusimanninniarluni aalajangernerminut atatillugu inatsiseqartitsinikkut tunngavimmik sumik tunngaveqarnermik innersuusummik imaqqangitsoq. Taamaattumik kommuni qinnuigaara uannut oqaaseqaammini kommunip inatsiseqartitsinikkut tunngavimmik sumik atuisimanera pillugu nassuiaateqaqqullugu, matumani pisassarisanik piumasaaqarneq pillugu inatsiseqatitsinermi akiliutaaqqittussat pillugit malittarisassat eqqortissimanerai, taamaappallu qanoq iliorluni eqqortissimanerai ilanngullugit eqqarsaatigalugu.

Tusarniaanera 20. maj 2014-imeersoq K Kommunip allakkatigut 12. juni 2014-imeersutigut imaattutigut ilanngussartalitsigut akivaa:

”(…)

K Kommuni Meeqqanut, Ilaqutariinnut Atuarfeqarnermullu Ingerlatsivia ukiut nikeranni paaqqinnittarfimmiittuuteqarnermut akiliutit pillugit paasissutissiisarnermik kiisalu ukiup qiterpaarnerani ulluunerani paaqqinnittarfimmi inissamik tunniussisarnermik periaaseqarpoq.

Kommunalbestyrelsip ukiup tullianut missingersuutit akuerigaangamigit ulluunerani paaqqinnittarfimmiittuuteqarnermut akiliutit aalajangersimasut nutaat tamatumunnga peqatigitillugu akuerisarpai. Tamatuma kingornatigut kommuni illoqarfimmi tusagasiuutitigut nalunaarummik saqqummiussisarpoq, akit aalajangersimasut pillugit innuttaasunut paasissutissiiniarluni.

Ulluunerani paaqqinnittarfimmi meeqqap inissaanik tunniussinermi angajoqqaat inissamik tunniussineq pillugu allakkatigut nalunaarfigineqartarput. Aningaasatigut isertitat pillugit paasissutissanik immersuiffissaq angajoqqaanit immersorneqartussaq ulluuneranilu paaqqinnittarfiit pillugit allaffimmut utertinneqartussaq allakkanut ilanngullugu nassiunneqartarpoq.

Angajoqqaat oqaasiinnartigut sionatigut paasissutissinneqartarput meeraq ulluunerani paaqqinnittarfimmi aallartittoq pillugu akiliutit aalajangersimasut angissusii pillugit paasissutissanik immersuiffissaq utertikkaangassuk; periaaseq taanna kingorna allanngortinneqarpoq, taamaalilluni akiliutit aalajangersimasut pillugit angajoqqaat allakkatigut ullumikkut nalunaarfigineqartarlutik.

Meeqqanut, Ilaqutariinnut Atuarfeqarnermullu Ingerlatsiviup matumuuna nalunaarutigissavaa A-kkut meeqqamik nukarliup paaqqinnittarfimmiilerneru pillugu akiliutit angissusissaat pillugit oqaasiinnakkut paasissutissinneqarmata, soorlu periaaseq taamani taamaattoq.

Kommunip aammattaq paasissutissiissutigisinnaavaa qaammatikkaartumik akiliisitsiniarnernut atatillugu aamma akiliisitsiniarneq PBS-ikkoortartillugu angajoqqaat/akiliisussat ataasiakkaarlugit meeqqat ataasiakkaarlugit qaammammoortumik akiligassiisummut naligiissaarivigineqartarmata. Tamatuma malitsigisaanik akiligassaminnik kinguaattoorsimasut konto pillugu takussutissiamik (assersuut ilanngullugu nassiunneqarpoq) nassinneqartarput meeqqat ataasiakkaat pillugit aningaasanik nassuiaatitalinnik.

Tamanna suliami uani aamma pivoq, taamaattumik Meeqqanut, Ilaqutariinnut Atuarfeqarnermullu Ingerlatsiviup paasinninnera unaavoq A-kkut meeqqat ataasiakkaat pillugit qanoq amerlatigisunik akiliisarnertik sukkulluunniit takusinnaasimagaat.

Tamatumunnga peqatigitillugu aappariit aningaasatigut isertitarisimasatik pillugit paasissutissanik immersukkaminnik tunniussinermi meeraq pineqartoq pillugu qanoq amerlatigisunik akiliisussaannerminnik oqaasiinnartigut paasissutissinneqarput. Taassuma saniatigut aappariit konto pillugu takussutissiamit qaammatikkaartumik tigusartakkaminnit meeqqat ataasiakkaat pillugit akiligassiisutinut nassuiaatinik takusaqarnissaminik periarfissaqarsimapput.

Kommunip oqaatigaa Inatsisartut Ombudsmandiata allakkamini oqariartaaseq una atorsimaga "pisassarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat nalinginnaasut" kommunilu aperalugu oqariartaaseq taanna aaljangiinermi qanoq atornerqarsimansoq. Pisassarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi aaljangiinermi tunngavik tamakkiisumik nassuiaatigineqarsimannngimmat kommunip miserratingngilaa. K Kommunip paasinninnera unaavoq akiliuteqartitseqqinnissap unitsinneqannginnerani pisassarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit piumasaqaatit arlallit eqqortinneqartussaasut. Siulermik akiliisussaq ajortussamik isumaqartuussanngilaq, aappasaanillu akiliisussap kukkuneru akiliiffigisassap atugaanit pisuussaaq, soorlu akiliiffigisassap akiliutissat naammassineqarnerat uppersassavaa, pingajusaanillu kukkunerup pilertortumik paasineqarsimanninnera apeqqutaavoq. Piumasaqaatit taakku imminnut ataneqarput.

Qulaani oqaatigineqartutut K Kommuni akinik angajoqqaanut paasissutissiisimavoq neqeroorutip akuerineqannginnerani. Akiliisitsiniartoqanngitsuissorpat akiliisussaq ajortussamik isumaqanngiinnarsinnaanngilaq. Kukkunerup 15. november 2011-mi paasineqarnerata siornatigut piffissaq sivisooq ingerlasimasoq (qaammatini 16-ini) K Kom-

munip miserratingnilaa. Tamatuma kingornatigut akiligassiisummik 30. november 2011-imi nassiussisoqarpoq. K Kommuni isumaqarpoq periarfissaq siulleq atorlugu qisuariartoqartoq.

(...)”

Allakkat taakku A-mut allakkatigut 23. juni 2014-imeersutigut tusarniaatigalugit nassiuppakka, A-llu oqaaseqaatini uannut akkallatigut 14. juli 2014-imeersutigut nassiuppai. Allakkat taakku tulliuuttuni allaaserinninninni pineqartunut attuumasuteqarangaata innersuussutigisassavakka.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

”1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

A-p naammagittaalliuutaa tigugakku taanna suliarissanerlugu isumaliutersuuti-gaara, tassami akiligassiisut naammagittaalliuutigineqartoq pisassarisanik piu-masaqarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu suliarineqartussaamat. Malittarisassat taakku inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsinermut tunnga-suupput. Naammagittaalliuutit malittarisassat taakku tunngavigalugit suliarine-qartussat Atorfeqarfimmi suliarineqarnissaat itigartitsissutigigajuttarpara, tassami suliata taakku uanga pingaarnertut suliaasaqarfimma avataaniimmata. Tunuliaqu-taasumullu inatsiseqartitsinikkut tunngavik immi – tassalu ulluunerani paaq-qinnittarfimmiittuuteqarnermut akiliutinik akiliisitsiniarnermut inatsisikkut tunngaviusoq, tak. immikkoortoq 2 – pisortat pillugit inatsiseqartitsinermut tunngasuummat naammagittaalliuut suliariniarlugu aalajangerpunga.

Misissuinermit matumunnga aallaaviusoq tassaavoq A-p meeqqami nukarliup ulluunerani paaqqinnittarfimmiinneranut akiliutaaqqittussanik kommunip naqi-terinikkut kukkunerata kingunerisaanik qaammatini 16-imi akilersinniarneqarsi-manningsunik K Kommunip akiliisitsiniarnera pillugu naammagittaalliuutaa.

Misissuinnut inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq immikkoortumi 2-mi allaase-raara, pisassarisanillu piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisas-sat akiliuteqaqqitsitsisarnermut atuuttut allaaseralugit.

2. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni (ulluunerani paaqqinnittarfiit pillugit inatsimmi) nr. 16-imi, 3. december 2012-imeersumi § 28-kkut aalajangersarneqarpoq ulluunerani paaqqinnittarfinnut aningaasartuutit kommuninit akilerneqartassat. Inatsimmi tassani § 29-kkut aamma aalajangersarneqarpoq kommunip meeqqat kommunip ulluunerani neqeroorutaanik atuinernut akiliutinik akiliisitsiniarsinnaasoq.

Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ulluunerani neqeroorutinut akiliuteqartarnej pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 4. februar 2011-meersoq inatsimmik qulaani taaneqartumik tunngaveqarpoq, tak. inatsimmi tassani § 32, imm. 4. Atuisunut akiliutit kommunip akilersinniarsinnaasaasa amerlassusissaat nalunaarutikkut aalajangersaavigineqarput. Nalunaarummi § 1, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq kommunalbestyrelsi tassaasoq akiliutit amerlassusissaannik aalajangersaasusaaq, nalunaarummilu tassani § 1, imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq amerlassusiliussat taakku kommunip meeqqanut suli atualinngitsunut inerikkiartuutaasumik neqeroorutaanut aningaasartuutai akiliutinillu akiliisussaataasup aningaasaqarnikkut atugai tunngavigalugit aalajangersarneqartassat.

Taamaalilluni K Kommuni kommunip ulluunerani neqeroorutaanik atuinermut akiliutinik akiliisitsiniarnissaminut kiisalu paaqqinniffinni inissanut akiliutit amerlassusissaasa aalajangersarnissaannut inatsisikkut tunngavissaqarpoq. Kommunilli akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnissamut periarfissaa ulluunerani paaqqinnittarfiit pillugit inatsisikkut nalunaarutikkulluunniit inatsimmik taassuminnga tunngaveqartukkut aalajangersaavigineqarsimanngilaq. Taamaattumik akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnissamut periarfissaaq pillugu aalajangersaavigininneq pisassarisanik piunasaqartarnej pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassani nassarineqartariaqarpoq, matumani akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniartarnej pillugu malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Kommunip akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniartoqassasoq aalajangernera suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut isigisariaqarnerseq isumaliutersuutigaa. Ajornartorsiut taanna Folketingip Ombudsmandiata 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutaani naqinneqartumi 3)-mik normo-

qarluni kommunip akissarsianik amerlanaarlugit tunniunneqarsimasunik utertitsilluni akiliisitsiniarneranut tunngasumi sukumiisumik allaaserineqarpoq – ajornartorsiut conductio indebiti (anangaasanik amerlanaarlugit tunniunneqarsimasunik utertitsilluni akiliisitsiniartarneq) pillugu malittarisassat tunngavigalugit suliarineqartoq. Anangaasanik amerlanaarlugit tunniunneqarsimasunik utertitsilluni akiliisitsiniartarneq pillugu malittarisassat - akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniartarneq pillugu malittarisassat pissuseqataannik – pisassarisanik piumasaqarneq pillugu inatsiseqartitsinnermi malittarisassaapput inatsisikkut aalajangersagaangitsut. Malittarisassat taakku taamaalillutik pissuseqatigiimmata uanga paasininnera unaavoq Folketingip Ombudsmandiata isumaliutersuutai kommunip akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnerata suliame matumani aalajangiinertut isigineqarsinnaaneramik naliliiviginninnermi qanoq paasinninnissamik nassuiaatitut ilaasinnaasut.

Oqaaseqaammit erserpoq Folketingip Ombudsmandiata paasinninnera unaasoq pisortani oqartussaasut aalajangiinerisa inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu iliuutsitut qaqugukkut isigineqarsinnaanerata suliassallu suliarineqartarnerat pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinertut qaqugukkut isigineqarsinnaanerata titarnertut erseqqitsigisumik avissaaruteqanngitsut. Folketingip Ombudsmandiata taamatut oqarnera isumaqatigaara. Folketingilli Ombudsmandiata oqaaseqaammi taaneqartumi takisuumik nassuiaareerluni inerniliuppaa ”ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinerup pineqannginnera amerlanertigut ikorfartorneqartoq”.

Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq A-p meeraata nukarliup ulluunerani paaqqinniffimmiinneranut akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniartoqassasoq kommunip aalajangiinera suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunavianngitsoq.

3. Akiliutaaqqittussanik akiliineq

3.1. Akiliutaaqqittussanik akiliineq pillugu aallaqqaasiutitut oqaaseqaatit

Akiitsunut tunngasuni aallaaviusoq tassaavoq akiitsoqartut akiitsutik akilissagaat. Pisussaaffik taanna akiitsunut pineqartup ilisimasaanut ilisimasariaqagaanulluunniit tunngasuvoq.

Pisunili arlalinni akiitsoqarfiusup akiliutaaqqittussanik akiliisoqarnissaanik piumasaaqateqarsinnaanerata mattunneqarnera akuerineqartarpoq, pissutsit aalajangersimasut atuuppata.

Akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnissamut periarfissaq mattunneqassappat piumasaaqataasoq tassaavoq akiitsoqartoq akiitsuminik tamanik ilumut akiliisimalluni isumaqassasoq.

Ilumut akiliisimalluni isumaqartoqarnissaanik piumasaaqatip saniatigut pisuni ukunani akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniartoqarnissaa aamma itigartitsissutigin eqartarpoq, tak. A. Grathep atuakkiaani ”Pengefordringer”-mi 1992-imi siulermik naqitertinneqartumi qupperneq 92:

- ”1) Pisassarisaqartoq akiitsut piunerat annertussusiallu pillugit apeqqummi kukkusimappat [uanga ataatigut titagara], imaluunniit akiitsut piunerat annertussusiallu pillugit apeqqummik naliliiviginninnissaminut pitsaanerpaamik periarfissaqarsimappat.
- 2) Pisassarisaqartoq piffissaliussap naammaginartumik sivisussuseqartup iluani eqqaasitsissuteqarsimangippat [uanga ataatigut titagara].
- 3) Akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnerup itigartinnissaanut immikkut pissutissaqartarpoq akiliisoq akiitsut tamaasa akilersimallugit tatigalugu aqqissuussisimappat [uanga ataatigut titagara]”. (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Piumasaaqatit qulaani ataatigut titarsimasakka pillugit immikkoortuni tulliuuttuni itisilerutaasunik nassuiaateqarpunga.

3.2. Ilumut akiliisimalluni isumaqarneq

Immikkoortumi 3.1-imi oqaatigineqartutut akiitsulik akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnermut atatillugu akiitsuminik ilumut akiliisimalluni isumaqassasoq piumasaaqat atuuppoq. Akiitsut eqqarsaatigalugit inuk akiitsuminik ilumut akiliisimasutut isumaqartutut isigineqarsinnaavoq akiitsut ilisimasaqarfigisimangippagit ilisimasaqarfigisariaqarsimangippagilluunniit.

K Kommunip allakkami 12. juni 2014-imeersuni oqaatigaa kommunip paasininnera unaasoq A akiitsunik ilumut akiliisimalluni isumaqarsimasinnaanavianngitsoq, akiliisitsiniartoqarsimangivippat.

A pingasunik meeraqarpoq, taakkulu tamarmik kommunip paaqqinnittarfiutaani inissanik atuisuupput. Kommuni qaammatit tamaasa ulluunerani paaqqinnittarfimmi inissanut marlunnut akiliutinik akiliisitsiniartarsimavoq, taamaalillunilu kommunip oqaatigisaatut akiliisitsiniartoqanngivissimanera pineqanngilaq. Pineqartorli tassaavoq paaqqinnittarfimmi inissamut ataatsimut akiliutinik akiliisitsiniartoqartarsimannginnera.

Taamaalilluni suliami pineqartumi ilumut akiliumalluni isumaqarnermik naliineq eqqarsatigalugu aalajangiisuusoq tassaavoq A-p ulluunerani paaqqinnittarfimmi inissat pingasut tamarmik PBS-ikkut akiliisarnermik kommunimut isumaqatigiissutigineqartutut aaqquissuussinikkut ilumut akilertarsimallugit pissutisaqarluni upperinninnera.

Tamatumunnga atatillugu akit pillugit paasissutissiineq ilumut akiliisimalluni isumaqarnermik naliliinerup qanoq inernilerneqarnissaanut pingaaruteqartorujussuuvoq, tassami akiitsoqartup akiitsuni akilersinnaassappagit akiitsut amerlassuserpiaat ilisimassallugu akiitsoqartumut aalajangiisuusumik pingaaruteqarmat.

Kommuni allakkanut 20. maj 2014-imeersunut qulaani taaneqartunut uiggiullugu qinnuigaara paaqqinnittarfimmi inissamut ataatsimut akiliutit amerlassusiat kommunip A-mut paasissutissiissutigisimaneraa ilisimatitsissutigeqqullugu.

Kommunip uannut allakkamini 12. juni 2014-imeersuni (suliap ingerlasimanageranik allaaserinninnermi issuarneqartuni) oqaatigaa ulluunerani paaqqinnittarfimmi inissanut akiliutit amerlassusii A-p nalunngikkai. Meeqqap paaqqinnittarfimmiilerneranut atatillugu akit A-mut oqaasiinnartigut paasissutissiissutigineqarsimanagerat kommunip tamatumunnga tunngavilersuutigaa.

A-p akinik oqaasiinnartigut ilisimatinneqarsimanageranik paasissutissiinerup suliami allagaatinik misissuinissannut pissutissaqalersippaanga, kommunililimatitsineq pillugu allakkiorisimanageroq paasiniarlugu. Taamaattoqanngilarli. Oqaatigaara kommunililimatit taamaattoqarneraasutut tassaasoq taamatut paasissutissiisoqarsimanageranut uppernarsaammik saqqummiussisussaasoq.

A-p naammagittaalliummini oqaatigaa akit ilisimanagit.

Kommuni pisoq pillugu allakkiorsimanngimmat, pisullu ingerlasimanerpiaa isumaqatigiinnngissutigineqarmat suliami susoqarsimanersoq uannut erseqqarluppoq. Kommunip akinik oqaasiinnartigut paasissutissiisoqarsimaneramik ilisimatitsissutaata pingaarutilittut isiginissaanut tamatuma nassatarisaanik periarfissaqanngilanga.

Kommunip ulluunerani paaqqinnittarfimmiititsinermut akiliutinik tamanut saqqummiussinikkut innuttaasunut ilisimatitsissuteqartarluni uannut aamma oqaatigaa. Tamanna ilumut akiliisimalluni isumaqarnermik naliliiviginninnermut sunniuteqarsinnaanersoq isumaliutersuutigaa.

Innuttaasulli aviiseeqqanik atuarnissaminnut pisussaaffeqanngimmata aviiseeqqanik atuannginneq piaaraluni akiliinnginnermik ingerlaannaq nassataqarneq ajorpoq. Innutaasulli akit tamanut saqqummiussaq aqputigalugu ilisimalersimagunigit pineqartumi piaaraluni akiliinngitsoorneq atorsinnaavaa. Taamaattoqasappalli tamanut saqqummiussaq innuttaasumit pineqartumit ilumut takuneqarsimasoq atuarneqarsimasorlu kommunip uppersarsinnaassagaa piumasaaqaa-taavoq – uppersarsaammik saqqummiussineq naammassiniaruminaassinnaasoq.

Aamma oqaatigaara kommunip periaatsini allanngortissimallugu uannut paasissutissiissutigigaa, taamaalilluni innuttaasoq paaqqinnittarfimmi inissamik inner-suussivigineqarnerminut peqatigitillugu akinik allakkatigut ilisimatinneqartarluni.

Konto pillugu takussutissiaq A-p akiliisitsiniarnernut atatillugu tigusartagaata as-singa kommunip suliami allagaatinik uannut allakkatigut 12. juni 2014-imeersutigut nassiussineranut atatillugu tiguara. Kommunip konto pillugu takussutissiaa tigusimallugu A-p suleqatima ilaannik oqarasuaatikkut oqaloqateqarnermini uppersarsarparaa. Konto pillugu takussutissiani taakkunani A-p meeraasa angajullit marluk inuttut normui takuneqarsinnaapput. Inuit normuisa taakku nalaanni ulluunerani paaqqinnittarfimmiinnermut meeqqanut taakkununga marlunnut akiliutit takuneqarsinnaapput. Taamaalilluni tunngaviutinneqartariaqarpoq ulluunerani paaqqinnittarfimmi meeqqanut marlunnut inissat marluk kisimik akilerneqartartut konto pillugu takussutissiani takuneqarsinnaasoq.

3.3. Kukkussutigineqartoq

Kina kukkussuteqarsimanersoq akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnissamut periarfissaq eqqarsaatigalugu immikkoortumi 3.1-imi taaneqartutut pingaaruteqarpoq. Matumani illua'tungeriit arlaat kina akiitsut amerlassusiannik naatsorsuinissamut nakkutilliinissamullu pitsaanerpaamik periarfissaqarsimanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

A-p kommunimut naammagittaalliutaanut 30. januar 2012-imeersumut kommunip allakkatigut akissutaata assilinera K Kommunip allakkatigut 19. december 2013-imeersutigut nassiuppa. Kommunip akissummini oqaatigaa kukkuneq kommunimi naqinnerliuineramik pissuteqartoq. Tamanna imatut paasisariaqarpara kommuni eqqortumik akiliisitsiniarsimanngitsoq kommunip nassuerutigigaa, tassami paaqqinnittarfimmi meeqqanut marlunnut inissat marluk kisimik akilersinniarneqarsimammata.

Tamatumunnga peqatigitillugu manna tunngaviutittariaqarpoq, tassalu kommuni akiliutinik tiguneqartumik nakkutilliinissaminut ajornanngitsumik periarfissaqartoq.

Kommunili akiliutinik tiguneqartumik nakkutilliinissaminut ajornanngitsumik periarfissaqaraluarpalluunniit manna aamma ilaasariaqarpoq, tassalu A-p – konto pillugu takussutissiat aqqutigalugit – paaqqinnittarfimmi inissanut pingasunut tamanut akiliisoqartarsimanersoq misissuinissaminut aamma periarfissaqarsimanera.

3.4. Piffissaliussap naammaginantumik sivissusillip iluani naqqiissuteqarneq

Naqqiissuteqarneq piffissaliussap naammaginantumik sivissusillip iluani pissaaq.

Kommunip allakkamini 12. juni 2014-imeersumi oqaatigaa kommuni isumaqartoq sapinngisamik pilertornerpaamik qisuariarsimalluni. Matumani oqaatigaara kukkunerup paasineqarnerata kingornatigut qanoq pilertortigisumik qisuariarsimaneq kisiat pingaartillugu isiginiarneqassanngitsoq, aammali kukkunerup paasineqarnissaata tungaanut piffissap qanoq siviutigisup ingerlasimanera pingaartillugu isiginiarneqassasoq.

Paasisara unavoq kommuni A-p meeraata nukarliup paaqqinnittarfianiinneranut akiliutinik 2010-mi september ilanngullugu aallarnerfigalugu 2011-mi december ilanngullugu qaammatini 16-ini akiliisitsiniarsimangitsoq.

3.5. Aaqqissuussinermik isiginninneq

Immikkoortumi 3.1-imi oqaatigineqartutut A. Grathep aammattaaq oqaatigaa akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarnerup itigartinneqarnissaanut immikkut pissutissaqartoq, akiitsoqartoq akiitsunik tamanik akiliisimanini upperalugu aaqqissuussisimappat. Tamatumunnga atatillugu akiitsoqarfusoq inuinnaanersoq pisortaniluunniit oqartussaasuunersoq sunniuteqarpoq.

Folketingip Ombudsmandiata 1999-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 509-mi Ombudsmandip oqaaseqaammuni manna ilaatippaa, tassalu pissarisaqartoq tassaasoq pisortani oqartussaasoq, pisortanilu oqartussaasut iliuuserisaasa eqqortuunerat tatigineqarsinnaasariaqartoq.

Qulaani taaneqartut manna nassataraat, tassalu pisuni akiitsoqarfusoq pisortani oqartussaasuuppat innuttaasup ingerlatsiviup paasissutissiissutigisai tatigalugit/upperalugit aaqqissuussinnaanermik soqutigisaqarnera pingaartillugu isiginiarneqartariaqartoq. Taamaattumik inuit ataasiakaat illua'tungeriit marluk akornanni akiliisitsiniarneq pineqanngikkaangat akiitsoqarfusorlu pisortani oqartussaagaangat mianersuaalliorneq annertunerusutut isigineqartariaqarpoq.

3.6. Eqikkaaneq

Pissarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi piumasaqaatit akiliutaaqqittussanik akiliisitsiniarsinnaanermik aalajangersaaviginnittut immikkoortuni matuma siuliini allaaseraakka.

Suliaq sukumiinerusumik misissoreerlugu paasivara pissutsit amerlanerusut ilaattillugit oqimaalutaasoqartariaqartoq, tak. immikkoortoq 3. Oqimaalutaaneq taanna pissarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat tunngavigalugit pissusammaat, oqimaalutaanerullu qanoq inernilerneqarnera erseqqarluttut isigigakku uanga paasinninnera unaavoq erseqqarluttoq taanna eqqartuussivitsigut pitsaanerpaamik qulaajarneqarsinnaasoq.”

Nammineerluni misissuiffiginninnermik suliniut – Naalakkersuisut

5.6 Nammineerluni misissuiffiginninnermik suliniut. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani sulianik suliani allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasunik suliarinninnermik misissuineq

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani sulianik suliani allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasunik nammineerluni misissuiffiginninnermik Ombudsmandip 2013-imi septemberimi aallartippaa. Misissuineq taanna sulianik pineqartunik 18-inik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata piffissami 1. januar 2012-imit 21. oktober 2013 ilanngullugu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnutigisanik aalajangiivigisimasaanik aallaaveqarluni ingerlanneqarpoq.

Ombudsmandi misissuinini tunngavigalugu isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsuinnermik ilusilersorluagaasumik peqannginnera suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit suliarineqarnerat ilaatigut eqqarsaatigalugu ajornartorsiutaasoq.

Ombudsmandi tamatuma saniatigut isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsuinnermi allattuiffii paasissutissat sorliit suliani ataasiakkaaniinneranik naammattumik takussutissiisuunngitsut. Ombudsmandi tamatumunnga atatillugu isumaqarpoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia pisuni arlalinni allagaatinik/luppernarsaatinik nalunaarsuisarsimanngitsoq, matumani suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit tigunegartut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Ombudsmandi tamatuma saniatigut isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup allagaatit/luppernarsaatit suliallu pisuni arlalinni pisariaqarneratut pilertortigisumik nalunaarsortarsimanngikkai, sulianik ingerlatsinnermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu atuuttutut isigisariaqartoq eqqarsaatigalugu inaarsaalluni suliarinnittarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ombudsmandi tamatuma saniatigut isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfik pisuni arlalinni suliani allagaatinik paasissutissiisoqarnissaa eqqarsaatigalugu ulunuk qulinik piffissaliussap iluani aalajangiisarsimasoq. Ombudsmandili isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfik pisumi ataatsimi ullunik qulinik piffissaliussap malinneqarsinnaannginneranik suliami allagaatinik paasitinneqaru-

malluni qinnuteqartumut nalunaaruteqarfigisimasamini tamatumunnga suliamut tunngassuteqartumik tunngavilersuisimanngitsoq.

Aammattaaq atorfeqartitaasoq ataaseq suliami imminut tunngasumi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoqarsimaneramik nalunaarfigineqarsimanngilaq, matumani aalajangiineq pillugu nalunaaruteqarsimannginneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ombudsmandi isumaqarpoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia pisut amerlanersaanni suliani allagaatinik paasissutissiisoqarnissaa eqqarsaatigalugu aalajangiinissaminut pisinnaatitaasimasoq.

Naalakkersuisoqarfiup Ombudsmandi kingusinnerusukkut nalunaarfigaa sulianik suliani allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasunik suliarinninnerup arlalitsigut pitsaanerulersinneqarnissaa Naalakkersuisoqarfiup suliniutigisimagaa. Naalakkersuisoqarfiup tamatuma saniatigut nalunaarutigaa nalunaarsuineramik nalinginnaasumik, pingaartumillu sulianik suliani allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasunik, suliarinninneq Naalakkersuisoqarfiup misissorniaraa nukittorsarniaraalu.

Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa sulianik suliarinneriaaseq nalunaarsueriaaserlu nutaat qitiusumik allaffeqarfissuarmi tamarmi 2015-imi atorneqaler niartut, tamatumunngalu atatillugu nalunaarsuinermi pilersaarut nutaaq kiisalu nalunaarsuinermi ataatsimut ingerlatseriaaseq pitsaasoq suliarineqar niartut. Ingerlatseriaaseq nutaaq taanna ujarlernissamut periarfissanik pitsaanerusunik aammattaaq imaqassaaq (oqaaseqaat 4. december 2014-imeersoq 2013-902-0002-mik j.normoqarpoq).

Suliamik matuminnga aallartitsiniarlunga aalajangerpunga, tassami ilaatigut eqqartuussissuserisup qulaajaanera tusagassiuutinut tunngasunik ataqatigiissaarisartoq aamma inatsisilerinermi pisortaq pillugu sulianik taaneqartunut tunngasoq atuarlugu malugigakku suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatini pineqartuni suliarinninnerni arlalitsigut kukkussuteqartoqartarsimasoq. Tak. ukiu moortumik nalunaarut 2013, immik. 5.7.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia tamanna tunngavigalugu qinuigaara suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqarfigineqarsimasuni

piffissami 1. januar 2012-imit 21. oktober 2013 ilanngullugu pilersinneqarsimasu-
ni allagaatit tamaasa uannut nassuteqqullugit, matumani suliani ataasiakkaani
nalunaarsuiffiit ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Tamatumunnga atatillugu oqaati-
gaara suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaateqarfiusuni allagaatit
tamakkerlugit tigusimanerikka qularnartutut isigigiga, tak. tulliuuttuni immikkoor-
toq 1.6. Aamma oqaatigaara suliaq ingerlatsinermi oqartussaasumit Naalakkersui-
sut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumit pilersinneqarsimasoq tigusim-
magiga.

Taamaalillunga suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaateqarfigine-
qarsimasut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tigusanni suliat
18-it immikkoortillugit toqqarpakka. Suliat taakku tulliuuttuni sulianik toqqakka-
nik taasassavakka. Taamaalilluni suliame matumani misissuina suliat toqqakkat
taakku tunngavigalugit ingerlanneqarpoq.

Misissuina manna Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliani
allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik ataatsimut suliarinnittarnera-
nut tunngasuvoq. Ataatsimut suliarinnineq sammivara, taamaattumillu sulianik
ataasiakkaanik sukumiinerusumik immikkut misissugassanik toqqaananga.

Namminersorlutik Oqartussat allagaatinik takunnissinnaatitaaneq [paasitinneqar-
sinnaatitaaneq] pillugu qinnuteqaatinik suliarinnittarneq aalajangiiviginnittarnerlu
pillugit nalunaarutaat nr. 15, 1. oktober 2012-imeersoq sukumiinerusumik iserfi-
giniarnagu aalajangerpunga. Nalunaarutip taassuma Naalakkersuisut Siulittaasuata
Naalakkersuisoqarfiata allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip Naalak-
kersuisunut saqqummiunneqartup suliarineqarnera aalajangiivigineqarneralu Naa-
lakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pissasoq pisuni immikkut ittuni
aalajangiinissaanut periarfissaqalersippaa. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalak-
kersuisoqarfiata nalunaarummik taassuminnga suliame toqqakkanni ataasiinnarmi
atuisimaneera pissutigalugu nalunaarut taanna tulliuuttuni sukumiinerusumik iserfi-
ginngilara.

Suliat toqqakkat misissoreerlugit Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqar-
fiata nalunaarsueriaasia immikkoortumi 1-imi aallunniarlugu aalajangerpunga.
Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik sulia-
rinninnerup ingerlanera pillugu malittarisassanik atuinera immikkoortumi 2-mi
allaasara, matumani paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 16, imm.

2-mi aalajangersakkap sunniutaa ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tassuunami aalajangersarneqarmat oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat ullut qulit ingerlaneranni akuersaarsinnaanngikkuniuk itigartissinnaanngikkuniulluunniit suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq tamatuminnga nalunaarfigissagaa. Oqartussaasoq sorleq suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninnissamut pisinnaatitaanersoq immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik sammivara.

Oqaatigaara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninnerani tigussaasut pillugit malittarisassanik atuinera, matumani aalajangiinerit eqqortuunersut ilanngullugu eqqarsaatigalugu, sammineruniarnagu aalajangertunga. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit amerlanersaasa akuersaarneqarsimanerat tamatumunnga pissutaavoq.

Oqaaseqaammut missingiut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiatut tusarniaatigalugu allakkatigut 7. oktober 2014-imeersutigut nassiuppara.

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 27. november 2014-imeersutigut akissuteqarpoq. Akissummit tassannga makku ilaatigut erserput:

“(…)

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaaseqaatissatut missingiut missoreerpaa, taamatuttaarlu immikkut Ombudsmandip allagaateqarfimmut pilersaartinut allakkanillu toqqorterisarnermut tunngatillugu pissutsinik uparuaasimanagera maluginiarsimallugu.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata 2013-imi ukiakkuuliinnartoq sulianik takunnissinnaatitaanermut Naalakkersuisoqarfiup suliarinnittarneranik pitsanngoriaatissat sulissutigilerpai. Naalakkersuisoqarfiup Ombudsmandip nammineeerluni missuinerminik naammassinninnera Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik suliaqartarnerata immikkullu sulianik takunnissinnaatitaanermik sulianik suliaqartarnerata misissoqqinnissaannut nukittorsarnissaannullu periarfissatsialattut isigaa. Naalakkersuisoqarfiup 2015-ip aallartinnerani qitiusumik allaffeqarfimmi suliat suliarineqartarneranni allagaateqarfimmullu toqqorterineqartarneranni periaasissap nutaap atorneqalerneranut atatilugu tamakku ilanngullugit eqqarsaatiginiarpai.

Tassami 2015-imi upernaap ingerlanerani Qitiusumik Allaffeqarfimmi tamarmi allagaatit toqqorterneqartarnerat pillugu pitsannngorsaatisaanik pingasunik suliaqartoqarniarpoq:

- Allagaateqarfimmut pilersaarut nutaaq 2008-meersoq aallaavigalugu suliarineqassaaq, maannakkut qanoq issusissaanut pilersaarummut taartaasussaq.
- Nalunaarsuisarnermut allakkanillu toqqorterisarnermut ataatsimut pitsaasumik periaasissat suliarineqassapput.
- ESDH-mik periaaseq nutaaq atorneqalissaaq ujarlernissamut sulianillu takunnissinnaatitaanermut sulianik suliaqartarnermut malunnaatilimmik pitsaanerusumik periarfissalik allagaatinillu toqqorterneqarsimasunik tamanik taamaallaat imaqqanngitsoq kiisannili aammattaaq suliata allasimaffiinik qarasaasiakkullu allakkanik aammattaaq tamanik, taamaalilluni suliata nassaariuminarnerulissallutik.”

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Nalunaarsuisarneq

1.1. Aallaqqaasiut

Ingerlatsinermi oqartussaasup nalunaarsuisarnerani tunngavii tulliuttuni allaaseraakka. Nalunaarsuisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat siunertallu tunngaviat immikkoortumi 1.2.-mi aallaqqaasiutitut allaaseraara. Nalunaarsueriaatsip pitsaaqutitut ilai ataasiakkaat sulianik toqqakkanik misissuinnit paasisannut ataneqartillugit paasisakka immikkoortuni tulliuttuni allaaseraakka. Taamaalillunga allagaatit suut nalunaarsuisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqarnerut immikkoortumi 1.3-mi allaaseraara. Allagaammik nalunaarsorneqartussaataitaasumik tigusaqarnerup nassiusaqarnerulluunniit kingorna nalunaarsuinerup qaqugukkut pisariaqarnera kiisalu suliamik nutaamik qaqugukkut pilersitsoqartariaqarnera immikkoortumi 1.4-mi allaaseraakka. Suliata inaarlugit suliarineqartarnerannik apeqqut immikkoortumi 1.5-imi naatsumik allaaseraara. Oqartussaasup nalunaarsueriaasiata imminni qanoq ilusilersorneqarnissaanik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi piumasagaatit immikkoortumi 1.6-imi al-

laaseraakka. Oqartussaasup suliaataasa qanoq agguataarneqarnissaat/immikkoortiterneqarnissaat immikkoortumi 1.7-imi allaaseraara kiisalu allagaatit normuinik allagaatillu/uppernarsaatillu qulequtaannik atuineq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutit aalajangersimasut immikkoortumi 1.8-mi allaaseralugit.

Nalunaarsuisarnermi tunngaviit tulliuttuni allaaserineqarneranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiissut nr. 1510/2009, Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmut nutaamut (ingerlatsivimmi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmut nr. 606-imut, 12. juni 2013-imeersumut) tunngaviusoq, ilaatigut innersuussutigaaara. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit Kalaallit Nunaannut atuutingikkaluartoq inatsisip oqaasertai inatsillu pillugu isumaliutissiissut Kalaallit Nunaanni ingerlatsineri ileqqorissaarnerup inatsiseqartitsinerullu atuuttup imarisaanik aalajangersaanermut atatillugu pingaaruteqarput.

Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi massakkut atuuttumi immikkoortut pingaarnerit oqaasertaasa Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu siusinnerusukkut inatsisip (ingerlatsineri paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip nr. 572-ip, 19. december 1985-imeersup kingusinnerusukkut allanguuteqartinneqartarsimasup) immikkoortuini pingaarni oqaasertai assigai. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami nalunaarsuisarneq pillugu aalajangersakkat tunngavinnik siusinnerusukkut ingerlatsineri ileqqorissaarnerup ilagisaasa inatsisikkut aalajangersarnerarnerannut takussutissaapput. Tunngaviit taakku Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsineri ingerlatsineri ileqqorissaarnermi atuuttuusutut naatsorsuutigisariaqarput.

Folketingip Ombudsmandiata ingerlatsineri ileqqorissaarneq Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinerimut taamatutaaq attuumassuteqartut imarisaat pillugit oqaaseqaatai tulliuttuni taamatutaaq arlaleriarlunga innersuussutigisarpakka.

1.2. Oqartussaasup nalunaarsuisarneranut piumasaqaatinut tunngaviusoq

Ingerlatsineri oqartussaasup allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuisussaati-taanera pillugu ataatsimut inatsisikkut aalajangersaasoqarsimannigilaq, ingerlatsinerimili ileqqorissaarnerup piumasaqaatit aalajangersimasut nassatarai.

Nalunaarsuisarnermik apeqqut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanut qanimut attuumassu-teqarpoq. Taamaalillutik nalunaarsueriaaseq sunniuteqarluartoq nalunaarsueriaa-serlu pitsaasoq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi (pisortat ingerlat-sinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartar-simasumi) paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkat aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi (pisortani suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi kingusinne-rusukkut allannguuteqartinneqartarsimasumi) kapitali 4-p atorneqarsinnaane-rannut tunngaviupput, matumani aamma tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pil-lugu inatsimmi § 5, imm. 1, nr. 2-mi kiisalu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 10, imm. 1, nr. 2-mi ”allakkat sulianut tunngasut journalinut, na-lunaarsuiffinnut allattuiffinnullu allanut allattorneqarsimasut”.

Oqartussaasoq suliat allagaatillu/uppernarsaatillu ataasiakkaat pillugit naammatt-unik takussutissiaateqanngippat tamanna oqartussaasup suliani allagaatinik paa-sitinneqarumalluni qinnuteqaatinik pineqartunik suliarinninneranut kinguarsaa-taasinnaavoq, imaluunniit allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip ta-makkiisumik akuersaarneqannginneranik nassataqariaannaalluni, allagaatit / up-pernarsaatit toqqorneqarsimannginnerat allagaatilluunniit / uppernarsaatilluun-niit sumiinnerannut sukumiisumik takussutissaqannginneq pissutigalugu. Oqar-tussaasup suliaatini naammattumik nalunaarsuisannginneq pissutigalugu tamak-kiisumik takussutissaqartinngippagit tamatuma innuttaasoq suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq suliamik allagaatinilluunniit paasiumane-qartunik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 3-mi tunnga-vigineqartumit sukumiinerujussuarmik allaaserinnittariaqalersissinnaavaa, tas-suunami aalajangersarneqarmat paasitinneqarumalluni qinnuteqartup allagaa-tit/uppernarsaatit suliarluunniit paasisaqarfigerusutani oqaatigiinnassagai.

Oqartussaasup allagaataanik/uppernarsaataataanik nalunaarsuineq suliami il-lua'tungiusup innuttaasulluunniit allat ingerlatsivimmi sulianik paasitinneqar-sinnaatitaanerannik qulakkeerisuunermi saniatigut tamatumunnga peqatigitillugu allanik arlalinnik siunertaqarpoq.

Ingerlatsinermi oqartussaasup allagaataanik/uppernarsaataataanik (pappialanngorlugit qarasaasiakkulluunniit) nalunaarsueriaatsimi sukumiisumik ingerlaavartumillu nalunaarsuinerup sulianik sunniuteqarluartumik suliarinninneq ataatsimut qulakkeerpa, tassami allagaatit/uppernarsaatit pineqartumut attuumassuteqartut nalunaarsueriaatsimi oqartussaasup sulianik suliarinnittarneranut ilaasut pilertortumik pisariitsumillu suussusersineqarsinnaallutillu nanineqarsinnaasusaammata. Nalunaarsuineq oqartussaasup ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnermik malinninneranik aamma ikorfartueqataavoq, tassami ilusilersorluagaasumik nalunaarsuinerup oqartussaasup siusinnerusukkut suliaasimasunik assersuutigalugu malittarisassanut taakkuusunut ajornartorsiummulluunniit taannaasumut tunngasunik takussutissaqartilertarmagu, taakkulu kingusinnerusukkut suussusersiniarneqarnerat naneqqinneqarsinnaanerallu pisariillisartarmagu.

Nalunaarsuisarneq uppernarsaasersuinertut aamma takussutissartalersuinertut aammattaaq atuuppoq, tassami ingerlatsinermi oqartussaasup assersuutigalugu allakkat isertut tiguineqarsimnersut allakkallu allanukartut nassiunneqarsimnersut nalunaarsuinermigut uppernarsarsinnaasussaammagu. Taamaalilluni nalunaarsuinerup sunniuteqarluartup suliani ataasiakkaani suliat oqartussaasumi sulisut akornanni ingerlanerat pillugu ilisimatitseqatigiinnermik takussutissaqartitsinermillu aammattaaq qulakkeerisuvoq, taamaalilluni sulianik suliarinnittut eqqaamannissinnaanerannik pinngitsuuisinnaasoqalersillugu.

Nalunaarsuineq nakkutilliinermi isiginiagassanik aalajangersimasunik isumaginninnermik tamatuma pissuseqataanik atuutsitseqataavoq. Taamaalilluni suliat ataasiakkaat oqartussaasup pilertortumik sukumiisumillu atorneqarsinnaasumik takussutissaqalersissinnaallugit, assersuutigalugulu suliamik suliarinninnerup piffissaliussanik (suliffeqarfimmut avataaniittunulluunniit atuuttunik) aalajangersaasoqarsimappat piffissaliussatut aalajangersagaasup iluaniinneranik nakkutilliinermi atorneqarsinnaalluni.

Kiisalu nalunaarsuineq allagaatinik toqqorterinermi isiginiagassanik isumaginninnermi aamma atuuppoq. Taamaalillutik oqartussaasup nalunaarsuisarnera pillugu piunasaqaatit toqqorterisarneq pillugu inatsimmi (allagaateqarfeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 22-mi, 30. oktober 1998-imeersumi) ilaatigut aalajangersarneqarsimappat, taamaalilluni pitsaasumik sukumiisumillu nalu-

naarsueriaaseqarnikkut oqartussaasup suliaataasa tammarsinnaanerit annikillisinneqarsinnaalluni – aamma pingaartumik suliani ataasiakkaani suliarinninneq inaarsarneqarsimagaangat.

Sulianik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tigusannik missuininni Naalakkersuisoqarfiup nalunaarsueriaasia Naalakkersuisoqarfiullu nalunaarsuinermit ileqqi eqqarsaatigalugit ajornartorsiutit aalajangersimasut tuliuttuni allaaserisakka maluginiarpakka.

1.3. Allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuisarneq

1.3.1. Malittarisassat

Allagaatit/uppernarsaatit oqartussaasup sulineranut atatillugu sulianik ingerlatsinermi oqartussaasumit allaffissornikkut suliarinninnermut ilaatillugu tiguneqartut pilersinneqartulluunniit tamarmik aallaavittut nalunaarsorneqartussaapput. Tamanna paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq, tassanimi aalajangersarneqarmat kialuunniit allagaatinik taamaattunik paasitinneqarnissani piumasaaqatigisinnaagaa, allagaatit pineqartut inatsimmi ilaatitsinnginnissamik §§-ini 2-mi aamma 7-imit 14-imut aalajangersakkat tunngavigalugit ilaatinneqanngitsoorsinnaassanngippata. Innuttaasut allagaatinik paasitinneqarnissaannut periarfissaq atorneqarnermini isumaqassappat ingerlatsiviup allagaatinik/uppernarsaatinik aalajangersimasunik annertussusilimmik nalunaarsuisussaataitanera toqqortarinnittussaataitaneralu atuuttariaqarpoq, taamaalillutik allagaatit/uppernarsaatit taakku suliami allagaatinik paasitineqarumalluni qinnuteqaammut atatillugu kingusinnerusukkut nassaarineqartarsinnaaqqullugit.

Nalunaarsuisussaataitaneq allagaatinut/uppernarsaatinut suliamut sulialluunniit suliarineqarneranut allatigut pingaaruteqartunut taamaallaat tunngasuusoq isumaliutissiisummi taaneqartumi erseqqissarneqarpoq, tak. quppernerit 871 tuliliilu Danmarkimilu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami masakkut § 15, imm. 1-iusoq. Isumaliutissiisummi oqaatigineqarpoq tamanna suliat aalajangiiffigisassat eqqarsaatigalugit isumaqartoq allagaatit/uppernarsaatit suliap aalajangiivigineqarneranut toqqaannartumik toqqaannanngikkaluamilluunniit pingaaruteqartut kisimik nalunaarsuisussaataitanermi pineqartunut ilaatinneqartut. Tassani aamma ilaapput allagaatit/uppernarsaatit suliamik suliarinninnermut pingaaruteqartut, soorlu suliap ingerlanera pillugu allagaa-

tit/uppernarsaatit, isumaliutissiisummi oqaatigineqartutut nalunaarsuisussaati-taanermi pineqartunut aamma ilaatinneqartut.

Allagaatit/uppernarsaatit oqartussaasup nassiussimasai tigusimasaaluunniit nalunaarsuisussaati-taanermi pingaartumik ilaatinneqarput, matumani soorlu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat immiini aamma oqartussaasup taanna tunngavigalugu aalajangiinera. Qinnuteqartup qinnuteqaat pineqartoq pillugu oqartussaasumut kingusinnerusukkut saaffiginnissutai oqartussaasoq akissuteqarsimappat oqartussaasup akissutaanik ilaqartillugit suliami nalunaarsorneqarajut-tartussaapput. Taakkua saniatigut allagaatit/uppernarsaatit allat suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartutut isigineqartut nalunaarsorneqartussaapput. Taakku tassaasinnaapput allagaatit/uppernarsaatit avataaneersut allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat pineqartup aalajangiiffigineqarnera suliarineqarneraluunniit pillugu suliatigut naliliineri isumaalluunniit.

Allagaatit/uppernarsaatit ilusia suussialuunniit aalajangiisuunngilaq. Taamaalilluni nalunaarsuisussaati-taanerq allagaatinut/uppernarsaatinut qarasaasiamiittunut pappiarangortitanullu, avataaneersunut namminerisamillu pigisanut atuuppoq, allagaatit/uppernarsaatit pineqartut suliamik suliarinninnermut pingaaruteqartuarallartillugit. Tassa imaappoq soorlu sms-ikkut nalunaarutit nalunaarsuisussaati-taanermi pineqartunut aamma ilaatinneqartut, taakkua imarisaat suliamut pineqartumut imarisaanulluunniit pingaaruteqar-pata. Tamanna ilaati-gut isumaliutissiisummi taaneqartumi quppernarni 873-imi tullii-nilu Folketingillu Ombudsmandiata 2001-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernarni 290-imi ilaatigut oqaatigineqarpoq.

Allagaat/uppernarsaatit nalunaarsorneqassappat nalunaarsuineq allagaatit/uppernarsaatit tiguneqarnerani tiguneqarnerataluunniit kingornatigut sapinngisamik pilertornerpaamik pisariaqarpoq, immikkoortumi 1.4-mi allaaserineqartutut.

1.3.2. Suliani toqqakkani allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuineq

Sulianik tiguneqartunik misissuininni malugaara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat immiini suliamut attuumasuteqarfisaa-nut pisuni arlalinni nalunaarsortarsimannngikkaa. Tamanna sulianut nr. 2-mut 6-imullu atuuppoq. Tamatuma pissuseqataa sulia-

mut nr. 4-mut aamma 5-imut atuuppoq, tassami taakkua allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatitarpiaat qinnuteqaatit Naalakkersuisut Siulittaasuaata Naalakkersuisoqarfianit tiguneqarnerannut atatillugu nalunaarsorneqarsimanngimmata. Sulianili taakkunani marlunni qinnuteqaatit Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit akillugit kingusinnerusukkut e-mailikkut akissutaani suliami nalunaarsorneqarsimasuni takuneqarsinnaapput.

Tamatuma pissuseqataanik paasivara avammut allakkat ilaannaat nalunaarsorneqartarsimasut. Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit pillugit aalajangiineri amerlanerpaat e-mailikkut nassiunneqartarsimapput, aalajangiinerili kisimik, e-mailikkut nassiussissutit pinnagit, taamaalillutik suliani pineqartuni nalunaarsorneqartarsimallutik. Tamanna suliani nr. 1-imi, 2-mi, 6-imi, 7-imi, 8-mi, 10-mi 13-imilu atuuppoq. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip immiini nalunaarsorneqarsimanissaa pingaaruteqartuugaluartoq e-maili aalajangiinermik nassiussissut Naalakkersuisoqarfiup aamma nalunaarsortarsimasuuppagu tamanna naleqquttuusimassagaluarpog, tassami taanna aalajangiinerup ilumut nassiunneqarsimaneranut uppernarsaataammat.

1.4. Piffissaq nalunaarsuiffiusoq sulianillu pilersitsiviusoq

1.4.1. Malittarisassat

Nalunaarsuineq oqaatigineqareersutut allagaat/uppernarsaat nalunaarsorneqartussaataitaasoq tiguneqarniariartoq imaluunniit suliarineqarniariartoq nalunaarsorneqartariaqarpoq. Allakkat tiguneqartut allagaatillu/uppernarsaatillu allat nalunaarsorneqartussaataitaasut tammaaneqarsinnaanerit ingerlaannartumik sukuumiisumillu nalunaarsuinerup annikillisitarpaa.

Allagaalli/uppernarsaalli nalunaarsorneqartussaataitaasoq tiguneqarniariartoq, nassiunneqarniariartoq suliarineqarniariartorluunniit nalunaarsorneqarsinnaanngippat nalunaarsuineq qanorluunnit pisoqaraluarpat sapinngisamik pilertornerpaamik pisariaqarpoq.

Folketingip Ombudsmandia oqaaseqaatini arlalinni (soorlu Folketingip Ombudsmandiata 1974-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 193-imi aamma Folketingip Ombudsmandiata 1993-imi ukiumoortumik nalunaarutaani

quppernermi 294-imi) isumaqarpoq ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup manna piunasaqaatarissagaa, tassalu nalunaarsuineq ullormi allagaatip tiguneqarfiani/nassiunneqarfiani aqaguaniluuniit ajornanngippat pisariaqartoq. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiisummini oqaatigaa taamatut ataatsimut piffissaliineq ullumikkut sukangavallaartoq, saaffiginnissutit – pingaartumillu e-mailit - oqartussaasut tigusartagaasa amerlassusiat isiginarlugu. Ullormik ataatsimik piffissaliussamut taarsiullugu manna inner-suussutigineqarpoq, tassalu nalunaarsuineq allagaatit/uppernarsaatit pappiarat tiguneqarnermik nassiunneqarnermilluunniit kingornatigut kingusinnerpaamik ullut suliffiusut 3-4 qaangiutinnginneranni nalunaarsorneqartalersillugit, e-mailillu tiguneqarnermik nassiunneqarnermilluunniit kingornatigut kingusinnerpaamik ullut suliffiusut arfineq marluk qaangiutinnginneranni nalunaarsorneqartalersillugit aaqqissuunneqassasoq, aamma tak. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami § 15, imm. 2 pillugu oqaaseqaatit.

Nalunaarsuinerli oqaatigineqartutut qanorluunniit pisoqaraluarpat pilertornerpaamik pisassaaq. Nalunaarsuineq piunasaqaatit arlallit isiginarlugit taamaallaat kinguartinneqarsinnaavoq, matumani suliap innuttaasunut tunngasup pineqannginnera kiisalu kinguartsinerup allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanik inatsiseqartitsinermilluunniit atuuttumik saneqqutsisuusinnaannginnera ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tak. isumaliutissiisummi taaneqartumi qupperneq 864.

Suliamik nutaamik tigusinermi oqartussaasup tigusiniariarluni nalunaarsuiffimmi suliamik pilertornerpaamik pilersitsisariaqarnera tiguneqartumillu pilertornerpaamik nalunaarsuisariaqarnera tamatuma pissuseqataanik atuuppoq. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit tamaasa immikkut sulianik pilersitsivigineqartariaqarput, tamannalu immikkoortumi 1.7-imi uterfigaara. Suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat akuerineqartoq imaluunniit allagaatinik qanoq annertutigisumik paasissutissiisoqarniartoq kimullu paasissutissiisoqarniartoq nalunaarutigineqarpat tamanna pillugu allakkiaq suliamut allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut tunngasumut tamatumunnga peqatigitillugu ilineqassaaq, tak. John Vogterip atuakkiaani ”Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imi naqitertinneqartumi qupperneq 42.

1.4.2. Piffissaq allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuiffiusoq sulianillu toq-qakkani pilersitsiviusoq

Sulianik misissuininni paasivara pisuni arlalinni allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit ataasiakkaat tiguneqarnerannit sulianik taakkununga tungasunik pilersitsinerup tungaanut piffissaq siviruserusoq ingerlasarsimasoq. Suliarpassuarni allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat suliami pilersinneqartumi tassani pilersinneqanngivittarsimavoq, immikkoortumi 1.3.2-mi eqqartorneqartutut.

Suliani nr. 1-imi, 7-imi, 10-mi 14-imilu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip tiguneqarneranit suliap nalunaarsuiffimmi pilersinneqarnerata tungaanut ulluinnaat marluk ingerlasimapput. Suliat nr. 5, 8, 15 aamma 16 Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik tigusaqarneranit ulluinnaat pingasut qaangiunnerani pilersinneqarsimapput. Suliaq nr. 12 allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarneranit ulluinnaat arfineq marluk qaangiunnerani pilersinneqarsimavoq. Suliaq nr. 13 allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarneranit ulluinnaat 17-it qaangiunnerani pilersinneqarsimavoq. Suliaq nr. 6 allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatini marluusuni suliamiittuni siulliup tiguneqarneranit ullut 17-it qaangiunnerani pilersinneqarsimavoq. Suliaq nr. 4 allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip tiguneqarneranit aatsaat ullut 35-t qaangiunneranni pilersinneqarsimavoq - malugalugu Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut akissuteqarnerata kingornatigut aamma ullut 26-t qaangiunneranni.

Suliaq nr. 2 eqqarsaatigalugu naatsorsuutigaa suliaq Naalakkersuisut Siulittasuata Naalakkersuisoqarfiata Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit allagaatinik takunnissinnaatitaaneq [paasitinneqarsinnaatitaaneq] pillugu qinnuteqaatinik suliarinnitarneq aalajangiiviginnittarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 1. oktober 2012-imeersoq tunngavigalugu aalajangiisoqartassasoq aalajangernerup kinguninnguatigut suliaq pilersissimassagaa, aallaqqaasiummi allaaserisattut. Oqaati-gaarali pilersitsineq suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip siulliup saqqummiunneqarneranit ukiup affaa aatsaat qaangiuttoq pilersinneqarsimammat.

Aamma oqaatigaara suliat arlallit ullormi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip Naalakkersuisoqarfimmit aalajangiivigineqarfiini aatsaat pilersinneqartarsimmata. Taamaalilluni tamanna sulianut nr. 1-imut, 5-imut, 6-imut, 7-imut, 12-imut 13-imullu atuuppoq.

1.5. Sulianik inaarsaasarneq

1.5.1. Malittarisassat

Suliat nalunaarsuiffinni inaarlugit suliarineqarnissaat oqartussaasut qulakkiissaagaat pisussaaffivimmik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi massakktut piusoqanngilaq. Sukumiisumilli periaaseqarnissaq naleqquttuusinnaavoq, taamaalillutik suliat ataasiakkaat ullormi oqartussaasup suliamik inaarsaavigisaani inaar-sarneqarsimasutut nalunaarsorneqartalersillugit. Taamaaliornikkut suliat sorliit suli suliarineqarnersut oqartussaasorlu qanoq amerlatigisunik suliaateqartoq takussutissaqalissaq.

1.5.2. Sulianik toqqakkanik inaarsaalluni suliarinninneq

Sulianik tiguneqartunik misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfiup suliaatinik nalunaarsuiffimmi inaarsaalluni qaqugukktut suliarinnittarnera assigiinngisitaartorujussuusoq. Taamaalillutik suliat tiguneqartut arlallit inaarlugit suliarineqarsimannngisaannarput, naak Naalakkersuisoqarfik allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit pineqartunut qangarsuarli akissuteqareersimagaluartoq. Tamanna suliani nr. 1-imi, 2-mi, 6-imi 13-imilu atuuppoq.

Suliaq nr. 12 Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut akissuteqarnerata kingornatigut ulluinnaat pingasut qaangiunneranni inaarlugi suliarineqarsimavoq. Suliat nr. 15, 16 aamma 18 Naalakkersuisoqarfiup suliani akissuteqarneranit ulluinnaat 13-it qaangiunneranni inaarlugit suliarineqarsimapput. Suliat nr. 4, 7 aamma 10 tulleriinneri malillugit Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinut pineqartunut akissuteqarnerata kingornatigut ulluinnaat 26-t, 23-t aamma 43-t qaangiunneranni inaarlugit suliarineqarsimapput.

1.6. Nalunaarsueriaatsimik aaqqissuussineq

1.6.1. Malittarisassat

Oqartussaasq pappiarangorlugit qarasaasiakkulluunniit nalunaarsueriaatsimik atuisinnaavoq. Aalajangiisuusq tassaavoq nalunaarsueriaatsip sulianik allagaatinillu/uppernarsaatinillu ataasiakkaanik suussusersiffiusinnaalersillugu immikkoortiterisinaalersillugulu aaqqissuunneqarsimanissaa.

Suliat allagaatillu/uppernarsaatillu ajornangitsumik suussusersineqarsinnaanerat qulakkeerniarlugu nalunaarsueriaaseq kisitsisit atorlugit tulleriinnilersuineq qulequttallu taaguutaat atorlugit suliarineqarsimasariaqarpoq, suliat imarisaat aallaavigalugit. Allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaat sulianut attavigisaminnut tamatuma pissuseqataanik nalunaarsorneqartariaqarput, allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaat suliap normuata saniatigut qulequttat taaguutillu aallaavigalugit suussusersineqarsinnaalersillugit. Allagaatinik/uppernarsaatinik ataasiakkaanik atersuineq immikkoortumi 1.8-mi uterfigaara.

Nalunaarsueriaatsimi aallaavik aammattaaq tassaasariaqarpoq oqartussaasut nammineertut tamaasa immikkut nalunaarsueriaatsimik pilersitsivigineqarnerat, oqartussaasut allat taakkununga isersinnaajunnaarsillugit.

1.6.2. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani nalunaarsueriaatsimik aaqqissuineq

Malugaara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia nalunaarsueriaatsimik sulianik normulersuiffiusumik qulequttat tunngavigalugit immikkoortitigaasumik peqanngitsoq. Paasitinneqarpunga Naalakkersuisoqarfiup suliaatai suliati normuinik ingerlaavartumik tulleriinnilersorneqartunik normuliinnarneqartartut, suliati imarisaat apeqqutaatinnagit.

Tassa imaappoq Naalakkersuisoqarfiup sulisuisa nalunaarsuiffiup ujarliutaa atorariaqaraat, qulequtaq aalajangersimasoq pillugu suliati suussusersisinnaajumallugit. Tamatumunnga atatillugu Naalakkersuisoqarfiup sulisuisa suliati ataasiakkaat oqaatsimik ujarlernerimi atorneqartumik imaqarnissaa pinngitsoorsinnaanngilaat. Taamaaliornikkut Naalakkersuisoqarfiup suliati allat pineqartumut attuumassuteqartut oqaatsimik ujarlernerimi atorneqartorpiamik imaqanngitsut oqaatsilluunniit taassuma kukkunilimmik allanneqarsimaffii qaangiinnartoorsinnaavai. Taamaallilunga suliamut matumunnga atatillugu Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani suliati allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatininnaq tunngasuunngitsut aammali piffissami pineqartumi suliati allat oqaatsip

”allaagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat”-ip ilaaffigisai tamaasa tiguakka.

Nalunaarsueriaaseq ilusilersorluagaasumik ujarlerfissiaq sukumiisoq aallaaviginagu suliarineqarsimappat tamanna oqartussaasup sulisullu ataasiakkaat sulianik malinnaaviginninnerat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutissaqalersitsisinnaavoq. Sulisut suliat ataasiakkaat sumorpiaq tunngasuunerat paasiniarlugu sulianik suliat ataasiakkaarlugit misissuisariaqartarnerat piffissamik sivisuumik atuiffiusinnaavoq. Sulisut suliaq pillugu takussutissaqanngippata sulialluunniit aalajangersimasut naniuminaappata piffissarluunniit sivisooq atorneqartariaqartarpat tamanna suliamik suliarinninnerup pitsaassusianut sunniuteqarsinnaavoq. Nalunaarsueriaatsit ilusilersorluagaanngitsut naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnerup malinneqarnera eqqarsaatigalugu taamatuttaaq ajornartorsiutissaqalersitsinnaapput, tassami Naalakkersuisoqarfiup suliani assingusuni siusinnerusukkut aalajangiineri sulisut nassaariuminaatsissinnaammatigit.

Suliat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit tigusama akornanni suliaq ataaseq malugaara, taannalu oqartussaasumit nammineertumit Naalakkersuisut Siulittasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumit pilersinneqarsimavoq.

1.7. Sulianik immikkoortiterineq

1.7.1. Malittarisassat

Oqartussaasup suliaatiminik nalunaarsuiffimmi qanoq immikkoortiterisarnissaa pillugu malittarisassarpianik piousoqanngilaq. Suliat qanoq iliorluni pitsaanerpaamik immikkoortiterneqarsinnaaneranni oqartussaasut ataasiakkaat suliaataat apequtaassapput. Sulialli ataatsimut isigalugit immikkoortiterneqartariaqarput, taamaaliornikkut sukumiisumik paasiuminartumillu suleriaatsit qulakkeersinnaajumallugit.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit eqqarsaatigalugit siusinnerusukkut oqaatigineqartutut manna atuuppoq, tassalu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit tamaasa immikkut sulianik pilersitsivigineqartariaqartut. Tamannalu pisuni qinnuteqaatip tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit itigartinneqarfigisaani atuuppoq, tak. John Vogterip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 42, sulianili allagaatinik tamakkiisumik paasitinneqarumanerup akuerineqarfigisaani tamanna aamma naleqquttuusaaq.

Qinnuteqaatit tamarmik immikkut sulianik pilersitsivigineqarnerisigut suliani ataasiakkaani susoqarsimanera qinnuteqaatillu ataasiakkaat akineqartarsimanersut malinnaavigiuminarnerulissaaq. Suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni suliami namminerimi allagaatinik paasitinneqarnissaaq kingusinnerusukku qinnutiginearpat qinnuteqaatip taassuma killissalersorneqarnissaa suliamilu kia illua'tungiunerata killissalersorneqarnissaa tamatuma pissuseqataanik ajornannginnerussaaq, suliaq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut tunngasoq ataatsimut suliani inissisimanani suliami ataatsimi immikkoorluni inissisimappat.

1.7.2. Sulianik toqqakkanik immikkoortiterineq

Sulianik tiguneqartunik misissuininni malugaara suliat tiguneqartut arlallit allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik inummit ataatsimeersumik qinnuteqartunilluunniit assigiinngitsuneersunik ataasiinnaanngitsunik imaqartut.

Suliaq nr. 2 aalajangiinernik marlunnik imaqarpoq. Aalajangiineq siulleq qinnuteqartumit taannaasumit qinnuteqaatinut arlalinnut Naalakkersuisoqarfinnut assigiinngitsunut nassiunneqarsimasunut tunngasuuvoq. Aalajangiinerit aappaat suliami sulisumut tunngasuni allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut tunngasuuvoq, qinnuteqaatilli sumut ingerlateqqaarneqarsimanera takuneqarsinnaanani. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit imminni suliamiinngillat. Qinnuteqaat siulleq oqarasuaatinik atuinermi akiligassiissutinut, aningaasartuutit pillugit takussutissianut (bilag), sulilluni angalanernik naatsorsuinnermut kiisalu qinnuteqaammut ingerlatseqatigiiffimmit tunniunneqarsimasumut tunngasuuvoq. Qinnuteqaatit aappaat suliamut Naalakkersuisoqarfimmi Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumi sulisumut tunngasumi allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasuuvoq. Suliami tassani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip akornusersuineq pissutigalugu itigartitsineq pillugu assigiissaartumik akissutip suliarineqarneranut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup iluani suliaq katersuiffiusoq aamma pineqarnerisigut erseqqarluppoq.

Suliami nr. 6-imi qinnuteqartumit taannaasumit qulequttami taannaasumi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit marluk pineqarput. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit imminni suliamiinngillat, akissutinilli er-

serpoq qinnuteqaatit e-mailit tulleriinneri malillugit 13. maj 2013-imi aamma 10. juni 2013-imi tiguneqarsimasut.

Suliaq nr. 14-ip tusagassiortut assigiinngitsut arlallit qulequttami taannaasumi allagaatinik paasitinneqarumallutik qinnuteqaataannik imaqrpoq.

1.8. Allagaatit/uppernarsaatit qulequtaat allagaatillu normui

1.8.1. Malittarisassat

Nalunaarsueriaaseq suliani ataasiakkaani paasiuminartuutitsineq eqqarsaatigalugu aaqqissuunneqartariaqarpoq allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaat naleqquttunik qulequtalersorlugit. Allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsorneqartunik suku-miisunik qulequtsersuinerup oqartussaasoq suliami allagaatit pillugit pitsaaneru-sumik takussutissaqalersippaa, allagaatillu/uppernarsaatillu ataasiakkaat kingu-sinnerusukkut suussusersiniarneqarnerat ajornannginnerulersillugu.

Allagaatit/uppernarsaatit qulequtaasa paasiuminartut tamatuma saniatigut allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaateqartut ataasiakkaat suliami pineqartumi nalunaarsuiffik pillugu takussutissiaq aallaavigalugu suliami allagaatit suunerinik paasisaqarluarnerulersissinnaavaa. Suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq suliamik nalunaarsuiffik pillugu takussutissiamik aamma tunineqarsinnaatitaavoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 1, nr. 2. Suliap ingerlasimanera nalunaarsuiffik pillugu takussutissiaq aallaavigalugu malinnaavigineqarsinnaasussaavoq, matumani allagaatit sorliit paasissutissiissutigineqarnissaasa itigartitsissutigineqarsimanerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Taamaattumik allagaatit/uppernarsaatit qulequtaasa allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaat imarisaannik ilumut takutitsisuunerat pingaartuuvoq, taamalu nalunaarsuiffik pillugu takussutissiamik tunineqartoq suliap imarisaata suuneranik paasisaqarnissaanut periarfissillugu.

Naleqquttumik qulequtaliisarnissamik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami § 15, imm. 3, nr. 2-mi ullumikkut piumasaqaat Danmarkimi inatsiseqartitsinermi malinneqarpoq. Aalajangersakkami tassani piumasaqaatigineqarpoq nalunaarsueriaaseq aaqqissuunneqassasoq allagaatit/uppernarsaatit nalunaarsorneqartup sumik imaqarnera pillugu allaaserisamik naatsumik imaqalersillugu. Aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatinit erserpoq allaaserisaq naatsoq taamaattoq tassaasinnaasoq allagaatit/uppernarsaatit taaguutaa (qulequ-

taa), allagaatilli/uppernarsaatilli suunerpiaanik (soorlu allagaaneranik, allakkiiaaneranik il.il.) taguut naammannaviarani.

Suliami allagaatit/uppernarsaatit atsersorneqarnerisa saniatigut suliami allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaat suli paasiuminarnerulersinniarlugit suliani ataasiakkaani allagaatit/uppernarsaatit nalunaarsorneqarnerini taakku normulersorneqarnissaat isumaliutersuutigineqarsinnaavoq. Allagaatit normuinik atuisoqarnissaa ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi piumasaqaataanngilaq, suliami allagaatinik/uppernarsaatinik ataasiakkaanik tulleriinnilersugaasunik normulersuineq suliat ataasiakkaat ingerlasimanerannik paasiuminarnerulersitseqataasinnaavoq sulianilu ataasiakkaani kingullertut qanoq pisoqarsimaneranik pilertortumik takutitsisinnaalluni.

1.8.2. Suliani toqqakkani allagaatit/uppernarsaatit qulequtaannik allagaatillu normuinik atuineq

Suliat ilarpaaluini suliani allagaatit ataasiakkaat sorpionik imaqarnerat paasiuminaakuluppoq. Allagaatit/uppernarsaatit ataasiakkaarlugit eqqornerusunik qulequtsersorneqarnerat – sultanik kingusinnerusukkut sularinnittussat nalunaarsuiffillu pillugu takussutissiamik tunineqartussat eqqarsaatigalugit – iluaqutaasinnaavoq, taamaaliornikkut suliami allagaatit/uppernarsaatit suunerat nalunaarsuiffik pillugu takussutissiaq aallaavigalugu paasiuminarnerussalluni.

Assersuutitut oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup suliami nr. 1-imi (all. nr. 929463-imi) aalajangiineq ”missingiut”-mik qulequtserlugu nalunaarsorsimagaa. Tamanna eqqortuunngitsumik takutitsivoq, inaarutaasumillu aalajangiinerpiaq imaluunniit missingiut ilumut pineqarneris kingusinnerusukkut paasiniarumi-naallisillugu. Tamanna immikkut atuuppoq aalajangiineq assammik atsiorneqarsimasoq assilineqarsimangippat (indscannet) e-mailikkulluunniit nassiunneqarsimappat e-mailikkut nassiussissummut ilanngunneqarsimangippat. Taamaatumik inaarutaasumik aalajangiinerit ”missingiut”-mik qulequtserlugit” nalunaarsorneqartariaqanngillat.

Suliami nr. 3-mi Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut e-mailikkut akissutaa ”VS: Allagaatinik paasitinneqarneq, siusinnerusukkut pisortaqtigiit ...)”-mik qulequtaqarpoq. E-mailit allat arlallit taasuma assinganik qulequtaqarmata Naalakkersuisoqarfiup e-mailimik taassumin-

nga soorlu ”Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut akissut”-mik qulequtsiinera paasiuminarnerusimassagaluarpoq.

Suliat tiguneqartut eqqarsaatigalugit ataatsimut atuuppoq allagaatinik normulersuineq tamatigut atorneqartarsimangitsoq.

Allagaatinik normulersuineq suliani nr. 1-imi, 4,-mi, 5-imi, 7-imi, 8-mi, 10-mi, 11-mi, 12-imi 14-imilu atorneqarsimangilaq. Oqaatigaarali suliaq nr. 4 aamma 5 allagaammik ataasiinnarmik imaqarmata.

Suliani nr. 2-mi, 6-imi, 13-imi, 15-imi, 16-imi, 17-imi 18-imilu allagaatip normua ataasiinnaq atorneqartarsimavoq (pisuni tamani aalajangiineq pillugu allagaammi).

2. Allagaatinik paasissutissiineq

2.1. Aallaqqaasiut

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik paasissutissiisarneq pillugu malittarisassatigut ilaatigut ingerlatsinerup paasiuminartuunera taassuminngalu nakkutilliinissamut periarfissaq qulakkeerpai. Tamanna inuiaqatigiit tamat oqartussaaqataanerat atorlugu aqunneqartut ingerlalluarsinnaanerannut pingaartuuvoq.

Allagaatinik paasissutissiisarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmiillutillu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmiipput. Siusinnerusukkut oqaatigineqartutut allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik suliarinninnerup ingerlasarnera pillugu malittarisassat samminiartugit aalajangerpunga.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangersakkat allagaatinik paasissutissiisarnerup anertussusianut tunngasut sukumiinerusumik samminianngilakka. Apeqqutip taassuma allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik itigartitsinermut atatillugu sammissallugu naleqqunnerpaanera tamatumunnga pissutaavoq. Suliat toqqarneqartut amerlanerpaartaanni allagaatinik paasitinneqarumallutik qinnuteqartut tamakkiisumik paasitinneqarnissaminnut akuerineqartarsimapput. Anertunerusumik paasissutissiisarnissaq pillugu apeqqut aamma tamanna pissuti-

galugu misissunngilara, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1.

Misissuininni allagaatinik paasissutissiinerup ingerlanneqarnerata ilusiata suku-miinerusumik iserfiginissaa pisariaqanngitsutut isigisimavara, matumani allagaatinik paasissutissiinermi akiliuteqartitsisoqarsimappat akiliuteqartitsineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tassami tamanna Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninnerani ajornartorsiutissaqartitsisarsimagunangimmat.

Ataatsimut malittarisassat allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermut atuuttut immikkoortumi 2.2-mi aallaqqaasiutitut naatsumik allaaseraakka. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit suliarineqartarnerat pillugu malittarisassat immikkoortumi 2.3-mi allaaseraakka, matumani suliame allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit qanoq pilertortigisumik akineqartarnissaat kiisalu oqartussaasoq pilertornerpaamik aalajangiisinnaanngippat nalunaaruteqartussaati-taaneq ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Naalakkersuisoqarfik allagaatinik paasissutissiisoqarnissaa pillugu aalajangiisimanersoq imaluunniit allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit piumasaqaatigineqartut pilertortigisumik nalunaaruteqartarsimanersoq immikkoortumi 2.4-mi misissorpara.

2.2. Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugit suliame allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pisortat ingerlatsiviata sulineranut tamarmut atuuppoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 1, imm. 1. Paasitinneqarsinnaatitaanerli pillugu inatsimmi § 2 inatsip atuuffiata arlalitsigut ataatsimut atuutsinneqannginnissaanut tunngavissiivoq. Taamaalilluni suliat pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqanngillat. Taamatuttaaq suliat sulisunut tunngasut pineqartunut aallaavittut ilaatinneqanngillat. Tamannali arlalitsigut atuutsinneqanngilaq. Taamaalillutik ilaatigut atorfeqartitaasup aqqa, atorfia, ilinniarsimanagera, suliassai akissarsiaanut tunngasut kiisalu sulilluni angalanerit pillugit paasissutissat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi pine-

qartunut ilaatinneqarput, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2, imm. 3.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaannut tamanut atuuppoq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 1, imm. 1.

Kinaluunniit, ilaatitsinngiffiit paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi §§-ni 2-mi aamma 7-imit 14-imut taaneqartut eqqaassanngikkaanni, suliameq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqarsinnaavoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit. Allagaatinik paasissutissiinermi allagaatit/uppernarsaatit ingerlatsivimmit tiguneqartut ingerlatsinermi oqartussaasulluunniit sulineranut atatillugu suliameq aqutsinikkut suliarinninnermut ilaatillugu pilersinneqartut pineqartunut ilaatinneqarput. Ingerlatsinermi oqartussaasoq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassani takuneqarsinnaasunit annertunerusumik paasissutissiisinnaavoq. Anner-tunerusumilli paasissutissiisarnermik tunngavik taanna nipangiussisussaataaneq il.il. pillugit malittarisassanit killissalersorneqarpoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu paasitinneqarsinnaatitaasoq tassaavoq suliameq aalajangiiffigineqartumi illua'tungiusoq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 9, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit. Allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkani allagaatit/uppernarsaatit suliameq aalajangiiffiusumiittut pineqartunut aallaavittut ilaatinneqarput.

Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi imaluunniit suliassat sulineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat tunngavigalugit suliarineqassanersoq apeqqummi aalajangiisuusoq taamaalilluni tassaavoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq suliameq aalajangiiffigineqartumi allagaatit/uppernarsaatit inissinneqarsimaffianni suliameq illua'tungiunersoq.

Oqartussaasup allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik - paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugit - aalajangiinera tassaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit

tunngavigalugu aalajangiinertut aalajangiineq, tak. suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2, imm. 1 paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15, imm. 2-mut kiisalu suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 16, imm. 1-imut ataneqartillugu. Taamaalillutik suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat oqartussaasup sulianik allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinut tunngasunik sularinninnerani atuupput, matumani tunngavilersuisarneq naammagittaalliornissamillu periarfissamik ilitersuisarneq pillugit malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Suliat toqqakkat tamarmik inatsisit suliambut attuumassuteqartut tunngavigalugit sularineqarsimapput. Taamaattumik tamanna pillugu sukumiinerusumik oqaaseqaatinik saqqummiussinissannut pissutissaqanngilanga.

Suliat toqqakkat akornanni suliami ataasiinnarmi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat suliassat sularineqartarnerat pillugit inatsimmi allagaatinik paasitinneqarumallutik qinnuteqaatinik sularinnittarneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit sularineqarsimavoq. Tamanna isiginiarlugu aamma allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik sularinninnerup ingerlasarnera pillugu malittarisassat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aamma suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi assigiimmata paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi malittarisassat kisiisa tulliuuttuni innersuussutigisarniarlugit aalajangerpunga.

2.3. Malittarisassat

Oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat tiguguniuk taanna akuersarneqarsinnaanersoq pilertornerpaamik aalajangiissaaq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 1:

”§ 16. Qinnuteqaat akuersarneqarsinnaanersoq oqartussasup pineqartup piaarnerpaamik aalajangiiffigissavaa, aammalu aalajangissallugu allakkiat qinnuteqartumut saqqummiunneqarnerat allaffimmi taakkuninnga ammaassinikkut imaluunniit allakkiat taakku allaqqinnerinik assilinerinilluunniit tunniussinikkut pissanersoq.

Imm. 2. Paasitinneqarnissamik qinnuteqaat oqartussaasumit pineqartumit tiguneqarnermi kingorna kingusinnerpaamik ullut qulit qaangiutsinnagut akuersarneqarsimaniluunniit itigartitsissutigineqarsimangippat oqartussap qinnuteqartoq taamaatto-

qarneranut pissutaasumik kiisalu aalajangiinerup qaqugu pinissaa naatsorsuutigineqarsinnaanersoq pillugu nalunaarfigissavaa.

Imm. 3. Suliat § 2, imm. 2-mi oqaaseqatigiit aappaanni taaneqartut takujumaneqarpata oqartussaasut piaarnerpaamik atorfeqartumut tamanna pillugu ilisimatitsissapput kina taama qinnuteqarsimanersoq ilanngullugu taallugu. Paasissutissat takuneqarsinnaanerannik aalajangiisoqarpat oqartussaasut paasissutissat suut tunniunneqarsimane-rinik atorfeqartumut nalunaaruteqassapput.

Imm.4. Allaqqitanut assiliinernullu akiliisarneq pillugu Naalakkersuisut malittariasas-sanik aalajangersaasinnaapput.”

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatinit nalinginnaasu-nit erserpoq inatsisissatut siunnersuut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit 1970-imeersoq (pisortatigoortumik aalajangiisoqartillugu paasitinneqarsinnaati-taanermik inatsit nr. 280, 10. juni 1970-imeersoq) eqqarsaatigalugu allannguuti-nik annertuunik imaqartoq. Oqartussaasup qinnuteqaat akuersaarneqarsinnaa-nersoq ”piaarnerpaamik” aalajangiinissaa eqqarsaatigalugu oqaaseqaatinit erser-poq suliat allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinut tunngasut oqar-tussaasup immikkut pilertussuseqartumik suliarisassagai erseqqissarniarneqartoq. Tamatumuuna erseqqissarneqarpoq suliat allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinut tunngasut pilertortumik suliarineqartassasut, tak. paasitinneqar-sinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 1 pillugu oqaaseqaatit.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmit erserpoq, allagaatinik paasitinne-qarumalluni qinnuteqaat qinnuteqaatip tiguneqarnerata kingornatigut ullut qulit qaangiutinnginneranni akuersaarneqanngippat allagaatinik paasitinneqarumallu-ni qinnuteqartoq oqartussaasup tamatumunnga pissutaasumik kiisalu qaqugu aa-lajangiisoqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaanersoq ilisimatissagaa, tak. paasitin-neqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 2. Aalajangersakkamut tun-ngavioq tassaavoq oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnute-qaatinik suliarinninnerata naammaginartumik pissutissaqarani sivitsuloorunne-qannginnissaata qulakkeerneqarnissaa.

Taamaalilluni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip siunertaa tassaavoq oqartussaasoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik sapinngisamik pilertornerpaamik aalajangiisassasoq.

Taamaalilluni ullunik qulinik piffissaliussap oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip tigungeranit taassuma aalajangiiviginissaanut ullut qulit tikillugit utaqqisinnaanissaa siunertarinngilaa. ”Pilertornerpaamik” oqarneq ullunik qulinik piffissaliinermut ataneqartillugu imatut paasineqassaaq oqartussaasooq aallaavittut sapinngisamik pilertornerpaamik aalajangiissasooq.

Taamaalilluni oqartussaasup tullerriarinermini suliat allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit salliutissavai, ulapaarnerlu kinguartitsinermut ataatsimoortumik tunngavilersuutigisinnaanagu, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi quppernerit 798 tullialu.

Allagaatinik/uppernarsaatinik arlalinnik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoqarsimatillugu allagaatit/uppernarsaatit qularnaateqanngitsumik paasissutissiissutigineqarsinnaasut paasissutissiissutigineqarnissaat oqartussaasut aallaavittut ingerlaannartumik akuersissutigisariaqarpaat, tak. Folketingip Ombudsmandiata 1994-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 356 tulluilu. Oqartussaasooq allagaatit/uppernarsaatit sinneri eqqarsaatigalugit kingusinnerusukkut aalajangiisariaqarpoq. Oqartussaasooq allagaatit/uppernarsaatit sinneri eqqarsaatigalugit ullunik qulinik piffissaliussap iluani aalajangiisinnaanngikkuni allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq tamatumunnga pissutaasumik qaqugulu akissuteqartoqarnissaata naatsorsuutigineqarsinnaaneranik ullunik qulinik piffissaliussap iluani suli nalunaarfisariaqarpaa.

Allagaatinik paasissutissiisoqarnissaa nalunaarulluunniit allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip tigungeqarneranit ullut qulit qaangiutsinnagit nassiutissavaa. Ullunik qulinik piffissaliussaq oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik tigusineranit ullut qulit siumut naatsorsorneqartarpoq. Taamaalilluni oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat qaammatip ulluisa tallimaanni tiguguniuk kingusinnerpaamik qaammatip ulluisa 15-iat qaangiutsinnagu aalajangiisimassaaq nalunaarummilluunniit nassiussisimassalluni, tak. John Vogterip atuakkiaani ”Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imi naqiterneqartumi qupperneq 291. Ullunik qulinik piffissaliussap naatsorsorneqarnerani arfininngornerit, sapaatit sapaassuillu ilanngullugit naatsorsuutigineqartassapput.

Oqartussaasup ullunik qulinik piffissaliussaq eqqortissinnaanngippagu tamatumunnga sulianut attuumassuteqartumik tunngavilersuisooqassaaq, tak. isumaliu-

tissiissummi taaneqartumi quppernerit 798 tullialu, Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataanik taaneqartunik imaqartoq. Oqartussaasumi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik suliarinnittussami feriartoqarnera eqqarsaatigalugu Folketingip Ombudsmandiata oqaatigaa feriartoqarnera allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip aalajangiivigineqarnissaanik kinguartitsinnermut tunngavilersuutaasinnaanngitsoq, tak. Folketingip Ombudsmandiata 1994-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 424 tulluilu. Oqartussaasup suliami tassani ullunik qulinik piffissaliussamik eqqortitsinnginnerminut ukiakkut feriartoqarnera tunngavilersuutigisimavaa. Folketingip Ombudsmandiata ilaatigut oqaatigaa suliamik suliarinnittoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik suliarinnittussaagaluq feriarpat allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninneq allamut tunniullugu isumagisassanngortinneqartariaqartoq.

Oqaasiinnartigut nalunaaruteqartoqarpat allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq nalunaarfigineqarsimasoq suliami allanneqassaaq. Tamanna suliami iliuuserineqartunik pingaaruteqartunik allattuisussaataitanermik inatsiseqartitsinnermi tunngaveqarnerup inatsisikkut aalajangersagaanngitsup nassataraa, tak. isumaliutissiissummi taaneqartumi quppernerit 412 tulluilu, Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataanik taaneqartunik imaqartoq.

Naggasiutitut oqaatigaara inuit ataasiakkaat pisortani atorfeqartitaanerat pillugu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoqarpat oqartussaasup nalunaaruteqartussaataitanera aammattaaq atuuttoq. Taamaalilluni oqartussaasup atorfeqartitaasoq pineqartup sulisutut atorfeqartitaanera pillugu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoqarsimaneranik kiisalu kia allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqarsimaneranik nalunaarfigissavaa, tak. paasitinneqarsinnaatitaneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 3. Oqartussaasoq allagaatinik paasissutissiisoqassasoq aalajangiiguni atorfeqartitaasoq tamatuminnnga taamatuttraaq nalunaarfigissavaa.

Oqartussaasoq allagaatinik paasissutissiisoqassasoq aalajangiinissaminut pisinnaatitaanngitsutut imminut isigiguni saaffiginnissut oqartussaasumut eqqortumut sapinngisamik nassitissavaa, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2.

2.4. Suliani toqqakkani allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik akisarsimaneq

Sulianik toqqakkanik misissuininni paasivara ullunik qulinik piffissaliussaq suliani arfineq pingasuni (nr. 1-imi, 5-imi, 7-imi, 11-mi 12-imi, 15-imi, 16-imi 18-imilu) eqqortinneqarsimasoq. Taamaalilluni suliani arfineq pingasuni taak-kunani ullunik qulinik piffissaliussap iluani aalajangiisoqarsimavoq. Suliani nr. 1-imi, 15-imi 18-imilu oqartussaasup pisinnaatitaanera immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik atuaruk.

Suliat toqqakkat ilaanni ataatsimi (suliami nr. 10-mi) Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq nalunaarfigisimavaa Naalakkersuisoqarfiup ullut piffissaliussat qulit iluanni akissuteqarnissani angumerisinnaanngikkaa. Suliami tassani Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat 10. juni 2013-imi tigusimavaa. Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq allakkatigut 20. juni 2013-imeersutigut (e-mailikkut nassiunneqartutigut) nalunaarfigisimavaa. Nalunaarummit ilaatigut erserpoq ”suliamik suliarinninnissamat piffissaliussaq ajoraluartumik eqqortinneqarsinnaanngilaq, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani allaffissornikkut aqutsinermi pissutsit pissutigalugit”, aamma akissuteqartoqarnissaa kingusinnerpaamik 12. juli 2013-imi naatsorsuutigineqarsinnaasoq. Piffissaq suliamik suliarinninnermut atorneqartoq sivisoq Naalakkersuisoqarfiup inaarutaasumik aalajangiinnermini 8. juli 2013-imeersumi ajuusaarutigisimavaa. Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq – Naalakkersuisoqarfinni Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasuni – atorfeqartitaasut siunnersuisoqarfimmik allaffigeqatiginnittarsimanagerat pillugu paasitutissanik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfinnut ataasiakkaanut taakkununnga saaffiginneqqullugu tamatumunnga peqatigitillugu innersuussimavaa.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq nalunaarfigisimavaa Naalakkersuisoqarfik ullunik qulinik piffissaliussap iluani aalajangiisinnaanngitsoq. Qaqugu aalajangiisoqarnissaanut piffissatut naatsorsuutigineqartoq Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutigisimavaa. Isumaqarpungali Naalakkersuisoqarfiup tunngavilersuutaa – ”allaffissornikkut aqutsinermi pissutsit” – erseqqarluppallaarlunillu suliamut attuumassuteqartunik tunngavilersuinissamik piumasqaammik eqqortitsisuunngitsoq.

Aamma isumaqarpunga Naalackersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat tigugamiuk taassuma ilaa – Naalackersuisoqarfinni Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfianit allaasuni – atorfeqartitaasut siunnersuisoqarfimmik allaffigeqatiginnittarsimanagerat pillugu paasissutissanik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut tunngasoq kinguarsaanani oqartussaasunut eqqortunut ingerlateqqillugu nassiussimasariaqaraluaraa, tak. suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2, allagaatinillu paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip sinnera tamatuma kingornatigut sularialugu.

Sulianik toqqakkanik misissuininni paasivara ullunik qulinik piffissaliussaq sulianni arfineq marlunni (nr. 2-mi, 3-mi, 4-mi, 6-imi, 8-mi, 13-imi 17-imilu) eqqortinneqarsimanngitsoq. Suliani taakkunani Naalackersuisoqarfik ullunik qulinik piffissaliussap naanerani ullut marlunnit 28-t tungaannut qaangiuttut aalajangiisarsimavoq. Suliami ataatsimi (suliami nr. 2-mi aalajangiinerit aappaanni) Naalackersuisoqarfik ullunik qulinik piffissaliussap naanerani qaammatit arfineq pingasungajaat qaangiunnerani aalajangiisimavoq.

Suliat arfineq marluk taakkua arlaannaanniluunniit Naalackersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq ullunik qulinik piffissaliussamik eqqortitsisinnaannginnerminik nalunaarfigisimangilaa, matumani ullunik qulinik piffissaliussap eqqortinneqannginneranut tunngavilersuisimannginneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Suliani nr. 6-imi, 8-mi, 13-imi 17-imilu piffissap suliamik sularinninnermut atorneqartup sivissusua Naalackersuisoqarfiup ajuusaarutigisimavaa.

Oqaaseqaatit taakkua saniatigut suliat nr. 2, 3 aamma 13 pillugit tulluuttuni amerlanerusunik oqaaseqaateqarpunga.

Suliaq nr. 2 immikkoortumi 1.7.2-mi oqaatigineqartutut aalajangiinernik marlunnik imaqarpoq.

Suliami nr. 2-mi aalajangiineq siulleq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinut arlalinnut Naalackersuisoqarfinnut assigiinngitsunut nassiunneqarsimasunut tunngasuvoq. Qinnuteqaatit imminni suliamiinngillat, Naalackersuisulli Siulittaasuata Naalackersuisoqarfiata allagaanit 10. april 2013-imeersunit aamma 23. maj 2013-imeersunit erserpoq qinnuteqaatit tulleriinnitik malillugit 19. aprilimi (ukiuva taaneqarsimanngilaq), 29. juli 2012-imi, 29. juli 2012-imi,

14. august 2012-imi, 29. september 2012-imi aamma 4. april 2013-imi ullulerneqarsimapput. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartumut 10. april 2013-imi allappoq oqaatigalugulu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip itigartinneqarnissaa naatsorsuutigineqartoq. Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq qinnuigaa tamanna pillugu oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaateqaq-qullugu. Naalakkersuisoqarfik allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartup oqaaseqaataanik tigusaqanngilaq. Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip itigartinneqarnera pillugu aalajangiinini 23. maj 2013-imi ullulerneqarsimasoq tamatuma kingornatigut nassiuppa. Oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiit qinnuteqaatinik tigusaqqaartut allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq suliat Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut akisassanngortillugit ingerlateqqillugit nassiunneqarsimanerannik, tamatumunnga tunngavilersuummik kiisalu qaqugu aalajangiisoqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaanersoq nalunaarfigisimassagaat mattussinnaanngilara. Suliamili tamanna pillugu allakkianik nassaassaqanngilaq.

Suliami nr. 2-mi aalajangiinerit aappaat Naalakkersuisoqarfimmi Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumi atorfeqartitaasoq pillugu suliami allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut tunngasuvoq. Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaat taanna oqartussaa-sumut eqqortumut ingerlateqqillugu nassiussimasariaqaraluarppaa, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2. Oqaatigaarattaq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiaata allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik suliarinninnermini atorfeqartitaasoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik pineqartoq nalunaarfigisimanngikkaa, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 3.

Suliami nr. 3-mi aalajangiinnermi Naalakkersuisoqarfimmi sulisup allagaatinillu paasitinneqarumalluni qinnuteqartup oqarasuaatikkut oqaloqatigiinnerat inner-suussutigineqarsimavoq. Taamaattumik allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq ullunik qulinik piffissaliussap eqqortinneqarsinnaannginneranik, tamatumunnga tunngavilersuummik kiisalu qaqugu aalajangiisoqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaanersoq nalunaarfigisimassagaat mattussinnaanngilara. Suliamili tamanna pillugu allakkianik nassaassaqanngilaq. Naalakkersuisoqarfik tunngavilersugaasumik nalunaaruteqarsimappat suliap suliarineqarnera pillugu paasisu-

tissaq pingaaruteqartoq pineqarsimassagalarpoq, Naalakkersuisoqarfillu oqarasuaatikkut oqaloqatigiinneq pillugu allakkiorsimasariaqaraluarluni, tak. suliami iliuserineqartut annertuut/pingaaruteqartut pillugit allakkiortussaatitaanermik inatsisikkut aalajangersagaanngitsumik tunngavik, tak. isumaliutissiisummi taaneqartumi quppernerit 412 tulliilu.

Suliami nr. 13-imi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip ilaa inatsisiliorneq Naalakkersuisoqarfimmut Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut allaasumut atasoq pillugu apeqqummut tunngasuuvuq. Saaffiginnisutip ilaa taanna Naalakkersuisoqarfiup allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinnerminut peqatigitillugu ingerlateqqillugu nassiuppaa. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata saaffiginnisutip ilaa taanna Naalakkersuisoqarfiup allap inatsisiliorneranut tunngasoq oqartussaasumut eqqortumut ingerlateqqillugu kinguarsaanani nassiussimasariaqaraluarpaa, allagaatinillu paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip sinnera tamatuma kingornatigut suliaralugu, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2.

3. Allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq

3.1. Aallaqqaasiut

Oqartussaasup sorliup allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaaneraniq apeqqut immikkoortumi matumani allaaseraara. Oqartussaasup pisinnaatitaanera pillugu ataatsimut malittarisassat immikkoortumi 3.2-mi sammivakka. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia suliani toqqakkani allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaasi-manersaq immikkoortumi 3.3-mi sukumiinerusumik allaaseraara.

3.2. Oqartussaasup pisinnaatitaanera pillugu aalajangersaaneq

Oqartussaasup sorliup allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaanera pillugu apeqqut paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15-ikkut aalajangersaavigineqarpoq.

Allagaatinik sulianik ingerlatsinermi oqartussaasup aalajangiiffigisimasaanik aalajangiiffigisassaanilluunniit ilaqartuni paasitinneqarnissamik qinnuteqartoqarlutillugu ingerlatsinermi oqartussaasup suliami pissusiviusut pillugit aalajangiinissamut pisinnaatitaasup allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiisarnera aallaaviuvoq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15, imm.

1-imi oqaaseqaatigiit siullit. Tamanna atuuppoq allagaatit oqartussaasumit allameersuunerat apeqqutaatinnagu, tak. John Vogterip atuakkiaani ”Offentlighedsloven med kommentarer”-mi 1998-imi naqitertinneqartumi qupperneq 263.

Sulianik piusoqarsinnaavoq suliami aalajangiisoqartinnagu oqartussaasut arlallit suliaq piareersarlugu suliarinninnermi peqataaffigisaannik. Suliani taamaattuni ingerlatsinermi oqartussaasoq suliami pissusiviusut pillugit aalajangiinissaminut pisinnaatitaasoq aamma tassaasarpoq allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaasoq, tak. John Vogterip atuakkiaani siusinnerusukut taaneqartumi qupperneq 264.

Allagaatinik/uppernarsaatinik suliami aalajangiiffiusumi ilaanngitsunik paasitinneqarnissamik qinnuteqaat eqqarsaatigalugu allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiineq ingerlatsinermi oqartussaasumi allagaammik/ uppernarsaammik tigungmisartumi pissaq, tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 15, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat. Allagaatinik paasitinneqarumalluni oqartussaasunut arlalinnut qinnuteqarsinnaaneq tamatuma nassatarisinaavaa.

Ingerlatsinermi oqartussaasoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik tigusaqaruni allagaatinik paasissutissiisoqarnissaanik aalajangiinissaminut oqartussaasutut eqqortutut pisinnaatitaanerluni siullertut nalilissavaa. Oqartussaasup allagaatit/uppernarsaatit paasisaqarfigiumaneqartut suliami aalajangiiffiusimasumi oqartussaasup aalajangiinissamut pisinnaatitaaffigisaani ilaanersut imaluunniit – suliaq aalajangiiffigisasaq pineqarpat – allagaatit/uppernarsaatit oqartussaasup tigungminerai nalilissavaa.

Ingerlatsinermi oqartussaasoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammik tigusaqaruni suliallu suliarinissaanut pisinnaatitaanngikkuni saaffiginnissut oqartussaasumut eqqortumut immikkoortumi 2.3-mi oqaatigineqartutut sapinngisamik ingerlateqqillugu nassiuutissavaa, tak. suliaasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2. Pineqartup allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqarsimasup ingerlatitseqqilluni nassiussinermik tamatumunnga atatillugu ilisimatinneqarnera ingerlatsinermi ileqqorissaarnerusaaq, matumani saaffiginnissut oqartussaasumut sorlermut ingerlateqqillugu nassiunneqarsimanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

3.3. Suliani toqqakkani oqartussaasutut pisinnaatitaaneq

Sulianik toqqakkaniq misissuininni malugaara Naalakkersuisoqarfik suliani 13-imi (nr. 2-mi, 3-mi, 4-mi, 5-imi, 6-imi, 7-imi, 8-mi, 10-mi, 11-mi, 12-imi, 13-imi, 16-imi 17-imi) allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninnissaminut pisinnaatitaasimasoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliap toqqakkat akornanni suliapi ataatsimi (nr. 13-imi) allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit oqartussaasumut eqqortumut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2 naapertorlugu ingerlateqqillugit nassiussimavai.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliap Naalakkersuisoqarfimmut allamut akisassanngortillugu ingerlateqqillugu nassiunneqarsimanera allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartumut ingerlatsinermi ileqqorissaarneq naapertorlugu ilisimatitsissutigisimavaa.

Suliami nr. 14-imi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit marluk Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianut nassiunneqarsimasut ilaapput. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit marluk taakku pissut-sinut Naalakkersuisoqarfiup allap ataaniittunut tunngasuupput. Naalakkersuisoqarfiup qinnuteqaatit taakku marluk oqartussaasumut eqqortumut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2 naapertorlugu ingerlateqqillugit nassiussimavai. Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliap taakku marluk Naalakkersuisoqarfimmut allamut akisassanngortillugit ingerlateqqillugit nassiunneqarsimanerat allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartumut ingerlatsinermi ileqqorissaarneq naapertorlugu ilisimatitsissutigisimavaa. Suliali aappaannaani saaffiginnissut oqartussaasumut sorlermut ingerlateqqillugu nassiunneqartoq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata paasissutissiissutigisimavaa.

Suliani toqqakkani sisamani (suliami nr. 1-imi, 2-mi, 15-imi 18-imi) Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninnermini taamaaliornissaminut pisinnaatitaasimanngilaq. Taamaalluni Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia suliani pisinnaatitaaneq Naalakkersuisoqarfimmi allamiikkaluartoq allagaatinik paasissutissiisoqarnissanik aalajangiisimavoq.

Suliaq nr. 1 suliame atorfinitsitsinermut tunngasumi allagaatinik paasitinneqarumanermut tunngasuuvoq, tassalu oqartussaasumi Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumi pisortamik pisortanut allanut naligititaasumik atorfinitsitsinermut tunngasoq. Allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq atorfirmut qinnuteqartut ilagisimavaat, pisortatut atorfirmi atorfinitsinneqarnissamut itigartinneqarsimasoq. Taamaalilluni allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip suliarinissaanut pisinnaatitaaneq oqartussaasumi pisortamik atorfinitsitsisoqassasoq aalajangiinissamut pisinnaatitaasumi pineqartumiippoq.

Suliami nr. 2-mi siusinnerusukkut oqaatigineqartut aalajangiinerit marluk ilaapput. Aalajangiineq siulleq Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani pisimavoq, allagaatinik takunnissinnaatitaaneq [paasitinneqarsinnaatitaaneq] pillugu qinnuteqaatinik suliarinnitarneq aalajangiiviginnitarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat innersuussutigalugu.

Aalajangiinerit aappaanni (suliami nr. 2-mi) suliami sulisumut Naalakkersuisoqarfimmi Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumi sulisumut tunngasumi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaammut tunngasuuvoq. Taamaattumik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia qinnuteqaammik taassuminnga suliarinninnissaminut pisinnaatitaanngilaq.

Suliat nr. 15 aamma 18 tamarmik Naalakkersuisoqarfimmi Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfianit allaasumi Naalakkersuisoqarfiup pisortaanik atorfinitsitsinermi allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinut tunngasuupput. Taamaalilluni allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatinik suliarinninnissamut pisinnaatitaaneq Naalakkersuisoqarfimmi Naalakkersuisoqarfiup pisortaanik atorfinitsitsisoqarnissaanik aalajangiinissamut pisinnaatitaasumi pineqartumiippoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata suliani nr. 1-imi, 15-imi 18-imilu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatit sisamat oqartussaasumut eqqortumut suliarisassanngortillugit ingerlateqqillugit nassiussimasariaqaraluarpai, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 2.”

Nammineerluni misissuiffiginninneq – Naalakkersuisut

5.7 Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik. Suliamik paasisutissartalersuineq. Pisortat paasisutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerannik tunngavik

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik suliani kommunit suliami allagaatinik tamanik nassiusseqqullugit qinnuigineqaraluarlutik nukingisaarneqaraluarlutillu taamaaliorfigisimanngisaanni paasisutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalersimasoq Isumaginninnermi naammagittaalliuuteqartarfiup 2013-imi tamanut saqqummiuppa.

Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu aalajangerpoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik paasisutissartalersuisarnera nammineerluni misissuiffiginninnermik aallartitsiviginarlugu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulineranut inatsisikkut tunngaviusoq Ombudsmandip siullertut misissorpaa. Ombudsmandip ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinnermi sulianik paasisutissartalersuisarneq pillugu malittarisassat tamatuma kingornatigut allaaserai. Ombudsmandip pisortat paasisutissanik aalajangiinissamut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngaveqartussaanerannik tunngavik tulliullugu allaaseraa, tassanilu pineqarpoq ingerlatsinnermi oqartussaasut suliami pineqartumi tigussaasutigit eqqortumik aalajangiisinnaassagunik paasisutissanik naammattunik pissarsiniarnerup isumaginissaa pisussaaffigigaat.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup paasisutissanik oqartussaasutut alliunerusup aalajangiinnermini tunngaviutitaanik ilisimasaqarani illersorneqarsinnaasumik tigussaasutigullu eqqortumik aalajangiinissaminut naammattunik tunngavissaqarluni oqarnera Ombudsmandip isumaqatiginngilaa. Taamaalilluni Ombudsmandi isumaqarpoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup paasisutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalersimanera ajuusaarnartuusooq.

Ombudsmandilli isornartorsiunerup sakkortussusissaanik naliliinnermini Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliani allagaatinik kommu-

*ninit pissarsiniarnermini ajornartorsiuteqartarnera isiginiarsimavaa, matu-
mani Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup piffissamik sulianik
suliarinninnermut atorneqartartumik sivikillisaaniarluni ilungersuuteqarnera
ilanngullugu eqqarsaatigalugu (oqaaseqaat 21. oktober 2014-imeersaq
2013-905-0018-imik j.normoqarpoq).*

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup e-mailia 6. september 2013-imeersaq kommuninut, KANUKOKA-mut Atorfeqarfimmullu maanga nas-
siussimasaa tigoreerlugu misissuineq taanna aallartinniarlugu aalajangerpunga,
e-mailikkummi tassuuna ilaatigut ilisimatitsissutigineqarmat Naammagittaalliu-
teqartarfik suliani kommunit suliami allagaatinik tamanik nassiusseqqullugit qin-
nuigineqaraluarlutik nukingisaarneqaraluarlutillu taamaaliorfigisimanngisaanni
paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalersimasoq.

Tamatuma kingornatigut paasivara aalajangiineq taanna Isumaginninnermi
Naammagittaalliuuteqartarfiup nittartakkamigut kommuninut KANUKO-
KA-mullu allakkaminik 19. februar 2013-imeersunik ilaqartillugu aamma tamanut
saqqummiussimagaa. Allakkanit taakkunannga erserpoq nukingisaarut ataaseq
kisimi nassiuuneqartalerniarloq, Naammagittaalliuuteqartarfillu tamatuma ki-
ngornatigut aalajangiisinnaalissasoq, amerlanerusunik nukingisaaruteqaqqinnani
kommuninilluunniit qisuariartoqarnissaa utaqqinagu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 30. oktober 2013-
imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Isumagin-
ninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik aamma qinnuigaara paasissutissat pigine-
qartut tunngavigalugit aalajangiisalnarluni aalajangernerminut tunuliaqutaasoq
kiisalu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinnermi pisortat paasissutissanik aalaja-
ngiinissaminnut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqar-
tarnissaannik tunngavik eqqarsaatigalugu sunik isumaliutersuuteqarsimanini pillu-
git sukumiinerusumik nassuiaateqaqqullugu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliaq pillugu oqaaseqaataa
allakkatigut 31. januar 2014-imeersutigut ilanngussartalitsigut tiguara. Isumagin-
ninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik ilaatigut imatut allappoq:

”Qulliinerusumit isigalugu oqaatigisinnaavarput sionratigut pisartunut naleqqiullugu
annertunerusumik paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisarneq pillugu

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmi oqalliseqarnerit amerlanerpaartaat Naammagittaalliuuteqartarfimmi aalajangiisartut ataatsimiinnerini pisarmata. Siornatigut pisartunut naleqqiullugu annertunerusumik paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit, kommunit paasissutissanik suliamut tunngassuteqartunik nassiussinngikkaangata, aalajangiisarnerit pillugit aalajangerneq Naammagittaalliuuteqartarfiup ataatsimiinnerani 15. februar 2013 pisumi pivoq, tamatumunngalu tunngasoq atuarneqarsinnaavoq imaqarniliani quppernerup siulliup ataani allassimasuni.

Taamaattumik tamanna naammagittaalliuuteqartarfiup juni 2013-imi ataatsimiinneranit aallartittumik ileqquliussaangilaq, tassaallunili suleriaatsimik atuutereersumik sukaterineq.

Sukaterinermut atatillugu Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup inatsisitigut illersugaanermi tunngaviusut sakkortuumik oqallisigai, ilanngullugu tunngavik pingaarneq, tunngavillu taanna Naammagittaalliuuteqartarfiup sulisuisa ulluinnarni sulinerminni tunngavigisarpaat.

Paasissutissat pissarsiarineqartut tunngavigalugit aalajangiisoqarsinnaaneranut suliaq naammattumik paasissutissiiffiusutut isigineqarsinnaanersoq pillugu pisortaqarfik – matumani Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik – nammineq naliliissaaq. Taamatut naliliinissamut ilaavoq aalajangiinerit innuttaasumut - imaappoq naammagittaalliuuteqartumut - tapersiisuunerannut tunngasoq pillugu apeqqut.

Erseqqissarneqassaaq allattoqarfimmi sulianik piareersaanermut atatillugu ataasiakkaat Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisinaanera naliliiffigisarmassuk. Imaanngilarli suliat tamarmik pinngitsoqaratik, kommunit paasissutissanik suliamut tunngassuteqartunik nassiussaqaannginnerat tunngavigalugu, paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiiffigineqartartut. Tamatumunnga tunngasoq aamma Naammagittaalliuuteqartarfiup ulloq 19. april 2013 ataatsimiinneranit imaqarniliani immikkoortut pingajuanni quppernerup siulliup tulliata qulaatungaani atuarneqarsinnaavoq.

Kiisalu oqaatigineqassaaq suliat paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiiffigineqartut (PDFG-nik taaguutillit) amerlanersaat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit naammagittaalliuuteqartumut tapersiisumik aalajangiiffigineqarsimmamata. Imaappoq kommunip aalajangiinera innuttaasumut tapersiisunngorlugu allanngortinneqarluni.

Suliani ikittuinnarni kommunip aalajangiinerisa atortussaatinneqarfigisaanni ilaatigut taamaattoqarneranut tunngaviusarpoq innuttaasup aalajangiineq sioqqullugu pissarsiarisinnaasaminik annerpaamik pissarsiaqareersimanera, taamaammallu suliami paasissutis-

sat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiiffigininnissaq inatsisitigut illersugaanerup tungaatigut ajornartorsiortitsisinnaasutut isigineqarsinnaanani.

Suliat taamaattut aalajangiiffiginissaannut paasissutissat suliamut tunngassuteqartut pisarsiarinissaasa tungaannut aalajangiinissamik utaqqisitsineq suliap allatut aammalu naammagittaalliuuteqartumut tapersiisumik inerineqarnissaanik kinguneqarsinnaangi-laq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissat suliamut tunngassuteqartut pigineqartut tunngavigalugit suliamut tunngatillugu aalajangiinissaanut tunngavilersuutit pingaarnerit qulliunerusumit isigalugu marluupput.

- 1) Naammagittaalliuuteqartarfiup akuersaarnartuutinnngilluinnarpaa naammagittaalliuuteqartup suliap naammassineqarnissaanut ukiup affaani ukiumiluunniit ilivitsumi utaqqisarnissaa, kommunit paasissutissanik suliamut tunngassuteqartunik nassiussiniaasaartarnerat imaluunniit nassiussinngitsuittarnerat pissutigalugu. Ajornartorsiut Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allattoqarfiata annertuumik misigisaqarfisartagaa. Tamatumuunga tunngatillugu innersuussutigissavagut ukiuni kingullerni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik ingerlatsisarnera pillugu aammalu immikkut pingartilugu allakkiortarnerit.
- 2) Kiisalu oqaatigineqassaaq pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 32 malillugu kommunit paasissutissanik suliamut tunngassuteqartunik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut nassiussinissamut *pisussaaffeqarmata*. Taamatut pisussaaffeqarneq kommunit suliani PDFG-nik taaguutilinni *eqqortittarsimannigilaat*.

Kommunit inatsisinik malinninnginnerisa kinguneraat Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allatut ajornartumik suliame paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiinissanut periarfissat tungaasigut sukaterisariaqalersimanera. Tamanna pisariaqarsimavoq innuttaasut inatsisitigut illersugaanerat nakkutigiumallugu (takuuk pkt. 1). Kommunit soqutigisaasa maannakkornit annertunerusumik nakkutiginnissaat Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup pisariaqartutut isiginngilaa, Naammagittaalliuuteqartarfiup tamanna suliassarinnngimmagu, soorluttaaq suleriaatsip oqaatigineqartutut sukannernerulersinneranut paasissutissanik nassiussinngitsoortarneq kommunit pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnertat pillugu inatsimmik malinninnginnerannik pissuteqartoq.

Paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisarnerit atorlugit suleriaatsinik sukaterisoqannginnerani (siornatigut pisarnermit annertunerusumik), tassa Naammagittaalliuteqartarfiup ataatsimiinnerani 28. juni 2013 aalajangiussat sioqqullugit, Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik arlaleriartumik kommuninik KANUKOKA-millu attaviginittarsimavoq sukaterinissaq pillugu.

Ombudsmandimit ilisimaneqareersutut kommuninut KANUKOKA-mullu allakkiortoqarpoq 19. februar 2013 ullulerneqartunik, imaappoq suleriaatsimik sukaterisoqarnissaanik aalajangernerup kinguninngua. Allakkani paasissutissiissutigineqarpoq sukaterinissaq.

Tamatuma saniatigut Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup allattoqarfia komminut sisamanut ataasiakkaarlugit “ataatsimoorussamik eqqaasitsissut”-mik nassiusaqarpoq, allakkiami erseqqissumik kommunip allaffigineqartup suliaasaatai paasissutissiiffiusimanngitsut oqaatigineqarlutik. Taamaaliortoqarpoq kommunit ataasiakkaat erseqqissumik takussutissikkumallugit paasissutissat sulianut sunut tunngasut Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfirmitt paasissutissiiffigeqqusaanersut.

Kiisalu Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik allattoqarfialu [...] ulloq 16. maj 2013 KANUKOKA-mik ataatsimeeqateqarput suleriaatsimik sukaterineq paasissutissiiffigalugu. Ataatsimiinneq pivoq uagut iliuuseqarnitsigut.

Oqaatigineqareersutut Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup ulloq 28. juni 2013 ataatsimiinnermini siornatigut periaatsimut naleqqiullugu annertunerusumik sulianik PDFG-inik taaguutilinnik aalajangiiffiginnittalerpoq. Suliani PDFG-inik taaguutilinni tamani, ataatsimiinnermi pineqartumi ataatsimiinnernilu kingusinnerusukkut pisuni kommunit namminneq kissaataat malillugu sumiiffimmi allaffik suliaq pillugu aalajangiisoq aqqutigalugu paasissutissanik qinnuiginnittoqartarpoq, taamalu allakkap assinga kommunit pisortaqarfiannut nassiullugu. Allakkat eqqaasitsissutit taamatut aamma ingerlatinneqartarput.

Taamatut iliortoqartarpoq paasissutissat qinnutigineqarneri pillugit allakkiat “aqqutaani tammaannannginnissaat” anguniarlugu.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup ataatsimiinnerinit, ulluni 13. december 2012, 14. december 2012, 15. februar 2013, 19. april 2013, 28. juni 2013 aamma 30. august 2013 imaqarniliat Ombudsmandimut ilisimatitsissutitut ilanngunneqarput. Oqaatigineqassaaq Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfik ataatsimiinnermini imaqarniliussalluni pisussaannгимmat, taamaattumik imaqarniliat pinngitsooratik ataats-

simiinnermi oqallisigineqartunik allatigullu oqaatigineqartunik sukumiisumik oqaatiginnittuunngillat.

Matumani nutaavimmik aalajangerneq pineqanngimmat imaluunniit suliaq aalajangiiffisoq pineqanngimmat immikkoortumik suliamik aallartitsisoqanngilaq.

Naggasiullugu oqaatigisinnaavarput uagut Ombudsmandi naapikkusoqigatsigu kommunit paasissutissanik suliamut tunngassuteqartunik nassiussiniartarnerannut tunngatillugu ajornartorsiummik oqalliseqatigiumallugu, aammalu tassunga ilanngullugu suleriaatsimik sukaterineq oqallisigiumallugu.”

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 2012-imi 2013-imilu ataatsimiinnerini imaqarniliat arlallit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut allagaanut 31. januar 2014-imeersunut ilanngullugit nassiunneqarput, soorlu tamanna allakkani (qulaani issuarneqartuni) oqaatigineqartoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 15. februar 2013-imi ataatsimiinnerani imaqarniliamit ilaatigut makku erseput:

”[Allattoqarfiup] oqaatigaa kinguarsaataasoq tassaasoq suliami allagaatit kommuninit pissarsiariniarneqarnerisa ajornartorsiutaanerat. Taamaattumik tamanna suliat paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit ajornanngippat aalajangiivigineqartalernissaat allattoqarfiup isumaliutersuutigisimavaa. Suliani allagaatit nassiunneqarnissaat pillugu allakkani kommunit sulianik paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiiviginninnissamut periarfissaqarneranik paasitinneqassapput. Suliami allagaatit piffissaliussatut taaneqartup iluani tiguneqanngippata taakku nassiunneqarnissaat nukingisaarutigineqassaaq, Naammagittaalliuuteqartarfillu tamatuma kingornatigut suliat taakku paasissutissat Naammagittaalliuuteqartarfiup ilisimasai tunngavigalugit aalajangiiffigisinnaassallugit.”
(Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 28. juni 2013-imi ataatsimiinnerani imaqarniliamit ilaatigut makku erseput:

”Innuttaasut inatsisitigut innarlitsaalineqarnissaat eqqarsaatigalugu suliani paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisarnerput assut sukannersunngortipparput, innuttaasut pissutsit imminnut tunngasut aalajangiivigineqarnissaannik ukiuni arlalinni utaqqisarunnaarsillugit. Tamanna aalajangernermik Naammagittaalliuuteqartarfiup december 2012-imi ataatsimiinnerani pisumik aamma suliani assigiinngitsuni allagaatinik

nassiussiniaasaartarnek pillugu kommuninut allakkanik suli tunngaveqartinneqarpoq.”
(Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suleqatikka marluk aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulisui marluk Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliniuteqarnera-tigut 19. marts 2014-imi ataatsimiipput. Ataatsimiinnermi tassani Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalernissamik aalajangernini pillugu nassuiaateqarpoq.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

”1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Misissuinnut aallaaviusoq oqaatigineqartutut tassaavoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliani kommunit suliami allagaatinik tamanik nassiusseqqullugit qinnuigineqarsimagaluarlutik nukingisaarneqaraluarlutillu taamaaliorfigisimanngisaanni paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalersimanerminik nalunaaruteqarnera. Taamaattumik misissuinerma Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiisoqannginnerani paasissutissanik sunik pissarsiniartussaana pillugu apeqqummik misissuinermut killissalerneqarpoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik imatut paasivara Naammagittaalliuuteqartarfiup periaasia kommunit aalajangiineri pillugit naammagittaalliuutinut immikkut tunngasuusoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik naammagittaalliuutinut tunngasunik suliarinnittarneranut tunngaviusoq tulliuttuni ataatsimut allaasara (immikkoortumi 2-mi). Pisortat paasissutissanik aalajangiinissaminut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngavissaqartussaanerannik tunngavik ingerlatsinermilu oqartussaasup sulianik paasissutissartalersuisarnissanik piumasaaqat tulliullugit iserfigaakka (immikkoortumi 3-mi). Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalerniarnerminut tunngavilersuutaa tamatuma kingornatigut sukumii-nerusumik isummerfigaara (immikkoortumi 4-mi). Immikkoortut siullit tamatuma kingornatigut eqikkaallunga inerniliiffigaakka (immikkortumi 5-imi).

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissanik pisariaqartunik kommuninit pissarsinissaminik qulakkeerinissaminut periarfissai naggasiutitut naatsumik isummerfigaakka (immikkoortumi 6-imi).

2. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulineranut inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik kommunit Naalakkersuisullu isumaginninneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit aalajangiineri eqqarsaatigalugit oqartussaasutut qulliinerusutut naammagittaalliorarfittut inatsisikkut immikkut tunngavissaligaavoq, tak. isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqis-suusaaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq.

§ 8-kkut aalajangersarneqarpoq naammagittaalliuut aalajangiinerup pineqartup tiguneqarneranit sapaatit akunnerisa sisamat qaangiutinnginneranni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmud tunniunneqarsimassasoq.

Oqartussaasumut qulliinerusumut naammagittaalliuuteqarnermi aallaaviusoq tassaavoq oqartussaasutut qulliinerusutut naammagittaalliorfiusup aalajangiineq naammagittaalliuutigineqartoq sukumiisumik misiliivigissagaa. Oqartussaasutut qulliinerusutut naammagittalliorfiusup sulianik aalajangersimasumik suliarineqarsimasunik misiliinerata annertussusia eqqarsaatigalugu killissaliussanik inatsisiliornermi aalajangersaasoqarsimasinnaavoq. Tamannali Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik eqqarsaatigalugu ataatsimut isigalugu atuussorinangilaq.

Taamaalilluni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik suliamik naammagittaalliummut tunngasumik suliarinninnermini suliami naammagittaalliuutigineqartumi pissusiviusunik suliamilu inatsiseqartitsineq pillugu apeqqutinik tamanik misiliiviginnissinnaavoq kiisalu suliami tulleriinnilersuineq pineqartoq tamatumunnga uiggiullugu isummerfigisinnaallugu, matumani aalajangiinerup naapertuuttuunera naleqquttuuneralu ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup naammagittaalliuut pillugu suliami ilaasut taakku aalajangiinnginnermini qanoq iliorluni paasissutissartaler-

sortassagai ingerlatsineq pillugu ingerlatsinermi tunngaviit tulliuttuni allaase-raakka.

3. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngavik

Ingerlatsinermi oqartussaasut ataasiakkaat suliami aalajangiinninnerminni suliat naammattumik paasissutissartalorsorneqarsimanissaat namminneq isumagisassaraat. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi aalajangiisuulluinnartumik tunngavik taanna pisortat paasissutissanik aalajangiinissamut pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattunik tunngaveqartussaanerannik tunngavimmik taaneqartarpoq. Tunngaviup taassuma siunertaa tassaavoq ingerlatsiviup suliami tigussaatugut eqqortumik aalajangiinissaata qulakkeerneqarnissaa.

Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerannik tunngavik innarlitsaaliinissamik qularnaveeqqutitut taaneqartarpoq, tassalu imaappoq oqartussaasup tunngavimmik taassuminnga eqqortitsinnginnera (paasissutissanik amigartunik pissarsisimanagera) aalajangiinerit ataasiakkaat inatsisunik eqqortitsisuunerannut eqqortuunerannullu ataatsimut annertuumik sunniuteqartoq. Taamaalluni pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerannik tunngavimmik sumiginnaaneq inatsiseqarnikkut annertuumik amigaateqalersisussaavoq, aalajangiinerullu atuussinnaassuseqannginnera taassuma aallaavittut nassatarisussaavaa.

Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngaveqartussaanerannik tunngaviup manna nassataraa, tassalu oqartussaasup paasissutissanik suliami pineqartumi aalajangiinissamut pisariaqartunik pigisaqarnini qulakkiissallugu ilaatigut pisussaaffeqartoq, paasissutissallu taakku eqqortuunerat qulakkiissallugu ilaatigut pisussaaffeqartoq. Oqartussaasutut alliunerusup aalajangiineri oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfissap misilikkaangamigit oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfiusussap paasissutissat oqartussaasutut alliunerusup aalajangiineranut tunngaviusunik tamakkiisumik ilisimasaqarnissaa pisariaqartarpoq, tak. Folketingip Ombudsmandiata 2004-mi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 375. Taamaattumik alliunerusutut oqartussaasup suliami paasissutissaatai qulliunerusutut oqartussaasutut naammagittaalliorfissap pissarsiariniartariaqarpai, alliunerusutullu oqartussaasooq suliap illersorneqarsinnaasumik paasis-

sutissartalersorneqarnissaa siunertaralugu aamma tusarniaavigigajuttariaqartassalugu.

Alliunerusutut oqartussaasoq suliap taamaattuunera pissutigalugu tamakkua saniatigut suliame allagaatit paasissutissallu oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittalliorfissap suliamek paasissutissartalersuinerminut atatillugu qinnutigisai tunniutissallugit pisussaaffeqarpoq. Tamanna Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfiup allakkamini 31. januar 2014-imeersuni nammineq uparuaqaatut suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 32-mi aamma aalajangersarneqarpoq. Tassuuna aalajangersarneqarpoq ingerlatsinermi oqartussaasoq – taamaaliornissaminut pissutissaqaruni – ingerlatsinermi oqartussaasoq alla taamatut piumasaqarpat paasissutissamik ingerlatitseqqilluni tunniussissasoq, paasissutissaq taanna oqartussaasup sulineranut oqartussaasulluunniit aalajangiinisaaunut sunniuteqarpat.

Paasissutissat suut pissarsiarineqarnissaat suliame aalajangiissagaanni pisariaqassasut apeqqummi suliat ataasiakkaat suussusiat aalajangiissuuvoq. Suliani ataasiakkaani illersorneqarsinnaasumik tigussaasutigullu eqqortumik aalajangiissagaanni suliap tamatuma pisariaqarneratorpiaq annertutigisumik misissorneqassaaq. Ingerlatsinermi oqartussaasup ass. suliame paasissutissartalersuinermi ataatsimoorumik pisariillisaqavallaartumilluunniit paasissutissartalersuinermitigut suliamek paasissutissartalersuisarnermi tunngaviit nalinginnaasut inatsimmik tunngaveqarani saneqqussinnaanngilai.

Pisortat paasissutissamik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaannik tunngavik ilaatigut Kalaallit Nunaanni Namminersorerullutik Oqartussat suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit pillugu ilitersuusuaanni 1994-imeersumi quppernemi 93-imi tulliiniilu kiisalu inatsisilerineq pillugu atuakkiani ukunani sammineqarpoq: Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi, Jurist- og Økonomforbundets Forlagip 2002-mi aappasaanik naqitertinneqartumi quppernemi 447-mi tulliiniilu, Karsten Revsbechip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret-Sagsbehandlig”-imi, Jurist- og Økonomforbundets Forlagip 2014-imi arfineq aappasaanik naqitertitaani quppernemi 145-mi tulliiniilu aamma Niels Fengerip atuakkiaanni “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi, Jurist- og Økonomforbundets Forlagip 2013-imi siullermeertumik naqitertitaani quppernemi 492-imi tulliiniilu.

4. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup tunngavilersuinera

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup uannut oqaaseqaammini 31. januar 2014-imeersumi erseqqissarlugu oqaatigaa suliaq paasissutissat pissarsiari-neqartut tunngavigalugit aalajangiivigineqarnissaminut naammattumik paasissu-tissartalersorneqarsimasutut isigineqarsinnaanersoq Naammagittaalliuuteqartar-fiup nammineq nalilertussaagaa.

Oqartussaasoq suliami tigussaasutigut eqqortumik aalajangiisinnaassappat paa-sissutissat suut pisariaqarnerat oqartussaasut ataasiakkaat aallaavittut namminneq nalilissagaat oqarnek isumaqatigaara. Tamatumunngali atatillugu Naammagit-taalliuuteqartarfik paasissutissanik oqartussaasutut alliunerusup aalajangiinermi tunngaviutitaanik ilisimasaqarani illersorneqarsinnaasumik tigussaasutigullu eq-qortumik aalajangiinissaminut naammattunik tunngavissaqarluni oqarmat isu-maqatiginngilara.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammini 31. januar 2014-imeersumi aamma oqaatigaa paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aa-lajangiisalnissamut pingaarnertut tunngavilersuutit ilaat tassaasoq piffissap Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik suliarinninnermut atortagaata taamaa-liornikkut sivikillisinneqarnissaa.

Ingerlatsinermi oqartussaasup suliaatini pisariaqarneratut pilertortigisumik soo-runalimi suliarisussaavai, imaannngilarli sulianik paasissutissartalersuisarneq pillu-gu piumasaqaatit immikkoortumi 3-mi allaaserineqartut tamanna pissutigalugu qasukkarneqarsinnaasut. Oqartussaasoq alla suliamik paasissutissartalersuinnermi pissutissaqarani peqataajumanngippat apeqqut ingerlatsinermi oqartussaasup su-liamik suliarinnittup allatut iliorluni malersorniarsarisariaqarpaa, paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit imaaliallaannarluni aalajangiinani, tak. Hans Gam-meltoft-Hansenip allallu atuakkianni "Forvaltningsret"-imi, Jurist- og Øko-nomforbundets Forlagip 2002-mi aappasaanik naqitertitaani qupperneq 453.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik paasissutissartalersui-sarnermik tunngaviit nalinginnaasut inatsisikkut immikkut tunngavissaqarani oqaatigineqartutut saneqqussinnaannngilai.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaaseqaammini 31. januar 2014-imeersumi erseqqissarlugu oqaatigaa suliani tamani kommuniq suliami allagaatinik nassiussiffigisimanngisaanni paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisoqartuaannartannginnera pineqartoq.

Taamaalilluni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup erseqqissarlugu oqaatigaa suliat suliami paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiivigineqartut amerlanersaanni naammagittaalliorlumut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit akuersaartumik aalajangiisoqartarsimasoq.

Aalajangiinerli naammagittaalliorlumut ilumut akuersaartuunersoq oqartussaasup suliamik paasissutissartalersuinerata qanoq annertussuseqarnera pillugu apeqqummut imaaliallaannaq sunniuteqanngilaq. Pisortat paasissutissanik aalajangiinissaminnut pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerannik tunngaviup siunertaa taamaalilluni tassaaginnanngilaq innuttaasup aalajangiinernut nanertuutaasussanut illersorneqarnissaa. Tunngaviup taassuma eqqortinneqarnerata manna ataasimut qulakkiissavaa, tassalu oqartussaasoq suliami tigusaassutigut eqqortumik aalajangiissasoq, aalajangiineq pineqartoq innuttaasunut iluaqusiisuuppat nanertuutaappalluunniit, soorlu tamanna immikkoortumi 2-mi allaaserineqartoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik nangilluni allappoq suliani kommunit aalajangiinerisa aalajangiusimaneqarfigisaanni tamatumunnga pissutaasoq ilaatigut tassaasartoq innuttaasup annertunerpaaffiatigut pisinnaasaminik tamakkiisunik tunineqareersimanera, taamaattumillu paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiineq inatsiseqartitsinikkut innarlitsaaliineq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutitaqanngitsutut Naammagittaalliuuteqartarfimmit isigineqartarluni. Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup erseqqissarlugu oqaatigaa manna qularnaatsoq, tassalu suliani pineqartuni suliami allagaatit utaqqineqarnerat allatut inerniliinermik naammagittaalliuuteqartumullu iluaqusiisumik nassataqarnissaat ilimananngitsoq.

Oqartussaasumut qulliunerusumut naammagittaalliornerup aallaavia tassaavoq oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfiusoq suliami tigussaasutigut aalajangiissasoq. Pisunili aalajangersimasuni manna atuuppoq, tassalu oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfissaq aalajangiinerup naammagittaalliuutigineqartup naammagittaalliorlumut nanertuutaasunngorlugu allanngortinnissaanut mattunneqartoq (oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaallior-

fissap aalajangiinermik naammagittaalliuutigineqartumik naammagittaallioortumut nanertuutaasunnngortitsilluni aalajangiinissaanik inerteqquteqarnermik (“forbuddet mod reformatio in pejus”-imik) aamma taaneqartartumik). Oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfissatut oqartussaasoq aalajangiinermik naammagittaallioortumut nanertuutaasunnngortitsilluni allannngortitsisinaanersoq apeqqummi aalajangiinerit ataasiakkaat inatsiseqartitsinikkut tunngavigisap qanoq paasineqarnissaanik nassuiaaneq aalajangiisuusarpoq, matumani allanik naammagittaalliorsinnaatitaasunik soqutigisat aalajangiinermik massakkut naammagitaallioortup soqutigisaanit allaasut aallaavigalugit naammagittaalliorsinnaasunik peqarnersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Suliali naammagittaalliummut tunngasup oqartussaasup qulliunerusutut naammagittaalliorfissap aalajangiinermik naammagittaalliuutigineqartumik naammagittaallioortumut nanertuutaasunnngortitsilluni aalajangiinissaanik inerteqquteqarnermi pineqartunut ilaatinneqarnera apeqqutaatinnagu maanna pisut qanoq ikkaluarpataluunniit atuuppoq, tassalu aalajangiineq naammagittaalliuutigineqartoq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinnermi atuussinnaassuseqannginneq pillugu malittarisassat eqqarsaatigalugit atuussinnaassuseqarnersoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup ilaatigut misissussagaa. Taamaattumik suliap atuussinnaassuseqartumik aalajangiivigineqarsimanera aalajangerneqarsinnaalersillugu paasissutissartalorsorneqarnissaa Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup isumagissavaa. Aalajangiineq naammagittaalliuutigineqartoq atuussinnaassuseqanngikkuni malittarisassatut pingaarnertut atorunnaarsinneqassaaq, tamatuma naammagittaallioortumut nanertuutaanera apeqqutaatinnagu.

Naammagittaallioortumut nanertuutaalersitsilluni allannngortitsineq pillugu apeqqutip Jens Gardep allallu atuakkianni “Forvaltningsret – Almindelige embeder”-mi, Jurist og Økonomforbundets Forlagimit 2004-mi sisamassaannik naqitertinneqartumi quppernemi 337-mi tulliinilu “Administrativ rekurs”-ip Karsten Revsbechimit allaaserineqarnera aamma innersuussutigisinnaavara.

5. Eqikkaalluni inerniliineq

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliani kommunit suliami allagaatinik tamanik nassiusseqqullugit qinnuigineqaraluarlutik nukingisaarneqaraluarlutillu taamaaliorfigisimangisaanni paasissutissat pigineqartut tunngaviga-

lugit aalajangiisaleriarni aalajangersimanera ajuusaarnartutut isigaara. Taamaattumik Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup sulianik paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit, paasissutissat kommunit aalajangiinerinut tunngaviusimasut sukumiisumik ilisimasaqarfiginagit, aalajangiiviginnittarnera ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinnermi sulianik paasissutissartalersuinnermik tunngavinnik nalinginnaasunik unioqutitsinertut isigaara.

Oqaatigaara isornartorsiunerup sakkortussusianik naliliininni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliani allagaatinik kommuninit pissarsiniarnermini ajornartorsiutai isiginiarsimagikka, matumani Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup piffissamik sulianik suliarinninnerminut atorneqartartumik sivikillisaaniarluni ilungersuuteqarnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

6. Suliniutaasinnaasut

Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiisalersimaneranut tunuliaqutaasoq Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkamini 31. januar 2014-imeersuni aamma suleqatinnik marluninik 19. marts 2014-imi ataatsimeeqateqarnermini nassuiarpaa.

Taamaalilluni Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup oqaatigaa kommunit suliami allagaatinik nassiussinissamik pisussaaffimminnik eqqortitsisannginnerat Naammagittaalliuuteqartarfiup paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiinissamut periarfissaq eqqarsaatigalugu sukannernerusumik periaaseqartariaqalerneranut pissutaasimasoq. Naammagittaalliortup suliamik aalajangiisoqarnissaanik kommunit paasissutissanik nassiussiniaasaartarnerat nassiussinngitsuuttarneralluunniit pissutigalugu ukiup affaa ilivitsorluunnit utaqqisariaqartarsimanerisa Naammagittaalliuuteqartarfiup akuerineqarsinnaanngilluinnartutut isigineqarnera Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup innersuussutigaa.

Kommunit suliami allagaatit Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup suliani allagaatit oqartussaasutut qulliunerusutut naammagittaalliorfissatut sulianik paasissutissartalersuinnermut ilaatillugu piumasarisinnaasai nassiutissallugit pisussaaffeqarput, soorlu tamanna siusinnerusukkut allaaserineqartoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup kommunit suliami allagaatinik Naammagittaalliuuteqartarfiup qinnuiginninnera malillugu nassiussisanginnerat ataatsimut ajornartorsiutitut isigippagu Naammagittaalliuuteqartarfik kommuninik nakkutilliinnermi oqartussaasunut saaffiginneqqullugu innersuuppara.

Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Tunngasunut Naalakkersuisoqarfik kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 22-mi, 18. november 2010-meersumi § 57 tunngavigalugu tassaavoq kommunalbestyrelsit ingerlatsinermi pisortat pillugit inatsiseqartitsinermi malittarisassanik malinninnerannik nakkutilliinnermi akisussaasoq. Matumani Naalakkersuisoqarfik sulianik pineqartuni Kommuninik Nakkutilliisoqarfimmut suliaassanngortitsinissaminut periarfissaqarpoq, taamaaliornissamut naammattunik pissutissaqarpat, tak. § 59.”

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup allakkatigut 30. oktober 2014-imeersutigut nalunaarfigaanga oqaaseqaatiga tusaatissatut tigugini, suliaatimilu oqaaseqaatinni oqaatigineqartunut naapertuuttumik paasissutissartalersorneqarsimasarnissaat siunissami qulakkeertarniarini.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup aammattaaq nalunaarfigaanga suliat 28. juni 2013-imiilli paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit aalajangiivigineqartarsimasut tamaasa misissorniarlugit aalajangerluni, suliallu taakku pisariagarnera naapertorlugi suliareqqittarniarini.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfik allakkatigut 17. november 2014-imeersutigut nalunaarfigaara oqaatigineqartut tusaatissatut tigugikka, suliamilu tamatuma kingornatigut annertunerusumik iliuseqaqqissanngitsunga.

Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiissutit

5.8 Ukiukinnerusup ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik tunineqarnera. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq. Oqartussaasutut pisinnaatitaaneq

Ilinniarnertuunngorniarfik G, matumani rektor R ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliamik B-p panianut 15-inik ukiulimmut tunngasumik suliarinnin-nera eqqartuussissuserisup A-p B sinnerlugu Ombudsmandimut naammagittaalliuutigaa. A-p tamatumunnga atatillugu ilaatigut makku atortussaattippai, tassalu G, matumani R ilanngullugu eqqarsaatigalugu, angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq akuersisimangippat ukiukinnerusooq ilinniartut ineqarfiini ineeqqamik tunisinnaanngikkaa kiisalu R-ip kommunimi isumaginninnermik ingerlatsivik kingusinaarluni nalunaarfigisimagaa. A-p naammagittaalliuutaa tamatuma saniatigut matumunnga tunngasuvoq, tassalu B-p panimmi G-mit anisinneqarnissaanik R-ip allaffianut ornigulluni qinnutiginninnera R-ip akuerinngitsoorsimagaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq B-p panianut ukiukinnerusumut ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiaqartoq B akuersiteqqaarnagu G-p tunniussisimanagera ajuusaarnartorujussuusooq.

Ombudsmandili isumaqarpoq G-p rektoriata R-ip piffissaq kommunimut nalunaarutiginninnissap pisariaqalerfiatut isigisaa eqqarsaatigalugu G-p isornartorsionnissaanut pissutissaqarani.

Ombudsmandi aammattaaq isumaqarpoq B-p panimmi G-mit anisinneqarnissaanik qinnutigisaanik akuerinninniarani G-mi rektorip R-ip aalajangernerata suliami matumani pisumik naliliineq tunngavigalugu isornartorsionnissaanut pissutissaqarani (oqaaseqaat 8. december 2014-imeersoq 2014-142-0009-mik j.normoqarpoq).

Ilinniarnertuunngorniarfik G, matumani rektor R ilanngullugu eqqarsaatigalugu, eqqartuussissuserisup A-p sullitani B sinnerlugu uannut allakkatigut 13. marts 2014-imeersutigut ilanngussartalitsigut naammagittaalliuutigaa.

Naammagittaalliummit erserpoq suliamik B-p paniata G-mi ilinniarnermi ilitersuisumut 30. september 2013-imi saaffiginninneranik aallaaveqartumik G-p,

matumani rektor R ilanngullugu eqqarsaatigalugu, suliarinninnera eqqartuussissu-serisup A-p naammagittaalliuutigaa. Naammagittaalliummit erserpoq B-p paniata angerlarsimaffimminit anisitaasimalluni ilinniarnermi ilitersortimut oqalut-tuarisimagaa. Rektor R tamanna pissutigalugu aalajangerpoq B-p pania ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik 1. oktober 2013 aallarnerfigalugu tuniniarlugu. Panini G-mit anisinneqassasoq B-p 2. oktober 2013-imi rektor R-ip allaffianut ornigullu-ni piumasaqaatigaa, tamannali rektor R-ip itigartitsissutigaa.

B ulloq taanna, tassalu 2. oktober 2013-imi, Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmut naammagittaal-liuutini oqarasuaatikkut apuuppaa, tamannalu Naalakkersuisoqarfiup suliasaqaar-fimmut tassunga nakkutilliinermi oqartussaasutut allakkatigut 16. oktober 2014-imeersutigut isummerfigaa. Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 15. april 2014-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu, Naalakker-suisoqarfillu tamatumunnga peqatigitillugu qinnuigaara G-p oqaaseqaataa pissar-siariniaqqullugu, oqaaseqaatillu taakku marluk uannut nassiateqqullugit. Naalak-kersuisoqarfik kiisalu G qinnuigaakka angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu malittarisassat suliami pineqartumi qanoq iliorluni ilanngunneqarsimanersut oqaa-seqaamminni nassuiaqqullugu. Suliami allagaatit tamatumunnga peqatigitillugu pissarsiariniarpakka.

Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa kiisalu G-p oqaaseqaataa ullulerneqarsiman-ngitsoq allakkatigut 3. juli 2014-imeersutigut tiguakka. Oqartussaasut marluk taakkua oqaaseqaataasa tamakkerlutik issuarneqannginnissaat B panialu mianeri-niarlugit aalajangiuppara. Tassunga taarsiullugu oqartussaasut marluk taakkua o-qaa-seqaataat suliamik suliarinninninnut atatillugu tamatumunnga pissutissaqaler-sitsigaangata issuaavigisassavakka.

Tamatuma kingornatigut imaattumik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuininnik killissalersuineq

Suliami matumani pingaarnertut ajornartorsiut tassaavoq G-p, matumani rektor R ilanngullugu eqqarsaatigalugu, iliuitsit G-p pisup B-p paniata G-mi ilinniarnermi ilitersortimut 30. september 2013-imi saaffiginnissimaneranik aallaave-

qartup ingerlanerani iliuuserisimasai eqqarsaatigalugit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiaraqartup pisinnaatitaanera ataqqisimaneraa.

Misissuinaera immikkoortunut pingasunut agguataarpara.

Ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik tunniussineq inatsisinik eqqortitsisuunersoq immikkoortumi 2-mi misissorpara, tamatumunngalu atatillugu Ilinniarnertuunngorniarfinni rektorit pisinnaatitaanerisa qanoq annertutiginerat ilaatigut naliliiffigaara. Naliliineq taanna immikkoortunut mikinernut pingasunut agguataarpara. Rektorip pisinnaatitaanera immikkoortumi mikinermi siullermi misissorpara. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiaraqartup pisinnaatitaanera immikkoortumi mikinermi tullermi misissorpara. Pisinnaatitaanerit taakku marluk imminnut sanilliullugit qanoq paasisariaqarnersut naggasiutitut – immikkoortumi mikinermi kingullermi – naliliivunga.

Oqaatigaara ilinniartut 18-inik ukioqalereersimanngitsut eqqarsaatigalugit rektorip pisinnaatitaanera kisiat misissuinnini naliliiffigaara. Taamaallitutik oqaaseqaatika B-p paniata ukiukitsuunera isiginiarlugu paasineqassapput.

B-p paniata angerlarsimaffimminni najugaqarsinnaajunnaarluni G-mut nalunaarneranut atatillugu G kommunimut eqqortumik nalunaarutiginnissimanersoq immikkoortumi 3-mi misissorpara.

B-p panimmi G-mit anisinneqarnissaanik kissaatigisaa rektor R-ip pisumi pineqartumi malinngitsoorsinnaanera immikkoortumi 4-mi naliliiffigaara.

2.1. G-p aaqqissuusaanikkut inissisimanera kiisalu rektorip pisinnaatitaanera Suliami siusinnerusukkut suliarisanni (tak. Ilinniarnertuunngorniarfiup ilinniartunut ineqarfiutaani imigassanik aalakornartortalinnik peqarnissamik inerteqqut pillugu oqaaseqaatiga, 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortumi 5.3-mi ilanngunneqartoq) Ilinniarnertuunngorniarfiit, matumani G ilanngullugu eqqarsaatigalugu, ilinniartut ineqarfiinik ingerlatsinerisa inatsisilerinik-kut-aaqqissuusaanikkut inissisimanerat misissussallugu pissutissaqarsimavunga. Tamatumunnga atatillugu inerniliivunga Ilinniarnertuunngorniarfiit ilinniartunut ineqarfii Ilinniarnertuunngorniarfinnut ataasiakkaanut ilaasut, taamaattu-

millu ilinniartut ineqarfii inatsisilerinikkut/ingerlatsinermi oqartussaasutut nammineertuunngitsut.

Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni (ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi) nr. 13-imi, 22. november 2011-meersumi § 62, imm. 1-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq rektori tasasooq ilinniarnertuunngorniartarneq ulluinnarni aqutsisua. Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi § 62, imm. 5-ikkut aammattaaq aalajangersarneqarpoq “rektorip ilinniartuup ilinniartui pillugit aalajangigassat aalajangersimasut tamaasa aalajangiiffigisassavai, inatsit manna imaluunniit inatsit manna tunngavigalugu malittarisassat aalajangiunneqartut allatut piumasaaqateqanngippata”.

Ilinniartut ineqarfii oqaatigineqartutut Ilinniarnertuunngorniartuup ilaattut inissisimapput. Tassa imaappoq rektori – Ilinniarnertuunngorniartuup nammineq pisortaatut inissisimanermi saniatigut – Ilinniarnertuunngorniartuup ilinniartunut ineqarfiisa pingaarnerusutigut pisortarigaat aamma ilimagisariaqartoq. Uanga naliliinera unaavoq ilimaginninneq taanna rektorip Ilinniarnertuunngorniartuup pingaarnerusutigut pisortatut atorfini aqqutigalugu kiisalu ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi § 62, imm. 5 toqqaannartumik tunngavigalugu pissutsit ilinniartunut tunngasut pillugit aalajangiinissamut pisinnaatitaaneranut ataneqarluni rektorip ilinniartut ineqarfiini ineqqamik ilinniartumut tunniussinnaanera nassatarigaa – aamma pisuni nukinginnartuni. Tamanna ilinniartut nammineersinnaassuseqartut eqqarsaatigalugit atuutereerpoq.

2.2. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiaqartup pisinnaatitaanera Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsisip saniatigut malittarisassanik allanik sulianut meeqqanut inuusuttunullu tunngasunut atatillugu aalajangiinissamut pisinnaatitaanermik aalajangersaaviginnittunik piusoqarpoq. Taakkununga ilaavoq nammineersinnaassuseqarneq pillugu inatsit, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 443, 3. oktober 1985-imeersoq, inatsisikkut nr. 209-ikkut, 5. april 1989-imeersukkut allannguuteqartinneqartoq, Kunngip peqqussutaatigut nr. 306-ikkut, 14. maj 1993-imeersukkut ataasiakkaanik allannguuteqartinneqarluni Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqartoq. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu malittarisassat nammineersinnaassuseqarneq pillugu inatsimmi aalajangersarneqarput.

Nammineersinnaassuseqarnek pillugu inatsimmi § 6-ikkut aalajangersarneqarpoq meeraq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiartup isumagissagaa pissutsillu tassunga tunngasut pillugit meeqqap soqutigisaa pisariaqartitaalu aallaavigalugit aalajangiisinnaalluni. Isumaginnittussaataaneq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup qitiusumik imaraa. Piginnaatitsissutit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut atasut isumaginnittussaataanermik ingerlatsinermi pisariaqartutut annertuumik isiginiarneqartariaqarput, tak. Ingrid Lund-Andersenip allallu atuakkianni “Familieret”-imi 2003-meersumi Ingrid Lund-Andersenip quppernemi 99-imi tullianilu allaaserisai.

Meeqqap naammattunik nerisasaqartinneqarnissaa, atisasaqartinneqarnissaa, inissaqartinneqarnissaa kiisalu napparsimanermut atatillugu paaqqutarineqarnissaa nakorsamillu ikiorserneqarnissaa angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup pissusaaffittut nassatarai. Pissusaaffik taanna angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiartup pilersuisutut aningaasartuutinik tamatumunnga attuumasuseqartunik akiliinissaminut pissusaaffeqarnera apeqqutaatinnagu atuuppoq.

Meeqqap inooqataanermut tunnganerusumik isumaginissaa angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiartup tamatuma saniatigut pissusaaffigaa. Meeqqap inooqataasinnaalersinniarnissaata isumagineqarnissaa pingaartumik tamatumani atuuppoq, tassa imaappoq meeqqap pissusilersornermik ileqqunillu inuit allat akornanni inooqataasinnaalersitsisunik ilinniartinneqarnissaa.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup taassuminnga tigummiartooq isumaginnittussaataanerup qanoq ingerlanneqarnissaanik aalajangiinissanut aammataaq pisinnaatitaaffilerpaa, matumani meeqqap qanoq perorsarneqarnissaa, sumik ilinniagaqarnissaa, sumiinnissaa, sunik nerisaqarnissaa atisaqarnissaalu il.il. eqqarsaatigalugit.

2.3. Pisinnaatitaanermi qaleriinneqarfik

Immikkoortumi 2.1-imi 2.2-milu takuneqarsinnaasutut ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsit aamma nammineersinnaassuseqarnek pillugu inatsit pissutsit meeqqamut tunngasut aalajangiivigineqartarnerat eqqarsaatigalugu qaleriinneqarfeqarput. Taamaalluni ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi § 62, imm. 5-imi atitoorujussuarmik aalajangersagaqarpoq, rektorimik ilinriarfimmi ilinniartut eqqarsaatigalugit pisuni pineqartuni tamani aalajangiinis-

samut pisinnaatitsisumik. Nammineersinnaassuseqarneq pillugu inatsimmi § 6-ikkut tamatumunnga peqatigitillugu aalajangersarneqarpoq pissutsit ukiukinnerusunut tunngasut pillugit aalajangiinissamut pisinnaatitaaneq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartumi inissisimasoq.

Tamatuma kingornatigut apeqqutaalerpoq ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi § 62, imm. 5 rektorip ilinniarfimmi ilinniartut pillugit aalajangigassat aalajangersimasut tamaasa aalajangiiffiginissaanut pisinnaatitaasoq aalajangersaasoq imatut paasineqassanersoq rektori pissutsit ukiukinnerusunut tunngasut pillugit aalajangiinissaasoq; pissutsit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartumit nalinginnaasumik isumagineqartussat. Aalajangersagaq taanna pillugu oqaaseqaatinit makku erserput:

“GU-mi periaatsinik maannamut atuuttunik inatsisinngortitsineruvoq. Aalajangersakkami piunasaqaataavoq ilinniarfimmi ilinniartut pillugit aalajangersimasunik aalajangiinissamut pisinnaatitsissut inatsimmi uani aalajangersakkami inatsisilluunniit uuma kingunerisaanik malittarisassani killilerneqarsinnaasoq.”

Rektorip aalajangiinissamut pisinnaatitaanera angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartup pisinnaatitaanerani killissalersorneqassasoq inatsit pillugu oqaaseqaatini takuneqarsinnaanngilaq. Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi taamaallaat takuneqarsinnaavoq rektorip pisinnaatitaanera ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi namminermit aalajangersakkanik killissalersorneqarsimasinnaasoq. Ungali paasinninnera unaavoq siunertap qanoq paasineqarnissaanik nassuiaaneq uunga sammisariaqartoq, tassalu angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartup pisinnaatitaanera ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmi rektorip pisinnaatitaanerani killissalersorneqassanngitsoq, tassami angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq killissalersorneqassappat tamatumani inatsisikkut paasiuminartumik erseqqilluinnartumillu tunngavissaqarnissaq piunasaqaataasariaqarmat, tunngaviulluinnartumimmi pisinnaatitaaffimmut akuliunneq tassani pineqarmat. Inatsiseqartitsinermik paasinnineq taanna ilaatigut FN-p Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaani (Meeqqat pillugit Isumaqatigiissummi) 20. november 1989-imeersumi artikel 5-imit ikorfartorneqarpoq, isumaqatigiissullu taanna Danmarkip Savalimmiut Kalaallilu Nunaat eqqarsaatigalugit FN-ip Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaani oqartussaaffiit pillugit tunuartiternera pillugu nalunaarutikkut nr. 90-ikkut, 20. november 1989-imeersukku Kalaallit Nunaannut ator-

tussanngortinneqarpoq. Aalajangersakkakut tassuuna aalajangersarneqarpoq angajoqqaat akisussaaffiat, pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu naalagaaffiit peqataasut ataqqissagaat.

Suliaq manna eqqarsaatigalugu tassani aamma ilaavoq ukiukinnerusut angajoqqaatullu oqartussaassuseqarnermik tigungmiaqartup akornanni aaqqiagiinnginnerit/aporaannerit qanoq iliorluni aaqqinneqarnissaasa isumaginninneq pillugu inatsisiliorneq aqqutigalugu isummerfigineqareersimanagerat, tamatumalu manna aamma ilimanarsiseqippaa angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigungmiaqartup pisinnaatitaanageranut akuliunnissamik inatsisikkut tunngavissap ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsisikkut pilersinneqarnissaa inatsisiliortut siu-neratarisimannikkaat.

Ilaqutariinnermut tunngasut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsisiliornerup ilaaffigisai Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut aamma tunniunneqarsimannigillat. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat nammineersinnaassuseqarneq pillugu inatsit tunngavigalugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermi pisinnaatitaanermut akuliutissappata suliassaqarfiup inatsisiliuunneqarnerata tunniunneqarsimanissaa piumasagaataavoq – soorlu isumaginninnermut tunngasuni pisimasutut – taannalu ilaqutariinnermik inatsiseqartitsinnermut tunngasunut erseqqissumik qaleriinneqarfiuvoq. Ilinniartitaanermut tunngasut ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsisip ilaaffigisai taamatut erseqqissumik imaaliiallaannaq qaleriinneqarfeqanngilaq.

Taamaattumik ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsit imatut paasineqartariaqarpoq rektorip iliuuserisai angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigungmiaqartup pisinnaatitaanera ataqqillugu pissasut. Tamatuma kingornatigut uanga paasinninnera unaavoq rektor R B-p panianut ukiukinnerusumut ilinniartut ineqarfianni ineqqamik B akuersiteqqaarnagu tunniussisinnaanngitsoq.

Oqaatigaara Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kultureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup uannut allakkamini 3. juli 2014-imeersuni oqaatigigaa Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaasoq ilinniartut ineqarfianni ineqqamik utaqqiisaagallartumik piffissami killilimmi atuuttussamik tunniussineq pineqartoq. Naalakkersuisoqarfiup ilinniartut ineqarfii pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 18-imi, 1. november

2007-imeersumi § 2, imm. 3 innersuussutigaa. Aalajangersagaq taanna imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Ilinniartut ineqarfiisa allattoqarfiat immikkut illuinnartutigut, minnerunngitsumillu isumaginninnikkut pissutsinik tunngaveqartumik, inissaqartitsinikkullu periarfissaqartillugu ilinniartut imm. 2-mi, imm. 1-3-mi immikkoortorlu 4 naapertorlugu piffissami killilikkami ilinniartunut inissiamik atugassiisinnaavoq.”

Naalackersuisoqarfiup allagai imatut paasivakka Naalackersuisoqarfik isumaqartoq aalajangersakkami tassani ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik ukiukitsunut nukinginnartumik tunniussinissamut tunngavissaqartoq.

Naalackersuisoqarfiup paasinninnera isumaqatiginngilara. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq nalunaarut taanna meeqqap sumi najugaqarnissaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartup aalajangiinissaminut pinsinnaatitaaffianik tunulliutitsinissamut tunngavissamik imaqqanngitsoq. Uanga paasinninnera unaavoq nalunaarut nammineersinnaassuseqarneq pillugu inatsit isiginiarlugu paasineqassasoq, taamaalilluni ukiukinnerusut ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik tunineqassappata angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartup akuersisimanissaa piumasqaataasariaqartoq. Uanga isumaga unaavoq tamanna ineeqqamik utaqqiisaagallartumik ataavartumilluunniit tunniussineq apeqqutaatinnagu atuuttoq.

G-p B-p panianut ukiukinnerusumut ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartoq B akuersiteqqaarnagu tunniussisimanagera ajuusaarnartorujussuurtut isigaara.

3. Isumaginninneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat

Rektor R-ip K Kommunimut naammattumik pilertussuseqartumik nalunaarutiginissimannnginnera eqqartuussissuserisup A-p aamma naammagittaalliuutigaa. Pisortani atorfeqartitaasut nalunaarutiginnittussaataitanerat qanoq annertutiginersoq immikkoortumi matumani misissorpara, matumani rektor R naammattumik pilertussuseqartumik nalunaarutiginissimangersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Aallaavik tassaavoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartup pinsinnaatitaanera akuliuffigineqarsinnaanngitsoq, inatsimmilu aalajangersakkat er-

seqqarluttut imatut paasineqassasut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq ataqqineqassasoq.

Inatsisiliortulli, qulaani oqaatigineqartutut, pisut ilaanni angajoqqaatut oqartussaassuseqartup pisinnaatitaaneranut akuliuttoqarsinnaaneranut inatsisikkut tungavissaq isumaginninnermik inatsiseqartitsinermi malittarisassat aqqutigalugit, matumani meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqusutaat (meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussut) nr. 1, 15. april 2003-meersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartarsimasoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, aalajangersarsimavaat.

Meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 10 suliamut matumunnga immikkut pingaaruteqartutut taaneqarsinnaavoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassasoq kommunalbestyrelsip angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiqartoq akuersiteqqaarnagu aalajangersinnaagaat. Aammattaaq meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 5, imm. 1-ikkut 2-kkullu aalajangersarneqarpoq inuit atuarfimmi atorfeqartitaasut kommunimut nalunaaruteqarnissaminut sakkortusisamik pisussaaffeqartut, meeraq pissutsinik peqqissutsimik ineriartormilluunniit ulorianartorsiortitsisunik atugaqarluni inuusoq paasigunikku.

Immikkoortumi 2.3-mi oqaatigineqartutut uanga paasinninnera unaavoq rektori ilinniartut ineqarfianni ineeqqamik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartoq akuersiteqqaarnagu tunniussinissaminut inatsisikkut tungavissaqanngitsoq.

Rektorilli ineeqqamik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqartoq akuersiteqqaarnagu tunniussisinnaannginnera isumaqarpoq ilinniartut saaffiginissutaat angerlarsimaffimmi ajornartorsiuteqarnermik takutitsisut rektorip qisuariarfiginngitsuussanngikkai, tak. meeqqat inuusuttullu pillugit peqqussummi § 5, imm. 1 aamma imm. 2.

Atuarfeqarfimmi atorfeqartitaasut qulaani oqaatigineqartutut nalunaarutiginninnissaminut sakkortusisamik pisussaaffeqarput, tamatumalu nassataaa meeraq pissutsinik peqqissutsimik ineriartormilluunniit ulorianartorsiortitsisunik atugaqarluni inuusoq paasigunikku kommunimut nalunaarutiginnissasut. Aamma

oqaatigaara uanga paasinninna unaasoq sakkortusisamik pisussaaffik pineqarmat nalunaarutiginninneq sapinngisamik pilertornerpaamik pissasoq.

B-p pania G-mut 30. september 2013-imi saaffiginnippoq, G-lu, matumani rektor R ilanngullugu eqqarsaatigalugu, ingerlaannartumik suliniuteqalerpoq, kommunimut 2. oktober 2013-imi nalunaarutiginninnermik inernilerneqartumik. B-p saaffiginnissutaata rektor R-imit ingerlaannartumik qisuariarfigineqarsimanera isiginiarlugu pisumik naliliineq tunngavigalugu isumaqarpunga R-ip kommunimut nalunaarutiginninnerup naleqqunnerpaamik qaqugu pinissaanik missingiussilluni naliliinera isornartorsiorlugu oqaaseqaateqarnissannut pissutis-saqarnanga.

4. B-p panimminik G-mit anisitsisinnaanera

Eqqartuussissuserisup A-p naammagittaalliuutaanit erserpoq naammagittaalli-uummi B-p G-mut ornigulluni 2. oktober 2013-imi saaffiginninnermini pa-nimmi G-mit anisinneqarnissaanik kissaatigisaminik itigartinneqarsimanera aamma ilaatinneqartoq.

Aallaavik tassaavoq pissutsit meeqqamut tunngasut angajoqqaatut oqartussaasu-seqarnermik tigummiqartup meeqqap soqutigisaa pisariaqartitaalu aallaavigalu-git nammineersinnaassuseqarneq pillugu inatsimmi § 6 tunngavigalugu aalaja-ngiivigisinnaagai.

Pisut ingerlasimanerat imatut paasivara B rektor R-ip allaffianut isersimasoq pa-nimmi aninera nalunaarutiginiarlugu, rektor R-ip ilinniartut ineqarfianni ineq-qamik panimminut ippassaammat tunniussisimanera pissutigalugu. Aammattaaq paasivara pissutsit singunninganarsimasut. Taamaattoqarnera B-p panimmi ani-nineranik nalunaarutiginninnerata meeqqamut pineqartumut annertoorujus-suarmik sunniuteqartussaananeranut ataneqartillugu isiginiarlugu isumaqarpunga B-p paniata anineranik nalunaarutiginninnermik rektor R-ip akuersiumanani aa-lajangernerata isornartorsiornissaanut pisumi pineqartumi tunngavissaqarnanga.

Tamanna G-p pisortani oqartussaasutut meeqqat ilinniarsinnaatitaanerannik a-kuersaarinninnissaminnut pisussaaffeqarneranit aamma ikorfartorneqarpoq, ma-tumani tunngaviusumik ilinniagaqarnerup kingornatigut assigiinngitsutigut ilin-niagaqarnerup ineriartortinneqarnissaanik kajumissaarineq ilanngullugu eqqar-

saatigalugu, matumani nalinginnaasumik suliatigullu ilinniagaqarneq kiisalu taakku meeqqamit kimilluunniit atorneqarsinnaalersinneqarnissaat anguneqarsinnaalersinneqarnissaallu ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tak. Meeqqat pillugit Isumaqatigiisummi artikel 28.

Aamma oqaatigaara manna Meeqqat pillugit Isumaqatigiisummi artikel 12-ikkut aalajangersarneqartoq, tassalu meeqqap isummaminik nammineq ilusilersuisinnaasup pisuni tamani meeqqamut tunngasuni isummaminik taakkuninnga killilersugaanani saqqummiussisinnaatitaanera naalagaaffiit peqataasut qulakkiissa-gaat; meeqqap isumai meeqqap ukioqqortussusia perorsimassusialu isiginiarlugit naammattumik oqimaassuseqartumik pingaartillugit isiginiarneqassapput. Tamatuma manna ikorfartorpa, tassalu meeqqap Ilinniarnertuunngorniarfimmit aninissaa angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik tigummiqaartup suliniuteqarneratigut nalunaartigineqarpat meeqqap aninissaanik aalajangiisoqannginerani meeqqap isummaminik saqqummiussinissaminut periarfissaqartinneqarnissaa piumasagaataasoq.

Naggasiutitut oqaatigaara G-p oqaaseqaataanit 13. marts 2014-imeersumit Naalakkersuisoqarfiup allagaanit 3. juli 2014-imeersunut ilanngullugu nassiunneqartumit ilaatigut ersermat G-p paasinninnera – soorlu uanga taamatut paasigiga – unaasoq B-p panimminut akisussaaffik rektor R-imut oqaasiinnartigut tunnius-simagaa. Tamanna imatut paasisariaqarpara rektor R-ip paasinninnera unaasoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermi pisinnaatitaanerup ilaa piffissap taamaalinerani imminut nuussimasoq, matumani sumi najugaqarnissamik aalajangiinisamatut pisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naalakkersuisoqarfiup allagaanit 3. juli 2014-imeersunit aammattaaq erserpoq Naalakkersuisoqarfiup oqarasuaatikkut 1. oktober 2013-imi oqaloqatigiinnermi G-mut malugeqqullugu oqaatigisimagaa G Naalakkersuisoqarfilluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut akuliunnissaminut inatsiseqartitsinikkut sakkussanik pigisaqanngitsut. Naalakkersuisoqarfiup taamatut oqarnera isumaqatigaara.”

Mianersoqqussut

5.9 Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq aamma tunngavilersuineq

Eqqartuussissuserisoq D kattuffik F sinniisuuffigalugu Peqqissutsimut Attavegarnermullu Naalakkersuisoqarfiup sulisut sinniisaanut A-mut napparsimmavissuarmi immikkoortortami sulinermit pissutsinik tusagassiuutinut oqaaseqaateqarsimanerata kinguneranik naalasseriitsuliorsimasutut mianersoqqusummik tunniussinera Ombudsmandimut naammagittaalliutigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup mianersoqqusummik pineqartumik A-mut tunniussisimanera isorisalerujussuusoq. Taamaalilluni Ombudsmandip paasinninnera unaavoq aalajangiineq malittarisassanik pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaanerannut atuuttunik erseqqissumik unioqqutitsinerusoq.

Ombudsmandi aammattaaq isumaqarpoq Naalakkersuisoqarfiup suliamik ataatsimut suliarinninnera – suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq aamma aalajangiinnermut tunngavilersuineq – iluarinangitsuusoq ajuusaarnartuusorlu (oqaaseqaat 17. september 2014-imeersoq 2014-321-0007-imik j.normoqarpoq).

Aviisimi sapaatit akunnerannut saqqummertartumi V-mi [...]imeersumi “Nunat-sinnukarusuttut arlaqanngitsuinnaasut”-mik qulequtaqartumik allaaserisaqartoqarsimavoq. Y-p Napparsimmavissuani immikkoortortaqaarfimmi X-imi nakorsanik immikkut ilisimasalinnik sulisussarsiniarnermi ajornartorsiutit allaaserisami tassani pineqarput. Immikkoortortaqaarfimmi pissutsit sulinermilu atugassarititaasut allaaserisami aammattaaq eqqartorneqarput, matumani Suliffeqarfinnik Nakkutilliisut annersaasoqarsinnaaneranik aamma annersaaniarluni sioorasaarisooqarsinnaaneranik pinaveersaartitseqqusilluni peqqusissuteqarsimanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Allaaserisamit tassanga makku ilaatigut erserput:

“[...]”

Sulisut tatineqartut

Aqutsisut najuutinnginnerannik misigisaq sulisut annertuumik tatineqarnerannik kinguneqarsimasoq immikkoortortaqaqarfimmi sullivimmi avatangiisinut tunngasuni sinnisoq oqarpoq.

- Sulisut tatisimaneqartuaannarput. Ullumikkut aqutsisorineqartutut ajortigisoqarsimanngisaannarpoq, immikkoortortaqaqarfimmi X-imi perorsaasutut atorfilik B oqarpoq.

Piffissami sivirusjaami pissutsit ilungersunarsimanagerat sulisut sinniisaata A-p aamma ilu-moornerarpaa.

- Piffissami sivirusuimi ingerlanerluttoqarsimavoq, aamma aqutsisut ilumoortumik amigaataasimapput. Allaammi ukiut marluk ingerlaneranni, tassa suliassaqaqarfimmik aqutsisoq maanna aqutsisup siulia soraarmalli. Allaanngivippoq attaveqatigiinneq ammuinnaq ingerlasimasoq. A atuagassiamut sapaatit akunnerannut saqqummersartumut V-imut oqarpoq.

Ullumikkut aqutsisuusut sioqqullugit sullivimmi avatangiisit aamma ajornartorsiutaasi-managerat kattuffimmit F-imit taamani nakorsaaneranut aqutsisuusumut C-mut ernu-mernik allakkani 16. marts 2011-mi ullulernerqartuni takuneqarsinnaavoq.

Tassani atuarneqarsinnaavoq sulisunut nakuuserneq nakuusernissamillu sioorasaarisar-neq pitsaaliorniarlugit eqeersimaartumik suliniuteqartoqarnerneq F-imit ernummatigineqartoq.

Mianersortumik isumalluartut

Peqqusissuteqarneq sulinermi pissutsit pitsanngoriaateqarnerannik kinguneqassagunar-poq, aamma sulisut aqutsisullu akornanni.

Sulisummi sinniisaat naapertorlugu pitsanngoriaatinut takussutissaqalaaminerpoq.

- Isumaqarpunga allanngortoqarnera malugisinnaallugu. Qasukkaamisooqarpoq, suleqati-giinnissamullu piumassuseq annertunerulerluni. Kisiannili tamanna oqaatigineqareerpat sulisut aqutsisunut tamakkiisumik tatiginnilernissaannut suli ungaseqaaq, A oqarpoq.”

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup (Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfiup) A allakkatigut mianersoqqussamaarini allakkatigut 2. maj 2014-imeersutigut nalunaarfigaa.

Allakkanit taakkunanga makku ilaatigut erserput:

“Atuagassiami sap. ak. saqqummertartumi V-mi [...]imeersuni napparsimmavissuarmi Y-mi immikkoortortaqaarfimmi X-imi suliffiit pillugu oqaaseqaateqarsimavutit Peqqissutsimut Qullersaqaarfik allakkatigut ilinnut mianersoqqussamaalersillugu.

Mianersoqqussut taanna imaattunik oqaasertaqassaaq:

“Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfiup Peqqissutsimut Qullersaqaarfiup aviisimi sapaatit akunnerannut saqqummertartumi V-mi [...]imi oqaaseqaatitit issuarneqartut pissutigalugit allakkatigut mianersoqqussummik matuminnga tunissavaatit.

Peqqissutsimut Qullersaqaarfiup paasinninnera unaavoq sinniisutut suliassannut ataneqartinneqarsinnaanngitsunik oqaaseqaateqarsimasutit. Tamatumunnga atatillugu suliassaqaarfimmut tassunga atuuttumi “Kattuffinni Peqqinnissaq Pillugu Kattuffinnik suleqateqarnermi peqataasuni, taamaattorli atorfeqartitaasut Peqqissaasut Kattuffiata isumaqatiginninniutigissallugit pisinnaatitaaffeqaarfii ilanngunnagit, isumaqatigiissut imaluunniit atorfiit inissinneqarnissaat pillugit isumaqatigiissut tunngavigalugu suliisunut sinniisit pillugit isumaqatigiissut”-mi § 3, imm. 1 aamma imm. 2 innersuussutigissavavut.

Peqqissutsimut Qullersaqaarfiup oqaaseqaatitit immikkoortortaqaarfimmi X-imi aamma Peqqissutsimut Qullersaqaarfimmi pisortaqatigiinnut iluoorfiginninngitsumik iliuseqarnertut isigaat, tamannalu Peqqissutsimut Qullersaqaarfiup matumuuna qisuariarfigaa.

Mianersoqqussuteqarneq isumaqarpoq qaammatit tulliuttut arfinillit iluanni tamatumma pissuseqataanik unioquttitsisumik iliuseqaqqikkuit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pineqaatissiisoqarnissaa naatsorsuutigisariaqarit.”

[...]” (Atorfeqaarfimmi nutsigaavoq)

Mianersoqqussuteqassamaarneq eqqartuussissuserisup D-p Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Peqqatigiiffik F sinnerlugu allakkatigut 5.

maj 2014-imeersutigit akerliliissuteqarfigaa. Eqqartuussissuserisup D-p ilaatigit oqaatigaa A-p oqaaseqaataasa marluk issuarneqartut arlaat sorleq mianersoqqusisamaanermut tunngaviusimanersoq Naalakkersuisoqarfiup erseqqissarsimanngikkaa. Eqqartuussissuserisup D-p pisortani atorfeqartitaasut annertuumik kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata tamatuma saniatigit tunngavigniarpa, tamatumunngalu atatillugu Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaatai ilaatigit innersuussutigalugit.

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup (Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfiup) A allakkatigit 21. maj 2014-imeersutigit mianersoqquaa. Allakkat taakkua imaasa suliama illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkat imaata annertuutigit assigaat, eqqartuussissuserisullu D-p tusarniaanermut akissutaa Naalakkersuisoqarfiup isumaanik allannortitsinissamut pisutissaqalersitsinngitsoq Naalakkersuisoqarfiup tamatuma saniatigit naatsumik nalunaarutigaa.

Eqqartuussissuserisop D uannut allakkatigit 16. juni 2014-imeersutigit naammagittaalliorpoq.

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigit 25. juni 2014-imeersutigit qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu suliamilu allagaatit uannut nassiteqqullugit. Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik mianerinnineq Naalakkersuisoqarfiup suliama atatillugu mianersoqqusineq sioqqullugu isumaliutersuutaani ilaatinneqarsimanersoq – taamaappallu qanoq annertutigi-sumik ilaatinneqarsimanersoq – pillugu aamma oqaaseqaammini tassani nassuiaateqaqqullugu.

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik suliama allakkatigit 14. juli 2014-imeersutigit oqaaseqaateqarpoq, suliamilu allagaatit nassiullugit. Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataanit makku ilaatigit erserput:

“[...]

1. Suliassamut ataatsimoortumik nassuiaat

Suliassap piviusumik ingerlanera:

Illoqarfimmi Z-imi Napparsimmavissuarmi Y-mi tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortaarfimmi X-imi pissusit pillugit allaaserisq aviisimi sapaatit akunnerannut saqqummertartumi V-mi [...] -imi saqqummersinneqarpoq. Tusagassior tup E-p aqutsisutut nakorsaanerup G-p kajumissaarineratigut immikkoortortaarfimmut pulaarnerata ilaatigullu sulisut sinniisaannik A-mik apersuinissamut periarfissaqarsimanerata kingorna allaaserisq saqqummiunneqarpoq.

Allaaserisap saqqummiunnera sioqqullugu Peqqissutsimut Qullersaqarfimmut misissugassanngorlugu nassiunneqarpoq, Peqqissutsimut Qullersaqarfiup eqqortumik issuarneqarnera qulakkeerniarlugu. Tassunga peqatigitillugu Peqqissutsimut Qullersaqarfiup E kajumissaarpaa A-p eqqortumik issuarneqarnera aamma qulakkeeqqullugu.

Allakkatigut 28. april 2014-imeersutigut, mailikkut [...] nassiunneqartutigut ilaatigut F-imit, A-p sulisutut kattuffianit sinniisut aggersarneqarput, inissisimaler neq oqaluuseriniarlugu. Ataatsimiinnermi aqutsisoqarfiup pisortaata H-p oqaatigaa A-p allakkatigut mianersoqqusummik tunineqarnissaa Peqqissutsimut Qullersaqarfiup isumaliutigigaa. Peqqissutsimut Qullersaqarfiup ataatsimiinnermi aamma ilisimatitsissutigaa issuaanerit saqqummiunneqartut immikkoortortaarfimmi X-imi suleqatigiinnermik siuarsaanerimut naleqqutinngitsut kattuffiup A-mut nalunaarutigissappagit taava isumaliutigineqartut unitsinneqassat. Tamanna A-p kattuffiata kissaatiginngilaa, sulisunut sinniisup kif faanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaanera innersuussutigalugu.

Mianersoqqusiniarnermut atatillugu siunnersoqqulluni ilitseroqqullunilu Aningaasaqarnermik Sulisoqarnermillu Aqutsisoqarfik ulloq 2. maj 2014 atassuteqarfigineqarpoq. Tamanna mianersoqqusiniarnerup oqaatsitigut naleqqussarneranik taamaallaat malitseqarpoq.

Ulloq 2. maj 2014 mianersoqqusiniarneq mailikkut allakkatigullu nalinginnaasutigut A-mut nassiunneqarpoq, tassani allassimalluni aviisikkut allaaserineqartumi siuliani pineqartumi issuaanerit tunngavigalugit Peqqissutsimut Qullersaqarfiup angutip taassuma allakkatigut mianersoqqusummik tunineqarnissaa siunniusimagaa. Tusarniaaneq 9. maj 2014-imut killilerneqarpoq, taamaattorli eqqartuussissuserisup I-p qinnuteqarneratigut ulloq 16. maj 2014-imut sivitsortinneqarluni.

Ulloq 6. maj 2014 Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfimmi [...] tusarniaanermi akissut eqqartuussissuserisumit D-mit, F-imut sinniisumit, A-mut sinniisuumit, tiguua.

Ulloq 13. maj 2014 tusarniaanerup sivitsornera taamaalillunilu mianersoqqusummik tunniussinissaq pillugu aalajangiinerup kinguartinnera F-imit akuerineqarpoq, [...].

Allakkatigut mianersoqqussut A-mut mailikkut 22. maj 2014-imeersukkut nassiunneqarpoq. Ulloq 16. juni 2014 Inatsisartut Ombudsmandiannut naammagittaalliuutip asilinera Peqqissutsimut Pinaveersaartitsinermullu Aqutsisoqarfiup eqqartuussissuserisumit D-mit tiguaa.

Peqqissutsimut Qullersaqarfiup naliliinera:

Peqqissutsimik Pinaveersaartitsinermillu Aqutsisoqarfiup suliassamik saqqummiussinermut siuliani pineqartumut erseqqissaatigissavaa mianersoqqussummik tunniussinissaq pillugu aalajangiisoqarnerani aviisimi allaaserisami pineqartumi issuaanerit kisimik aallaavigineqarmata. Peqqissutsimut Qullersaqarfik isumaqarpoq oqaaseqaatit ima pissuseqartut tusaanngitsuusaarneqarsinnaanatik. Mianersoqqusinermik saamanerusumik qisuariarsinnaaneq isumaliutigineqarpoq itigartinneqarlunili, Peqqissutsimut Qullersaqarfik isumaqarmat A-mit oqaaseqaatit immikkoortortaqaarfimmik aqutsisut aamma Peqqissutsimut Qullersaqarfik eqqarsaatigalugit kanngunarsaanerusut, ilumoortuunngitsut suliffeqarfimmilu tatiginninnginnermik pilersitsisinnaasut.

2. Mianersoqqusinermut atatillugu pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaanerit eqqarsaatigalugu Peqqissutsimut Qullersaqarfiup qanoq eqqarsarsimaneranik nassuiaat

Peqqissutsimut Qullersaqarfik mianersoqqussummik tunniussinermi A-p tamanut ammasumik kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanera sukumiisumik isumaliutigaa, aamma pissutsinik taassuma suliffimminut tunngasunik, Peqqissutsimut Qullersaqarfik tunngaviulluinnartumik isumaqarmat pisortani atorfeqartitaasut nunami innuttaasut allat tamaasa naligalugit kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaasut. Peqqissutsimut Qullersaqarfik taamaattoq aamma isumaqarpoq kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarneq tamatigut akisussaaffilimmik pisartuq, tassungalugu atatillugu sulisitsisumut tatiginartuunermik pisussaaffik oqimaatsuusoq.

Maannakkut inissisimanermi immikkoortortaqaarfimmi X-imi napparsimasut atugaat pillugit tusagassiutinut oqaaseqarsinnaanera akerlerineqanngitsoq A-p Peqqissutsimut Qullersaqarfimmit nalunaarut tiguaa, soorlu Ombudsmandimut naammagittaalliuummi allassimasoq. Erseqqissarneqassaaq atuagassiami sapaatit akunnerannut saqqummertartumi V-mi tusagassiortup immikkoortortaqaarfimmi X-imi sulisut oqaloqatiginissaat kisaatigimmagu, tamannalu oqaatigineqartut akuerineqarluni. Taamaattumik A Peqqissutsimut Qullersaqarfiup imaluunniit immikkoortortaqaarfimmik aqutsisut tungaannit oqaaseqarnissaminut siumoortumik killilersugaanngilaq.

Oqaaseqaatit suliame pineqartumi tusagassiuutitigut saqqummiunneqartut Peqqissutsimut Qullersaqarfiup isumaa malillugu pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarfisinnasaattut akuerineqarsinnaanngillat. Pingaartumik maannakkutut inissisimanermi, tassani sulisut sinniisaat, immikkoortorta qarfimmik aqutsisunik assigiinngisorpassuartigut qanimut suleqateqartoq pineqartillugu.

[...]

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa eqqartuusissuserisumut D-mut tusarniaatitut allakkatigut 16. juli 2014-imeersutigut nas-iuppara, taannalu e-mailikkut 3. september 2014-imeersuklut suliame allanik oqaaseqaatissaqarnani nalunaaruteqarpoq.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliame matumani pineqartoq tassaavoq A-p aviisimut sapaatit akunnerannut saqqummertartumut V-mut oqaaseqaatai imaannersut Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik taakku pissutigalugit mianersoqqussuteqarsinnaalluni. Apeqqut taanna immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik isummerfigaara.

Mianersoqqussutilli inatsiseqartitsinikkut suussusia aallaqqaasiutitut immikkoortumi 2-mi naatsumik isummerfigaara.

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliassat suliarineqartarnerat pillugu malittarisassanik nalinginnaasunik, matumani suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq aamma tunngavilersuisarneq pillugit malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, atuinera immikkoortumi 4-mi isummerfigaara.

Sulinermut atatillugu mianersoqqussut suliame matumani “Peqqissutsimik Pina-veersaartitsinermillu Aqutsisoqarfimmit” tunniunneqarpoq. Oqaatigaara Aqutsisoqarfik taanna Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ataani oqartussaasutut nammineertutut isigineqarsinnaanersoq oqaaseqaammi matumani isummerfiginngikkiga, tassami Aqutsisoqarfiup aalangiineraata Naalakkersuisoqarfimmut naammagittaalliuutigineqarsinnaanera Aqutsisoqarfiup Naalakker-

suisoqarfiup ataani oqartussaasutut nammineertutut isigineqarnerata nassatarisussammagu. Taamaalillunga Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfillu oqartussasutut taannaasutut (Naalakkersuisoqarfittut) ataasiusut Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera – massakkut – tunngavigaara.

Oqartussaasunik ilusilersuineq pillugu ajornartorsiut eqqarsaatigalugu 2013-imi nalunaarutinni immikkoortoq 6.1 innersuussutigaa. Taanna pillugu oqaatigaara Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata allakkatigut 24. marts 2014-imeersutigut nalunaarfigigaanga qitiusumik allaffeqarfissuarmi oqartussaassutsimik ilusilersuineq Naalakkersuisoqarfiup ataatsimut isigalugu misissorniaraa, apeqqullu taanna Naalakkersuisoqarfiup 2014-ip ingerlanerani qulaajarniaraa.

2. Mianersoqqussutip inatsiseqartitsinikkut suussusia

Sulinermut atatillugu mianersoqqussutit inatsiseqartitsinikkut tunngavigisat assiginningsut marluk tunngavigalugit tunniunneqarsinnaapput, tassalu naliliineq tunngavigalugu aamma naalasseriitsuliorneq pissutigalugu.

Naliliinikkut qisuariarneq naliliinikkut mianersoqqusinertut ittoq tassaavoq suli-sitsisup aqutsisinnaatitaanerata nalinginnaasup piviusunngortinneqarnera, sulif-fiup nalinginnaasumik ingerlanerata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu, matu-mani suliassanik isumaginninneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Taamaalilluni naliliinikkut qisuariarneq assersuutigalugu atorfeqartitaasup atorfimminik inger-latsinissaminut naleqquttuuneranik naliliineranut atatillugu imaluunniit suleqa-tigiinnermi ajornartorsiutit nalinginnaasut pakkersimaarniarlugit atorneqarsin-naavoq.

Naalasseriitsuliorneq pissutigalugu qisuariarneq (pineqaatissiineq) naalasseriitsu-liorneq pissutigalugu mianersoqqusinertut ittoq tassaavoq sulinermut atatillugu unioqquitsiniviup – assersuutigalugu atorfeqartitaasup nipangiussisussaatita-nerminik unioqquitsinerata – atorfeqartitaasup annikinnerpaaffiatigut mianer-suaalliorneratut isigineqarsinnaasup nassatarisaanik qisuariarneq.

Sulinermut atatillugu mianersoqqussut – naliliinikkut imaluunniit naalasseriitsu-liortoqarnera pissutigalugu pisoq – tassaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnertut aalajangiineq, tak. inatsimmi tassani §

2, imm. 1, taamaattumillu inatsimmi tassani malittarisassat (ass. suliame ilua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat) malinneqassaput. Tamatumunnga tunngaviusoq tassaavoq mianersoqqussutip unioqqutitseqqinnermi sunniuteqarsinnaanera, taamaalillunilu pisut qanoq issusiat apeqqutaatillugu sulineq pillugu kingusinnerusukkut suliame sulinermit tunngasumi toqqaannartumik ilaasinnaanera; mianersoqqussut allatut oqaatigalugu inatsiseqartitsinikkut qilersuisuusumik sunniuteqarpoq.

Oqaaseqaatiga 24. april 2014-imeersoq (2011-320-0001-imik j. normoqartoq) nittartakkanni tamanut saqqummiumneqarsimasoq 2014-imilu ukiumoortumik nalunaarutinni ilanngunneqartussa qammattaq innersuussutigaa.

Suliame matumani pineqartoq tassaavoq mianersoqqussutip pisoq – tassalu avii-simut sapaatit akunnerannut saqqummertartumut V-mut oqaaseqaateqarneq - tunngavigalugu A-mut tunniunneqarsimanera, oqaaseqaatillu Peqqissutisimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit tassunga avoqqaarinnissutigineqarnerat, tassa ilumoorfiginnittussaataanermik unioqqutitsinertut, tak. immikkoortoq 3. Taamaalilluni uanga paasinninnera unaavoq mianersoqqussut naalaseriitsuliortoqarnera pissutigalugu tunniunneqarsimanera qularutissaanngitsoq.

3. A-p pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat tunngavigalugu oqaaseqaateqarnissamut periarfissaa

3.1. Aallaqqaasiutitut oqaaseqaatit

Pisortani atorfeqartitaasut innuttaasutut allatulli Tunngaviusumik Inatsimmi § 77-imi aamma Inuit Europami Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissummi artikel 10-mi kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkani pineqartunut ilaatinneqarput.

Aalajangersakkanit taaneqartunit ersertutut kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq piunasaqaatitaqanngivissunngilaq. Taamaalilluni kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq aalajangersakkatigut taakkunatigut akuerineqartoq aalajangersimasutigut killissalersorneqarsinnaavoq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat pillugu inatsiseqartitsinerup pisariitsumik eqikkarniarnera ajornakusoortuuvoq, matumani kiffaanngissuseqarnermi tassani killissaliussat ilanngullugit eqqarsaati-

galugit. Pisortanili atorfeqartitaasut eqqarsaatigalugit sulinermut atatillugu kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq pingaarnertigut isigalugu nipangiussisussaataitaaneq tunngavigalugu killissalersorneqartutut isigineqartariaqarpoq (ass. tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 27, tak. pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1 aamma imm. 3 kiisalu §§-it 52-imit 54-imit), ilumoorfiginnittussaataitaaneq (tak. Folketingip Ombudsmandiata 1987-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernerit 237 tulliilu) aamma atorfimmuut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaaqat (tak. Anders Jørgensenip atuakkiaani “Decorumkravet for præster”-mi 2011-meersumi quppernerit 74 tulliilu, innersuusutitallit) tunngavigalugit. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi suliamut atatillugu oqaaseqaatinik taaneqartartut aammattaaq pineqartunut ilaatinneqanngillat, tassa oqaaseqaatit suliamut atatillugu oqaatigineqartut.

Suliat kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerup killissaamik unioqquutitsinerusinnaasunut tunngasut erseqqilluinnartumik aamma kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq naleqartitatut tunngavittulluunniit mianerilluinnarlugu aalajangiivigineqartariaqarput. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaaneq inuiaqatigiinnut tamat oqartussaaqataanerannik inatsiseqartitsinermillu tunngaveqartunut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq.

3.2. Ilumoorfiginnittussaataitaaneq

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup A-mut aalajangiinera 21. maj 2014-imeersoq (kiisalu Naalakkersuisoqarfiup uannut oqaaseqaataa) imatut paasivara Naalakkersuisoqarfik isumaqartoq A oqaaseqaateqarnermigut ilumoorfiginnittussaataitaanermik unioqquutitsisimasoq.

Ilumoorfiginnittussaataitaaneq ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi taamaassorinninneq tunngavigalugu sulisussaataitaanerup pisortani atorfeqartitaasunut pingaarnertut pisussaaffiit pingasut allat tassaapput nipangiussisussaataitaaneq, naalattussaataitaaneq aamma atorfimmuut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaaqat (decorum officiale-krav). Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernerna 188-imi tulliininilu Kaj Larsenip allaaserisaa innersuusutigaa.

Folketingip Ombudsmandiata 1987-imi nalunaarummini (quppernemi 237-tulliiniilu), aamma tak. Folketingip Ombudsmandiata 1995-imi nalunaarutaa (quppernerit 381-tulliilu) aamma Justitsministereqarfiup pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerit pillugu ilitersuusua nr. 87, 14. september 2006-imeersoq, ilumoorfiginnittussaataaernerup kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermut killissalersuisutut qanoq ililluni sunniuteqarsinnaanera sukumiinerusumik isummerfigaa. Taamaalilluni Folketingip Ombudsmandiata makku oqaatigai:

“[...] ilimagineqarpoq pisortani oqartussaasut pisuni immikkut ittuni iluminni aalajangiiniarnerisa suliarinnissinnaassuseqarnerisalu pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannik killissaliineq nassatarisinnaagaat. Immikkut killissaliinerit taamaattut qaqugukkut, qanoq annertutigisumik pisortanilu atorfeqartitaasunut sorlernut atuuttarnersut sukumiilluinnartumik allaaserissallugu ajornarunarpoq. Isummali pingarnerit arlallit oqaatigineqarsinnaapput:

1. Killissaliinerni taamaallaat ilaatinneqarput pineqartut namminneq suliassa qarfiisa iluini suliat pillugit oqaaseqaatit. Pisortani atorfeqartitaasut innuttaasutut allatulli ingerlatsiveqarfinni ulluinnarni sulinerminni attuumassuteqarfiginngisaminni suliat pillugit oqaaseqaateqarnissaminnut kiffaanngissuseqarput.
2. Nammineq suliassa qarfigisap iluani oqaaseqaateqarnermi pineqartoq oqartussaasup aalajangiiniarnerani suliaminut ilaatillugu sukumiisumik peqataasimanersoq (peqataanersorluunniit) aalajangiisuvoq. Killissalersuinerni atorfeqartitaasut naalakkersuinikkut aqutsinikkulluunniit aalajangiisartunut ungasissuni sulisut nalinginnaasumik ilaatinneqassanngillat.
3. Oqaaseqaateqarnek aalajangiineq sioqqullugu aalajangiinerulluunniit kingornatigut pisimanersoq apeqqutaavoq. Suliap aalajangiivigineqannginnerani oqaaseqaateqarsinnaanermut periarfissaq – nammineq ilumi aalajangiiniarnerup illersorneqarnissaa eqqarsaatigalugu – kingusinnerusukkut oqaaseqaateqarsinnaanermut periarfissamit annikinneruvoq.
4. Pisortani atorfeqartitaasut namminneq suliassa qarfigisamik iluini, apeqqutip atorfeqartitaasup siunissami pissutsinut atorfeqartitaaneranut sulineranullu tunngasunut annertuumik pingaaruteqarfigisinnaasaanut, atugassiissutit pillugit apeqqutip pillugit oqaaseqaateqarnissaminnut annertuumik kiffaanngissuseqarnerat periaaseq maallilugu aalajangersimavoq.

Pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaaneranni killissaliunneqartut akuerineqassappata pissutissat oqimaalutaanermi immikkut oqimaassuseqartut ilaatigut piumasqaataanerat, pissutissallu taakku taamaallaat sulisut qitiusumik inissisimasut aalajangiinerup assortuussutigineqartup pilierartorerani peqataasut peqataasimasulluunniit eqqarsaatigalugit nalinginnaasumik piusarnerat qulaani oqaatigineqartut nassataarat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Qulaani oqaatigineqartuni takuneqarsinnaasutut ilumoorfiginnittussaatitaanerup pisortani atorfeqartitaasup kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanera taamallaat pisuni immikkut ittuni – aalajangiiniarnerinnarmullu atatillugu – taamaalluni killissalersinnaavaa. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermi killissaliunneqartut akuerineqassappata pissutissat oqimaalutaanermi immikkut oqimaassuseqartut attuunnissat ilaatigut piumasqaataavoq, pissutissallu taakku taamaallaat sulisut qitiusumik inissisimasut aalajangiinerup assortuussutigineqartup pilierartorerani peqataasut peqataasimasulluunniit eqqarsaatigalugit nalinginnaasumik piusarput.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq A-p Napparsimmavissuarmi Y-mi immikkoortortaqarfimmi X-imi pissutsit sulinermi avatangiisinut tunngasut pillugit ataatsimut oqaaseqaateqarsimanera.

Uanga paasinninnera unaavoq oqaaseqaatit taakkua aalajangiiniarnerup ilaatut ilaanginnerat pissutigalugu ilumoorfiginnittussaatitaaneq A-mut pisortani atorfeqartitaasumut atuuttoq A-p naalasseriitsuliorneq pissutigalugu pineqaatissinneqarneranut tunngaviutinneqarsinnaanngitsoq.

3.3. Kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanermit killissaliissutit allat Immikkoortumi 3.1-imi oqaatigineqartut pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerat nipangiussisussaataanermit aamma atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartunik tatiginassuseqartumillu pissuseqarnissamut piumasqaammit (decorum officiale-krav) killissalerneqarsinnaavoq. A-p oqaaseqaatai pisussaaffinnik taakkuninnga unioqutitsisuisinnaanersut naatsumik isumaliutersuutigaara.

Uanga paasinninnera unaavoq manna erseqqilluinnartoq, tassalu A taamatut oqaaseqaateqarnermigut nipangiussisussaataanerminik unioqutitsisimanngitsoq. Pissutsit suliffimmi avatangiisinut ataatsimut tunngasut qaqutiginnaq isertuus-

sassaasartussaallutillu nipangiussisussaataaneq pillugu malittarisassani pineqartunut ilaatinneqartartussaapput. Aamma oqaatigaara uanga paasinninnera unaamat, tassalu A-p aviisimit sapaatit akunnerannut saqqummertartumit V-mit apersorneqarnera immikkoortorta qarfiup pisortaqatigiivisa akuersinerisigut pisimasoq.

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussani kommuninilu tjenestemandit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 21-mi, 18. december 2003-meersumi § 12, imm. 1-imi oqaaseqaatigiit aappaasigut aalajangersarneqarpoq tjenestemandi atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaataasumik eqqortitsisinnaanini sulinermini sulinermilu avataani takutissagaa. Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissuseqarnissamik piumasaqaat taanna (decorum officiale-krav) tjenestemandiunngitsunut aamma atuuppoq, inatsiseqartitsinikkut tunngavik inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq tunngavigalugu, ass. tak. Jørgen Mathiasenip atuakkiaani “Forvaltningspersonellet – tjenestemænd og overenskomstansatte”-mi 2000-imeersuni quppernerit 94 tullialu, kiisalu Hans Gam-meltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersuni quppernermi 195-imi Kaj Larsenip allaaserisaa.

Oqaaseqaatit atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaammik unioqputitsisuusinnaasut tassaagajuttartussaapput oqaaseqaatit ilutsimikkut nalinginnaasumillu paasinnittarneq tunngavigalugu akuerineqarsinnaasussaannngitsut.

Oqaaseqaatit isummanik nalinginnaasumik saqqummiussisut taamaallaat pisuni immikkut ittuni atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersornissamik piumasaqaammik unioqputitsisuusinnaapput. Suliami matumani pineqartoq tassaavoq A-p napparsimmavissuarmi Y-mi immikkoortorta qarfirmi X-imi ataatsimut pissutsit sulinermi avatangiisinut tunngasut pillugit oqaaseqaateqarnera. Oqaaseqaatit taakku nalinginnaasumik paasinninneq tunngavigalugu atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammut A-mut atuuttumut qanoq ilillutik nanertuutaasinnaanerit, tassa imaappoq atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartunik tatiginassuseqartumillu pissusilersornermik takutitsisuusinnaanerit, takujuminaappoq.

3.4. A-p sinniisutut sulinera

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinermini 21. maj 2014-imeersumi Kattuffinni Peqqinnissaq Pillugu Kattuffimmik suleqateqarnermi peqataasuni, taamaattorli atorfeqartitaasut Peqqissaasut Kattuffiata isumaqatiginninniutigissallugit pisinnaatitaaffeqarfii ilanngunnagit, isumaqatigiissut imaluunniit atorfiit inissinneqarnissaat pillugit isumaqatigiissut tunngavigalugu sulisunut sinniisut pillugit isumaqatigiissummi § 3, imm. 1 aamma imm. 2 ilaatigut innersuussutigai.

Isumaqatigiissummi taaneqartumi § 3 imaattunik oqaasertaqarpoq:

“§ 3. Sinniisup sulinera.

Sinniisup kattuffinnut Naalakkersuisunullu pisussaaffia tassaavoq suliffimmi pissutsinik eqqissisimanartunik siuarsaanarluni allanngutsaaliuiniarlunilu pitsaanerpaamik iliuuseqarnissaq. Pisussaaffiup taassuma pissuseqataa Naalakkersuisut taakkualu sinniisaata pisussaaffigaat.

Imm. 2. Sinniisooq atorfeqartitat qinersisigisani sinnerlugit oqaaseqartartutut aamma atuuppoq, taamaattuusutullu atorfeqartitaasut siunnersuutaannik, inassuteqaataannik naammagittaalliuutaannillu suliffeqarfiup pisortaqatigiivinut saqqummiussisinnaalluni kiisalu suliffigisami pineqartumi apeqqutit isumaqatiginninniutigisinnaallugit.

[...]” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Eqqartuussissuserisup D-p aamma oqaatigisaatut Folketingip Ombudsmandiata sinniisooq tusagassiuutinut kommunip ikiuisarnermut immikkoortortaqarfiani pissutsit sulinermut tunngasut pillugit oqaaseqaateqarsimasooq pillugu suliaq 1995-imi nalunaarummini (quppernerna 381-imi tulliini) isummerfigaa. Suliap taaneqartup suliaq manna assigisorujussuuaa. Folketingip Ombudsmandia suliami tassani imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“Sinniisut pillugit malittarisassat [suliami matumani malittarisassat atorneqartut asserluinnaannik oqaasertaqartut, uanga ilanngussara] kommunip tunngaviginiagai isumaqatigiissutikkut (overenskomst) akuerineqarsimapput, taamaalillutillu pisortat pillugit inatsiseqartitsinertut pissuseqaratik.

Uanga paasinninnera unaavoq aalajangersakkat qulaani issuarneqartut sinniisoqartitsinermik aaqqissuussinikkut anguniagassatut atituumik oqaasertalernerqarsimasutut paasariaqartut. Aalajangersakkat tamatuma saniatigut suliami illua'tungeriit sulinermit sunik anguniagaqarlutik peqataasarnissaat pillugu ilitersuummik aalajangersimasumik imaqarput.

Uanga paasinninera unaavoq sinniisunik soraarsitsinissamut periarfissaq sinniisullu pi-sussaaffii pillugit malittarisassat kiisalu suleqatigiinnermut ataatsimiititaliani ilaasortat pillugit malittarisassat apeqqummut pineqartumut sunniuteqanngitsut.

Sinniisut aamma suleqatigiinnermut ataatsimiititaliani ilaasortat pisortani atorfeqarti-taasutut allatut tamanut ammasumik oqaaseqaateqarnissaminut periarfissaqanngin-nerannik ilimaginninneq uanga paasinninnera malillugu atuakkianit piusunit periaat-simillu ikorfartorneqanngilaq, aalajangersakkallu taaneqartut oqaasertaannit aamma ikorfartorneqaratik.

Malittarisassanik isumaqatigiissutaasunik taamaattunik unioqquittisisimaneraanernut atatillugu qisuariaatit sulineq pillugu inatsiseqartitsinermi ingerlatseriaaseq aqqutigalugu aamma qulaajarneqartariaqarput, sulisitsisup pisinnaatitaanerani ilaasutut suliso-qarnek pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu qisuariarnikkuunngitsoq.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqartariaqarpoq kiffaanngissuseqarluni tigussaasu-tigut oqaaseqaateqarsinnaatitaanermik killissalersuisoqassappat tamanna inatsiseqartit-sinikkut qularnaatsumik tunngavissaqartutut ilimagineqarpat aatsaat pisinnaasoq, tak. Folketingip Ombudsmandiata 1983-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupp. 248 (pingaartumillu qupp. 250) aamma Lars Nordskov Nielsenip allaaserisaa "Responsum om offentligt ansattes ytringsfrihed – med særligt sigte på overenskomstansatte DJØF'ere", DJØF-ip atuagassiaani nr. 22/1987-imi qupp. 7-imi tamanut saqqum-miunneqartoq.

Tamakku tunngavigalugit isumaqarpunga kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsin-naatitaaneq sinniisut pillugit malittarisassatigut killissalersorneqarsimasoq isumaqassal-luni tunngavissaqanngitsoq." (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Folketingip Ombudsmandiata inatsiseqartitsinermik paasinninnera taanna ta-makkiisumik ilalersinnaavara.

Uanga tamatuma kingornatigut paasinninnera unaavoq sinniisut pillugit malitta-risassat Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup tunngaviutin-niaga A-p malittarisassat atuuttut tunngavigalugit suut atuunnerat eqqarsaatiga-

lugu kiffaanngissuseqarluni oqaaseqaateqarsinnaatitaanerata killissalersorniarneqarnerani tunngaviusinnaanngitsut, tak. immikkoortoq 3.1.

3.5 Eqikkaaneq

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalackersuisoqarfiup A-mik aviisimut sapaa-tit akunnerannut saqqummertartumut V-mut oqaaseqaateqarsimanera pillugu naalasseriitsuliorsimasutut mianersoqqusisimanera qulaani taaneqartut tunngavigalugit isorisarialerujussuartut isigaara. Uanga paasinninnera unaavoq aalajangiineq malittarisassanik pisortani atorfeqartitaasut kiffaanngissuseqarlutik oqaaseqaateqarsinnaatitaanerannut atuuttunik erseqqissumik unioqputitsinerusog.

4. Naalackersuisoqarfiup suliamik suliarinninnera

Qulaani immikkoortumi 2-mi oqaatigineqartutut sulinermi naalasseriitsuliorneq pissutigalugu mianersoqqusineq tassaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnertut aalajangiineq.

Tamatuma pineqartutut pineqaatissiinermi suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat malinneqartussaanerata nassataraa, matumani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasoqartussaana (inatsimmi § 19) aamma tunngavilersuisoqartussaana (inatsimmi kapitali 6, §§-it 22-mit 24-mut) ilanngulugit eqqarsaatigalugit.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffik pillugu inatsisikkut aalajangersagaanngitsumik malittarisassa (inatsiseqartitsinikkut tunngavik) naalasseriitsuliorneq pissutigalugu mianersoqqusinermi malinneqartussaagunarpog, tak. Niels Fengerip atuakkiaani "Forvaltningsret med kommentarer"-mi 2013-imeersumi quppernerit 520 tullialu. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffeqarnerup manna nassataraa, tassalu oqartussaasup (suliami pissusiviusut pillugit tusarniaanerup saniatigut, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19) atorfeqartitaasog suliamik paasinneqqarnini pillugu ilisimatissagaa, matumani inatsiseqartitsinermik paasinninneq kiisalu – suliami uppernarsaasersuineq pillugu apeqqutinik piosoqarpat - oqartussaasup uppernarsaatinik naliliiviginninnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tak. Niels Fengerip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 518 tullialu.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat aamma tunngavilersuisarneq pillugu malittarisassat suliap sapinngisamik pitsaanerpaamik paasissutissartalorsorneqarnissaa suliamilu eqqortumik inatsisinillu unioqqutitsisuunngitsumik aalajangiisoqarnissaa qulakkiissavaat.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkamini aamma aalajangiinermini ilumoorfiginnittussaataitaanermut innersuussuteqarsimanagera, tamanna sukumiinerusumik itisilernagu.

Uanga paasinninnera unaavoq ilumoorfiginnittussaataitaanerup tunngaviata imarisaatalu sukumiinerusumik oqaatigineqannginnerat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassamik inatsisikkut aalajangersagaanngitsumik aamma suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24-mik unioqqutitsinerusooq, tassuunami aalajangersarneqarmat tunngavilersuut inatsiseqartitsinermi malittarisassanut aalajangiinermi tunngavigineqarsimasunut innersuussummik imaqaasooq (tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni siusinnerusukkut taaneqartumi 2002-meersumi qupperneq 558). Suliami matumanisut ittumi inatsiseqartitsinermik naliliinerup malittarisassaq inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq tunngavigalugu piffiani ilumoorfiginnittussaataitaanerup erseqqissarneqarnera suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerup aalajangiinerullu paasineqarnissaannut immikkut pingaaruteqarpoq.

A-p oqaaseqaatigisimasaanik allaaserinninnermi suliamut atatillugu mianersoqqussuteqarnissamut pissutissaqalersitsisumi oqaatigineqartut "oqaaseqaatitit isuarneqartut pissutigalugit", "sinniisutut suliasannut ataneqartinneqarsinnaanngitsunik oqaaseqaateqarsimasutit" aamma "oqaaseqaatitit [...] pisortaqatigiinnut ilumoorfiginninngitsumik iliuuseqarnertut isigaat" suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 2-mi aamma § 24, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaanni suliami pissusiviusunik naliliinermillu aalajangiinermut sunniuteqartunik paasissutissiineq pillugit aalajangersakkat tunngavigalugit tunngavilersuutitut amigarluinnartut aammattaaq isigisariaqarpakka. Allaaserinneq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassamik eqqortitsissaguni aammattaaq amigarluinnarpoq.

Aammattaaq malugaara eqqartuussissuserisup D-p suliami illua'tungiusutut – pissutissaqarluinnartumik - saqqummiussai Peqqissutsimut Attaveqarnermullu

Naalackersuisoqarfiup aalajangiinermini isummerfiginngilluinnarsimagai, oqaatigiinnarluguli “Tusarniaanermulli akissut taanna [Naalackersuisoqarfiup] isum-maminik allangortitsinissaanut pissutissaqalersitsinngilaq, [...]”.

Suliami illua'tungiusup sinniisaata illua'tungiusup saqqummiusnaanik il.il. tama-nik tunngavilersuummi pulaffigininnissaq nalinginnaasumik pisussaaffiunngi-laq, saqqummiussalli pineqartumut attuumassuteqarpata taakku tunngaviler-suummi eqqaaneqassasut naatsorsuutigineqartarpoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi qupper-nermi 562-imi Hans Gammeltoft-Hansenip allaaserisaa.

Uanga paasinninnera unaavoq tamanna suliami matumani pisimasariaqaraluar-toq.

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalackersuisoqarfiup suliamik suliarinnin-nera ataatsimut isigalugu naammaginangitsutut ajuusaarnartutullu isigaara.”

Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalackersuisoqarfiup e-mailikkut 30. oktober 2014-imeersukkut nalunaarfigaanga A-p sulinermut atatillugu mianersoqquneqar-nera Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaatima nassatarisaanik tunuartissimagaa.

Naalackersuisoqarfik allakkatigut 4. november 2014-imeersutigut nalunaarfigaara oqaatigineqartoq tusaatissatut tigugiga, suliamilu tamatuma kingornatigut anner-tunerusumik iliuseqaqqinnianningsunga.

Aalisarneq - tapersiissutit

5.10 Aalisariutip isaterneqarneranut tapiissutinit ilanngaassineq. Ilan-ngaassinermut atatillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq. Ilitersuisusaaatitaneq

A-p aalisariumminik isaterinissamut tapiiffigineqarnissani Aalisarnermut, Pi-niarnermut Nunaleriner-mullu Naalackersuisoqarfimmu qinnutigisimavaa. Naalackersuisoqarfiup tapiissutit taakkua tunniunneqarnerannut atatillugu malugaa A imminut qularnaveeqqusiivigisutut Naalackersuisoqarfimmu

taarsigassarsianik arlalinnik akilerneqarsimannngitsunik akiitsoqartoq, Naalakkersuisoqarfille isaterinerissamut tapiissutininit tamarmiusunit tamatuma nassatarisaanik ilanngaassilluni.

Naalakkersuisoqarfiup aalisariummik isaterinermut tapiissutininit ilanngaassinermut atatillugu pisassarisanik piunasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsiner-mi sukumiisumik akiliisarneq pillugu malittarisassat pillugit isumaliutersuu-teqarsimannnginnera taamaalillunilu aalisariummik isaterinermut nammi-nermut tapiissutitut naatsorsuunneqartut ilaannit inatsisikkut tunngavissa-qannngitsumik ilanngaassisimanera Ombudsmandip ajuusaarnartutut isigaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat nali-nginnaasut tunngavigalugit ilanngaassineq suliassat sularineqartarnerat pil-lugu inatsimmi aalajangiinermik oqartarnertut aalajangiinerunngitsoq, taa-maattumillu suliama illua'tungiusup isumaanik inatsit taanna tunngavigalugu tusarniaasoqarsimasussaannngikkaluartoq. Ombudsmandili pisumi nalileereer-luni isumaqarpoq A suliama illua'tungiusutut isumaanik ingerlatsinermi ileq-qorissaarneq tunngavigalugu tusarniaavigineqarsimasariaqaraluartoq. Om-budsmandi aammattaaq isumaqarpoq A isaterinissamut tapiissutinik qinnu-teqarnerminut atatillugu Naalakkersuisoqarfimmit ingerlatsineq pillugu inat-siseqartitsinermi ilitersuisussaatitaanermik tunngavik tunngavigalugu ilitser-sorneqarsimasariaqaraluartoq, matumani ilanngaassivigineqarnissamik piu-masaqaateqarfigneqarsinnaanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, taamatumi ilitersuineq pissusissamisoorsimassagaluarmat (oqaaseqaat 3. oktober 2014-imeersoq 2014-813-0009-mik j.normoqarpoq).

F ApS Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit (taamanikkut Aalisarnermut Piniarnermullu Pisorta qarfiusumit) 2006-imi 2007-imilu inuussutissarsiutitigut tapersiissutininit pingasoriarluni taarsigassarsivoq, aalisariummik pisinissamut iluarsaassinissamullu kiisalu aalisarnermi atortussanik assigiinngitsunik pisinissamut atugassanik.

F ApS-imi pisortaasoq A kisimilu piginnittuusooq taarsigassarsinernut taakkunun-ga peqatigitillugu imminut qularnaveeqqusiivigisussatut inissippoq, taannalu tunngavigalugu “[F ApS-ip Naalakkersuisoqarfimmut] sukkulluunniit akiitsorisin-naasaanut tamanut” qularnaveeqqusiisunngorluni (akiitsunut tamanut qularna-veeqqusiisuunermik taaneqartartumik).

F ApS 2008-mi akiliisinnaajunnaarpoq. Imaattoq paasivara, tassalu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup pisassarisani suliffeqarfiup akiliisinnaajunnaartup pigisaanut nalunaarutigisimagai, pigisalli suliarineqarnerat akiitsoqarfiusut pisassarisasa ilaannik taakkununga tunniussinani inaarlugu suliarineqarsimasoq.

Akiitsut sinneri Naalakkersuisoqarfiup akilersinniarsimanerai Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup A-llu imminut qularnaveeqqusiisuuffiusutut isumaqatigiinnngissutigaat. Suliamili allagaatit aallaavigalugit imaaliannaq takusinnaavara akiitsut piffissami sivisoorujussuarmi eqqaasitsisutigineqarsimanngitsut. Naalakkersuisoqarfiup A allakkatigut 13. juli 2011-meersutigut nalunaarfigaa akiitsut sinneri akilersinniagassanngorlugit nasiunneqarsimasut. A oqarpoq allakkat taaneqartut tigusimanngikkini, allakkallu normumik kukkusumik normulerlugit nassiunneqarsimanerat innersuussutigalugu. Akiitsut tamatuma kingornatigut akilersinniarneqarsimanersut, taamaattoqarsimappallu qanoq iliorluni akilersinniarneqarsimanersut takujuminaatsippara.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik A-p qinnuteqarnera tunngavigalugu A-p aalisariutaataata nammineq pigisaata isaterneqarnissaanut tapiissuteqartoqassasoq allakkatigut 5. juli 2013-imeersutigut aalajangiivoq. Tapiissutit aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq tunngavigalugu akuersissutigineqarput. Tapiissutit 1,5 mio. kr.-t missaannut amerlassusilerneqarput.

Pissutsit imatut paasisariaqarpakka suliat inuussutissarsiornermut tapersiissutitut taarsigassarsianut aamma isaterinermut tapiissutinut tunngasut Naalakkersuisoqarfimmi immikkoortortaqaarfinit assigiinnngitsunit marlunnit suliarineqartartut, taamaalilluni A-p (imminut qularnaveeqqusiivigisutut) Naalakkersuisoqarfimmut akiitsui immikkoortortaqaarfiup isaterinermut tapiissutinik akuersissutiginnittup tapiissutinik tunniussinermi aatsaat malugisimagai.

A-p eqqartuussissuserisua Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup e-mailikkut 3. december 2013-imeersukkut nalunaarfigaa A-p akiitsui malugineqartut, tamannalu isaterinermut tapiissutinik tunniussineq eqqarsaatigalugu sunik kinguneqassanersoq Naalakkersuisoqarfiup sukumiinerusumik misissorniaraa.

A-p eqqartuussissuserisua Naalakkersuisoqarfiup e-mailimut taaneqartumut uigiullugu e-mailikkut 5. december 2013-imeersukkut nalunaarfíga isaterinermut tapiissutit tunniunneqartut 1,5 mio. kr.-t missaat A-p inuussutissarsiornermut tapersiissutit taarsigassarsiaanut akiitsut sinnerisa 3 mio. kr.-t sinneqartut matussutissaasa ilaattut ilanngaatigineqartut.

A-p uannut naammagittaalliuutaa tunngavigalugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 20. maj 2014-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara oqaaseqaammuni pisassarisanik piumasaqartarneq pillugu inatsiseqartitsiner-mi ilanngaassinertaqanngitsumik akiliisarneq pillugu malittarisassat pillugit sunik isumaliutersuuteqarsimanini kiisalu ilanngaassinermi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsiner-mi aalajangiinermik oqartarneq pillugu sunik isumaliutersuuteqarsimanini pillugit aamma nassuiaateqaqqullugu.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik uannut allakkatigut 9. juli 2014-imeersutigut oqaaseqaateqarpoq. Oqaaseqaammit ilaatigut makku erserput:

“[...]

Isaterinissamik qinnuteqaatip suliarineqarnerani soq akiligassanut kinguaattoorutit paassutissiissutigineqarsimannginnerannut pissutaavoq inuussutissarsiutinut tapersiisarnermut suliassanik suliaqartartup suliamik suliarinnittup taamanikkut A-p isaterinissamut tapiissuteqartoqarnissaanik qinnuteqaataata suliarineqarnerani napparsimasimanagera. Tassungaa atatillugu oqaatigineqassaaq qinnuteqaatip suliarineqarnerani suliaq akiliisitsiniartarfimmu nassiunneqarneraniit ukiut marluk ingerlareersimammata. Tamatuma kinguneraa aatsaat Naalakkersuisoqarfik isaterinermut tapiissutinik akilersuilluni aallartereersoq pissutsit tamakku saqqummerseqqinneqarmata illua'tungerisallu isaterinissamut tapiissutissanik qinnuteqaataanut atatillugu isigineqalermata.

Akilersuilivinnissamik tunngaveqarneq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfiup erseqqisassavaa utertitsilluni akiliisitsisarneq angallatinik pisoqalisunik isaterinermut tapiissuteqartarneq pillugu kaajallaasitami 1. september 2010-meersumi § 8 [...] takuneqarsinnaammat. Naalakkersuisoqarfik isumaqarportaaq illua'tungerisaq ajunngitsumik siunertaqarsimassanngitsaq akiitsunut tunngatillugu. Piffissamut aalajangersimasumut akileeqqusissutit nassiunneqarsimasut taamatullu nammineerluni akiitsoqarnermik nalu-

naaruteqarsimaneq atsiorneqarsimasoq taamatullu allakkat 13. juli 2011-meersut tunngavigalugit paasereersimasariaqarjaa suli akiligassaqarluni.

Paasissutissiissutitut oqaatigineqassaaq Naalakkersuisoqarfiup malittarisassat allanngor-tinnialermagit, taamaalilluni malittarisassat siunissami nalunaarummi kaajallaasita-miunngitsoq saqqummissallutik.

Taamatuttaaq Naalakkersuisoqarfiup illua'tungerisani, eqqartuussissuserisua aqqutigalugu, pissutsinik Naalakkersuisoqarfik tamakkuninnga paasisaqaraangat sapinngisamik pilertortumik ilimasaartarpaa. Naalakkersuisoqarfik pissutsinik ulloq 27. november [2013] paasisaqarpoq ingerlaannartumillu akiliisitsiniarnermut oqartussaasut attaveqarfigalugit, akiitsut akilersinneqarsimanersut paasiniarlugu akiitsullu akilerneqarsimanngiinnassappata suut tamatuma kingunerisinnaassanera. Naalakkersuisoqarfik qarasaa-siakkut 3. december [2013-imeersunik] allagaqarluni illua'tungerisamut ilisimatitsissu-teqarpoq:

“Akiliuteqarnissap suliarineqarnerani Naalakkersuisoqarfiup paasilerpaa A pisortanut akiligassaminik akiitsoqartoq. Inuussutissarsiutinut tapersiisarfirmmut akiitsut pineqarput, taakku 2011-mi akilersinniagassanngorlugit nassiuuneqarsimallutik. Naalakkersuisoqarfiup Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik peqatigalugu akiliuteqarnermut tunngatillugu tamatuma suut kingunerissanera misissulerpai. Qanittunnguakkut tusarfigiumaarpatsigut.”

Naalakkersuisoqarfiup taamanikkut akiliisitsiniartarnermut oqartussaasut allakkatigut attaveqarfigisarpai, taamaalillunilu illua'tungerisap eqqartuussissuserisuanut ulloq 5. december [2013] allagaqaqqilluni:

“Pineqarpoq Naalakkersuisoqarfiup ulloq 13. juli 2011-mi akiitsut akilersorneqanngitsut akilersinniagassat pillugit suliaq nassiumagu. Akiitsut A-p siusinnerusukkat ingerlatseqatigiiffiutaanit F ApS-imeersuupput. Ingerlatseqatigiiffik akiliisinnaajunnaarluni unissimavoq, kisianni A ingerlatseqatigiiffimmuut nammineq akiitsunut pissusaalluni qularnaveeqquisiisuvoq. Piffissami suliap akiliisitsiniartarfirmmut nassiu-neqarfiani akiitsut 3.019.530 koruuninik amerlassuseqarput. Malittarisassat atuuttut malillugit isaterinermut tapiissutit 1.502.450 koruuniusut taamaalillutik akiitsunut akiligassanut ilanngaatigineqassapput. Ilanngaassineq piumasagaatinillu akiliisitsiniar-neq eqqarsaatigalugit Akileraartarnermik Aqutsisoqarfik tamakkulerisarpoo. Allakkiat pissutsinut uppernarsaataasut ilanngunneqarput.”

Allakkanut mailikkut nassiussanut taakkununga marluusunut Naalakkersuisoqarfik illua'tungerisamit imaluunniit illua'tungerisap eqqartuussissuserisuanit akissutinik tigusa-

qanngilaq. Taamaalilluni akiliuteqarnejq ilanngaassinerlu ulloq 12. december [2013] suliarineqarput. Aatsaat ulloq 21. januar [2014] illua'tungerisap eqqartuussissuserisua Naalakkersuisoqarfiup pisortaanut allappoq ataatsimeeqatiserinnillunilu.

Pisortat ingerlatsineranni inatsilerinermut tunngatillugu aalajangiisernerup paasineqarnissaa pillugu Naalakkersuisoqarfik ilanngaassinermini sunik eqqarsaatersorsimanersoq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfik isumaqataavoq tamanna pisortat ingerlatsineranni inatsilerinermut tunngatillugu paasinnittaaseq malillugu aalajangiinerummat. Tamannaluuna tunngavigalugu Naalakkersuisoqarfiup illua'tungerisap eqqartuussissuserisua Naalakkersuisoqarfik tamakkuninnga ilisimannilerniariarmat sapinngisamik piaartumik pissutsit pillugit nalunaarfigaa, qarasaasiakkut allakkatigut 3. december [2013]-imeersutigut aamma qarasaasiakkut allakkatigut 5. december [2013]-imeersutigut. Taamaaliortoqaraluortoq Naalakkersuisoqarfik saaffiginnissutinut marlunnut akissutisinnilaq. Tamakku tunngavigalugit Naalakkersuisoqarfik akiliuteqarpoq ilanngaassillunilu ulloq 12. december [2013].

[...]”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa 9. juli 2014-imeersoq A-mut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatitut allakkatigut 14. juli 2014-imeersutigut nassiuppara, taannalu oqaaseqaatinik e-mailikkut 7. august 2014-imeersuklut ilanngussartalikkut tunniussivoq.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuinerma killissalersorneqarnera

Suliami matumani pingaarnertut ajornartorsiut tassaavoq Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup F ApS-imut taarsigassarsiissutiminik A-p imminut qularnaveeqqusiisuuffigisaanik A-p aalisariumminik isaterinissaanut tapiissutinut ilanngaassisinnaanera. Ajornartorsiut taanna immikkoortumi 2-mi sukumiinerusumik isummerfigaara.

Ilanngaassisoqarnissaanik aalajangiineq sioqqullugu suliami illua'tungiusoq isumaanik tusarniaavigineqarsimasussaagaluarnersoq immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik isummerfigaara. Allatut oqaatigalugu suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit ilanngaassinermut atatillugu atuuttutut isigisariaqarnersoq isummerfigaara. Ilitsersuisussaatitaaneq ingerlatsivimmut atuuttoq immikkoortumi tassani aammattaaq isummerfigaara.

2. Inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiat A-p aalisariummik isaterinissaanut tapiissutitut akuersissutigineqartunit ilanngaatigineqarnerat

2.1. A-mit pisassarisat pillugit aallarnisaataasumik oqaaseqaatit

A imatut paasivara taassuma paasinninnera unaasoq F ApS-ip Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit 2006-imi 2007-imilu inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiai pingasut atorunnaarsimasutut isigineqartariaqartut. Tamatuma nassatarisaanik aamma paasivara A-p paasinninnera unaasoq imminut qularnaveeqquisiuuffiginini aamma atorunnaartoq.

Aallaqqaasiutitut oqaatigaara taarsigassarsiat taakku aalisarnermut, piniarnermut nunalerinermullu tapersiissutitut pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 12. november 2001-imeersoq (2006-imi taarsigassarsiat) kiisalu aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiutillit inuussutissarsiornerannik siuarsaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 20. november 2006-imeersoq (2007-imi taarsigassarsiat) tunngavigalugit taarsigassarsiarineqarsimasut. Inuussutissarsiutitigut tapersiisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 12-imi, 12. december 1984-imeersumi § 8, imm. 1, nr. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiat akilerneqartussanngortinneqassasut, erniat akilersuutilluunniit ullormit akilerneqarfissaminnit qaammat ataaseq qaangerlugu akilerneqarsimanngippata.

Taarsigassarsiat akilerneqarsimanngitsut allatulluunniit iliornikkut erseqqissumik atorunnaarsinneqarsimanngitsut pisoqalisoormikkut ilatsiinnarnerluunniit pissutigalugu atorunnaarsinnaapput.

Pisoqalisoortarneq eqqarsaatigalugu inatsisitigut tunngavigisaq tassaavoq Danske Lovimi 5-14-4 kiisalu pisassarisat aalajangersimasut pisoqalisoortarnerat pillugu inatsimmi (lov om forældelse af visse fordringer) nr. 274-imi, 22. december 1908-meersumi (inatsimmi 1908-meersumi) §§-it 1-imit 3-mut. Malittarisassat taakku aningaasaatit pigisallu aningaasanik nalillit pillugit inatsisit assigiinngitsut Kalaallit Nunaanni atulersitaanissaannik inatsisikkut nr. 104-kkut, 31. marts 1965-imeersukkut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarpoq.

Akiitsut allagartaasa pisoqalisoortarnerat eqqarsaatigalugu Danske Lovimi 5-14-4-mi malittarisassaq akiitsut pilersinneqarnerannit ukiut 20-t qaangiunneranni pisoqalisoortarnerannik aalajangersaasoq atuuppoq.

Taarsigassarsiat pineqartut 2006-imi 2007-imilu taarsigassarsiarineqarsimapput. Taarsigassarsiat taamaalillutik pisoqalisoorsimangillat. Tamanna A-p imminut qularnaveeqqusiisuuffigineranut aamma atuuppoq, tassami qularnaveeqqusiisunit pisassarisat Danske Lovimi malittarisassat tunngavigalugit pisoqalisoortarmata, pisassarisanut inatsimmi tassani pineqartunut ilaatinneqartunut qularnaveeqqusiineq pineqarpat, tak. pisoqalisoortarneq pillugu inatsisip allanngortinneqarnera pillugu isumaliutissiisummi nr. 1460/2005-imi qupperneq 240.

Taarsigassarsiali erniat Naalakkersuisoqarfimmit akilersinniarneqarsinnaanngorsimaffimminnit ukiut tallimat qaangiunneranni pisoqalisuussapput, tak. inatsimmi 1908-meersumi § 1, nr. 2, tak. § 2.

Pisoqalisoortarneq pillugu malittarisassat saniatigut ilatsiinnartarnermik tunngavik nalinginnaasoq pillugu malittarisassaq atuuppoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq akiitsoqarfiusup akiitsoqartumit pisassarisai atorunnaarsinnaasut, akiitsoqarfiusoq pisassarisaqartoq pisassarisallu taakku atortussaatisamaarai akiitsoqartumut erseqqissarneqarsimangippat, tak. Gomardip atuakkiaani "Obligationsret"-imi 2009-meersumi immikkoortoq 3, quppernerit 265 tulluilu. Akiitsoqartup akiligassai ilatsiinnartarnermik tunngavik taanna tunngavigalugu atorunnaarpata akiligassaqartoq qularnaveeqqusiisuusimappat qularnaveeqqusiisuunera aamma atorunnaassaaq, qularnaveeqqusiisuunerup pisassarisanut pingaarnernut pissusissamisoortumik attuumassuteqartuunera pissutigalugu.

Ilatsiinnartarnermilli tunngaveqarneq taaneqartoq atuutissanngilaq akiligassaqarfigneqartup pisassaqarnera akiligassaqarfigneqartumit atortussaatinniarneqartoq akiligassaqartumut erseqqippat erseqqittariaqaraluarpalluunniit, assersuutigalugu aningaasanngorlugit pisassarisat suussusii erseqqissumik nassuiarneqarsimasut. Akiligassaqarfigneqartup pisinnaatitaaffia taassuma akiligassaqarfigneqarnermik sukumiisumik erseqqissaasimanginnera pissutiginnarlugu atorunnaarneq ajorpoq, tak. Højesteretsip eqqartuussutaa 15. juni 1978-imeersoq ("Ugeskrift for Retsvæsen"-imi 1978-imeersumi quppernervi 635-mi tulliinilu naqinneqartoq).

Taamaattumik erniat eqqarsaatigalugit ajornartorsiutip qulaani taaneqartup saniatigut A-p akiligassani eqqarsaatigalugit imminut qularnaveeqqusiisuuffiginerata suli atuunera pillugu oqaaseqaatissaqanngilanga.

2.2. Ilanngaassisimaneq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik suliami matumani inuussutissarsiutinut tapersiissutitut taarsigassarsiat A-p aalisariummik isaterinissanut tapiissutitut akuersissutigineqartunit ilanngaatisimavai.

Pisortani oqartussaasoq innuttaasup pisortanit pisassarisaanit pisassarisanik piumasaqarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit aallaavittut ilanngaassisinnaavoq, tak. Gomardip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi quppernerit 218 tulliilu, tak. quppernerit 208 tulliilu. Ilanngaassisoqassappat tunngaviusumik piumasagaatit tassaapput pisassarisat taakku imminnut nalimmassaqatigiissinnaasuussasut, akilerneqartussanngorsimassasut kiisalu illua'tungerinneqassasut, tassa imaappoq pisassarisanut siullerut akiligassaqartoq pisassarisat aappaannik akiligassaqarfigineqartuussasoq.

Manna tunngaviutittariaqarpara, tassalu tunngaviusumik piumasagaatit taakku suliami matumani eqqortinneqarsimasut. Suliami pingajuusutut pisinnaatitaafeqartoqanngitsoq aammattaaq tunngaviutippara. Kiisalu tunngaviutippara suliami matumani pisassarisat (inuussutissarsiornermut tapersiissutinit taarsigassarsiat aamma isaterinermut tapiissutit) inatsiseqartitsinikkut tunngasutigut assigiimmik aallaaveqanngitsut, taamaakkaluarpammi ilanngaassinissamut annertunerusumik periarfissaqartitsilissammat.

Pisuni aalajangersimasuni ilanngaassisoqarsinnaanngilaq, naak taamaaliornissamut tunngaviusumik piumasagaatit eqqortinneqarsimagaluartut. Pisuni taakkunani ilanngaassinertaqanngitsumik akiliisoqassaaq.

Taamaalilluni ilanngaassineq pisassarisanik illua'tungeriit isumaqatigiissuteqarnerisigut aningaasannorlugit inuuniarnermi aningaasartuutit pisariaqartut suussusertik tunngavigalugu aalajangersimasut (akissarsiat, isumaginninnermi tunniunneqartartut il.il.). imaluunniit "isumaqatigiissut paasinninnerluunniit nalinginnaasoq tunngavigalugu siunertat aalajangersimasut matussutissaattut atugasatut immikkoortinneqarsimasut ("nalunaaqutserneqarsimasut"), tak. Gomardip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 224, matussutissaattut akilerneqartussanik pissarsiniarnermi ilaatigut atorneqarsinnaanngilaq.

Suliami matumani apeqqutaavoq isaterinissamut tapiissutit pisassarisaneersut paasinninneq nalinginnaasoq tunngavigalugu siunertamut aalajangersimasumut atugassatut immikkoortinneqarsimasut ("nalunaaqutserneqarsimasut"). Taa-

maappat A-p isaterinissaanut tapiissutitut akuersissutigineqartut pisassarisai ilanngaavigineqarsinnaanngillat.

Isaterinernut tapiissutit pillugit malittarisassat aalisarnermut aningaasaliissutinut immikkoortitat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 15-imi, 20. november 2006-imeersumi kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasumiipput (aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmiipput) (pingaartumillu Inatsisartut inatsisaanni nr. 13-imi, 2. december 2009-meersumiillutik), tak. tassani kapitali 6.

Isaterinermut tapiissutit amerlassusissaat aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmi § 15 tunngavigalugu aalajangersarneqartarput. Tassuuna aalajangersarneqarpoq tapiissutit amerlassusissaat pingaarnertut aalajangersarneqartussat tassaasut tunngaviusumik aningaasartat angallatip oqimaassusianut/usitussusianut tunngatitanik ilallugit.

Taamaalillutik isaterinermut tapiissutit tassaaginnanngillat isaterinermut aningaasartuutit, tamannalu imatut paasisariaqarpara qinnuteqartut ataasiakkaat isaterinermut atatillugu aningaasatigut naammaginartumik/naleqquttumik taarsiivigineqarnissaat tapiissutitigut aamma qulakkeerneqassasoq.

Aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmi § 16, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq aalisariut pineqartoq isaterinermut tapiissutit tunniunneqarneranni piviusumik [pinngitsoorani] isaterneqassasoq.

Aalajangersagaq taanna inatsit pillugu oqaaseqaatitigut (inatsisissatut siunnersuummi § 1, nr. 11-mi) itisilerneqarpoq, taakkunanngalu makku erserput:

“§ 16-imi isaterinermut tapiissutit tunniunneqareernerini angallat suneqassanersoq pillugu malittarisassanik aalajangersaasoqarpoq. [...] § 16, imm. 1-imi ersippoq tapiissutinik akiliisoqarnerani angallat aserorterneqavissasoq. Tamanna imatut isumaqarpoq angallat siunertanut allanut atorneqassanngitsoq, aalisariutinillu nalunaarsuiffimmit peerneqassalluni.”

Taamaalilluni manna qularutissaagunanngilaq, tassalu inatsisiliortut aalajangersakkakut tassuuna siunertarigaat – tamannalumi inatsimmi kapitali 6-ip qulequtaani aamma takuneqarsinnaareerpoq: “Aalisarnermi aalisariummik

isaterinissamut tapiissutit pillugit aalajangersakkat“ – isaterinermut tapiissutit (ilaat) piviusumik [pinngitsoorani] isaterinermut atorneqassasut. Allatut oqaatigalugu, tak. Gomard, tapiissutit (ilaat) isaterinermut atugassatut nalunaaqutserneqarsimapput.

Inatsiseqartitsinermik paasinninneq taaneqartoq aalisarnermik aningaasalersuineq pillugu inatsimmi siunertatut aalajangersakkamit aamma ikorfartorneqarpoq, tak. inatsimmi § 1. Taamaalilluni aalajangersakkami tassani imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaasigut isaterinermut tapiissutit atulersinneqarnerannut (Inatsisartut inatsisaannut nr. 13-imut, 2. december 2009-meersumut) atatillugu ikkunneqartukkut aalajangersarneqarpoq inatsisip manna (aamma) siunertarigaa: “...sinerissamut qanittumi aalisarnermi aaqqissugaanikkut naleqqussaanermut atatillugu akuersissutit peerneqarnerisigut angallatit isaternissaannut tapiissutit atulersinnerisigut maannakkut siunissamilu pisaqarnissamut periarfissanut aalisariutit angissusiisa naleqqussarnissaat.”

Taamaalilluni ataatsimut isiginnillunga paasinninnera unaavoq piviusumik [pinngitsoorani] isaterinermut tapiissutit inatsisiliortunit imatut nalunaaqutserneqarsimasut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik aningaasani taakkunani pisortat pisassarisaannik ilanngaassisinnaajunnaarsillugu. Taamaalillutik aningaasat ilanngaassinertaqanngitsumik tunniunneqassapput.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup suliami A-mut tunngasumi ilanngaassinermi atatillugu taamatut isumaliutersuuteqarsimanninnera taamalu tapiissutit ilaannit pineqartunit inatsisikkut tunngavissaqarani ilanngaassisimanagera ajuusaarnartutut isigaara. Tamatumani oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup ilanngaassisarneq pillugu aalajangersakkamut kaajallaasitamit aalajangersarneqarsimasumut innersuussinera allatut inerniliinissamut pissutissaqalersitsinngitsoq, tassami oqartussaasut inatsiseqartitsinikkut maleruqaqsumik taamaattumik inatsiseqartitsinikkut innuttaasunut tunngaveqarniarsinnaanngimmata.

Tapiissutit ilaat piviusumik [pinngitsoorani] isaterinermut atorneqanngitsut eqqarsaatigalugit manna isumaliutersuutigeqqinneqarsinnaavoq, tassalu tapiissutit taakkua ilaat siunertamut aalajangersimasumut atugassatut aamma nalunaaqutserneqarsimanninnersut – taamalu ilanngaaviginngitsoorlutik. Tapiissutit ilaat

taaneqartut qulaani pingaarnertut oqaatigineqartutut isaterinermut atatillugu aningaasatigut taarsiissutitut isigineqartariaqarput.

Tapiissutit ilaat taakku ilanngaassivigineqarsinnaajunnaarsillugit nalunaaqutserneqarsimanersut erseqqarluppoq. Taamaattumik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik ajornartorsiut taanna pillugu siullertut isummerfiginnippat tamanna eqqornerpaasutut isigaara.

Taamaalillunga ataatsimut isiginnillunga inassuteqaatigaara suliaq A-mut tunngasoq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqissagaa, isumaliutersuutikkalu qulaani taaneqartut isiginiarlugit suliarissagaa.

3. Ilanngaassinermut atatillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq (ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiinermik oqartarnej) kiisalu ilitersuisussaataaneq

Suliamik matuminnga suliarinninninnut atatillugu malugaara ilanngaassineq A suliami illua'tungiusutut isumaanik ilanngaassineq sioqqullugu tusarniaaviginagu ingerlanneqarsimasoq.

Tamatumani eqqortussaq anguniarlugu oqaatigaara manna isumaqatiginngikkiga, tassalu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup - uannut oqaaseqaammini 9. juli 2014-imeersumi taamatut paasisariaqakkattut – oqaatigigaa A-p eqqartuussissuserisua ilanngaassineq sioqqullugu suliami illua'tungiusutut isumaanik tusarniaavigisimagaa. E-mailit Naalakkersuisoqarfiup innersuussutigisai tusarniaanermut attuumassuteqanngillat.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19-imiipput.

Suliasalli suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat, matumani inatsimmi § 19-imi malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, taamaallaat “suliani aalajangiiffigineqartuni” atuupput, tamatumani tak. inatsimmi § 2, tassuunani aalajangersarneqarmat inatsit sulianik aalajangiiffigineqartunik aalajangiiffigineqartussanilluunniit suliarinninnermut atuuttoq.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 2 pillugu oqaaseqaatinit erserpoq “aalajangiiffigineqarsimasunik aalajangiiffigineqarumaartunilluunniit” oqar-

nermi eqqarsaatigineqartoq sulianik inatsiseqartitsinermut tunngasunik, tassa imaappoq oqaaseqaatinik suliaqarneq, taakkunuuna aalajangerniarlugu pisumi suna eqqortuunersoq imaluunniit eqqortuussanersoq.

Inatsisilerinikkut atuagarsornermi una isumaavooq, assersuutigalugu tak. Niels Fengerip atuakkiaani “Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi quppernerit 95 tullialu, oqartussaasup aningaasanngorlugit allanit pisassarisani pillugit aalajangiineri suliaqarneq pillugu inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartut, oqartussaasup pisassarisaanut inatsisikkut tunngavigisaq tassaappat pisortat pillugit inatsiseqartitsineq, imaanngitsoq inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq.

Oqartussaasup pisassarisaminik akiliisitsiniarluni iliuuserisai inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu iliuuserineqartut taamalu aalajangiinermik oqartarnermi pineqartunut ilaatinneqanngitsutut aallaavittut erseqqissumik isigineqarput – pisassarisat pisortat pillugit inatsiseqartitsinermik imaluunniit inuit ataasiakkaat pillugit inatsiseqartitsinermik tunngaveqarnerat apeqqutaattinagu – tak. Niels Fengerip atuakkiaani siusinnerusukkut taaneqartumi qupperneq 96 kiisalu Folketingip Ombudsmandiata 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 10-mi suliaq 2013-3-mik normoqartoq. Isumaliutersuutit qanoq inernilerneqarnissaannut aalajangiisuusoq tassaasariaqarpoq akiliisitsiniarnermi iliuuserineqartut ataasiakkaat ingerlatsivimmu immikkut sammitinneqarnersut, imaluunniit akiliisitsiniarnermi iliuuserisaaq tassaannersoq akiligassaqarfiusup akiliisitsiniarnermini ataatsimut iliuuserisaa.

Folketingip Ombudsmandiata – pingaartumik siusinnerusukkut, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi qupperneq 53 – manna (naak qularpalukkaluamik) tunngaviutittarsimavaa, tassalu ilanngaassinissamik aalajangiineq akissarsianit ilanngaassinissatut ittoq suliaqarneq suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi (ingerlatsineq pillugu inatsimmi) aalajangiinermik oqartarneq tunngavigalugu aalajangiinertut isigineqartariaqartoq.

Paasinninnerli taanna Ombudsmandip oqaaseqaataani qulaani taaneqartumi 2013-imeersumi quppernermi 10-mi immikkoortumi siullermi qimanneqarsimasorinarpoq, ilanngaassisarnermimi ajornartorsiut tassani taaneqarsimanngiluinnarmat.

Naak tamanna nalorninartoqaalukkaluartoq ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit ilanngaassinissamik aalajangiinerit suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinertut isiginnginnissaat qaninnerpaasoq isumaqarpunga. Tamanna aalajangiinermik oqartarnermi akiliisitsiniarnermi iliuutsit ingerlatsivimmut immikkut sammitinneqartut aamma akiliisitsiniarnermi iliuutsit akiligassaqarfiusunut nalinginnaasunut sammitinneqartut avissaartisimaneqarnissaat qulaani taaneqartunut aamma naapertuunnerpaajuvoq. Tamatumani aamma oqaatigaara akissarsianik ilanngaassisarneq pillugu malittarisassanut ilanngaassisoqarnissaanik aalajangiinerit aalajangiinerunissaanik tunngavilersuutitut innersuussineq isuma una aallaavigalugu assortorneqarsinnaasoq, tassalu akissarsianit ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat ilanngaassisarneq pillugu malittarisassanit nalinginnaasunit allaanerussutaat tassaasoq ingerlatsivimmut immikkut sammititaanertik.

Uanga paasinninnera unaagaluartoq ilanngaassisarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit ilanngaassisoqarnissaanik aalajangiinerit – tamaassorinartumik – aalajangiinerunngikkaluartut, pisut qanoq issusiat apeqqutaatillugu suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi tunngaviit malinneqarnerat assersuutigalugulu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq ingerlatsinermi ileqqorissaarnermut naleqqunnerpaasussaavoq.

Suliami matumani pineqartoq tassaavoq A-p Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit ilitserorneqareerluni aalisariummik isaterinermut tapiissutinik qinnuteqarnera akuerineqarneralu, A-li akiitsut Naalakkersuisoqarfiup taarsigassarsisoqarnissaanik nammineq akuersisimaneratigut pilersimasut ilanngaassutigineqarnissaanik piumasqaateqarfigineqarsinnaanermik ilitserorneqarsimanani.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisoqarfiup A ilanngaassinissamik aalajangiineq sioqqullugu suliami illua'tungiusutut isumaanik ingerlatsinermi ileqqorissaarneq tunngavigalugu tusarniaavigisimanngimmagu tamanna ajuusaarnartutut isigaara. A-p isaterinissamat tapiissutinik qinnuteqarneranut atatillugu Naalakkersuisoqarfimmit ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi ilitseruisussaaitaanermik tunngavik tunngavigalugu ilitserorneqarsimannginnera, matumani ilanngaassivigineqarnissamik piumasqaateqarfigineqarsinnaanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, aamma ajuusaarnartutut isigaara - taamatummi ilitseruineq

pisussissamisoorsimassagaluarmat. Tamatumani oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq suliamik suliarinnittup inuussutissarsiutinut tapersiissuteqartarneq pillugu sulianik isumagisaqartup isaterinissamut tapiissutit akuersissutigineqarnerisa nalaani napparsimasimanagera utoqqatsissutitut atorreqarsinnaanngitsoq, naak Naalakkersuisoqarfik isumaqaraluartoq tamanna utoqqatsissutaasinnaasoq; taamaalilluni oqartussaasup sulianik ingerlatsinini sulianillu ingerlatseriaatsini oqartussaasup iluani paatsooqatigiittoqarsinnaajunaarlugu aqqissuuttariaqarpai.”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfiup allakkatigut 19. november 2014-imeersutigut nalunaarfigaanga suliaq suliareqqilerniarlugu aalajangerluni.

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 21. november 2014-imeersutigut nalunaarfigaara oqaatigineqartoq tusaatissatut tigugiga suliamilu annertunerusumik iliuseqaaqqis-sanngitsunga.

Nammineerluni misissuiffiginninneq – Naalakkersuisut

5.11 Nammineerluni misissuiffiginninneq. Aatsitassanut tunngasuni allagaatinik paasissutissiineq. Oqartussaassutsimik ilusilersuineq. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani naalakkersuinermi pissaanermik aqutseriaaseq

Ombudsmandi Aatsitassanut Naalakkersuisup aviisimut sapaatit akunnerannut ataasiarluni saqqummertartumut Sermitsiamut oqaaseqaatai tunngavigalugit aalajangerpoq matuminnga nammineerluni misissuiffiginninneq aallartinniarlugu, tassalu allagaatit Aatsitassanik Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup paarlaateqatigiittagaat Aqutsisoqarfiup iluinnaani atugassatut isigineqartariaqartut taamalu paasissutissiineri paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatit allaffiup iluinnaani sulineri atugassat pillugit malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit – aallaavittut - ilaatinneqartussaannginnerannik Naalakkersuisunut ilaasortap oqaatigisaa eqqortuunersoq.

Ombudsmandi naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineri (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineri”) isiginninnernut aamma aatsitassat pillugit inatsimmut innersuussilluni inerniliivoq Aatsitassanik Aqutsisoqarfik

aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaatut marluttut immikkoortutut isigineqartariaqartut. Taamaalillutik allagaatit Aqutsisoqarfinit marlunnit taakkunangga paarlaateqatigiinneqartut Aqutsisoqarfiup iluinnaani atugassatut allagaataannngillat, taamaattumillu paasissutissiinermi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatit allaffiup iluinnaani sulinermi atugassat pillugit malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit ilaatinneqanngitsoorsinnaanatik.

Oqaaseqaatip matuma Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani inatsisinik atoritsisut (Naalakkersuisut) ataatsimut aaqqissuussaanerannut kiisalu aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik iluseqartitsinermut, matumani allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat atornerarnerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tunngaviulluinnartumik aalajangiisuusumillu tunngasuunera pissutigalugu Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata aamma Naalakkersuisut Siulittaasuaata Naalakkersuisoqarfiata oqaaseqaatip assilineranik nassinneqarnerisigut suliaq pillugu ilisimatinneqarnissaat eqqornerpaasutut Ombudsmandip isigaa (oqaaseqaat 1. december 2014-imeersoq 2014-905-0023-mik j.normoqarpoq).

Aatsitassanut Naalakkersuisoq aatsitassat pillugit inatsisip allannguutissatut siunnersuummut tusarniaatigalugu nassiunneqarsimasumut atatillugu aviisimi sapaatit akunnerannut saqqummersartumi Sermitsiami 11. juli 2014-imi saqqummertumi allaaserisami apersorneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartut 2014-imi ukiakkut ataatsimiinneranni qinersisoqarnissaanik nalunaaruteqarneq pissutigalugu unitsinneqartumi oqaluserineqartussaagaluortoq suliani aatsitassat pillugit inatsit tunngavigalugu aalajangiiffigissani allagaatit aatsitassanut tunngasuni Naalakkersuisoqarfimmit akisussaasuummit (massakkut Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit) avatangiisinut tunngasuni Naalakkersuisoqarfimmut akisussaasuummut (massakkut Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfimmut) siunissami nassiunneqartarumaartussat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit tunngavigalugu paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut ilaatinneqarunnaarnissaannut ilaatigut tunngasuuvoq.

Naalakkersuisoq allaaserisami ilaatigut oqarpoq nammineq paasinninnini unaasoq aatsitassat pillugit inatsimmi malittarisassat atuuttut manna nassatarigaat, tassalu

allagaatit Aatsitassanik Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup paarlaateqatigiittagaat tassaasut taakku iluinnaani sulinermi atugassat taamaalillutillu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatit allaffiup iluinnaani atugassat pillugit malittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit paasitinneqarsinnaatitaanermi (aallaavittut) pineqartunut ilaatinneqanngitsut. Naalakkersuisoq oqarpoq Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasutut ataasiusutut (aatsitassat pillugit oqartussaasutut) isigineqartariaqartut.

Tamanna imatut paasisariaqarpara Naalakkersuisut paasinninnerat unaasoq inatsissatut siunnersuut – Aqutsisoqarfinnik marlunnik taakkuninnga atorunnaarsitsisoq sulianillu suliarinninnermik tamatuma kingornatigut Naalakkersuisoqarfinnut marlunnut taakkununnga nuussisuusooq - allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq eqqarsaatigalugu ullumikkut atuuttooreersunik annertunerusutigut allanngortitsisuunngitsoq.

Naalakkersuisup oqartussaassutsimik ilusilersuineq (taamalu paasitinneqarsinnaatitaanermut periarfissat) eqqarsaatigalugu inatsiseqartitsinermik atuuttumik issuaanera/saqqummiussinera) nalorninartoqartutut isigigakku Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 15. juli 2014-imeersutigut qinnuigaara suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu. Misissuinermik aallartitsinera tusagassiuutitigut nalunaarutikkut innuttaasunut aammataaq ilisimatitsissutigaa.

Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara pingaartumik aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (Naminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq) aamma aatsitassat pillugit inatsit isiginiarlugit nassuiaateqaqqullugu.

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 10. oktober 2014-imeersutigut suliaq pillugu oqaaseqaateqarpoq. Oqaaseqaat takisoorujussuaq oqaaseqaammut matumunnga ilanngussatut ilanngunneqarpoq.

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik aatsitassat pillugit inatsit aamma ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut innersuussutigalugit oqaaseqaammi pingarnerusutigut inerni-

liivoq Aatsitassani Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasutut ataasiusutut isigineqartariaqartut. Tamanna tunngavigalugu allagaatit Aqutsisoqarfiit marluk taakkua akornanni ingerlaartut taakkua iluinnaanni sulinermi atugassatut allagaataapput, taamaalillutilu allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut aallaavittut ilaatinneqaratik.

Tamatuma kingornatigut imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“1. Misissuininnik killissalersuineq

Suliami matumani pineqartorpiaq tassaavoq allagaatit Aatsitassanik Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup paarlaateqatigiittagaat taakku iluinnaanni sulinermi atugassatut isigineqarsinnaanersut, taamalu pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni (paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi) nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi § 7, tak. § 8 aamma § 11, tunngavigalugu paasitinneqarsinnaatitaanermi pineqartunut – aallaavittut - ilaatinneqartussaanneginnersut.

Allagaatit Aqutsisoqarfinit taaneqartunit paarlaateqatigiinneqartut Aqutsisoqarfiit iluinnaanni sulinermi atugassaanerannik apeqquut aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik ilusilersuinermit ataneqarluinnarpoq. Taamaalilluni allagaatit taaneqartut allaffiup iluinnaanni sulinermi atugassatut isigineqarsinnaassappata Aatsitassanik Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup oqartussaasutut ataasiunerat aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq.

Oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu ajornartorsiut sammivinnit assigiinngitsunit marlunnit isiginiarneqarsinnaavoq.

Sammivik siulleq tassa naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq”) aallaavigalugu iseriarfeqarneq, tasanilu ilaatigut ilaapput qitiusumik allaffeqarfissuaq pillugu malittarisassat. Iseriarfik taanna immikkoortumi 2-mi sukumiinerusumik allaaserineqarpoq.

Sammiviup aappaa tassaavoq inatsit aatsitassanut tunngasunik aalajangersaaviginnittoq, matumani tak. aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat (aatsitassat pillugit inatsit) nr. 7, 7. december

2009-meersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartarsimasoq. Iseriarfik taanna immikkoortumi 3-mi sukumiinerusumik allaaserineqarpoq.

Inatsiseqartitsinermik paasinninneq Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Sulif-feqarnermullu Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaammini saqqummiussaa immik-koortumi 4-mi pingaarnerusutigut isummerfigaara.

Immikkoortumi 5-imi naggasiutitut naatsumik eqikkaavunga.

2. Aatsitassanut tunngasuni ingerlatsinermi oqartussaassutsimik ilusilersuineq naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsinermut (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsinermut”) ataneqartillugu.

2.1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani oqartussaassutsimik i-lusilersuineq pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aaqquissuusaanerat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsimmi nr. 473-imi, 12. juni 2009-meersumi § 1-ikkut pingaarnerusutigut aalajangersaavigineqarpoq. Aalaja-ngersagaq taanna imaattunik oqaasertaqarpoq:

“Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiit tigusatik pillugit inatsisiliornissamik aamma naalackersuinissamik pissaaneqarput. Eqqartuussiviit Namminersorlutik oqartussat pilersitaat Kalaallit Nunaanni suliassa qarfinnut tamanut eqqartuussinissamik pissaaneqarput. Tamanna naapertorlugu inatsisiliornermik pissaaneq Inatsisartuniippoq, naalackersuinissamik pissaaneq Naalackersuisuniilluni aamma eqqartuussinissamik pissaaneq eqqartuussivinniilluni.”

Ataqatigiinneqarnermi matumani Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani naalackersuinissamik pissaaneq – suliassa qarfiit tigu neqartut iluanni – Naalackersuisuniittoq isiginiassallugu kisimi soqutiginaateqarpoq.

Naalackersuineramik pissaaneq Naalackersuisuniittoq Inatsisartut Naalackersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaatigut nr. 26-kkut, 18. november 2010-meersukkut sukumiinerusumik aalajangersaavigineqarpoq. Inatsimmi tassani § 22-kkut aalajangersarneqarpoq Naalackersuisut tassaasut siulittaasooq Naalackersuisunullu ilaasortat arlallit, tamarmik Inatsisartunit qinigaasut.

Naalakkersuisut ilusilersugaanerat sulinerallu pillugit aalajangiisuulluinnartumik malittarisassaq tassaavoq inatsimmi § 23, imm. 1 (aamma tak. Namminersorne-rullutik Oqartussat atuukkallarmata Kalaallit Nunaanni hjemmestyre pillugu i-natsimmi nr. 577-imi, 29. november 1978-imeersumi § 3-mi oqaaseqatigiit aap-paat), tassuunalu aalajangersarneqarpoq suliassaqarfiit Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisunut ilaasortanut agguataassagai.

Aalajangersakkakkut tassuuna Tunngaviusumik Inatsimmi § 14, imm. 2-mik, kunngip ministerit qassiussusissaat suliassallu taakkununnga agguataarneqarnis-saat aalajangissagaa aalajangersakkamik aallaaveqartukkut aalajangersarneqar-poq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani naalakkersuineramik pissaaneq ministerinik aqutsisoqarnermik tunngaveqartoq.

Ministerinik aqutsisoqarnerup manna nassataraa, tassalu Naalakkersuisut (inger-latsineq pillugu) inatsiseqartitsineq tunngavigalugu ataatsimut oqartussaasutut (oqartussaasutut ataatsitut) ingerlanngitsut. Ministerinilli aqutsisoqarnerup manna nassataraa, tassalu Naalakkersuisunut ilaasortat ilaasortaqaqatiminnut sanil-liullutik oqartussaasutut nammineertutut naligiissutullu ingerlasut, taamaalillu-tillu suliassaqarfiit siulittaasumit tamarmik immikkut pissarsiarisimasatik im-minnut attuumassuteqaratik isumagisaralugit.

Ministerinik aqutsisoqarnikkut Naalakkersuisoqarfiit pilersinneqarput, taakkulu tamarmik immikkut Naalakkersuisunut ilaasortanut ataasiakkaanut allattoqar-fiupput. Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik Naalakkersuisunut ilaasortamik qullerpaatut pisortaqaqtoq tassaavoq suliassaqarfimmi pineqartumik Naalakker-suisunut ilaasortamut tunniunneqarsimasumi ingerlatsinermi oqartussaasutut qullerpaaq. Naalakkersuisunut ilaasortap suliassaqarfia Naalakkersuisoqarfinnut arlalinnut (naligiissunut) agguataagaasinnaavoq.

Naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat ataanni ingerlatsinermi oqartussaasut arlallit inissisimasinnaapput. Taakku oqartussaasutut alliunerusut Naalakkersuisoqarfik eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfiisa ilaat erseqqinnerusumik killissalersorneqarsimasut annertunerusumik annikinnerusumilluunniit nammi-neerlutik isumagisaraat.

Assersuutitut oqaatigineqarsinnaavoq Ilinniartitaanermut, Ilageeqarnermut, Kul-tureqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup ilinniartitaanermut

tunngasuni suliassa qarfia ilinniartitaanermi oqartussaasunit assigiinngitsunit anertuutigut isumagineqarpoq, soorlu Ilisimatusarfimmit, Ilinniarnertuunngor-niarfinit (pisortanit ingerlanneqartunit) aamma inuussutissarsiornermi branche-nilu atuarfinit (pisortanit ingerlanneqartunit), ilageeqarnermullu tunngasut ila-giinni oqartussaasunit (biskoppimit, provstinit, palasinit/palaseqarfinit ilagiillu sinniisaannit) annertuutigut isumagineqarlutik. Oqartussaasut alliunerusut suli-nerat eqqarsaatigalugu allaaserisaq “Kalaallit Nunaanni qitiusumik aqutsisoqar-fimmi ingerlatsinermi oqartussaasut ilusiligaanerat” 2011-mi ukiumoortumik nalunaarutinni immikkoortumi 3.2-mi ilanngunneqartoq innersuussutigisinnaa-vara.

2.2. Aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik ilusiliineq pineqartoq pillugu oqaatigisassat

Immikkoortumi 2.1-imi oqaatigineqartut Naalakkersuisut siulittaasuut tassaa-voq suliassa qarfinnik Naalakkersuisunut ilaasortanut ataasiakkaanut taamalu Naalakkersuisoqarfinit ataasiakkaanut agguaassisartoq.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata (Naalakkersuisut Siulittaasuata) Naalakkersuisoqarfinit ataasiakkaanut (Naalakkersuisunut ilaasortanut ataasiakkaanut) agguataarisarnera inatsiseqartitsinikkut malittarisassatut, tassa imaappoq nalunaarummi kaajallaasitamiluunniit, allassimangilaq. Aningaasa-nulli inatsit Naalakkersuisoqarfiillu ataasiakkaat misissoraanni takuneqarsinnaa-soq aatsitassanut tunngasut avatangiisinut tunngasortaa Avatangiisinut Pinngor-titamullu Naalakkersuisoqarfiup ataani inissisimasoq. Aatsitassanut tunngasut sinneri Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersui-soqarfiup ataani inissisimapput.

Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfiup ataani inissisimanera, Aatsitassanilli Aqut-sisoqarfiup Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalak-kersuisoqarfiup ataani inissisimanera tamatuma nassataraa, tamannalu aningaa-sanut inatsimmi kiisalu nittartakkani taamatuttaaq takuneqarsinnaavoq.

Aqutsisoqarfiit marluk taakku Naalakkersuisoqarfittut suliassa qarfiit assigiin-ngitsut ataanni inissineqarsimanerisa Aqutsisoqarfiit marluk taakku oqartussaa-sutut ataasiusinnaannginnerat nassataraat.

Tamatumunnga manna pissutaavoq, tassalu Aqutsisoqarfiit marluk taakku oqartussaasutut ataasiusutut taannaasutullu isigineqassappata tamatuma ministerinik aqutsisoqarnerup tunngavianut tamarmut assortuuttuulluinnartussaana. Ministerinik aqutsisoqarnerup Naalakkersuisoqarfiit suliassaqarfiinik ataasiakkaanik immikkoortiterineq oqaatigineqartutut tunngavigaa, matumani oqartussaasut Naalakkersuisoqarfiit ataanniittut avissaartinneqarnerat ilanngullugu aamma eqqarsaatigalugu.

Taamaattumik Inuusutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanik Aqutsisoqarfiup oqartussaasutut ataasiunerannik taannaanerannillu oqarnera naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq) tunngavigalugu isumaliutersuutit pissutigalugit isumaqatiginngilara.

3. Aatsitassanut tunngasuni ingerlatsinerimi oqartussaassutsip ilusilersugaanera aatsitassat pillugit inatsit isiginiarlugu

Aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu apeqqut naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq”) iseriarfittut aallaavigalugu akineqarsinnaareeraluartoq oqartussaassutsimik ilusilersuineq aatsitassat pillugit inatsit isiginiarlugu immikkoortumi matumani naatsumik isummerfigaara.

Aatsitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik ilusilersuineq aatsitassat pillugit inatsimmi allaaserineqarpoq. Taanna eqqarsaatigalugu inatsimmi §§-it 3-mit 3 c-mut isigissallugit pingaarnertut soqutiginaateqarpoq:

“§ 3. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik sammisaqarnermi Aatsitassanut Oqartussaasarfik allaffissornikkut oqartussaavoq, tamakkununnga ilaallutik pissutsini aatsitassanik ingerlataqarnernut tunngasut, aatsitassarsiornermi nunap iluanik toqqorsivittut atuinerimi imaluunniit aatsitassanik ingerlataqarnermi siunertanut, tamakkunungalu attuumassuteqartuni nukissiornermik ingerlataqarnermut, ingerlatanut atatillugu ruujorikkut aqputinik ingerlatsinerini aamma ingerlatani tamakkununnga attuumassuteqartuni.

Imm. 2. Pissutsit suulluunniit aatsitassarsiornermut tunngassuteqartut, aatsitassanik ingerlatsinerit, aatsitassarsiornermik ingerlatsinerimi nunap iluanik toqqorsimatitsi-

nermut atuineq, ingerlatanut atatillugu nukissiornermik ingerlatat, ingerlatanut atatil-
lugu ruujorikkut aqputinik ingerlatat, ingerlatanullu attuumassuteqartut allat oqartus-
saasutut akuleriissitsilluni ataatsimoortillugit suliarineqarnissaat Naalakkersuisut isu-
magissavaat.

Imm. 3. Oqartussatut suliarinninneq inatsisartut inatsisaat manna kiisalu inatsisartut
inatsisaat malillugu malittarisassatut aalajangersakkat malillugit isumagineqartassapput.
Taamattaq oqartussatut suliarinninneq aatsitassanut, aatsitassanik ingerlatsinermut,
nunap iluani toqqorsimatitsinermut atuinermut imaluunniit aatsitassanik sammisa-
qarnermut atatillugu siunertanut allanut, sulianut atatillugu nukissiornermik ingerlat-
sinernut, sulianut atatillugu ruujorikkut aqputinik ingerlatsinernut, ingerlatanullu al-
lanut pingaaruteqartut inatsisit malittarisassallu allat tunngavigalugit isumagineqartas-
saaq, inatsisit imaluunniit malittarisassat allat malillugit oqartussat allat oqartussatut
suliarinnittussaasut aalajangersaasimangippata. Aatsitassanut Oqartussaarfik inatsisit
allat malittarisassallu allat malillugit allaffissornikkut piginnaasatigullu oqartussaavoq,
aatsitassat, aatsitassanik ingerlataqarneq, nunap iluanik toqqorsimatitsinermut atuineq
imaluunniit aatsitassarsiornermik ingerlatsinernut siunertanut tunngasunut, tamatu-
munngalu tunngasuni nukissiornermik ingerlatat, tamakkununnga attuumassuteqar-
tuni ruujorikkut aqputitigut sammisanut kiisalu tamakkununnga attuumassuteqartunik
ingerlatsinerit allat attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit.

§ 3 a. Aatsitassanut oqartussaasut, tak. § 3, imm. 1, tassaapput Aatsitassanut Aqutsiso-
qarfik, tak. imm. 2, aamma Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqar-
fik, tak. imm. 3.

Imm. 2. Aatsitassanut Aqutsisoqarfik aatsitassanik suliassaqarfinnut nalinginnaasu-
mik allaffissornikkut oqartussaavoq, avatangiisinut pissutsinut tunngasut ilanngunna-
git, tak. imm. 3.

Imm. 3. Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik (Avatangiisi-
nut Aqutsisoqarfik) aatsitassanik suliassaqarfinnut tunngasuni avatangiisinut tunnga-
suni allaffissornikkut oqartussaavoq, tamakkununnga ilaallutik avatangiisinik allan-
ngutsaaliuineq, pinngortitamik allanngutsaaliuineq, avatangiisinut akisussaasuuneq
aamma avatangiisinik nalilersuisarneq.

Imm. 4. Aatsitassanut oqartussaasup avatangiisinut pissutsinut tunngasuni nalilersui-
sarnerni aalajangiisarnernilu avatangiisinut sullissivimmit ataatsimit arlalinnilluunniit
ilisimatuussutsikkut arlaannullu attuumassuteqanngitsup aalajangiinissamut nalilersui-
nerit missingiutillu tunngavigisarpai.

Imm. 5. Aatsitassanut suliassaqarfinnut tunngasuni ingerlatsineq oqartussatullu suliarrinnineq pisinnaatitsissummik pigisaqartup allallu oqartussamik ataatsimik attaveqaqatigiittarneq tunngavigalugu aaqqissuunneqarpoq, oqartussamillu taassumanga nalunaarutit, allakkiat aalajangikkallu tamaasa il.il. tigusarlugit. Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup pisinnaatitsissummik pigisaqartup allallu inatsisartut inatsisaanni matumani attuumassuteqartut allat tungaannut aatsitassanut suliassaqarfiit pillugit allaffissornik-kut attaveqaqatigiittarneq isumagisarpai.

Imm. 6. Aatsitassanut Aqutsisoqarfik ingerlatsinermi oqartussatut ataqatigiissaari-suuvoq, Avatangiisinullu Aqutsisoqarfimmit oqaaseqaatit aalajangikkallu pisariaqartut pissarsiarisarlugit. Suliassat sammineqarneri aalajangikkallu pillugit Avatangiisinut A-qutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Aqutsisoqarfik ingerlaavartumik imminnut ilisima-titseqatigiittuartassapput.

§ 3 b. Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmi imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfim-mi aalajangiussamik maalaaruteqarneq Naalakkersuisunut maalaarutaasinnaavoq. Maalaarsinnaatitaasut tassaapput:

(...)

Imm. 3. Naammagittaalliuutaasoq oqartussaasumut aalajangiisimasumut allaganngorlugu tunniunneqassaaq. Naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussap naanerata kingorna piaarnerpaamik oqartussaasup naammagitaalliuutaasoq aammalu oqartussaa-sup aalajangiinera naammagittaalliuutaasumullu nassuiaatai Naalakkersuisunut nassiu-tissavai.

(...)

§ 3 c. Pissutsit §§ 3-3 b-mi taaneqartut pillugit Naalakkersuisut maleruagassanik erseq-qinnerusunik aalajangersaasinnaapput, tamakkununnga ilaallutik Aatsitassanut Aqut-sisoqarfimmit imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangerneqarsimasut ilutsit ilaat pillugit maalaarutit aamma maalaarsinnaanermut killilersuutit pillugit, ta-kukkilli imm. 2-5.

Imm. 2. Aatsitassanik misissuinissamut pīaanissamullu akuersissutit pillugit tunnius-sinerit, allannguutit pingaaruteqartut, tunisinerit, akuersissummillu utertitsineq aamma utertitsinissamut akuersinerit pillugit Naalakkersuisut aalajangiartuupput.

Imm. 3. Pissutsit inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaarutilimmik sun-niuteqarsinnaasut pillugit Naalakkersuisunit aalajangerneqartarput, aalajangikkat aala-

jangersimasut Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmit imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangiiffigineqartussanngorlugit Naalakkersuisut maleruagassanik aalajangiisimanngippata.

Imm. 4. Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup suliasai pisinnaatitaanerilu pillugit maleruagassanik erseqqinnerusunik Naalakkersuisut aalajangiisinnaapput, tamakkununga ilaallutik taakku aalajangiisinnaanermut pisinnaatitaaffii, takukkilli imm. 2, 3 aamma 5.

Imm. 5. Misissueqqaarnissamut akuersissutit, tak. kapitali 4, imaluunniit annikitsumik aatsitassarsionnissamut aatsitassanik misissuinissamut imaluunniit piaanissamut akuersissutit pillugit aalajangikkat, tak. kapitali 8, Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmit imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangerneqassapput, aalajangigassat inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaarutilimmik sunniuteqartussanngippata, tak. imm. 3.”

Immikkoortumi 2-mi naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsinermik (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsinermik”) allaaserinninneq kiisalu aatsitassat pillugit inatsimmi § 3 a, imm. 1 eqqaamallugit taamaalilluni inatsisikkut aalajangersarneqarpoq “aatsitassat pillugit oqartussaasoq”-assasoq Naalakkersuisoqarfiup (imaluunniit “aatsitassat pillugit oqartussaasoq” oqartussaasunik nammineertunik arlalinnik imaqarpat Naalakkersuisoqarfiit arlallit) ataani inissimasumik. Inatsisikkut aamma aalajangersarneqarpoq pisinnaatitaanerit aalajangersimasut “Naalakkersuisuniittut”, tassa imaappoq Naalakkersuisoqarfiup (-fiit) suliaaqqarfimmut akisussaasup (-sut) taamatuttaarlu “aatsitassat pillugit oqartussaasup – Aatsitassanik Aqutsisoqarfimmi aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup – aalajangiineri Naalakkersuisoqarfimmut (-nnut) naammagittaalliuutigineqarsinnaasut, aamma tak. naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq”), tak. inatsimmi § 3 b.

Apeqqut pingaarutilik isummerfigisassaq tassaavoq “aatsitassat pillugit oqartussaasoq”-mik oqarnermi suna pineqarnersoq.

“Aatsitassat pillugit oqartussaasoq” aatsitassat pillugit inatsimmi § 3 a, imm. 1-imi sukumiinerusumik allaaserineqarpoq, oqaatigineqarlunilu “aatsitassat pillugit oqartussaasoq”-mi Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik ilaatinneqartut.

“Aatsitassat pillugit oqartussaasoq”-mik oqarnek oqariartaatsitut isigalugu assi-
giinnngitsunik marlunnik paasineqarsinnaavoq.

Siullertut oqariartaaseq taanna imatut paasineqarsinnaavoq ingerlatsineq pillugu
inatsiseqartitsineq tunngavigalugu pineqartoq tassaasoq oqartussaasoq ataaseq
 (“aatsitassat pillugit oqartussaasoq”), tassanilu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aam-
ma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasoqarfiup
iluani immikkoortortaarfittut ilaallutik.

Aappaattut oqariartaaseq “aatsitassat pillugit oqartussaasoq” oqartussaasut im-
minnut eqqarsaatigalutik tamarmik immikkut nammineertut, Aatsitassanik A-
qutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik,
eqqarsaatigalugit kattutsilluni taaguusiinertut paasineqarsinnaavoq. Paasinnineq
taanna takussutissartalerniarlugu matumani eqqartuussisarnek pillugu inatsimmi,
tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 1139, 24. september 2013-imeersoq, § 10 in-
nersuussutigaa, tassanilu taaguut “Unnerluussisussaataasoq” oqartussaasut
nammineertut pillaasarneq pillugu inatsiseqartitsinermi unnerluussisarnermik
isumagisaqartut kattutsillugit taaguutitut atorneqarpoq.

Aatsitassat pillugit inatsimmik misissuineq ataasiinnarmik paasineqarsinnaasumik
akissutissaqarfigineqarsinnaanngilaq.

Ungali paasinninnera unaavoq manna – inatsisip oqaaseqaataani oqaaseqaatinilu
- erseqqinnerpaamik ikorfartorneqartoq, tassalu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik
aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik tassaasut oqar-
tussaasut marluk immikkoortut.

Inatsisip oqaasertai eqqarsaatigalugit taamaalillunga oqaatigaara Aqutsisoqarfiit
marluk taakku inatsimmi immini allaaserilluarneqarsimasorujussuusut, taamaa-
lilluni aamma tak. inatsimmi § 3 a, imm. 2 aamma 3, taakkunanilu Aqutsisoqar-
fiit oqartussaasunik taagorneqarput, kiisalu § 3 b aamma § 3 c, taakkunanilu er-
seqqissumik tunngavigineqarpoq aalajangiineq Aatsitassanik Aqutsisoqarfimmi
imaluunniit Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfimmi pisassa-
soq, imaanngitsoq “aatsitassat pillugit oqartussaasumi”. Oqartussaasup ilumini
qanoq aqqissuusaanera inatsisiliortup aallaavittut susassarinnigilaa. Inatsimmi
oqartussaasup peqataatinneqartup aalajangiinissaanik tunngaveqarneq, tak. inat-
simmi § 3, imm. 2, allatut inerniliinermik nassataqanngilaq, tassami oqartussaa-

sup peqataatinneqartup aalajangiinerani oqartussaasup ilusilersugaanerani aalajangersaaneq pineqanngimmat, taamaallaalli oqaatigineqarluni pisinnaatitaaffinik pigisaqartut il.il. oqartussaasoq ataaseq, tassalu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik, kisiat attaveqarfigisassagaat, taannalu tassaasoq ataqatigiissaarisutut oqartussaasoq, tak. inatsimmi § 3 a, imm. 5 aamma 6.

Inatsisip allannguutaa Aqutsisoqarfinnik pilersitsiviusoq (Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 18. december 2012-imeersoq) pillugu oqaaseqaatinit (kalaallisuuani quppernermi 3-mi, qallunaatuani quppernermi 2-mi) ilaatigut erserpoq “Naalakkersuisut ataanni aatsitassanut oqartussaasoq tassaassaaq oqartussaasut marluk”, (kalaallisuuani quppernermi 6-imi qallunaatuuanilu quppernermi 4-mi) ”Aqutsisoqarfiit tamarmik immikkut oqartussaasutut pilersinneqassapput”, aamma (kalaallisuuani quppernermi 59-imi qallunaatuuanilu quppernermi 43-mi) “[Aatsitassanut Tunngasuni] Avatangiisinut Aqutsisoqarfik immikkut oqartussaasutut pilersinneqassaaq”. Oqaaseqaatinit minnerunngitsumik aamma erserpoq (kalaallisuuani quppernermi 56-imi qallunaatuuanilu quppernermi 41-mi) “Siunnersuummi allassimavoq Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Aqutsisoqarfik oqartussaasut immikkoortut marluk”, taassumalu Aqutsisoqarfiit oqartussaasut immikkoortut marluusut erseqqissumik ikorfartorpa.

Oqaaseqaatini inatsisissatut siunnersuutip tusarniaatigineqarnerani akissutit amerlanersaanit aammattaq erserpoq tusarniaanermi illua'tungiusut manna tunngavigigaat, tassalu oqartussaasut immikkoortut marluusut, taamaalilluni tak. tulleriinneri malillugit Nunamut Namminermut Tunngasunut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup akissutaa (kalaallisuuani quppernermi 38-mi qallunaatuuanilu quppernermi 28-mi, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata akissutaa kalaallisuuani quppernermi 43 qallunaatuuanilu quppernermi 31), Kommuneqarfik Sermersuup akissutaa (kalaallisuuani quppernermi 49 qallunaatuuanilu quppernermi 35, Kalaallit Nunaanni Inuit Circumpolar Councilip akissutaa (kalaallisuuani quppernermi 51-imi qallunaatuuanilu quppernermi 37-mi, aamma GrønlandsBankenip akissutaani (kalaallisuuani quppernermi 53-imi qallunaatuuanilu quppernermi 39-mi) Tusarniaanermi illua'tungiusut taaneqartut akissutaanni tunngaviit taakku oqaaseqaatini Naalakkersuisoqarfimmit inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussisumit akertilernerneqanngilaq.

Kiisalu uanga inatsiseqartitsinermik paasinninnera Aqutsisoqarfinnik marlunnik pilersitsinissamik tunuliaqutaasutut anguniakkamit ikorfartorneqarpoq, tassalu “... avatangiisinut tunngassutillit pillugit ulluinnarni oqartussaasunit suliarinnittarnerup aatsitassanut tunngassutilinnik (...) ulluinnarni suliarinnittarnermit immikkoortinneqarnissaat [kissaatigineqartoq]. Siunnersuummi immikkoortitsinissaq taanna ingerlanneqassaaq” (siunnersuut pillugu oqaaseqaatit kalaallisuuani quppernermi 2-mi qallunaatuuanilu quppernermi 2). Tunuliaqutitut anguniagaq taanna erseqqivissumik akuersaarneqarnaviannigilaq Aqutsisoqarfiit marluk taaku oqartussaasutut ataasiusutut taannaasutullu isigineqassappata.

Tamatuma kingornatigut ataatsimut isiginnillunga paasinninnera unaavoq aatsitassat pillugit inatsisip immikkoortumi 2-mi naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq”) tunngavigalugu inerniliinermi uanga ikorfartorneqartoq, tassalu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik tassaasut oqartussaasut marluk immikkoortut.

4. Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu oqaaseqaataa pillugu pingaarnerusutigut oqaaseqaatit

4.1. Aallaqqaasiut

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik oqaatigineqartutut oqaaseqaammik takisoorujussuarmik saqqummiussivoq. Naalackersuisoqarfiup oqartussaassusermik paasinninnera pillugu pingaarnerusutigut oqaaseqaatit immikkoortumi matumani saqqummiunnissaannut pissutissaqarlunga isumaqarpunga. Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaataa suliap matuma paasisutissartalerneqarneranut attuumassuteqarluinnartooq kisiat saqqummiuppara.

4.2. Naalackersuisoqarfiup naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq”) tunngavigalugu isumaliutersuutai

Pissutsit naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsinermut (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsinermut”) tunngasut Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaammimi toqqaannangitsumik isummerfigai.

Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataani takuneqarsinnaavoq Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera unaasoq naalakkersuineramik pissaaneq (Naalakkersuisut) ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineramik oqartarnej tunngavigalugu ataatsimoortumik oqartussaaffittut ingerlanneqassasoq.

Naalakkersuisoqarfiup inatsiseqartitsineramik paasinninnera taanna aatsitassat pillugit inatsit pillugu oqaaseqaatinit ikorfartorneqarpoq. Tassani Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 18. december 2012-imeersoq (oqaatigineqartutut aatsitassat pillugit inatsisip allannguutaa) pillugu oqaaseqaatit ilaatigut innersuussutigaakka, tassanilu Naalakkersuisut “Namminersorlutik Oqartussani ingerlatsinermi oqartussani qullersaasutut” (kalaallisuuani quppernermi 9-mi qallunaatuuanilu quppernermi 7-imi, kalaallisuuani quppernermi 63-imi qallunaatuuanilu quppernermi 46 aamma kalaallisuuani quppernermi 67-imi qallunaatuuanilu quppernermi 49) taaneqarput. Naalakkersuisut Aqutsisoqarfinnut isumagisassanngortitsinermut atatillugu “Naalakkersuisut tamarmiusut”-tut (kalaallisuuani quppernermi 7-imi qallunaatuuanilu quppernermi 5-imi) taaneqarput.

Naalakkersuisut (tassa imaappoq Naalakkersuisunut ilaasortat tamarmiusut) ataatsimoortumik oqartussaasutut – naalakkersuineq eqqarsaatigalugu – isiginisaannut soorunalimi akornutissaqanngilaq. Tamannalu nalinginnaasumik periaatsimut naapertuuttuovoq, tassanilu Naalakkersuisunut ilaasortat ataasiakkaat Naalakkersuisut ataatsimiinneranni naapeqatigiittarput, pissutsit naalakkersuinermut tunngasut oqaluuseralugit naalakkersuinikkullu aalajangiisarlutik.

Ministerinilli aqutsisoqarnermik isuma, tak. immikkoortumi 2.1-imi, eqqarsaatigalugu ataatsimoorluni oqartussaassuseq taanna inatsisilerinikkut (ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinikkut) pisinnaatitaalersissallugu, tassa imaappoq oqartussaassuseq taanna ingerlatsinermi qullersaasutut oqartussaasunngortissallugu, ajornartorsiutitaqartussaavoq.

Taamaalilluni qitiusumik allaffeqarfissuup ilusiligaanerani paasinninnermut manna aalajangiisuusumik pingaaruteqarpoq, tassalu Naalakkersuisut inatsisilerineramik (ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi oqartarnermi ataatsimoorluni oqartussaasutut ingerlanngitsut, ministerinilli aqutsisoqarnermut ingerlasut, tassalu Naalakkersuisunut ilaasortat naligiimmik inissisimasut arlaliullutik “ministeritut” tamarmik immikkut suliassaqarfinnik imminnut tunniunneqarsimasunik aqutaqartut. Taamaangippat Naalakkersuisut ataatsimoortumik oqartussaasutut tas-

saassapput ingerlatsinermi oqartussaasoq ataasiusoq, taamalu malittarisassanit taakkununga atuuttunit aqunneqartoq. Tamanna ilaatigut imatut isumaqarpoq Naalakkersuisut ataatsimoortumik oqartussaasutut tassaasut inatsiseqartitsineq eqqarsaatigalugu nammineertutut ataasiusoq, eqqartuussivinnut suliassanngortinneqarsinnaasoq, taamatuttaarlu qitiusumik allaffeqarfissuarmi aalajangiinerit tamarmik tassunga naggataatigut naammagittaalliuutigineqarsinnaassallutik. Naalungisakka imaapput Naalakkersuisoqarfiit aalajangiineri Naalakkersuisunut naammagittaalliuutigineqarsinnaasutut ilitersuutigineqanngisaannartut, taamatuttaarlu Naalakkersuisoqarfiit aalajangiineri pillugit naammagittaalliuutit Atorfeqarfimma pilersinneqarneraniilli aalajangersimasumik suliarineqartarlutik – tamatumungalugu akerliliissutinik uanga tigusaqanngisaannarlunga. Naalakkersuisut ataatsimoortumik oqartussaasutut ingerlatsinermi qullerpaatut oqartussasuuppata tamanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 13-imik unioqqutitsinerusimassagalarpoq.

4.3. Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit isiginiarlugit isumaliutersuutai

Immikkoortumi 3-mi oqaatigineqartutut uanga paasinninnera unaavoq aatsitasat pillugit inatsisip qanoq paasineqarnissaanik nassuiaaneq aallaavigalugu manna aamma anguneqartariaqartoq, tassalu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasutut marluttut nammineertutut isigineqartariaqartut.

Oqartussaassutsimik ilusilersuinerмик paasinninnermi inatsisiliorneq soorunalimi tassaavoq inatsiseqartitsinikkut paasissutissanik pissarsivissaq pingaarnerpaaq. Inatsisiliornerli ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavinnik nalinginnaasunik (inatsiseqartitsinikkut tunngavinnik) soorunalimi tapertalersorneqarsinnaavoq, matumani pingaartumik taakku paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatini allaaserineqarsimanerattut.

Naalakkersuisoqarfik oqaaseqaammuni immikkoortumi 3-mi oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu isumaliutersuutinik arlalinnik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi pingaarnerusutigut tunngaviit taakku aallaavigalugit saqqummiussivoq, matumani pingaartumik taakkua paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu oqaaseqaatini allaaserineqarsimasut aallaavigineqarnerat ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7 pillugu oqaaseqaatini “allagaat oqartussaasup nammineq ilumini sulinermini atugassaa” pillugu nassuiaataasuni ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinerimi immikkoortut ataasiakkaat oqartussaasup taannaasup ilaatut imaluunniit oqartussaasutut nammineertutut qaqugukkut isigineqartarnissaanut tunngavik pingaarnerusutigut issuarneqarsimavoq. Oqaaseqaatinit Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu siusinnerusukkut oqaaseqaatit (Folketingstidende 1985-1986, tillæg A, spalte 219-220) assigisaannit makku erserput:

“Taakkua [oqartussaasup ataatsip arlallilluunniit, uanga ilanngussara] killilerneqarnerat inatsisitigut tunngavissat erseqqissumik naliliivigineqarnerisigut pisarpoq. Taamaattumik allaffeqarfinni pineqartuni immikkoortortat aaqqissuussaanagerat ilanngullugu eqqarsaatigineqartariaqarpoq (assersuutigalugu immikkoortortat ataasiakkaat qanoq anertutigisumik namminersortuunerat, nammineq aalajangiisinnaassuseqarnerat, naammagittaalliuuteqarfigineqarsinnaanagerat, naalakkiisinnaassuseqarnerat il.il.). Aamma pingaartinneqartariaqarpoq immikkoortortat ataasiakkaat ingerlatsineranni naatsorsuutigineqassanersoq immikkoortortat akornanni allagaatinik paarlaateqatigiittarneq oqartussaasup taassuma iluinnaani atugassatut isigineqassasoq.”

Oqaaseqaatinit issuarneqartunit kiisalu Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi quppernermi 520-mi sukumiinerusumik oqaatigineqartunit ersertutut naliliinerimi immikkoortut pineqartut akornanni pissutsinik aaqqissuussaanagermut attuumassuteqartunik naliliineq aallaavigineqassaaq. Aaqqissuussaanagermut attuumassuteqartumik naliliineq taanna Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni “Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernermi 118-imi Karsten Loiborgip allaaserisaatigut sukumiinerusumik nassuiarneqarpoq. Aaqqissuussaanagermut attuumassuteqartumik naliliinissamik piumasaaqat oqaaseqaatinit issuarneqartunit isumaliutissiisummillu taamatuttaaq ersertutut pisuni aalajangersimasuni piumasaaqammik sulianut attuumassuteqartumik tapertalernerqartassaaq, tassanilu immikkoortut ataasiakkaat assigiinngitsut imminnut sanilliullutik suliaasa isumagineqarnerini allagaatinik taakku akornanni paarlaateqatigiittarneq allaffiup iluinnaani pisutut isigineqassasoq piumasaaqaataanersoq pingaartillugu isiginiarneqassaaq.

Uanga paasisara unaavoq Inuussutissarsiornernut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Aatsitassanik Aqutsisoqarfimmik aamma Aatsitas-

sanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfimmik oqartussaasutut ataasiusutut taannaasutullu isiginninniarluni ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq aallaavigalugu tunngavilersuinermini sulianut attuumassuteqartut pingaartittorujussuullugit isiginiarsimagai. Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfiup manna innersuussutigaa, tassalu Aqutsisoqarfiit taakku suliassaqarfiup taannaasup (Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngasut) iluani suliassanik isumaginnittuunerat.

Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasup ilaatut ataasiusutut imaluunniit oqartussaasutut marluttut nammineertut isigisariaqarnerannik ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu naliliinermi sulianut attuumassuteqartut isumaliutersuutigalugu aallaavittut pingaartillugit isigineqarsinnaanerit soorunalimi isumaqatigaara, tak. immikkoortumi matuma siuliani isumaliutersuutit.

Suliamulli attuumassuteqartut atuuffiat Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu isumaliutissiisummi 1510/2009-mi quppernermi 520-mi ersertutut atikitsuararsuuvoq. Tamatuma saniatigut manna aamma innersuussutigaa, tassalu suliamut attuumassuteqartut Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nutaaq pillugu oqaaseqaatini ilanngunneqarsimanngitsut, tamatumani tak. inatsimmi § 23 pillugu immikkut oqaaseqaatit (Folketingstidende 2012-2013, tillæg A, qupperneq 89) kiisalu isumaliutissiisummi quppernemi 576-imi tullianilu oqaatigineqartut.

Taamaattumik sulianut attuumassuteqartut mianersuulluinnarlugit atorneqassapput, suliamulli attuumassuteqartut aaqqissuussaannermut tunngasut eqqarsaatigalugit oqaatigineqartut tapertaaginnarput, tak. isumaliutissiisummi quppernermi 520-mi oqaatigineqartut. Sulianut attuumassuteqartut inatsisikkut erseqqissumik tunngavissaqarnerani atorneqassappata manna piumasqaataassaaq, tassalu pisoq immikkuullarissuussasoq, inatsisiliortut siumut naatsorsuutigereersinnaanngisaat, aaqqissuussaannernullu tunngasut isumalimmik atorneqarsinnaanngiffiat.

Taamaattumik ataatsimut isiginnillunga paasinninnera unaavoq suliamut attuumassuteqartut naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq) tunngavigalugu isumaliutersuutit aamma aatsitassat pillugit inatsisiliortup qulaani issuarneqartut manna nassatarigaa ilimagineqarsinnaanngitsaq, tassalu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitas-

sanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasutut ataasiusutut taannaasutullu isigineqartariaqartoq.

Sulianut tunngasut eqqarsaatigalugit uanga paasinninnera aamma unaavoq tamanna salliutillugu inissineqarsimasoq, Naalakkersuisut oqaaseqaammi kalaallisuuani quppernermi 19-imi qallunaatuuanilu quppernermi 14-imi aamma kalaallisuuani quppernermi 80-imi tullianilu qallunaatuuanilu quppernermi 61-imi oqarmat “Naalakkersuisut, Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanik Aqutsisoqarfik, Avatangiisinik Aqutsisoqarfik, GEUS [De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland] aamma DCE [Nationalt Center for Miljø og Energi]” tassaasut oqartussaasoq ataaseq taannaasorlu.

GEUS-ip [Det Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland] kiisalu DCE-p [Nationalt Center for Miljø og Energi] Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat ilaattut ilaannginnertik pissutigalugu Namminersorlutik Oqartussani aatsitassat pillugit oqartussaasumi ilaasinnaanngillat. Taamaalluni GEUS tassaavoq Miljøministereqarfiup ataani ilisimatusarfeqarfik, tak. inatsit nr. 536, 6. juni 2007-imeersoq, DCE-lu tassaavoq Aarhus Universitetip ataani ilisimatusarfiup immikkoortua, Danmarkimi universitetit pillugit inatsikkut aalajangersaavigineqartoq, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 960, 14. august 2014-imeersoq, kiisalu Uddannelses- og Forskningsministereqarfiup ataani inissisimasoq.

“Naalakkersuisoqarfiup” Aatsitassanik Aqutsisoqarfittut kiisalu Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfittut oqartussaasuunera aammattaaq aatsitassat pillugit inatsimmi § 3 b-mi naammagittaalliuuteqartarneq pillugu aalajangersakkamut toqqaannartumik assortuuttuusussaavoq, tassuunami aalajangersarneqarmat Aqutsisoqarfiit aalajangiineri taakkununga (“Naalakkersuisunut”) naammagittaalliuutigineqarsinnaasut. Naammagittaalliuuteqartarneq pillugu aalajangersakkap takussutissiineratut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi mallittarisassat nalinginnaasut tunngavigalugit naammagittaalliortoqassappat (tak. Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 18. december 2012-imeersoq pillugu isumaliutissiisutip kalaallisuuani quppernerit 9 aamma 10 – qallunaatuuanilu qupperneq 7) oqartussaasut assigiinngitsut pineqarnissaat piumasqaataavoq.

4.4. Naalakkersuisoqarfiup Folketingip Ombudsmandiata periaasianut inner-suussinera

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup suliaq pillugu oqaaseqaammini (kalaallisuuani quppernermi 68-imi tulliini lu qallunaatuuanilu quppernermi 52-imi tulliini lu, tak. ilanngussat 1 aamma 2) Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaatai marluk innersuussutigai, taakku Justitsministereqarfimmi aamma Finansministereqarfimmi oqartussaassutsimik ilusilersuiner mut tunngasuupput.

Suliani taakkunani pineqartut tassaapput Direktoratet for Kriminalforsorgen aamma Personalestyrelsen tulleriinneri malillugit Justitsministereqarfiup aamma Finansministereqarfiup ataanni oqartussaasutut nammineertutut isigineqarsinnaanersut imaluunniit Direktoratet aamma Styrelsen ministereqarfiit taaneqartut ilaattut isigineqartariaqarnersut. Ministereqarfiit inatsiseqartitsinermik paasininnerat pissutsinik arlalinnik ikorfartorneqaraluartut Folketingip Ombudsmandiata isumaqarpoq ministereqarfiit taakku Direktoratimik aamma Styrelsemik ministereqarfiit taakkua namminneq suliassaqarfimmik (Naalackersuisoqarfimmik) ilaattut isiginninnerat isornartorsiussallugu naammattumik tunngavissaqarani. Folketingip Ombudsmandiata makku tamatumani pingaartillugit isiginiarpai, tassalu Direktoratip Styrelsellu aqqissuussaani kku inissisimanerisa “annertuumik nalornissutigineqarnerat” kiisalu ministereqarfiit aqutsinermi allaffissornikkut periaatsiminni inatsiseqartitsinermik paasinninnerminnik tunngaviutitsisimanerat. Folketingip Ombudsmandiata ilaatigut Folketingets Retsudvalg inatsiseqartitsinikkut nalornissut taanna pillugu ilisimatissimavaa.

Folketingip Ombudsmandiata suliiani inerniliiviginninnermi oqaatigineqartut manna assut pingaartillugu isiginiarsimavaa, tassalu inatsiseqartitsinerup annertuumik nalornissutigineqarnerata pineqarnera. Tamatuma pissuseqataa suliama matumani atuutinngilaq, taamaattumillu oqaaseqaatit taakku pingaartillugit tunngaviutin niarneqarsinnaanngereerlutik. Tamatumani aamma oqaatigaara suliati taakku ministereqarfiit pineqartut suliassaqarfiisa tamarmik immikkut iluini pissutsinut tunngasuusut, suliama matumani pisutut suliassaqarfinnut arlalinnut ataatsikkut tunngasuunatik.

5. Eqikkaaneq

Siuliini allaaserinninneq tunngavigalugu uanga paasinninnera unaavoq manna assortuussutigineqarsinnaanngitsoq, tassalu Aatsitassanik Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfik oqartussaasutut marlut-

tut immikkoortutut isigineqartariaqartut. Taamatut inerniliinera naalagaaffik pillugu inatsiseqartitsineq (“Namminersorlutik Oqartussat pillugit inatsiseqartitsineq”) aallaavigalugu isumaliutersuutinik tunngaveqarpoq, aammali aatsitassat pillugit inatsisip qanoq paasineqarnissaanik nassuiaaneq tunngaviulluni. Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup ilaati-
gutt ingerlatsinermit oqartussaassutsimik ilusilersuineq pillugu ingerlatsineq pillu-
gu inatsiseqartitsinermit tunngaviit nalinginnaasut tunngavigalugit isumaliuter-
suutai allatut inerniliinermik nassataqanngillat.

Aatsitassanik Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanut Tunngasuni Avatangiisinik Aqutsisoqarfiup oqartussaasutut marluttut immikkoortutut isigisariaqarnerat pissutigalugu allagaatit Aqutsisoqarfiit taakkua marluk paarlaateqatigiissaat Aqutsisoqarfiit iluinnaanni sulinermit atugassatut isigineqarsinnaanngillat. Taamaallit allagaatit taakku paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatit oqartussaasup iluinnaanni atugassat pillugit malittarisassat tunngavigalugit paasis-
suttissinermit ilaanngitsoortinneqarsinnaanngillat.

Oqaaseqaatip matuma Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani inatsi-
sinik atortitsisut (Naalakkersuisut) ataatsimut aqqissuussaanerannut kiisalu aat-
sitassanut tunngasuni oqartussaassutsimik iluseqartitsinermit, matumani allaga-
atinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassat atornerqarnerat ilanngul-
lugu eqqarsaatigalugu, tunngaviulluinnartumik aalajangiisuusumillu tunngasuu-
nera pissutigalugu Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata
aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiata oqaaseqaatip assili-
neranik nassinneqarnerisigut suliaq pillugu ilisimatinneqarnissaat eqqornerpaa-
sutut isigaara.”

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuiso-
qarfiup allagaanut 10. oktober 2014-imeersunut suliaq ingerlasimanerata allaaseri-
neqarnerani eqqaaneqartutut ilanngussat pingasut ilanngunneqarsimapput – tas-
saasut Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaatai - taakkulu ukiumoortumik na-
lunaarummut ilanngunniarnagit aalajangersimavunga. Folketingip Ombudsman-
diata oqaaseqaataa 17. maj 2004-meersoq (j.nr. 2002-4002-601) ilanngussaq 1-itut
ilanngunneqarsimavoq. Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataa 2. marts 2006-
imeersuugunartoq (j.nr. 2003-0082-239) lanngussaq 2-tut ilanngunneqarsimavoq

2003-0082-239), Folketingillu Ombudsmandiata oqaaseqaataa 23. juni 2012-imeersoq (dok.nr. 12-02509-17) ilanngussatut 3-tut ilanngunneqarsimavoq.

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqaarnermut Suliffeqaarnermullu Naalakkersuisoqarfiup allagaani 10. oktober 2014-imeersuni ima allaqavooq:

“Oqartussaasut aqqissuussaanagerat aamma aatsitassanut suliassaqaarfimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq

Inatsisartut Ombudsmandiat aatsitassanut suliassaqaarfimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu allakkatigut 15. juli 2014-imeersutigut Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqaarnermut Suliffeqaarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut (naalakkersuisoqarfik) saaffiginnippoq.

Inatsisartut Ombudsmandiata ilaatigut maluginiarsimavaa, aatsitassanut Naalakkersuisup taamaalillunilu naalakkersuisoqarfiup paasinninnera malillugu allakkiat Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup aamma Aatsitassanut suliassaqaarfimmi Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup akornanni ingerlatinneqartut tassaasut suliffiup iluani suliaqaarnermi allakkiat, taamaalillutillu aallaaviatigut allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut.

Inatsisartut Ombudsmandiata tassunga atatillugu suliambut naalakkersuisoqarfik oqaaseqaateqaqqullugu qinnuigaa. Ombudsmandip naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaateqaarnermini naalagaaffimmi inatsisitigut (namminersornermut inatsisit) inissisimanera aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsit eqqarsaatigalugit, immikkut aatsitassanut suliassaqaarfimmi oqartussaasup aqqissuussaanagera nassuiaqquaa.

Naalakkersuisoqarfik oqaaseqaateqaarneri matumani oqartussaasup aqqissuussaanagera aamma aatsitassanut suliassaqaarfimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugit kissaatigineqartutut nassuiaateqassaaq.

Imai

Immikk.

Qulequtaq

Qupperneq

1.1 Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut suliassaqaarfimmi oqartussaasut aqqissuussaanagerat malillugu aatsitassanut suliassaqaarfimmi oqartussaasup aqqissuussaanagera

284

1.1.1 Kalaallit Nunaannut danskit aatsitassanut ikummatissanullu

inatsisaat siusinnerusukkut atuuttoq malillugu aatsitassaniit oqartussaasoq	284
1.1.2 Kalaallit Nunaanni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut oqartussaasoq	288
1.1.3 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermt Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermt Sullissivik (DCE)	292
1.2 Aatsitassanut suliassaqarfimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaa-titaaneq aamma nipangiussisimasussaataaneq pillugu maleruagassanut tunngasut	297
2 Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasut aaqjissuussaannerat	305
2.1 Kalaallit Nunaannut danskit aatsitassanut ikummatissanullu inat-sisaat siusinnerusukkut atuuttut malillugit aatsitassanut oqartussaasoq	305
2.2 Kalaallit Nunaanni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit	318
2.3 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermt Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermt Sullissivik (DCE) namminersorneq pillugu inatsisip atuutilernissaa sioqqullugu	335
2.3.1 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermt Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS)	335
2.3.2 Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermt Sullissivik (DCE)	339
2.4 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermt Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermt Sullissivik (DCE)-ip atuutilernerata kingorna	340
3 Aatsitassanut suliassaqarfimmi allagaatinik takunnissinnaaneq	351

3.1	Kalaallit Nunaannut pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaa-titaanermut inatsit malillugu allagaatinik takunnissinnaaneq	351
3.2	Nipangiussisimasussaatitaanermut tunngasut	375

1 Eqikkaaneq

1.1 Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasut aaqqissuussaanerat

1.1.1 Kalaallit Nunaannut danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaat siusinnerusukku atuuqqoq malillugu aatsitassanut oqartussaasoq

Kalaallit Nunaannut danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaat siulleq 1965-imi akuerineqarpoq. Aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiinissamut piginnaatitaaffeqar-neq inatsit taanna malillugu Kalaallit Nunaannut danskit Ministerianniippoq.

1978-imi Kalaallit Nunaat namminersornerulernermut inatsit malillugu namminersor-nerulerpoq. Peqatigisaanik aatsitassanut suliassaqarfimmi immikkut aaqqissuussamik pi-lersitsisoqarpoq. Aaqqissuussamut tassunga siunertaasoq tassaavoq Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi piginnaatitaalnissaat sunniuteqarnerulernissaallu. Aatsitassanut suliassaqarfimmi piginnaatitaanerup agguar-neqarnera aamma oqartussaasup aaqqissuussaanera pillugit aalajangersakkat erseqqinne-rusut danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi aalajanger-sarneqarput.

Ilaatigut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 2 aamma nam-minersornerulernermut inatsimmi § 8, imm. 2 malillugit Kalaallit Nunaanni aatsitassani misissueqqaarnermik, misissuinermik aamma paaanermik aallartitsinissamut aamma taakkununga akuersissutinik tunniussinissamut aalajangiisinnaatitaaneq, Kalaallit Nu-naanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa ataatsimooruppaat.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 3 malillugu ataatsimoo-russamik siunnersuisooqatigiit ataatsimoorluni aalajangiisinnaatitaanermik tunngavissii-sussat aammalu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa aatsitassanut suliassaqarfiup ineriartornerani assigiimmik paasisimasaqarnissaannik qu-lakkeerisussat pilersinneqarput, tassanilu pingaartumik ilaapput aatsitassanut ingerlatsi-vimmi suliaqarnermi ilaasut tamarmik. Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit taa-maalillutik ilaatigut qinnuteqaatinut isummernissamullu tunngavissianut aatsitassanut ingerlatsivimmi, suliarineqartunut tamakkiisumik paasisimasaqassapput, taamatullu a-taatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit suliatigut piginnaasaqarnerit aatsitassanut i-ngerlatsivimmi pigineqartut atorsinnaassavaat.

Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit aatsitassanut suliassaqarfimmi namminneerlutik aalajangiisinnaatitaaffeqanngillat kisiannili ataatsimoorussamik aalajangiisinnaatitaanerup ingerlanneqarneranut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisunut aamma danskit naalakkersuisuinut inassuteqaateqartussaallutik. Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut atorfilittaannut aammalu danskit ministereqarfiini naalakkersuisoqarfimmi pisortat aalajangiisinnaatitaanatik peqataasartussatut ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiinni ilaasartussaapput. Taakkua aatsitassanut suliassaqarfimmi, suliassaqarfimmi allani taamaaqataanik oqartussaasutut suliaqarfiusuni, suliassaqarfimmi taakkunani aalajangiisinnaatitaaneq Kalaallit Nunaanni naalakkersuisuniinnersoq imaluuniit danskit naalakkersuisuniinnersoq apeqqutaatinnagu, politikkimik, aalajangiinernik allaffissornermilu ataqatigiissaarinissaq pisariaqartoq qulakkeertussaavaat.

Isuqaatigiissutinut naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa akornanni isuqaatigiissutaasunut sinaakkutissat iluanni Kalaallit Nunaannut ministeri pisortat oqartussaasutut suliaqarnerannut ingerlatsinerannullu ilaatillugu aalajangiisinnaavoq, takuuk; aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 4. Tamatumaa ilaatigut malitsigisaanik ministeri peqqussutinik sukumiisunik aalajangersaasinnaavoq, akuersissuteqarnermut atuuffiit ingerlassinnaallugit aammalu teknikkimut, ujarassiornermut, uumassuilinnut naatsorsuutinullu tunngasut pissutsillu allat aalajangersimasut nakkutigisinnaallugit nakkutilliinermillu ingerlatsisinnaalluni.

Inatsisip atuutilernerani aatsitassarsiornermut ingerlatsivik, Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngatillugu misissueqqaarnermut, misissuinermut piianaanermillu atatillugu ingerlatsivimmi suliassanik isumaginnittuusussa q aammalu ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiinnut allattoqarfeqartitsisussa q, Kalaallit Nunaannut danskit ministeriata ataani pilersinneqarpoq, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 3, Imm. 4, aamma § 5.

Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui taamaalillutik aatsitassanut oqartussaasutut ataatsimoorumik aalajangiisinnaatitaaffeqarput taamaattumillu aqqissuussaaniqut oqartussaasut marluk nammineerlutik ingerlasut imminnullu erseqqissumik atanngitsut pineqaraluartut, aammalu oqartussaasut marluk taakkua tassaagaluartut Kalaallit Nunaanni oqartussaasoq aamma danskit oqartussasuat, pissutsit taakkua pillugit aalajangiisoqartussaattillugu, aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoorup ilaatut pingaarnertut ataatsimoorumik atuullutik iliuuseqartarlutillu.

Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa saniatigut ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 1978-imeersoq malillugu, aatsitassanut suliassaqarfiup iluaniit-

tut pineqartillugit, ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasup ilaatut taamatuttaaq atuuttarput.

Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit taamaalillutik naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa ataaniipput aammalu pingaarnertut aatsitassanut suliassaqarfimmi ineriartornerup suliassanillu sularinnittarnerup malinnaaffiginissaanik aammalu tamanna pillugu naalakkersuisunut aamma danskit naalakkersuisunut aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiinissaannut atugassatut inassuteqaateqartarnissamik aammalu aatsitassanut suliassaqarfimmi politikkimik oqartussaasutullu suliaqarnermik ataatsimoortumik ataqatigiissaarinissamik siunertaqartinneqarlutik.

Suliassaqarfimmut danskit ministeriata ataani aatsitassanut ingerlatsiviup aatsitassanut suliassaqarfimmi aqutsinermi ingerlatsineq aammalu pingaarnertigut aalajangiinerit naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa ataatsimoorlutik aalajangaasa piviusunngortinneqarnissaat isumagisaraa. Aatsitassanut ingerlatsiviup aamma Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiinnut allattoqarfittut suliassat sularisarpai aammalu siunnersuisooqatigiinnut suliatigut ikiuuttarluni.

Taamaalilluni namminersornerulernermit inatsimmi § 8 aamma aatsitassanut ikumtissanullu inatsimmi §§ 2-5 malillugit Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut, danskit naalakkersuisui, Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik, aalajangiinerminni, inassuteqaateqarnerminni imaluunniit oqaaseqaateqarnerminni imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassaqarfiup iluani, ilanngullugu aatsitassarsiornermut tunngatillugu avatangiisinut tunngasut, pissutsini allatigut aqutsinermi, ataatsimoorussamik aatsitassanut oqartussaasup ilaatut assigiinngitsumik inissisimaffeqarput. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut, danskit naalakkersuisui, Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik taamaalilluni atuuffimminni ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasup ilaatut aalajangiinermi inassuteqaateqarnermi oqaaseqaateqarnermillu aammalu aatsitassanut suliassaqarfiup iluani, ilanngullu aatsitassarsiornermut tunngatillugu avatangiisinut tunngasut, allatigut pissutsinik pingaaruteqartunik allatigut ingerlatsinerminni, assigiinngitsunik atuuffeqarput. Naalakkersuisut, danskit naalakkersuisui, Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik taamaalillutik ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasup ilaatut assigiinngitsumik inissisimaffeqarput, taamatuttaarlu aqqissuussaanikkut oqartussaasutut assigiinngitsutut nammineertutullu inissisimagaluarlutik, aammalu oqartussaasut tassaagaluartut kalaallit, danskit aammalu ataatsimoorlutik kalaallit danskit, aatsitassanut oqartussaasup ilaatut assigiinngitsumik inissisimaffeqartutut atuullutik.

Paasininneq taanna taamatuttaaq kalaallit aamma danskit oqartussaasuini allaffissor-nikkut suleriaaseqarnermi tunngavigneqartarpoq.

Tamatuma saniatigut avatangiisinut aamma imaani avatangiisinut suliassaqarfinni naa-lagaaffimmi inatsisini allassimavoq, avatangiisinut suliassaqarfinni aamma imaanut a-vatangiisinut suliassaqarfinni nalinginnaasumik aalajangiisinnaatitaanermut, avatangi-iisinut aamma imaani avatangiisinut pissutsinut aatsitassarsiornermut tunngasunut aala-jangiisinnaatitaaneq ilaatinneqanngitsoq. Tamatumunnga taarsiullugu aatsitassarsior-nermut tunngatillugu avatangiisinut aamma imaani avatangiisinut pissutsinut tunngas-uteqartut, aatsitassanut suliassaqarfinni ataatsimoortumik oqartussaasut suliarinninne-rannut ilaatillugu isumagineqassasut, aammalu pissutsinut taakkununga tunngatillugu aalajangiisinnaatitaaffeqarneq taamaalilluni oqartussaasuni aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aalajangiinissamut piginnaatitaasuni inissisimasoq.

Tamanna taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit inatsisip allannguuteqar-tinneqarnissaa pillugu inatsimmut nr. 317, 3. juni 1998-imeersumut (aatsitassanut i-kummatissanullu inatsit) inatsisissatut siunnersuummut, imaani avatangiisit illersorne-qarnissaat pillugu inatsimmut (imaani avatangiisinut inatsit) aamma nunavittamut inat-simmut (aatsitassanik aqutsinerup Namminersornerullutik Oqartussanut tunniunneqar-nera) nassuiaatini nalinginnaasuni tunngavissinneqarpoq. Tamanna malillugu aatsitas-sanut suliassaqarfinnut tunngatillugu avatangiisinut, isumannaallisaanermut aamma pisuussutinut tunngatillugu eqqarsaatigisassat, aatsitassanut suliassaqarfiup iluani ataats-imoortumik oqartussaasut suliarinninnerannut ilaatillugu aatsitassanut oqartussaasumit isumagineqartarnerat ingerlaannartussaavoq, aammalu tamatumani suliassaqarfinnut danskit ministeriannit attuumassuteqartumit aammalu ministerip ataani aatsitassanut ingerlatsivimmit Kalaallit Nunaanni naalakkersuisunut aamma naalakkersuisut ataanni Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfinnut ingerlatsivimmi oqartussaaffiup tun-niunneqareernerata kingorna aatsitassanut aqqissuussaq inatsisitigut aalajangersarne-qartoq malillugu ingerlaannartussaalluni.

Aatsitassanut suliassaqarfinni oqartussaasup aqqissuussaanera ataatsimut isigalugu ja-nuar 2010, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfinni oqartussaaf-fimmik tigusinerat, tikillugu ingerlatiinnarneqarpoq. Taamaattoq ingerlatsivimmi oqar-tussaaffiup maannamut suliassaqarfinnut danskit ministerianniissimasup Kalaallit Nu-naanni naalakkersuisunut aamma naalakkersuisut ataanni Aatsitassanut Ikummatissa-nullu Pisortaqarfinnut tunniunneqarnera allannguutaavoq. Tamanna pivoq Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit inatsisip allannguuteqartinneqarnera pillugu inatsisikkut nr. 317, 3. juni 1998-imeersukkut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit), imaani avata-ngiisit allanngutsaaliorneqarnerat pillugu inatsisikkut (imaani avatangiisinut inatsit) aamma nunavittamut inatsisikkut (Namminersorlutik Oqartussanut aatsitassanut aqut-

sinerup tunniunneqarnera) aammalu Namminersornerullutik Oqartussat aamma danskit naalakkersuisuisa 1. juli 1998 aallarnerfigalugu Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngatillugu ingerlatsinissaq pillugu isumaqatigiissutaannut naapertuuttumik.

1.1.2 Kalaallit Nunaanni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut oqartussaasoq

Ulloq 1. januar 2010 Namminersorlutik Oqartussat namminersornermut inatsit malillugu aatsitassanut suliassaqarfik akisussaaffigilerpaat. Taamaaliornikkut Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi inatsisiliornermut ingerlatsinermullu pissaaneq tiguaat, takuuk namminersornermut inatsimmi § 1.

Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaata aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaa siulleg, aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 7. december 2009-meersoq (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) akuersissuteqarfialugu oqartussaaneq atorluarpaat. Inatsit 1. januar 2010 atuutilerpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3, imm. 1, aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi § 3-mut nassuiaatit aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 2.3 malillugit aatsitassanut oqartussaasoq Naalakkersuisut ataanniittoq Kalaallit Nunaanni aatsitassanut aammalu nunap iluanut suliassaqarfimmut oqartussaasuvoq ataatsimoortumik, piginnaaneqartumik akisussaasuullunilu, tassanilu ilaapput pissutsit aatsitassanut tunngasuteqartut tamarmik, aatsitassarsiornermi ingerlatat, nunap iluanik atuineq tassungalu tunngasumik nukissiornermik suliaqarneq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 2009-meersumi taamaalilluni Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaaffimmik tigusinissaat sioqqullugu aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortuunera atuuttoq atuutsillugu oqartussaasut aqqiissuusaanera ingerlateqqinneqarpoq. Taamaattoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq malillugu danskit naalakkersuisui aatsitassanut suliassaqarfimmi arlaatigulluunniit oqartussaaffeqarunnaarput, taamatullu ilaatigut tamanna tunngavigalugu Ataatsimoorussamik siunnersuisooqatigiit atuutsinnarnissaat naleqqukkunnaarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq malillugu taamaalillutik Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmi pingaarnertigut aalajangiisartussanngorput aammalu Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmi pingaarnertigut oqartussaasutut oqartussaaffeqalerlutik. Naalakkersuisoq aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaasuusup, Naalakkersuisup naalakkersuisoqarfiata aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup Naalakkersuisut sinnerlugit aatsitassanut suliassaqarfiup iluani suliatigut ingerlatsineq aammalu aalajangiinerit Naalakkersuisunit aalajangiunneqartut atuutsinneqar-nissaat isumagisarilerpaat.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 2009-meersumi tassungalu nassuiaatini erseqqissarneqarpoq, aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussassutut suliagarneq ataatsimut isigalugu aqqissuusaanikkut suliassaqarfimmi ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu oqartussaasut sularinnittarnerattut ingerlanneqartussannorgolugu aqqissuussaassasoq. Aammattaaq erseqqissarneqarpoq aatsitassanut suliassaqarfimmi pissutsinut maleruagassanullu aatsitassanut, aatsitassarsiorluni ingerlatanut, nunap iluanik atuinnermut tassungalu atasumik nukissiornermik suliagarnermut, tassunga atasumik ruujorinik aqquersuutinik suliagarnermut allanullu ingerlatanut tassunga atasunut tunngasunut tamaginnut oqartussaasut sularinninnerat tunngassuteqassasoq. Tamatuma kingunerisaanik oqartussaasut immikkoortui aatsitassanut suliassaqarfimmi pissutsinut maleruagassanullu tamaginnut tunngatillugu aalajangiisussannorgoneranni aammalu oqartussaasutut sularinnittussannorgoneranni, oqartussaasut immikkoortortai assigiinngitsut ataatsimoortumik oqartussaasutut atuutissapput (oqartussassoq ataatsimoortumik suliqaarsinnaasoq).

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi 2009-meersumi § 3, imm. 1-imut nassuiaatini allasimavoq, aatsitassanut suliassaqarfimmi ataatsimoortumik ingerlatsivimmi aqutsineq, aatsitassanut suliassaqarfimmi aqutsineq allaffissornerup sinnernut tunngatillugu killissalersorlugu aqqissuussaassasoq, taamaalilluni ilaatigut aningaasaliissutit, suliassat sulisunut tunngasut aammalu akiliutinut isertitat ilaalu ilanngullugit, aatsitassanut oqartussaasumi aningaasartuutinut matussutigineqartussatut akilersinneqarsinnaasut paasineqarsinnaassallutik aammalu suliassaqarfimmut nakkutigineqarsinnaasumik innersuunneqarsinnaassallutik, ilaatigut takuuk namminersornermut inatsimmi § 7.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit, aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 26, 18. december 2012-imeersukkut allannguuteqartinneqarpoq. Oqartussaasut immikkoortortai aalajangersimasut sorliit aatsitassanut oqartussaasunut ilaanersut, inatsimmi allannguutaasumi allasimavoq.

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 a-mi aamma § 3 c-mi allasimavoq aatsitassanut oqartussaasumi ilaasut Naalakkersuisut aammalu sulianut oqartussaasut taassuma ataaniittut marluk. Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmut ataatsimoortumik allaffissornermut akisussaasuullutik, suli aatsitassanut oqartussaasuni qullersaapput.

Inatsisip allannguuteqartinneqarnerata kingorna aatsitassanut suliassaqarfimmut Naalakkersuisut ataanni ataatsimut isigalugu allaffisornikkut oqartussaasoq tassaavoq Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik, ilaatigut siusinnerusukkut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiusumut assingusoq. Allaffisornikkut oqartussaasup aappaa

tassaavoq Aatsitassanut suliassaqarfimmi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik (Avatangiisinut Aqutsisoqarfik), aatsitassanut suliassaqarfiup iluani avatangiisinut tunngasunik isumaginnittuusussaq.

Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aatsitassanut suliassaqarfimmi avatangiisinut tunngasunut ingerlatsinera aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi avatangiisinut maleruagassat aalajangersakkallu aamma avatangiisinut tunngatillugu akuersissummut atugassarititaasut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu aalajangersagaasut tunngavigalugit ingerlanneqarpoq. Ingerlatsivimmi aqutsineq taamaalilluni avatangiisinut inatsimmi avatangiisinut maleruagassat nalinginnaasut malillugit pisanngilaq. Avatangiisinut Aqutsisoqarfik taamaalilluni aatsitassanut oqartussaasup ilaatut atuuppoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqarnissaa pillugu inatsisitatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 2.1 malillugu inatsisip allannguuteqartinneqarneranut ilaatigut siunertaavoq, aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsiviup aaqqiissuusaaerneranut tunngatillugu aammalu naammagittaalliuuteqarnissamut periarfissanut tunngatillugu ersarinnerulersitsinissaq paasiuminernerulersitsinissarluk. Taamaalilluni inatsisip allannguuteqartinneqarnerani ataatsimut isigalugu, aatsitassanut suliassaqarfimmi immikkut aaqqiissuusinermi aatsitassanut oqartussaasumik ataatsimoortumik, aatsitassanut suliassaqarfiup iluani pissutsinik attuumassuteqartunik tamaginnik ilaatitsiviusumik oqartussaasutut akuutitsiviusumik aalajangiisartumik, pissusiviusunik allannguuteqartitsinissaq siunertarineqanngilaq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 3 aamma 3 a-3 c taamaalillutik ilaatigut aatsitassanut suliassaqarfimmi allaffissornikkut aqutsinermut allaaviatigut Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasunit qullersaasut aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aatsitassanut oqartussaasumi oqartussassup ataani oqartussaasusut akornanni piginnaatitaaffiit suliassaqarfiillu qanoq agguagaanissaannut aalajangersagaapput. Aalajangersakkat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi Naalakkersuisut inatsisip atorneqarneranut allaffissornikkullu aqunneqarneranut akisussaasuusuni qullersaasut pillugit aalajangersakkanut aammalu Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasutut qullersaasutut nalinginnaasumik allaffissornikkut aalajangersakkanik aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasup ataani oqartussaasusut oqartussaasutut suliagarnerminni malitassaannik aalajangersaasinnaanerat pillugu aalajangersakkanut naapertuuttumik nassuiarneqassapput. Ilaatigut takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 84 aamma 85. Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfiup iluani pissutsit assigiinngitsut pillugit aalajangersakkanik aalajangersaasinnaaneranik tunngavissiisut.

Namminersorlutik Oqartussat 1. januar 2010 aatsitassanut suliassa qarfirmi akisussaaffimmik tigusinerisa kingorna, aatsitassanut suliassa qarfirmi ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasoqarluni immikkut aatsitassanut suliassa qarfirmik aaqqissuussinerup atuutsinneqarnera ingerlatiinnarneqarpoq. Naalakkersuisut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, Naalakkersuisuni aamma naalakkersuisoqarfinni aatsitassanut aamma avatangiisinut akisussaaffeqarlutik oqartussasutut immikkoortortaagaluarlutik assigiinngitsut, aatsitassanut suliassa qarfiup iluani aalajangiisogarniartillugu ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasuupput taamatullu atuullutik. Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasunut immikkoortortaapput qullersaasut aammalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasutut immikkoortortaapput taassuma ataaniittut. Aatsitassanut suliassa qarfiup iluani aalajangiisogartussangortillugu taamaalillutik oqartussaasunut immikkoortortat taakkua pingasut eqqarsaatigisassat attuumassuteqartut tamaasa ilaatillugit ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangiisartussaapput, tassanilu ilaapput aatsitassarsiornermik suliagarnerup isumannaallisaanermut, peqqinnissamut, avatangiisinut, pisuussutinik atorluanaanermut aamma inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissamut tunngatillugu isumannaatsumik aammalu naleqquttumik aammalu nunani tamalaani suleriaatsinut pitsaanerpaanut naapertuuttumik ingerlanneqartarnissaanut eqqarsaatigisassat, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 1, imm. 2.

Tamanna aatsitassanut suliassa qarfirmi aaqqissuussinermi aaqqissuussaanermut allaffisornikkullu aaqqissuussinermut atuuffinnullu ukiorpassuarni inatsisitigut allaffisornikkullu suleriaatsimut naapertuuppoq. Taamatut suleriaaseqarnerup kingunerisaanik aatsitassanut oqartussaasoq ataatsimoortoq, aatsitassanut suliassa qarfirmi ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangiisartog, aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimallillugu taamatut aaqqissuunneqartoq atuuffeqartorlu atuutsinneqarpoq, tamatumani aatsitassanut oqartussaasoq oqartussasutut arlalinnik immikkoortorta qaraluartog imaluunniit oqartussaasutut immikkoortortanik arlalinnik ilaqaraluartog.

Aatsitassanut suliassa qarfirmi ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasoq, aatsitassanut suliassa qarfiup iluani eqqarsaatigisassanik attuumassuteqartunik tamaginnik isumaginnittuusoq tassani pineqartoq, taamatuttaaq imaani avatangiisinut suliassa qarfiup aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassa qarfiup killissalersorneqarneri pillugit allakkiami tunngaviusussatut tunngaviutinneqarpoq (ullulernerqanngilaq). Allakkiaq Pinngortitamut Aqutsisoqarfimmit danskit avatangiisinut ministereqarfiata ataaniittumit Inuusutissarsiornermut, Aatsitassa qarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut e-mailikkut ulloq 15. august 2014 nassiunneqarpoq. Allakkiami eqikkaanermi aamma inerniliinermi qupperneq 10-imi allassimavoq:

“Ataatsimut isigalugu isumaqarpugut misissuinerup takutikkaa avatangiisinut aamma imaani avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfimmi aaqqissuussinerup ilaatut akuutinneqartutut isigineqarsimasut. Tamanna eqqarsaatigalugu naliliisoqarpoq namminersornermut inatsit aamma inatsimmut nassuiaatit taamatut atuartariaqartut, tassalu imaani avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut namminersornermut inatsimmi paasinninneq malillugu aatsitassanut suliassaqarfiup ilaatut isigineqartariaqartut, taamaalillutillu aatsitassanut suliassaqarfiup ilaatut ulloq 1. januar 2010 Namminersorlutik Oqartussanit akisussaaffigineqalerlutik tiguneqarsimasut.”

1.1.3 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermi Sullissivik (DCE)

Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia (G.G.U.), kingusinnerusukkut Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS)-imut ilaatinneqalersoq, 1946-mi pilersinneqarpoq.

Suliassanut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfimmut tunngassuteqartunut atillugu kalaallit oqartussaasui paasissutissanik aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik sullissivinnit Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu ministereqarfiup ataaniittunit, tassani ilaallutik G.G.U.-mit aamma DMU-mit akeqanngitsumik pissarsisinnanissaat, 1994-imi Naalakkersuisut siulittaasuata aamma statsministerip akornanni isumaqatigiissummi 14. november 1994-imeersumi qulakkeerneqarpoq.

2007-imi GEUS pillugu inatsit nr. 536, 6. juni 2007-imeersoq akuerineqarpoq. GEUS pillugu inatsimmi § 3 aamma inatsimmut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit malillugit GEUS pinngortitamut avatangiisinut, nukissiuuteqarnermut aamma aatsitassanut apequtitut tunngatillugu pisortani oqartussaasunut siunnersuisartussaavoq aammalu suliassaqarfiit taakkua iluanni oqartussaasut suliassaannik immikkut ittunik arlalinnik isumaginnittussaalluni. Inatsit aamma inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit malillugit aamma GEUS aatsitassanut suliassaqarfiup iluani suliassanik oqartussaasut isumaginninnerannut atillugu, ilaatigut oqartussaasunut qitiusumiittunut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimik ingerlatsivimmi aqutsisuusunut suli ikiuuttartussaavoq.

Taamaalilluni inatsit aamma inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit, namminersornerulernermut inatsimmi § 8-imut aamma danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi §§ 2-5-imut ataqatigiissillugit, tamanna pillugu matuma siuliani immikkoortoq 2.1 erseqqinnerusumik takuuk, malillugit GEUS aamma namminersornermut inatsisip akuerineqarnera aammalu Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmik tigusinissaat sioqqullugit, aatsitassanut oqartussaasumik qa-

nimut suleqateqarpoq, tassunga siunnersuisarluni, oqartussaasut suliassaannik aatsitassanik oqartussaasup sularinninnerani peqataasarluni aammalu aatsitassanut oqartussaasup aalajangiisussanngornerani paasisutissanik aamma paasisutissanik nalunaarsukkanik pi-sariaqartunik pissarsisitsisarluni, inassuteqaateqartarluni imaluunniit oqaaseqaateqartarluni imaluunniit aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsinermi allatigut aqutsinermi peqataasarluni. Taamaalilluni GEUS aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasutut immikkoortortanut allanut siunnersuinnermini aammalu allatigut aatsitassanut suliassa-qarfiup iluani oqartussaasut suliassaannik isumaginninnermini, GEUS suliagarnermini aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut atuussimavoq.

Tamanna aammattaaq suliassaqarfimmi kalaallit aamma danskit oqartussaasuisa ukior-passuarni inatsisitigut allaffissornikkullu suleriaasianni tunngavigineqarpoq aammalu namminersornerulernermut inatsimmi aamma danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi tunngavigineqarluni, ilaatigut aatsitassanut oqartussasup GEUS-imit ikiorneqanngikkuni, pisuni tamaginni aatsitassanut suliassaqarfimmi tun-gavissanik pi-sariaqartunik pissarsisinnaassanngikkaluarnerata kingunerisaanik.

Danmarkip Avatangiisinut misissuisarfia (DMU), kingusinnerusukkut Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermi Sullissivik (DCE)-imut ilaalersoq, allaf-fissornikkut 1989-imi suliassaqarfimmi ilisimatusarnermut sullissivittut pilersinneqar-poq. 1996-imi taamatuttaaq Kalaallit Nunaata Avatangiisinut misissuisarfia Danmarkip Avatangiisinut misissuisarfia ataanut inissinneqarpoq.

1. januar 2007 aallarnerfigalugu danskit naalakkersuisuisa ilisimatusarnermut ilisimatu-sarfinnullu suliassaqarfimmi iluarsartuusseqinneranut atatillugu DMU Aarhus Univer-sitetip ilaatut inissinneqarpoq.

Kalaallit danskullu oqartussaasuisa aatsitassanut suliassaqarfimmi inatsisitigut allaffissor-nikkullu ukiorpassuarni suleriaasianni aamma namminersornerulernermut inatsimmi aamma danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi tunngavi-gineqarpoq, DMU aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasutut immikkoortorta-nut allanut siunnersuinnermini allatigullu aatsitassanut suliassaqarfiup iluani oqartussaasut suliassaannik isumaginninnermini, DMU suliagarnermini aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaasut atuuttartoq. Tamanna taamaalilluni aamma namminersornermut inatsisip akuerineqarnissaa aamma Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa-qarfimmik tigusinissaat sioqqullugu atuuppoq.

2010-mi namminersornermut inatsit akuerineqarpoq. Inatsisip atuutilernerani Kalaallit Nunaannut namminersornermut aqqissuussineq nutaaq pilersinneqarpoq. Namminer-sornermut inatsimmi taamaalilluni siunertaavoq Kalaallit Nunaata aamma Danmarkip

sapinngisamik naligiimmik annertunerpaamik inissisimanissaasa qulakkeerneqarnissaa, ilanngullugu naalagaaffeqatigiinnermut atuutereersumut sinaakktissat iluanni sapinngisamik annertunerpaamik inuiaat kalaallit nammineerlutik aalajangiisinaanerisa annertusitinneqarnissaa. Tamatuma saniatigut namminersornermut inatsimmi Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinni assigiinngitsuni aalajangiisinaanatitaanermik annertunerusumik tiguisarnissaannut inatsisitigut sinaakktissat aammalu kalaallit danskillu oqartussaasuisa akornanni allatigut suleqatigiinnermut sinaakktissat aalajangersarneqarput, taamaalilluni suliassa qarfinni naalagaaffimmi oqartussaasumit sulisumagineqartuni kalaallit sunnee qataasinnaanerat annertusitinneqarluni.

Namminersornermut inatsimmi §§ 5-10-mi Namminersorlutik Oqartussat aamma naalagaaffiup akornanni aningaasaqarnikkut ataqatigiinnerit maleruagassiivigineqarput. Inatsimmi § 9 Namminersorlutik Oqartussat namminersornermut inatsimmi § 2 malillugu aatsitassanut suliassa qarfinni akisussaaffimmik tiguisineranni, Namminersorlutik Oqartussat aamma naalagaaffiup aatsitassanut suliassa qarfiup iluani ilisimatusarnermut siunnersuisarnermullu tunngatillugu aningaasaqarnikkut ataqatigiinnerannut pingaarutumik tunngassuteqarpoq.

Namminersornermut inatsimmi § 9, imm. 1 malillugu, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfinni akisussaaffimmik tiguisinermik kingorna aatsitassanut suliassa qarfinni allaffissornikkut aqutsinerminni akiliillutik siunnersorneqartarnissamik allatigullu suliassanik isumaginninnermut pisariaqartumut ikiorneqarnissamut periarfissaqarnissaat, danskit naalakkersuisuisa qulakkeertussaavaat. Inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatini allassimavoq, taamatut oqaseqatigiiliormi suliassat danskit ilisimatusarnermut sullissiviinit GEUS-imit aamma DMU-mit suliarineqartarsimasut innersuussutigineqartut.

Namminersornermut inatsimmi § 9, mm. 2-mi aamma inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatini allassimavoq, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfinni akisussaaffimmik tiguisineranni Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui aatsitassanut suliassa qarfinni allaffissornikkut aqutsinermi siunnersuisarneq allatigullu suliassanik isumaginninneq pillugu isumaqatigiissuteqassasut. Tunngavissaritinneqarpoq piffissamut ukiunik 5-inik sivisussusilimmu isumaqatigiissuteqartoqassasoq. Ukiuni 5-ini siullerni isumaqatigiissuteqarnerup atuuffissaata naareernerani Naalakkersuisut imm. 3 malillugu aalajangissavaa isumaqatigiissut ukiunut arlalinnut isumaqatigiissutitut ilusilerlugu nutarterneqassanersoq.

Namminersornermut inatsimmi § 9, imm. 4 aamma inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatit malillugit, Naalakkersuisut danskit naalakkersuisuinut aatsitassanut suliassa qarfinni allaffissornikkut aqutsinermi siunnersuineq allatigullu suliassanik isu-

maginnineq pillugit isumaqatigiissuteqarnerisa nalaani, danskit naalakkersuisui Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinermit immikkut attuumassuteqartumik ilisimatusarnermik akeqanngitsumik Naalakkersuisunut atugassiisussaapput. Inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatini allassimavoq, oqaaseqatigiiliordermi tassani sullissivimmi aamma ilisimatusarnermi suliasat nalinginnaasut innersuussutigineqartut, ilanngullugit qarasaasiami paasissutissaasivinnik aatsitassarsiornermit immikkut tunngassuteqartunik ingerlatsinerup ingerlatiinnarnissaa aningaasalersorneqarnissaalu, soorlu asersuutigalugu sajuppillatsitsisarnernit qarasaasiami paasissutissaasiviit, aatsitassarsiornermit qarasaasiami paasissutissaasiviit aamma pinngortitami sumiiffinnut sunnertiasunut qarasaasiami paasissutissaasiviit, GEUS-ip aamma DMU-ip maannamut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinermit attuumassuteqartut suliarisimasai.

Kingullermik 2014-imi aggustimi Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui nuutamik suliasanut siunnersuisarnermullu isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiissut 2015-imi januaarip aallaqqaataaniit 2019-imi 31. decembarimut atuutisaaq aammalu suleqatigiinnissamut ukiunut tallimanut isumaqatigiissummumut tamatuma tungaanut atuuttumut taartaassalluni.

Namminersornermit inatsimini § 9-mut tunngaviusoq tassaavoq, Namminersorlutik Oqartussat akisussaaffimmik tiguseriitsiarnerminni allaffissornikkut ilisimatusarnikkullu danskit sullissiviannik suleqateqarnerisa ingerlaannarnissaanik pisariaqartitsisoqarnissaa naatsorsuutigineqartoq. Taamaaliornikkut Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piianaanermit isertitassanut tunngavissaliinissamik siunertaqarneq malillugu, misissuinerup annertussusaata ingerlaannarnissaata qulakkeernissaa siunertarinqarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4 malillugu Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinermit immikkut attuumassuteqartumik maannamut ilisimatusarnermit GEUS-imit aamma DMU-mit suliarineqartumut naapertuuttumik, GEUS aamma DMU akuersissummik peqaratik ilisimatusarnermik suliaqarnissamut periarfissaqarput.

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4 malillugu Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliasaqarfimmi aalajangiisinnaatitaalernissaat sioqqullugu GEUS-ip aamma DMU-p Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinermit immikkut attuumassuteqartumik GEUS-ip aamma DMU-p aatsitassanut oqartussaasumut suliarisarsimasaattut annertussuseqartumik ilisimatusarnermik suliaqarneranni, GEUS aamma DMU immikkut ittumik inissisimapput. Ilisimatusarneq taanna taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4 malillugu aatsitassanut oqartussaasumit ilisimatusarnermit akuersissummik tunineqanngikkaluarluni suliarineqarsinnaavoq.

Taamaalilluni namminersornermut inatsimmi § 9, namminersornermut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq tassungalu nassuiaatit malillugit danskit naalakkersuisuisa GEUS-ip aamma DMU-p (1. juli 2011 aallarnerfigalugu DCE) namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanermik tigusinissaat sioqqullugu pisartut assigalugit aatsitassanut oqartussaasumut siunnersuineramik suliaqartarnerisa aamma oqartussaasut suliassaannik isumaginnittarnerisa ingerlaannarnissaat, aammalu aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanerup tigupeqarneranut tamatumalu kingorna aammalu Naalakkersuisut taamatut kissaateqartillugit tamatuma pinissaa qulakkeertussaavaat.

Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmik tigusinissaat sioqqullugu pisartutut GEUS aamma DCE taamaalillutik aatsitassanut oqartussaasut qanimut suleqatigalugit suliaqartassapput, taanna siunnersortassallugu aammalu aatsitassanut oqartussaasup aalajangiisussanngornerani paasisutissanik aamma paasisutissanik nalunaarsukkanik pisariaqartunik pissarsittassallugu, inassuteqaateqartassalluni imaluunniit oqaaseqaateqartassalluni imaluunnut allatigut aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsinermi allatigut aqutsissalluni. Tamatuma atuunnerani GEUS aamma DCE aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasunut allanut siunnersuinerminni allatigullu aatsitassanut suliassaqarfiup iluani oqartussaasup suliassaannik isumaginninnerminni, GEUS aamma DCE suli suliaqarnerminni aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut atuupput.

Tamanna aamma kalaallit aamma danskit oqartussaasuisa suliassaqarfimmi inatsisitigut allaffissornikkullu suleriaasiannut tunngavigineqarpoq aammalu ilaatigut aatsitassanut oqartussaasup pisut ilaanni GEUS-imit aamma DCE-mit ikiorneqarani aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiinissamat tunngavissanik pisariaqartunik pissarsinnaannginnerata malitsigisaanik, namminersornermut inatsimmi aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 2009-meersumi tunngaviulluni. Tassunga atatillugu pingaartumik takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut 2009-meersumut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini immikkoortoq 2.3 (immikkoortumi matumani matuma siuliani issuarneqartoq), tassani allassimalluni aatsitassarsiorluni suliaqarnermut tunngatilugu pingaarnertigut avatangiisinut teknikkimullu akuersissuteqarnerit aamma oqartussaasut suliarinninnerat, sulisunit suliassani taamaattuni misilitragaqartunik paasisimasaqartunillu suliarineqartassasut, tamannalu aatsitassanut oqartussaasup GEUS-imik aamma DMU-imik qanimut suleqateqarnerannut tunngaviusoq.

Tamatuma saniatigut namminersornermut inatsimmi § 9, namminersornermut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq tassungalu nassuiaatit malillugit, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanermik tigusinerisa kingorna ukiut tallimat siulliit Naalakkersuisut suliaqarnermi ilaatigut GEUS aamma DMU aatsitassanut suliassa-

saqarfimmi siunnersuisartutut atortartussaavaat. Tamanna GEUS-imik aamma DCE-mik suleqateqarnerup 2015-2019-imi ingerlateqqinneqarnissaannut isumaqati-giissutigineqartumut sulii atuuppoq. Naalakkersuisut ilisimatusarnermik tunngaveqartu-mik sullissivinnik siunnersortinillu taakkuninnga suleqateqarnerat taamaalilluni GEUS-imik aamma DCE-mik atuinissamut periarfissaqarnissaat pillugu aammalu sullis-siviit marluk taakkua aatsitassanut oqartussaasup ilaatut oqartussaasup suliassaannik su-liarinninnermi peqataasarsinnaanerit suliaqartarsinnaanerallu pillugu inatsimmi aalaja-ngersakkanik tunngaveqarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip 2012-imi allannguuteqartinneqarnerani GEUS-ip aamma DCE-p aatsitassanut oqartussaasumut siunnersortitut aammalu aatsi-tassanut oqartussaasup aalajangiisussanngornerani paasisutissanik aamma paasisutissa-nik nalunaarsukkanik pisariaqartunik pissarsinissamut, inassuteqaateqarnissamut ima-luunniit oqaaseqaateqarnissamut imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassaqarfimmi i-ngerlatsinnermi atorineqartarnerat pillugu maannamut suleriaaseq, taamatuttaaq aatsita-sanut ikummatissanullu inatsimmi ilanngunneqarpoq.

1.2 Aatsitassanut suliassaqarfimmi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq aamma nipangiussisimasussaataitaaneq pillugu maleruagassanut tunngasut

Immikkoortumi matumani allagaatini Naalakkersuisunit, naalakkersuisoqarfinnit, Aat-sitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit, Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit, GEUS-imit imaluunniit DCE-mit suliarineqartuni imaluunniit aatsitassanut suliassaqar-fiup iluani aatsitassanut oqartussaasutut oqartussaasut immikkoortortaasa taakkua oqar-tussaasutut suliarinninnerannut atatillugu, oqartussaasut immikkoortortaasa taakkua a-kornanni paarlaasseqatigiissutigineqartuni takunnissinnaatitaanermut tunngatillugu pis-susit maleruagassallu eqqartorneqarput.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu kinaluunniit, ilaatinneqanngitsut inatsimmi §§ 7-14-imi allassisamut ilaatin-nagit, allagaatinik ingerlatsivimmi oqartussaasumit suliarineqarsimasunik imaluunniit tiguneqarsimasunik paasitinneqarnissamik piunasaqarnissamik pisinnaatitaavoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7 malillugu suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartut aallaaviatigut allagaatinik takunnis-sinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imi allassi-mavoq, suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartut ilaatigut tassaasut allagaatit oqartussaasumit nammineq atugassatut suliarineqarsimasut, allagaatit oqartussaasup a-taatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut,

aammalu allagaatit kommunalbestyrelsip taassumalu ataatsimiititaliaasa aamma immikkoortotaqarfiisa allatigullu kommunip iluani allaffissornikkut oqartussaasut akornanni aammalu oqartussaasut taakkua iluanni paarlaasseqatigiissutigineqartut.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatini allassimavoq, suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartut pineqarnersoq aalajangiiniarnermi pisoq aalajangiisuulluinnartoq amerlanertigut tassaassasoq, allagaatit pingaarnertigut taamaallaat ingerlatsivimmi oqartussaasup suliassap suliarineqarnerata imaluunniit aalajangiinissap ingerlaqqinnissaa eqqarsaatigalugu nammineerluni suliffiup iluani isumaliutersuutaannik imaqaarnermut imaluunniit tamanna takuneqarsinnaanersoq.

Allagaatit suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartussatut iluseqarnersoq aalajangerneqarniartillugu, taamaalilluni allagaatit oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortotat assigiinngitsut akornanni imaluunniit oqartussaasut namminersortut assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutaanersut pingaaruteqarpoq, takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7, nr. 2.

Qaqugukkut oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortotat pineqartarnermut aammalu qaqugukkut oqartussaasut namminersortut pineqartarnermut, erseqqinnerusumik pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imi nassuiaatigineqanngilaq.

Danskit aamma kalaallit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaannut piareersaalluni suliaqarnermi arlalinni, ilanngullugu ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatit, allassimavoq oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortotat assigiinngitsut imaluunniit oqartussaasut namminersortut arlallit pineqarnermut naliliinermi, aallaaviatigut taassuma ataani inatsisitigut tunngaviusunik ataasiakkaatigut naliliinissaq apeqqutaassasoq.

Oqartussaasup ataatsip iluani allaffissornikkut immikkoortotat assigiinngitsut imaluunniit oqartussaasut namminersortut arlallit pineqarnermut naliliinermi, aalajangersakkanut piareersaalluni suliat malillugit ilaatigut pingaartinneqarsinnaapput allaffissornikkut immikkoortotat assigiinngitsut akornanni aqqissuusaanermi pissutsit, allaffissornikkut immikkoortotaq nammineerluni aalajangiisarnersoq, allaffissornikkut immikkoortotaq suliassanik annertuunik pingaaruteqartunillu suliaqartussaarnersoq, allaffissornikkut immikkoortotamat allamat naammagittaalliornissamik periarfissaqartitsisoqarnersoq, allaffissornikkut immikkoortotaq allaffissornikkut immikkoortotamat allamat ilitsersorneqarnissamik piginnaatitaaffeqarfiunersoq aammalu allaffissornikkut immikkoortotaq

allaffissornermi periaatsimut tunngatillugu namminersortutut inissisimanersoq. Tamatumani saniatigut pingaartinneqartariaqarput allaffissornermi immikkoortortat ataasiakkaat atuuffiini isumaginninnermi, immikkoortortat assigiinngitsut akornanni allagaatinik paarlaasseqatigiittarnissaq pisariaqartoq ilimagineqartariaqarnersoq, aammalu paarlaasseqatigiinneq taanna suliffeqarfiup iluani pisutut isigineqassanersoq, takuuk ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatit.

Aammattaaq Folketingip Ombudsmandia aalajangiinerni nutaanerusuni arlalinni pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aalajangersakkanik taakkualu atuunnerannik nassuiaanermi, oqartussaasut aalajangersakkanik pineqartunik suliaqarnermi nassuiaaneri aammalu atuineri pingaartittarpari. Ilaatigut Folketingip Ombudsmandianit oqaaseqaatit nutaanerusut ilaanni allassimavoq, pissutsit pingaaruteqartut oqartussaasut naliliinerinut akerliugaluartut, ombudsmandip taakkua tunngavigigai. Ombudsmandip tassunga atatillugu oqartussaasut naliliinerit taakkua allaffissornermi suliaqarnermi tunngavigisimagaat pingaartippaa.

Pissutsit attuumassuteqartut allat pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imik naliliinermi aammalu nassuiaanermi ilaatinneqartussat tassaapput, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imik aalajangersakkamut tunngaviusut aammalu siunertaasoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatini allassimavoq, aalajangersagaq ilaatigut oqartussaasut suliffiup iluani aalajangiinissamut sulianik ingerlatsinerannik aammalu pisortani sulisut suliaqarnermi atugaannik illersuinissaq siunertarinqartoq. Taamaalluni isumaliutersuutit allagaatillu suliffiup iluani aalajangiinissamut suliap ingerlanerani killiffinni assigiinngitsuni ilaasut kingusinnerusukkut tamanut saqqummiunneqarsinnaanerit aarleqqutiginaq, kiffaanngissuseqartumik iluseqanngitsumillu isumaliutersuuteqarnissaq pisortallu iluanni piareersaalluni suliaqarnissaq ajornassanngilaq.

Allassimasutut ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatit malillugit, allagaatit oqartussaasunut immikkoortortanit suliarineqartut imaluunniit taakkua akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut tasaanersut allagaatit sumiiffiup, iluani sulineri atugassatut suliarineqarsimasut taamaallutillu aallaaviatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillupu inatsimmi § 7 malillugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut pineqarnersut aalajangiisoqartussanngortillugu, pissutsit attuumassuteqartut tamaasa ilaatillugit ataatsimoortumik naliiisoqartartussaavoq. Tamanna aamma allagaatinut Naalakkersuisunit, naalakkersuisoqarfinit Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqut-

sisoqarfimmit, Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit, GEUS-imit imaluunniit DCE-mit aatsitassanut suliassaqrifiup iluani aatsitassanut oqartussaasumut immikkoortortatut oqartussaasui taakkua oqartussassutut sularinninnerannut atatillugu sularineqartunut atuuppoq.

Matuma siuliani allassimasutut Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik, Aatsitassanut suliassaqrifimmi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, GEUS aamma DCE tassaapput aatsitassanut suliassaqrifiup iluani aalajangiisoqartussanngornerani, inassuteqaateqartussanngornermi imaluunniit oqaaseqaateqartussanngornermi allatigulluunniit oqartussaasutut sularinnittussanngornermi, aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup iluani oqartussaasunut immikkoortortatut assigiingitsutut inissimasarput taamatullu atuullutik.

Aatsitassanut oqartussaasumi Naalakkersuisut oqartussaasunut immikkoortortani qullersaapput. Taamaalilluni Naalakkersuisut annertunerpaatigut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aalajangiisinnaatitaaput. Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aatsitassanut oqartussaasuni taassuma ataani oqartussaasunut immikkoortortaapput, Naalakkersuisut sinnerlugit aatsitassanut suliassaqrifiup iluani suliatigut ingerlatsinermik isumaginnittuusut aammalu aalajangiinernik Naalakkersuisunit - aalajangiunneqartunik piviusunngortitsisartut. Aatsitassanut suliassaqrifiup iluani aalajangiisoqartussanngortillugu Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik taamaalillutik, eqqarsaatigisassat attuumassuteqartut tamaasa ilaatillugit, ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangiisassapput, tassani ilaalluni aatsitassarsiornermi suliat isumannaallisaaanermut peqqinnissamut, avatangiisinut, pisuussutinik atorluuaanermut aamma inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissamut tunngatillugu isumannaatsumik aammalu naleqquttumik aamma nunani tamalaani suleriaatsimut pitsaasumut akuerisaasumut naapertuuttumik ingerlanneqartarnissaat, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 1, imm. 2, aamma § 3.

Aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasunut immikkoortortanik allanik GEUS aamma DCE qanimut suleqateqarput, taakkununga siunnersuisarlutik aammalu aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortumik aalajangiisussanngornerani paasisutissanik aamma paasisutissanik nalunaarsukkanik pissarsititsisarlutik, inassuteqaateqartarlutik imaluunniit oqaaseqaateqartarlutik imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassaqrifimmi ingerlatsinermik suliqartarlutik. Tamatuma kingunerisaanik GEUS aamma DCE aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasunut allanut siunnersuinnerminni allatigullu aatsitassanut suliassaqrifiup iluani oqartussaasut suliassaannik isumaginninnerminni, GEUS aamma DCE suliqarnerminni aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut atuut-
tarput.

Matuma siuliani oqaatigineqartutut aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu oqartussaasutut suliarinnittarnissaa aammalu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangiisarnissaa, aatsitassanut ikumtissanullu inatsimmi tunngavissarititaavoq aammalu ukiorpassuarni allaffissornikkut suleriaatsimi tunngavigineqarluni. Oqartussaasut suliarinninnerannut tassunga aammalu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani aalajangiinissanut tunngatillugu isumaliutersuuteqarnernut piareersaanernullu atatillugu, taamaalilluni aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut taakkua akornanni allagaatinik paarlaasseqatigiittarnissaq pisariaqartussaavoq. Allagaatit taakkua, suliassap suliarineqarneranut aammalu aalajangiiffigineqarnissanut tunngatillugu, amerlanertigut oqartussaasunut immikkoortortat namminneerlutik isumaliutersuutaannik imaqartussaapput, taamaalillutillu suliffiup iluani allagaatitut sulinermi atorneqarallartussatut iluseqartussaallutik, takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatinut taamaalilluni naapertuuttumik. Ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imut tunngavigineqartut eqqarsaatigineqartussaanerisa malitsigisaanik, allagaatit taakkua aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasunut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnissaat pingaaruteqartorujussuuvoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaani nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 564-imi allasimasutut, assersuutigalugu aalajangiinissamut missingiutit naammassineqanngitsut immaqalu kukkusut tamanut saqqummiunneqarpata aammalu oqartussaasup pineqartup suliaqarsinnaassusaanut takussutissatut paasineqarlutik, allagaatinut taamaattunut tunngatillugu tamanut saqqumititsineq ilaatigut oqartussaasut sulianut tunngatillugu tutsuiginassusaannik ajoqusiisinnaassaaq. Taamatuttaaq oqartussaasup isummersornerigalagaa missingiummi ilaatinneqartoq, suliami inaarutaasumik aalajangiinermut naapertuutinngippat, oqartussaasooq isummersornerminik attassiinnarsinnaanersoq nalornissutaalersinnaassaaq. Aammalu missingiummik takunninneq aalajangiinerup qanoq inerneqarsimaneranik naatsorsuutiginnitsilersinnaavoq.

Suliffiup iluani allagaatinik aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartunik paasititsineq, tamatuma saniatigut aatsitassanut oqartussaasup iluani aalajangiinernut aalajangiussinernullu tunngaviusunik qasunganerulersitsinnaassaaq, tassami kingusinnerusukkut isumaliutersuutaasut taakkua tamanut saqqummersinneqarsinnaanernannik aarleqquteqarani oqartussaasunut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni kiffaangissuseqartumik ilusilersugaanngitsumillu isumaliutersuuteqarnissaaq oqallittarnerillu taamatut annertussusilimmik ingerlanneqarsinnaajunnaassammata. Takuuk pisortat ingerlatsineranni paasi-

tinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, quppernerit 563-566-imi isumalioqatigiissitaliap isummersuutai tamatumunnga naapertuuttut.

Tamatuma saniatigut isumaqatiginninniarnerni peqataasut sinnerisa oqartussaasut iluminni pissutsinik isumaqatiginninniutigineqartunik nalilersuinerinik ilisimannilerpata, tamanna oqartussaasut isumaqatiginninniarnerni inissisimanerannut ajoqusiiinnaasaaq. Tamanna assersuutigalugu aatsitassanut oqartussaasup suliffeqarfinnut namminer-sortunut, uuliasiorluni gassisiorlunilu imaluunniit aatsitassanut misissuinissamut imaluunniit pīaanissamut akuersissummik tunineqarnissamik kissaateqartunut, isumaqatiginninniarnerni pisinnaavoq. Isumaqatiginninniarnerni taamaattuni suliffeqarfik pineqartoq imaluunniit allat allagaatinik isumaqatiginninniarnermut ilaatillugu aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni isumaliutersuutinik oqallinnernillu imaqartunik paasitinneqarsinnaassappata, tamanna aatsitassanut oqartussaasup isumaqatiginninniarnerni inissisimaneranik annertoorujusuarfik ajorseriartitsisinnaavoq.

Aammattaaq tamanna aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut nalilersuinerinik isummersuutinillu tamanna tamanit ilisimaneqalersinnaasussaatinngit paarlasseqatigiissinnaassanngippata, suleqatigiinnermut imaluunniit ataqatigiissaarinnermut atatillugu ajornakusooruteqarnermik malitseqarsinnaasaaq. Takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, quppernerit 509-510-mi isumalioqatigiissitaliap isummersuutai tamatumunnga naapertuuttut.

Tunngaviusut matuma siuliani allassimasut pissutigalugit allanillu pissuteqartumik naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq, allagaatit Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfiup, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup, Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup, GEUS-ip aamma DCE-p akornanni assigiinngitsutigut paarlasseqatigiissutigineqartut, aallaaviatigut tassaasut suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartussat, taamaalillutillu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi aallaaviatigut ilaatinneqanngitsut. Tamatumunnga pingaartumik pissutaavoq, aalajangiisoqartussanngornerani, inassuteqaateqartoqartussanngornerani oqaaseqaateqartoqartussanngorneranilu imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassaqarfiup iluani oqartussaasutut suliarinninnermi, aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut allaffissornikkut oqartussaasutut ataatsimoortutut atuuttarnerat suliaqartarnerallu, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi tamatuma tunngaviunera aammalu ukiorpasuarni allaffissornikkut suleriaatsimi tunngavigineqartarnera. Oqartussaasutut suliarinninnermut ataatsimoortumut aammalu aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aalajangiinernik suliaqarnermut ilaatillugu oqartussaasutut immikkoortortat suliassanik isumagininneranni taamaalilluni naatsorsuutigi-

neqartariaqarpoq, allagaatit aatsitassanut suliassaqrarfiup iluani oqartussaasunut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 8 malillugu suliffiup iluani allagaatit erseqqinnerusumik taaneqartut arlallit, inaarutaasumik iluseqartillugit pigineqartut, inatsimmi § 7 apeqqutaatinnagu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqarput. Tamatumani ilaatigut pineqarput allagaatit suliassami aalajangiinnermut tunngatillugu oqartussaasup inaarutaasumik aalajangiinnerata imarisaanik taamaallaat takutitsisussat, allagaatit suliame pissusiviusut suliame aalajangiinnermut pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik taamaallaat takutitsisunik imaqartut, allagaatit immikkoortut oqartussaasumit suliame pissusiviusunut tunngatillugu uppersaatissanik imaluunniit allanik assingusumik paasinarsisitsinissamik pissarsiniarluni suliarineqartut, aammalu allagaatit suliassat aalajangersimasumik suussuseqartut suliarineqartarnerannut nalinginnaasumik malittarisassanik imaqartut.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10 malillugu suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat saniatigut, allagaatit aalajangersimasumik suussuseqartut, aallaaviatigut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat. Ilaatitsinnginnermut tunngavilersuutaavoq allagaatit atuuffissaat aammalu pisortani oqartussaasup suliaqarnerata ingerlanerani mianerinninnissaq.

Allagaatit allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngikkaluartut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1, uniffiup aappaani allassimavoq, ingerlatsivimmi oqartussaasoq inatsimmi aalajangersagaasunit annertunerusumik allagaatinik takunnitsitsinissaasoq (pisortat ingerlatsinerannik annertunerusumik paasitinneqarsinnaatitaanermut tunngaviusoq). Pisortat ingerlatsineranni annertunerusumik paasititsisoqartariaqarnerasoq naliliinnermi, illuatungaani illersuinissamik soqutigisaqarnermi eqqarsaatigisassat, ilaatitsinnginnissamik aalajangersakkami tunngavigineqartut aammalu inatsisit malillugit mianerisassat allat, assersuutigalugu pisortat isumalluutaanni eqqarsaatigisassat, illuatungaani soqutigisat allagaatinik takunnissinnaanissamik qinnuteqarnermi tunngavigineqartut, ilanngullugit qinnuteqartoq najoqqutassani immikkut soqutigisaqartuunersoq, oqimaaqatigiissaarneqartariaqarput.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit oqaatigineqartut tamat qanoq annertutigisumik ingerlatsivimmi oqartussaasut allagaataannik paasitinneqarnissamik piumasaqarsinnaatitaanersut pillugu maleruagassanik imaqarpoq. Taamaalluni maleruagassat tamanut pisortat ingerlatsiviannit paasissutissanik ingerlatitseqqitarneq pillugu apeqqummut tunngassuteqartut tassani pineqarput.

Pissutsit taakkua taamatuttaaq nipangiussisimasussaataitaneq pillugu maleruagassanit inatsisitigut maleruagassiivigineqarput, tassami nipangiussisimasussaataitaneq pillugu maleruagassani pisortani atorfeqartoq qanoq annertutigisumik paasissutissanik isertuussassanik ingerlatitseqqissinnaanersoq inatsisitigut maleruagassiipput.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik takunnissinnaaneq pillugu maleruagassat aamma nipangiussisimasussaataitaneq pillugu maleruagassat akornanni ataqatigiinnerit pillugit apeqqut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14-imi maleruagassiivigineqarpoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14 malillugu, nipangiussisimasussaataitaneq pillugu maleruagassat tamarmik allagaatinik tamat takunnissinnaanissaannik mattussinngillat, kisianni nipangiussisimasussaataitanermut aalajangersakkat immikkut nipangiussisimasussaataitanermut peqqussutitut iluseqartut kisi-mik mattussillutik. Tamanna pingaartumik pisimassaaq nipangiussisimasussaataitaner-mut aalajangersagaq immikkut ittoq inatsimmi imaluunniit inatsit malillugu aalajanger-sarneqarsimappat, imaluunniit nipangiussisimasussaataitanermut aalajangersakkami ni-pangiussisimasussaataitanerup imarisaa imaluunniit annertussusaa erseqqinnerusumik taaneqarsimappat imaluunniit maleruagassiivigineqarpat (erseqqissarneqarluni). Taa-maattumik immikkut nipangiussisimasussaataitanermut aalajangersagaqarsimappat, taanna taamaalilluni pissusiviusuni pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik takunnissinnaaneq pillugu maleruagassanit pingaarnernit immikkut ilaatitsinnginnissamut aalajangersakkatut iluseqarsimassaaq.

Nipangiussisimasussaataitanermut aalajangersakkami taamaattumi aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 4 malinneqarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 4 malillugu, taannalu pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14-imut ataqatigiissillugu, Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissueqqaarnissamut, misissuinissamut pijaanis-samullu akuersissummi atugassarititaasunik aalajangersaasoqarsinnaavoq, paasissutissanik oqartussaasup pisinnaatitsissummik pigisaqartup nalunaarusiorneranut ilaatillugu tigu-simasaannik, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit malil-lugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatitsiviunngitsunik. Atugassarititaasut taa-maattut Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissueqqaarnissamut, misissuinissamut pijaan-issamullu akuersissutini aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 19 aamma 43 malillugit pijaanissamut matusinissamullu pilersaarutunik akuersissuteqarneri aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 1 malillugu akuersissutit taamaattut ataanni ingerlataqarnissamut akuersissuteqarnerni allani arlalippassuarni u-kiorpasuit ingerlaneranni aalajangersarneqartarput. Takuuk assersuutigalugu

2012-2013-imi Grønlandshavet-imi neqeroortitsinermi Tunup avannaani imaani sumiiffimmi ikummatissianik misissuinermit akuersissummut ilusiliami isertuussinissaq pillugu § 20. Aalajangersakkat tassunga assingusut aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissueqqaarnissamut, misissuinissamut piaanissamullu akuersissutini allani nasassaapput.

2 Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasut aaqqissuussaanerat

2.1 Kalaallit Nunaannut danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaat siusinnerusukkat atuuttut malillugit aatsitassanut oqartussaasoq

Aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaaneq Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsit nr. 166, 12. maj 1965-imeersoq (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) malillugu danskit Kalaallit Nunaannut Ministerianniippoq. Inatsimmi § 2, imm. 1-imi taamaalilluni ilaatigut allassimavoq:

“Kalaallit Nunaannut Ministeri misissueqqaarnissamut akuersissummik tunniussisinaavoq aammalu Kalaallit Nunaanni atortussiassanut aatsitassanit pisunut misissuinissamut piaanissamullu kisermaassisussaatitaaffeqartitsilluni akuersilluni nalunaaruteqarsinnaalluni.”

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 1965-imeersoq malillugu taamaalilluni danskit Kalaallit Nunaannut Ministeriat aatsitassanut suliassaqarfiup iluani ingerlatsivimmi aqutsinermit aalajangiinissamut piginnaatitaavoq aammalu akisussaasuulluni.

1978-imi Kalaallit Nunaanni Namminersorneruneg pillugu inatsisip nr. 577, 29. november 1978-imeersup atuutilernerani (namminersornerulernermit inatsit) Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat atuutilerput. Peqatigisaanik aatsitassanut suliassaqarfimmi immikkut aaqqissuussamik pilersitsisoqarpoq. Aatsitassanut aaqqissuusinermi tunngaviusut pingaarnerit namminersornerulernermit inatsimmi aalajangersarneqarput. Inatsimmi § 8-imi taamaalilluni allassimavoq:

“§ 8. Inuit Kalaallit Nunaanni nunaqavissut Kalaallit Nunaata pinngortitami pissamaataannut tunngaviusumik oqaasissaqartitaapput.

Imm. 2. Inuit nunaqavissut pissamaatinut uumassusiliunngitsunut oqaasissaqartitaanerisa isumannaallisinnissaannut naalagaaffeqatigiinnerullu soqutigisaasa isumannaallisinnissaannut inatsisikkut aalajangerneqassasoq pissamaatinik taaneqartunik misissueqqaarneq, misissueqqiineq iluaqutiginninnerlu pisassasut Qallunaat Nunaanni naalakkersuisut Kalaallit Nunaannilu Naalakkersuisut isumaqatigiissutaat naapertorlugu.

Imm. 3. Imm. 2 naapertorlugu isumaqatigiissummik pisoqannginnerani Naalakkersuisunut ilaasortap ataatsip piumasarisinnaavaa suliassaq taanna Inatsisartunut Naalakkersuisut isumaqatigiissummut pineqartutut imalimmut akuersinissamut peqataannginnissaanik aalajangiisnaasumut saqqummiunneqassasoq.”

Namminersornerulernermut inatsisissatut siunnersuummi § 8-mut nassuiaatini imatut allassimasoqarpoq:

“Imm. 1-imi aalajangersagaq politikkikkut tunngaviusunut nalunaaruteqarnertut iluseqarpoq aammalu tamanna pissutigalugu inatsisilerinikkut nassuiaassuteqavinnermi tunngavigineqarsinnaassanani.

Aalajangersakkamut tunngaviusoq Kalaallit Nunaanni innuttaasut aalajangersimasumik najugaqartut pinngortitami pisuussutitut tunngatillugu tunngaviusumik pisinnaatitaaffeqarnerannik akuersarnermiippoq, tamannalu pingaartumik politikkikkut pissuserissaarnissamik piunasaqaatinik ataqineqartariaqartunik oqaaseqatigiiliornermik kinguneqarpoq. Piunasaqaatit taakkua pingaartumik innuttaasut nunallu taakkua ukiuni hundredelikkaani najugaqarfigisimasaasa imminnut misigisussikkut ataqatigiinneranneersuupput. Ataqatigiinneq taanna pissusissamisoorumik pisinnaatitaaffinik aalajangersimasunik, inatsisitigut ileqquusumik oqaatsinik atorneqartartunik atuifiusinnaanngitsunik piunasaqaateqarfiuvoq.

Pisinnaatitaaffiit pisuussutitut uumaatsunut (aatsitassanut suliassaqarfik) tunngatillugu eqqarsaatigisassat makkuupput:

- 1) aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisuulluinnartumik sunniuteqar-nissamut pisinnaatitaaneq, pingaartumik aatsitassanut politikkip ilu-silersorneqarneranut aammalu ineriartortitsinerup sukkassusissaanut tunngatillugu,
- 2) nunami inooqatigiinnermilu avatangiisinik ajoqusiisnaasumik sunni-nerit akiorniarnissaannik qulakkeerinissamut pisinnaatitaaffeqar-neq, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni ileqquusumik inuussutissarsiutit, kul-turi inooriaaserlu illersorneqassallutik,
- 3) aamma siunissami ungasinnerusumi inuuniarnermi atugassarititaasut pitsaanerulernissaannut aningaasaqarnikkut tunngavissaliinissaq siuner-taralugu aatsitassarsiornermik suliaqarnermit iluunaaruteqarnissamik pi-sinnaatitaaneq.

Pisinnaatitaaffiit taakkua arlaannaalluunniit inatsisitigut paasinnittarnermi pinngitsooratik malinneqartussaangillat aammalu naalagaaffimmi inatsisitigut aaqqissuussinermut, naalagaaffimmut innuttaasunullu kissaatigineqartumut aammalu illuatunge-riinnit tamaginnit akuerineqartumut, tunngatillugu isigineqartariaqarlutik. Pisinnaatitaaffiit taakkua qulakkeerneqarnissaannut aammalu naalagaaffimmi immikkoortortami soqutigisat qulakkeernissaannut aatsitassanut aaqqissuussatut siunnersuutigineqartoq tunngaviusunik makkuninnga aallaaveqarpoq:

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornerup ineriartortinneqarneranut malittarisassanik aalajangersaanissamut kiisalu aalajangiinernik aalajangersimasunik ineriartortitsinerup ingerlaneranut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqartunik akuersissuteqarnernut tunngatillugu Kalaallit Nunaat aamma Danmarki naligiimmik inissisimassapput (naligiissitaanermut tunngaviusoq),

Naligiissitaanermut tunngaviusup kingunerisaanik, aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiinernut pingaaruteqartunut tunngatillugu, naalagaaffimmi oqartussaasut aamma Namminersorlutik Oqartussat ataatsimoorlutik aalajangiisinnaatitaanerannik pilersitsisoqartariaqarpoq, taamaalilluni naalagaaffimmi oqartussaasut taamatullu Namminersorlutik Oqartussat ineriartornermut imaluunniit aalajangiinernut aalajangersimasunut, illuatungeriit aappaanni pineqartumi kissaatigineqanngitsutut isigineqartumut akерliusinnaassapput (imminnut akерliusinnaatitaaneq),

Politikkikkut oqartussaasut aamma allaffissornikkut teknikkikkullu piginnaasaqarnerit akornanni suliaqarnikkut ataatsimoorfiussamik, aatsitassanut suliassaqarfiup pisortanit aqunneqarneranut pisariaqartumik, pilersitsisoqartariaqaraluartoq, aammalu aalajangiinissamut suliap ingerlanerani naalagaaffimmi oqartussaasutuulli annertussulimmik suliani piginnaasaqartunik atuinissamut Namminersorlutik Oqartussat periarfissaqarnissat qulakkeerneqassasoq.

Naligiissitaanermut tunngaviusoq aamma ataatsimoorluni aalajangiisinnaatitaaneq imm. 2-mi aalajangersakkami oqaatigineqarpoq, tassani siunnersuutigineqarluni pinngortitami pisuussutinik uumaatsunik misissueqqissaarneq, misissuineq piiaanerlu danskit naalakkersuisuisa aamma Naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissuteqarneq naapertorlugu pisassasoq inatsimmi aalajangersarneqassasoq. Aatsitassanut aaqqissuussami tunngaviusut allat, ataatsimoorluni aalajangiisinnaatitaanerup erseqqinnerusumik imarisaattuulli aammalu atortussiassanut aatsitassanit pisunut tunngatillugu aatsitassarsiornermik suliaqarnermit pisortat isertitaasa agguarneqartarnissat pillugu male-ruagassatuulli, Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisissatut siunnersuummi aalajangersarneqarput. Tunngaviusut tassunga assingusut aamma pisuussutit uumaatsut allat pillugit inatsisiliortoqassappat ilaatinneqarsinnaassapput.

Imm. 3-mi aalajangersakkap atuunnerani, akерliussusaatitaanermik kalaallit tungaan-niit atuisoqassanersoq, Naalakkersuisuni ilaasortap ataasiinnaalluunniit tamanna piu-masarippagu, Inatsisartunit aalajangerneqassaaq. Danskит naalakkersuisuisa aamma folketingip akornanni ataqatigiinnermut tunngatillugu, folketingi sukkulluunniit inat-sisiliortuni suleriaatsimut nalinginnaasumut naapertuuttumik, danskит naalakkersui-suinut isumaqatigiissutit taassuma Naalakkersuisunut atsioqatigiissutigisimasinnaasai imaluunniit atsioqatigiissutigisimanngisai iluatsillugit politikkikkut akisussaatitsisin-naassaaq." (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aalajangiisinnatitaanerup agguarneqarnera oqartussaasullu aaqqissugaanera pillugit aa-lajangersakkat erseqqinnerusut Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillu-git inatsimmi nr. 585, 29. november 1978-imeersumi (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) aalajangersarneqarput.

Inatsimmi §§ 2-5 imatut oqaasertaqarput:

"§ 2. Danskит naalakkersuisuisa aamma naalakkersuisut isumaqatigiissutaat najoqqu-taralugu Kalaallit Nunaannut ministerip aallartitsissinnaavai Kalaallit Nunaanni ator-tussiassanik aatsitassanit pisunik siumut misissuinerit, ujarlernerit aammalu iluaquti-ginninniarnarit, aammalu siumut misissuinnissaq akuersissutigisinnaallugu pisinnaatit-sisinnaallunilu atortussiassanik taaneqartunik ujaasinissamut iluaqutiginninniarnissa-mullu kisermaassilluni ingerlatsinissamut.

Imm. 2. Imm. 1-imi taaneqartut isumaqatigiissuteqarnissaq sioqqullugu naalakker-suisunut ilaasortap arlaata piumasarisinnaavaa tamanna Inatsisartunut saqqummiun-neqassasoq, Inatsisartullu aalajangiisinnapput isumaqatigiissutip taaneqartumik ima-qartup aalajangiiffiginissaanut naalakkersuisoq peqataassanngitsoq.

§ 3. Siunnersuisooqatigiit (fællesråd) pilersinneqassapput, taakkualu suliassarissavaat Kalaallit Nunaannut atortussiassanut tunngassuteqartut ingerlanerat malittarissallugu, taakkualu atortussiassanut tunngassuteqartunik ingerlatsisut (råstofforvaltning) su-liaannik ilisimasaqarluartuussapput, tak. § 5. Maleruagassiat § 2-mi taaneqartut ma-lillugit aalajangigassaqartillugu fællesrådi danskит naalakkersuisuinut naalakkersuisu-mullu siunnersuuteqarsinnaavoq.

Imm. 2 Fællesrådi ilaasortaqaassaaq siulittaasumik ilaasortanillu allanik 6-10-nik amer-lassuseqartunik. Siulittaasoq danskит naalakkersuisuisa hjemmestyrellu peqatigiillutik siunnersuuteqarneratigut kunngimit atorfinitsitaassaaq ukiut sisamat atasussaalluni. Danskит naalakkersuisuisa hjemmestyrellu pisortaanerminni atasussatut tamarmik im-mikkut ilaasortat affaat qinissavaat, taakkualu akornanni tamarmik immikkut ataaseq siulittaasumut tulliusussaq toqqassallugu.

Imm. 3 Naalakkersuisut ingerlatsivianni pisortaq aamma ministeriami departements-

chefi immikkut toqqarnejartutut fællesrådimi ilaasussaapput.

Imm. 4 Atortussanut tunngassuteqartunik ingerlatsisut (Råstofforvaltningen) fællesrådii allaffimmi suliaassanik sulissutissavaat immikkullu paasisimasalinnik råðip ikiorteqartarnissaa isumagissallugu.

Imm. 5 Fællesråðip qanoq suleriaaseqarnissani nammineq aalajangissavaa.

§ 4. Kalaallit Nunaannut ministerip § 2 malillugu isumaqatigiissutit najoqqutaralugit aalajangersarsinnaavai pisortatigoortumik maleruagassat siumut misissuinerit, ujarlernerit iluaqutiginninniarnerrillu pillugit pisortat ingerlatsineranni atugassat ilaattut, tak. § 5, imm. 1. Aamma tamatumani pineqarput siumut misissuinerit, ujarlernerit iluaqutiginninniarnerrillu inatsisip matuma atulinnginnerani pilersinneqarsimasut imaluunniit akuersissutigineqarsimasut.

§ 5. Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik siumut misissuinerinik, ujarlernerinik iluaqutiginninniarnerrillu tunngasutigut ingerlatsisussat pilersinneqassapput atortussiassanut tunngassuteqartunik ingerlatsisut (råstofforvaltning) Kalaallit Nunaannut ministerimut tunngatillugu, tak. § 4.

Imm. 2 Råstofforvaltningimi pisortaq kunngimit atorfinitsinneqassaaq danskit naalakkersuisuisa hjemmestyrellu peqatigiillutik siunnersuuteqarneratigut.” (Matumani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 3 malillugu siunnersuisooqatigiinnik pilersitsineq ataatsimoorluni aalajangiisinnaatitaanermik tunngavissiusaavaoq aammalu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa aatsitassanut suliaassaqarfimmi assigiimmik paasisaqartarnissaannik qulakkeerisussaalluni, ilanngullugu pingaartumik aatsitassanut ingerlatsivimmi suliaqarnermut ilaasunut tamaginni. Siunnersuisooqatigiit taamaalillutik ilaatigut qinnuteqaatini isummernissamullu tunngavissiani aatsitassanut ingerlatsivimmi suliarineqartuni tamaginni tamakkiisumik paasisaqartartussaapput, taamatullu siunnersuisooqatigiit sulianik piginnaasaqarnermut aatsitassanut ingerlatsivimmi atugassiissutigineqartunut atuisinnaanissamut periarfissaqassallutik.¹⁷ Siunnersuisooqatigiit tamakkiisumik taaguutaat tassaavoq Kalaallit Nunaanni atortussiassanut aatsitassanut pisunut tunngatillugu Siunnersuisooqatigiit.

Siunnersuisooqatigiit aatsitassanut suliaassaqarfimmi nammineerlutik aalajangiisinnaatitaaffeqanngillat, kisianni Kalaallit Nunaanni naalakkersuisunut aamma danskit naalakkersuisuinut ataatsimoorluni aalajangiisinnaatitaaffeqarnermik atuinissamut tunngatillugu inassuteqaateqartartussaallutik. Inassuteqaateqarnerit siunnersuisooqatigiinnit ta-

17) Takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut 1978-imut nassuiaatini § 3-mut nassuiaatit.

marmiusunit inassuteqaatigineqarsinnaapput imaluunniit siunnersuisooqatigiinni ilaasortat ataasiakkat politikkikkut oqartussaasumut (naalakkersuisut imaluunniit danskit naalakkersuisui), tamarmik immikkut toqqarneqarfigisaminnut immikkut inassuteqaateqarsinnaallutik.¹⁸

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 3, imm. 3 malillugu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut atorfilittaanni aamma danskit ministereqarfiini naalakkersuisooqarfimmi pisortat siunnersuisooqatigiinni taaseqataasinnaanatik peqataatinneqartassapput. Tamatuma aatsitassanut suliassaqarfimmi politikkimik, aalajangiinernik allaffissornermillu suliassaqarfinni allani taamaaqataanik oqartussaasutut suliaqartartuni ataqatigiissaarinisaaq pisariaqartoq qulakkiissavaa, tamatumani suliassaqarfinni taakkunani aalajangiisinnaatitaaneq Kalaallit Nunaanni naalakkersuisuniinnersoq imaluunniit danskit naalakkersuisuiniinnersoq apeqqutaatinneqarnani.¹⁹

Isumaqatigiissutinut Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa akornanni atsioqatigiissutigineqartunut sinaakkkutissat iluanni, danskit Kalaallit Nunaannut ministeria pisortat oqartussaasutut suliaqarnerannut aamma ingerlatsivimmi aqutsinerannut ilaatillugu aalajangiisinnaassaaq, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 4. Tamatuma kingunerisaanik ilaatigut ministeri sukumiisunik peqqusutinik aalajangersaasinnaassaaq, akuersissuteqartartutut suliaqarsinnaassalluni, teknikkikkut, ujarassiornikkut, uumassusilerinikkut aamma naatsorsuutitigut pissutsinik pissutsinillu aalajangersimasunik allanik misissuisarsinnaassalluni nakkutilliisnaassallunilu.²⁰

Inatsisip atuutilernerani danskit Kalaallit Nunaannut ministeriata ataani aatsitassanut ingerlatsivimmik pilersitsisoqarpoq, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik misissueqqaarnermut, misissuinermut piiaanermullu atatillugu ingerlatsivimmi suliassanik isumaginnittussamik aammalu siunnersuisooqatigiinnut allattoqarfittut atuuttussamik, takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 1978-imeersumi § 3, imm. 4, aamma § 5.

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 1978-imeersooq malillugu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui tassaapput ataatsimoorlutik

18) Takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut 1978-imut nassuiaatini § 3-mut nassuiaatit.

19) Takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut 1978-imut nassuiaatini § 3-mut nassuiaatit.

20) Takukkit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut 1978-imut nassuiaatini § 4-imut nassuiaatit.

aatsitassanut suliassa qarfirmi aalajangiisinaatitaasut pingaarnerit aammalu pingaarnerit akisussaasusut. Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut imaluunniit danskit naalakkersuisui Kalaallit Nunaanni atortussiasanik aatsitassanit pisunik misissueqqaarnermik, misissuinermik pīaanermillu namminneerlutik aallartitsinissamut aalajangiinissamut aammalu aatsitassanik misissueqqaarnissamut, misissuinissamut pīaanissamullu akuerissummik tunniussinissamut piginnaatitaangillat.

Taamaalillutik Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui aatsitassanut oqartussaasutut ataatsimoortutut ataatsimoorlutik aalajangiisinaatitaapput aammalu aaqjissuusaanikkut oqartussaasut marluk namminersorluinnartut erseqqissumillu immikkoorlutik inissisimasut pineqaraluartut, aammalu oqartussaasut taakkua marluk tassaagaluartut Kalaallit Nunaanni oqartussaasut aamma Danmarkimi oqartussaasut, pissutsit taakkua pillugit aalajangiisussanngornermi, aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup pingaarnerup ilaatut ataatsimoorussillutik atuuttussaallutik iliuuseqartussaallutillu.

Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa saniatigut siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik taamatuttaaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 1978-imeersoq malillugu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani iliuuseqarnerminni aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut suliaqartarput.

Suliassa qarfirmut danskit ministeriata ataani aatsitassanut ingerlatsiviup aatsitassanut suliassa qarfirmi ingerlatsivimmi aqutsineq aammalu aalajangiinerit pingaarnerit naalakkersuisunit aamma danskit naalakkersuisunit ataatsimoorlutik aalajangiinneqartut piviusunngortinneqarnissaat isumagisarai. Aatsitassanut ingerlatsiviup aamma siunnersuisooqatigiinni allattoqarfirmi suliassat suliarisarpai aammalu siunnersuisooqatigiinnut suliatigut ikiuuttarluni.

Taamaalilluni inatsimmi § 8 aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 2-5 malillugit Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut, danskit naalakkersuisui, siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik, aatsitassanut suliassa qarfiup iluani, ilanngullugu aatsitassarsiornermik ingerlatanut tunngatillugu avatangiisinut tunngasut, aalajangiisussanngornermi, inassuteqaateqartussanngornermi imaluunniit oqaaseqaateqartussanngornermi imaluunniit allatigut pissutsinik ingerlatsivimmi aqutsisussanngornermi, aatsitassanut oqartussaasumut ataatsimoortumut ilaapput assigiinngitsut. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut, danskit naalakkersuisui, siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik taamaalillutik aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut assigiinngitsutut suliaqarnerminni aalajangiisartutut, inassuteqaateqartutut oqaaseqaateqartututullu aammalu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani, ilanngullugu aatsitassarsiornermik ingerlatanut tunngatillugu avatangiisinut tunngasut, pissutsini pingaa-

ruteqartuni tamaginni allatigut ingerlatsivimmi aqutsisutut atuupput. Naalakkersuisut, danskit naalakkersuisui, siunnersuisooqatigiit aamma aatsitassanut ingerlatsivik taamaalillutik aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut assigiinngitsutut inissisimaput, taamatuttaarlu taakkua aaqqissuusaaanikkut oqartussaasutut assigiinngitsutut aamma namminersortutut inissisimagaluarlutik aammalu oqartussaasut tassaagaluarlutik kalaallit, danskit aamma ataatsimoorlutik kalaallit-danskit oqartussaasui, aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut assigiinngitsutut atuullutik.

Aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasup aaqqissugaanera ataatsimut isigalugu 1. januar 2010 Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanermik tigusinerat tikillugu ingerlatiinnarneqarpoq. Taamaattoq ingerlatsivimmi aalajangiisinnaatitaaneq maannamut danskit suliassaqarfimmut ministerianiissimagaluartoq aammalu aatsitassanut ingerlatsiviup ministerip ataaniittup Kalaallit Nunaanni naalakkersuisunut aamma Naalakkersuisut ataanni Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut nuunneqarnera allannguutaavoq. Tamanna pivoq Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisip allannguuteqartinneqarnera pillugu inatsimmi nr. 317, 3. juni 1998-imeersumi (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit), imaani avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu inatsimmi (imaani avatangiisinut inatsit) aamma nunavittamut inatsimmi (Namminersorlutik Oqartussanut aatsitassanut ingerlatsiviup nuunneqarnera) aammalu Namminersornerullutik Oqartussat aamma danskit naalakkersuisuisa Kalaallit Nunaanni atortussiassanut aatsitassanit pisunut tunngatillugu ingerlatsivimmi aqutsinissaq pillugu isumaqatigiissummut 1. juli 1998-imeersumut naapertuuttumik.

Oqartussaasumik ataatsimoortumik aatsitassanut suliassaqarfiup iluani pissutsinut tamaginnut tunngatillugu oqartussaasut suliarinnittarnerannik isumaginnittussamik atuutsisilluni aaqqissuusineq, aamma ukiorpassuarni kalaallit aamma danskit oqartussaasuini aamma naalagaaffimmi inatsisini, ilanngullugit ilaatigut avatangiisinut inatsit, inatsisitigut aamma allaffissornikkut suleriaatsimi tunngavigineqartarpoq.

1. januar 1989 atuutilersumik Kalaallit Nunaanni nunami sumiiffinnut avatangiisinut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaaneq, avatangiisini pissutsit il.il. pillugit Kalaallit Nunaannut inatsisikkut nr. 850, 21. december 1988-imeersukkut (inatsit pisinnaatitsisutaasoq) Namminersorlutik Oqartussat tiguaat. Inatsimmi § 1, imm. 1 aamma 2 imatut oqaasertaqarput:

“§ 1. Namminersornerullutik Oqartussat avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu Kalaallit Nunaannut maleruagassanik aammalu pissutsinik avatangiisinut pingaaruteqartunik maleruagassiinissaq nakkutilliinissarlu pillugit maleruagassanik inatsisartut peqqussutaatigut aalajangersaassapput.

Imm. 2. Kalaallit Nunaanni pisuussutinik uumassuseqanngitsunik paasiniaanermut, misissueqqissaarnermut aammalu iluaquteqarnermut atatillugu pissutsinut avatangiisinut pingaaruteqartumik mianerinninnermut kiisalu aqutsinermut nakkutilliinermullu tamatumunngalu atatillugu atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit maleruaq-qusanik aalajangersaaneq Inatsisartut peqqussutaanni ilaatinneqanngilaq, kisianni suli ingerlanneqarluni inatsimmik, piginnaatitsissummik tunngavigineqartumik imaluunniit sulianut taamaattunut akuersissutinik tunngaveqartumik kiisalu taakkunanga pi-sortatigut ataatsimut suliaasut ilaattut.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Namminersornerullutik Oqartussat avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaat nr. 12 ulloq 22. december 1988-imeersup akuerinissaanut, nunami sumiiffinni avatangiisinut aalajangiisinnaatitaaneq akisussaaffigineqalersoq atorpaa. Inatsisartut peqqussutaanni § 3-imi aalajangersagaq piginnaatitsissuteqarnermut inatsimmi § 1, imm. 2-ip assinganik oqaasertaqarpoq.

Piginnaatitsissuteqarnermut inatsimmut inatsisissatut siunnersuummi § 1-imut nas-suiaatini allassimavoq:

“Inatsisissatut siunnersuummi Kalaallit Nunaannut aatsitassanut aqqissuussinermi arlaatigulluunniit allannguuteqartitsinernik piviusunngortitsisoqarnissaa siunertarinqanngimmat, suliassa qarfirmi tassani aalajangersakkat atuuttut aammalu siunissami tamatumunnga allannguuteqartitsinnaanerit inatsisissatut siunnersuummi kalluarneqanngitsut, imm. 2-mi aalajangersakkami erseqqissarneqassasoq siunnersuutigineqarpoq. Avatangiisinut tunngasut taakkualu illersorneqarnissaasa mianerineqarnissaa, Kalaallit Nunaanni pisuussutinik uumaatsunik misissueqqaarnissamut, misissuinissamut pii-aanissamullu pilersaarusionermi ingerlatsinermilu pingaaruteqartutut akuutinneqartutullu ilaatinneqartassapput, tassani ilaallutik atortussiassat aatsitassanit pisut.”

Piginnaatitsissuteqarnermut inatsimmi § 1, imm. 2 tassungalu nassuiaatit aammalu avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut peqqussutaanni nr. 12, 22. december 1988-imeersumi § 3 malillugit Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni nunami sumiiffinni avatangiisinut suliassa qarfirmik tigusinerminnut atatillugu, nunami sumiiffinni avatangiisinut tunngasunut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartunut tunngatillugu aalajangiisinnaatitaaneq tigunngilaat. Taamaaliornikkut avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut, Kalaallit Nunaanni nunami sumiiffinni avatangiisinut suliassa qarfiup nalinginnaasup ilaatut inissisimangillat. Tamatumunnga taarsiullugu avatangiisini eqqarsaatigisassat aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut, Kalaallit Nunaannut aatsitassanut aqqissuussineq immikkut ittoq malillugu aatsitassanut suliassa qarfirmi oqartussaasup sularinninneranut ataatsimoortumut ilaatillugit isumagineqarneri ingerlaannassaaq. Tamatumunnga naapertuuttumik inatsisissatut

siunnersuummut nassuiaatini allassimavoq, pissutsit avatangiisinut pingaaruteqartut aatsitassanut suliassa qarfirmi oqartussaasutut suliarinninnermi pingaaruteqartutut akuutinneqartutullu ilaatinneqartut. Taamaalilluni aatsitassanut suliassa qarfirmi aalajangiisoqartussanngortillugu, aatsitassanut oqartussaasup eqqarsaatigisassat attuumassuteqartut tamaasa ilaatitussaavai, ilanngullugit avatangiisini eqqarsaatigisassat.

Piginnaatitsissuteqarnermut inatsimmi § 1, imm. 2-mik tassungalu nassuiaatinik nassuiaassut taassuma assinga, Kalaallit Nunaanni imaani avatangiisinut suliassa qarfiup aamma aatsitassanut suliassa qarfiup killissalorsorneqarneri pillugit allakkiami allassimavoq (ullulerneqanngitsoq). Allakkiaq Pinngortitamut Aqutsisoqarfirmiut danskit avatangiisinut ministereqarfiata ataaniittumit Inuussutissarsiornermut, Aatsitassa qarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfirmiut e-mailikkut ulloq 15. august 2014 nassinneqarpoq. Allakkiami qupperneq 10-imi taamaalilluni allassimavoq:

“Nunami avatangiisinut pissutsinut tunngatillugu misissuinerup takutippaa avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut 1989-imi avatangiisinut suliassa qarfirmiut ilanngullugit Namminersornerullutik Oqartussanit tiguneqarsimanngitsut, kisiannili Danmarkimi aatsitassanut aqqissuussamik aqutsisumit Aatsitassanut ingerlatsivimmiiginnarsimasut, taamaalillunilu tassani oqartussaasut suliarinninnerannut ataatsimoortumut ilaatillugu avatangiisini eqqarsaatigisassat taakkua isumagineqarlutik.”²¹

Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. november 2011-meersoq inatsisaavoq atuuttoq, nunami sumiiffinni avatangiisinut tunngatillugu pissutsinik maleruagassiiiviusoq. Inatsimmi tassani taamatuttaaq aalajangersarneqarpoq inatsimmi avatangiisini pissutsit aatsitassarsiornermut tunngassuteqartut maleruagassiiivigineqanngitsut. Inatsimmi § 4 taamaalilluni imatut oqaasertarpoq:

“§ 4. Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaanut suliat ilaatinneqartut pillugit maleruagassanik aalajangersaasarnerit Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqanngillat.”

Taamatuttaaq 3 sœmilit tikillugit imaani avatangiisinut suliassa qarfirmi (imaani akisussaaffeqarfik) aalajangiisinnaatitaaneq inatsisikkut nr. 921, 25. november 1993-imeersukkut (piginnaatitsissuteqarnermut inatsit) Namminersornerullutik Oqartussat akisussaaffigilerlugu tiguaat. Taamaattoq Kalaallit Nunaata imaanut akisussaaffeqarfiani sumiiffinni avatangiisini pissutsit aatsitassarsiornermut attuumassuteqartunut tunngatillugu aalajangiisinnaatitaaneq, Kalaallit Nunaanni nunami sumiiffinni avata-

21) Taamatuttaaq takuuk allakkiami qupperneq 4.

ngiisinut suliassa qarfirmi aalajangiisinnaatitaanerup tiguneqarneratuulli, suliassa qarfirmi oqartussaasup nalinginnaasumik tiguneqarnerata ilaatigut, akisussaaffigilerlugu tiguneqanngilaq. Tamatumunnga taarsiullugu Kalaallit Nunaata imaani akisussaaffiani sumiiffinni avatangiisini pissutsinut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartunut tunngatillugu aalajangiisinnaatitaaffik, inatsit malillugu aatsitassanut suliassa qarfirmi oqartussaasut suliarinninneranni pingaarnermi ilaatillugu atuutsinneqaannartussaavoq.²²

3 sòmilit tikillugit imaani sumiiffinni avatangiisini pissutsinik maleruagassiisarneq pillugu inatsit atuuttoq tassaavoq imaani avatangiisit illersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 3. november 1994-imeersoq. Peqqussummi taamatuttaaq aalajangersarneqarpoq avatangiisini pissutsit aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut tassani maleruagassiivigineqanngitsut. Inatsimmi § 6 taamaalilluni imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 6. Kalaallit Nunaata imartaani avatangiisinik illersuinissaq siunertaralugu malittarissanik aalajangersaaneq kiisalu pisuussutinik uumaatsunik misissueqqaarnernut, ujarlernernut atuinermullu atatillugu avatangiisinut pingaaruteqartumik aaqqiisarnert nakkutilliinerlu, matumani aatsitassat ilanngullugit, peqqussummi matumani ilaatinneqanngillat, ingerlatanilli taamaattunik ingerlatsinissamut pisinnaatitsinermut akuerissuteqarnermulluunniit atatillugu inatsisit manna tikillugu atorneqartut tunngavigalugit pisassalluni, kiisalu suliassat taakku oqartussanit ataatsimut suliarineqarnerannut ilaatillugu pisassalluni.”

Kalaallit Nunaanni 3 sòmilit avataanni imaani sumiiffinni avatangiisini pissutsit, danskit imaani avatangiisinut inatsisaanni²³, peqqussutikkut nr. 1012, 14. december 1994-imeersukkut aamma imaani avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernissaa pillugu peqqussutikkut nr. 1035, 22. oktober 2004-meersukkut (imaani avatangiisinut peqqussut) ataasiakkaanik allannguuteqartitsiviusumik Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalersumi maleruagassiivigineqarput.

Imaani avatangiisinut inatsimmi § 68, imm. 1 aamma 2 imatut oqaasertaqarput:

-
- 22) Nassuiaassut taassuma assinga Kalaallit Nunaanni imaani avatangiisinut suliassa qarfiup aamma aatsitassanut suliassa qarfiup killissalorsorneqarnerat pillugu allakkiami (ullulerneqanngitsaq) allassimavoq, takukkit quppernerit 5-6 aamma qupperneq 10. Allakkiaq Pinngortitamut Aqutsisoqarfirmiit danskit avatangiisinut ministereqarfiata ataaniittumit Inuussutissarsiornermut, Aatsitassa qarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfirmut e-mailikkut ulloq 15. august 2014 nassiunneqarpoq.
- 23) Inatsit pillugu nalunaarut nr. 963, 3. juli 2013-imeersoq.

“§ 68. Inatsit Savalimmiunut aamma Kalaallit Nunaannut atuutinnigilaq, kisianni alaanerussutaasut Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkuullarissutigisaat atuutsillugit, kunnigip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalersinnaalluni.

Imm. 2. Suliaqarnermut Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik, ilanngullugit ikummatissiassat, misissuinissamut piaanissamullu akuersissutini ilaatinneqartumut tunngatillugu, oqartussaasutut piginnaatitaaffiit suliassallu inatsit naapertorlugu isumagineqassapput, ilaatinneqaratik inatsit naapertorlugu maleruagassanik Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aalajangersaanissaannut piginnaatitaaffiit. Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni ingerlatanut oqartussaasutut suliarinninnermut ataatsimoortumut ilaatillugu, Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut il.il. pillugit inatsit nr. 335, 6. juni 1991-imeersoq (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) aamma nunavittamut inatsit, takuuk inatsit pillugu nalunaarut nr. 182, 1. maj 1979-imeersoq naapertorlugit, inatsimmi aalajangersakkat imaluunniit maleruagassat taanna naapertorlugu aalajangersarneqartut, tamanna nunani tamalaani isumaqatigiissutinut akerliusimanngippat, saneqqussinnaavaat.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aalajangersagaq tassunga assingusoq imaani avatangiisinut peqqussummi § 2-miippoq, taanna imatut oqaasertaqarluni:

“§ 2. Suliaqarnermut Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik, ilanngullugit ikummatissiassat, misissuinissamut piaanissamullu akuersissutini ilaatinneqartumut tunngatillugu, oqartussaasutut piginnaatitaaffiit suliassallu inatsit naapertorlugu isumagineqassapput, ilaatinneqaratik Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsit (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) aamma nunavittamut inatsit naapertorlugit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni ingerlatanik oqartussaasutut suliarinninnermut ataatsimoortumut ilaatillugu, inatsit naapertorlugu maleruagassanik Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut aalajangersaanissaannut piginnaatitaaffii.

Imm. 2. Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni ingerlatanik oqartussaasutut suliarinninnermut ataatsimoortumut imm. 1-imi taaneqartumut ilaatillugu inatsimmi aalajangersakkat imaluunniit maleruagassat taanna naapertorlugu aalajangersagaasut, tamanna nunani tamalaani isumaqatigiissutinut akerliusimanngippat, saneqqussinnaavaat.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Taamaalilluni imaani avatangiisinut inatsimmi § 68, imm. 2 aamma imaani avatangiisinut peqqussummi § 2 malillugit 3 sømilit avataanni imaani sumiiffinni avatangiisni pissutsit aatsitassarsiornermut tunngassuteqartunut tunngatillugu oqartussaasutut suliarinninneq, aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasut suliarinninnerannut ataatsimoortumut ilaatillugu, aatsitassanut suliassaqarfimmi inatsisit malillugit suliarineqas-

sapput. Taamaalilluni tamanna nunammi sumiiffinni avatangiisini pissutsinut Kalaallit Nunaani imaani akisussaaffeqarfiani imaani sumiiffinnut tunngatillugu oqartussaasut suliarinninnerannut tunngatillugu atuuttumut naapertuuppoq.²⁴

Aammattaaq imaani avatangiisinut peqqussummi § 2, imm. 2 malillugu Kalaallit Nunaanni naalakkersuisut (Naalakkersuisut) Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni ingerlatani oqartussaasutut suliarinninnermut ataatsimoortumut ilaatillugu, imaani avatangiisinut inatsimmi aalajangersakkat imaluunniit maleruagassat taanna naapertorlugu aalajangersagaasut, tamanna nunani tamalaani isumaqatigiissutinut akerliusimanngippat, saneqqussinnaavaat.

Taamaalilluni avatangiisinut aamma imaani avatangiisinut suliassaqarfinni naalagaaffimmi inatsisini allassimavoq, avatangiisinut aamma imaani avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut pillugit aalajangiisinnaatitaaffimmi avatangiisinut suliassaqarfinni aamma imaani avatangiisinut suliassaqarfinni aalajangiisinnaatitaaffik nalinginnaasoq malinneqanngitsoq. Tamatumunnga taarsiullugu aatsitassarsiorluni ingerlatanut tunngatillugu avatangiisini aamma imaani avatangiisini mianerisassat, aatsitassanut suliassaqarfinni ataatsimoortumik oqartussaasutut suliagarnermut ilaatillugu isumagineqassapput. Pissutsit taakkua pillugit aalajangiisinnaatitaaffik taamaalilluni oqartussaasumi aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aalajangiinissamut piginnaatitaasumi inissisimavoq.

Tamanna taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisip allannguuteqartinneqarnera pillugu inatsimmut nr. 317, 3. juni 1998-imeersumut (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni, imaani avatangiisinik allanngutsaaliuinissaq pillugu inatsimmi (imaani avatangiisinut inatsit) aamma nunavittamut inatsimmi (aatsitassanut ingerlatsiviup Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanut nuunneqarnera) uppernarsarneqarpoq. Immikkoortup 10-p ataani taamaalilluni allassimavoq:

“Avatangiisinut, isumannaallisaanermut isumalluutinullu tunngatillugu mianerisassat pingaarnertut aammalu oqartussaasup suliarinninnerani qitiusumik ilaatinneqartutut inissisimaannassapput, aammalu inatsisissatut siunnersuummi avatangiisinik allan-

24) Nassuiaassut taassuma assinga Kalaallit Nunaanni imaani avatangiisinut suliassaqarfiup aamma aatsitassanut suliassaqarfiup killissalersorneqarnerat pillugu allakkiami (ullulerneqanngitsoq) allassimavoq, takuuk qupperneq 7. Allakkiaq Pinngortitamut Aqutsisoqarfiimmit danskit avatangiisinut ministereqarfiata ataaniittumit Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiimmut e-mailikkut ulloq 15. august 2014 nassiuunneqarpoq.

ngutsaaliuinissaq pillugu maleruagassanik aalajangersaanermut kiisalu aatsitassarsiorluni ingerlatanut atatillugu pissutsinik avatangiisitigut pingaaruteqartunik maleruagassiinermut nakkutilliinermullu maannamut tunngaviusuni allannguuteqartitsinissaq siunertarineqanngilaq.”

Tamanna malillugu aatsitassanut suliassa qarfirmut atatillugu avatangiisini, isumannaal-lisaanermi isumalluutitigullu mianerisassat, aatsitassanut suliassa qarfiup iluani oqartus-saasutut suliarinninnerup ataatsimoortup ilaatut suli isumagineqartaannassapput, tama-tumanilu ingerlatsivimmi aalajangiisinnaatitaanerup danskit suliassa qarfirmut ministe-riannit attuumassuteqartumit aammalu ministerip ataani aatsitassanut ingerlatsiviata Kalaallit Nunaanni naalakkersuisunut aamma naalakkersuisut ataanni Aatsitassanut I-kummatissanullu Pisorta qarfirmut nuunneqarnerisa kingorna, aatsitassanut aaqqissuus-sineq inatsisitigut aalajangersagaasoq suli malinneqartussaalluni.

2.2 Kalaallit Nunaanni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu aatsitassanut oqartussaasoq

Ulloq 1. januar 2010 namminersorneq pillugu inatsimmi nr. 473, 12. juni 2009-meersumi (namminersornermut inatsit) § 2 aamma § 3, imm. 2 malillugit Nam-minersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfirmi aalajangiisinnaatitaaffik akisus-saaffigilerlugu tiguaat, takuuk inatsimmut ilanngussami allattuiffik II, nr. 26.

Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaata aatsitassanut ikummatissanullu inatsi-saata siulliup, aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsi-sartut inatsit nr. 7, 7. december 2009-meersup (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) akuerineqarnerani aalajangiisinnaatitaaffik atorpaat. Inatsit 1. januar 2010 atuutilerpoq, takuuk inatsimmi § 98, imm. 1.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 aatsitassanut suliassa qarfirmi oqartus-saasut aaqqissugaaneranut tunngasuvoq. Inatsimmi § 3-mi allassimavoq:

“§ 3. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik sammisaqarnermi Aatsitassanut Oqar-tussaqarfik allaffissornikkut oqartussaavoq, tamakkununnga ilaallutik pissutsini aatsi-tassanik ingerlataqarnermut tunngasut, aatsitassarsiornermi nunap iluanik toqqorsivit-tut atuinermi imaluunniit aatsitassanik ingerlataqarnermi siunertanut, tamakkunun-galu attuumassuteqartuni nukissiornermik ingerlataqarnermut, ingerlatanut atatillu-gu ruujorikkut aqputinik ingerlatsinerni aamma ingerlatani tamakkununnga attuu-massuteqartuni.

Imm. 2. Naalakkersuisut Pissutsit suulluunniit aatsitassarsiornermut tunngassuteqar-tut, aatsitassanik ingerlatsinerit, aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi nunap iluanik toqqorsimatitsinermut atuneq, ingerlatanut atatillugu nukissiornermik ingerlatat, i-

ngerlatanut atatillugu ruujorikkut aqutininik ingerlatat, ingerlatanullu attuumassuteqartut allat oqartussaasutut akuleriissitsilluni ataatsimoortillugit sularineqarnissaat Naalakkersuisut isumagissavaat.

Imm. 3. Oqartussatut sularinninneq inatsisartut inatsisaat manna kiisalu inatsisartut inatsisaat malillugu malittarisassatut aalajangersakkat malillugit isumagineqartassapput. Taamattaq oqartussatut sularinninneq aatsitassanut, aatsitassanik ingerlatsinermut, nunap iluani toqqorsimatitsinermut atuinermut imaluunniit aatsitassanik sammisaqarnermut atatillugu siunertanut allanut, sulianut atatillugu nukissiornermik ingerlatsinernut, sulianut atatillugu ruujorikkut aqutininik ingerlatsinernut, ingerlatanullu allanut pingaaruteqartut inatsisit malittarisassallu allat tunngavigalugit isumagineqartassaaq, inatsisit imaluunniit malittarisassat allat malillugit oqartussat allat oqartussatut sularinnittussaasut aalajangersaasimangippata. Aatsitassanut Oqartussa qarfik inatsisit allat malittarisassallu allat malillugit allaffissornikkut piginnaasatigullu oqartussaavoq, aatsitassat, aatsitassanik ingerlataqarneq, nunap iluanik toqqorsimatitsinermut atineq imaluunniit aatsitassarsiornermik ingerlatsinernut siunertanut tunngasunut, tamatumunngalu tunngasuni nukissiornermik ingerlatat, tamakkununnga attuumassuteqartuni ruujorikkut aqutitigut sammisanut kiisalu tamakkununnga attuumassuteqartunik ingerlatsinerit allat attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi 2009-meersumi § 3-mut nassuiaatini allassimavoq:

“Imm. 1-imut

Aalajangersakkami allassimavoq, Kalaallit Nunaanni aatsitassanik sammisaqarnermi aatsitassanut oqartussa qarfik Naalakkersuisut ataanni ingerlataqarnermi oqartussaasoq, tamakkununnga ilaallutik pissutsini aatsitassanut attuumassuteqartuni, aatsitassanik ingerlataqarnermi, nunap iluanik atuinermi ilaat tamakkununngalu attuumassuteqartuni nukissiornermik ingerlataqarnermut tunngasuni. Taamaalilluni aatsitassanut oqartussa qarfik ingerlatanut siunnersuummut matumunnga eqqartorneqartunut allaffissornikkut aqutsinermi oqartussaavoq. Aalajangersagaq aqutigalugu manna tikillugu aatsitassarsiornermi aaqqiissut periutsitut pilersinneqarpoq aatsitassarsiornermi immikkut oqartussaaffittut, aalajangikkanik Naalakkersuisut aalajangersimasaat allaffissornikkut qitiusumi suliassanik isumaginnittusaaq kiisalu aqutsisutut suliassat, inatsit manna inatsisillu allat ingerlatanut inatsimmut matumunnga pingaarutilittut ilaatinneqartut malillugit isumagineqartussat ilanngullugit. Suliassat tamakku manna tikillugu aatsitassanut inatsit atuuttoq malillugu Naalakkersuisut ataanni Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmit isumagineqartarsimapput.

Naalagaaffiup tungaanut aatsitassanut aaqqiissutip nutaap kiisalu namminersorneq pillugu inatsisip malitsigisaanik isertitanut nassuiaatip tunngavigaa, aatsitassanik sammisaqarneq ataatsimut aqunneqassasoq, allaffissornernullu allanut naleqqiullugu imikkooortinneqassalluni, taamaalilluni aningaasaliissutit, sulisut, suliassat assigisaallu kiisalu akiliutinik isertitat aatsitassanut oqartussaaffeqarfiup aquataani aningaasartuutit matussusernissaannut akilersinniarneqartarneranni suussusersineqarsinnaallutik sammisaqarfinnullu nakkutigineqarsinnaasunut aallaaffissinneqarsinnaallutik.

Taamaalilluni isummerneqanngilaq aatsitassanut oqartussaarfik naalakkersuisoqarfiit arlaata ataani nakkutilliisoqarfittut imaluunniit Naalakkersuisuni ilaasortap ataani toqqaannartumik allaffissornikkut aaqqissuunneqassanersoq, kisiannili aatsitassarsiornermik sammisaqarnermi oqartussatut suliarinninnerit siunissami allangortitsinissat pissapput, isertitatut nassuiaatit namminersorneq pillugu inatsisip siunertai malillugit ingerlaannartillugit.

Imm. 2-mut

Aalajangersagassatut siunnersuummi aalajangerneqarpoq, aatsitassarsiornermik sammisaqarnermi Naalakkersuisut isumagissagaat oqartussaasutut suliaqarneq oqartussasutut suliarinninneq ataatsimoortutut akuleriisitsisutullu aaqqissuunneqassasoq. Oqartussatut suliarinninnermut ilaapput, pissutsit malittarisassallu aatsitassanut ikumatissanullu, aatsitassanik ingerlatsinerni, nunap iluanik toqqorsivittut atuinermi imaluunniit siunertat aatsitassarsiornermik ingerlatsinernut tamakkununga atatillugu nukissiornermik ingerlatsinernut tunngasut.

Ataatsimoortumik akuleriisitsillunilu oqartussatut suliarinninneq ingerlatsinermi sammisat teknikkikkut paasiuminaatsut ataatsimoortitsinermik sammisumik suliarinerini makkunatigut iluaqutaassaaq; aatsitassanik nunallu iluani ingerlatsinermi nunap sannaatigut, teknikkikkut aningaasarsiornikkullu tunngasunik ilisimasaqarnissamut tunngaviliisut kiisalu pissutsit isumannaallisaanermut, peqqissutsimut, avatangiisitigut, pisuussutinik atorluaanikkut kiisalu inuiaqatigiinnik akornusersuinani iluaqusiinissanut pingaaruteqarsinnaasut.

Taamattaq oqartussatut ataatsimoortitsilluni akuleriisitsillunilu suliarinninnerup suliaqarfitsigut, qaqugukkulluunniit suliassanik isumaginnissinnaasut, aatsitassanik nunallu iluani sammisaqarnermi aqutsinermi suliarinninnerit qaffasissusissaannik piimasaqaatinut tulluuttunik atukkatigut qulakkeerinnissaaq nukittorsaallunilu, kiisalu nunami immiini nunallu tamat akornanni aatsitassanik ingerlatsisut naatsorsuutigisaasigut.

Taamattaq ingerlatsineramik sammisaqarnermi aqutsinermi pingaarnersiuiernermilu ataqatigiissinneqarnissaa Naalakkersuisut qulakkiissavaat. Taamaaliornikkut ilaatigut eqqarsaatigineqassaaq Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit aningaasarsiornikkut inuussutissarsiornikkullu aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi, tamakkunungalu attuumassuteqartunik nunap iluani ingerlatsinermi soqutigisaat isumannaallisaanikkut, peqqisutsikkut, avatangiisitigut, pisuussutinik atorluanaanikkut kiisalu inuiaqatigiinnik akornusersuinani iluaqusiinikkut eqqarsaatigisassat ataatsimoortutut isigineqartariaqarlutik isumagineqartariaqarlutillu.

Oqartussatut ataatsimoortitsisumik akuleriisitsisumillu suliarinnittarneq allaffissor-nikkut suliassat pitsaanerusequmik ajornaannerusequmillu isumaginissaannut ataqatigiis-saarnissaannullu periarfissiissaaq kiisalu marloqiusamik sulisarnerup annikillisaarnissaa suliassanillu avitseqatigiittarnerni paatsuungassutaasartut annikillissallugit.

Aatsitassarsiornermi oqartussaaffeqarfik aatsitassanik sammisaqarnermi aqutsinikkut sulianut tamanut akisussaasuussaaq, ilaallutik aatsitassanik ingerlataqarnernut, nunap iluani ingerlataqarnernut tamakkunungalu attuumassuteqartunik nukissiornermik ingerlataqarnernut tunngasuni. Tamatumani pisariaqarpoq, ingerlatat tamakku pillugit ilisimasat misilittakkallu attuumassuteqartut katersornissaat, sammisanillu suliarin-ninneq suliaqarfitsigut immikkut ilisimasat akimorlugit akuleriisinneqartariaqarneri. Naatsorsuutigineqarpoq oqartussatut suliarinninnermi ataatsimoortumik akuleriisitsi-sumillu Naalakkersuisut aatsitassarsiornermi nunallu iluani sammisaqarnermi apeqqu-tit inuiaqatigiinnut pingaaruteqartut aalajangiiffiginissaannut tunngavissaannik pit-sanngorsaasinnaassasut.

Aatsitassarsiornermik sammisaqarnerup allaffissor-nikkut aqunneqarnera 1. juli 1998-imi avatangiisinut nukissiornermullu ministerimit/Kalaallit Nunaannut aatsitassarsiornermi Ingerlatsivimmit Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisunut/Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaqfimmuut nuunneqarpoq, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi kiisalu ingerlatsinerup iluani suliassat aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut, soorlu suliassat nunap sannaanut, teknikkikkut, suliaqarfitsigut avatangiisigullu pissutsinut tunngasut misilittakkat paasisimasallu inerisarsinnaaleqqullugit.

Ilisimasat misilittakkallu attuumassuteqartut taama ingerlatsinerne katersorneqarsimasut pigiinnarnissaat ineriartortinnissaallu qulakkeerniarlugu, oqartussatut suliarinninnermi ataatsimoortitsilluni akuleriisitsillunilu tunngavittut aalajangersagaq atorlugu Aatsitassarsiornermik sammisaqarnerup tamakkiisumik tigungeranut ilutigitillugu avataani imartani suliffinni sullivinni atukkatigut suliaqarfiit aamma tigungearput. Oqartussatut ataatsimoortitsisumik akuleriisitsisumillu suliarinnittarneq allaffissor-nikkut suliassat pitsaanerusequmik ajornaannerusequmillu isumaginissaannut ataqatigiis-saarnis-

saannullu periarfissiisaaq kiisalu marloqiusamik sulisarnerup annikillisarnissaa suliasanillu avitseqatigiittarnerni paatsuungassutaasartut annikillisissallugit.

Aalajangersagaq imm. 3-mi aalajangersagassatut siunnersuummit ilassuserneqarpoq. Tamatuma nassataraa aatsitassanut oqartussaqaarfik maannamut aatsitassanut, aatsitasanik ingerlatsinernut, nunap iluanik toqqorsivittut atuinnermut imaluunniit aatsitassarsiornermi ingerlatsinermut atatillugu siunertanut tamakkunungalu attuumassuteqartunik nukissiornermik ingerlatanut inatsisit malittarisassallu allat eqqarsaatigalugit oqartussatut aamma akisussaasuusaaq suliaqarfitsigullu ilisimasaqarfiussalluni.

Imm. 3-mut

Aalajangersagassatut siunnersuut malillugu aatsitassanut oqartussaqaarfiup oqartussatut suliarinnittarnera siunnersuut malillugu siunnersuut manna tunngavigalugu aalajangersakkallu siunnersuummi aalajangersimasut tunngavigalugit suliarineqartassaaq. Taamattaq oqartussatut suliarinnittarneq maannamut inatsisit malittarisassalluunniit allat, aatsitassanut, aatsitassarsiornermik ingerlatanut, nunap iluani toqqorsivittut atuinnermut imaluunniit aatsitassarsiornermik ingerlatsinermut attuumassuteqartuni siunertanut allanut kiisalu tamakkunungala attuumassuteqartunik nukissiornermik ingerlatsinermut pingaaruteqartunut, ingerlatanut atatillugu ruujorikkut attavilersuinerit kiisalu ingerlatanut attuumassuteqartut allat, inatsisit malittarisassalluunniit allat aalajangiisimanngippata, oqartussat allat oqartussatut suliarinninnissamik isumaginnittussaasut. Taamattaq aalajangersakkami allassimavoq, aatsitassanut oqartussaaffeqarfiup aatsitassat, aatsitassanik ingerlatsinerit, nunap iluanik siunertanut arlaannut atuinnissamut tamakkunungalu attuumassuteqartuni nukissiornermik ingerlatsinissat, ruujorikkut attavilersuinerit ingerlatallu allat tamakkunungala attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit inatsisit malittarisassallu tamakku allat malillugit oqartussatut akisussaasuusooq suliaqarfitsigullu akisussaasuulluni. Nunami sulinermi sullivinni atukkat tungaasigut inatsisip atuuffii pillugit § 9, imm. 2 innersuusutigineqarpoq.” (Uani aataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 2.3-mi aamma allassimavoq:

“Oqartussaanermut attuumassuteqartut

[...]

Siunnersuut malillugu aatsitassanut oqartussaqaarfik Kalaallit Nunaanni aatsitassanik nunallu iluani ingerlataqarnermut akisussaalluni oqartussaavoq, tamakkunungala ilaallutik pissutit aatsitassanut tunngassuteqartut, aatsitassanik ingerlataqarnerit, nunap i-

luanik atuineq kiisalu sammisanut atatillugu nukissiornermik ingerlataqarnerit. Taamaalilluni aatsitassanut oqartussa qarfik sammisanut aatsitassanut inatsimmi eqqartorneqartunut akisussaalluni oqartussaavoq.

Aatsitassanut oqartussa qarfik immikkoortutut oqartussaasutut ingerlatsivittut ingerlaannassaaq, oqartussatut sularinninnikkut ataatsimoortumik akuleriisitsisumillu isumaginnittartussaq. Tamakkununga ilaapput pissutsit malittarisassallu tamaasa aatsitassanut tunngasut, aatsitassanik ingerlataqarnerit, nunap iluanik atuineq kiisalu sammisanut atatillugu nukissiornermik ingerlataqarnerit.

Taamaalilluni ingerlatsiner mi sammisat aatsitassanut tunngasut, aatsitassanik ingerlataqarnerit, nunap iluanik atuineq imaluunniit sammisamut atatillugu nukissiornermik ingerlataqarnerit, aatsitassanut oqartussa qarfimmu katersuutsinneqassapput. Immikkoortutut ingerlatsivik ingerlatsiner mi sammisat ataatsimut isiginnittumik suliatigut ingerlataqarnermut peqataassaaq, aatsitassanik nunallu iluani ingerlataqarner mi nunap sannaanut, teknikkimut aningaasarsiornermullu tunngasunik teknikkikkut ajornaku-soortunik ilisimasaqarnissamik pisariaqartitsisut kiisalu pissutsit isumannaallisaaner-mut, peqqissutsimut, avatangiisitigut, pisuussutinik atorluaaner mut kiisalu inuiaqati-giinni piujuartussamik iluaqutaasumillu pingaaruteqarsinnaasut immikkut ilisimasa-qarfiginissaat tunngaviulluni.

Taamattaq aatsitassanut oqartussa qarfiup immikkoortutut ingerlatsiviup ingerlataqar-fitsigut atukkat qularnaassavai nukittorsarlugillu, suliassat qaqqkulluunniit isumagi-sinnaallugit aatsitassanut nunallu iluanut tunngasunik ingerlatsinissamut piumasaqaa-taasut, kiisalu nunami immi ni nunallu tamat akornanni aatsitassarsiornermik ingerla-taqartut piginnaasaqarfissatut naatsorsuutigisaat.

Taamattaq aatsitassanut oqartussa qarfik immikkoortutut ingerlatsivittut sammisaanik ataqatigiissumik aqutsineq pingaarnersiullunilu tulleriiaar neq peqataassaaq. Taamaalilluni ilaatigut eqqarsaatigineqassaaq aatsitassatigut nunallu iluani ingerlataqarner ni aningaasarsiornermikkut inuussutissarsiornermikkullu inuiaqatigiit kalaallit soqutigisaat isigi-sariaqarlugit, kiisalu isumannaallisaaner mi, peqqissutsimi, avatangiisini, pisuussutinik atorluaaner mi aamma inuiaqatigiinnut akornutaanngitsumik iluaqutaasumillu eqqar-saatigisassat ataqatigiissillugit isumagineqarnissaat.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3, imm. 1, aatsitassanut i-kummatissanullu inatsisissatut siunnersuumi § 3-mut nassuiaatit aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni immik-koortoq 2.3 malillugit, Naalackersuisut ataanni aatsitassanut oqartussaasoq tassaavoq Kalaallit Nunaanni aatsitassanut aamma nunap iluanut suliassa qarfinni ataatsimoortu-

mik, aalajangiisinnaatitaalluni akisussaasuullunilu oqartussaasoq, ilanngullugit aatsitasanut tunngatillugu pissutsit tamaasa, aatsitassarsiorluni ingerlatat, nunap iluani atuineq aammalu tassunga atasumik nukissiuuteqarnermi ingerlataqarnerit. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 2009-meersumi taamaalilluni aatsitassanut oqartussaasumik ataatsimoortumik, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaaffimmik tigusinissaat sioqqullugu atuuttumik, peqarluni oqartussaasup aqqissugaanera nalinginnaasoq ingerlateqqinneqarpoq. Taamaattoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq malillugu danskit naalakkersuisui aatsitassanut suliassaqarfimmi arlaatigulluunniit aalajangiisinnaatitaaffeqartinneqanngillat, taamatullu ilaatigut tamanna pissutigalugu siunnersuisooqatigiit atuutsiinnarnissaat naleqqukkunnaarluni.

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq malillugu Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmi pingaarnertigut aalajangiisussaapput aammalu Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasutut piginnaatitaasuni qullersaallutik. Naalakkersuisunut ilaasortap aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaasuusup, naalakkersuisunut ilaasortap naalakkersuisoqarfiata aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup Naalakkersuisut sinnerlugit aatsitassanut suliassaqarfiup iluani suliagarnermi ingerlatsivimmi aqutsineq aammalu aalajangiinerit Naalakkersuisunit aalajangiunneqartut piviusunngortinneqarnissaat isumagisarissavaat.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 2009-meersumi tassungalu nassuiaatini erseqqissarneqarpoq, aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasutut suliagarneq, suliassaqarfimmi oqartussaasutut suliagarnerup oqartussaasutut suliagarnerut ataatsimoortutut akuutitsiviusutullu ingerlanneqartartussanngorlugu nalinginnaasumik aqqissuussaassaasoq. Aammattaaq erseqqissarneqarpoq aatsitassanut suliassaqarfimmi oqartussaasup suliarinninnerat pissutsinut tamaginnut aammalu aatsitassat pillugit maleruagassanut, aatsitassarsiorluni ingerlatanut, nunap iluanik atuinermt tassungalu atasumik nukissiuuteqarnermik ingerlatanut, tassunga atasunut ruujorinik aqqusersuusersuilluni ingerlatanut allanullu tassunga atasumik ingerlatanut tunngasuusoq. Tamatuma kingunerisaanik oqartussaasunut immikkoortortat aalajangiisussanngorneranni aammalu aatsitassanut suliassaqarfimmi pissutsinut tamaginnut maleruagassanullu tunngatillugu oqartussaasutut suliarinninneranni, oqartussaasunut immikkoortortat assigiinngitsut oqartussaasutut ataatsimoortutut atuutissapput (oqartussaasoq ataatsimoortumik atuuffeqartoq).

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi 2009-meersumi 3, imm. 1-imut nassuiaatini allassimavoq, aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsivimmi aqutsineq ataatsimoortoq, aatsitassanut suliassaqarfimmi aqutsinerup allaffissornerup sinnernanut naleqqiullugu killissalersorneqartillugu aqqissuussaassasoq, taamaalilluni ilaatigut aningaasaliissutit, sulisut suliassaat aamma akiliutinit ilaalu ilanngullugit aatsitassanut

oqartussaasumi aningaasartuutininut matussutissatut atugassanngorlugit akilersinneqarsinnaasunit isertitat misissorneqarsinnaasumik suliassa qarfirmi paasineqarsinnaassallutit tassungalu tutsinneqarsinnaassallutik, takuuk ilaatigut namminersornermut inatsimmi § 7. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi 2009-meersumi § 3, imm. 1-imut nassuiaatini aamma allassimavoq, aatsitassanut oqartussaasoq naalakkersuisoqarfiup ataatsip ataani imaluunniit Naalakkersuisunut ilaasortap aalajangiisinnaati-taasup ataani toqqaannartumik aaqqissuussaassasoq taamaaliornermi isummerfigineqanngitsoq, kisianni aatsitassanut suliassa qarfirmi oqartussaasutut ingerlatsinermi siunissa-mi allannguuteqartitsinermi namminersornermut inatsimmi siunertaasunut naapertuut-tumik isertitanut nassuiaassutaasoq suli ataqqillugu tamanna pisassasoq.

Aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasunut immikkoortortat aalajangersimasut sorliit ilaatinneqarnerisut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 26, 18. december 2012-imeersumi allassimavoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqarnerani §§ 3 a-3 c, taamatuttaaq oqartussaasut aaqqissugaaneranut tunngasut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi ilanngunneqarput. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 3 a-3 c i-matut oqaasertaqarput:

“§ 3 a. Aatsitassanut oqartussaasut, tak. § 3, imm. 1, tassaapput Aatsitassanut Aqutsisoqarfik, tak. imm. 2, aamma Aatsitassanik Suliassa qarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, tak. imm. 3.

Imm. 2. Aatsitassanut Aqutsisoqarfik aatsitassanik suliassa qarfinnut nalinginnaasumik allaffissornikkut oqartussaavoq, avatangiisinut pissutsinut tunngasut ilanngunnagit, tak. Imm. 3.

Imm. 3. Aatsitassanik Suliassa qarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik (Avatangiisinut Aqutsisoqarfik) aatsitassanik suliassa qarfinnut tunngasuni avatangiisinut tunngasuni allaffissornikkut oqartussaavoq, tamakkununga ilaallutik avatangiisinik allanngutsaaliuineq, pinngortitamik allanngutsaaliuineq, avatangiisinut akisussaasuuneq aamma avatangiisinik nalilersuisarneq.

Imm. 4. Aatsitassanut oqartussaasup avatangiisinut pissutsinut tunngasuni nalilersuisarnerni aalajangiisarnernilu avatangiisinut sullissivimmit ataatsimit arlalinnilluunniit ilisimatuussutsikkut arlaannullu attuumassuteqanngitsup aalajangiinissamut nalilersuinerit missingiutillu tunngavigisarpai.

Imm. 5. Aatsitassanut suliassa qarfinnut tunngasuni ingerlatsineq oqartussatullu sularinninneq pisinnaatitsissummik pigisaqartup allallu oqartussamik ataatsimik attaveqatigiittarneq tunngavigalugu aaqqissuunneqarpoq, oqartussamillu taassumanna nalunaarutit, allakkiat aalajangiikkallu tamaasa il.il. tigusarlugit. Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup pisinnaatitsissummik pigisaqartup allallu inatsisartut inatsisaanni matumani

attuomassuteqartut allat tungaannut aatsitassanut suliassaqarfiit pillugit allaffissornik-
kut attaveqatigiittarneq isumagisarpai.

Imm. 6. Aatsitassanut Aqutsisoqarfik ingerlatsinermi oqartussatut ataqatigiissaarisuu-
voq, Avatangiisinullu Aqutsisoqarfimmit oqaaseqaatit aalajangikkallu pisariaqartut
pissarsiarisarlugit. Suliassat sammineqarneri aalajangikkallu pillugit Avatangiisinut
Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanut Aqutsisoqarfik ingerlaavartumik imminnut ilisi-
matitseqatigiittuartassapput.

§ 3 b. Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmi imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmi
aalajangiussamik maalaaruteqarneq Naalakkersuisunut maalaarutaasinnaavoq. Maa-
laarsinnaatitaasut tassaapput:

- 1) Suliami pineqartumi akuusoq.
- 2) Kikkut tamarmik, suliap pineqartup kinguneqarnissaanik pingaarutilimmik inuttut
namminertut soqutigisaqartutut naatsorsuutigineqarsinnaasut.
- 3) Peqatigiiffiit aamma kattuffiit, malittarisassiatik naapertorlugit sukisaarsarnikkut,
avatangiisitigut aamma pinngortitakkut soqutigisarisani imaluunniit inuiaqatigiinnut
tunngasunik pingaarutilinnik soqutigisarisani isumaginninnissamik siunertaqartut.

Imm. 2. Maalaaruteqarnissamut piffissarititigut sapaatip akunneri 6-inik sivissuseqar-
poq. Naammagittaalliornissamut killissaliussaq aalajangiineq illuatungiusumut nalu-
naarutigineqarsimappat ullormit nalunaaruteqarfiusumit, aamma aalajangiineq tama-
nut ammasumik nalunaarutigineqarsimappat ullormit tamanut saqqummiunneqarfi-
gisaanit naatsorsorneqassaaq. Naammagittaalliuuteqarnissamut killissaliussaq arfinin-
ngornermi imaluunniit nalliuttumi naasimappat, naammagittaalliuuteqarnissamut pif-
fissaliussaq ulluinnarmut tulluuttumut sivitsorneqassaaq.

Imm. 3. Naammagittaalliuutaasoq oqartussaasumut aalajangiisimasumut allaganngor-
lugu tunniunneqassaaq. Naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussap naanerata ki-
ngorna piaarnerpaamik oqartussaasup naammagittaalliuutaasoq aammalu oqartussaa-
sup aalajangiinera naammagittaalliuutaasumullu nassuiaatai Naalakkersuisunut nassiu-
tissavai.

Imm. 4. Akuersissutip, akuersissuteqarnerup imaluunniit immikkut ittumik akuersis-
suteqarnerup naammagittaalliuutigineqarneri, Naalakkersuisut allamik aalajangiisi-
mannngippata, kinguartitsinissamik sunniuteqassanngillat.

Imm. 5. Naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussap iluani, akuersissutip, akuer-
sissuteqarnerit aamma immikkut ittumik akuersinerit aalajangersimasut naammagit-
taalliuuteqarnissamut piffissaliussap naannginnerani atorneqassannginnissaat pillugu
aalajangersakkanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaapput.

Imm. 6. Naalakkersuisut allamik aalajangiisimannngippata, peqqussuteqarnerup ima-
luunniit inerteqquteqarnerup naammagittaalliuutigineqarnera kinguartitsinissamik
sunniuteqassanngilaq.

§ 3 c. Pissutsit §§ 3-3 b-mi taaneqartut pillugit Naalakkersuisut maleruagassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaapput, tamakkununga ilaallutik Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmit imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangerneqarsimasut ilutsit ilaat pillugit maalaarutit aamma maalaarsinnaanermut killilersuutit pillugit, takukkilli Imm. 2-5.

Imm. 2. Aatsitassanik misissuinissamut piaanissamullu akuersissutit pillugit tunniusinerit, allannguutit pingaaruteqartut, tunisinerit, akuersissummillu utertitsineq aamma utertitsinissamut akuersinerit pillugit Naalakkersuisut aalajangiisartuupput.

Imm. 3. Pissutsit inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaarutilimmik sunniuteqarsinnaasut pillugit Naalakkersuisunit aalajangerneqartarput, aalajangikkat aalajangersimasut Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmit imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangiiffigineqartussanngorlugit Naalakkersuisut maleruagassanik aalajangiisimanngippata.

Imm. 4. Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup suliassai pisinnaatitaanerilu pillugit maleruagassanik erseqqinnerusunik Naalakkersuisut aalajangiisinnapput, tamakkununga ilaallutik taakku aalajangiisinnaanermut pisinnaati-
taaffii, takukkilli imm. 2, 3 aamma 5.

Imm. 5. Misissueqqaarnissamut akuersissutit, tak. kapitali 4, imaluunniit annikitsumik aatsitassarsionnissamut aatsitassanik misissuinissamut imaluunniit piaanissamut akuersissutit pillugit aalajangikkat, tak. kapitali 8, Aatsitassanut Aqutsisoqarfimmit imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangerneqassapput, aalajangigassat inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaarutilimmik sunniuteqartussaanngippata, tak. Imm. 3.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqarnissaa pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 3 a, imm. 4-mut nassuiaatini ilaatigut allassimavoq:

“Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq Aatsitassanut Oqartussat, tassaallutik Aatsitassanut Avatangiisinullu Aqutsisoqarfik, inassuteqarnerni assigisaannilu naliliinerit avatangiisinut sullissiviit arlaannut attuumassuteqanngitsut suliarisimasat tamakku tungavigissagaat.

Naalakkersuisut qullersatut oqartussaannerusut, aatsitassanut oqartussat inassutigisaat pissutsinut tamanut attuumassuteqartunut tamatigut ataatsimoortuusussaapput. Avatangiisinik sullissivinnit arlaannut attuumassuteqanngitsunit nalilersuinerit assigisaallu maannakkumutut tamakkiisumik naqitanngorneri inassuteqarnermi ilanngunneqartassapput.

Taamaattorli Naalakkersuisut, Aatsitassanut Aqutsisoqarfik imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfik naliliinernut ataatsimoortumik aalajangiinissamut eqqarsaatigissat i-

laattut ilanngussinissamut pituttorsimanngillat. Assersuutigalugu Avatangiisinut Aqut-sisoqarfik pissuseq pillugu akuersaanngitsumik suli inassuteqarsinnaassaaq, naak avatangiisinik sullissiviit siunnersuisartut oqaatiginnikkaluartut pissuseq pineqartoq pingaaruteqanngitsumik avatangiisinut sunniuteqassasoq, imaluunniit pissutsip anner-tunerusumik misissorneqarnissaa pillugu inassuteqarluni.

Qanorluunniit pisoqaraluarpat inaarutaasumik aalajangiineq Naalakkersuisut isumagisussaavaat, eqqarsaatigisassat pissutsillu tamaasa tunngavigalugit ataatsimoortumik aalajangiissallutik, tamatumani pissutsit tamaasa pingaarnersiorlugit, aatsitassanullu inatsimmi piumasaaqatit tungaasigut eqqarsaatigisassat tamaasa uuttornerisigut.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi allannguuteqartitsinissaq pillugu inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasumi immikkoortoq 2.1-imi allassimavoq:

“2.1. Aatsitassanut oqartussaasoq

Siunnersuut malillugu Naalakkersuisut pingaarnertut aatsitassanut oqartussaasutut, aatsitassanut suliassaqarfimmi ataatsimut katillugu allaffissornikkut oqartussaasuugin-nassapput. Taamaalillutik Naalakkersuisut aatsitassanut, aatsitassarsiorluni ingerlata-nut aamma ingerlatanut allanut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi pineqartu-nut ilaasunut tunngatillugu pissutsini tamaginni ataatsimoortumik akuliutsitsisumillu oqartussaasut suliarinninnerat ingerlasassasoq suli isumagisassavaat.

Siunnersuummi aalajangerneqarpoq, ingerlatat inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaaruteqartumik sunniuteqarsinnaasut Naalakkersuisunit akuerineqartussaapput. Tamatuma tunngavimmud erseqqissaataavoq, ingerlatassanut akuersissutit imaluunniit akuerinninnerit, inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut pingaaruti-limmik sunniuteqarsinnaasut Naalakkersuisunit akuerineqartariaqartut, tassaasullu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsinermi qullersaasutut oqartussaasut.

Ukiorpassuarni ileqquusimavoq suliassat akuersissutinut tunngasut tamarmik Kalaallit Nunaanni aatsitassatigut pisuussutit pillugit Siunnersuisooqatigiinni suliarineqartarlutik, taamaalereeraangat tassangaanniit inassutigisat Naalakkersuisunit sammisamilu danskit ministerianit akuerineqartarlutik imaluunniit itigartitsissutigineqartarlutik. Pe-riuseq taanna Namminersorlutik Oqartussat aatsitassarsiornermik sammisaqarneq 1. januar 2010 tigummaguli aalajangiusimaneqarsimavoq imaasillugu, suli Naalakker-suisunut aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqartarlutik.

Aatsitassarsiornermi ulluinnarni aalajangikkat aalajangersimasut arlallit aalajangerneqartarput, ilaatigut aatsitassarsiornermi ingerlatsinissamut qinnuteqaativiit. Aammatt-

taarli akuersissutit tunniunneqareersut tungaasigut ingerlatassanik akuerinnittarnernut atatillugu.

Misissueqqaarnissamat misissuinissamullu assigiisaartumik piumasqaatit tungaasigut akuerinninnerit nalinginnaasut Aatsitassanut Pisortaqrarfiup sammisarlugillu aalajangiiffisarpaat, tamakkununga ilaallutik asimi suliaqarnissamat malittarisassat a-tuuttut. Taamattaq aatsitassanut inatsimmik tamakkunungalu piumasqaatinik a-tuuttunik kiisalu peqquneqarnerit tunniunneqarsimasut il.il. taakkuninngalu eqquutsitsinissaq Aatsitassanut Pisortaqrarfiup nakkutigai. Tamakku saniatigut pissutsit Naalakkersuisut imaluunniit Aatsitassanut Naalakkersuisut aalajangigassaat pillugit inassutitik Aatsitassanut Pisortaqrarfik suliarinnittarpoq.

Tamatuma saniatigut siunnersuummi aatsitassanut oqartussaasup pingaarnertut aaq-qissuussaana nutaq aalajangersarneqarpoq. Tassani ilaapput Naalakkersuisut aamma taakua ataanni sulianut oqartussaasut marluk.

Aatsitassanut inatsisip akuersissutigineqarnerani Inatsisartut tunngavigaat, aatsitassanik sammisaqarnermut tamarmut aatsitassanut oqartussamik ataatsimik peqarnissami arlallinnik iluaqutissartaqartoq, kiisalu aatsitassarsiornermut tunngasuni pissutsinik tamanik oqartussatut suliarinnittarnissaq ataatsimoortoq akuleriisitsisorlu. Tamanna aatsitassanut inatsisip § 3-ani ilaatigut aalajangiavaoq. Iluaqutissat tamakku ingerlateq-qinniarneqarsimapput.

Aatsitassanut suliaasaqarfimmi nalinginnaasumik oqartussaasoq siunnersuut malillugu tassaavoq Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik, maannakkut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqrarfiusumut assingusoq siunnersuutip malitsigisaanik ataasiakkaatigut allannguuteqartillugu.

Oqartussaasup aappaa tassaavoq Aatsitassanut suliaasaqarfimmi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik (Avatangiisinut Aqutsisoqarfik). Aqutsisoqarfiit tamarmik immikkut oqartussaasutut pilersinneqassapput, suliaqarfisigut teknikkikkullu ilisimasat misillitakkallu atatiinnarnissaat inerisarnissaallu siunertaralugit, kiisalu suliaqarfisigut teknikkikkullu piginnaasat allat eqqarsaatigalugit oqartussat suliarinninnerit ataatsimoortut akuleriittullu piumasqaataasut aammattaarlu suliaqarfisigut teknikkikkullu pissutsit pillugit aalajangiarnerni. Taamattaq isumalluutit siunertanut tamakkunungarpiaq atorneqarnissaat qulakkeerniarlugu.

Taamaalereerpat Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aatsitassarsiornermi suliaasat avatangiisinut tunngassuteqartut pillugit ulluinnarni allaffisornikkut suliaasat sulianillu samminnittarnerit ullumikkut Aatsitassanut Pisortaqrarfiimmit suliarineqartartut tigu-

sussaallugit. Siunnersuutip aalajangiisarnerni piginnaatitaaffiit qulaani taaneqartut allanngortinneqarnissaat siunertarinngilaa. Taamaammat Avatangiisinut Aqutsisoqarfik misissueqqaarnissanut misissuinissanullu tunngasuni assigiissaartumik piumasaqaatit tungaasigut akuerinninnerit nalinginnaasut pillugit aalajangiisarsinnaassaaq, tamakkununnga ilaallutik asimi suliaqarnernut malittarisassat assigisaallu.

Sammissami manna tikillugu periusaasoq malillugu, Aatsitassanut Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik manna tikillugu periususartooq tunngavigalugu assigiissaartumik piumasaqaatit sammissami atuuttut tungaannut aalajangiisassaaq, tamakkununnga ilaallutik piumasaqaatit maleruagassallu Naalakkersuisunit nalinginnaasumik akuerineqarsimasut.

Tamatuma kingunerissavaa, Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup sulianut makkununnga atatillugu aalajangiisarnissaanut naatsorsuutigineqassaaq; assigiissaartumik piumasaqaatilimmik annikitsumik aatsitassarsiornissamut akuersissuteqarnerit, misissueqqaarnissamut, misissuinissamut paaanissamullu akuersissutinut pigineqareersunut piumasaqaatit malillugit ingerlatassanik akuerinnittarnek. Taamattaq aqutsisoqarfiit sulianik nalinginnaasunik suliaqartassapput, innuttaasunik sullissisarlutik kiisalu sulianut Naalakkersuisunit sammeneqartussanut inassutigisanik suliaqartarlutik.

Taamattaq aqutsisoqarfiit suliaqarfissamik iluini nakkutilliisassapput kiisalu aatsitassanut inatsit malillugu akuersissutinut tunniunneqarsimasunut piumasaqaatinik aammalu taanna malillugu akuerinninnernik tunniunneqarsimasunik peqquneqarnernik eqquutsisinissaq pillugu tunniussisinnaassapput.

Ingerlatat pillugit suliassanik avatangiisinut inuiaqatigiinnuunniit annertuumik sunniuteqarsinnaasunik suliarinninnerit, tamakkununnga ilaallutik ikummatissanik misissuinissamut paaanissamullu akuersissutinik tunniussinerit kiisalu saffiugassanik manngertunik atorluanerit pillugit maannakkumtut Naalakkersuisunut aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqartassapput. Taamattaq aalajangiigassat, periutsinik annertuunik allannguisoqarnissaa pillugu siunnersuutip Naalakkersuisunut aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqartassapput.

Akisussaaffinnik agguaassinerup ilaattut Naalakkersuisut aalajangiisassapput, immikkoortotap sorliup apeqqutit ataasiakkaat suut suliarisassanera. Siunnersuutip akuerineqareerneratigit Naalakkersuisut aatsitassanullu oqartussaqarfiup nutaap akornanni aalajangiisarnermut pisinnaatitaaneq pillugu nutaamik agguaassisariaqassapput killiffissaliillutillu.

Matumunnga atatillugu Naalakkersuisut pineqartillugit eqqarsaatigineqarpoq Naalakkersuisut tamarmiusut.

Ingerlataq inuiaqatigiinnut imaluunniit avatangiisinut annertuumik sunniuteqarsinnaanersut isummerfigineqassagaangata, ilaatigut avatangiisinik nalilersuisarneq pillugu aatsitassanut inatsimmi kapitali 15-imi (§§ 73-75) kiisalu inuiaqatigiinnut iluaqutaasumik piujuartitsinissaq nalilersuisarneq pillugu kapitali 16-imi malittarisassat eqqarsaatigineqartariaqarput. Immikkut takukkit §§ 73 aamma 76 aamma aatsitassanut inatsisissatut siunnersuummi tamakku pillugit oqaaseqaatit.

§ 73, imm. 1 malillugu ingerlatanik assigiinngitsunik arfinilinnik imm. 1, nr. 1-6-imi taaneqartunik akuersissutinik akuerineqarnernillu taamaallaat tunniussisoqarsinnaavoq ingerlatanik suliarinninnermi avatangiisinut sunniutissat nalilersuinerit (VVM) tassungalu nassuiaat (VVM pillugu nassuiaat) suliarineqareersimasut Naalakkersuisunit akuerineqareersimagaangata. § 73, imm. 2 malillugu ingerlatanut allanut avatangiisinut annertuumik sunniuteqarsinnaasutut isumaqarfigineqarsinnaasunut akuersissutit akuerinninnerillu taamaallaat tunniunneqarsinnaapput avatangiisinik nalilersuineq suliarineqarsimappat kiisalu VVV pillugu nassuiaat Naalakkersuisunit akuerineqarsimagaangata.

Ingerlatat allat, soorlu nalunaarusianik akuersinerit aningaasarsiornermi, teknikkimi, avatangiisini pissutsit pillugit akuersissutinik piumasaqaatit malillugit akerlianik Naalakkersuisunit akuerineqartussaannngillat, taamallu teknikkikkut atortorissaarutit ingerlaavartumik akuerineqartarneri kiisalu isumannaallisaanermi peqqissutsimilu pingaarutillit ingerlatsinermut tunngasut ingerlatatut assersuutissaapput allat Naalakkersuisunit akuerineqartussaannngitsut.

[...]

Siunnersuuteqarnermi taamaalillutik Naalakkersuisut kissaatigaat, aatsitassanut suliassa qarfirmi ingerlatsivimmi aaqqissuussaaneq aammalu ingerlatsivinni immikkoortortat pingaarnerusutigit atuuffissai pillugit inatsisini aalajangersakkanik aalajangersaannissaq. Taamaalillutik Naalakkersuisut kissaatigaat, aatsitassanut suliassa qarfirmi pissutsit taakkua pillugit maleruagassanut atuuttunut tunngatillugu annertunerusumik ersarinnerulersitsinissaq paasiuminarnerulersitsinissarlu, innuttaasut taamatullu suliffeqarfiit namminersortut maleruagassat suliqaarnermi paasiuminartinnerulissallugit atoruminartinnerulissallugillu.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit imaluunniit Aatsitassanut suliassa qarfirmut Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aalajangiineq Naalakkersuisunut, taa-

maattoqarnerani suliami aalajangiisussaasumut, naammagittaalliuutigineqarsinnaasoq pillugu maleruagassat nutaat siunnersuummi aalajangersarneqarput.

Suliat nalinginnaasumik annertuumik pingaaruteqartut pillugit Naalakkersuisunit Namminersorlutik Oqartussani ingerlatsivinni oqartussani qullersaasutut nalinginnaasumik aalajangiiffigineqartariaqarnerannit imaluunniit aalajangiiffigineqarsinnaanissaannut tunngatillugu tamanna naapertuuppoq.

Periutsit periutsinik pingaaruteqartunik tunngavigineqartunillu aalajangiiffiusartut allanngortinneqartarneri siunnersuutip allanngortissanngilai kiisalu aalajangiinerit, periutsini allannguutit annertuppata pingaaruteqarpatalu, imaluunniit tusarniaanermi ajornartorsiutit annertuut pineqaraangata kiisalu ikummatissanik misissuinissamut piaanissamullu kiisalu saffiugassanik manngertunik piaanissamut akuersissutinik tunniussineq pillugu aalajangigassat maannakkumutut Naalakkersuisunut tamarmiunusut aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqartassapput.

Kalaallit aamma danskit inatsisaanni inatsisini aalajangersakkanik, aalajangiinerit naammagittaalliuutigineqarnerinik allaffissornikkut suliarinnissinnaanissaq (allaffissornikkut maalaaruteqartarfik) pillugu maleruagassiisunik arlalinnik assersuutissaqarpoq. Inatsisini aalajangersakkat aalajangersarneqarput, naak ingerlatsivimmi oqartussaasup ataani avataani aallartitaasoq imminermi, maleruagassat inatsimmi aalajangersagaanngitsut malillugit allaffissornikkut maalaaruteqarsinnaatitaanermik taamaattumik pisinnaatitsilersinnaagaluartoq. Inatsisini aalajangersakkani taamaattuni assersuutigalugu allasimasinnaavoq, oqartussaasut qulliunerusut ilaannut sorlernut aalajangiineq naammagittaalliuutigineqarsinnaanersoq, naammagittaalliuuteqarnissamut piffissaliussap sivilissusaa aammalu tamatuma naatsorsorneqarneranut tunngatillugu pissutsit, kiisalu naammagittaalliuutaasoq kinguartitsinermik sunniuteqassanersoq.

Siunnersuuteqarnermi aalajangiinerit naammagittaalliuutigineqarsinnaaneri pillugit inatsisini aalajangersakkanik aalajangersaanissaq taamaalillunilu tamanna pillugu maleruagassat nalinginnaasut inatsisini aalajangersagaanngitsut inatsisini aalajangersagalernissaat kiisalu tamanna pillugu maleruagassat ataasiakkaat erseqqinnerusut aalajangersarneqarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Taamaalilluni aatsitassanut suliassarqarfimmi pissutsit taakkaa pillugit maleruagassanut atuuttunut tunngatillugu anner-tunerusumik ersarinnerulersitsinissaq paasiuminarnerulersitsinissarlu Naalakkersuisut kissaatigaat, taamaalilluni ingerlatsiviup taamatullu innuttaasut aamma suliffeqarfiit namminersortut maleruagassat suliaqarnermi paasiuminarnerulersissallugit atorumi-narnerulersissallugillu. Tamanna aatsitassanut suliassarqarfimmi ingerlatsiviup aqqis-suusaanera aammalu ingerlatsiviup immikkoortortaasa pingarnerusutigut atuuffii

pillugit inatsisini aalajangersakkanik aalajangersaanissamut tunngatillugu iluaqutissartaasut matuma siuliani taaneqartut assinginik nalinginnaasumik malitseqassaaq.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 a-mi aamma § 3 c-mi allasimavoq, aatsitassanut oqartussaasumi Naalakkersuisut aamma taassuma ataaniittut sulianut oqartussaasut marluk ilaatinneqartut. Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqarfimmi ataatsimoortumik allaffissornikkut akisussaasuullutik aatsitassanut oqartussani qullersaanerat ingerlaannarpoq.

Inatsimmi allannguuteqartitserernerup kingorna Naalakkersuisut ataanni aatsitassanut suliassaqarfimmi ataatsimut isigalugu allaffissornikkut oqartussaasoq tassaavoq Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik, ilaatigut siusinnerusukku Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmut assingusoq. Allaffissornikkut oqartussaasup aappaa tassaavoq Aatsitassanut suliassaqarfimmi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik (Avatangiisinut Aqutsisoqarfik), aatsitassanut suliassaqarfiup iluani avatangiisinut tunngasunik isumaginnittuusussaq.

Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmi aatsitassanut suliassaqarfimmi avatangiisinut tunngasunik ingerlatsivimmi aqutsineq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi avatangiisinut maleruagassat aalajangersakkallu aammalu avatangiisit pillugit akuersissummi atugassarititaasut aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu aalajangersagaasut tunngavigalugit pisarpoq. Ingerlatsivimmi aqutsineq taamaalilluni avatangiisinut inatsimmi avatangiisinut maleruagassat nalinginnaasut tunngavigalugit ingerlanneqartanngilaq. Avatangiisinut Aqutsisoqarfik taamaaliornikkut aatsitassanut oqartussaasup ilaatut atuuppoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip allannguuteqartinneqarnissaa pillugu inatsisitatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 2.1 malillugu, aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsivinni aaqqissuussinnermut tunngatillugu aammalu naammagittaalliornissamut periarfissanut tunngatillugu ersarinnerulersitsinissaq aamma paasiuminarnerulersitsinissaq, inatsimmik allannguuteqartitsinnermut ilaatigut siunertaa-soq. Taamaalilluni inatsimmi allannguuteqartitsinnermi, aatsitassanut oqartussaasumik ataatsimoortumik, aatsitassanut suliassaqarfiup iluani pissutsinik attuumassuteqartunik tamaginnik ilaatitsiviusumik, ataatsimoortumik oqartussaasut aalajangiisarnernannik ila-qartumik, aatsitassanut suliassaqarfimmi immikkut aaqqissuussamik pissusiviusuni allannguuteqartitsinissaq ataatsimut isigalugu siunertarineqanngilaq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 3 aamma 3 a-3 c taamaalillutik ilaatigut aalajangersagaapput, Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasumut im-

mikkoortortani qullersaasut, aamma Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup, aatsitassanut oqartussaasup qulliunerusup ataani oqartussaasumut immikkoortortaasut, akornanni aatsitassanut suliassaqarfimmi allaffissornikkut aqutsinermut tunngatillugu piginnaatitaaffiit aamma suliassaqarfiit, aallaavia-tigut qanoq agguarneqarsimanerannut tunngassuteqartut. Aalajangersakkat aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi Naalakkersuisut inatsisip atorneqarneranut allaffissornik-kullu aqutsinermut akisussaasuusuni qullersaanerat pillugu aalajangersakkanut allanut, aammalu Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasunut immikkoortor-tatut qullersaasutut, allaffissornikkut aalajangersakkanik nalinginnaasunik, aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasumut immikkoortortat taassuma ataaniittut oqartussaasutut sularinninnerminni malitassaannik, aalajangersaasinnaanerat pillugu inatsimmi aalaja-ngersakkanut naapertuuttumik nassuiarneqassapput. Takukkit ilaatigut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 84 aamma 85, Naalakkersuisut aatsitassanut suliassaqar-fiup iluani pissutsit assigiinngitsut pillugit aalajangersakkanik aalajangersaasinnaaneran-nut tunngavissiiisut.

Namminersorlutik Oqartussat 1. januar 2010 aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaaf-fimmik tiguserernerisa kingorna, immikkut aatsitassanut aqqissuussineq aatsitassanut suliassaqarfimmi ataatsimoortumik aatsitassanut oqartussaasumik atuutsitsiviusoq inger-lateqqinneqarpoq. Naalakkersuisut, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, tassaapput aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aa-lajangiisoqartussanngornerani aatsitassanut oqartussaasoq ataatsimoortoq taamatullu a-tuuttoq, naak taakkua Naalakkersuisuni naalakkersuisoqarfinnilu aatsitassanut avatangi-i-sinullu akisussaasuullutik oqartussaasunut immikkoortortaagaluartut assigiinngitsuusut. Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasuni oqartussaasunut immikkoortortaani quller-saavoq aammalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik taassuma ataani aatsitassanut oqartussaasuni oqartussaasunut immik-koortortaapput. Aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aalajangiisoqartussanngornerani, o-qartussaasunut immikkoortortat pingasut taakkua taamaalillutik eqqarsaatigisassat at-tuumassuteqartut tamaasa ilaatillugit, ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangi-i-sartussaapput, tassani ilaallutik aatsitassarsiornermi ingerlatat isumannaallisaanermut, peqqinnissamut, avatangiisinut, pisuussutinik atorluaanermut aamma inuiaqatigiinni piujuartussamik iluagutaasumik sunniteqartitsinissaq eqqarsaatigalugit isumannaatsu-mik aammalu nunani tamalaani suleriaatsinut pitsaasunut akuerisaasunut naapertuuttu-mik sularineqartarnissaat eqqarsaatigalugu, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inat-simmi § 1, imm. 2. Tamanna aatsitassanut aqqissuussami aqqissuussaanikkut allaffis-sornikkullu aqqissuussinermi atuuffinnilu inatsisitigut allaffissornikkullu ukiorpassuarni suleriaasiusimasumut naapertuuppoq. Taamatut suleriaaseqarnerup kingunerisaanik aat-sitassanut oqartussaasoq ataatsimoortoq, aatsitassanut oqartussaasoq arlalinnik oqartus-saasunut immikkoortoqaraluartuq, aatsitassanut suliassaqarfimmi ataatsimoortumik a-

kuutitsiviusumillu aalajangiisarpoq, aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu taamatut aaqqissuussaalluni atuuffeqarlunilu.

Aatsitassanut suliassaqarfimmi aatsitassanut oqartussaasumik ataasimoortumik, aatsitassanut suliassaqarfiup iluani eqqarsaatigisassanik attuumassuteqartunik tamaginnik isumaginnittuusussamik atuutsitsineq, taamatutaaq imaani avatangiisinut suliassaqarfiup aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfiup killissalersorneqarneri pillugit allakkiami tunngaviusussatut tunngaviutinneqarpoq (ullulerneqanngilaq). Allakkiaq Pinnngortitamut Aqutsisoqarfimmit danskit avatangiisinut ministereqarfiata ataanittumit Inuusutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut e-mailikkut ulloq 15. august 2014 nassiuinneqarpoq. Allakkiami eqikkaanermi aamma inerniliinermi qupperneq 10-mi allassimavoq:

“Ataatsimut isigalugu misissuinermi paasineqartoq isumaqarpugut, avatangiisinut aamma imaani avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut, Kalaallit Nunaannut aatsitassanut aaqqissuussami akuutinneqarlutik ilaatinneqartutut isigineqarsimasut. Tamanna eqqarsaatigalugu naliliisoqarpoq, imaani avatangiisinut tunngasut aatsitassarsiornermut attuumassuteqartut, namminersornermut inatsimmi paasinninneq malillugu aatsitassanut suliassaqarfiup ilaatut isigineqartariaqartut taamaalillunilu ulloq 1. januar 2010 aatsitassanut suliassaqarfiup ilaatut Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsimasut, namminersornermut inatsit aammalu inatsimmut nassuiaatit atuarneqartariaqartut.”

2.3 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermi Sullissivik (DCE) namminersorneq pillugu inatsisip atuutilernissaa sioqqullugu

2.3.1 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS)

Aatsitassanut inatsimmut isumalioqatigiissitap danskit Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsisaannut siullermut inatsisissatut siunnersuummut missi-ngiummik suliaqarnerinut atatillugu, Aatsitassanut inatsimmut isumalioqatigiissitaaq taamatutaaq Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia pillugu inatsisissatut siunnersuummik suliaqarpoq. Inatsisissatut siunnersuut Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia pillugu inatsit nr. 238, 14. juni 1965-imeersutut akuerineqarpoq.

Inatsimmi § 1 imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 1. Naalagaaffiup ilisimatusarnikkut aamma suliaqarnikkut Kalaallit Nunaanni ujarassiornermi pissutsinik misissuina Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfianit, Kalaallit Nunaannut Ministereqarfiup ataani pisorta qarfiusumit isumagineqasaaq.

Imm. 2. Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia pissutsinut imm. 1-imi taaneqartunut kiisalu tamanna pillugu inatsimmi maleruagassanut naapertuuttumik Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorfinnik suliaqarnerup siuarsarneqarnissaanik nakkutigineqarnissaanillu ministereqarfiup suliniuteqarneranut pingaaruteqartunut tamaginnut tunngatillugu Kalaallit Nunaannut Ministereqarfimmut siunnersuisartuuvoq.”

Tamanna malillugu G.G.U. Kalaallit Nunaannut Ministereqarfiup ataani pisorta qarfitut aqqissuussaavoq, aammalu G.G.U. ministereqarfimmut siunnersuisartutut atuulluni. Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia pillugu inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit malillugit G.G.U.-ip pingaarnertut suliaassaraa, ujarassiornikkut nunap assinginik atortussiasanik aatsitassanik pisunik misissuinissamut piiaanissamullu aalajangiisuulluinnartumik tunngaviusussanik pissarsititsinissaq siunertaralugu Kalaallit Nunaanni tulleriissaartumik misissuineramik suliaqarnissaq.

1994-imi Naalakkersuisut siulittaasuata aamma statsministerip akornanni isumaqatigiissutikkut 14. november 1994-imeersukkut, suliassanut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassa qarfimmud tunngassuteqartunut atatillugu kalaallit oqartussaasui Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu ministereqarfiup ataani sullissivinnit tamaginnit, ilanngullugit G.G.U.-mit aamma DMU-mit paasissutissanik aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik akeqanngitsumik pissarsisinnanissaat qulakkeerneqarpoq.²⁵

Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia pillugu inatsit 1995-imi Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia pillugu inatsisip atorunnaarsinneqarnera pillugu inatsimmi nr. 408, 14. juni 1995-imeersumi atorunnaarsinneqarpoq. Tamatuma kingorna Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia aamma Danmarkip Ujarassiornikkut misissuisarfia, Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfiani (GEUS) ataatsimoortinneqalerput.

GEUS-imut tunngatillugu pissutsit tamatuma kingorna suliassa qarfinni ilisimatusarnermut sullissiviit pillugit inatsit nr. 1076, 20. december 1995-imeersumi, 1. januar

25) Isumaqatigiissut tassunga assingusoq Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisuisa akornanni 1. juli 1998 atsiotaqatigiissutigineqarpoq. Isumaqatigiissutit ilai Kalaallit-danskit namminersornermut isumaliotaqatigiissitaata Kalaallit Nunaanni namminersorneq pillugu isumaliutissiissutaani 2008-imi aprilimeersumi qupperneq 420-421-mi naqqinneqarput.

2005 aallarnerfigalugu suliassa qarfinni sullissiviit pillugit inatsit nr. 326, 5. maj 2004-meersumit (suliassa qarfinni sullissivinnut inatsit) taarserneqartumi, maleruagassii-vigineqarpoq.

2007-imi Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) pillugu inatsit nr. 536, 6. juni 2007-imeersoq akue-rineqarpoq. Inatsimmi §§ 1-3 imatut oqaasertaqarput:

“§ 1. Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) Avatangiisinut ministereqarfiup ataani ilisimatu-sarnermut sullissiviuvoq namminersortoq aammalu arlaannaannulluunniit attuumas-suteqanngitsoq.

§ 2. GEUS Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni tassunga atasunik nunavitta qar-tuni ujarassiornikkut pissutsinik ilisimatusarnikkut misissuinissamut akisussaasuvoq.

Imm. 2. Pissutsit Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni ujarassiornermi pinngorti-tami pisuussutit atorluarneqarnerannut allanngutsaaliorneqarnerannullu pingaarute-qartut pillugit nunani tamalaani qaffasinnerpaaq tikillugu ilisimatusarnermik GEUS ingerlatsissaq. Aammattaq GEUS pissutsit taaneqartut taakkua pillugit nunap assi-liornernik, alapernaarsuinernek, paasissutissanik nalunaarsukkanik katersinernek, paa-sissutissanik nalunaarsukkanik ingerlatsivimmi aqutsinernek aamma paasissutissiisar-nermik suliaqassaaq.

Imm. 3. GEUS-ip ilisimatusarnermik suliaqarnini avatangiisinut ministerimut attuu-massuteqanngitsumik ingerlatissavaa aammalu ilisimatuussutsimi ileqqorissaarnissaq sianigissallugu.

§ 3. GEUS pinngortitamut, avatangiisinut, nukissiornermut aamma aatsitassanut tunngatillugu apeqqutini pisortani oqartussaasunut ujarassiornikkut siunnersuisassaaq, aammalu suliassa qarfiit taakkua iluanni oqartussaasut suliassaannik suliarinninnermi peqataassalluni.

Imm. 2. GEUS tassaavoq nunami namminermi ujarassiornermi paasissutissanut nalu-naarsukkanut sullissivik aammalu taamatut atuunnermini paasissutissanik nalunaar-sukkanik ilisimasanillu oqartussaasunut, ilinniarfinnut, suliffeqarfinnut inuinnarnullu il.il. atugassiasalluni.

Imm. 3. Imm. 1 aamma 2 malillugit oqartussaasut suliassaannik isumaginninnermini GEUS avatangiisinut ministerip ilitersuinissamut piginnaatitaaffeqarneranut malin-nittussaavoq.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni, inatsisissatut siunner-suummut tunngavisoq siunertaasorlu pillugit imatut allasimasoqarpoq:

“Inatsisissatut siunnersuummi siunertaavoq Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfianut (GEUS) maannamut suliassaqrarfinnut ilisimatusarnermut sullissiviusumut nutaamik maleruagassanik, GEUS-ip namminersortutut aammalu arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik ilisimatusarnermi sullissivinngorneranik taaguutaatalu allanngorneranik kinguneqartussamik tunngavissaliinisaq.

Inatsisissatut siunnersuut ilisimatusarluni ilinniarfinni suliassaqrarfinnut ilisimatusarnermi sullissiviit pioersut amerlanerpaartaasa ataatsimoortilernissaannik aalajangiinnermut tunngaviusutut isigineqassaaq.

Kisiannili danskit naalakkersuisui isumaqanngillat GEUS ilisimatusarluni ilinniarfinnut suliassaqrarfinnut ilaasariaqartoq. Tamatununga pissutaavoq GEUS-ip oqartussaasut suliassaannik immikkuullarissunik arlalinnik isumagisaqartuunera, ilanngullugu aatsitassanut suliassaqrarfik, kiisalu nunani allani sullissivinnut assingusunut immikkut atassuteqartuunera. Tassunga ilanngutissaaq sullissivik ujarassiordermi suliassaqrarfinmi ilisimatusartut ataatsimoortut amerlanersaallutik annerpaajunera, taamatullu GEUS Kalaallit Nunaanni suliassanik suliarinnittarnermini Naalagaaffeqatigiinnermut pingaaruteqartorujussuulluni, ilaatigut nunavittamut suliniummut atatillugu.

Taamaattumik danskit naalakkersuisuisa siunnersuutigaa Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata Ujarassiornikkut misissuisarfia (GEUS) nunami namminermi, namminersortutut aammalu arlaannaannulluunniit attuumassuteqarani ilisimatusarnermi sullissivinngortinneqassasoq aammalu taaguutaa allanngussasoq imatut Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS).

GEUS pillugu inatsimmi § 3 aamma inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit malillugit GEUS pinngortitamut, avatangiisinut, nukissiornermut aamma aatsitassanut tunngatillugu apeqqutini pisortani oqartussaasunut ujarassiornikkut siunnersuisassaaq, aammalu suliassaqrarfiit taakkua iluanni oqartussaasut suliassaannik immikkuullarisunik arlalinnik isumaginnittuussalluni. Inatsit aamma inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit malillugit aamma ilaatigut GEUS aatsitassanut suliassaqrarfiup iluani suliassanik oqartussaasup isumaginninneranut atatillugu, qitiusumi oqartussaasunut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmik aqutsisuusunut ikiuuttassaaq.

Taamaalilluni inatsit aamma inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit malillugit namminersornerulernermut inatsimmi § 8-mut aamma danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi §§ 2-5-imut ataqatigiissillugit, tamanna pillugu erseqinnerusumik takuuk immikkoortoq 0 matuma siulianiittoq, GEUS aamma nam-

minersornermut inatsisip akuerineqarnissaa aammalu Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfirmi akisussaaffimmik tigusinissaat sioqqullugit aatsitassanut oqartussaasumut qanimut suleqateqarpoq, tassunga siunnersuisarluni, aatsitassanut oqartussaasup oqartussaasut suliassaannik suliarinninnerani peqataasarluni aammalu aatsitassanut oqartussaasooq aalajangiisussanngoraangat paasissutissanik aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik pisariaqartunik pissarsititsisararluni, inassuteqaateqartarluni imaluunniit oqaaseqaateqartarluni imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassa qarfirmi ingerlatsivivimmi aqutsinermik suliqarluni. Suliagarnermini GEUS aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasunut immikkoortortanut allanut siunnersuinermini allatigullu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani oqartussaasup suliassaannik suliarinninnermini GEUS taamaalilluni aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut atuuttarpoq. Tamanna aamma kalaallit aamma danskit oqartussaasuisa suliassa qarfirmi ukiorpassuarni inatsisitigut allaffissornikkullu suleriaasiannut tunngavigineqarpoq aammalu namminersorerulernermut inatsimmi aamma danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi tunngavissaritinneqarluni, ilaatigut aatsitassanut oqartussaasup GEUS-imit ikiorneqanngikkuni pisuni tamatigut aatsitassanut suliassa qarfirmi aalajangiinernut tunngavissanik pisariaqartunik pissarsisinnaassanngikkaluarnerata malitsigisaanik.

2.3.2 Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminerimi Sullissivik (DCE)

Danmarkip Avatangiisinut misissuisarfia (DMU), kingusinnerusukkat Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminerimi Sullissivimmut (DCE) ilaalersoq, 1989-imi Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup ataani laboratorianik immikkuullarissunik talimanik (Immani mingutsitsinermut laboratoria, Imermut tarajoqanngitsumut laboratoria, Silaannarmik mingutsitsinermut laboratoria, Misissueqqaarnermi-kemisk Laboratoria aamma Nunami pinngortitap ataqatigiinneranut sullissivik) aamma Inuussutissalernermut Aqutsisoqarfiup mikrobiologiske laboratoriaata ataatsimut kattutsinneqarneranni, suliassa qarfinnut ilisimatusarnermut sullissivittut allaffissornikkut pilersinneqarpoq. 1996-imi Kalaallit Nunaata Avatangiisinut misissuisarfia taamatuttaaq Danmarkip Avatangiisinut misissuisarfiaata ataani inissinneqarpoq.

1. januar 2007 aallarnerfigalugu DMU danskit naalakkersuisuisa ilisimatusarnermut aamma ilisimatusarluni ilinniarfinnut suliassa qarfirmi iluarsaaqqinnerannut atatillugu Aarhus Universitet-ip ilaatut inissinneqarpoq.

Kalaallit aamma danskit oqartussaasuisa aatsitassanut suliassa qarfirmi ukiorpassuarni inatsisitigut allaffissornikkullu suleriaasianni aamma namminersorerulernermut inatsimmi aammalu danskit aatsitassanut ikummatissanullu inatsisaanni 1978-imeersumi tunngavigineqarpoq DMU suliagarnermini aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartus-

saasunut immikkoortortanut allanut siunnersuinermini allatigullu aatsitassanut suliassa-qarfiup iluani oqartussaasup suliassaannik sularinninnermini DMU aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut atuuttartoq. Taamaalilluni tamanna aamma namminersornermut inatsisip aammalu Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaaffimmik tigusinissaat sioqqullugu ingerlanneqarpoq.

2.4 Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminermut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermi Sullissivik (DCE) namminersorneq pillugu inatsisip atuutlernerata kingorna

2010-mi Namminersorneq pillugu inatsit nr. 473, 12. juuni 2009-meersoq (namminersornermut inatsit) akuerineqarpoq.

Namminersornermut inatsimmi §§ 5-10-mi Namminersorlutik Oqartussat aamma naalagaaffiup akornanni aningaasaqarnikkut ataqatigiinnerit maleruagassiivigineqarput. Inatsimmi § 9 immikkut namminersornermut inatsimmi § 2 malillugu Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaaffimmik tigusineranni, aatsitassanut suliassaqarfiup iluani ilisimatusarnermut siunnersuisarnermullu tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat aamma naalagaaffiup akornanni aningaasaqarnikkut ataqatigiinnernut tunngassuteqarpoq.

Namminersornermut inatsimmi § 9 imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 9. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanit aatsitassarsiornermik tunngasunik suliassaqarfimmik tigusineranni Danmarkimi naalakkersuisut qulakkiissavaat Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanit aatsitassarsiornermik tunngasunik ingerlatsinermut atatillugu akiliillutik siunnersorneqarnissaat allatigullu suliainnik ingerlatsisinnanissaat.

Imm. 2. Naalakkersuisut aamma Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanit aatsitassarsiornermik tunngasunik suliassaqarfimmik tigusinerat aallarnerfigalugu imm. 1-imi taasanik sullissinissamik isumaqatigiissuteqassapput.

Imm. 3. Naalakkersuisut aalajangersinnaapput isumaqatigiissut imm. 2-mi pineqartoq ukiunut arlalinnut atuuttumik isumaqatigiissutitut ilusilerlugu nutarterniarlugu.

Imm. 4. Imm. 2 aamma imm. 3 malillugit isumaqatigiissuteqartoqartillugu Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni atortussiassanit aatsitassanik pisunik misissueqqissaarnermut tunngasumik ilisimatusarneq immikkut pingaarutilik Naalakkersuisunut akeqanngitsumik atugassanngortissavaat. (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Namminersornermut inatsimmi § 9, imm. 1 malillugu Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfirmi akisussaaffimmik tiguserernerup kingorna aatsitassanut suliassa qarfirmi allaffissornikkut aqutsinermi akiliillutik siunnersorneqarnissamut pisiaqartumut allatigullu suliassanik isumaginninnermut ikiorneqarnissamik periarfissaqaannarnissaat danskit naalakkersuisuisa qulakkeertussaavaat. Inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatini allassimavoq, taamatut oqaasertaliinermi suliassat danskit ilisimatusarnermut sullissiviinit GEUS-imit aamma DMU-mit suliarineqartarsimasut innersuussutigineqartut.

Namminersornermut inatsimmi § 9, imm. 2-mi aamma inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatini allassimavoq, Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfirmi akisussaaffimmik tiguseranni, aatsitassanut suliassa qarfirmi allaffissornikkut aqutsinermi siunnersuisarneq allatigullu suliassanik isumaginninneq pillugit isumaqatigiissuteqassasut. Piumasaqaatigineqarpoq isumaqatigiissut ukiunut 5-inut isumaqatigiissutaassasoq. Ukiut 5-it suullit qaangiunneranni Naalakkersuisut imm. 3 malillugu aalajangissavaat isumaqatigiissut ukiunut arlallinnut isumaqatigiissutit ilusilerlugu nutarterneqassanersoq.

Namminersornermut inatsimmi § 9, imm. 4 aamma inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatit malillugit, aatsitassanut suliassa qarfirmi allaffissornikkut aqutsinermi siunnersorneqarnissaq allatigullu suliassanik isumaginninnissaq pillugit Naalakkersuisut danskit naalakkersuisuinut isumaqatigiissutinik taaneqartunik isumaqatigiissuteqartillugit, danskit naalakkersuisui Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinermut immikkut attuumassuteqartumik ilisimatusarnermik Naalakkersuisunut akeqanngitsumik atugassaqartitsissapput. Inatsisissatut siunnersuummi § 9-mut nassuiaatini allassimavoq, taamatut oqaasertaliinermi sulissivimmi iisimatusarnermilu suliassat nalinginnaasut innersuussutigineqartut, ilanngullugu paasissutissanik nalunaarsukkanik katersiviit aatsitassarsiornermut tunngassuteqartut ingerlanneqarnerisa ingerlateqqinnissaat aningaasalersorneqarnerilu, soorlu assersuutigalugu sajuppillatsitsisarnernit qarasaasiami paasissutissaasiviit, aatsitassarsiornermit qarasaasiami paasissutissaasiviit aamma pinngortitami sumiiffinnut sunnertiasunut qarasaasiami paasissutissaasiviit, GEUS-ip aamma DMU-ip maannamut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinermut attuumassuteqartut suliarisimasai.

Kingullermik 2014-imi aggustimi Naalakkersuisut aamma danskit naalakkersuisui nuutamik suliassanut siunnersuisarnermullu isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiissut 1. januar 2015-imiit 31. december 2019-imut atuuppoq aammalu ukiunut tallimanut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut maannamut atuuttoq taarsissallugu.

Namminersornermut inatsimmi § 9-mut tunngaviusoq tassaavoq, Namminersorlutik Oqartussat akisussaaffimmik tiguseriitsiarnerminni danskit sullissiviinik suleqateqarnerup allaffisornikkut ilisimatusarnikkullu ingerlaannarsinnaanissaaa pisariaqartissagaat naatsorsuutigineqartoq. Taamaaliornermi siunertaavoq ilisimatusarnerup Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiaanermi isertitassanut tunngavissiiinissamik siunertaqarneq mallillugu annertussuseqartinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa.

Namminersornermut inatsisip akuerineqarneranut peqatigitillugu, namminersornermut atatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit inatsit nr. 474, 12. juni 2009-meersoq akuerineqarpoq. Namminersornermut atatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit inatsimmi siunertaavoq danskit naalakkersuisuisa namminersornermut inatsit mallillugu pisussaaffimminnik naammassinnissinnaanissaannut inatsisitigit tunngavissaliinissaq, ilanngullugu pingaartumik namminersornermut inatsimmi § 9 mallillugu pisussaffini.

Namminersornermut atatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit inatsimmi § 1-imi allasimavoq:

“§ 1. Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaaffimmik tigusineranni ilisimatusarluni ilinniarfinnut inatsimmi § 2, imm. 4 mallillugu ilisimatusarluni ilinniarfiit maannamut suliassaqarfimmi suliassanik suliaqartarsimasut tamatuminna akiliisitsilluni ingerlatitsiinnarnissaannik Ilisimatusarnermut, teknologiimut ineriartortitsinermullu Ministerip peqqusinnaavai.”

Namminersornermut atatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit inatsimmut inatsisissatut siunnersuummi § 1-mut nassuiaatini allasimavoq:

“§ 1-imut

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq Kalaallit Nunaanni namminersorneq pillugu inatsisissatut siunnersuutip sunniutigaa. Maannamut Aarhus Universitet avatangiisinut ministerimit peqquneqarluni aatsitassanut suliassaqarfimmi suliassanik suliaqartarsimavoq. Aatsitassanut suliassaqarfik Namminersorlutik Oqartussanit akisussaaffigineqalerluni tiguneqarpoq, aalajangersakkap atuunnerani Aarhus Universitetip akiliisitsilluni suliassanik suliarinnittarnerata ingerlaannarnissaata pisussaaffiliunneqarsinnaanera qulakkeerneqassaaq.”

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4, GEUS-imut aamma DMU-mut akuersissummik peqaratik ilisimatusarnermik, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni missuineranut immikkut attuumassuteqartumik GEUS-ip aamma DMU-p maannamut ilisimatusarnermik suliaqarnerattut annertussuseqartumik, suliaqarnissamik periarfissii-voq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2 imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 2. Kalaallit Nunaanni aatsitassanik atuinissamut aamma nunap iluani pisuussutininik atuinissamut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat piginnittussaataitaapput.

Imm. 2. Ingerlatat tulliuuttuni taagorneqartut inatsisartut inatsisaanni malittarisassat malillugit Naalakkersuisut akuersissuteqareerneranni taamaallaat ingerlanneqarsinnaapput, takuulli §§ 45-48:

1) Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit misissueqqaarnerit, misissuinerit piiaanerillu kiisalu aatsitassanik Kalaallit Nunaannit aallarussinerit.

2) Nunap iluata toqqorsivittut atorneqarnera imaluunniit aatsitassanik sammisaqarnermi siunertanut atorneqarnera.

3) Ingerlatanut inatsisartut inatsisaannut ilaasunut imermit, anorimit, nunap iluanit nukissiornermik atorluaaneq.

4) Inatsisartut inatsisaannut ilaasunik sammisaqarnermi ruujorikkut aqqutinik sanaartorneq ingerlatsinerlu.

Imm. 3. Taamaattorli Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut tunngasuni ilisimatuussutsikkut suliasatigullu ataatsimut isigalugu nunallu assingatigut nalunaarsuinermut attuumassuteqartunik, kiisalu pissutsini aatsitassanik ingerlataqarnermut pingaarutilinni, aatsitassarsiornermik ingerlatsineri, nunap iluani toqqorsimatitsineranut atuinermi imaluunniit aatsitassanut ingerlataqarnernut atatillugu siunertanut atuneq, sulianut atatillugu nukissiornermik ingerlataqarnernut, ingerlatsinermut attuumasunut ruujorikkut aqqutinik ingerlatsineq imaluunniit ingerlatanut allanut tunngassuteqartuni suliarinnissinnaapput.

Imm. 4. Taamaakkaluartooq Danmarkimut aamma Kalaallit Nunaannut Nunamut namminerimut Ujarassiornikkut misissuisarfik (GEUS) aamma Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissuinerimut tunngassuteqartunik immikkut ittumik ilisimatusarsinnaapput, Kalallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsimmi § 9, imm. 4 malillugu ilisimatusarnerit taamaattut Naalakkersuisunut atortinneqarnissaannut danskit naalakkersuisuisa taamaaliornissamik pisussaaffii naapertorlugit ingerlanneqarpata.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi § 2, imm. 4-mut nassuiaatini allassimavoq:

“Aalajangersakkami § 2, imm. 2 aamma § 49 malillugit akuersissuteqarnissamut piimasaqaatit avaqunneqarsinnaanerit marluk pillugit immikkut ittumik killeqartumillu aalajangerneqarput.

Aalajangersagaq malillugu De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) aamma Danmarks Miljøundersøgelser/Aarhus Universitet (DMU) akuersissuteqaratik maannakkumutut GEUS aamma DMU-p ilisimatusartarsimanerisa

assinganik ilisimatusarnernik ingerlataqarsinnaapput, tamakkununga ilaallutik Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissuinerlutik immikkut attuumassuteqartunik aningaasaleeqatigiillutik ilisimatusarnerit. Ilisimatusarnerli akuersissuteqarani taamaallaat ingerlanneqarsinnaavoq, ilisimatusarnerq namminersorneq pillugu inatsit § 9, imm. 4 malillugu danskit naalakkersuisuisa ilisimatusarnernut taamaattunut Naalakkersuisunut ilisimatusarnikkut pisussaaffii eqquutsillugit ingerlanneqarpata. GEUS aamma DMU akuersissuteqaratik siunnersuummut ilaasunik ilisimatusarnernik allatulluunniit ingerlatsinerneq isumaginnissinnaanngillat, ilisimatusarnerq namminersorneq pillugu inatsit § 9, imm. 4 malillugu danskit naalakkersuisuisa ilisimatusarnernut taamaattunut Naalakkersuisunut ilisimatusarnikkut pisussaaffii eqquutsillugit ingerlanneqassanngippata, imaluunniit danskit naalakkersuisui taamaattumik pisussaaffeqarunnaarpata.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4 malillugu taamaalilluni GEUS aamma DMU ilisimatusarnermik Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissuinerlutik immikkut attuumassuteqartumik, ilisimatusarnermut Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisnaatitaaffimmik tigusinissaat sioqqullugu GEUS-ip aamma DMU-p aatsitassanut oqartussaasumut suliarisartagaanut assingusumik suliaqarnerminni GEUS aamma DMU immikkut inissisimapput. Ilisimatusarnerq taamaattoq taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4 malillugu aatsitassanut oqartussaasumit ilisimatusarnermut akuersissummik tunniusisoqanngikkaluartoq suliarineqarsinnaavoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini immikkoortoq 1.2.4.-imi aatsitassanut suliassaqarfimmi suleqatigiinneq pillugu imatut allasimasoqarpoq:

“1.2.4. Aatsitassarsiornermi tunngasutigut suleqatigiinneq

Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsimmi oqaaseqaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 5.3.6-imi aatsitassarsiornermi kalaallit danskillu oqartussaasa akornanni suleqatigiinneq pillugu allasimavoq:

“Inatsimmi matumani aalajangersakkat malillugit Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut tunngasunik tigusinissaata tungaanut aatsitassanut tunngasut namminersorneq pillugu inatsimmi, aatsitassanut inatsimmi aammalu inatsimmi tassani isumaqatigiissutit malillugit malittarisassiunneqarsimapput, imaluunniit Naalakkersuisut aammalu Danmarkimi naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissutaajunnartut malillugit, ilanngullugu ”Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit ingerlatsinerneq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissut 1. juli 1998-imeersoq“.

Aatsitassanut tunngasut ullumikkut Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu pisortatut oqartussat akornanni annertuumik suleqatigiissutigineqarpud. Ilimagineqarpoq Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut tunngasut tigunerisa kinguninngua pisariaqartissagaat Danmarkimi ingerlatsiviit aqutsinikkut ilisimatusarnikkullu suleqatiginerisa ingerlatiinnarnissaa.

Taamaattumik inatsisissatut siunnersuummi § 9 malillugu Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut Kalaallit Nunaata suliaasaqarfimmik tigusinerata kinguninngua atuutilersussamik isumaqatigiissuteqassappud. Naatsorsuutigineqarpoq isumaqatigiissutip ukiunut tallimanut atuunnissaa. Ukiunut siullernut tallimanut isumaqatigiissutip atorunnaanginnerani Naalakkersuisut aalajangersinnaappud isumaqatigiissut ukiunut arlalinnut atortussanngorlugu nutaanngorsassallugu, kingornalu nutaanngorsaqqittarsinnaallugu. Isumaqatigiissutit taamaattut makkuninnga imaqarsinnaappud:

Naalakkersuisut akiliuteqarlutik Danmarkimi pisortatigut ilisimatusarfinnit siunnersortittassappud aammalu aatsitassanut tunngasunik Namminersorlutik Oqartussat suliaasanik allanik isumaginninnissaannut allanut siunnersortittarsinnaallutik. Siunertarineqartoq tassaavoq Naalakkersuisut taamatut siunnersorneqarsinnaanissaat GEUS-ip aamma DMU-p (1. januar 2007-imiit Aarhus Universitetip ilagiligassaa) manna tikillugu suleqatigineqarnerisa annertoqataannik. Tunngavigineqarpoq taamatut ikiorneqarnernut akiliutit amerlaqatigissagaat GEUS-ip DMU-llu taamaattunik suliaqartarnerminnut ukiumut aningaasartuutigisagaat, t.i. 2004-mi GEUS-imut 3,0 mio. kr. DMU-mullu 2,2 mio. kr. Taakku saniatigut Namminersorlutik Oqartussat GEUS-imut DMU-mullu isumaqatigiissuteqarsinnaappud GEUS-imiit DMU-miillu allanilluunniit allatut siunnersorneqartarnissamik.

Oqaatigineqareersutut ukiunut tallimanut siullernut isumaqatigiissutip naanerata kingorna Naalakkersuisut kissaatigarnerisigut taamaattunik assigisaanilluunniit sullinnekarnissamik ukiunut arlalinnut atortussanik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaavoq. Taamaassappat eqqarsaataavoq taamaattoqartillugu isumaqatigiissutip atuuttup atorunnaarinnissaa qaammatinik 12-inik sioqqullugu isumaqatiginninniartoqartalerinnissaa. Isumaqatigiissuteqarnissap taamatut sivistiginissaanut piffissallu isumaqatigiissuteqarfiup aallartinnissaa sioqqulluarlugu isumaqatiginninniartoqartarnissaanut pissutaavoq qulakkeerniarneqarmat Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut oqartussaasa periarfissinneqartarnissaat aalajangissallugu Danmarkimi ilisimatusarfinnik suleqateqarnerup ingerlatiinnarneqarnissaa kissaatiginerlugu, imaluunniit akiliuteqarluni allaniit siunnersorneqartarnissaq kissaatigineqarnerisigut, aammalu ilisimatusarfiit periarfissinneqarnissaat ukiunut arlalinnut atuuttussamik suliaminnik aaqquussuussinissaminnut.

Isumaqatigiissutinik qulaani taaneqartunik isumaqatigiissuteqarnermi Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissuinissamut immikkut pingaaruteqartunik Danmarkimi pisortatigut ilisimatusarfiit maannamut ilisimatusartarnerisa taamaqqataanik Naalakkersuisunut periarfissiissapput isumaqatigiissutit ingerlaneranni akeqanngitsumik ilisimatusartitsinissamik. Tamatumani eqqarsaatigineqarput suliffeqarfiit ilisimatusarfiillu suliassaat pingaaruteqartut, ilanngullugit paasissutissat (databaser) aatsitassarsiormut immikkut pingaaruteqartut ingerlatiinnarnissaat aningaasalorsinnissaallu, soorlu sajuppillatsisisarnermut tunngasunik paasissutissat, aatsitassanut paasissutissat aammalu pinngortitat ilaannut mianernartunut paasissutissat, GEUS-ip DMU-llu Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissuineranut tunngassutillit ingerlassimasaat. Isumaqatigiissuteqarfimmi siullermi suliat 2005-imi aningaasatut atorpeqarsimasut amerlassuseqassapput (akinut aningaasarsianullu iluarsillugit). GEUS-ip DMU-llu oqaatigaat ukiumut katillugit 29 mio. kronit missiliorlugit amerlassuseqartut.

Tunngavigineqarportaaq Namminersorlutik Oqartussat taamatut isumaqatigiissuteqarnerminni aatsitassat nassaarineqarunnartut il.il. nioqquutiginnissaannut nittarsaassinissanut pilersaarusiussasut manna tikillugu aningaasartuutaasimasut amerlaqataannik, aammalu Namminersorlutik Oqartussat piffissami isumaqatigiissuteqarfiusumi siullermi GEUS-imik DMU-millu suleqatiginnissasut, 2000-2004-mi suleqatigiissimanerup anertoqataanik, t.i. piffissami isumaqatigiissuteqarfiusumi tamarmiusumi pilersaarutigisap affangajaatut annertussusilimmik. Naalagaaffik siuliini oqaatigineqartutut annertutigiisumik pilersaarusanut taakkununnga aningaasaleeqataassaaq.

Inatsisissatut siunnersuutip matuma saqqummiunnera ilutigitillugu Kalaallit Nunaata Namminersorneranut atatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit inatsisissatut siunnersuutinik saqqummiussisoqassaaq, § 9 malillugu danskit naalakkersuisuisa pisussaaffimminik naammassinninnissaannut pisinnaatitaassutinik pilersitsisusannik.

Namminersorlutik Oqartussat namminneq aalajangissavaat, isumaqatigiissummi piffissami ukiuni siullerni ukiut tallimat qaangiunnerini, danskit naalakkersuisuinik isumaqatigiissuteqassanerlutik nutaanik ukiunut arlalinnut atuuttussanik, danskit ilisimatusarfiinik atuisarnissat pillugit, taamattaq inatsisissatut siunnersuut manna killiliinngilaq, taassuma kingorna Naalakkersuisut allanik assingusunik isumaqatigiissusiornissaminnut periarfissaannut.

Maanna aatsitassatigut aaqgiissummut atatillugu kalaallit danskillu suliffeqarfiisa oqartussaasalu suliassaat aningaasartuutaallu nalunaarummi ilassut 3-mi erseqqinnerusumik nassuiarneqarput, nalunaarummi Namminersorneq pillugu Isumalioqatigiit ataanni pisuussutit uumaatsut pillugit Namminersorneq pillugu Suleqatigiissitap suliaani.”

Ukiuni suillerni tallimani isumaqatigiissuteqarfiusumi danskit pisortani ilisimatusar-nikkut oqartussaannik suleqateqarnerup ingerlaannarnissaa eqqarsaatigalugu, isumaqa-tigiissutaasimasunilu pisussaaffiit Namminersorlutik Oqartussat sapinngisamik pitsaa-nerpaamik eqquutsinnissaat eqqarsaatigalugu, aatsitassanik sammisaqarnermi oqartus-satut isumaginninnerup atatiinnarnissaa oqartussatut ataatsimoortitsilluni akuleriisit-sillunilu isumaginninnissaq siunniunneqarpoq.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini immikkoortoq 2.3-mi oqartussaasumut tunngasut pillugit makkua allassimapput:

“2.3. Oqartussaannermt attuumassuteqartut

Maanna Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik ukiut arlallit ingerlanerini aatsi-tassarsiornermik ingerlatsinerimi annertuumik misilittagaqalerlunilu paasisimasaqaler-simavoq kiisalu ingerlatsinerimi suliassat aatsitassarsiornermt attuumassuteqartut isu-maginissaannut, tamakkununnga ilaallutik suliassat teknikkimut tunngasut, pissutsit suliaraqarfikkaartunut avatangiisinullu tunngaassuteqartut.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmi maanna aqutsinerup inatsisip atuuti-lernerani aatsitassanik sammisaqarnermi ingerlatat isumagiussavai kiisalu tamakku-nunnga atatillugu nukissiornermik ingerlatsinerit nunap iluani ingerlatsinerit ilan-gullugit. Tamatuma nassataaa, taama sammisaqarnermi ilisimasat misilittakkallu at-tuumassuteqartut ataatsimoortumik katersuutsinneqarlutik, taamallu sammisanik su-liarinnitarneq suliaraqfitsigut immikkut ilisimasat akimorlugit akuleriisitsilluni inger-latiinnarneqarsinnaassallutik.

Naatsorsuutigineqarpoq oqartussatut sularinninneq ataatsimoortoq akuleriisitsisorlu, aatsitassanik nunallu iluani sammisaqarnermi inuiaqatigiinni apeqqutit pingaarutillit pillugit Naalakkersuisut aalajangertarnissaminnut pitsaanerpaanik tunngavissaqartit-sissaaq.

Taamattaq naatsorsuutigineqarpoq, ingerlatsineq assingusoq pillugu inatsisip tu-ngaanut annertuumik ataqatigiissaarineqassasoq, taamaalilluni tusarniaanerni akissutit ataqatigiissaartumillu nakkutiginninnerit aqqutigalugit ingerlatsinermik oqartussaasut ataatsimut isigalugit peqataatinneqartalissallutik. Aatsitassanilli sammisaqarneq pillugu avatangiisitigut teknikkikkullu avatangiisit pillugit akuersissutigineqartarneri pingaar-nerit oqartussatullu sularinnittarnerit pingaarnerit sulisunit pilersaarutininik taamaattu-nik suliqaarnermik misilittagalinnit paasisimasaqartunillu isumagineqartassapput. Ta-manna tunngavigalugu Aatsitassanut Pisortaqarfiup Danmarks Miljø Undersøgelser (DMU) (Danmarkimi avatangiisinik misissuisartut) aamma De Nationale Geologiske

Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) (Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni nunap sannaanik misissuisartut).

Taamattaq aatsitassanut oqartussaarfik aatsitassatigut pisuussutit, aatsitassarsiornermik ingerlataqarnerit, nunap iluanik atuinerit kiisalu ingerlatanut atatillugu nukisiornermik ingerlataqarnerit eqqarsaatigalugit inatsisit allat malittarisassallu allat malillugit oqartussatut akisussaasuvoq piginnaasaqartuullunilu.

Taama aqutsinermi sammisani tamakkunani aqutsisutut oqartussaasut ataatsimut isigalugit qanimut suleqatigineqassapput, taamaalilluni sammisami politikkip pingaarnerpup isumagineqarnissaa qulakkeerneqassalluni.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Taamaalilluni namminersornermut inatsimmi § 9, namminersornermut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq tasungalu nassuiaatit malillugit GEUS-ip aamma DMU-p (1. juli 2011 aallarnerfigalugu DCE) Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaati-taaffimmik tigusinissaa sioqqullugu pisartutut aatsitassanut oqartussaasumut siunnersu-nermik allatigullu oqartussaasut suliassaannik isumaginninnermik suliqaannarnissaa, tamatumalu aatsitassanut suliassaqarfimmi aalajangiisinnaatitaanerup tigu-neqarneraniit tamatumalu kingorna, aammalu Naalakkersuisut tamatumingga kissaateqarneranni ta-matuma ingerlaannarnissaa, danskit naalakkersuisuisa qulakkeertussaavaat.

Tamatuma saniatigut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 2, imm. 4 malillugu GEUS aamma DMU Kalaallit Nunaanni aatsitassanut suliassaqarfimmi allaffissornikkut aqutsinermut atatillugu ilisimatusarnermik suliassanillu isumaginninnermik suliqaar-nerminni, GEUS aamma DMU immikkut inissisimapput.

Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassaqarfimmi akisussaaffimmik tigusini-saat sioqqullugu pisartutut GEUS aamma DCE taamaalillutik aatsitassanut oqartussaa-sunik qanimut suleqateqarlutik suliagarput, taassumunnga siunnersuisarluni aammalu aatsitassanut oqartussaasoq aalajangiisussanngornerani paasissutissanik aamma paasissu-tissanik nalunaarsukkanik pissarsititsisarlutik, inassuteqaateqartarlutik imaluunniit oqaa-seqaateqartarlutik imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassaqarfimmi ingerlatsinermi su-liaqartarlutik. Tamatuma kingunerisaanik GEUS aamma DCE aatsitassanut oqartussaa-sup iluani oqartussaasunut allanut siunnersuinnermik suliqaarnerminni aammalu aatsitas-sanut suliassaqarfiup iluani allatigut oqartussaasut suliassaannik isumaginninnerminni, GEUS aamma DCE suli aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut suliagarput atuullutillu.

Tamanna aamma kalaallit aamma danskit oqartussaasuisa suliassa qarfirmi inatsisitigut allaffissornikkullu suleriaasiannut tunngaviuvoq aammalu namminersornermut inatsimmi aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi 2009-meersumi tunngavissaritinneqarluni, ilaatigut aatsitassanut oqartussaasup pisut ilaanni GEUS-imit aamma DCE-mit ikiorneqanngikkuni aatsitassanut suliassa qarfirmi aalajangiinissamut tunngavissanik pisariaqartunik pissarsisinnaasanninnerata malitsigisaanik. Tassunga atatillugu pingaartumik takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummut 2009-meersumut nassuiaatini immikkoortoq 2.3 (immikkoortumi matumani matuma siuliani issuarneqartoq), tassani allassimalluni aatsitassarsiorluni suliarnernut tunngatilugu pingaarnertigut avatangiisinut teknikkimullu tunngasunik akuersissuteqarnerit aamma oqartussaasut suliarinninnerat, sulisunit suliassanut taamaattunut misilittagaqartunit paasisimasaqartunillu suliarineqartassasut, tamannalu aatsitassanut oqartussaasup GEUS-imik aamma DMU-mik qanimut suleqateqarneranut tunngaviusoq. Tamatuma saniatigut namminersornermut inatsimmi § 9, namminersornermut inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit, aatsitassanut ikummatissanullu inatsit 2009-meersoq tassungalu nassuiaatit malillugit, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut suliassa qarfirmi aalajangiisinnaatitaaffimmik tiguserisa kingorna ukiuni 5-ini suillerni Naalakkersuisut suliagarnermi ilaatigut GEUS aamma DMU aatsitassanut suliassa qarfirmi siunnersortitut atussagaat. Tamanna GEUS-imik aamma DCE-mik 2015-2019-imi suleqateqarnerup ingerlateqqinnissaani isumaqatigiissutigineqartumi atuutiinnarpoq. Naalakkersuisut ilisimatusarnikkut sullissivinnik siunnersuisartunillu taakkunannga suleqateqarnerat taamaalilluni Naalakkersuisut GEUS-imik aamma DCE-mik atuinissamik periarfissaqarnissaat pillugu aammalu taakkua sullissiviit marluk aatsitassanut oqartussaasup ilaatut oqartussaasut suliassaani peqataasinnaanissaat suliagarsinnaanissaallu pillugu inatsimmi aalajangersakkanik tunngaveqarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip 2012-imi allannguuteqartinneqarnerani GEUS-ip aamma DCE-ip aatsitassanut oqartussaasumut siunnersortitut aammalu aatsitassanut oqartussaasup aalajangiisussanngornerani paasisutissanik aamma paasisutissanik nalunaarsukkanik pissarsititsisussatut, inassuteqaateqartussatut imaluunniit oqaaseqaateqartussatut imaluunniit aatsitassanut suliassa qarfiup ingerlatsivimmi aqunneqarnerani suliqaartussatut atorineqarnissaat pillugu maannamut suleriaasiusimasoq, taamatuttaaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi ilanngullugu allanneqarpoq.

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 3 a, imm. 4 taamaalilluni imatut oqaaser-taqarpoq:

“Imm. 4. Aatsitassanut oqartussaasup avatangiisinut pissutsinut tunngasuni nalilersuisarnerni aalajangiisarnernilu avatangiisinut sullissivimmit ataatsimit arlalinnilluunniit

ilisimatuussutsikkut arlaannullu attuumassuteqanngitsup aalajangiinissamut nalilersuinerit missingiutillu tunngavigisarpai.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmut inatsisissatut siunnersuummi § 3 a, imm. 4-imut nassuiaatini allassimavoq:

“Imm. 4-mut

Imm. 3-mut nassuiaatini matuma siuliani oqaatigineqartutut, maannakkut Naalakkersuisut aamma DCE-p - Avatangiisinut Nukissiuuteqarnermullu Nunami namminermi Sullissivik (DCE) suleqatigiinnerat Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aamma DCE-p akornanni suleqatigiinnertut allannguuteqarani ingerlaannartussaavoq. Taamaattorli siunertaavoq Pinngortitaleriffiup suliassat DCE-mit isumagineqartut, sullissiviup ilisimasanik piginnaanernillu pisariaqartunik pilersitsisarnera ilutigalugu tigu-jartuaassagai.

Piffissami aalajangersimasumi Aatsitassanut oqartussaasup aalajangiineri nalilersuinerilu, taamaalillutik DCE-mit aamma Pinngortitaleriffimmit nalilersuinerinik aamma aalajangiinissamut missingiutinik aallaaveqassapput.

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq Aatsitassanut Oqartussat, tassaallutik Aatsitassanut Avatangiisinullu Aqutsisoqarfik, inassuteqarnerne assigisaannilu naliliinerit avatangiisinut sullissiviit arlaannut attuumassuteqanngitsut suliarisimasaat tamakku tunngavigissagaat.

Naalakkersuisut qullersatut oqartussaanagerusut, aatsitassanut oqartussat inassutigisaat pissutsinut tamanut attuumassuteqartunut tamatigut ataatsimoortuusussaapput. Avatangiisinik sullissivinnit arlaannut attuumassuteqanngitsunit nalilersuinerit assigisaallu maannakkumutut tamakkiisumik naqitanngorneri inassuteqarnermi ilanngunneqartassapput.

Taamaattorli Naalakkersuisut, Aatsitassanut Aqutsisoqarfik imaluunniit Avatangiisinut Aqutsisoqarfik naliliinernut ataatsimoortumik aalajangiinissamut eqqarsaatigisassat ilaattut ilanngussinissamut pituttorsimanngillat. Assersuutigalugu Avatangiisinut Aqutsisoqarfik pissuseq pillugu akuersaanngitsumik suli inassuteqarsinnaassaaq, naak avatangiisinik sullissiviit siunnersuisartut oqaatiginnikkaluartut pissuseq pineqartoq pingaaruteqanngitsumik avatangiisinut sunniuteqassasoq, imaluunniit pissutsip anner-tunerusumik misissorneqarnissaa pillugu inassuteqarluni.

Qanorluunniit pisoqaralarpat inaarutaasumik aalajangiineq Naalakkersuisut isumagisussaavaat, eqqarsaatigisassat pissutsillu tamaasa tunngavigalugit ataatsimoortumik

aalajangiissallutik, tamatumani pissutsit tamaasa pingaarnersiorlugit, aatsitassanullu inatsimmi piumasaqaatit tungaasigut eqqarsaatigisassat tamaasa uuttorneyisigut.” (Uani ataaticigut titarneqarpoq.)

3 Aatsitassanut suliassaqarfimmi allagaatinik takunnissinnaaneq

3.1 Kalaallit Nunaannut pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaner- mut inatsit malillugu allagaatinik takunnissinnaaneq

Immikkoortumi matumani allagaatini Naalakkersuisunit, naalakkersuisoqarfimmit, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit, Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit, GEUS-imit imaluunniit DCE-mit aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aatsitassanut oqartussaasutut oqartussaasunut immikkoortortat taakkua oqartussaasutut suliarinninnerannut atatillugu suliarineqartuni imaluunniit oqartussaasunut immikkoortortat taakkua akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartuni paasitinneqarnissamut tunngatillugu pissutsit aamma maleruagassat sammineqarput.

Pisortat ingerlatsineranni Kalaallit Nunaanni allagaatinik nalinginnaasumik tamat takunnissinnaatitaanerat pillugu maleruagassat pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersumi (Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit) aalajangersarneqarput.²⁶ Inatsimmi § 4 imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 4. §§ 7-14-imi ilaatinneqanngitsutut taaneqarsimasut saniatigut allakkianik ingerlatsiner-
mut oqartussaasumi allaffikkoortumik suliassamik ingerlatsiner-
mut atatillugu apuussimallutilluunniit suliarineqarsimasunik paasitinneqarumalluni kinaluunniit
piumasaqarsinnaavoq. Ingerlatsiner-
mut oqartussa-
aq annertuneru-
sumik paasissutissii-
sinnaavoq nipangiussisimasussa-
atitaaneq il.il. pillugit malittarisassat allanik aalajanger-
saasimangippata.

Imm. 2. Inuk inuttut atukkamigut allakkiami taaneqarsimasoq, §§7-11-mi aamma § 14-imi ilaatinneqanngitsutut taaneqarsimasut eqqaassanngikkaanni, tamanna pillugu paasitinneqarnissaminik piumasaqarsinnaatitaavoq. Taamaattorli § 13-imi taaneqartutut innimigineqartussat imaluunniit pineqartup nammineq imaluunniit allat innimigineqarnissaasa tamanna annertuumik ajornartippassuk tamanna atuutissanngilaq.

26) Inatsimmi tunngavigineqarpoq danskit pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaat nr. 572, 19. december 1985-imeersoq, peqqussut nr. 1187, 27. december 1994-imeersukku 1. januar 1995 atuutilersumik Kalaallit Nunaannut atuutisneqalersoq. Danskit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaannut siusinnerusukku atuuttumut naleqqiullugu § 9 aamma § 17, imm. 3, 3.-5. pkt., Kalaallit Nunaanni pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allannguuteqartinneqarput.

Imm. 3. Imm. 1 aamma 2 tunngavigalugit qinnuteqaatini allakkiat suliassarluunniit pineqartup paasiumallugu kissaatigisaa oqaatigineqarsimassapput. (Uani ataatigut ti-tarneqarpoq.)

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu, kinaluunniit, ilaatinneqanngitsut inatsimmi §§ 7-14-imi allassimasut atuut-sillugit, allagaatinik ingerlatsivimmi oqartussaasumit suliarineqarsimasunik imaluunniit tiguneqarsimasunik paasitinneqarnissamik piunasaqarsinnaatitaavoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi §§ 7-10-mi al-lagaatit aalajangersimasut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut pil-lugit maleruagassat allassimapput. Inatsimmi §§ 7, 8 aamma 10 imatut oqaasertaqarput:

“§ 7. Paasitinneqarsinnaatitaanermi oqartussap allakkiat allaffiup iluaniinnaq atugassat ilaatinneqanngillat. Allakkiat allaffiup iluaniinnaq atugassatut isigineqartut tassaapput
1) allakkiat oqartussamit nammineq atugassatut suliarineqartut,
2) oqartussaaffeqarfiup ataatsip iluani immikkoortorta qarfiit assigiinngitsut akornanni allaffigeqatigiittarnerit, aamma
3) kommunalbestyrelsip taassumalu ataatsimiititaliaasa, immikkoortorta qarfiisa aam-ma ingerlatsiviit allat akornanni allaffigeqatigiittarnerit.

§ 8. Paasitinneqarsinnaatitaanermi § 7-imi aalajangersakkat apeqqutaatinnagit allak-kiat allaffimmiinnaq atugassat inaarlugit suliarineqarsimasut aamma ilaatinneqassap-put

1) allakkiat suliame aalajangiinissaq pillugu oqartussap inaarutaasumik aalajangiinerata imarisaanik taamaallaat ersersitsippata,
2) allakkiat § 6-imi aalajangersakkat tunngavigalugit paasissutissat oqartussap allattus-sallugit pisussaaffigisaasa assilinerinik taamaallaat imaqarpata,
3) allakkiat allakkiatut immikkuullarissuuppata oqartussaasumit suliassami pissuser-piaasumik erseqqissaasut uppernarsaataasulluunniit eqqarsaatigalugit suliarineqarsi-masut, imaluunniit

4) allakkiat suliassat aalajangersimasut qanoq suliarineqarnissaannut tunaartarisassanik imaqarpata.

[...]

§ 10. Paasitinneqarsinnaatitaanermut ilaatinneqanngillat:

1) Naalakkersuisut ataatsimiinnerinit imaqarniliuinerit allakkiallu allat oqartussamit ataatsimiinnerni taamaattuni atugassanngorlugit suliarineqartut.

2) Inatsisiliornerit, matumani akuersissutit pillugit inatsisit ilanngullugit, pillugit naalakkersuisoqarfiit akornanni allakkiat.

3) Allakkiat, oqartussap oqartussaq alla sinnerlugu allattoqarfiuneranut atatillugu alakkarineqarsimasut.

4) Suliassat eqqartuussivimmi suliarineqartussat imaluunniit suliat taakku eqqartuussivikkut suliarineqartariaqarnerat pillugu oqartussat immikkullu ilisimasallit akornanni allakkat.

5) Pisortat kisitsisinik naatsorsueqjissaarnerannut ilisimatuussutsikkulluunniit misissuineranut atatillugit atortussat pissarsiarineqartut.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Kalaallit Nunaanni Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmut inatsisissatut siunnersuummi §§ 7-imut, 8-imut aamma 10-imut nassuiaatini allassimavoq:

“§ 7-imut:

Aalajangersagaq oqaatsitigut ataasiakkaanik allannguuteqarluni inatsimmi atuuttumi § 5, nr. 3-5-imut naapertuuttoq, oqartussaasut iluminni aalajangiinissamut suliaqarnermik ingerlatitsinerannik illersuinissamik siunertaqarpoq. Aalajangersagaq taanna malillugu allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaanermi allagaatit oqartussaasumit suliap suliarineqarnerani atugassatut suliarineqartut aallaaviatigut ilaatinneqanngillat. Taamaattoq paasitinneqarsinnaatitaanermi allagaatit suliffiup iluani suliaqarnermi atornerqartussat ilaatinneqannginnissaannut periarfissat, taamaallaat najoqqutassat oqartussaasumit pineqartumit pigineqarneranni aammalu oqartussaasup iluminni nammineerluni isumaliutersuuteqarneranut tunngaviusussaannartut suliarineqartunut nalinginnaasumik atuutissapput.

Aalajangersakkami aamma allagaatit suliffiup iluani atugassatut qaqugukkut isigineqartarnersut allassimavoq. Taamaattoq allagaatit sorliit oqaatsimi "suliffiup iluani suliaqarnermi najoqqutassat" ilaatinneqarnerisut tamakkiisumik allattuinnissaq ajornarpoq. Nalornissuteqarnermi aalajangiisuusussaq tassaassaaq, allagaatit pingaarnertigut suliasap suliarineqarnerata ingerlaqqinnissaa imaluunniit aalajangiinissaq eqqarsaatigalugu, taamaallaat ingerlatsivimmi oqartussaasup nammineerluni suliffiup iluani isumaliutersuutaannik imaqarnerisut imaluunniit allatigut tamatumunnga takussutissaanersoq.

Aalajangersakkami nr. 1 malillugu allagaatit siullermik oqartussaasup nammineq atugassatut suliarineqarsimappata suliffiup iluani suliaqarnermi atugassatut isigineqarsapput. Allagaatinut taamaattunut assersuutit taaneqarsinnaapput: (1) imaqarniliat, allakkiat assigisaallu, suliami pissusiviusunik nassuiaanerit saniatigut, suliami allakkiat tunngavigalugit allassimanerminni, sulisup pineqartup inatsisilerinikkut imaluunniit allatigut nalilersuineranik tassungalugu atatillugu taassuma aalajangiiffigineqarnissaanik

imaluunniit suliarineqarnerata ingerlaqqinnissaanik siunnersuummik ima qarajuttoq, (2) allattuiffiit napparsimasunut sullitanullu tunngasut, (3) allakkanut aammalu allaffissornikkut inatsisinut malitassanut pilersaarutinullu missingiutit, (4) ataatsimiinnermit imaluunniit avataaneersunik oqaloqateqarnernit allanit ima qaraniat, taamaallaat oqartussaasup nammineerluni atugassaatut suliarineqartut, aamma (5) "ilisimasanut atuakkat", suleriaatsimut takussutissiat assigisaallu.

Nr. 2 malillugu allagaatit suliffiup iluani atugassatut aamma isiginearput oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut akornanni allakkat ingerlatinneqartartut. Allaffigeqatigiittarneq allakkianik pisortatigoornerusunik imaluunniit persuarsiorfiunnginnerusunik nalunaaqutsigaasunik, "qiterusikkanik" assigisaannilluunniit paarlaasseqatigiittarnikkut pisimanersoq pingaaruteqanngilaq, tamannalu inatsimmi atuuttumi § 5, nr. 4-imi ilaatitsinnginnissamut aalajangersakkamut assingusumut naapertuulluinnarpoq. Aalajangersagaq - inatsimmi atuuttumi § 5, nr. 4-torluinnaq - "oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat" qanoq paasineqassanersoq erseqqinnerusumik allassimasunik ima qarngilaq.

Tamatuminnga killissalersuinermi ataaniittunik inatsisitigut tunngaviusunik ataasiakkaatigut nalilersuineq apeqquataassaaq. Taamaaliornermi allaffissornikkut immikkoortortami pineqartumi aaqqissuussaaniikkut aaqqissuussisimaneq isiginiarneqassaaq (assersuutigalugu immikkoortortat ataasiakkaat qanoq annertutigisumik namminersortuunersut, nammineerlutik aalajangiisinnaasut, naammagittaalliornissamut periarfissaqarnera, ilitseruinissamut piginnaatitaaneq il.il.). aammattaq immikkoortortat ataasiakkaat akornanni atuuffinnik isumaginninnermi immikkoortortat akornanni allagaatinik paarlaasseqatigiittarneq suliffiup iluani pisutut isigineqartariaqarnersoq pingaartinneqassaaq.

Kiisalu aalajangersakkami nr. 3-mi erseqqissarneqarpoq, kommunalbestyrelsi taassumalu ataatsimiititaliaasa, immikkoortortaqarfiisa allallu oqartussaasut akornanni allaffigeqatigiittarneq imaluunniit oqartussaasut taakkua akornanni iluminni allaffigeqatigiittarnerat aamma suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartussat pillugit ilaatitsinnginnissamut aalajangersakkani pineqartunut ilaasut. Kommunimi ingerlatsivimmi immikkoortortaq pillugu kommunimi inatsisini tunngaviusut nalinginnaasut malillugit ilimagineqartariaqarpoq, nr. 3-mi aalajangersakkap atuuffissaani nr. 2-mi maleruagassaq tamarmi ilaatinneqartoq. Kisiannili mattunneqarsinnaanngilaq aalajangersagaq inatsimmi atuuttumi § 5, nr. 5-itut oqaasertaqartoq, nassuiaanermi nalornilersitsisinnaassasoq.

Suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartussat allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnerat pillugu aalajangersagaq nalinginnaasoq, siunner-

suummi §§ 8-mi, 9-mi aamma 11-mi maleruagassanit killilerneqarpoq, takuuk tamanna pillugu matuma kinguliani allassimasut.

§ 8-mut:

Aalajangersakkami inatsimmi atuuttumi ilaanngitsumi, maannamut allagaatinik suliffiup iluani atorneqartussanik ilaatitsinnginnissamut periarfissaq killilerneqarpoq, allagaatit § 7-imi suliaqarnermi najoqqutassat suliffiup iluani atorneqartussat pillugit ilaatitsinnginnissamik periarfissami ilaatinneqartut aalajangersimasumik suussuseqartut allattorneqarlutik. Taamaattumik allagaatit – §§ 12, 13 aamma 14 malillugit atuussimasinnaasut ilaatinngit – allagaatit suliamik suliffiup iluani suliarinninnermut ilaatillugu suliarineqarsimanerat apeqqutaatinnagu, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi pineqartunut ilaapput. Allagaatit suussusissaat allanneqartut taakkua oqartussaasup pineqartup suliami aalajangiinissaq imaluunniit suliarinninnerup ingerlaqqinnissaa pillugu suliffiup iluani isumaliutersuutaannik imaqaanngillat aammalu allatigut taamaattoqarnera takuneqarsinnaanani. Taamaattumik allagaatinik takunnissinnaanissami allagaatit taakua ilaatinneqannginnerannut tunngavissatut, oqartussaasup suliffiup iluani aalajangiinissamut suliaqarnerata ingerlanerani mianerinninnissaq imaluunniit allaffissornikkut annertuumik mianerinninnissaq naleqquttumik taaneqarsinnaanngillat. Taamaattumik siunissami allagaatinik takunnitsitsinissamik pisussaaffeqarnermi tamanna ilaatinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Nr. 1-imi aalajangersakkami allagaatit taamaallaat oqartussaasup suliami aalajangiinissamut tunngatillugu inaarutaasumik aalajangiinerata imarisaasa issuarneqarnissaat pineqarpoq. Taamaaliornikkut tunngavissaritinneqarpoq allagaatit aalajangiinissamut tunngatillugu oqartussaasup isumaliutersuutai imaluunniit allatigut suliaagallartutut isikkoqartut pillugit paasissutissanik aamma imaqaanngitsut, soorlu assersuutigalugu tunngavissat aatsaat pineqartup, oqartussaasup suleqataasuugajuttup aalajangeereernerata kingorna suliarineqartut. Assersuutigalugu aalajangiinernut allattuiffik

- taasinernut isumaqatiginninniarnernullu allattuiffiit paarlattuanik - nr. 1-imi aalajangersakkami pineqartunut ilaassaaq. Aalajangiineq inassuteqaatip akuerineranut taamaallaat tunngassuteqarpat, aalajangiinerup imarisaata ilisimanissaa pisariaqarsimappat. allagaatinik paasitinneqarsinnaaneq aamma tassani pineqartunut ilaassaaq. Tamanna suliaqarnermi inassuteqaatip inerneratut paasineqassasoq ilimanarpoq. Aalajangersakkami tassani inatsimmut atuuttumut naleqqiullugu allannguuteqartitsisoqartoq oqartoqarsinnaassanngilaq.

[...]

§ 10-mut:

Aalajangersakkami allakkianut aalajangersimasumik suussuseqartunut, allakkiami atuuffissat isumagineqartussat tunngavilersuutigalugit, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut allanneqarput.

Nr. 1-imi aamma 2-mi aalajangersakkat politikikkut aalajangiinissamut sulianik ingerlatsineramik illersuinissamik siunertaqartut, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 5, nr. 1 aamma 2 atuuttut assinginiq oqaasertaqarput.

Ministereqarfik oqartussaasunik allanik ministereqarfimmit allaanerusunik inatsiit pillugit allaffigeqatiginnittartoq nr. 2-mi ilaatitsinnginnissamik maleruagassani pineqartunut ilaangilaq. Kisiannili suliani taakkunani allagaatinik takunnissinnaanermi piffissami killiligaasumi ilaatitsinnginnissamik periarfissaqarneq inatsisissatut siunnersuummi § 2, imm. 2-mi ilaatinneqarpoq.

Nr. 3-mi ilaatitsinnginneq pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmut atuuttumut naleqqiullugu nutaajuvoq. Maleruagassami ingerlatsivimmi oqartussaasup ingerlatsivimmi oqartussaasoq alla sullillugu allattoqarfimmi suliassanik suliarinnittarnera siunnerfigineqarpoq. Ilaatitsinnginnissamik periarfissaq aamma oqartussaasut oqartussaasutut ataatsitut assigiittullu isigineqarnissaannut piumasaaqat tamatuminnga pissuteqartumik naammassineqarsimannikkaluartut, oqartussaasup suliassamik aalajangersimasumik suliarinninnermut atatillugu, oqartussaasumut allamut tunngatillugu allattoqarfimmi atuuffinnik ingerlatsineranut atorneqarsinnaavoq, assersuutigalugu naalakkersuisuni ilaasortamut pineqartumut atugassatut pisortaqarfiup Inatsisartunit apeqqummut akissuteqaammut imaluunniit aningaasaqarnermut ataatsimiititaliamut qinnuteqaammut missingiummik suliaqarnerani, [...]” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7 malillugu suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat aallaaviatigut paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imi allasimavoq, suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat ilaatigut tassaasut allagaatit oqartussaasumit nammineq atugassatut suliarineqartut, allagaatit oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut, aammalu allagaatit kommunalbestyrelsip taassumalu ataatsimiititaliaata immikkoortortaqarfiisalu allallu kommunimi allaffissornikkut oqartussaasut akornanni paarlaaseqatigiissutigineqartut aammalu oqartussaasut taakkua iluminni paarlaasseqatigiissutigisaat.

§ 7-imi tamakkiisumik allassimangilaq allagaatit sorliit suliffiup iluani allagaatitut suliaqarnermi atorneqartussatut isigineqassanersoq. Allagaatit allat § 7-imi taaneqartunit allaaneruset taamaalillutik suliffiup iluani allagaatitut suliaqarnermi atugassatut isigineqarsinnaapput, taamaalillutillu aallaaviatigut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqaratik. Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatini allassimavoq, suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat pineqarnersoq aalajangiinnermi aalajangiisuusussat amerlanertigut tassaassasoq, allagaatit pingaarnertigut taamaallaat ingerlatsivimmi oqartussaasup suliasap suliarineqarnerata ingerlaqqinnissaanut imaluunniit aalajangiiffigineqarnissaanut tunngatillugu suliffiup iluani nammineerluni isumaliutersuutaannik imaqartut imaluunniit tamanna takuneqarsinnaasoq.

Allagaatit suliffiup iluani allagaatitut suliaqarnermi atorneqartussatut iluseqarnerisut aalajangiisussanngornermi taamaalilluni pingaaruteqarpoq, allagaatit oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut akornanni imaluunniit oqartussaasut immikkoortut assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqarsimanersut, takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7, nr. 2.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7 oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat qaqugukkut pineqassanersut aammalu qaqugukkut oqartussaasut immikkoortut pineqarnerisut, erseqqinnerusumik nassuiaassummik imaqqangilaq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 56-imi apeqqut pillugu imatut allasimasoqarpoq:

“Immikkoortortat assigiinngitsut oqartussaasup ataatsip ilaatut imaluunniit oqartussaasutut immikkoortutut isigineqassanersut aalajangiinnermi, immikkoortortat/oqartussaasut pineqartut akornanni ataqatigiinnerup aaqqissuussaanermit isigalugu nalilersuineq aallaavigineqassaaq, taamaalillunilu ilaatigut pingartinneqassaaq immikkoortortaq nammineq aalajangigassaminik aalajangiinnerersoq, immikkoortortaq suliaassanik annertuunik pingaaruteqartunillu suliakkersorneqarnerersoq, allaffissornikkut immikkoortortamut allamut naammagittaalliornissamik periarfissaqarnerersoq, immikkoortortaq allaffissornikkut immikkoortortap allap ilitersuinissamik piginnaatitaaneraniq malinnittussaataitaaneersoq aammalu immikkoortortaq pineqartoq allaffissornikkut periaatsimut avatangiisumut naleqqiullugu namminersorluni inissisimanersoq.”

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 519-520-mi aamma allassimavoq:

“Aalajangersakkamut piareersaalluni suliani apeqqu pillugu imatut allassimasoqarpoq, takuuk Folketingstidende 1985-86, tapiliusaq A, apeqqu 219 f.:

“Aalajangersagaq [...] 'oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsutut' suna isigineqassanersoq erseqqinnerusumik allassimasumik imaqaanngilaq. Tamatuma killissalorsorneqarneranut ataani inatsisitigut tunngaviusunik ataasiakkaatigut nalilersuineq apeqqutaassaaq. Taamaaliornermi allaffissornikkut immikkoortortap pineqartup aqqissuussaaniikkut ilusiligaanera isiginiarneqassaaq (assersuutigalugu immikkoortortaq ataaseq qanoq annertutigisumik namminersorsinnaalluni inissisimanersoq, nammineq aalajangiiffigisassat aalajangiiffigineqartarnersut, naammagittaalliornissamut periarfissat, iltersuinissamut piginnaatitaanerit il.il.). Aammattaq immikkoortortat ataasiakkaat akunnerminni atuuffissaminik isumaginninneranni immikkoortortat akornanni allagaatinik paarlaasseqatigiittarneq suliffiup iluani pisutut isigineqartariaqarnera pisariaqartutut isigineqartariaqarnersoq pingaartinneqartariaqarpoq.”

Taamaalilluni immikkoortortat assigiinngitsut oqartussaasup ataatsip ilaatut imaluunniit oqartussaasutut immikkoortutut isigineqartariaqarnersut aalajangiinnermi, oqartussaasut pineqartut akornanni ataqatigiinnerup aqqissuussaanermit isigalugu nalilersuineq aallaavigineqassaaq. Aqqissuussaanerup tunngavigineqarnissaa taanna pisut ilaanni atuuffinnik tunngaveqarnermik tapertaqartinneqarsinnaavoq, tassani immikkoortortat assigiinngitsut akunnerminni atuuffinnik isumaginninneranni taakkua akornanni allagaatinik paarlaasseqatigiittarneq suliffiup iluani pisutut isigineqartariaqarnera pisariaqartutut isigineqartariaqarnersoq pingaartinneqassalluni.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Danskite aamma kalaallit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaannut piareersaalluni suliani, ilanngullugu ilaatigut kalaallit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsissatut siunnersuummi § 7-imut nasuiaatit (takuuk immikkoortumi matumani matuma siuliani issuaaneq) arlalitsigut allassimavoq, oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut imaluunniit oqartussaasut immikkoortut arlallit pineqarnersut naliliinnermi ataani inatsisitigut tunngaviusunik ataasiakkaatigut naliliineq aallaaviatigut apeqqutaassasoq.

Oqartussaasup ataatsip iluani immikkoortortat assigiinngitsut imaluunniit oqartussaasut immikkoortut arlallit pineqarnersut naliliinnermi, aalajangersakkamut piareersaalluni suliat malillugit ilaatigut pingaartinneqassapput allaffissornikkut immikkoortortat akornanni aqqissuussaaniikkut ataqatigiinneq, allaffissornikkut immikkoortortaq nammineq aalajangiiffigisassaminik aalajangiinersoq, allaffissornikkut immikkoortortaq suliassanik annertuunik pingaaruteqartunillu suliakkerneqarsimanersoq, allaffissornikkut immikkoortortamut allamut naammagittaalliornissamik periarfissaqarnersoq, allaffissornikkut

immikkoortorta q allaffissornikkut immikkoortorta p allap ilitsersuinissamik piginnaati-taananeranut malinnittusaaq aammalu allaffissornikkut immikkoortorta q allaffissor-nermi periaatsimut avatangiisumut naleqqiullugu namminersorluni immikkut inissisi-masuunersoq. Tamatuma saniatigut pingaartinneqassaaq, allaffissornikkut immikkoor-tortat ataasiakkaat atuuffiunik isumaginninnermi, immikkoortortat assigiinngitsut akor-nanni allagaatinik paarlaasseqatigiittarnissaq pisariaqartoq ilimagineqartariaqarnersoq, aammalu paarlaasseqatigiittarneq taanna suliffiup iluani pisutut isigineqartariaqarnersoq, takuuk ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisis-atut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatit.

Aammattaq Folketingip Ombudsmandiata pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsin-naatitaaneq pillugu inatsimmi aalajangersakkanik atuuffissaannillu nassuiaassutinik aala-jangiinerni nutaanerusuni arlalinni oqartussaasut suliaqarnermi aalajangersakkanik pi-neqartunik nassuiaaneri atuinerilu pingaartittarpei. Ilatigut Folketingip Ombudsman-dianit oqaaseqaatini allassimavoq, oqartussasut naliliinerannut pissutsit pingaaruteqartut akerliugaluartut, taakkua ombudsmandip tunngavigigai. Ombudsmandip tassunga a-tatillugu oqartussaasut allaffissornikkut suliaqarnermi naliliinerit taakkua tunngavigisi-magaat pingaartittarpea.

Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataani 17. maj 2004-meersumi oqaaseqaammut matumunnga ilanngussaq 1-itut ilanngunneqartumi, allagaatini Pinerluuteqarsimasunik isumaginninnermut pisortaqrifiup aamma Inatsisinik atortitsinermut ministereqrifiup akornanni paarlasseqatigiissutigineqarsimasuni takunninnissamik qinnuteqaammik iti-gartitsinissamik Inatsisinik atortitsinermut ministereqrifiup aalajangiinera aviisiliortup ombudsmandimut naammagittaalliutigaa. Inatsisinik atortitsinermut ministereqrifiup aalajangiinermut tunngavilersuutigaa, ministereqrifiup ataatsimoortumik naliliinera ma-lillugu allagaatit Pinerluuteqarsimasunik isumaginninnermut pisortaqrifiup aamma I-natsisinik atortitsinermut ministereqrifiup akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut su-liffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartussasut isigineqartariaqartut, taamaa-lillunilu aallaaviatigut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqaratik. Taamaalil-luni ministereqrifiup paasinninnera malillugu pissutsit arlallit malillugit Inatsisinik ator-titsinermut ministereqrifiup naalakkesuisoqarfianut sanilliullugu pisortaqarfik oqartus-saasutut immikkoortutut isigineqartariaqaraluartoq, Pinerluuteqarsimasunik isumagin-ninnermut pisortaqarfik aamma Inatsisinik atortitsinermut ministereqrifiup naalacker-suisoqarfia oqartussaasup ataatsip iluani oqartussaasunut immikkoortortaqrifiupput assi-giinngitsut. Pinerluuteqarsimasunik isumaginninnermut pisortaqrifiup taamaalilluni su-liassat pingaarutillit arlaallit isumagisarai, taamatullu pisortaqarfik aningaasanut inat-simmi nammineq immikkut kontomik pingaarnermik ingerlatsinermut atorineqartussa-mik kontoqarluni. Kisiannili matuma siuliani allassimavoq pisortaqarfik nalinginnaasu-mik ministeri sinnerlugu aalajangiisartoq, pisortaqarfik pisuni amerlanerusuni ministerip

(naalackersuisoqarfiunngitsup) ilitersuinissamik piginnaatitaaneranut malinnittussaasoq aammalu pisorta qarfiup aalangiineri pingaarnertut malitassat naalackersuisoqarfimmut naammagittaalliutigineqarsinnaanngitsut. Inatsisinik atortitsineranut ministereqarfik taamatutaaq allappoq, paasinninneq taanna sivisuumik allaffissornikkut suleriaatsimut tunngavigineqarsimasoq.

Ombudsmandi suliame oqaaseqaatimini allappoq pisorta qarfiup aaqqissuussaanerani pissutsit pillugit annertuumik nalorninartortoqartoq. Pisorta qarfiup aamma naalackersuisoqarfiup akornanni sivisuumik allaffissornikkut suleriaatsimi allagaatinik paarlaasseqatigiittarnerup suliffiup iluani pisutut isigineqarsimanera eqqarsaatigalugu, ombudsmandip aalangiinerup isornartorsiornissaa naammattumik tunngavissaqarsorinngilaa. Ombudsmandip oqaaseqaataani qupperneq 7-imi allassimavoq:

“Pisorta qarfiup Inatsisinik atortitsineranut ministereqarfimmi naalackersuisoqarfimmut sanilliullugu aaqqissuusaanermi inissisimanera inatsisitigut nalorninartortoqartoq, Inatsisinik atortitsineranut ministereqarfimmi inatsisilerineranut immikkoortortoqarfik isumaqatigaara. Pissutsit arlallit takutippaat pisorta qarfik ministereqarfimmit oqaatigineqartutut Inatsisinik atortitsineranut ministereqarfimmi immikkoortortatut immikkoortutut isigineqartariaqartoq, taamaalillunilu pisorta qarfiup aamma naalackersuisoqarfiup akornanni allaffigeqatigiittarneq pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imut tunngatillugu suliffiup iluani pisutut isigineqartariaqartoq. Taamatut paasinninnermut pingaartumik tunngaviupput pisorta qarfiup aalangiinerisa naalackersuisoqarfimmut naammagittaalliutigineqarsinnaannginnerat, pisortap suliassani amerlanerni ministerip ataani inissisimasarnera, pisorta qarfiup aalangiineri Inatsisinik atortitsineranut ministereqarfik sinnerlugu aalangiinerusarnerat kiisalu suliame innuttaasunut attuumassuteqartuni amerlanerni naalackersuisoqarfiup ilitersuinissamut piginnaatitaaffeqannginnera. Tamatumunnga akkerliusumik tunngaviuvoq pisorta qarfiup pineqaatissiinermik naammassinninnissamut inatsit naapertorlugu suliassanik Pinerluuteqarsimasunik isumaginninnermut pisorta qarfimmit aalangiiffigineqartussatut naatsorsuutigineqartunik suliassaqarnera, kiisalu pisorta qarfiup pingaartumik suliassani aningaasaqarnermi pissutsinut tunngasuni toqqaannartumik ministerip ataani inissisimasannginnera, kiisalu pisorta qarfiup suliassani taakkunanani naalackersuisoqarfiup ilitersuussinissamik piginnaatitaaneramik malinnittuusaanera.

Taamaalilluni pisorta qarfiup aaqqissuusaanikkut inissisimaneranut kiisalu pisorta qarfiup aamma naalackersuisoqarfiup akornanni allaqatigiittarnerit suliagarnermi pissisami sivisuumi suliffiup iluani pisutut isigineqarsimaneranut tunngatillugu annertuumik nalorninartogarnera eqqarsaatigalugu, pisorta qarfiup allagaatinik takunninnissa-

mik itigartitsisimanera pillugu isornartorsiuinissamut naammattumik tunngavissaqanngitsoq isumaqarpunga.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataani 2. marts 2006-imeersumi, oqaaseqaammut matumunnga ilanngussaq 2-tut ilanngunneqartumi, ombudsmandip Aningasaqarnermut ministereqarfik ministereqarfiup Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfik pillugu allagaani 27. juni 2000-imeersumi § 3, tassani allassimalluni Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfik Aningasaqarnermut ministereqarfik sinnerlugu aalajangiisartoq, taamaattumillu aqutsisoqarfiup aalajangiineri allaffissornikkut oqartussaasumut allamut naammagittaalliutigin eqarsinnaanngitsut, pillugu oqaaseqarnissaanik qinnuigaa. Aningasaqarnermut ministereqarfiup ombudsmandimut akissuteqaateqarnermi atugassamik suliami Inatsisinitik atortitsinermut ministereqarfik oqaaseqaateqarnissamut qinnuigaa. Inatsisinitik atortitsinermut ministereqarfik ilaatigut allappoq Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfiup suliaasat annertuut pingaaruteqartullu arlallit isumagisarigai aammalu nammineq aningaasanut inatsimmi kontomik pingaarnermik ingerlatsinermut tunngasumik kontoqarluni, tamannalu tunngavigalugu Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfik Aningasaqarnermut ministereqarfiup naalakkersuisoqarfianut sanilliullugu oqartussaasutut nammineertutut isigineqartariaqartoq. Kisiannili matuma siuliani allassimavoq Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfik nammineerluni aalajangiisinnaatitaaffe qanngitsoq, kisianni Aningasaqarnermut ministeri sinnerlugu piginnaatitaaffinnik arlalinnik suliaqartartoq aammalu aalajangiisarluni, Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfimmi pisortaq Aningasaqarnermut ministereqarfimmi naalakkersuisoqarfimmi pisortap toqqaannartumik ataanni inissisimasoq, Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfik naalakkersuisoqarfiup ilitersuinissamut piginnaatitaaneramik malinnittussaannngitsoq aammalu allaffissornermi suliaqarnermi, ilanngullugu peqqussutini allaffissornikkut aalajangersagaasuni arlalinni Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfimmit aalajangersarneqartuni tunngavissarititaasoq, aqutsisoqarfik Aningasaqarnermut ministereqarfimmi naalakkersuisoqarfiup ilaatut inissisimasoq. Inatsisinitik atortitsinermut ministereqarfiup ataatsimoortumik tamatuminnga naliliinera tunngavigalugu Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfik aamma Aningasaqarnermut ministereqarfiup naalakkersuisoqarfia oqartussaasup ataatsip iluani oqartussaasunut immikkoortortatut assigiinngitsutut isigineqartariaqarput. Aningasaqarnermut ministereqarfiup annertunerpaatigut Inatsisinitik atortitsinermut ministereqarfiup oqaaseqaataa tunngavigaa.

Ombudsmandi suliami oqaaseqaatimini allappoq Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfiup aaq-qissusaanikkut inissisimanera annertuumik nalorninartortaqartoq. Allaffissornikkut suleriaatsimi aqutsisoqarfiup naalakkersuisoqarfiup ilaatut inissisimanera tunngavigineqarnera eqqarsaatigalugu, ombudsmandi suliami annertunerusumik iliuseqanngilaq. Ombudsmandip oqaaseqaataani qupperneq 7-8-mi allassimavoq:

“Sulisuqarnermut Aqutsisoqarfik Aningasaqarnermut ministereqarfiup naalakkersuisoqarfianut sanilliullugu oqartussaasutut nammineertutut isigisariaqartoq pissutsit arlallit tunngavissaliisut Inatsisunik atortitsinermut ministereqarfik isumaqatigaara. Taamatut paasinninnermut tunngaviupput Sulisoqarnermut Aqutsisoqarfiup naalagaaffimmi aamma ilageeqarnermi aningaasarsianut atorfininnermilu atugassarititaasunut tunngasunik, ilaatigut isumaqatigiissuteqarnermik aamma sulisunut politikkimik pingaarnermik aalajangersaanermik, suliassanik pingaaruteqartunik arlalinnik isumagisaqarnera, aammalu aqutsisoqarfiup aningaasanut inatsimmi nammineq kontomik pingaarnermik ingerlatsinermut tunngasumik kontoqarnera. Aammattaq aqutsisoqarfik toqqaannartumik ministerip ataani inissisimanngilaq. Aamma uanga angusassanut isumaqatigiissuteqarnermut tunngatillugu maluginiarpara 2004-imut aningaasanut inatsimmi, konto § 07.14.01-imi, allassimasoq aqutsisoqarfik "Aningasaqarnermut ministereqarfimmut" angusassanut isumaqatigiissuteqartoq. Taamatut oqaasertaliineq oqartussaasut marluk namminersortut pineqartut tikkuussivoq.

Akerlianut tunngavisoq aqutsisoqarfiup inatsisiliornikkut imaluunniit inatsit naapertorlugu pilersinneqarsimannginnera, aammalu aqutsisoqarfiup aalajangiisinnaatitaanera inatsisiliornikkut imaluunniit inatsit naapertorlugu aalajangersagaannginnera. Taamaalliluni aqutsisoqarfik aningaasaqarnermut ministeri sinnerlugu aalajangiisarpoq aammalu aqutsisoqarfik naalakkersuisoqarfiunngitsup, kisiannili naalakkersuisoqarfimmi pisortap ilitersuinissamat piginnaatitaaffiinik malinnittussaavoq.

Tamanna tunngavigalugu paasinninnera malillugu aqutsisoqarfiup aqqissuussaanikkut inissisimanagera annertuumik nalornilersitsivoq. Suleriaatsimi tunngaviummat aqutsisoqarfik naalakkersuisoqarfiup ilaatut inissisimasoq aammalu aqutsisoqarfiup aalajangiineri naalakkersuisoqarfimmut naammagittaalliuutigineqarsinnaanngimmata, pisut malillugit suliami allanik iliuuseqanngilanga.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaataani 25. juni 2012-imeersumi oqaaseqaammumt matumunnga ilanngussaq 3-tut ilanngunneqartumi, allakkiamut Politiit isertortumik paasiniaasartuinut (PET) sularineqartumut paasisutissanik Henrik Sass Larsenip isumannaallisaanikkut akuerineqarnissaanut pingaaruteqartumut tunngatillugu, Henrik Sass Larsen-ip pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi siusinnerusukkat atuuttumi § 27, imm. 3 malillugu nipangiussisimanissamik peqquneqarnissaanut inatsisitigut tunngavissaqarnersoq, ombudsmandi ilaatigut isummerpoq. Nipangiussisimasussaatitaanermik taamaattumik inuup peqquneqarsinnaanissaanut tunngavissarititaasoq tassaavoq, paasisutissat pineqartut oqartussaasup tamatumunnga pisussaaffeqarani pineqartumut ingerlateqqissimagai. Taamaalliluni aalajangersagaq paasisutissanut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqartunut tunngatillugu ator-neqarsinnaanngilaq. Ombudsmandi taamaalliluni isummertussaasimavoq, allakkiami

paasissutissat allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnersut. Ombudsmandip oqaaseqaataani qupperneq 7-imi allassimavoq:

“Allakkiamik misissuereerlunga aammalu suliami pisut allat aallaavigalugit isumaqarpunga nalorninarqortoq, allagaatini takunnitsitsisinnaannginnissamut allakkiami ilaasunut tamaginnut inatsisinik unioqutitsinernik pitsaaliuinissamut il.il. aalajangiisuulluinnartumik mianerisassaqortoq. Inatsisinik atortitsinermut ministereqarfimmi naalakkersuisoqarfimmi pisortamit oqaatigineqartunik issuaanerup, Henrik Sass Larsenip Statsministereqarfimmi ulloq 28. september 2011 ataatsimiinnermit siullermit imaqarniliornerani ilaasup – aammalu taassuma imarisaata Inatsisinik atortitsinermut ministereqarfiup pigisimangisaata – erseqqinnerusumik paasinnineq apeqqutaalluni nalornissuteqarneq taanna tunngavissisinnaavaa.

Kisiannili pisumik naliliineq malillugu allakkiami paasissutissani inatsisinik unioqutitsinermik il.il. pitsaaliuinissaq, taakkuninnga allagaatini takunnitsitsisinnaanissamut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqartumik akkerliusoq, eqqarsaatigineqortoq, Inatsisinik atortitsinermut ministereqarfiup naliliinerata qaangiinnarnissaanut uanga naammattumik tunngavissaqanngilanga, takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 13, imm. 1, nr. 3, § 4, imm. 2-mut ataqtigiisillugu. Tassunga atatillugu aamma pingaartippara, ataasiakkaatigut naliliineq malillugu nalinginnaasumik najoqutassani isertortumik paasiniaasartut inuk ataaseq pillugu paasissutissani takunnitsitsisannginnera (imminut tunniunneq) pillugu PET-ip suleriaasia ombudsmandip siusinnerusukkut akuerereersimagaa. Takuuk ilaatigut Folketingip Ombudsmandiata 1998-imut nalunaarutaa, qupperneq 176 ff. Aamma Østre Landsret-ip 2006-imut Eqqartuussivinnut Sapaatip akunneranut saqqummersittagaani eqqartuussisutaa, qupperneq 65 ff. innersuussutigaara” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imik naliinermi nassuiaanermilu attuumassuteqartoq alla ilaatinneqartussaq tassaavoq pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imi aalajangersakkamut tunngaviusoq aamma siunertaasoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatini allassimavoq, oqartussaasup suliffiup iluani aalajangiinissamut suliaqarnerata ingerlanerata aammalu pisortani atorfillit sulineranni atugassarititaasut illersorneqarnissaat aalajangersakkami ilaatigut siunertaasoq. Taamaalilluni kingusinnerusukkut isumaliutersuutit allagaatillu suliffiup iluani aalajangiinissamut suliaqarnerup ingerlanerani killiffinni assigiinngitsuni ilaasut, tamanut saqqummiunneqarnissaat aarleqqutiginaq, pisortani kiffaanngissuseqartumik ilusilersorneqanngitsumillu isuma-

liutersuuteqarnissaq piareersaallunilu suliaqarneq ingerlanneqarsinnaasariaqarpoq. Danskit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaannut siusinnerusukkut atuuttumut siunnersuut pillugu isumalioqatigiissitap isumaliutissiissutaa malillugu tamanna aamma atuuppoq.²⁷

Suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat allagaatinik takunnissinnaanisamit ilaatinneqannginnissaannut tunngavilersuutit pillugit Isumaliutissiissummi nr. 325/1963-imi, qupperneq 51-imi taamaalilluni isumalioqatigiissitap allappoq:

“Isumalioqatigiissitap paasinninnera malillugu [...] suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat pisortat ingerlatsinerannik paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatinneqannginnissaannut allaffissornikkut aalajangiisuulluinnartumik eqqarsaatigissat tunngavissaliipput. Atorfillit suleqatitik oqaloqatigalugit, imaqarniliani isumersornerit immaqa suliap ingerlanera ilutingalugu naleqarneri allanngorartussat allanneqartut tamanut saqqummiunneqarnissaannit tatisimaneqarlutik sulisariaqaratik, kiffaanngissuseqartumik ilusilersorneqanngitsumillu suliassanut isumaliutersuuteqarsinnaanissaat aammalu piareersaanernik suliaqarsinnaanissaat pisariaqarsorineqarpoq. Aammattaarli nalinginnaasumik akuerisaavoq allagaatit suliaqarnermi atorneqartut taamaattut tamanut saqqummiunneqarsinnaanissamit ilaatinneqartariaqanngitsut.”
(Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Isumaliutissiissummi nr. 325/1963-imi, qupperneq 66-imi danskit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni siusinnerusukkut atuuttumi § 4-mut, kalaallit pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisaanni § 7-imut assingusumut, tunngatillugu isumalioqatigiissitap imatut allappoq:

“§ 4, imm. 2-mi aalajangersakkap ilusilersorneqarneranut aallaaviusoq tassaasimavoq, pisortani oqartussaasut allagaataat suliaqarnermi atorneqartussat suliaagallartutut isikkoqartartut, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatinneqartariaqaratik. Ingerlatsivimmi oqartussaasut aalajangiinerit pisussat kiffaanngissuseqartumik akornusersorneqanngitsumillu isumaliutersuuteqarfiginissaannut oqaluuserinissaanullu periarfissaqartariaqarput. Sverigemi aqqissuussaq malillugu allagaatit suliaqarnermi atorneqartut suliap naammassillugu suliarineqareernerani tamanut ammaanqartarput, kisianni taamaallaat suliamut pineqartumut ilanngullugit toqqorneqarsimappata. Ilimagineqartariaqarpoq aqqissuussami taamaattumi – isumalioqatigiissitamut paasissutissiinerit malillugit aamma Sverige-mi pisartutut – allagaatit suliaqarnermi atorneqartut immikkoortinneqarnissaat imaluunniit piujunnaarsinneqarnissaat,

27) Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nr. 280, 10. juni 1970-imeersaq.

tamatuma malitsigisaanik kingusinnerusukkut suliani assingusuni suliarinninnermi ingerlatsivimmut ajoqutissartaqartumik, atorneqarajussinnaasoq, taamaattumik allagaatit taakkua pisortat ingerlatsinerannik paasitinneqartarnermut tunngaviusumit ilaatinneqannginnissaat, aamma suliap naammassillugu suliarineqareernerata kingorna. eqqornerusoq isumaqartoqarsimasoq.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 509-510-mi isumalioqatigiissitaq pingaartumik pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7, nr. 1 aallaavigalugu, ilaatigut suliffiup iluani allagaatit suliagarnermi atorneqartussat ilaatinneqannginnissaannut tunngaviusoq siunertaasorlu pillugit allappoq:

“Tamanna tunngavigalugu eqikkaanerusemumik oqaatigineqarsinnaavoq suliffiup iluani allagaatit suliagarnermi atorneqartussanik allagaatinik takunnissinnaatitaanerme ilaatitsinnginnermi, pisortani atorfillit taamatullu ingerlatsivimmi oqartussaasut soqutigisai iluaqutissinneqassasut. Pisortani atorfillit soqutigisaat, ilaatitsinnginnermi atorfillit isumaliutersuutaagallartuunerusunik tamanut saqqumititsinissamik tatisimaneqaratik kiffaanngissuseqartumik ilusilersorneqanngitsumillu isumaliutersuuteqarnissamut piareersaanernillu suliagarmissamut periarfissinneqarlutik iluaqutissarsitinneqassapput. Ingerlatsivimmi oqartussaasut soqutigisaat suliffiup iluani aalajangiinissamut suliagarnerup – taassumalu ingerlanerani killiffiit – tamanut saqqumititsinissamik illersuernerme iluaqutissarsitinneqassapput.

Tassunga aamma pingaarnerusutiguunerusoq ilanngutissaaq, suliffiup iluani suliagarnermi najoqutassanut tunngatillugu paasitinneqarsinnaatitaannginneq, suliap suliarineqarneranut imaluunniit aalajangiiffigineqarneranut tunngatillugu isummat assiingiinngissinnaanerisa malitsigisaanik tamanut ammasumik oqallisigineqarluni, politikikkut ingerlatsivimmi aqutsinerup aamma atorfillit akornanni suleqatigiinnermi tatiqeqatigiinnermilu akerleriittoqalernissaata pinngitsoortinnissaanut iluaqutaassaaq, takuuk isumaliutissiisummi nr. 857/1978-imi, qupperneq 213 f.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-imi, bind I, qupperneq 563-566-imi imatut allassimasoqarpoq:

“Suliffiup iluani allagaatit ilaatinneqannginneranni eqqarsaatigisassat tunngaviusut

6.1.1.1.1. Inatsimmi atuuttumi § 7, nr. 1-3-mi aalajangersakkanut, suliffiup iluani allagaatinik suliagarnermi atorneqartussanik allagaatinik takunnissinnaatitaanerme ilaa-

titsiviunngitsunut, ingerlatsivimmi oqartussaasut suliffiup iluani aalajangiinissamik suliaqarnerisa ingerlanerani illersuinissaq kiisalu atorfilinnut sulinermi atugassarititaasut eqqarsaatigineqarnissaat tunngavilersuutaapput, takuuk matuma siuliani imm. 2.1.1. Isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, eqqarsaatigisassat taaneqartut suliffiup iluani allagaatit allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnissaanut suli tunngavissaliisut.

Tassunga atatillugu isumalioqatigiissitap immikkut erseqqissassavaa, suliffiup iluani allagaatinut tunngatillugu paasitisisinnaaneq, aalajangiinernut pisortani ingerlatsivimmi aalajangiiffigineqartunut tunngaviusut qasunganerulersinneqarnerannik kinguneqarsinnaassasoq. Siunnersuinermut assersuutigalugu ministerip atorfillitaminit siunnersorneqarneranut tunngatillugu nalinginnaasumik paasitisisinnaaneq, taamaalilluni atorfillit ministerimik siunnersuinerisa imarisaannut ilusaannullu tunngatillugu naleqqutinngitsumik killilersulersinnaanerannik kinguneqarsinnaavoq. Taamaalilluni atorfillit ministerimut pineqartumut tamanut ammasumik akerliullutik inissinnissaq eqqarsaatigalugu, siunnersuinerup imarisaata tamanit ilisimaneqalerna ministerimut assersuutigalugu politikikkut akerlerisanit atorneqarsinnaassappat, assersuutigalugu aaqqiissutaasumi ministerip tapersersugaani suliatigut sanngiissutaasut pillugit imaluunniit aaqqiissutissaasinnaasut allat pillugit allaganngorlugu siunnersuinngissinnaassapput.

Oqaatigineqartutut isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq pisortani oqartussaasut suliffiup iluani aalajangiinissamut suliaqarnerisa ingerlanerisa illersorneqarnissaannik eqqarsaatigisaqarneq kiisalu atorfilinnut suliaqarnermi atugassarititaasut eqqarsaatigineqarnissaat, suliffiup iluani allagaatit allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinnginnissaannut tunngavissaliisut. Taamaattoq isumalioqatigiissitap eqqarsaatigisassat taakkua erseqqissarnissaannut pissutissaqarsorivoq, taamaalillunilu makkua oqaatigissallugit:

6.1.1.1.2 Ingerlatsivimmi oqartussaasup suliffiup iluani aalajangiinissamut suliaqarnerata ingerlanerata eqqarsaatigineqarnerata suliffiup iluani allagaatit allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnissaanut tunngavissaliinera, isumalioqatigiissitap paasinninnera malillugu pissutsinut arlalinnut tunngassuteqarpoq. Suliffiup iluani allagaatinut, assersuutigalugu aalajangiinissamut missingiummut, tunngatillugu paasitisisinnaaneq, missingiutit naammassineqanngitsut immaqalu aamma kukkusut ilisimaneqalissagaluarpata aammalu oqartussaasup suliatigut piginnaaneqarneranut takussutissaasutut paasineqarlutik, taamaalilluni oqartussaasup sulianut piginnaaneqarnerata tutsuiginassusaanut ajoqusiisinnaavoq, taamatullu missingiummik paasitinneqarneq suliami "aalajangiineq" missingiummi allassimasunut naapertuuttumik aalajangiinneqarsimasoq tunngavissaqanngitsumik naatsorsuutigineqalersinnaassalluni.

Aammattaaq tikkuarneqarsinnaavoq oqartussasup apeqqummut isummernerugalla-
gaanut tunngatillugu paasititsineq, isummernerugallartoq missingiutip imarisaa inaa-
rutaasumik naggataatigut isummernermit allaanerummappat, inuit ilaasa isaannit isi-
galugu oqartussaasup nalinginnaasumik tutsuiginassusaanik ajoqusiisinnaammat. A-
joqusiineq assersuutigalugu oqartussaasup isummernini attatiinnarneraa - assersuuti-
galugu aaqqiissutissamut inassuteqaat imaluunniit isumassarsiamut tapersersuineq –
missingiummi allasimappat oqartussaasuniittuni piffissap ingerlanerani allamik isu-
maqartoqarsimasoq, nalornissutaalernerani pisinnaassaaq.

Aammattaaq isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, suliffiup iluani allagaatinut tunnga-
tillugu paasititsisinnaanermi, oqartussaasup oqartussaasunut allanut, politikkerinut i-
nuinnarnullu isumaqatiginninniarnanarut atatillugu isumaqatiginninniarnermi inissi-
simaanera ajoquserneqarsinnaasoq. Taamaalilluni isumaqatiginninniarnerni peqataasut
allat oqartussaasup (suliffiup iluani) apeqqutinik isumaqatiginninniutigineqartuni i-
sumaqatiginninniarnermi isumaqatigiissuteqarnermik angusaqarfigineqartussanik na-
lilersuinerinut ilisimannilerpata, tamanna oqartussaasumut annertoorujussuarmik a-
joqusiisussaavoq. Taamatut ilisimannilerneq illuatungaani oqartussaasup illuatungaa-
nilu isumaqatiginninniaqataasut allat allagaatinik takunnissinnaanermut maleruagas-
sanik malinnittussaataitaanngitsut akornanni naligiinngitsilissaaq.

6.1.1.1.3. Atorfilinnut sulinermi atugassarititaasut eqqarsaatigineqarnissaasa suliffiup
iluani allagaatit, ilanngullugit allakkanut missingiutit, allakkiat il.il., paasitinneqarsin-
naatitaanermi ilaatinneqannginnissaannut tunngavilersuutigineqarnera, isumalioqati-
giissitap isumaa malillugu allakkanut missingiutit, allakkiat il.il. - immaqqa piffissamit
tatisimaneqarluni – suliarnik piareersaanermi siusissukkut suliarineqartarnerisa allak-
kiatut inaarutaasutut pitsaatigisumik suliarineqarsimasariaqannginneranarut, ataqatigiis-
sillugu isigineqassaaq. Pisuni aalajangersimasuni allagaatit suliarineqarallartut taama-
lillutik taamatut (pitsaavallaanngitsumik) pitsaassuseqarsinnaapput, taakkua – atorfilik
allagaatinik suliarnissimasoq eqqarsaatigalugu – tamanut ammasumik saqqum-
miunneqartariaqaratik.

Eqqarsaatigisassat taaneqartut aamma suliffiup iluani allagaatit apeqqut qanoq iluarsi-
neqassanersoq pillugu maannamuugallartoq aammalu erseqqippiannngitsumik eqqar-
saataasunik imaqarsinnaanerannut, taamatullu allagaatit isummersuutinik, isumaliu-
tersuutinik aaqqiissutissanullu ilusilianik allanik imaqarsinnaanerannut, ataqatigiissil-
lugit isigineqassapput. Isumalioqatigiissitap isumaa malillugu isumaliutersuutaasut
taamaattut, – oqaatigineqartutut maannamuugallartuunerusoq aammalu naammassi-
neqanngitsutut iluseqarsinnaasut – aallaaviatigut tamanit pissarsiarineqarsinnaassappa-
ta, atorfillit taamatut annertutigisumik isummersuutaasunik aaqqiissutissanullu ilusi-

lianik il.il. allaanerusunik isumaliutersuuteqannginnissaat allattuinnnginnissaallu aarle-
rinaateqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, atorfilittat suliaqarner-
minnik ingerlatsinerminni kiffaanngissuseqassasut, aammalu suliffiup iluani allagaatit
maannamuugallartoq naammassineqanngitsunillu isumaliutersuutitaqartut nalingin-
naasumik pisortat ingerlatsinerannik paasitinneqarsinnaatitaanermut aqqiissuusap i-
laatut tamanut saqqumitinneqarsinnaanerannik tatisimaneqarnissaq inooqataaffigis-
sannngikkaat. Suliaqarnerup ingerlannerani kiffaanngissuseqarneq taamaattoq – atorfi-
littanut ataasiakkaanut tunngatillugu eqqarsaatigisassanik isumaginninnerup saniatigut
– atorfilittat suliaqarnerisa pitsaassusaanik tunngavissaliissaaq, tassami naatsorsuutigi-
neqartariaqarpoq atorfilittat taamaattoqarnerani aqqiissutissanut ilusilianik assigiin-
ngitsunik allaanerusunillu isumaliutersuuteqarnissamut tunuarsimaassanngitsut.

6.1.1.1.4. Tamatuma saniatigut isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, oqartussaasup po-
litikkikkukt aqunneqarneranut tunngatillugu, suliffiup iluani allagaatinut tunngatil-
lugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu apeqqummut tunngatillugu immikkut eq-
qarsaatigisassat atuuttut.

Taamaalilluni isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq assersuutigalugu ministeri politik-
kikkut ilioriarnissamut periarfissani eqqarsaatigalugit, suliffiup iluani nalilersuinernut
pineqartunut tunngatillugu paasititsisusaaariaqarani, atorfilittani apeqqutinik sulia-
tigut taamatullu periaatsitigut politikikkiknullu nalilersuinissamik peqqusinnaassagai.

Paasissutissat taakkua, assersuutigalugu ministerip politikikkikut suliani siunnersui-
nermut atatillugu pissarsiarisaannut tunngatillugu allatigut iliuuseqarani paasititsiso-
qarsinnaassappat, tamatuma pissusiviusuni ministerip politikikkikut periaatsimi suli-
nissaa ajornartilissavaa, tassami politikikkikut ministerip (politikikkikut qullersaasup)
ilioriarnissamut periarfissai killeqalissammata. Paasissutissat assersuutigalugu ersersis-
sinnaassavaat ministeri politikikkikut suliniuteqarnissamik isumaliutersuuteqartoq, po-
litikkikkut suliniutit tamanut saqqummiunneqartut allatut iluseqarsimagaluartut,
aammalu ministeri siusinnerusukkut suliniuteqarnermut allamik isummersorsimaga-
luartoq.

Ersersitsinerit taamaattut assersuutigalugu isumaqatiginninniarnernut atatillugu illua-
tungiliuttunut, soqutigisaqatigiiffinnut allanullu politikikkikut periaatsimi ilaasuni
naleqqutinngitsumik iluaqutaasinnaalissapput, kisianni peqatigisaanik ministerip poli-
tikkikkut iliuuseqarsinnaanera iliornissamullu periarfissaannik ajorseriartitsissalluni.
Tassunga ilanngutisaaq paasissutissanik ministerip atorfilittaminit pissarsiaannut
tunngatillugu paasititsisinnaaneq, pisut malillugit ministerip politikkerinit allanit

kiisalu tamanit apeqqutunut pineqartup suli isummerfigisimanngisaannut politikikkikkut isumaqartinneqalersinnaanerata aarlerinaateqarneranik kinguneqarsinnaassaaq.

Tamanna tunngavigalugu isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, ministerip (politikikkikkut qullersaasup) pingaartumik suliani politikkimut tunngassuteqarnerusuni atorfilittaminut siunnersuinnermut pissarsiarisaanut tunngatillugu paasititsisussaaneq, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik paasititsinissaq pillugu maleruagassat malitsigisaannik, pissusiviusuni ministerip nammineq atorfilittaminut sulianut tunngasutigut, periusissatigut politikikkikkullu nalilersuinerinik suliagallartunut taamatullu inaarutaasunut "akiuuttariaqarnerata" pisariaqalerneranik kinguneqarsinnaasoq. Suliffiup iluani allagaatinut tunngatillugu paasititsisussaaneq taamaalilluni politikikkikkut qullersaasumut sulinermi atugassarititaasut annertuumik ajorseriaateqarnerannik malitseqarsinnaassaaq.

Tamatuma saniatigut aamma - imm. 6.1.1.1.1-ip ataani taaneqartutut – isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq suliffiup iluani allagaatinut, ilanngullugit allagaatit taamaattut suliani politikkimut tunnganerusuni ilaasut, tunngatillugu paasititsisussaaneq, atorfilittat ministerimik siunnersuinerisa imarisaanut ilusaanullu tunngatillugu naleqqutinnngitsumik imminnut killilersulersinnaanerannik kinguneqarsinnaassasoq. Tamanna tunngavigalugu isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq oqartussaasut – ilanngullugit oqartussaasut politikkerimit aquneqartut – sunniuteqarluartumik naleqquttumillu ingerlatsinnaanissaannik mianerisaqarnissaq suliffiup iluani allagaatit aallaaviatigut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnissaanik kinguneqassasoq.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Matuma siuliani allasimasutut ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatit malillugit, allagaatit oqartussaasumut immikkoortotami suliarineqartut imaluunniit taakkua akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut suliffiup iluani allagaatit suliaraqarnermi atorineqartussatut, taamaalillunilu aallaaviatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7 malillugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnersut aalajangiisoqartussanngornerani, pissutsit attuumassuteqartut tamaasa ilaatillugit ataatsimoortumik naliiisoqartassaaq. Tamanna aamma allagaatinut Naalakkersuisunit, naalakkersuisoqarfimmit, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfimmit, Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit, GEUS-imit imaluunniit DCE-mit oqartussaasunut immikkoortotat taakkua aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aatsitassanut oqartussasutut oqartussaasutut suliaraqarnerannut atatillugu suliarineqartunut atuuppoq.

Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik, Aatsitassanut suliassaqarfimmi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, GEUS aamma DCE ma-

tuma siuliani immikkoortoq 2-mi allassimasutut, aalajangiinerminni, inassuteqaateqarnerminni imaluunniit oqaaseqaateqarnerminni imaluunniit allatigut aatsitassanut suliassa qarfiup iluani oqartussaasutut suliarininnerminni, aatsitassanut oqartussaasup ataatsip iluani oqartussaasunut immikkoortortaapput assigiingitsut taamatullu atuuffeqarlutik.

Naalakkersuisut aatsitassanut oqartussaasuni oqartussaasunut immikkoortortaapput qullersaasut. Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsit malillugu pingaarnertigut aalajangiisinnaatitaaffeqartinneqarput. Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aatsitassanut oqartussaasumi oqartussaasumut immikkoortortaapput taassuma ataaniittut, Naalakkersuisut sinnerlugit aatsitassanut suliassa qarfiup iluani suliqaarluni ingerlatsivimmi aqutsinermik isumaginnittuusut aammalu aalajangiinernik Naalakkersuisunit aalajangiunneqartunik piviusunnagortitsisartut. Aatsitassanut suliassa qarfiup iluani aalajangiisoqartussanngornerani Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Avatangiisinut Aqutsisoqarfik taamaalillutik eqqarsaatigisassat attuumassuteqartut tamaasa ilaatilugit ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangiisassapput, tassanilu ilaapput aatsitassarsiorluni ingerlatat isumannaallisaanermut, peqqinnissamut, avatangiisinut, pisuusutunik atorluaanermut aamma inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniuteqartitsinissamut tunngatillugu isumannaatsumik aammalu nunani tamalaani suleriaatsinut pitsaanerpaanut akuerisaasunut naapertuuttumik sularineqartarnissaat, takuuk aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 1, imm. 2, aamma § 3. Tamanna pillugu erseqqinnerusumik takukkit immikkoortut 0 aamma 0 matuma siulianiittut.

GEUS-ip aamma DCE-p aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat allat qanimut suleqatigaat, taakkununnga siunnersuisarlutik aammalu aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortumik aalajangiisussanngornerani paasissutissanik aamma paasissutissanik nalunaarsukkanik pissarsititsisarluani, aatsitassanut suliassa qarfiimmi inassuteqaateqartarlu tik imaluunniit oqaaseqaateqartarlu tik imaluunniit allatigut ingerlatsinermik suliqaartarlu tik. Tamatuma kingunerisaanik GEUS aamma DCE aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasunut allanut siunnersuinnerminni allatigullu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani oqartussaasup suliassaannik isumaginninnerminni, GEUS aamma DCE suliqaarnerminni aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortup ilaatut atuuttarput. Tamanna pillugu erseqqinnerusumik takukkit immikkoortoq 0 aamma 0 matuma siulianiittut.

Matuma siuliani ilaatigut immikkoortoq 0-imi aamma 0-mi oqaatigineqartut, aatsitassanut oqartussaasup ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu oqartussaasutut sularinnittarnissaa aammalu aatsitassanut suliassa qarfiup iluani ataatsimoortumik akuutitsiviusumillu aalajangiisarnissaa, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi tunngavissaritinneqarpoq aammalu ukiorpassuarni allaffissornikkut suleriaatsimi tunngavigineqarluni.

Oqartussaasut suliarinninnerannut tassunga aammalu aatsitassanut suliassaqrarfiup iluani aalajangiinissamut isumaliutersuuteqarnernut piareersaanermullu atatillugu, taamaalilluni aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut taakkua akornanni allagaatinik paarlaasseqatigiittoqartarnissaa pisariaqarpoq. Allagaatit taakkua amerlanertigut oqartussaasumut immikkoortortat suliamik suliarinninnermut aalajangiinissamullu tunngatillugu nammineerlutik suliffiup iluani isumaliutersuutaanik imaqartarput, taamaalillutillu suliffiup iluani allagaatit suliagarnermi atorneqartussatut iluseqartarlutik, takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 7-imut nassuiaatit tamatumunnga naapertuuttut. Ilaatigut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imi eqqarsaatigisassat tunngavigineqartut malitsigisaannik, allagaatit taakkua aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqannginnissat pingaaruteqartorujussuuvoq.

Isumalioqatigiissitap pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 564-imi allanneratut (matuma siuliani issuarneqartoq), allagaatinut taamaattunut tunngatillugu paasititsisinaaneq, assersuutigalugu aalajangiinissanut missingiutit naammassineqanngitsut immaqalu aamma kukkusut tamanut saqqummiunneqarpata aammalu oqartussaasup pineqartup sulianut piginnaasaqarneranut takussutissatut paasineqarlutik, ilaatigut tamanna oqartussaasut sulianut tunngatillugu tutsuiginassusaannut ajoqusiinnaassaaq. Taamatullu oqartussaasup isummersonerigallagaa missingiummi allassimasoq, suliame aalajangiinnermut inaarutaasumut naapertuutinngippat, oqartussaasoq isummaminik attassinnaanersoq nalornissutigineqalersinnaassaaq. Kiisalu missingiummik paasitinneqarneq aalajangiinerup inernera pillugu naatsorsuutiginnitsitsilersinnaassaaq.

Suliffiup iluani allagaatini aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartuni paasitinneqarneq tamatuma saniatigut aatsitassanut oqartussaasup iluani aalajangiinnermik aalajangiussinernullu tunngaviusunik ajornerulersitsisinnaassaaq, tassami oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut taakkua akornanni, kingusinnerusukkut isumaliutersuutit tamanut saqqummiunneqarnissat aarleqqutiginaq, taamatut annertutigisumik kiffaangissuseqartumik ilusilersugaanngitsumillu isumaliutersuuteqarnissaaq oqallitarnissarlu pisinnaajunnaassammat. Takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiisummi nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 563-566-imi matuma siuliani issuarneqartumi isumalioqatigiissitap isummarsuutai tamatumunnga naapertuuttut.

Tamatuma saniatigut pissutsinik isumaqatiginninniutigineqartunik oqartussaasup suliffiup iluani nalilersuinerinik isumaqatiginninniarnermi peqataasut allat ilisimannilerpata, oqartussaasup isumaqatiginninniarnermi inissisimaneranut tamanna ajoqusiisinnaassaaq. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq aatsitassanut oqartussaasup suliffeqarfinnut namminersortunut uuliasiornissamut gassisiornissamullu imaluunniit aatsitassanut tunngatillugu misissuinissamut imaluunniit piiiannissamut akuersissummik tunineqarnissamik kissaateqartunut isumaqatiginninniarnerni. Isumaqatiginninniarnerni taamaattuni, suliffeqarfik pineqartoq imaluunniit allat allagaatini isumaliutersuutinik oqallinnernillu isumaqatiginninniarnermut ilaatillugu aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni pisunik imaqartuni paasitinneqarpata, tamanna aatsitassanut oqartussaasup isumaqatiginninniarnermi inissisimaneranik ajorse-riartitsisinnaavoq.

Aammattaq aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut taakkua, tamatuma tamanit paasineqartussaannigsumik isummaminnik, nalilersuinerminnik isummersuutiminnillu paarlaasseqatigiissinnaassanngippata, tamanna suleqatigiinnermut imaluunniit ataqatigiissaarinnermut tunngatillugu ajornakusuulerneranik malitseqarsinnaassaaq. Takuuk tamatumunnga naapertuuttumik pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit pillugu isumaliutissiissummi nr. 1510/2009-mi, bind I, qupperneq 509-510-mi isumalioqatigiissitap isummersuutai matuma siuliani issuarneqartut.

Pissutaasut matuma siuliani allassimasut aammalu pissutaasut allat pissutigalugit naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq allagaatit Naalakkersuisut, naalakkersuisoqarfiup, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup, Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup, GEUS-ip aamma DCE-p akornanni assigiinngitsutigit paarlaasseqatigiissutigineqartut, aallaaviatigit tassaasut suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorneqartussat, taamaalillunilu aallaaviatigit allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut. Tamatumunnga pingaartumik pissutaavoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi tamatuma tunngavissaritaanera aammalu aatsitassanut oqartussaasup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut taakkua aatsitassanut suliassaqarfiup iluani aalajangiisoqartussanngornerani, inassuteqaateqartoqartussanngornerani oqaaseqaateqartoqartussanngorneranilu imaluunniit allatigit oqartussaasup suliarinninneranik suliaqartussanngornerani, oqartussaasutut ataatsimoortutut suliaqartarnerat taamatullu atuuttarnerat, ukiorpasuarni allaffissornikkut suleriaaseqarnermi tunngavigineqarsimalluni. Oqartussaasup ataatsimoortumik suliarinninneranut aammalu aatsitassanut suliassaqarfiup iluani suliaqarnermut ilaatillugu oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut suliassaannik isumagisaqarnermi, taamaalilluni naatsorsuutigineqartariaqarpoq, allagaatit aatsitassanut suliassaqarfiup iluani oqartussaasumut immikkoortortat assigiinngitsut akornanni paarlaasseqatigiissutigineqartut, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngitsut.

Allaffissornikkut suleriaatsimut suliassaqarfimmi atorneqarsimasumut assersuutitut taaneqarsinnaavoq siunnersuisooqatigiit, matuma siuliani immikkoortoq 0-imi erseqqinnerusumik eqqartorneqartut, allagaatit ataatsimiinnermi suliarineqartut sorliit, ilanngullugit allagaatit Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmit tiguneqartut, kingusinnerusukkut tamanut saqqummiunneqarsinnaassanersut, ataatsimut isigalugu ataatsimiinnerminnut atatillugu aalajangiisarsimanerat. Taamaalilluni siunnersuisooqatigiit aamma toqqaannangitsumik isummertarsimapput, allagaatit taakkua sorliit tamanut ammasumik saqqummiunneqarsinnaassannginnerusut. Taamaattumik naatsorsuutigineqartariaqarpoq siunnersuisooqatigiit tunngavigisarsimagaat allagaatit allagaatinik takunninnissami ilaatinneqanngitsut, taamaattumillu siunnersuisooqatigiit namminneerlutik aalajangiisarsimallutik allagaatit tamanut ammasumik saqqummiunneqarsinnaassanersut. Taamatut paasinninneq sinniisussap Poul Qvist Jørgensen-ip siunnersuisooqatigiit suliamut najoqqutassaannik pissarsinissamik qinnuteqarneranut 11. august 1998-imeersumut tunngatillugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup inassuteqaataanut naapertuuppoq.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup inassuteqaataani taamaalilluni allassimavoq:

“[...]”

2. Suliamut najoqqutassat ilaatigut aatsitassarsiorfiutileqaatigiiffinnut uuliasiorfiutileqatigiiffinnullu tunngassuteqartut Siunnersuisooqatigiit oqallinnerinut tunngavissat, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik aqcutigalugu siunnersuisooqatigiit tiguuat. Suliamut najoqqutassat amerlanertigut paasissutissanik aningaasaqarnermut periusissanullu tunngassuteqarneri pissutigalugit ingerlatseqatigiiffinnit isertuunneqarinnissaannik kissaateqarfigineqartunik imaqartarput. Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup aatsitassanut suliassaqarfiup iluani oqartussaasut nunani tamalaani suleriaaserisartagaattut, najoqqutassat nalinginnaasumik pissarsiarineqarsinnaatinnagit, suliamut najoqqutassat taamaattut toqqorsimatittarpaat, aammalu suliassanik suliarinnittartunut aalajangiisartunullu attuumassuteqartunut taamaallaat assilineqartarlutik tunniunneqartarlutillu.

[...]”

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 8 malillugu, suliffiup iluani allagaatit erseqqinnerusumik taaneqartut arlallit, inaarutaasutut iluseqarlutik pigineqartut, inatsimmi § 7 apeqqutaatinnagu, allagaatini takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqarput. Tamanna ilaatigut allagaatinut oqartussaasup suliama aalajangiinnermut tunngatillugu inaarutaasumik aalajangiinerata imarisaanik takutitsisunut, allagaatinut

suliami pissusiviusuni pisut pillugit paasisutissanik suliap aalajangiiffigineqarneranut pingaaruteqartunik takutitsisunik taamaallaat imaqartunut, allagaatinut immikkoortunut oqartussaasumit suliami pissusiviusuni pisunut tunngatillugu uppersaatissanik imaluunniit allatigut assingusumik paasinarsitsisussanik pissarsiniarluni suliarineqartunut, aammalu allagaatinut sulianik aalajangersimasumik suussuseqartunut nalinginnaasumik malittarisassanik imaqartunut, taamaallaat atuuppoq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10 malillugu suliffiup iluani allagaatit suliaqarnermi atorineqartussat saniatigut, allagaatit aalajangersimasumik suussuseqartut, aallaaviatigut allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat. Ilaatitsinnginnermut tunngavilersuutaavoq allagaatit atuuffissaat aammalu pisortani oqartussaasup suliaqarnerminik ingerlatitsinissaanik mianerinninnissaq.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 1 malillugu Naalakkersuisuni ataatsimiinnernit imaqarniliat aamma allagaatit ataatsimiinnerni taamaattuni atorineqartussatut oqartussaasumit suliarineqartut, allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat. Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq, soorlu assersuutigalugu naalakkersuisoqarfiup imaluunniit Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup Naalakkersuisuni ataatsimiinnermi atugassatut suliarisimasaa, taamaalilluni aalajangersagaq taanna malillugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngilaq. Aalajangersakkami taamaallaat allagaatit Naalakkersuisut ataatsimiinnissaannut immikkut suliarineqarsimasut pineqarput. Allagaatit ilaatinneqassanngillat, ataatsimiinnermi atorineqarsimanersut imaluunniit taamaattoqarsimannnginnersoq apeqqutaatinnagu.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 2, imm. 2 malillugu suliat inatsisinut tunngasut aatsaat pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi taamaalillunilu inatsimmi § 4 malillugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi, piffissamit inatsisissatut siunnersuutip Inatsisartunut saqqummiunneqarfianit aallartittumik, pineqartunut ilaalissapput. Aamma taamaattoq piffissap taassuma kingorna, suliffiup iluani suleqatigiinnertut aammalu politikkikkut suliffiup iluani aalajangiinissamut sulianik ingerlatitsinertut isikkoqartunik, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 2 illersuivoq. Inatsimmi § 10, nr. 2 malillugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi taamaalilluni inatsisit, ilanngullugit aningaasaliinissamut inatsisit, pillugit naalakkersuisoqarfiit akornanni allaffigeqatigiittarnerit ilaatinneqanngillat. Allaffigeqatigiittarnerit taamaattut taamaalilluni pisortat ingerlatsinerannik paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaatinneqanngillat, aamma inatsisissatut siunnersuutip Inatsisartunut saqqummiunneqareernerata kingorna.

Aammattaaq allagaatinik takunnissinnaatitaanermi allagaatit oqartussaasup oqartussaa-sumut allamut allattoqarfimmi suliaassanik sulissussineranut atatillugu paarlaasseqatigiis-sutigineqartut ilaatinneqarput, takuuk Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaati-taaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 3. Inatsimmi aalajangersagaasumik imaluunniit tun-ngavissaritinneqartumik oqartussaasumut allattoqarfittut atuuffiit oqartussaasumit alla-mit isumagineqartarnera, pingaartumik qaqutigooortumik pisartoq, pisortat ingerlatsine-ranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 10, nr. 3-mi siunnerfigineqarpoq. Taamaattoq inatsisitigut aalajangersagaasumik pisartut avataanni aamma oqartussaasup oqartussaasoq alla sinnerlugu allattoqarfimmi atuuffimmik ingerlatsisarnera pisarsima-sinnaavoq.

Allagaatit allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatinneqanngikkaluartut pisortat i-ngerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1-imi uniffiup aappaani allassimavoq, ingerlatsivimmi oqartussaasoq inatsimmi aalajangersagaasunit annertunerusumik allagaatinik takunnitsitsisinnaasoq (annertunerusumik pisortani i-ngerlatsinermik paasititsisarnermut tunngaviusoq). Annertunerusumik pisortani inger-latsinermik paasititsisoqartariaqarnersoq naliliinermi, illuatungaani illersuinissamik so-qutigisanik mianerinninnissaq ilaatitsinnginnermut aalajangersakkamut tunngavigine-qartoq, allallu inatsisit malillugit mianerisassat, assersuutigalugu pisortat isumalluutissa-qarnerannik mianerinninnissaq, illuatungaani lu soqutigisanik allagaatinik takunninnis-samik piunasaqarnermi tunngaviusut, ilanngullugu qinnuteqartoq najoqqutassani im-mikkut soqutigisaqartuunersoq, oqimaalutaasoqartariaqartarpoq.

3.2 Nipangiussisimasussaataitanermut tunngasut

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit immikkoortoq 0-imi allassimasutut, tamat qanoq annertutigisumik ingerlatsivimmi oqartussaasut alla-gaataanni paasitinneqarnissamik piunasaqarsinnaatitaanersut pillugu maleruagassanik imaqarpoq. Taamaalilluni maleruagassat pisortani ingerlatsivimmit tamanut paasissutis-sanik ingerlatitseqqittarneq pillugu apeqqummut tunngasut pineqarput.

Pissutsit taakkua taamatuttaaq nipangiussisimasussaataitaaneq pillugu maleruagassanit maleruagassiivigineqarput, tassami pisortani sulisoq qanoq annertutigisumik paasissutis-sanik isertuussassatut iluseqartunik ingerlatitseqqissinnaanersoq nipangiussisimasussaati-taaneq pillugu maleruagassani maleruagassiivigineqarmat.

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik ta-kunnissinnaanermut maleruagassat aamma nipangiussisimasussaataitanermut maleru-a-gassat ataqatigiinnerat pillugu apeqqut pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaati-taaneq pillugu inatsimmi § 14-imi maleruagassiivigineqarpoq, taannalu imatut oqaaser-taqarpoq:

“§ 14. Paasissutissiisusaaatitaaneq nipangiussisusaaatitaaneq pillugu inatsisikkut imaluunniit inuit pisortani atorfeqartut suliaqartulluunniit pillugit inatsit tunngavigalugu aalajangersakkani immikkut ittunit killilerneqarpoq. Tamanna pinerluttulerinermi inatsit, ingerlatsinerermi inatsit tjenestemandillu pillugit inatsisiliornerit tunngavigalugit nalinginnaasumik nipangiussisusaaatitaanermi atuutinnilaq.”

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisissatut siunnersuummi § 14-imut nassuiaatini allassimavoq:

“§ 14-imut:

Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 7-imi atuuttumi tunngaviusunut naapertuuttumik aalajangersakkami matumani aalajangersarneqarpoq, allagaatit pineqartut paasissutissanik nipangiussisimasusaaatitaaneq pillugu aalajangersakkat immikkut ittut inatsimmi aalajangersarneqartut imaluunniit inatsimmi tunngaveqartut malillugit, nipangiussisimasusaaatitaanermi ilaatinneqarpata, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit malillugu paasissutissanik nalunaarutiginninnissamut pisusaaatitaaneq killeqartoq. Allagaatinik takunnitsitsinissamut pisussaaffeqarneq maannamut pisartutut pinerluttulerinermut inatsimmi aamma tjenestemandit atorfilinnut inatsimmi imaluunniit inatsisini allani maleruagassani taamaallaat pinerluttulerinermut inatsimmi maleruagassanik uteqqiisuni imaluunniit innersuussisuni nipangiussisimasusaaatitaaneq pillugu maleruagassanit nalinginnaasunit killilerneqanngilaq, taamaaliornermilu nipangiussisimasusaaatitaanerup annertussusaanik erseqqissaasoqanngilaq imaluunniit allannguuteqartitsisoqarani. Pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisissatut siunnersuummi saqqummiunneqartumi nipangiussisimasusaaatitaaneq pillugu aalajangersakkat tamanna aamma atuuppoq. Aalajangersakkat assersuutigalugu inuit nipangiussisimasusaaatitaanermi pineqartunut ilaasussat erseqqissarneqarnissaanik imaluunniit annertusitinnissaannik taamaallaat siunertaqarmata, allagaatinik takunnitsitsinissamut pisussaaffeqarneq taamaalilluni killilerneqassanngilaq.

“Inatsimmi nipangiussisimasusaaatitaaneq pillugu aalajangersakkat” pillugit § 7-imi oqaasertaliineq atuuttoq, nipangiussisimasusaaatitaanermut aalajangersakkat allaffissornikkut aalajangersagaasut, allagaatinik takunnitsitsinissamik pisussaaffeqarnermik killiliisinnaansut, suliaqarnermi nalornilersitsivoq. Taamaattumik siunnersuummi erseqqissarneqarpoq nipangiussisimasusaaatitaaneq pillugu immikkut aalajangersakkat inatsimmi tunngaveqartumik aalajangersagaasut, allagaatinik takunnitsitsinissamik pisussaaffeqarnermik killiliisinnaasut. Tamanna malillugu nipangiussisimasusaaatitaaneq pillugu aalajangersakkat inatsimmi aalajangersakkami tunngaveqartumik aalajangersarneqarsimassapput, tassani inatsisip oqaasertaani imaluunniit piareersaanermi suliani nipangiussisimasusaaatitaanermik allaffissornikkut aalajangersaanermut tunngaviusoq,

nipangiussisimasussaatitaanerup annertussusaanut tunngatillugu, taassuma pinerluttulerinermut inatsimmi maleruagassanit nalinginnaasunit annertunerunera erseqqissumik allassimassalluni.

Nipangiussisimasussaatitaanermut aalajangersakkat kisimik § 14 malillugu allagaatinik takunnitsitsinissamik pisussaaffeqarnermik annikillisitsinnaapput. Inatsimmi aalajangersakkat, assersuutigalugu ataatsimiinneq matoqqasumik ingerlanneqassasoq, imaluunniit ataatsimiinnerup nalaani suut sammineqarsimanersut tamanut ammasumik saqqummiunneqaqqusaanngitsoq, § 14 malillugu nipangiussisimasussaatitaanermut aalajangersakkatut immikkut ittutut isigineqarsinnaanngillat. Pinerluttulerinermut inatsimmi aamma pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummi aalajangersakkat nalinginnaasut, aalajangersagaq malillugu allagaatinik takunnitsitsinissamut pisussaaffeqarnermut tunngatillugu pingaaruteqassanngillat. Taamaattoq aalajangersakkat taakkua, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi maleruagassat malillugit pisussaaffeqarnermit (annertunerusumik pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq) annertunerusumik oqartussaasoq qanoq annertutigisumik allagaatinik takunnitsitsinnaanersoq sulii aalajangiisuusussaapput, takuuk taamaalilluni aamma § 4, imm. 1, uniffiup aappaani "annertunerusumik pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq" pillugu aalajangersakkat oqaasertalerneqarnerat" (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Taamaalilluni pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14 malillugu nipangiussisimasussaatitaaneq pillugu aalajangersakkat suulluunniit tamat allagaatinik takunnissinnaanerannik killiliinngillat, kisianni taamaallaat nipangiussisimasussaatitaanermut aalajangersakkat, immikkut nipangiussisimasussaatitaanermut mallittarisassaqartutut ilusillit taamaallutik. Tamanna pingaartumik pissaaq nipangiussisimasussaatitaanermut aalajangersagaq inatsimmi imaluunniit inatsit malillugu aalajangersagaasoq pineqarpat, imaluunniit nipangiussisimasussaatitaanermut aalajangersakkami nipangiussisimasussaatitaanerup imarisaa imaluunniit annertussusaa erseqqissumik allassimappat imaluunniit maleruagassiivigineqarsimappat (erseqqissarneqarsimappat). Immikkut nipangiussisimasussaatitaanermut aalajangersakkamik taamaattumik peqarsimappat, taanna taamaalilluni pissusiviusuni pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi allagaatinik takunnissinnaaneq pillugu maleruagassami pingaarnermi immikkut ilaatitsinnginnermik aalajangersakkatut iluseqarsimassaaq.²⁸

28) Takuuk pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit, kapitali 18 pillugu Isumaliutissiisut nr. 1510 2009-meersooq.

Nipangiussimasussaataaernermut aalajangersagaq immikkut ittoq taamaattoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 4 malillugu atuuppoq. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 4 imatut oqaasertaqarpoq:

“Imm. 4. Piginnaatitsissummik pigisaqartut ingerlatatigut isumagisimasatik taakkuninngalu angusarisimasatik pillugit akuttunngitsummik nalunaarusiorlugit nassiussisassapput. Nalunaarusiortarnermik piumasaqaatit kiisalu tamatumunnga atatillugu isertuussisarnissaq akuersissutini aalajangersarneqartarput.”

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisissatut siunnersuummi § 86, imm. 4-mut nasuiaatini allassimavoq:

“Imm. 4-mut Aalajangersakkami pineqarpoq piginnaatitsissutini pigisaqartut oqartussanut nalunaarusiortarnerat.

Aalajangersakkat aatsitassanut inatsimmi atuuttumi § 25, imm. 4-p assigaa.

Aalajangersagaq malillugu piginnaatitsissummik pigisaqartut ingerlatatigut isumagisimasatik taakkuninngalu angusarisimasatik pillugit ingerlaavartummik nalunaarusiorlugit nassiussisassapput. Akuersissummik nalunaarusiortarnek pillugu piumasaqaatinik erseqqinnerusunik aalajangersaasoqassaaq, assersuutigalugu ilanngullugit ilusissai, akulikisusissai aamma imarisassai pillugit. Tamakku saniatigut nalunaarusiornek angusallu pillugit isertuussisussaataaneq pillugu piumasaqaatit erseqqinnerusut aalajangersarneqassapput.

Isertuussinissaq pillugu erseqqinnerusummik malittarisassiussinissaq pisariaqarpoq, paasissutissat ilaat inuussutissarsiornermik isertuussatut nalilerneqarsinnaammata, allat naleqqutinngitsummik eqqunngitsumillu iluaquserneqarsinnaammata, Naalakkersuisut paasissutissanik tamakkuninnga tunniussinissaminut pisussaatinneqassagaluarpata, soorlu assersuutigalugu suliamik paasiniaalluni takunninnissamik piumasaqarnikkut.

Pisortani ingerlatsineq pillugu tamanut saqqummiussisarnek pillugu Inatsisartut inatsisaata assigerluinnarpaa, § 3, imm. 1-imi allassimammata " Naalakkersuisut malittarisassanik aalajangersaasinnaapput, oqartussat, sammisat imaluunniit uppernarsaatit erseqqinnerusummik pineqartut, §§ 7-14-imi nalinginnaasummik kingunerissagaat, sulianik paasiniaanissamut qinnuteqaatit itigartinneqarsinnaasut, inatsimmit ilaatinneqassanngillat”.

Nalunaarusiat pineqartut aallaavittut pisortani ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni §§ 12-14-imut ilaapput. Siunnersuummi isertuussinissaq pillugu malittarisassap

ilanngunnissaa pisariaqartinneqarneranut peqquataatinneqarpoq, paasissutissat ilaat pillugit oqartussanut allanut paarlaatseqatigiissutigineqartarmata, kiisalu Inatsisartut ataatsimiititaliaannut nassiunneqartarlutik.” (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Taamaalilluni aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 4 malillugu, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 14-imut ataqatigiissillugu, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni misissueqqaarnissamut, misissuinissamut piiaanissamullu akuersissummi atugassarititaasunik aalajangersaasoqarsinnaavoq, paasissutissanik oqartussaasup pisinnaatitsissummik pigisaqartup nalunaarusiorneranut ilaatillugu tigusiamaannik, pisortat ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit malillugu allagaatinik takunnissinnaatitaanermi ilaatitsiviunngitsumik. Atugassarititaasut taamaattut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut misissueqqaarnissamut, misissuinissamut piiaanissamullu akuersissutini arlalinni aammalu aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 19 aamma 43 naapertorlugit piiaanissamut matusinissamullu pilersaarutitik akuersissuteqarnerni aamma aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 86, imm. 1 malillugu akuersissutit taamaattut ataanni ingerlatanut akuersissuteqarnerni allani, ukiorpassuarni aalajangersarneqartarput. Takuuk assersuutigalugu Tunup avannaani imaani sumiiffimmi ikummatissiassanut misissuinissamut akuersissummut ilusiliami isertuussinissaq pillugu § 20, 2012-2013-imi Grønlandshavet-imi neqeroortitsinerami atorineqartoq.²⁹ Aalajangersagaq imatut oqaasertaqarpoq:

“§ 20. Isertuussinissaq

2001. Paasissutissat nalunaarsukkat aamma nalunaarusiornerit suulluunniit immikkoortut 1801-1802 naapertorlugit nassiunneqartut [Aatsitassanut oqartussaasumit] piffissamit nalunaarusiap [Aatsitassanut oqartussaasumit] tiguneqareersimaffissaanit aallartittumik ukiuni 5-imi isertuussassasut pineqassapput. Taamaattoq piffissaq isertuussiffiususaaq atorunnaassaaq:
- a. Sumiiffinnut immikkoortoq 202 aamma 203 naapertorlugit utertinneqartunut, utertitsinermi.
 - b. Sumiiffinnut Piiaanissamut akuersissummi pineqartunut ilaatinneqanngitsunut, Misissuinissamut akuersissutit atorunnaarnerani.
 - c. Piiaanissamut akuersissummut akuersissutit atorunnaarnerani.
2002. Immikkoortoq 2001 apeqquataatinnagu [Aatsitassanut oqartussaasooq] piginnaatitaavoq:

29) Akuersissummut ilusiliaq manna aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissueqqaarnissamut, misissuinissamut piiaanissamullu akuersissutit allat pissarsiarineqarsinnaapput uani govmin.gl.

- a. Najoqqutassat pisinnaatitsissummik pigisaqartumit nassiunneqartut tunngavigalugit sumiiffik akuersissummi pineqartunut ilaasoq aammalu suliaqarneq akuersissummi pineqartunut ilaasoq pillugit nalinginnaasumik oqaaseqaateqarnissamut;
- b. Paasisutissanik nalunaarsukkanik avatangiisinut, peqqinnissamut, inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut, teknikkimut, imaatigut angalanermut, silasiornermut aamma sikusiornermut tunngasut, ilanngullugit immat itissusaannut nunap assingi, tamanna [Aatsitassanut oqartussaasup] paasinninnera malillugu nalinginnaasumik inuiaqatigiinni soqutiginaateqartut nalilerneqarpat, killilersugaanngitsumik piumasaqaatitaqanngitsumillu atuinissamut tamanullu saqqummiussinissamut, taamaattoq najoqqutassat piginnittussaatitaanermik suliarineqartut ilaatinnagit;
- c. Najoqqutassanik nalinginnaasumik ujarassiornermut aamma nunap qanoq sananeqaateqarneranut tunngasunik, ilanngullugit nassuiaasutit tamanut tunngatinneqartut, pisinnaatitsissummik pigisaqartumit nassiunneqarsimasunik atuinissamut tamanullu saqqummiussinissamut.

Immikkoortoq 2002. b aamma c naapertorlugit tamanut saqqummiussinissaq sioq-qullugu [Aatsitassanut oqartussaasup] tamanna pillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartoq ilisimatissavaa. Pisinnaatitsissummik pigisaqartup akuersissummut matumunnga ilanngussat 1-5 imarisaasa tamanut saqqummiunneqarnissaat sioqqullugu [Aatsitassanut oqartussaasop] ilisimatissavaa." (Uani ataatigut titarneqarpoq.)

Aaljangersakkat tassunga assingusut aamma Kalaallit Nunaanni aatsitassanut misissueqqaarnissamut, misissuinnissamut piiaanissamullu akuersissummi takuneqarsinnaapput."

Nammineerluni misissuiffiginninneq – Naalakkersuisut

5.12 Inissianik tarnikkut napparsimasunut innersuussisarneq. Naligiimik pinnittarnermik tunngavik. Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissut

Namminersorlutik Oqartussat inissiaataasa innarluutilinnit tikinneqarsinnaasut ("inissiat allit") innersuunneqartarnerat Namminersorlutik Oqartussat Kommuneqarfik Sermersuumut isumagisassanngortissimavaat, taamaaliornikkut kommuni inissianik taakkuninnga angalaniarnermikkut innarluutilinnut innersuussinissaminik pisussaaffeqalersillugu.

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup suliat pineqartut attartortunut tarnikkut napparsimasunut tunngasut arlallit tunngavigalugit september 2014-imi Kommuneqarfik Sermersooq nalunaarfigaa inissiat taakku kommunip taamaallaat angalaniarnikkut innarluutilinnut tarnikkut napparsimasuunngitsunut innersuussutigisinnaagai.

Suliaq Ombudsmandip tusagassiuititigut eqqartuineq pissutigalugu eqqumaf-figilerpaa, misissorniarlugulu aalajangerluni.

Inissiat pineqartut Kommuneqarfik Sermersuup tarnikkut napparsimasunut innersuussutigisassanngikkai Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup ataatsimut nalunaaruteqarnera Ombudsmandip isorisarialittut isigaa.

Ombudsmandi tamatumani manna pingaartillugu isiginiarpaa, tassalu piu-masaqaat pineqartoq – tarnikkut napparsimasunut ataatsimut tunngasuusooq – ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi naligiimmik pinnittarnermik nalinginnaasumik tunngavimmik taassuma Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissut tunngavigalugu paasineqarnissaanik unioqutitsinertut isigineqartariaqartoq (oqaaseqaat 21. oktober 2014-imeersoq 2014-905-0024-mik j.normoqarpoq.)

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfik kommunip Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannik tarnikkut nappaatilinnut innersuussinissamut periarfissaa pillugu Kommuneqarfik Sermersuumut [kommunip aqqa ilisarnarunnaarsarniarnagu aalajangerpunga, tassami misissuineq kommunimut sammititaanngimmat, uanga oqaatigisara] 21. juli 2014-imi imatut allappoq:

”Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup Kommuneqarfik Sermersooq suliat pineqartut tunngavigalugit matumuuna nalunaarfigissavaa Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni attartortittakkani attartortut tarnikkut nappaatillit ajornartorsuutaaleriartormata.

Taakua ilarpaalussui nipiliortarput, mingutserillutik qunusaarisarlutillu. Allat inuunermik illuutinilluunniit annaasaqaataasinnaapput. Illuummi ikuallattoqalerpat tarnikkut napparsimasooq sanilerisaalu putsumik najuussuinikkut toqunartoqalersinnaapput pisullu ajornerpaaffianni toqusooqarsinnaalluni. Ikuallanneq sanilerisat pigisaminnik annaasaqaatigisinnaavaat, sillimmasiisooqarsimanngippallu aningaasanik annaasaqaataarujussuarsinnaalluni. Illuutip ikuallannera Namminersorlutik Oqartussat aamma annaasaqaatigissavaat.

[...]mi najugaqartup attartornermut isumaqatigiissutaa nipiliortarneq qunusaarisarnerlu pissutigalugit atorunnaarsinneqamperpoq. Piffissami sivitsortumi ima qunusaarisar-simatigaaq meeqqat majuartarfitsigut kisimiillutik majuarnissartik/aternissartik ersigiler-simallugu. Saniliusut ilaat utaqqqiisaasumik inissiamik tunineqarnissaminik aamma qinnuteqarsimavoq, toqqiissimannginneq tarnikkut nappaatillip taassuma pilersitaa pissutigalugu.

[...]mi najugaqartoq sukujuppassuarnik katersisuuvoq. Naneruutiniq ikumatitsisarpoq. Blokkimi tassani qanittukkut ikuallattoqalenera taassuma pisuussutigigunavippaa. Taanna massakut utaqqiisaasumik inissiami najugaqarpoq. Inissiamut nalinginnaasumut uteqqippat sanilerisai toqqiissimanngittuurtussanngussapput.

[...]mi nukappiaalummik [...]milu marlunnik najugaqartoqarpoq, avatangiisiminnut piffissami sivitsortumi assut ajornartorsiortitsisimasunik.

A/S Inissiaatileqatigiiffik INI-p oqaatigaa suliit taakku kommunimi isumaginninnermik ingerlatsivimmuut saqqummiunneqarsimasut, ingerlatsivillu naliliisimasoq najugaqartut nammineersinnaassasut.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat siusinnerusukku nalunaarutigisima-vaat kommuni Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannut allernut innersuussisinnaa-titaasoq. Matumuuna nalunaarutigissavarput innersuussisinnaatitaaneq taanna kommu-nip taamaallaat utoqqarnut pitsorluttunut innarluutilinnullu tarnikkut napparsima-suunngitsunut siunissami atorsinnaagaa. Inissiaq alleq tarnikkut napparsimasumut ataa-siarluni innersuussutigineqarpat innersuussisinnaatitaaneq taanna kommunip annaassa-vaa. Tamanna atuuppoq, tarnikkut napparsimasut imminnut allanullu ajoqutaanngitsut imaluunniit ulorianartorsiortitsinngitsut kommuni naliliigaluarpuunniit.

Inuit qulaani taaneqartut inissiani nalinginnaasuniittussaannngillat. Taakkua mianersoq-quneqareerlutik anisitaareerlutillu inissianik arsaarneqarnissaannut taarsiullugu kommu-ni nammineq najugassaannik taakkua imminnut allanullu akornutaanatit ulorianartor-siortitsinatilluunniit pisariaqartitamittut annertutigisumik tapersorsorneqarfigisinnaa-saannik nassaarunniarlugit suliniuteqartariaqarpoq.

Taakku inissiani nalinginnaasuni ineqassasut kommuni isumaqaruni Namminersorlutik Oqartussat inissiaataat atornagit nammineq inissiaatini atortariaqarpai.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup allagai Kommuneqarfik Sermersuup Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutimut saqqummiuppai, taannalu allakkatigut 18. august 2014-imeersutigut imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

”[...]

FN-ip Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa Danmarkip akueralugu juli 2009-mi at-sioqataaffigaa. Isumaqatigiissut taanna Kalaallit Nunaannut aamma sunniuteqartoq/atuuttoq Kalaallit Nunaata 2013-imi akueraa. Naalakkersuisut isumaqatigiissummik eqqortitsissagunik sulinerminni inatsiseqartitsinikkut pisussaaffilerneqarnerat tamatuma nassataraa.

FN-ip Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa innarluuteqarnerup qanoq paasineqar-nissaanik nassuiaammik artikel 1-imi imaqarpoq, tassanilu oqaatigineqarpoq inuit pi-sinnaasaqassusiat piffissami sivisunerusumi annikilleriarsimappat innarluuteqartutut isi-gineqassasut, pisinnaasaqassusiat aporfissat arlallit peqatigalugit inuit taakku inuiaqatigiit inuuneranni allanut naligititaallutik inooqataanissaannut akornusiisinnaappat. Inuit tar-nikkut piffissami sivisunerusumi nappaateqarsimasut innarluuteqartutut isumaqatigiissut tunngavigalugu isigineqartarput.

Innarluuteqarneq pissutigalugu assigiinngisitsisoqarnissaa Isumaqatigiissummi artikel 5-ikkut inertequtigineqarpoq. Inertequtip taassuma manna nassataraa, tassalu inuit innarluutillit allanit ajornerusumik inissinneqassanngitsut, assigiinngisitsineq suliamut attuumassuteqartumik tunngavilersugaanngippat, sunniutaalu pissutsinut naapertuut-tuunngippat. Isumaqatigiissummi artikel 5-ikkut aamma 2-kkut aammattaaq aalaja-ngersarneqarpoq innarluuteqarnermut naleqquttumik annertussuseqartumik naleqqus-saanissamat pisussaaffeqartoqartoq. Pisussaaffiup taassuma manna nassataraa, tassalu pi-sut ilaanni immikkut ittunik suliniuteqarneq pisariaqarsinnaasoq, inuit innarluutillit i-nuiaqatigiit inuuneranni peqataanissaminnut naligiimmik periarfissinneqarnissaat qu-lakkeerniarlugu. Kiisalu Isumaqatigiissummi artikel 19-ikkut aalajangersarneqarpoq i-nuiaqatigiit inuuneranni peqataatitsinerup siuarsarneqarnissaa pisussaaffiusoq, matumani inuiaqatigiit innuttasunut nalinginnaasunut neqeroorutaat atortorissaarutaallu inunnit innarluutilinnit aamma atorneqarsinnaassasut ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup Kommuneqarfik Sermersuumut allakkamini 21. juli 2014-imeersuni oqaatigaa kommuni Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannik allernik innarluutilinnut siunissami innersuussisarunnaassasoq. Inerteqqullu taanna al-lakkani oqaatigineqarpoq ”[inuit pineqartut] imminnut allanullu ajoqutaanngitsut ulo-rianartorsioirtitsinngitsulluunniit kommuni naliliigaluarpalluunniit” atuuttoq.

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup inunnut tarnikkut nappaatilinnut inissianik siunisami innersuussisarunnaaqusina ataatsimoortunut tunngasorujussuarmik oqaasertalersugaasoq Naalakkersuisut FN-ip Innarlutit pillugit Isumaqatigiissutaata ataani pisussaaffiit qanoq iliorluni ataneqartinneqarsinnaanersoq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutip takujuminaatsippaa, matumani Isumaqatigiissummi innarluteqarneq pissutigalugu assigiinngisitsisoqarnissaanik inerteqqut aamma inuiaqatigiit inuuneranni peqataatsinissamik Isumaqatigiissut tunngavigalugu pisussaaffik ilanngullugit eqqarsaatigalugit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliaq taanna KNR-ip nittartagaani (2014-imi septemberip qiteqqunnerani) suliaq pillugu allaaserisat arlallit pissutigalugit malugaara, Ineqarnermullu Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 15. september 2014-imeersutigut qinnuigalugu suliaq pillugu oqaaseqaateqaqqullugu, Naalakkersuisoqarfillu tamatumunnga ilanngullugu qinnuigalugu inissiat pineqartut ataatsimut isigalugu tarnikkut nappaatilinnut innersuunneqassanngitsut nalunaaruteqarnerminut atatillugu inatsiseqartitsinikkut sutigut isumaliutersuuteqarsimanini pillugu nassuiaateqaqqullugu.

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 16. september 2014-imeersutigut suliaq pillugu oqaaseqaateqarpoq. Oqaaseqaammit Inatsisartunut ilaasortap Naaja H. Nathanielsenip Ineqarnermut Naalakkersuisumut § 37 tunngavigalugu apeqqutaanut (187-2014) 12. september 2014-imeersumut akissummut 15. september 2014-imeersumut pingaarnertigut naapertuuttumit ilaatigut makku erseput:

”Inissiaatit Namminersornerullutik Qartussat aamma Nuup Kommuniata akornanni avinneqarnerat

2005-imi upernaakkut Nuup Kommunia nalunaarpoq kommunip 1. januar 2006 aallarnerfigalugu A/S Inissiaatileqatigiiffik INI-p aqutsineranut isumaqatigiissut atorunnaarsikkaa, taamaalillutillu Nuummi inissianik aqutsiviit marlungortussaasut (Iserit aamma INI).

Kommunip isumaqatigiissummik atorunnaarsitsinerata kingunerisaanik ilaatigut kommunip nammineerluni sulisuminut sulisunut inissianik innersuussisarneq aquttussanngorjaa, taamaalillunilu sulisunut inissianut, Nuup Kommunianit pigineqartunut kisi-miilluni innersuussisussanngorluni.

Aammattaq isumaqatigiissutip atorunnaarsinneqarnerata kingunerisaanik Namminersornerullutik Qartussani Naalagaaffimmilu, kiisalu taakku sullissiviini ingerlatseqatigiiffiinilu il.il. sulisunut, inissianut innersuunneqarsinnaatitaasunut innersuussisarnermi Namminersornerullutik Qartussat inissiaataanni inissianut innersuussisoqartalerpoq.

Kiisalu atorunnaarsitsinerup kingunerisaanik kommuni innarluutilinnut (aalaniarnermikkut innarluutilinnut), utoqqarnut pitsorluttunullu, issiavinnik kaassuartakkanik atuisunut kiisalu ilaqutariinnut innarluutilinnik meeralinnut inissianik innersuussinissamut marlunnik periarfissaqalerpoq; kommuni kommunip inissiaataani imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni inissianut allernut innersuussisinnaalerpoq.

Attartortut tarnikkut nappaatillit

Attartortut tarnikkut nappaatillit imminerminni ajornartorsiutaanngillat. Namminersorlutik Oqartussat inissiaataat arlallit annikinnerusumik annertunerusumilluunniit tarnikkut nappaatilinnut, kommunimillu eqqortumik passunneqartunut, tapersorsorneqartunut isumassorneqartunullu, taamaalillutillu ulluinnarni inuunerminnik ingerlatsisinnaasunut attartortinneqarput. Tamanna nersorneqartariaqarpoq, inuillu taamaattut Namminersorlutik Oqartussani attartortutut tikilluaqqusaarujussuarnerat qularineqassanngilaq.

Attartortut tarnikkut nappaatillit kommunimit eqqortumik passunneqanngikkaangata, tapersorsorneqanngikkaangata isumassorneqanngikkaangatalu ajornartorsiut pinngortarpoq. Inuit taamaattut amerlanertigut inuttut qanitaannullu immineerneqartarput. Naalakkersuisoqarfik arlaleriarluni INI-mit ilisimatinneqarpoq tarnikkut nappaatillit Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni najugaqartut saniliusunit maalaaruteqartartarnera pissutigalugu sullinneqartariaqartut Inissiaatileqatigiiffimmu ajornartorsiutaaneratt annertusiartortoq. INI-mit ilisimatitsissutigineqarpoq kommunip tarnikkut nappaatilinnut pisariaqartinneqartunik ikiorsiinissaanik qulakkeeriniartarneq ajornartorsiutigineqartoq, taamaattumillu napparsimasup inissiamit attartugaanit anisinnissaa kisimi periarfissarineqalertartoq.

Attartortup tarnikkut nappaatilimmik sanileqartup nammineerluni ornigunnera tunngavigalugu Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup ajornartorsiut INI-mut e-mailikkut 17. juni 2014-imi saqqummiuppa.

A/S Inissiaatileqatigiiffik INI 26. juni 2014-imi ilisimatitsivoq Nuummi Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni tarnikkut annertuumik nappaatillit arfinillit, saniliminnut avatangiisiminnullu annertuumik akornutaasut najugaqartut. Tassani inuit nammineerlutik ineqarnissaminnut naleqqutinngitsut, kisiannili najugaqatigiiffinnut sullissivinnulluunniit nakkutigisaasunut inissinneqartariaqaraluartut pineqarput.

Tamanna pissutigalugu INI-p Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfik qinnuigaa ajornartorsiut Kommuneqarfik Sermersuumut saqqummiuteqqullugu.

Tarnikkut nappaatillit nammineersinnaassuseqartutut kommunimit nalilerneqarsimasut INI-mit paasineqarpoq. Naak tarnikkut nappaatillit pisut ilaanni piffissami sivisuumi saniliminnik qunusaarisarsimagaluartut aamma imminnut avatangiisiminnullu ulorianartorsiortitsinnaagaluartut, taamatullu illuummik ajoqusiinnaagaluartut (soorlu ikuallattoornikkut aamma/imaluunniit atortunik aserorterinikkut) taamatut pisoqarpoq.

Tarnikkut nappaatilik saniliminut qununartumik pissuseqarpat, aamma immi-
nut ulorianartorsiortippat, imaluunniit inuunermik annaasaqarnermik pigisanillu aalaakkaasunik aserorterinermik kinguneqarsinnaasumik pissuseqarpat, tarnikkullu nappaatilik kommunimit ikiorneqanngippat INI tarnikkut nappaatilmik inissiamit anisitsinissamit allaanerusumik iliuuseqarnissamut periarfissaqanngilaq.

Attartortumik inissiamit anisitsisarneq oqitsuinnaanngilaq — tamanna aatsaat sanilit arlallit maalaaruteqartarnerisigut aamma tunngavilersorluakkanik eqqartuussivimmut up-
pernarsaatissaqarnikkut pisarpoq. Sanilit amerlasuut ersillutik inuusarnerat sivisusarpoq, inissiallu najukkatik toqqissisimavissaraluatik toqqissisimanatik najortarpaat.

FN-ip innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaani artikel 5-imi innarluuteqarneq pissuti-
galugu assigiinngisitsisoqarnissaa inerteqqutigineqarpoq. Taamatut inerteqquteqarnerup kingunerisaanik assigiinngisitsineq tunngavilersugaalluanngippat, sunniutissaalu naaper-
tuutinngippata, inuit innarluutillit allanit ajornerusumik atugassinneqaqqusaanngillat. Aamma isumaqatigiissummi artikel 5 aamma 2 naapertorlugit innarluutillip naammagi-
nartumik naleqqussaavigineqarnissaa pisussaaffiuvoq.

Taamatut pisussaaffeqarnerup kingunerisaanik pisut ilaanni inuit innarluutillit inuiaq-
tigiinni inuunermi peqataanissaannut assigiimmik periarfissinnissaat qulakkeerniarlugu immikkut ittunik suliniuteqarnissaq pisariaqarsinnaavoq. Kiisalu isumaqatigiissummi ar-
tikel 19 naapertorlugu inuiaqatigiinni peqataanissap siuarsarneqarnissaa pisussaaffiuvoq, tassungalugu ilanngullugu inuiaqatigiinni innuttaasunut nalinginnaasunut neqeroorutit a-
tortussallu inunnit innarluutilinnit atorneqarsinnaanissaat qulakkeerneqartussaavoq.

Tassalu kommuni pisussaavoq tarnikkut nappaatilinnut ikiuutissalluni. Tamanna innar-
luutillit pillugit peqqussummi aamma FN-ip innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaani allassimavoq. A/S Inissiaatileqatigiiffik INI inissianik aqutsisutut tarnikkut nappaatilin-
nut ikiuunnissamut isumalluutissanik suliatigullu ilisimasanik pisariaqartinneqartunik peqanngilaq. Taamaattumik INI kommunimut saaffiginissimavoq tarnikkut nappaati-
linnut tunngatillugu suliani ikioqqulluni - kisiannili kommuni naammaginartumik il-
liuuseqarsimannngilaq.

Naalakkersuisoqarfik isumaqarpoq Kommuneqarfik Sermersooq tarnikkut nappaatillit ilaannut piffissaagallartillugu ikiorneqarnissaat siunertaralugu naammaginatumik i-kuiunneq ajortoq. Tarnikkut nappaatillit mianersoqquneqareernerminni attartortinneqarunnaareernerminnilu inissianik arsaarneqartarnissaannut taarsiullugu tarnikkut nappaatillit najugaqaannarnissaat, imaluunniit avatangiisinut akornusersuiffiunngitsumut ulorianartorsior-titsiviunngitsumullu pisariaqarnerani tapersersorneqarfigisinnaasaminnut inissinneqarsinnaanissaat anguniarlugu kommuni ajornartitsinngiffinni pisariaqartinneqartumik ikiuinissamik suliniuteqartariaqarpoq.

Inissianik attartortitsisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 2-mi, 12. maj 2005-imeersumi § 75-imi allassimavoq

“Attartortitsisup attartortitsineq erngerluni atuutilersussamik atorunnaarsissinnaavaa, attartortoq illumut, attartortitsisumut, taassuma atorfeqartitaannut, illumi attartortunut allanut inatsisit malillugit eqqortumik illumiittunut annertuumik ajoqutaasumik pissusilersorpat, taamatuttaaq:

1) Attartortoq inunnut pineqartunut nakuuserpat imaluunniit persuttaanissamik sioorasaarippat.

2) Attartortup pissusilersornera illumut imaluunniit inunnut pineqartunut ulorianartorsior-titsisinnaappat, matumani ilanngullugit sakkunik atuisimappat imaluunniit attartorneqartumi atortunik ulorianartunik uninngatitaqarpat.”

Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni attartortut namminneerlutik meeqqamillu angerlarsimaffiminni avataannilu toqqissisimallutik angalasinnaanissaq pisinnaatitaaffigaat. Attartortitsisup inissiaataasa inersimasunut meeqqanullu toqqissisimanartuunissaannik isumaginninnissaq attartortitsisup pisussaaffigaa.

Inissianut allernut innersuussisinnaatitaaneq

Kommuneqarfik Sermersooq Namminersorlutik Oqartussat illuutaanni inissianut allernut innersuussisinnaatitaavoq taamaassimallunilu. Inissiat taakku innarluutilinnut (aalaniarnermik innarluutilinnut), utoqqarnut pitsorluttunullu, issiavinnik kaassuartakkanik atuisunut minnerunngitsumillu ilaqutariinnut innarluutilinnik meeralinnut innersuussutigineqartarput.

Namminersorlutik Oqartussat taamatut inissianik taakkuninnga kommunimut innersuussisusaatitaaffiliinera tatiginninnermik tunngaveqarpoq. Taamaattumik kommunip inissianik taakkuninnga siunnerfiusunut allanut innersuussinissani aalajangertarmagu pakatsinannngitsuunngilaq.

Kommunip inissianik allernik inunnut tarnikkut annertuumik nappaatilinnut inner-suussiniarluni aalajangertarnera, tamatumalu kingorna pisariaqartinneqartumik eqqortumillu passussisannginnera, tapersersuisannginnera isumassuisannginneralu akisussaaf-fimmik sumiginnaanermut qanillattorfiuvoq. Inuit taakku amerlanertigut immineer-neqartarput qanitaminilluunniit isumagineqartussanngortinneqartarlutik. Tarnikkut an- nertuumik nappaatillit naammagintumik eqqortumillu passunneqannginnerat, taper- sersorneqannginnerat isumassorneqannginnerallu ajoraluartumik kingunerlorujussuar- sinnaavoq. Ukiut marlussuit kingulliit ingerlaneranni inissianik ikuallattunik ajoraluar- tumik misigisaqartariaqartarsimavugut tarnikkut annertuumik nappaatillit inissianik na- jukkaminik ikuallatsitsisarsimmata. Tamanna saniliusut inuunerannik annaasaqar- nermik kinguneqarsinnaagualarpoq, kisiannili qujanartumik taakkunani taamaallaat a- tortunik pigisanillu ajoqusertoqartarsimavoq.

Ajoquusiinerilli annertusarput, tarnikkut nappaatillit inissiani allerni najugaqartarmata, innerlu illuni qummut siaruaattarluni. Taamaattumik ilaqtariit saniliusut arallit inissiat najukkamik paamit, putsumit imermillu ajoquserneqarsimasut iluarsanneqarnerini qaammatit arlerlugit inissikkallartariaqartarput. Attartortut ataasiakkaat pequtiminnut sillimmasiisuteqartarsimangillat taamaattumillu pigisamik, atisamik il.il. amerlanersaat annaasarsimallugit. Tarnikkut nappaatillit allamik iliuusissaarullutik iliuuseqartarmata imaluunniit iliuutsimik kingunerisassai ilisimanagit iliuuseqartarmata Naalakkersuiso- qarfirmmit ilisimaarineqarluinnarpoq. Akisussaasut oqartussaasullu eqqortut pisariaqar- tinneqartumik eqqortumilluunniit passussisarsimasuuppata, tapersersuisarsimasuuppata isumassuisarsimasuuppatalu tamakku immaq pinngitsoorneqarsinnaasimassagalarput.

Tarnikkut nappaatillit inissianit najukkaminut anisinneqaraangamik amerlanertigut i- neqarnermut akiligassaqangaatsialersimasarput. Tamatuma saniatigut aamma attartu- gaanni pigisat ajoquserneqarsimasarput. INI-p 11. september 2014-imi suliap ataatsip naqinnera tarnikkut nappaatilinnut sulianut assersuutitut nassiuppaa (... pillugu suliaq). Tassani allassimavoq inissiaq aserorterivigineqangaatsiarsimasoq. Tassalu tassani sanilinut ersiortitsineq kisimi pineqanngilaq, aammali inissiami toqqaannartumik aserorterinerit pineqarlutik. Akiitsut akilinngitsuukkat amerlisarnerisa saniatigut aamma inissiap sulia- reqqinnissaanut akiligassat annertuujusarput. Tassanilu akiligassat akilinngitsuukkat, tarnikkut nappaatillip akilersinnaanngisai pineqartarput. Taamaalilluni najugaqarfik a- ningaasartuutinit artukkerneqartarpoq. Taamaalilluni attartortut sinneri ineqarnermut akiligassamik saniatigut akiitsunut akilinngitsuukkanut aserorterinerillu iluarsateqqin- nissaanut akiliisariaqartarput.

Inatsisartut 2010-mi upernaakkut ataatsimiinnermi innarluutilinnik sullissinerup kom- muninut nuunneqarnissaanut siunnersuut suliaaraat. Inunnut annertuumik innarluuti- linnut ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarneranik Inatsi-

sartut peqqussutaat nr. 10, 31. maj 2010-meersoq (innarluutilinnik isumassuinerup kommuninut nuunneqarnissaa). Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap isumaqatigiissup siunnersuutip akuerineqarnissaa inassutigaa.

Tassalu allannguutissatut siunnersuummi malittarisassat, kommunip innarluutilinnik sullissinermini malitassai aalajangersarneqarput. Kiisalu innarluutilinnik sullissinermi pissutsinut arlalinnut maleruagassanik sukumiisunik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaanerinut tunngavissaannik atuutsitsisoqalerpoq. Tassani Naalakkersuisut inunnik anertuumik innarluutilinnik ikiorsiisarnermut nutaamik nalunaarusiornissamat inatsisigit tunngavissamik atuisinnaanissaat siunertarineqarpoq.

Taamaattumik matuma siuliani allassimasut, pingaartumillu tarnikkut nappaatillit kommunip tungaanit ikiorserneqartannginnerinut INI-miit pakatsineq tunngavigalugit Naalakkersuisoqarfiup Kommuneqarfik Sermersooq allakkatigit 21. juli 2014-imeersutigut attaveqarfigaa.

Naggasiutigalugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq INI-mit maannarpiaq Nuummi tarnikkut nappaatillit marluk, saniliminnut annertuumik akornusersuisut anisinneqarnissaat pillugu suliat marluk eqqartuussivikkut ingerlanneqarmata. Kommuneqarfik Sermersooq tarnikkut nappaatilinnut iliuuseqarsimanngilaq, INI-lu tarnikkut nappaatillit inissianit najugaannit anisinniarnissaasa saniatigit allanik periarfissaqarsimanani.”

Tamatuma kingornatigit imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

”1. Misissuinerma killissalersorneqarnera kiisalu inatsiseqartitsinikkut tunngaviusup suliap naliliivigineqarneranut pingaaruteqartup saqqummiunneqarnera Suliami matumani pineqartoq tassaavoq Kommuneqarfik Sermersooq Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannik aalajangersimasunik kommunip Naalakkersuisoqarfimmit innersuussisinnaatitaaffigisaanik tarnikkut napparsimasunut innersuussisassanngitsoq Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup allakkatigit 21. juli 2014-imeersutigut ataatsimut isigaluni peqqusisimanera inatsiseqartitsiner-mut atuttumut ilumut naapertuuttuunersoq.

Allakkani taaneqartuni immikkoortoq una soqutiginaateqarpoq:

”Matumuuna nalunaarutigissavarput innersuussisinnaatitaaneq taanna kommunip taamaallaat utoqarnut pitsorluttunut innarluutilinnullu tarnikkut napparsimasuunngitsunut siunissami atorsinnaagaa. Inissiaq alleq tarnikkut napparsimasumut ataasiarluni innersuussutigineqarpat innersuussisinnaatitaaneq taanna kommunip annaassavaa.

Tamanna atuuppoq, tarnikkut napparsimasut imminnut allanullu ajoqutaanngitsut imaluunniit ulorianartorsiorfitsinngitsut kommuni naliliigaluarpulluunniit.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup pisortat ingerlatsiviata ilaatut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi suliamut attuumassuteqartut tunngavigalugit ingerlatsinermik tassunga atuuttumik tunngaveqartussaannermi pineqartunut ilaatinneqarpoq. Tamanna Naalakkersuisoqarfiup oqartussaannermik atuutsitsineranut atuuppoq, aammali – annertuutigit - Naalakkersuisoqarfiup allatigit (inuit atasiakkaat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu) sulineranut atuulluni, asser-suutigalugu tak. Vestre Landsretsip eqqartuussutaa 28. juni 2007-imeersoq (”Ugeskrift for Retsvæsen”-imi 2007-imeersumi quppernemi 2522 tulliinilu naqineqartoq)

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi suliamut attuumassuteqartut tunngavigalugit ingerlatsinermik tunngaveqartussaannermi pineqartunut ilaatinneqarnerata Naalakkersuisoqarfiup naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnermit qilersugaanera ilaatigit nassataraa. Suliat pingaaruteqartutigit assigiit inatsiseqartitsinikkut assigiinngitsumik suliarineqar-nissaat naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqarnermi inerteqquataavoq, asser-suutigalugu tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni ”Forvaltningsret”-imi, 2002-mi naqitertinneqartumi Jon Andersenip quppernemi 340-mi tulliinilu allaaserisaa.

Suliap matumani naliliivigineqarnerani innarluutillit pillugit isumaqatigiissut aammattaaq pingaaruteqarpoq, tak. FN-ip Inuit Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaa 13. december 2006-imeersoq pillugu Udenrigsministereqarfiup nalunaaruta nr. 35, 15. september 2009-meersoq. Isumaqatigiissut taanna Kalaallit Nunaannut atuuppoq. Isumaqatigiissummi Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutip oqaatigisaatut ”inuit tarnikkut pisinnaasaat sivisuumik annikilleriarsimasut” pineqartunut aamma ilaatinneqarput, tak. isumaqatigiissummi artikel 1, taman-nali Danmarkimi Kalaallillu Nunaanni inatsisiliornermi ilanngunneqarsimanngilaq, Danmarkimili Kalaallillu Nunaanni inatsiseqartitsinerup inissisimaneramik allaaserinninnermi tunngavittut attuumassuteqartutut isigineqarluni, tak. Justitsministereqarfiup inuit pisinnaatitaaffiitut tunngasuni ilanngussineq il. il pillugit isumaliutissiissutaani 1546/2014-imi quppernerit 34 tulliilu.

Danmarkip innarluutillit pillugit isumaqatigiisummik akuersilluni atsioqataanissaanik Folketingimit aalajangiiffigisassatut siunnersuut pillugu oqaaseqaatinit nalinginnaasunit (B 194/2008-09-mit) erserpoq Danmark akuersilluni atsioqataanermigut inuiaat pillugit inatsiseqartitsinikkut imminut pisussaaffilertoq inatsisiliornermi aqutsinikkullu sulinermi isumaqatigiisummi piumasaqaataasut eqqortinneqarsinnaalersillugit aaqqissuunnissaanut.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Institutip aamma oqaatigisaatut Isumaqatigiisummi artikel 5 suliap matumani naliliivigineqarneranut minnerunngitsumik pingaaruteqarpoq. Aalajangersagaq taanna imaattunik oqaasertaqarpoq:

”Naligiinneq, assigiinngisitsineq pinnagu

1. Naalagaaffiit peqataasut akueraat kikkut tamarmik inatsisit ataanni naligiimmata, kikkullu tamarmik assigiinngisitsivigineqaratik illersorneqarnissamut assigiimmik pisinnaatitaallutillu inatsimmit assigiimmik iluaquserneqarsinnaatitaammata.
2. Innarluuteqarneq pissutigalugu assigiinngisitsineq sunaluunniit naalagaaffiit peqataasut inerteqqutigissavaat, inuillu innarluutillit sunaluunniit pissutigalugu assigiinngisitsivigineqarnissaannut inatsiseqartitsinikkut assigiimmik sunniuteqarluartumillu illersorneqarnissaat qulakkiissallugu.
3. Naalagaaffiit peqataasut naligiinneq siuarsarniarlugu assigiinngisitsinerlu nungusarniarlugu naapertuuttumik naleqqussaasoqarnissaa qulakkeerniarlugu suliniutit naapertuuttut tamaasa suliniutigissavaat.
4. Immikkut suliniutit inuit innarluutillit piviusumik naligiinngisitsivigineqarnerat siuarsarniarlugu anguniarluguluunniit pisariaqartut isumaqatigiisut manna tunngavigalugu assigiinngisitsinertut isigineqanngillat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut pillugu immikkut oqaaseqaatinit erserpoq aalajangersakkakkut ilaatigut erseqqissarneqartoq naalagaaffiit peqataasut kikkut tamarmik inatsisit ataanni naligiinnerat akuerissagaat, innarluuteqarnerlu pissutigalugu assigiinngisitsineq sunaluunniit inerteqqutigissagaat. Immikkut oqaaseqaatinit makku aamma erserput:

”Danmarkimi inatsiseqartitsinermi tunngaviulluinnartoq tassaavoq inuit tamarmik inatsisit ataanni naligiinnerat. Taamaattumik inuit innarluutillit inatsisiliorneq tunngavigalugu innuttaasutut allatulli pisinnaatitaaffeqarlutillu illersugaapput.

Pisortani oqartussaasut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi naligiimmik pinnittarnermik tunngavimmit nalinginnaasumit qilersugaapput, tamatumalu manna nassataraa, tassalu pissutsit assigiit inatsisitigut assigiimmik suliarineqassasut. Taamaallitutik pisortani oqartussaasut inunnik innarluutilinnik suliamut attuumassuteqanngitsumik pitsaanngitsup tungaanut assigiinngisitsissanngillat.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Taamaallilluni oqaaseqaatini issuarneqartuni erseqqissumik takuneqarsinnaasutut innarluutilinnut tunngasuni innarluutillit pillugit isumaqatigiissut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi naligiimmik pinnittarnerup nalinginnaasup paasineqarnissaanut pingaaruteqarpoq.

2. Angalaniarnikkut ajornartorsiuteqartut ”inissianut allernut” innersuunneqarnissaminnut salliutinneqarnerat

Oqaatigineqartut imatut paasivakka Namminersorlutik Oqartussat inissiaataannik, tassalu ”inissianik allernik” taaneqartartunik innarluutilinnut tikikkuminartunik, kommunimiittunik aalajangersimasunik innersuussisarneq Kommuneqarfik Sermersuumut isumagisassanngortinneqarsimasoq.

Oqaatigineqartut aamma imatut paasivakka Ineqarnermut Naalackersuisoqarfiup kommuni innersuussisinnaatitaalersikkamiuk manna piumasqaatitut aalajangersarsimagaa, tassalu inissiat taakku inunnut pingaarnerusutigut aalaniarnermik inarluutilittut isigisariaqartunut (innarluutilinnut, utoqqarnut, pitsorluttunut, issiavinnik kaassuartakkanik atuisunut ilaqutariinnullu innarluutilinnik meeralinnut, tak. Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaataa 16. september 2014-imeersoq) innersuunneqartassasut.

Naalackersuisoqarfiup inissianik pineqartunik inunnut aalajangersimasunut taaneqartunut immikkoortitsisimanera pillugu oqaaseqaatissaqanngilanga. Taamaattumik uanga paasinninnera unaavoq inissiat taaneqartut inunnut pissutsinik innarluutilinnut naleqquttunik pinngitsuuisinnaanngitsunut immikkoortitsineq suliamut attuumassuteqartumik iliuuseqarnerusoq. Inuit ataatsimoortut aalajangersimasut inunnut allanut sanilliullutik inissianik pineqartunik pisariaqartitsinerunerisa manna nassataraat, tassalu suliat pingaaruteqartutigut tamatigut assigiinngisutut isigineqarnissaat inatsisinik unioqqutitsinani tunngavilersuutaasinnaasoq, taamaattumillu naligiimmik pinnittarnermik tunngavik ataatsimoortunik taaneqartunik siullernik salliutitsinikkut innarlerneqanngitsoq.

3. Tarnikkut napparsimasut ”inissianut allernut” innersuunneqarnissamut mat-
tunneqarnerat

Suliamili matumani apeqqutaavoq Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfik allakkami-
mini 21. juli 2014-imeersuni nalunaarutigineqartutut kommuni inissianik pine-
qartunik tarnikkut napparsimasunut innersuussissanngitsoq piumasaqaammik
aalajangersaasinnaanersoq – taakku aalaniarnikkut innarluuteqaraluarpataluun-
niit. Allatut oqaatigalugu apeqqutaalerpoq naligiimmik pinnittarnermik tunnga-
vik inunnik aalaniarnikkut innarluutilinnik ”inissianut allernut” innersuunne-
qarnissaannik ataatsimut mattussinikkut innarlerneqarnersoq – taakua tarnikkut
napparsimasuunerat kisiat tunngavilersuutigalugu.

Naligiimmik pinnittarnerup innarlerneqarnissaa pinaveersarniarlugu piumasa-
qaataasussaavoq inunnut tarnikkut napparsimasunut inissianik innersuussisarneq
pillugu suliat sulianit innersuussisarnermut tunngasunit allanit aalajangiisuusu-
mik allaanerunerat tunngavilersuutigissallugu inatsisinik unioqutitsisuunngit-
soq. Taamaattoqanngitsoq isumaqarpunga. Tarnikkut napparsimaneq immi-
niinnaq attartortunit allanit allaanerulersitsinngilaq.

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup Kommuneqarfik Sermersooq tarnikkut
napparsimasunik ”inissianut allernut” innersuusseqqinngisaannassasoq piumasa-
qaammik aalajangersaasinnaanersoq takujuminaatsippara. Uanga paasinninnera
unaavoq tarnikkut nappaateqarnerinnaq inissianik pineqartunik tunniussinermi
naligiimmik pinnittarnermik tunngavimmik atuinermi - pitsaanngitsup tungaa-
nut – suliatigut tunngavilersuutitut ilaasinnaanngitsoq.

Naligiimmik pinnittarnermik tunngavimmik paasinninneq taanna innarluutillit
pillugit isumaqatigiissummi artikel 5-imit ilalernerqarpoq, matumani Folketingi-
mi aalajangiiffigisassatut siunnersuummik aalajangersagaq pillugu oqaaseqaatit
ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tak. immikkoortoq 1.

4. Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup tarnikkut napparsimasunik ”inissianik
allernik” tunineqarnissamut mattunneqarneranni tunngavilersuutaa

Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup Kommuneqarfik Sermersuumut allakkami-
ni 21. juli 2014-imeersuni uannullu oqaaseqaammimi 16. september
2014-imeersumi tarnikkut napparsimasut Namminersorlutik Oqartussat inis-
siaataanni iluamik ingerlasinnaanngitsut, inissianik aserorterisarsimasut attartor-

tunullu allanut annertuumik akornutaasimasut pillugit suliat arlallit innersuussutigisimavai. Tamanna imatut paasisariaqarpara Naalackersuisoqarfiup suliat taakku aallaavigalugit paasinninnera unaasoq kommunip inissiat pineqartut tarnikkut napparsimasunut innersuutissanngikkai ataatsimut piunasaqaatitut aalajangersaanermi suliamut attuumassuteqartumik tunngavilersuutaasinnaasoq. Allatut oqaatigalugu Naalackersuisoqarfik imatut paasivara suliat taaneqartut manna nassatarigaat, tassalu ”inissianik allernik” tarnikkut napparsimasunut innersuussineq sulianit allanit innersuussinernut tunngasunit naligiimmik pinnittarnermik tunngavimmik unioqutitsisuunngitsumik allaassuteqartoq.

Ineqarnermut Naalackersuisoqarfiup kommunip innersuussisinnaatitaaneranut piunasaqaatimini inissiat pineqartut inunnut attartortitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassanik atuuttunik malinnissinnaanngitsunut attartortineqassanngitsut soorunalimi tunngavigisinnaavaa (kommunillu innersuussinermini tamanna suliamut attuumassuteqartutut ilaatissinnaallugu). Tamanna attartortut tarnikkut napparsimasut attartortullu allat eqqarsaatigalugit atuuppoq.

Innersuussisinnaatitaanermili naliliinerup mattunneqannginnissaa erseqqissassallugu pingaartuuvoq. Allatut oqaatigalugu inissiat tarnikkut napparsimasunut innersuunneqartassanngitsut ataatsimut tunaartarisassanik aalajangersaasoqassanngilaq. Taamatut ataatsimut mattussineq qulaani oqaatigineqartutut naligiimmik pinnittarnermik (taassumalu innarluutillit pillugit isumaqatigiissut tunngavigalugu paasineqarnissaanik) unioqutitsinerussaaq.

Taamaalilluni ”inissianik allernik” innersuussineq pisunik ataasiakkaanik naliliinikkut pisariaqarpoq, attartortullu pineqartup inissiamik najugarinnissinnaaneranut periarfissat tassani naliliiffigineqartariaqarlutik. Attartortup pissusilersorneera il.il. naliinermi tassani qitiutinneqassaaq – attartortup tarnikkut napparsimasuunera toqqaannartumik pinnagu.

5. Eqikkaaneq

Ataatsimut isiginnillunga isumaqarpunga Ineqarnermut Naalackersuisoqarfiup Kommuneqarfik Sermeersuumut allakkamini 21. juli 2014-imeersuni Kommuneqarfik Sermersuumut – taamatut erseqqissumik paasisariaqartumik - ”inissianik allernik” tarnikkut nappaatilinnut innersuussisassanngitsoq ataatsimut nalunaa-ruteqarsimanera ataatsimut isigalugu isorisariaqartuusooq. Uanga paasinninnera

unaavoq Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfiup nalunaaruteqarnera suliamut attuumassuteqartunik tunngaveqarluni ingerlatsineq pillugu malittarisassanik Naalakkersuisoqarfiup malitasaanik erseqqissumik unioqutitsinerusoq.

Oqaatigaara isornartorsiunerup sakkortussusianik aalajangersaaninni Ineqarnermut Naalakkersuisoqarfik uannut oqaaseqaammini 16. september 2014-imeersumi ”Attartortut tarnikkut nappaatillit imminerminni ajornartorsiutaanngillat”-mik aamma ”inuit taamaattut Namminersorlutik Oqartussani attartortutut tikilluaqqusaarujussuarnerat qularineqassanngilaq”-mik oqarsimanera isiginiarsimagiga. Oqaatigineqartut taakku imaaliallaannaq imatut paasivakka Naalakkersuisoqarfik – 21. juli 2014-imi allakkaluarluni – innersuussisinnaati-taernerup pisut tunngavigalugit tunngaviillu suliamut attuumassuteqartut inatsisinillu unioqutitsinngitsut aallaavigalugit aqunneqarnissaanik paasinnissimasoq.”

6. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Naammagittaalliuutit pillugit suliat

Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqanngillat.

7. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Suliat nammineerluni misissugassanngortitat

7. Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqarneri – Suliat nammineerluni misissugassanngortitat

Suliat ukiuni siusinnerusuni ukiumoortumik nalunaarutiniittut malitseqartitsivigineqanngillat.

8. Misissuinerit aamma nammineerluni misissuiffiginninnernik suliniutit

8.1 Sisimiuni ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi Qasapermiuni misissuineq (Nalunaarut 13. maj 2014-imeersoq 2014-900-0002-mik j.normoqarpoq)

Qasapermiut allakkatigut 27. januar 2014-imeersutigut ilisimatippakka paaqqinniffimmut misissuuartorlunga tikeraarniarlunga aalajangertunga.

Qasapermiunut misissuilluni tikeraarneq suleqatikka pingasut peqatigalugit marlungornermi 25. marts 2014-imi ingerlappara. Tamatuma saniatigut meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniaqatigiiffiup MIO-p sinniisaa aamma Ilaqutariinermut Inatsisinilla Atortitsinermut Naalakkersuisoqarfiup sinniisaa aamma peqataapput.

Qasapermiuni misissuilluni tikeraarneq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) § 16 tunngavigalugu nalinginnaasumik misissuinermik suliaqarnerma ilaatut ingerlanneqarpoq.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsinerisa ilaat tamarmik uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-ikkut aalajangersarneqarpoq atorfeqarfiit imaluunniit suliffeqarfiit kiisalu atorfeqarfigisat allat suugaluartulluunniit uanga Ombudsmanditut sulininni pineqartunut ilaatinneqartut misissuiffigisinnaagikka.

Oqartussaasut inuilluunniit uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut suliassaminnik suliarinninnerminnut atatillugu kukkussuteqarsimanersut sumiginnaasimanersulluunniit uanga sulininnut nalinginnaasumut ilaatillugu misissortarpakka. Tamatuma saniatigut - § 16 tunngavigalugu misissuinnut atatillugu – paaqqinniffiup/suliffeqarfiup aaqqissugaanerani ingerlatsineranilu pissutsit kiisalu paaqqinniffiup/suliffeqarfiup atuisuisa pineqarnerannut ingerlataannullu tunngasut isummat inuppalaassutsimut inunnillu ikiuineranut tunngasut aallaavigalugit naliiffigisarpakka.

Misissuilluni tikeraarnerup ingerlanneqarnera

Misissuilluni tikeraarnerq najoqqutassaq una malillugu ingerlanneqarpoq:

1. Qasapermiut pisortaata aallarnisaataasumik ataatsimeeqatigineqarnera
2. Qasapermiunik alakkarterineq
3. Ullup qeqqasiorneq
4. Sulisunik ataatsimeeqateqarnerq
5. Qasapermiut pisortaata inaarutaasumik ataatsimeeqatigineqarnera

Najugaqartut misissuillunga tikeraarnissannik tamatumalu nalaani oqaloqatiginisannut periarfissaqarnerannik siumut ilisimatinneqareersimapput. Oqaloqatiginisannut periarfissaqarnera ullormi misissuiffiusumi oqaatigineqaqqippoq, najugaqartulli arlaannaataluunniit oqaloqatiginninnissamut periarfissaq atorniarsimangilaa. Paaqqinniffiup pisortaanik ataatsimeeqateqarnerma saniatigut paaqqinniffiup sulisuisa ilaat ataaseq ullormi tikeraarfiusumi oqaloqatigaara, tamatumalu saniatigut Qasapermiuni najugaqartut angajoqqaavi marluk oqaloqatigalugit.

Suliassaqarfiit makku aallunniarlugit misissuilluni tikeraarnerq sioqqullugu aalajangerpunga:

Pissutsit aaqquissuusaanermut tunngasut, sulisut, attaveqaqatigiinnerit, sammisasaqartitsineq/suliassaqartitsineq, atuarfik/sunngiffik, pissaanermik atuineq aamma immikkoortut akornanni ikaarsaariarfiit.

Suliassaqarfiit sammineqartut taakku paaqqinniffimmi oqaloqatiginninnertigut, Qasapermiunik alakkarterinermut atatillugu takusatigut atortussatigullu tikeraarnerq sioqqullugu tigusakkut qulaajarneqarput, matumani Ilaqtariinnermut Inatsisinillu Atortitsinermut Naalakkersuisoqarfiup misissuinerit pillugit nalunaarusiai kingullit marluk ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Tamakkua saniatigut Qasapermiuni najugaqartut marluk angajoqqaavi oqaloqatigaakka.

Qasapermiut 13. maj 2014-imi ilaatigut imatut allaffigaakka:

“(…)

Naliliineq

Qasapermiut paaqqinniffittut isigalugit pingaarnerusutigut ajunngitsutut isigaakka, tasanilu pisortaqatigiit ajornartorsiutinik unamminiagassanillu paaqqinniffiup atugaanik eqqumaffiginnittuupput. Ajornartorsiutit annertunerpaat misissuininnut atatillugu immikkut maluginiakkakka pillugit tulliuuttuni naatsunik oqaaseqateqarpunga.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ajornartorsiutit taakku pisortamik A-mik inaaru-taasumik ataatsimeeqateqarninni oqaloqatiginnissutigigikka.

Pissutsit aaqqissuussaanermut tunngasut

Misissuininni malugaara Qasapermiut piffissami kingullermi aaqqissuussaanikkut anertungaatsiartumik allanngortiterivigineqarsimasut. Taamaalilluni paaqqinniffik siusinnerusukkut illunit marluusunit illumut ataatsimut nuussimavoq, tamannalu pisortaqatigiinnut, sulisunut najugaqartunullu unamminiagassaasimavoq annertoq. Ullormi tikeraarfiusumi oqaloqateqarnikkut illumillu nutaamik alakkarterineq tunngavigalugit paasisakka ukuupput, tassalu allanngortiterineq ajunngitsumik ingerlanneqarsimasoq, paaqqinniffillu illumi nutaami massakkut inissillualeriartortoq. Paaqqinniffik Naalakkersuisoqarfiup nakkutilliinermut atatillugu 2013-imi tikeraarnerani kingullermi 11-nit najugaqarfigineqartussatut aalajangiiffigineqarsimavoq, illumullu nutaamut nuunnerup kingornatigut arfineq marlunnit najugaqarfigineqartussatut aalajangiiffigineqarsimalluni. Tikeraarnerma nalaani najugaqartut tallimaagallarput, arfinilissaallu nutsertussanngorsimalluni.

Naalakkersuisoqarfiup misissuinerit pillugit nalunaarusiai marts 2012-imeersoq aamma januar 2013-imeersoq aallaavigalugit paasivara illut siusinnerusukkut atorneqartut ajornartorsiutigineqarsimasut, Naalakkersuisoqarfillu isumaqarsimasoq illup aaqqissuunneqarnera paaqqinniffippalaarpallaartoq. Tamanna aaqqinniarlugu illumi nuuffigineqartumi annertuumik suliniuteqartoqarsimasoq misissuininni malugaara. Ataatsimoortarfii qaamasuupput, iikkallu assialersorneqarsimapput naasulersuisoqarsimallunilu, najugaqartullu inaat uffarfiilu kusararlutillu ipiitsuupput. Najugaqartut tamarmik immikkut ineeraqarnerat pitsaalluinnarpoq, misissuinerillu pillugit nalunaarusiani takuneqarsinnaavoq illuni siusinnerusukkut atorneqartuni najugaqartut tamarmik immikkut ineeraqarsimannigitsut.

Sulisut

Qasapermiuni sulisut ikippallaat perorsaanikkut ilinniagaqarsimasuunerat Naalakkersuisoqarfiup misissuinerit pillugit nalunaarusiamini isornartorsiortarsimavaa. Apeqqut taanna paaqqinniffimmik misissuininni paaqqinniffiup pisortaanut oqaloqatiginnissutigaa.

Pisortap oqaasii imatut paasivakka perorsaaneramik ilinniagaqarsimasut marluk paaqqinniffimmi massakkut sulisorineqartut. Pisortaq nassuiaalluni oqarpoq sulisut perorsaanermik ilinniagaqarsimagaluarlutik meeqqanik sumiginnagaasimasunik sullissinissaminnut sukumiisumik piareersimanngitsut ajornartorsiutaanerat misigisarsimagini. Pisortaq nassuiaalluni oqarpoq nutaanik sulisussarsiniarnermini sulisut paaqqinniffiup piniarnermik aalisarnermillu suliaqarnerani peqataanissaminnut naleqquttuunissaat tamatumalu saniatigut ilaqutariinnermut tunngasunik misilittagaqartuunissaat najugaqartu-
nillu sullissilluarsinnaanissaat pingaartillugu isiginiartarini. Pisortap tamatuma saniatigut erseqqissarlugu oqaatigaa sulisut kalaallisut oqalulluarsinnaasuunissaat sulisussarsiniarnermi pingaartillugu isiginiartarini, najugaqartummi tamarmik inunnguuseralugu kalaallisut oqaluttuummata. Pisortap oqaasii imatut paasivakka perorsaasunik kalaallisut oqaasilinnik meeqqanik sumiginnagaasimasunik sullissinissaminnut eqqortumik piukkunnaatilinnik nassaarniarneq ajornartorsiutitut annertuutut isigigaa.

Malugaara sulisut meeqqanik sumiginnagaasimasunik sullissineq pillugu ilinniarteqqinneqarnissamik pikkorissartinneqarnissamillu pisariaqartitsinerat pisortap soqutigisorujussuullugulu eqqumaffigigaa. Oqaatigineqartut imatut paasivakka paaqqinniffik meeqqat sumiginnagaasimasut pillugit annertunerusumik pikkorissartitsinernut amerlanerusunullu ataatsimut aningaasassaaleqisoq. Naalakkersuisoqarfik ass. pissaaneramik atuineq pillugu inatsisip nutaap atornerqarnera pillugu ilitersuinermi atortussanik pikkorissartitsinernillu neqerooruteqarsinnaappat taakkua Qasapermiunut atugassanngorteqqullugit Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinermut Naalakkersuisoqarfimmut ullumikkut allakkanni Naalakkersuisoqarfimmut kaammattuutigaara.

Paaqqinniffiup sulisut ilinniaqqinnissamik pisariaqartitsinerannik qitiutitsinera ajungilluinnarpoq. Sulisunilli perorsaanikkut ilinniagaqarsimasunik pisariaqartitsineq pikkorissartitsinerinnartigut matussuserneqarsinnaanersoq apeqquserpara. Paaqqinniffik sulisunik perorsaanikkut ilinniagaqarsimasunik amerlanerusunik soqutiginnilersitsiniassasoq kaammattuutigaara, sulisullu katitigaanerat isiginiarneroqqullugu, taamaalillutik sulisut piniarnermik aalisarnermillu ilisimasaqartut sulisunik meeqqat sumiginnagaasimasut pillugit sulineramik ilisimasaqartunik tapertalerneqarsinnaaleqqullugit.

Pisortamik oqaloqateqarninni taassuma oqaasii imatut paasivakka paaqqinniffimmi sulisumik suli ataatsimik atorfinitsitsisoqarnissaa paaqqinniffiup isumaliutersuutigigaa, taamaalilluni paaqqinniffimmi unnuakkut marlunnik pigaartoqarsinnaalersillugu, najugaqartut akornanni aaqqiagiinnngissutinik pilersoqarsinnaanera sillimmaanniarlugu. Paasivara pisortap naliliinera unaasoq eqqumasumik piareersimasumillu pigaartoqarneq paaqqinniffimmi eqqissimalersitsinnaasoq. Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinermut Naalakkersuisoqarfimmut ullumikkut allakkanni Naalakkersuisoqarfimmut malugeqqullugu oqaatigaara Qasapermiut unnuakkut pigaartumik suli ataatsimik atorfinitsitsi-

nissamut aningaasanik amigaateqartoq, paaqqinnifillu kaammattorpara apeqqut taanna Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut oqaloqatigin-nissutigeqqullugu.

Attaveqarfiit

Najugaqartut arlaannaataluunniit Qasapermiuni misissuullunga tikeraarninni oqaloqate-qarnissamik neqeroorut ajoraluartumik atunngilaa, uangali ullormi tikeraarfiusumi paa-sinneqqaarnera unaavoq paaqqinniffimmi sulisut najugaqartullu akornanni pissutsit nuannersuullutillu persuarsiorpalaanngitsuusut.

Paasivara Qasapermiuni aaqqissuussineq eqqunniarneqartoq, taamaalillutik najugaqartut paarlagaallutik sapaatik akunneranni ullormi ataatsimi attaveqarfigisartakkatik peqatiga-lugit paaqqinniffiup avataani ingerlatami peqataasassallutik. Najugaqartut sulisut akor-nanni aalajangersimasunik attaveqarfeqarnerat pitsaasuvoq. Aaqqissuussineq eqqarsaa-tigineqartoq najugaqartut ataasiakkaat pineqartullu attaveqarfigisartagaasa attaveqatigiit-tarnerisa nukittorsarniarneqarnerat pitsaasumik suliniuteqarneruvoq. Tamanna paaq-qinniffimmi sulisut qassiunissaannik arlalitsigut isumaliutersuuteqarnissamut pissutissa-qalersitsisimasoq paasivara. Aaqqissuussineq taanna paaqqinniffimmut massakkut atu-gassiissutit iluanni ingerlanneqarsinnaanngippat paaqqinniffik kaammattorpara tamanna Naalakkersuisoqarfimmut oqaloqatiginnissutigeqqullugu. Tamanna Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut ullumikkut allakkanni Naalak-kersuisoqarfimmut malugeqqullugu oqaatigaara.

Paaqqinniffimmi najugaqartut marluk angajoqqaavinik oqaloqateqarninni paasivara a-ngajoqqaat taakkua meeqqamik paaqqinniffimmi qanoq ingerlanerannik paasissutissin-neqarnerusarnissartik pisariaqartikkaat. Apeqqut taanna misissuinerma nalaani pisorta-mut saqqummiuppara, paasivaralu Qasapermiut ukiup affakkaartumik nalunaarusiat kommunimi sullissisoq aqutugalugu angajoqqaanut nassinneqartartut saniatigut anga-joqqaanut nalinginnaasumik attaveqarnej ajortut. Pisortalli oqarnera imatut paasivara angajoqqaat paaqqinniffimmut attaveqarfiginninnissaminnut tikilluaqqusaajuannartut.

Pisortamik oqaloqateqarninni paasivara paaqqinniffik najugaqartunut ukiup affakkaar-tumit akulikinnerusumik malitseqartitsiffiginnikkusukkaluartoq. Qasapermiut tamatu-munnga atatillugu kaammattorpakka meeqqat Qasapermiuni qanoq ingerlanerannik angajoqqaanut ilisimatitsissuteqartarnej annerusumik suliniutigineqarsinnaanersoq isu-maliutersuutigeqqullugu. Tamanna kommunini sulianik suliarinnittut ataasiakkaat su-leqatigalugit pisinnaavoq, taamaaliornikkut suliassanik paaqqinniffiup kommunillu a-kornanni agguataarinnermut akuliutinnginnissaq angajoqqaallu tulleriinneri malillugit Qasapermiunit aamma sulianik suliarinnittunit ataasiakkaanit ilisimatitsissutinik im-minnut naapertuutinngitsunik tigusaqartannginnissaat qulakkearniarlugu.

Suliassaqartitsineq/sammisassaqartitsineq/atuarfik/sunngiffik

Qasapermiuni ulluinnaap qanoq ingerlanissaata piareersarneqartarnera pitsaasutut isigaara. Najugaqartut paaqqinniffimmi eqqiaanermi, nerisassiornermi assigisaannilu peqataatinneqartarput. Najugaqartut tamatuma saniatigut paaqqinniffiup angallataani qimmilluunniit pillugit suliassani paarlagaallutik ikiuuttarput. Malugaara paaqqinniffiup aalisarnermik piniarnermillu suliniutaani anguniagaq tassaasoq najugaqartut sulinermi sinaakktassat nalinginnaasut iluanni suleqataanissaannik sungiusaaneq kiisalu tamatumunnga peqatigitillugu iluatsittunik nuannersunillu misigisaqartinneqartarnissaat, tamannalu aqputigalugu imminnut tatiginerulersinnissaat imminnullu ataqqinerulersinnissaat.

Najugaqartup ataasiinnaap atuartuunera Naalakkersuisoqarfiup misissuineq pillugu nalunaarusiamini isornartorsiortarsimavaa. Pisortap oqarnera imatut paasivara massakktut najugaqartut tamarmik atuarfimmitt anereersimannikkunik anisitaasimasuusut, atuarfimmullu uteqqinnissartik pileriginngikkaat.

Meeqqat atuarfiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 15-imi, 3. december 2012-imeersumi §§-tigut 29-mit 31-mut aalajangersarneqarpoq meeraq kinaluunniit atuartussaaitaasoq atuarnep aallartinnerani qaammatisiutit malillugit ukiumi meeqqap 6-inik ukioqalerfiani, taamaatissallunilu atuartup ukiumi qulini ataavartumik atuartinneqareerneratigut. Inuussutissarsiummik ilinniartitsinermillu aallartitsisoqarpat kommunalbestyrelsen angajoqqaat qinnuteqarnerisigut atuartoq ukiut 9-t atuareernermi kingornatigut atuarunnaarnissaanik akuerisinnaavaat, pissutsit immikkut ittut taamaaliornissaq ajornartinnigippassuk, tak. § 31, imm. 3. Atuarunnaarsitsinissamik apeqqut iliuussissanut pilersaarusiani arlalinni assilineri tigusanni suliarineqartarsimannigilaq.

Pisortamik oqaloqateqarninni paasivara Qasapermiut najugaqartunik tapersersuerusuttut, taakku atualeqqinnissartik namminneq suliniutigippassuk. Taamaallillunga paasivara siusinnerusukktut najugaqartut atualeqqissinnaanerit paaqqinniffiup isumagisarsimagaa – immaq klassimi mikinerusuni imaluunniit paaqqinniffimmi meeqqat ataasiakkaarlugit atuartinneqarnerisigut. Najugaqartup ataatsip efterskolemukartinneqarnera paaqqinniffiup taamatuttaaq tapersersueqataaffigisimavaa.

Najugaqartut namminneq qinnutigalugu atualeqqinniarnerni paaqqinniffiup tapersersuisarnera ikiuuttarneralu pitsaasuvoq. Paaqqinniffiulli najugaqartut atuarfimmitt uteqqinnissaminnut pilerilersinniarlugit suli annertunerusumik suliniutigisariaqarjaa – nalinginnaasumik ulluinaqalersinniarlugit, paaqqinniffimmik qimatsinissaannut namminerisaminnillu inuuneqalernissaannut piareersarnissaat ikiornissaallu aamma siunertaralugu.

Pissaanermik atuineq

Paasivara pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip FN-illu meeqqat pillugit isumaqatigiissutaata qanoq paasineqarnissaannik atorineqarnissaannillu ilitersorneqarnissaq paaqqinniffiup ataatsimut pisariaqartikkaa. Pisortamik sulisunillu oqaloqateqarninni uanga paasinninnera unaavoq najugaqartut assersuutigalugu ullaakkut makikkumajunnaaraangata imaluunniit unnukkut piffissaq eqqorlugu angerlanngikkaangata pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip killissarititaasa iluanni qanoq iliuuseqarsinnaaneq paaqqinniffiup nalornissutigisorujussuugaa. Pisortap sulisullu paaqqinniffimmi oqaloqatigisama apeqqutit taakku pillugit pikkorissartitsinerit ujartorpaat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit sulisuisalu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip aamma FN-ip meeqqat pillugit isumaqatigiissutaata killissarititaannik ilisimasaqarnerat taakkualu iluanni sulisinnaanerit pingaaruteqartorujussuuvoq. Tamatuma unamminia-gassatut Qasapermiunit isigineqarnera tusaatissatut tiguara.

Paaqqinniffimmut tamatumunnga atatillugu malugeqqullugu oqaatigaara Inatsisartut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit nutaaq (isumaginninnermut tunngasuni pissaanermik atuisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 21. november 2013-imeersoq) ukiarmi akuerisimagaat. Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut malitseqartitsiviginninninni Qasapermiut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit nutaaq taanna pillugu ilitersuutinik nassinneqarnissaat kiisalu paaqqinniffiup sulisuisa inatsisip qanoq atorineqarnissaa pillugu pikkorissartitsinerinik periarfissaqarpat neqeroofigineqarnissaat Naalakkersuisoqarfiup isumagissagaa Naalakkersuisoqarfimmut kaammattuutiginiarpara.

Immikkoortut akornanni ikaarsaariarnerit

Pisortamik oqaloqateqarninni paasivara najugaqartut Qasapermiunut pigaangamik qulaajaavigineqartarsimanginnerat ataatsimut ajornartorsiutitut misigisimaneqartoq. Najugaqartullu nutsinnginneranni paasissutissat annikitsuinnaat paaqqinniffiup kommuninit tigusarpai, taamaattumillu najugaqartussat ataasiakkaat nutseraangata pisariaqartitaat paasiniarlugit nukippassuit sulisut atortariaqartaraat paaqqinniffiup misigisarlugu. Tamanna sulisunut assut piumasaqaateqarfiusarpoq paaqqinniffillu nalornilersittarlugu. Pisortap tamatumunnga atatillugu nassuiaalluni oqaatigaa qulaajaasoqartannginnera najugaqartut ilarpaaluisa kukkusumik inissinneqarnerannik aamma kinguneqartartoq, tamannalu ataasiakkaat pisariaqartitamissut ikiorneqannginnerannik nassataqartartoq najugaqartullu sinnerinut ajoqutaasartoq.

Nuuttut ataasiakkaat Qasapermiunut tikinnginneranni taakku pillugit kommuninit pissaanerusumik qulaajaasoqartarnissaanik kissaatigisap saniatigut pisortap tikkuarlugu o-

qaatigaa paaqqinniffiup ass. najugaqartunut ilaquataannullu tarnip pissusiinik ilisimasa-
limmit ikiorneqarnissaannut aningaasat amerlanerusut pisariaqartikkai.

Pisortap oqarnera imatut paasivara paaqqinniffiup kommunit najugaqartullu sullissisui
killilerujussuarmik suleqatigisarai. Tamanna Qasapermiunut tikinnek, najugaqarneq
Qasapermiunillu anineq eqqarsaatigalugit atuuppoq. Qasapermiut najugaqartut tikinneri
sioqqullugit attaveqarfifigajuttanngilaat, aammalumi Qasapermiunit aninerisa kingorna-
tigut.

Pisortap oqaatigisai imatut paasivakka najugaqartut pillugit iliuusissanut pilersaarusi-
at kommuninit nutarterneqarnerini Qasapermiut peqataatinneqartarnissaat pisortap kissaa-
tigigaa. Qasapermiut kaammattorpakka soorlu iliuusissanut pilersaarusi-
at suliarineqarne-
ri eqqarsaatigalugit qaninnerusumik suleqatigiinnissamat periarfissaq kommuninut oqa-
loqatigiinnissutigalugu aallartisarniaqqullugu.

Qasapermiunut misissuiartorluna tikeraarninnut atatillugu najugaqartut pillugit iliuu-
sissanut pilersaarusi-
at assilineri Qasapermiunit tiguakka. Iliuusissanut pilersaarusi-
anik misissuini-
ni malugaara taakku ataatsimut isigalugit immikkuualuttulersugaanngitsoru-
jussuusut, arlallillu nutarterneqarsimannngitsut.

Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut pillugit iliuusissanut pilersaa-
rusiat suliarineqartarnerat nutarterneqartarnerallu pillugit malittarisassat meeqqanik i-
nuusuttunillu ikiorsiisarnek pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april
2003-meersumi §§-ini 14-imiipput 15-imiillutillu. Taakkunani ilaatigut ilaapput iliuu-
sissanut pilersaarusi-
at imarisaat pillugit pingaarnerusutigut piumasaaqatit aalajangersi-
masut, matumani inissiinerup siunertaata aamma inissiinerup sivisussusissaatut naatsor-
suutigineqartup allaaserineqarneri ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Ajornartorsiut taanna Naalakkersuisoqarfimmut malitseqartitsiviginninninni saqqum-
miunniarpara.

Naggasiut

Paaqqinniffik ataatsimut isigalugu pitsaasutut isigaara. Paaqqinniffik Naalakkersuisoqar-
fiup misissuiner-
mi nalunaarusiai eqqarsaatigalugit arlalitsigut ilorraap tungaanut ineri-
artortinneqarsimasoq malugaara. Ajornartorsiutilli Naalakkersuisoqarfiup sammisimasai
aalajangersimasut suli atuupput, matumani sulisut perorsaanermik ilinniagaqarsimasut,
najugaqartut atu-
arnerat aamma pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit aamma FN-ip
meeqqat pillugit isumaqatigiissutaa pillugit ilitersuinerunissamik ilinniartitsinerunissa-
millu pisariaqartitsiner-
mik apeqqutit ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfik Naalakkersuisoqarfittut suliassaqarfimmum akisussaasutut misissuullunga tikeraarnera pillugu eqikkaallunga inerniliussannik ullumikkut allakkatigut – allakkat ukua assilinerannik ilaqartinneqartutigut – ilisimatippara. Naalakkersuisoqarfimmum allakkama assilinerat ilisimatitsissutitut ilanngullugu nassiuppara.

Suliami matumani allatigut annertunerusumik iliuseqaqqinnissannut tunngavissaqaranga isumaqarpunga.”

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmum allakkat allakkanut qulaani issuarneqartunut uiggiullugit ulloq taanna nassiuppakka. Maku allakkannit taakkunanga ilaatigut erserput:

“Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmum allakkatigut 31. januar 2014-imeersutigut malugeqqullugu oqaatigaara ulloq unnuarlu paaqqinniffimmum Qasapermiunut Sisimiuniittumut misissuiartorluna tikeraarniarluna aalajangerungu.

(...)

Misissuiartorluni tikeraarnek sioqqullugu Qasapermiut qinnuigaakka najugaqartut pillugit iliuusissanut pilersaarusiata tamarmik assilineri uannut nassiteqqullugit.

Iliuusissanut pilersaarusiata taakkua misissornerinut atatillugu malugaara iliuusissanut pilersaarusiata ataatsimut isigalugit immikkuaualuttulersugaanngitsorujussuusut, arlalinnilu meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarnek pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi §§-it 14 aamma 15 tunngavigalugit nutarterneqarsimannngitsut. Qasapermiunut tikeraarninni tamatumunnga atatillugu malugaara najugaqartut nutaat paaqqinniffimmum inissinneqannginnerini paaqqinniffimmullu nuunnginnerini kommunit tungaannit torersumik piareersaasoqartarsimannnginnera paaqqinniffiup unammianiagassatut annertuutut misigisaraa.

Qulaani taaneqartut Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmum Naalakkersuisoqarfittut akisussaasuusumut kommuninillu nakkutilliinnermi oqartussaasumut allakkatigut ukunatigut ilisimatitsissutiginnisaat eqqornerpaasutut isigara, tassami ataatsimut ajornartorsiut pineqarunarmat.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmum allakkakka 18. december 2013-imeersut matumani aamma innersuussutigaaakka, Naalakkersuisoqarfimmi allakkatigut taakkunatigut ilisimatikkakku Røde Kors Børnerhjæmmimut

Nuummiittumut 14. november 2013-imi misissuiartorlunga pulaarninnut atatillugu malugigiga najugaqartut arlallit pillugit iliuusissanut pilersaarusiart suliarineqarsimanngitsut, najugaqartullu amerlanersaat pillugit iliuusissanut pilersaarusiart peqqussummi siusinnerusukkut taaneqartumi § 15, imm. 3 tunngavigalugu nutarterneqarsimanngitsut.

Qasapermiuni misissuillunga tikeraarninni tamatuma saniatigut malugaara paaqqinnif-fiup pisortaqatigiivisa sulisullu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip nutaap (isumaginninnermut tunngasuni pissaanermik atuisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaata nr. 1-ip, 21. november 2013-imeersup) aamma FN-ip meeqqat pillugit isumaqatigiissutaata qanoq paasineqarnissaat qanorlu atorineqarnissaat nalornissutigaa.

Malittarisassat pineqartut pillugit ilitersuinermi atortussat pikkorissartitsinerillu Naalakkersuisoqarfiup neqeroorutigisinnaappagit taakkua Qasapermiunut atugassanngortinneqarnissaat kaammattuutigaara.

Naalakkersuisoqarfimmut malugeqqullugu naggasiutitut oqaatigaara Qasapermiut suli-sumik suli ataatsimik atorfinitsitsinissaq pisariaqartikkaat, taamaalillutik paaqqinniffimmi sulisut marluk unnuakkut pigaartuusarsinnaaqqullugit, taamaalillutillu najugaqartut ataasiakkaarlutik inuk attaveqarfigisartagartik peqatigalugu angalaartarsinnaaleqqullugit. Qasapermiuni pisortaqatigiit kaammattorpakka sulisumik suli ataatsimik pisariaqartitsineq Naalakkersuisoqarfimmut oqaloqatiginnissutigeqqullugu.

(...)"

8.2 Tasiilami Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani misissuineq (Nalunaarut 30. december 2014-imeersoq 2014-900-0004-mik j.normoqarpoq)

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa allakkatigut 24. juli 2014-imeersutigut ilisimatippara misissuiffigiartorniartorlugu aalajangertunga.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik misissuineq suleqatikka sisamat peqatigalugit 4. aamma 5. september 2014-imi ingerlappara. Taakkua saniatigut siunnersortit marluk pisinnaatitaaffii pillugit sulianiaqatigiiffimmit MIO-meersut aamma peqataapput.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik misissuineq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) § 16 tunngavigalugu misissuinerneq nalinginnaasumik suliaqarnerma ilaatut ingerlanneqarpoq.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-ikkut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut sulluunniit uanga Ombudsmanditut misissorsinnaagikka.

Oqartussaasut inuillu uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut inatsisinik atuuttunik malinninersut suliassaminnilluunniit ingerlatsinerminni allatigut kukkussuteqarsimanersut sumiginnaasimanersulluunniit sulininnut nalinginnaasumut ilaatillugu misissortarpara. Tamatuma saniatigut - § 16 tunngavigalugu misissuinnut atatillugu - pissutsit paaqqinniffiup aaqquissuusaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginntaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavakka.

Misissuinerup ingerlanneqarnera

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa, sulisut, najugaqartut najugaqartullu angajoqqaavi misissuiartorlunga tikeraarnissannik tamatumalu nalaani oqaloqatigineqarnissannut periarfissaqarnerannik siumut ilisimatippakka. Najugaqartut ilaata angajoqqaavi misissuiartorlunga tikeraarnissara sioqqullugu oqaloqatigaakka. Oqaloqatigineqarnissannut periarfissaqarnera ullormi misissuiffiusumi najugaqartunut oqaatigeqqinneqarpoq, neqeroorulli najugaqartut arlaannaannilluunniit atorneqarani. Sulisut arlallit misissuinerup nalaani oqaloqatigaakka. Najugaqartut arlallit aanaakkui/aataakkui misissuiartorluni tikeraarnerup kingornatigut oqarasuaatikkut oqaloqatigaakka. Najugaqartut angajoqqaavisa, ilaqutaasa nakkutilliisuisalu attavigineqarfigisinnaasaat najugaqarfiilu pillugit paasissutissat Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanit Kommuneqarfik Sermersuumillu pissarsiariniarnerat ajoraluartumik assut ajornartorsiutigarpur. Tamanna Kommuneqarfik Sermersuumut ilisimatitsissutiginiarpara.

Misissuinerup ingerlanissaa imatut pilersaarusioneqarpoq:

Sisamangorneq 4. september 2014

1. Pisortap A-p immikkoortortaqaqarfiullu pisortaata B-p ataatsimeeqatigineqarnerat

2. Ullup qeqqasiorneq
3. Paaqqinniffiup angalaarfigineqarnera
4. Sulisut ataasiakkaarlugit oqaloqatigineqarnerat
5. Najugaqartut ilaannik ilassinninneq
6. Pisortap A-p malitseqartitsiviusumik ataatsimeeqatigineqarnera

Tallimannorneq 5. september 2014

1. Sulisut ataasiakkaarlugit oqaloqatigineqarneri
2. Pisortap A-p aamma immikkoortortaqaarfiup pisortaata B-p naggasiutaasumik ataatsimeeqatigineqarnerat

Suliassaqaarfiit makku aallunneqarnissaat misissuiartorluni tikeraarnissaq sioqqullugu toqqarpara: Aaqqissuussaannermut tunngasut, sulisut, attaveqaarfiit, atuartitsineq sunngiffillu, pissaanermik (nukinnik) atuineq, suliassaqaarfinnut allanut tunngasut, peqqissutsimut tunngasut aamma paaqqinniffiup illutaanut tunngasut.

Paasissutissarpaaluit kiisalu Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalakkersuisoqaarfiup nakkutilliinnermut atatillugu nalunaarusiai kingulliit marluk misissuiartorluna tikeraanginninni tiguakka. Aallussiviusut taakku tamatuma saniatigut pisoqartaqatigiit aallarnisaataasumik ataatsimeeqatigineqarneranni, suli-sunik oqaloqatiginninnertigut kiisalu Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata takutissorneqarneranut atatillugu takusatigut qulaajaavigineqarput.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa 30. december 2014-imi ilaatigut imatut allaffigaara:

“(…)

Naliliineq

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa paaqqinniffittut isigalugu pingaarnerusutigut pitsaasunik paasisaqaarpunga, tassanilu pisortaqaqatigiit paaqqinniffiup ajornartorsiutigisaanik aaqqiinarneq eqqumaffigalugulu qitiutippaat.

Ajornartorsiutit annertunerpaat misissuininnut atatillugu immikkut maluginiakkakka pillugit tulliuuttuni naatsunik oqaaseqaateqaarpunga.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ajornartorsiutit taakku Prinsesse Margrethep Meeqqanik Angerlarsimaffiutaanik misissuininni pisortaqatigiinnut pingaarnerusutigut oqaloqatiginnissutigikka.

Aaqqissuussaannermut tunngasut

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa innarluutilinnut immikkoortortaqarfeqarpoq, Nasippimik atilimmik, taannalu tassaavoq ulloq unnuarlu paaqqinniffik inersimasunut innarluutilinnut arfinilinnut inissalik. Paaqqinniffiit taakku ataatsimut pisortaqarput (A) ataatsimullu pisortap tulleqarlutik (C), tamatumali saniatigut tamarmik immikkut aningaasaqarnermik ingerlatsillutillu sulisoqarput. Taamaattorli suliassaqarfiit arlallit eqqarsaatigalugit suleqatigiittoqarpoq, soorlu ilaatigut biilip angallatillu ataatsimoorussat aqunneqarnerat taakkunungalu ataatsimut aningaasartuutit eqqarsaatigalugit.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa immikkoortortaqarfinnut marlunnut avitaavoq: Angajullit (meeqqanut angajullernut 8-18-inik ukiulinnut) aamma Nukarliit (nukarlerpaat 0-9-nik ukiulinnut). Immikkoortortaqarfiit tamarmik immikkut ininut marlunnut avinneqarsimapput.

Pisortaqatigiit 2013-imi taarserneqarsimapput. Siusinnerusukkut pisortap tullerisimasaa A 1. januar 2013-imi pisortatut sulilersimavoq siusinnerusukkullu immikkoortortaqarfiup pisortarisimasaa C pisortap tulliatut 1. april 2013-imi sulilersimalluni. Pisortaqatigiit suliassat avissimavaat, taamaalilluni A-p aqutsinermi suliassat isumagisaralugit C-llu ulluinnarni suliassat immikkoortortaqarfinnullu attaveqarnerup annersaa isumagisaralugit. Takusinnaavara taamatut avitsisimaneq ingerlalluartoq, taakkulu marluullutik Angajullerni Nukarlernilu sulisunik meeqqanillu ilisimasaqarluarlutillu attaveqarfiginniluartut.

Paasivara pisortap tulliatu sulisunik ineriartortitsiniarluni oqaloqatiginninnerit misissuiartorluna tikeraarnerma nalaani ingerlatilersimagai, pisortalli pisortaqatigiinnik ineriartortitsiniarluni oqaloqatiginninnerit suli aallartissimanagit.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani sulisunik oqaloqateqarninni paasivara sulisut tamarmik massakut pisortaqatigiinnik kiisalu pisortaqatigiit immikkoortortaqarfiullu attaveqatigiinnerannik iluarisimaarinnittut.

Paasivara Ilaqutariinnermut, Naligiissitaannermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfiup suut neqeroorutigisinnaanerai pisortaqatigiit ilisimalluannikkaat. Taamaattu-

mik kaammattuutigaara pisortaqtigiit Naalackersuisoqarfik attaveqarfigissagaat, Naalackersuisoqarfiup sulisunut najugaqartunullu sunik neqerooruteqarsinnaanera pillugu paasissutissanik pissarsinissaq siunertaralugu, matumani assersuutigalugu sulisunik siunnersuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Sulisut

Naalackersuisoqarfiup 2011-mi julimi aamma 2013-imi junimi nakkutilliineq pillugu nalunaarusiai kiisalu Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata paasissutissaatai misissuiartorlunga tikeraarnissara sioqqullugu tiguakka. Paasissutissat taakku tungavigalugit erseqqippoq paaqqinniffik sulisoqarnermut tunngasuni annertooujussuar-nik ajornartorsiuteqartoq.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata napparsimalluni sulinngitsoortarnerpassuit kiisalu aalajangersimasumik atorfeqartitaasut taartaasartullu takkutinnitsoortarnerpassui pingaartumik ajornartorsiutigai. Tamanna pisortaqtigiinnut sulisunullu allanut kipiluttunartorujussuusoq takusinnaavara. Tamanna sulisut ilaannik arlalinnik oqaloqateqarninni aamma oqaatigineqarpoq. Uanga paasisara unaavoq pisortaqtigiit ajornartorsiut taanna eqqumaffisorujussuugaat, arlalitsigullu suliniuteqarfiginiarsarigaat.

Paasivara ajornartorsiutit sapaatit akunnerisa naanerini akissarsiffiusuni annertunerpaasartut – pingaartumillu sapaatit akunnerisa naaneri akissarsiffiusut meeqqanut tapinik, feriarnersiutisiassanik assigisaannillu aamma tunniussiffiugaangata. Paasivara sapaatit akunnerisa naanerini taamaattuni sulisut aalaakkaasut ikitunnguaannaallutik pigaartuuffissat tamaasa isumaginiartaraat. Sulisut taakku marloriaammik pigaartuugajuttariaqartarput ulluniluunniit sulinngiffigisaminni suliarortariaqartarlutik, sapaatimmi akunnerisa naanerini taamaattuni taartaasartunilluunniit pissarsiniarneq ajornakusoorsinnaasarmat. Taamaattumik napparsimasoqarnera, takkutinnitsoortoqarnera taartaasartunillu amigaateqarneq pissutigalugit sulisut ikippallaalersinnaasarput.

Sulisut aalajangersimasumik atorfeqartitaasut napparsimallutik sulinngitsoortarnerpassui takkutinnitsoortarnerpassuilu taartaasartunik annertooujussuarmik pisariaqartitsitsit-silersarpoq, taartaasartullu aalaakkaasut - ilinniagaqarsimasut ilinniagaqarsimanngitsullu - pissarsiariniarnissaat Prinsesse Margrethe Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata aammattaaq ajornartorsiutigaa. Ilarpasui pigaartuusaqattaalaaginnarlutik nammineerlutik suliunnaartarput, pigaartuuffissaminni takkutinnitsoorsimanertik taamalu nalunaaquttap akunnerinik suliffiusussanik neqeroorfigineqannginnertik pissutigalugu.

Paasivara Meeqqat Angerlarsimaffianni taartaasartunik pisariaqartitsinerup taama anertutiginera pisortaqtigiit ernumassutigaa. Taartaasartorpassuit paarlakaattuartut

meeqqanik isumagineqarnermikkut sumiginnagaasimasunik sullissinermi atorineqarnerat pisortaqtigiit ajornartorsiutitut isigaat. Tamanna ullormi misissuiffiusumi sulisut ataa-siakkaarlugit oqaloqatigineqarnerini sulisunit arlalinnit aamma tikkuarneqarpoq.

Pisortaqtigiit oqarnerat imatut paasivara sulisut aalajangersimasumik atorfeqartitaasut aalaakkaanerulersinniarneqarnerat taamalu taartaasartut ikinnerulersinniarneqarnerat aallunneqalersimasoq. Ilaatigut sulisut sapinngisamik amerlanerpaat aalajangersimasumik atorfinitsinniarneqarsimapput, aalajangersimasumik atorfimmi sulinerup aalajaannerulerneq akisussaassuseqarnerulernerlu pilersissagai neriuutugalugu. Aalajangersimasumik atorfeqartitaasut pigaartuuffissaminnut takkutinngitsoortut aalajangersimasumik kinguneqartitsivigineqarnerat pisortaqtigiit tamatuma saniatigut misiligutitut ingerlappaat. Oqaloqatigineqarnissamut aggeqqusisoqartarpoq, takkutinngitsoortoqaqqinneranilu oqaasiinnartigut allakkatigullu mianersoqqusisarneq aalajangiusimaneqarluni.

Paasivara sulinngitsoortarneq pisut ilarpaaluini imigassamut attuumassuteqartoq pasit-saassimaneqartoq. Pisortaqtigiit nassuiaatitut oqaatigaat Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani sulisut imigassartorunnaarsitsiniarluni atornerluiuunnaarsitsiniarlunilu kommunimi katsorsaanerni peqataanissaannik neqeroorfigineqartartut. Paasivarali sulisoq taamatut ikiorneqarumalluni kissaateqarpat paaqqinniffiup kommunimit ikiorneqarumalluni sumut saaffiginninnissaa nalornissutaasinnaasoq. Paaqqinniffiup tamanna paasiniassagaa sulisorlu atornerluiuunnaarniarluni katsorsartinnissamik kissaateqarpat periaaseq malinneqarsinnaasoq allaganngorlugi pigilissagaa kaammattuutigaa.

Paasivara sulisut aalaakkaannginnerannik ajornartorsiutip saniatigut paaqqinniffimmi atorfinnut – pisortatut perorsaasutullu atorfiit eqqarsaatigalugit - qinnuteqartut piukkunnaateqartut pissarsiariniarnerat Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata aamma ajornartorsiutigigaa.

Pisortap oqarnera imatut paasivara perorsaasutut atorfiit ilaannaat inuttaqartut. Pisortap nassuiaatitut oqaatigaa perorsaasut avataaneersut sulisussarsiariniarnerat ajornakusoor-tuusoq, taakkumi inatsit tunngavigalugu taamaallaat ukioq ataa-siakkaarlugi atorfinitsinneqarsinnaammata.

Malugaara sulisunut taartaasartunullu nutaanut tikilluaqqusissutitut quppersagaaraq kusarortoq paaqqinniffimmi malittarisassat naatsorsuutigisallu pillugit paasissutissanik imaqartoq pisortaqtigiit suliarisimagaat. Paasivara paaqqinniffiup immikkoortotaqarfiini tamani sulisunik aalajangersimasunik taartaasartunut sulisunullu nutaanut tikilluaqqusissusanik peqarnissaa qulakkeerniarlugi suliniuteqartoqartoq. Sulisut nutaat paaqqinniffimmi sulinissaminnut pitsaasumik iseriartinneqarnissaannik taamatut aallus-sineq pitsaalluinnarpoq.

Paasivara atorfeqartitaasut ilinniagaqarsimangitsut soorlu perorsaasutut ilinniarnissamik kissaateqartut pisortaqtigiinnit tapersersorluarneqartartut.

Paaqqinniffimmik misissuininni tamatuma saniatigut paasivara sulisut pikkorissarnernik ilinniaqqinnernillu neqeroorfigineqarnissaasa pingaaruteqassusiat pisortaqtigiit ataatsimut eqqumaffigigaat.

Immikkoortortaqrifiulli pisortaata B-p uannik oqaloqateqarnermini oqaatigaa sulisut ilinniagaqarsimangitsut, perorsaasutut ilinniarsimasut kiisalu immikkoortortaqrifinni pisortat ilinniaqqinnissamik neqeroorfigineqartarnissaat amigaataasoq. Immikkoortortaqrifiup pisortaata perorsaasut allat siunnersoqatigineqarsinnaanerannut periarfissat amerlanerusut tamatumunnga peqatigitillugu ujartorpai. Tamanna pisortap tusaatissatut tigugaa paasivara.

Pikkorissartitsinerit sulianut tunngasuinnaanngitsut aammali suliassaqarfiit allat iluini pikkorissartitsinerit pisariaqartinneqartut oqaloqatigiinnermi paasivara.

Pisortaqtigiit nassuiaatitut oqaatigaa sulisut arlallit namminneq meeraanerminni sumiginnagaaneq atonerluinermilluunniit ajornartorsiutit qanimut misigisarsimagaat, suli-sullu taakku tassarpiaasut meeqqat misigissusaannik paasiuminaatitsisinnaasut. Paasivara tamanna tassaasoq sulisut ataatsimiinnerini oqaluserineqarajuttartoq, pisortaqtigiillu ataatsimut annertuumik eqqumaffigisaat. Aporaannerit qanoq aaqqinneqartarnissaat sulisunut ilisimassallugu iluaqutaasinnaasoq tamatumunnga atatillugu eqqartorparput, soorlu takussutissialiortoqarsinnaasoq aporaanneq pilerpat qanoq iliortoqarnissaanik.

Pisortaqtigiit nassuiaatitut oqaatigaa Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimafiutaata patajaatsuunermik ingerlatami Kommuneqarfik Sermersuup aningaasalersugaani peqataasoq. Patajaatsuunermik ingerlatami pineqartoq tassaavoq meeqqanik meeqqallu pisuni assigiinngitsuni misigissutsinik qanoq aqutsisarnerannik sulinermi sakkussanik tunniussinissaq. Taanna sulisut sakkussanik taakkuninnga imminnut eqqarsaatigalutik aamma atuisinnaanerannik sunniuteqarsimavoq. Patajaatsuunermik ingerlataq Nukarlerni aallartinneqarsimavoq, kingusinnerusukkullu Angajullerni aamma Nasippimi ator-neqalersimalluni.

Tamatuma saniatigut paasivara aporaannernik aaqqiiniartarnek qitiutillugu pikkorissartitsisoqartarsimasoq – meeqqat sulisullu eqqarsaatigalugit. Pisortaqtigiit misigisimavaat sulisoqatigiikkuutaani suleqatigiinnikkut ajornartorsiuteqarajussinnaallunilu paaseqatigiinniarnikkut ajornartorsiuteqarsinnaasortoq. Aporaannerit taakku aaqqinniartarnek pi-sortaqtigiit aallussisimapput, sulisut oqaloqatigiinnissaasa paatsooqatigiissinnaanerillu qulaajarneqarnissaasa tapersersortarnerisigut. Aamma paasivara sulisut imminnut pissu-

silersorfigeqatigiittarnissaat pillugu isumaqatigiissuteqartoqarsimasoq, matumani sulisut torersumik oqaloqatigiittarnissaat ingutsisoqartannginnissaalu ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Tamakkua saniatigut atorfeqartitaasut tamarmik imigassaq eqqarsaatigalugu ingerlatseriaatsip suliarineqarneranut atatillugu imigassaq pillugu ataatsimoorussamik pikkorissartinneqarsimasut. Sulisut pingasut Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut pikkorissartitsinermut ukiut marluk ingerlaneranni ingerlanneqartumut peqataapput. Immikkoortortaqrarfiup pisortaa pikkorissartitsinermi Mælkebøttenimit Ålborg Universitet suleqatigalugu ingerlanneqartumi peqataasimavoq. Sulisut marluk angallatit naalagaannik najukkami pikkorissartitsinerni peqataasimapput.

Ataatsimut isiginnillunga paasinninnera unaavoq pisortaqtigiit sulisoqarnermut tungasuni annertuumik eqqumaffigisaminni annertoorujussuarnik unamminiagassaqartut. Taamaattumik qulaani oqaatigineqartutut kaammattuutigaara pisortaqtigiit Naalakkersuisoqarfik attaveqarfisagaat, Naalakkersuisoqarfiup pikkorissartitsinernik ilitseruinernillu sunik neqerooruteqarsinnaanera pillugu paasissutissanik pissarsiniarnissaq siunertaralugu, matumani sulisunik siunnersuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, matumani suliffimmi tarnikkut avatangiisit sulisullu siusinnerusukkut misigisimasat ajornartorsiutaallu eqqarsaatigalugit siunnersuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Attaveqarfiit

Paasivara immikkoortortaqrarfiit qanoq iliorluni peqatigiittarnermi naleqartitat arlallit oqaasertalersorniarlugit sulisimasut.

Misissuiartorluna tikeraarnerma nalaani oqaloqatigineqarnissannut neqeroorut najugaqartut arlaannaanniluunniit ajoraluartumik atorneqanngilaq. Meeqqalli arlallit paaqqinniffiup takutissorneqarneranut atatillugu ilassivakka, takusinnaavaralu meeqqat toqqissimasut aamma sulisut meeqqallu akunnerminni toqqissimasumik pissuseqatigiiffigisut.

Pisortaq meeqqat akunnerminni attaveqatigiinnerat pillugu oqarpoq qatanngutigiikkuaata arlallit paaqqinniffimmi najugaqartut. Pisortap aamma oqaatigaa meeqqat tamarmik ilisarismaqatigiilluartut, taamaattumillu qatanngutigiiittut pissusilersorfigeqatigiinnermut eqqaanartumik pissusilersorfigeqatigiittartut.

Pisortaqtigiit oqaatigaat Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata meeqqat qaqugukkut tikeraarsinnaanerat pillugu angajoqqaanut najoqatigiittarneq pillugu aalajangersimasunik isumaqatigiissusiortartoq. Angajoqqaanut najoqatigiittarneq pillugu isumaqatigiissutit meeqqanut ingerlateqqinneqartarput, najoqatigiittarnerlu pillugu isu-

maqatigiissutini allannguutit meeqqat malinnaaffigiuannarpaat. Paasivara meeqqat angajoqqaaminnut attaveqartuarnissaat Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata tapersersoraa. Taamaalilluni Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata ilaatigut meeqqat angerlarsimaffiminni ilaquuttatik peqatigalugit sapinngisamik (unnuisarlutik unnuisaratilluunniit) juullisiortinneqartarnissaat tapersersorpaa.

Pisortap aamma immikkoortorta qarfiup pisortaata oqarnerat imatut paasivara meeqqat tamarmik sulisumik aalajangersimasumik attaveqarfeqartartut, attaveqarfiillu taakku tamarmik immikkut meeqqanik amerlanerpaamik marlunnik attaveqarfiginnittartut. Aamma paasivara aaqqissuussineq taanna ingerlalluortoq, aaqqissuussinerullu taassuma meeqqat aalajaannerulersillugillu attaveqartarnermik killissalersuisarnermillu ilinniartissagai. Meeqqap atuarfia kommunilu inuup attaveqarfiusartup attaveqarfigisarpai, kiisalu ineriartortitsinissamik pilersarusiat ukiullu affakkaartumik nalunaarusiat suliarisarlugit. Inuup attaveqarfiusartup kisimi meeraq uffartassagaa sapaatillu akunnerata ingerlanerani kisimeeqatigisassagaa anguniarneqarpoq.

Atuartitsineq sunngiffillu

Misissuiartorlunga tikeraarnerma nalaani meeqqat sisamat meeqqerivimmiinnissaminnut ukiumikkut naleqquttut meerarlu ataaseq atualernissaa kinguartinneqarsimasoq paaqqinniffimmiipput. Meeraq atualernissaa kinguartinneqarsimasoq meeqqerivimmu utaqqisut allattorsimaffianniippoq. Meeqqat sinnerinut meeqqerivimmi inissat taamatuttaaq qinnuteqaatigineqarput, kommunilli taakku tulleriinnilersuinermini pingaannginnerutippai, utaqqisullu allattorsimaffiannut ilanngukkumanagit, isumaqartoqarmammi Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa meeqqanik paarsisussanik sulisoqartoq. Pisortaatigiiit nassuiaatitut oqaatigaat tamanna meeqqat inoqatiminnut akuliutsinniarneqarnerat meeraqatiminnillu allanik peqateqartarnerat eqqarsaatigalugit ajornartorsiu-taasoq.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani meeqqat meeqqerivimmi inis-sianik neqeroorfigineqarnissaasa tulleriinnilersuinermi pingaannginnerutinneqarnerat ajuusaarnartorujussuuvoq. Tamanna Kommuneqarfik Sermersuumut saqqummiutissa-vara.

Meeqqat atuartut eqqarsaatigalugit immikkoortorta qarfiup pisortaa oqarpoq meeqqat atuarfiat attaveqarfigilluarneqartoq. Meeqqat arlallit atuariartornerminni angerlarnerminnilu ingiaqatigiittarput, allallu namminneq pisarlutik. Meeqqat atuarfimmi ataatsi-mut isigalugu ilinniagassinneqarneq ajorput, meeqqammi ilinniagasserinerminni anger-larsimaffimmi pisariaqarneratut ikiorneqarneq ajortut atuarfiup malugisarmagu.

Meeqqat atuareernerminni illoqarfimmi sunngiffimmi sammisassaqtitsinermi neqeroorutinik atuinissaminnut periarfissaqarput, meeqqalli neqeroorutinik atuitiinnarniarnerat ajornakusoortuuvoq. Paaqqinniffik tamatuma saniatigut paaqqinniffiup timersortarfeeraani pinnguarnermut timersornermullu sapaatit akunnerannut piffissani aalajangersimasuni atuineranut aningaasartuuteqartarpoq.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata nalliuttorsuit paaqqinniffimmi malunnartittarpai, paaqqinniffiup angallataa atorlugu angalaartitsisarluuni paaqqinniffiullu aallaarsimaartarfittut illuaraataani nunaqarfimmi inuerutitami Qernertivartinniitumi aallaarsimaartitsisarluuni.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata Naalakkersuisoqarfiup 2011-mi julimi misissuiartorluuni tikeraarnerata kingornatigut qinnuigineqarpoq illumi malittarisassat pineqaatissiissutaasartullu nassiuteqqullugit. Illumi malittarisassat pineqaatissiissutaasartullu pillugit apeqqut ataatsimiinnermi saqqummiuppara, pisortallu aamma immikkoortortaqarfiup pisortaata oqarnerat imatut paasivara tunaartarisassat taamaattut suliarineqarsimannngitsut. Immikkoortortaqarfiup pisortaata oqaatigaa ilusilersuineranut pilersaarussiaq piffissallu aalajangersimasut angerlarsimaffissat Angajullerni suliarineqarlutillu aalajangersarneqarsimasut. Immikkoortortaqarfiup pisortaata aamma oqaatigaa init ilaanni naleqartitat arlallit allallugit iikkami nivinnagassatut suliarineqarsimasut.

Pisortap pisortallu tulliaata oqarnerat imatut paasivara pineqaatissiissuteqartoqarsinnaanera meeqqat nalunngikkaat, sulisulli aalajangersimasut amigaataanerat aamma sulisut assigiinngitsut assigiinngitsunik qisuariartarnerat pissutigalugu pineqaatissiiniartarneq ajornakusoorsinnaasoq. Immikkoortortaqarfiup pisortaata assersuutitut taavaa najugaqartoq angerlarfissatut piffissaliusseq eqqorlugu takkutinnngippat malittarisassaq unaasoq sulisut politiinut attaveqassasut, najugaqartoq nalunaaquttap akunnerata ataatsip iluani takkutinnngippat. Taamatut pisoqartillugu sulisut ilaata malittarisassaq taanna malittarpaa, sulisorli alla isumaalulertarpoq nalunaaquttallu akunnera ataaseq suli naanngitsoq pigaartooqataasutut sillimasoq attaveqarfigisarlugi, sulisorlu alla qisuariassanani, nalunnginnamiummi meeraq arlaatigut takkukkumaartarpoq.

Immikkoortortaqarfimmi pisortap oqarnera imatut paasivara meeqqamik avissaaqqatitsisarnerup (meeraq eqqissisarluarlugu aporaaffiusoq qimallugu ineeqqami kisimeeqatigineqartarneranik) atuneq pillugu malittarisassat erseqqissuusut, taamaalilluni ineeqqamut pineqartumut matu ammatinneqassalluni, taamatullu avissaaqqutitsinermi inersimasumik meeqqap eqqaaniittoqartassasoq.

Pisortap oqarnera imatut paasivara malittarisassaartoq najugaqartup oqarasuaatini angallatagaq sulisunut unnukkut tunniuttassagaa, malittarisassarli taanna malinneqarunangitsoq aammattaarlu pineqaatissiissutitaqanngitsoq.

Meeqqat – pingaartumillu meeqqat sumiginnagaasut – eqqarsaatigalugit illumi malittarisassaarnerata qanorlu iliornermi aalajangersimasunik ileqqoqarnerup pingaaruteqassusii ataatsimiinnermi eqqartorpavut. Pingaartumik malittarisassanik unioqquutisisoqarnerani sulisut tungaannit assigiimmik qisuariartoqartarnissaa pingaartuuvoq.

Pissaanermik (nukinnik) atuineq

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata oqaatigaa annersaanerit qunusaarinerillu qulit (10) 2011-mi, 17-it 2012-imi arfineq marluk 2013-imi nalunaarutigineqarsimasut, 2014-imili tikeraarnerma nala tikillugu suli nalunaarutiginnittoqarsimanani.

Pissaanermik (nukinnik) atuineq eqqarsaatigalugu Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata oqaatigaa paaqqinniffik 2011-mi 24-riarluni, 2012-imi 17-eriarluni, 2013-imi 20-riarluni nalunaarutiginnissimasoq 2014-imili tikeraarnerma nala tikillugu suli nalunaarutiginnissimanani.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata nammineq malugeqqullugu oqaatigaa nalunaarutiginninnerit kiisalu annersaanerpiaat, qunusaarinerit pissaanermillu (nukinnillu) atuinerit amerlassusiat allaanerusinnaasoq.

Pisortaqtigiit nassuiaallunga oqaatigaat sulisut nalunaarutiginnitsinniartarnerat ajornartorsiuutigineqartoq. Pisortaqtigiit tikkuarlugu oqaatigaat sulisut allaganngorlugit nalunaarutiginninnermik sungiussisimangitsut, pissaanermillu atuisarneq pillugu inatsisip nutaap atortuulersinneqarneranut atatillugu nalunaarutiginninnermi immersugassat nutaat pisariunerulersimasut. Pisortaqtigiit oqarput nalunaarutiginninnermi immersugassat immersorniarterat sulisorpassuarnut paasiuminaatsuusoq. Pisortaq Ulloq Unnuarlu Paaqqinniffinnut Immikkoortortaqarfimmi pisortamut tamanna pillugu saaffiginnissimavoq, tikeraarnermali nalaani suli akissutisisimanani.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaataa nalunaarutiginninnermi immersugassat nutaat pillugit ajornartorsiutai Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmut ilisimatitsissutigissavakka.

Tamatuma saniatigut paasisara unaavoq nalunaarutiginnittarnerpassuit ajornartorsiutannerat pisortaqtigiit eqqumaffigaaat sulisullu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip qanoq atorpeqarnissaanik ilinniartitsiniarlutik suliniuteqartut. Pisortap ilaatigut oqaati-

gaa inatsisip imarisai pillugit paasissutissat sulisut atugassaat sularisimallugit, sulisullu 2013-imi decemberimi perorsaanerup ulluani inatsit pillugu ilinniartissimallugit. Paasivara pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip sulisut paarlagaannerujussuat pissutigalugu 2014-imi ukiap ingerlanerani ilinniartitsissutigeqqinneqarniarpoq.

Suliassaqarfinnut allanut tunngasut

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa meeqqanik 18-inik najugaqartuuteqarsinnaavoq.

Inissiineq kommuni aqqutigalugu imaluunniit nukinginnartumik inissiinikkut pisarpoq.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata meeqqanik qassinik nukinginnartumik tiguisinnaanera aalajangersarneqarsimanngilaq. Meeqqat nukinginnartumik inissinneqartariaqaleraangata Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata tigusarpai. Meeqqalli amerlanerusut tiguneqarnissaat ilaanneeriarluni itigartitsissutigineqartarpoq, sulisut ikippallaarnerat inissaqartitsinnginnerluunniit pissutigalugit.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa meeqqanik nukinginnartumik tigusaqaraangat inissaqartitsiniarluni paaqqinniffimmi meeqqat allat ineqatigiiaalissanersut imaluunniit init anginerusut meeqqanut nukinginnartumik inissinneqartunut atorneqassanersut naliliisoqartarpoq. Meeqqalli najugaqareersut nikerartinneqartarnerat pitsaanngitsunik misilittagaqarfigineqarpoq, tassami taakkua angerlarsimaffii ineenraallu pineqarmata. Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata meeqqat nukinginnartumik inissinneqartut tiguisinnaajumallugit inissaq annertunerusoq atorsinnaagaluar-paa.

Paasivara Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata meeqqat nukinginnartumik inissittariaqartut pingaartumik sapaatik akunnerisa naanerini akissarsiffiusuni – pingaartumillu sapaatit akunnerisa naanerini meeqqanut tapinik, feriarnersiutisiassanik assigisaannillu aamma tunniussiffiusuni – tigusarai. Sapaatit akunnerisa naanerini taak-kunani pigaartuusussanut pilersaarutit iluatsikkuminaareertarput, taamaattumillu sulasaa-reersut saniatigut meeqqanik nukinginnartumik inissinneqartunik suliassatut tigusi-nissaq Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani sulisunut ajornakusoor-sinnaasarpoq. Pisortaqatigiit oqarnerat imatut paasivara angajoqqaap ilaqutaasulluunniit peqataanissaanik neqerooruteqartarneq pitsaasunik misilittagaqarfiusoq. Pisuni taamaat-tuni paaqqinniffiup ataatsimiittarfia siniffilersorneqartarpoq, meeraq ingiaqatigisaalu i-nissaqartinneqarsinnaaqqullugit. Ilaqutariit namminneq aamma igaffeqarput anartarfe-qarlutillu (sulisut anartarfiat) sulisunillu ikiorneqarnissamik tapersorsorneqarnissamillu neqeroorfigineqartarlutik, taakkulu nereqatigisinnaallugit.

Paasivara Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata Tunguiunermik Ingerlatsivik nalunaarfigisimagaa aaqqiissut taanna Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanut ajornannginnerusumik aaqqiinerusooq.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata oqaatigaa kommunimi sullissisut meeqqat Tasiilameersut nunaqarfiineersullu pillugit suleqatigineqarnerat ataatsimut pitsaasuusooq. Attaveqarnerli meeqqap attaveqarfigisartagaanit isumagineqarnerusarpoq, immikkoortorta qarfiullu pisortaata oqaatigaa kommunimi sullissisut kikkuuneri meeqqat ilaannaasa ilisimasaraat. Misissuinerma nalaani meeraq ataaseq kommunimit allameersooq paaqqinniffimmiippoq, pisortaqatigiillu oqaatigaat meeqqap taassuma kommunitut najugarivita eqqarsaatigalugu suleqatigiinneq ajornakusoornerusooq.

Taamaattorli meeqqat paaqqinniffimmiittut tamaasa eqqarsaatigalugit kommunip iliuusissanut pilersaarutiniq suliarinninnissaa pisortaqatigiit ujartorpaat. Pisortaqatigiit nasuiaatitut oqaatigaat paaqqinniffiup angajoqqaanik suleqateqarnera eqqarsaatigalugu kommunip iliuusissanut pilersaarusiinik suliarinnissimannnginnera pissutigalugu inissinneq pillugu aalajangiinerit Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani pisarnerannik angajoqqaat misigisimasarnerat ajornartorsiutissaqartitsisarsinnaasooq malugineqartartooq.

Meeqqanut paaqqinniffimmiittunut kommunip iliuusissanut pilersaarusiaasa amigaa taanerat ataatsimut atuuppoq. Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara misissuiartorlunga tikeraannginninni meeqqanut pingasunut paaqqinniffimmi najugaqartunut iliuusissanut pilersaarusiit kiisalu najugaqartut sisamaannut iliuusissanut pilersaarusiap suliarineqarnerata ingerlanneqarnera pillugu paasissutissiissut tigugikka. Iliuusissanut pilersaarusiinik misissuinerinni paasivara taakku ataatsimut isigalugit immikkuualuttulersugaanngit sorujussuusut, tamarmillu ukioq ataaseq sinnerlugu pisoqaassuseqartut.

Meeqqanut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut iliuusissanut pilersaarusiit suliarineqartarnerat nutarterneqartarnerallu pillugit aalajangersakkat meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersuni §§-ni 14-imiipput 15-imiillutillu. Ilaatigut iliuusissanut pilersaarusiit imarisaat pillugit pingaarnerusutigut piunasaqaatit aalajangersimasut taakkunaniipput, matumani inissuinerup siunertaa qanorlu sivisutiginnissaanik ilimaginninneq ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Tamatuma saniatigut § 15, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq kommunip sivisunerusumik inissuinerneq inissuinnissamik aalajangiineq ikinnerpaamik ukiumut ataasiarluni naliliiffigisassagaa, inissuinerup siunertaata iliuusissanut pilersaarusiit allasarineqarnera tunngavigalugu, inissuinerlu ingerlaannassasooq aalajangiisoqarpat iliuusissanut pilersaarusiit aalajangiineq nutaaq taanna tunngavigalugu nutartissagai.

Ajornartorsiut taanna malitseqartitsiviginninni Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmut saqqummiutissavara.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani najugaqartut ilaat ataaseq ukiut tulliuuttut marluk ingerlanerisa iluanni aniartuaartinneqartussaavoq. Paasivara inuusuttumut tassunga paaqqinniffimmit aniartuaartitsinissaq siunertaralugu iliuusissanut pilersarusiap suliarineqarnissaa paaqqinniffiup immikkut eqqumaffigigaa, taamatuttaarlu najugaqartup taassuma aningaasaqarnerminik aqutsinissani qanoq iliorluni ilinniassaneraa isumaliutersuutigineqarluni.

Peqqissutsimut tunngasut

Meeqqat tamarmik peqqissaasumit akuttunngitsumik misissorneqartarput, napparsimavillu/nakorsallu pisariaqartitsineq tunngavigalugu atorneqartarlutik.

Pisortaqatigiit oqaatigaat najugaqartut najugaqatiminnik arnaateqassanngitsut/angutaateqassanngitsut malittarisassaartoq, atoqatigiinnermullu tunngasut eqqarsaatigalugit ingerlatseriaasivik suliarineqarsimanngitsoq. Tassani ajornartorsiuteqarnera malugineqarsimannigilaq. Ernisussiortoq pulaartigineqarsimavoq, najugaqartut atoqatigiinnermut tunngasut pillugit oqaloqatigitinniarlugit.

Illutaanut tunngasut

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa meeqqanut immikkoortortaqarfiit marluk saniatigut illumik allaffeqarfeqarpoq, pedeli sulliveqarluni timersortarfeeraqarlanilu timersornermut, pinnguarnermut ingerlatanullu allanut atorneqartartumik.

Nukarlerni meeqqat marlukkaarlutik ineeqqani ineqatigiittarput, Angajullernili ataasiuttarissanik marluuttarissanillu ineqaarluni. Ineeqqat kusanartuupput, eqqiluitsuullutik paarilluagaarpasillutillu. Ineeqqat aqqissuunneqarnissaat meeqqat namminneq aalajangerarpaat, angerlarsimaffippalaartuuppullu. Torsuusarsuarmi ataatsimoorussanik uffarfeqarpoq. Taakku kusanartuupput eqqiluitsuullutillu. Taakkua saniatigut immikkoortortaqarfik ataatsimik allaffeqarpoq, igaffeqarluni ataatsimoorussamillu inersuaaraqarluni nerisarfitalimmik fjernsynertarfitalimmillu.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa qatserisartut pisortaannit 2013-imi misissorneqarsimavoq, paasivaralu illutaanut tunngasuni ikuallattoorsinnaanermik misissuinermi uparuarneqartut tamatuma kingornatigut aqqiivigineqarsimasut.

Illut tamarmik kusanartuupput, ataatsimullu isumaqarpunga meeqqat sulisullu iluaquersuutinik pisariaqartinneqartunik atugassaqartinneqartut. Sulisulli ilaata ikilluni uffarfik similik meeqqanik mikinerusunik uffaaviusinnaasoq ujartorpaa. Immikkoortortaqar-

fiup pisortaata oqarnera imatut paasivara ikilluni uffarfinnik taamaattunik pisinissamut periarfissat massakkut misissorneqartut.

Naggasiut

Paaqqinniffik ataatsimut isigalugu pitsaasorujussuurtut isigaara.

Misissuinerup ingerlanneqarnera paasissutissallu misissuiartunnginninni nassiunneqartut assut iluarisimaarpakka.

Pisortaq paaqqinniffimmi ajornartorsiutit pillugit ullormi misissuiffiusumi pitsaasumik ammasumillu oqaloqatigaarput. Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa sulisussarsiortarneq, sulisunik tigungminniinnarniarneq sulisullu aalajaatsuunerat eqqarsaatigalugit ajornartorsiutissarpassuaqarpoq. Tamanna pisortaqatigiinnut sulisullu sinnerinut kipiluttunartorujussuuvoq, isumaqarpungali pisortaqatigiit ajornartorsiutit ajornartorsiutinullu aaqqiissutaasinnaasut eqqarsaatigalugit ilusilersorluagaasunik isumaliutersuuteqartut, matumani meeqqanik sumiginnagaasunik sullissisarneq atorfeqartitaasullu namminneq pisinnaasaqassusiat eqqarsaatigalugit pikkorissartitsinernik aallussineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Tamatuma saniatigut isumaqarpunga suleqatigiinnermi ajornartorsiutit sulisut akornanni ilaanneeriarlutik pilersartut pisortaqatigiinnit aaqqiniarneqartartut.

Tamatuma saniatigut isumaqarpunga Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa paaqqinniffiusoq ingerlalluartoq, najugaqartullu ataasiakkaat pitsaasumik inuuneqarnerat ineriartornissamullu periarfissaat pisortaqatigiit ulluinnarni sulinerminni salliu-tillugit aallukkaat.

(...)

Suliami matumani annertunerusumik iliuuseqaqqinnissannut tunngavissaqarnanga aamma isumaqarpunga.

(...)”

Allakkanut taakkununga uiggiutit Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfik aamma Kommuneqarfik Sermersooq ulloq taanna aamma allaffigaakka.

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfimmut ilaatigut imatut allappunga:

“Taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalackersuisoqarfiusoq alakkatigut 24. juli 2014-imeersutigut nalunaarfigaara Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa Tasiilamiittoq misissuiffigiartorniartulugu aalajangertunga.

(...)

Misissuiartorlunga tikeraarnissara sioqqullugu najugaqartunut tamanut iliuusissanut pilersaarusiartassilineri nassiteqqullugit Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa qinnuigaara.

Meeqqanut pingasunut iliuusissanut pilersaarusiart tiguakka. Iliuusissanut pilersaarusiart taakkuninnga misissuininni malugaara iliuusissanut pilersaarusiart taakku ataatsimut isigalugit immikkuualuttulersugaanngitsorujussuusut, pisunilu arlalinni meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 15. april 2003-meersumi §§-ni 14-imi 15-imilu aalangersakkat tunngavigalugit nutarterneqartarsimannigitsut. Tamatumunnga atatillugu Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani misissuininni malugaara iliuusissanut pilersaarusiart amigaatillit meeqqanullu arlalinnut iliuusissanut pilersaarusiart suliarinnissimannigineq paaqqinniffiup angajoqqaanik suleqateqarnera eqqarsaatigalugu ajornartorsiutissaqartitsisinnaasartut. Taamaalilluni paaqqinniffiup misigisarpaa angajoqqaat kommunip iliuusissanut pilersaarusiartsimanniginnera pissutigalugu misigisimasartut Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa tassaasoq inissiineq pillugu aalangiisartoq.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani misissuininni malugaara periarfissat neqeroorutillu suut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfiup neqeroortigisinnaanerai Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani pisortaqtigii ilisimalluannigikkaat.

Naalackersuisoqarfiup Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani sulisut ilitersuinernik pikkorissartitsinernillu, matumani tapersuilluni siunnersuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, neqeroorfigisinnaappagit taakku Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanut atugassiissutigineqassasut kaammattuutigaara.

Naggasiutitut Naalackersuisoqarfimmut malugeqqullugu oqaatigaara paaqqinniffimmi sulisut qunusaarisoqartillugu, annersaasoqartillugu pissaanermillu (nukinnillu) atuisoqartillugu nalunaarutiginnitsinniarneqartarnerat Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani pisortaqtigii ajornartorsiutigigaat. Pisortaqtigii uannut oqaatigaat sulisorpassuit allakkatigut nalunaaruteqarnissaq sungiusimannigikkaat, nalunaarutiginninnermilu immersugassat nutaat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip nutaap atortuulersinneqarneranut atatillugu atorneqalersut pisariunerulersimasut. Pisortap a-

peqqut taanna Ulloq Unnuarlu Paaqqinniffinnut Immikkoortorta qarfiup pisortaanut saqqummiussimavaa, misissuiartorlungali tikeraarnerma nalaani akissummik sulitigusaqarsimanani. Tamanna Naalackersuisoqarfimmut malugeqquara, paasisarami unaamat nalunaarutiginninnermi immersugassat nutaat taakku annersaanerit, qunusaarinerit pissaanermillu atuinerit qassiussuserpiaannik takutitseqataannigisut.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanut misissuiartorluni tikeraarneq pillugu suliami matuma kingornatigut annertunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga.

(...)”

Kommuneqarfik Sermersooq ilaatigut imatut allaffigaara:

“Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik misissuineq 4. aamma 5. september 2014-imi ingerlappara. (...)

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik misissuiartorlunga tikeraarnissara sioqqullugu qinnuigaara meeqqat angajoqqaavinut, ilaqaataannut nakkutilliisuinullu attaveqarfissatut najugaqarfiillu pillugit paasisutissat nassiateqqullugit. Paasisutissat taakku Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik Kommuneqarfik Sermersuumillu pissarsiariniarnerat ajorluartumik assut ajornartorsutigaara. Tamanna meeqqat angajoqqaavisa, ilaqaataasa nakkutilliisuisalu ilaannaasa misissuinerma nalaani oqaloqatigineqarnissaannut periarfissamik neqeroorfigineqarnerannik kinguneqarpoq.

Meeqqat angajoqqaavinut, ilaqaataannut nakkutilliisuinullu attaveqarfissatut najugaqarfiillu pillugit paasisutissat kommunip Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik suleqatigalugu misissussagai nutartissagaalu kaammattuutigaa.

Paasisutissarpaaluit Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik kiisalu Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naalackersuisoqarfip nakkutilliinnermut atatillugu nalunaarusiai kingulliit marluk misissuiartorlunga tikeraannginninni tiguakka.

Paasisutissanit taakkunanga erserpoq meeqqat arlallit meeraaqqerivimmiinnatilluunniit meeqerivimmiinnigisut. Misissuineq pillugu nalunaarusiamit 2011-meersumit erserpoq tamatumunnga pissutaasoq tassaasoq meeqqat taakku meeraaqqerivimmi meeqerivimmilu inissanik kommunimit itigartinneqarsimanerat, Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik meeqqanik “paarsisussanik” sulisoqarnera innersuussutigalugu. Aamma takuneqarsinnaavoq meeqqat inuiaqatigiinnit immikkoortitaanerannik nassataqarsinnaasoq, meeqqallu ulluunerani paaqqinniffimmi inissanik sooq tunineqarsimannginnerisut misissorneqassasoq. Misissuineq pillugu nalunaarusiami

2013-imeersuni taamaallaat takuneqarsinnavoq meeqqat meeqquerivimmiinngitsut meeqquerivimmut sapaatit akunnerannut ataasiarlutik pulaartinneqartartut, meeqqallu mikinerit meeraaqquerivimmiinngitsut illoqarfimmi naapittarfimmut "Amarnqivat"-mut pulaartinneqartartut.

Misissuinerma nalaani meeqqat sisamat meeqquerivimmiissinnaasutut ukioqartut meerralu ataaseq atualernissaa kinguartinneqarsimasoq Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaaniipput. Meeraq atualernissaa kinguartinneqarsimasoq meeqquerivimmut utaqquisut allattorsimaffianniippoq, meeqqallu sisamat taakku meeqquerivimmi inissaannik qinnuteqaanneqarsimallutik. Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani pisortaqtigiit uannut oqaatigaat meeqqat taakku kommunip tullerriiaarnermini pingaanginnerutikkai utaqquisullu allattorsimaffiannut ilanngukkumanagit, kommunimi isumaqarmat meeqqat taakku Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani sulisunit isumagineqarsinnaasut.

Kommunip suliassaa tassaavoq meeqqat suli atualersimannngitsut meeraaqquerivinnut, meeqquerivinnut kommunillu ulluunerani paarsisuinut innersuunnissaat, tak. meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 16-imi, 3. december 2012-imeersumi § 8, imm. 1. Innersuussinermi kommunip meeqqat utaqquisut allattorsimaffiannit toqqassavai, inatsimmi taaneqartumi § 9-mi tullerriiarineq taaneqartuq tunngavigalugu.

Nalunaarusiara Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaani meeqqat suli atualersimannngitsut tullerriinneri malillugit meeraaqquerivimmut, meeqquerivimmut aamma kommunip ulluunerani paarsisuinut innersuunneqarnissaat eqqarsaatigalugu kommunip qanoq iliuuseqarnissani isumaliutersuutigissagaa inassuteqaatigaara, tak. meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisaat kiisalu qulaani oqaaseqaatikka.

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik misissuiartorluni tikeraarnej pillugu suliami matuma kingornatigut annertunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga.

(...)"

8.3 Tasiilami innarluutillit najugaqarfigisaanni Nasippimi misissuineq (Nalunaarut 30. december 2014-imeersoq 2014-900-0005-imik j.normoqarpoq)

Nasippi allakkatigut 24. juli 2014-imeersutigut ilisimatippara misissuiffigiartorniarlugu aalajangertunga.

Nasippimmik misissuineq suleqatikka sisamat peqatigalugit 4. aamma 5. september 2014-imi ingerlappara.

Nasippimmik misissuineq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 3. december 2009-meersumi (Ombudsmandi pillugu inatsimmi) § 16 tunngavigalugu misissuinerinik nalinginnaasumik suliaqarnerma ilaatut ingerlanneqarpoq.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-ikkut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut sulluunniit uanga Ombudsmanditut misissorsinnaagikka.

Oqartussaasut inuillu uanga sulininni pineqartunut ilaatinneqartut inatsisinik atuuttunik malinninersut suliassaminnilluunniit ingerlatsinerminni allatigut kukkussuteqarsimanersut sumiginnaasimanersulluunniit sulininnut nalinginnaasumut ilaatillugu misissortarpara. Tamatuma saniatigut - § 16 tunngavigalugu misissuinnut atatillugu - pissutsit paaqqinniffiup aaqquissuusaaneranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginntaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavakka.

Misissuinerup ingerlanneqarnera

Misissuiartornissap aalajangiunneqarnerata kingornatigut Nasippiup uannut malugeqqullugu oqaatigaa Nasippi septemberimi Danmarkiliarnissaminut NunaFondenimit aningaasanik tunineqarsimasoq. Taamaattumik najugaqartut tamarmik sulisullu amerlanersaat Tasiilamiinnitta nalaani peqanngittussaapput.

Tasiilamiinnitsinni ulluni paaqqinniffimmik misissuissamaarfigisatsinni Danmarkimut angalanissaq pilersaarutigineqartoq siumut ilisimatinneqarsimannginnerput ajuusaarnartuuvoq. Najugaqartut sulisullu tamaasa naapinnissaannut periarfissaqarsimasuugutta pitsaanerpaasimassagualuarpoq.

Taamaattorli paaqqinniffiup paasissutissanik piumaneqartunik tikinnginnitsinni nassiussiniarluni ilungersorsimanera pillugu kiisalu najugaqartunik sulisunillu Skype atorlugu oqaloqatiginninniarnitsinni aaqqissuusseqataasimanera pillugu tamatumunnga peqatigitillugu nersualaarpara.

Tikeraarnermut atatillugu (oqarasuaatikku Skypeluunniit atorlugu) oqaloqatigineqarsinnaanera tikeraarnej sioqqullugu Nasippimi sulisunut najugaqartunullu ilisimatitsissutigaa. Aammattaaq najugaqartut angajoqqaavi aamma/imaluunniit nakkutilliisui arlallit tikeraarnissannik tassungalu atatillugu oqaloqatigineqarsinnaaninnik ilisimatippakka. Najugaqartut angajoqqaavisa, ilaquataasa nakkutilliisui-salu attaveqarfigisinnaasaat najugaqarfiilu pillugit paasissutissat Nasippimit Kommuneqarfik Sermersuumillu pissarsiariniarnerat ajorluartumik assut ajornartorsitugaarput.

Paaqqinniffimmi najugaqartut pingasut tikeraannginninni Skype atorlugu oqaloqatigaakka. Taakkua saniatigut paaqqinniffimmi sulisoq ataaseq ullormi misissuiffimmi oqaloqatigaara, sulisullu marluk allat tamatuma kingornatigut Skype atorlugu oqaloqatigalugit.

Ullup misissuiffiup ingerlanissaa imatut pilersaarusionerpoq:

1. Nasippip pisortaata A-p aallarnisaataasumik oqaloqatigineqarnera
2. Nasippip angalaarfigineqarnera
3. Sulisumik aallarsimanngitsumik oqaloqateqarnej
4. Sullivimmuut Qaaliamut pulaarnej sullivimmillu atuisunik oqaloqateqarnej
5. Pisortap inaarutaasumik oqaloqatigineqarnera

Misissuinermi tassani makku aallunneqarnissaat toqqarpara: Aaqqissuussaanermut tunngasut, sulisut, attaveqarfiit, sammisassaqartitsineq/sunngiffik, pissaanermik (nukinnik) atujneq, suliaassarfinnut allanut tunngasut, peqqissutsimut tunngasut aamma paaqqinniffiup illutaanut tunngasut.

Aallussiviusut taakku ullormi misissuiviusumi oqaloqatiginninnertigut, Nasippip takutissorneqarneranut atatillugu takusatigut aamma atortussat misissuineq sioqqullugu tigusimasakka, matumani taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortit-

sinermut Naalackersuisoqarfiup nakkutilliinermut atatillugu nalunaarusiai marluk ilanngullugit eqqarsaatigalugit, tunngavigalugit qulaajaavigineqarput.

Nasippi 30. december 2014-imi ilaatigut imatut allaffigaara:

“(…)

Naliliineq

Nasippi paaqqinniffittut isigalugu pitsaasunik paasisaqarpunga, tassanilu pisortaqatigiit paaqqinniffiup ajornartorsiutigisaanik aaqqiiniarneq eqqumaffigalugulu qitiutippaat.

Ajornartorsiutit annertunerpaat misissuininnut atatillugu immikkut maluginiakkakka pillugit tulliuttuni naatsunik oqaaseqaateqarpunga.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ajornartorsiutit taakku inaarutaasumik ataatsimiinnermi pisortamut A-mut oqaloqatiginnissutigigikka.

Aaqqissuussaaneq

Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa aamma Nasippi aaqqissuussaanikkut tassaapput paaqqinniffiit immikkoortut marluk, tamarmik immikkut aningaasaqarnermik ingerlatsillutillu sulisoqartut. Taamaattorli suliassaqarfiit arlallit eqqarsaatigalugit suleqatigiittoqarpoq, soorlu ilaatigut biilip angallatillu ataatsimoorussat aqunneqarnerat taakkunungalulu ataatsimut aningaasartuutit eqqarsaatigalugit.

Paaqqinniffiit taakku ataatsimut pisortaqarput (A) ataatsimullu pisortap tulleqarlutik (C). Taakkua saniatigut Nasippi namminerisaminik immikkoortortaqarfimmi pisortaqarpoq.

Tusarpara Nasippimi immikkoortortaqarfiup pisortaa ukiut kingulliit pingasut iluanni pingasoriarluni taarserneqartarsimasoq, tamannalu ulluinnarni aqutsineq paaqqinniffiullu perorsaanikkut pingaarnertut anguniagaasa aalajangersarniarneqarnerat eqqarsaatigalugit toqqissisimanngitsisimasoq. Nasippimi immikkoortortaqarfimmi pisortamik nutaamik 2014-imi aasap ingerlanerani atorfinitsisisoqarsimavoq, paasivaralu tamanna ilaatigut paaqqinniffimmi suliffimmi avatangiisit perorsaanikkullu anguniagaq eqqarsaatigalugit toqqissisimatitsinerulersitsisimasoq.

Sulisut

Pisortaqatigiinnik ataatsimeeqateqarninni manna paasivara, tassalu paaqqinniffimmi atorfinnut – pisortatut atorfinnut aamma perorsaatut atorfinnut - qinnuteqaateqartunik piukkunnaateqartunik pissarsiarneq ajornakusoorsinnaasoq.

Ilinniakkatigit tunuliaqutaqarneq eqqarsaatigalugu sulisoqatigiit Nasippimik misissuinnerma nalaani tassaapput isumaginninnermi peqqissutsikkullu ikiortit marluk, perorsaatut marluk ikiortillu tallimat. Taakkua saniatigit isumaginninnermi ikiortit marluk sanasorlu ataaseq Qaaliami sulisorineqarput.

Paasisara unaavoq atorfeqartitaasut ilinniagaqarsimanngitsut taartaasartullu ass. perorsaatut isumaginninnermiluunniit ikiortit ilinniarnissaminnik kissaateqartut pisortaqatigiinnit tapersorneqarluartut.

Paaqqinniffimmik misissuininni tamatuma saniatigit paasisara unaavoq sulisut pikkorissaanernik ilinniaqqinnernillu neqeroorfigineqartarnissaasa pingaarteqassusiat pisortaqatigiit ataatsimut eqqumaffigaa. Paaqqinniffiulli sulisuisa marluk ukiup affaata kingulliup ingerlanerani atorfinitsinneqarsimasut innarluutilinnik qanoq sullissisarneq pillugu pikkorissaanerit amerlanerusut ujartorpaat. Taamaattumik tamatumunnga atillugu malugeqqullugu oqaatigaara pikkorissartitsisoqarnissaa sulisunit – pingaartumik immaqa atorfineqqammersunit – suli kissaatigineqartoq.

Malugaara sulisunit taartaasartunullu nutaanut tikilluaqqusissutitut quppersagaaraq kusanartoq paaqqinniffimmi malittarisassat naatsorsuutigisallu pillugit paasisutissanik immaqartoq pisortaqatigiit suliarisimagaat. Paasivara paaqqinniffiup immikkoortortaqarfiini tamani sulisunik aalajangersimasunik taartaasartunut sulisunullu nutaanut tikilluaqqusisussanik peqarnissaa qulakkeerniarlugu suliniuteqartoqartoq. Sulisut nutaat paaqqinniffimmi sulinissaminnut pitsaasumik iseriartinneqarnissaannik taamatut aallusineq pitsaalluinnarpoq.

Nasippip atorfeqartitaasut taartaasartullu napparsimakulasarnerujussuannik ajornartorsiutai misissuininni oqaloqatigiissutigaa. Paasivara sulinngitsoortarneq pisut ilarpaa-luini imigassamut attuumassuteqartoq pasitsaassimaneqartoq. Pisortaqatigiit ajornartorsiutinik qaangiinarlutik arlalippassuartigit iliuseqarniarsarisut tamannali ajornakusoortorujussuusoq paasivara. Pisortaqatigiit nassuiaatitut oqaatigaat Nasippimi sulisut imigassartorunnaarsitsiniarluni atornerluiuunnaarsitsiniarluni kommunimi katsorsaanerni peqataanissaannik neqeroorfigineqartatut. Paasivarali sulisoq taamatut ikiorneqarumalluni kissaateqarpat paaqqinniffiup kommunimit ikiorneqarumalluni sumut saaffiginninnissaa nalornissutaasinnaasoq. Paaqqinniffiup tamanna paasiinassagaa sulisorlu atornerluiuunnaarniarluni katsorsartinnissamik kissaateqarpat periaaseq malinneqarsinnaasoq allaganngorlugu pigilissagaa kaammattuutigaara.

Napparsimalluni sulinngitsoortarnerpassuarnik ajornartorsiuteqarnerup saniatigut paasivara Nasippimi suleqatigiit akornanni suleqatigiinniarneq eqqarsaatigalugu piffissami sivisunerusumi annertoorujussuarnik ajornartorsiuteqartoqarsimasoq.

Piffissami kingullermi sulisut taarseraatingaatsiarsimapput, tassami sulisut arlallit namminneq soraartarsimammata, sulisullu ataatsip soraarsinniarneqarnera massakkut ingerlalluni. Pisortaqatigiit oqarnerat imatut paasivara immikkoortortaqaarfimmi pisortamik nutaamik sulisunillu nutaanik arlalinnik atorfinitsitsineq eqqissisimasitsinerulersimasoq suliffimmilu avatangiisinik pitsaanerulersitsisimasoq.

Pisortaqatigiit Nasippimi sulisut sulinermi avatangiisaannik pitsaanerulersitsiniarlutik ataatsimut uummaarissumik suliniuteqarsimasut isumaqarpunga, soorlu pikkorissartitsisarnermikkut, perorsaanermut tunngatillugu ulloqartitsisarnikkut sulisunillu ataatsimii-titsisarnermikkut, taakkunanilu suleqatigiinnermi ajornartorsiutit oqaloqatigiissutigineqartarsimallutik.

Paaqqinniffimmi sulinermi avatangiisit pitsaanerulersinniarlugit iliuusissatut pilersaarusiaq pisortaqatigiit aammattaaq suliarisimavaat. Iliuusissatut pilersaarusiami qulequttat sisamat qitiutinneqarput: Sungiusaaneq/ilinniartitsineq, ilitersuineq nakkutilliinerlu; ajutoorsinnaanerit; sulinermi avatangiisit naleqqussakkat; aamma sulinermi avatangiisit tarnikkut pissutsinut tunngasut. Oqaatigineqartut imatut paasivakka iliuusissatut pilersaarusiaq massakkut misissorneqarlunilu suleqatigiikkutaanut atulersinniarneqartoq.

Nasippimi sulinermi avatangiisit pitsaanerulersinneqarnissaat eqqarsaatigalugu pitsaasumik ilusilersorluagaasumillu massakkut sulisoqartoq takusinnaavara. Pisortaqatigiit ajornartorsiummik taama eqqumaffiginnitsiginerat arlalippassuartigullu suliniuteqarnerat pitsaasorujussuuvoq.

Pissutsit sulisunut tunngasut eqqarsaatigalugit naggasiutitut oqaatigaara paaqqinniffimmi atorfeqartitaasut ilaata sulisunik marlunnik oqaloqateqarnermi oqaatigigaa ullup suliffiup ataatsip ingerlanerani suleqatiminut qallunaatuinnaq oqaasilinnut oqaluttaasarnerninut piffissarujussuaq atortarlugu isumaqarluni. Sulisuma siunnersorlugu oqarfigaat tamanna annertunerusumik ajornartorsiutiguniuk paaqqinniffiup oqalutaa/nutserisua ikioqqulluni qinnuigeqqullugu.

Attaveqarfiit

Tasiilamiinnitsinni najugaqartut naapinnissaannut ajoraluartumik periarfissaqarsimangilagut. Paasissutissalli nassiunneqartut najugaqartunillu pingasunik Skype atorlugu

oqaloqateqarnivut aallaavigalugit tamarnik nuannaarlutillu naammagisimaarinnittut paaqqinniffimilu avatangisit ataatsimut pitsaasuusut takusinnaavara.

Nasippimi najugaqartut ukiuni arlalinni najugaqatigiissimapput taamaattumillu ilisarisimaqatigiilluinnarlutik. Paasivara najugaqartut akornanni ilaanneeriarluni kamassaarutikujuttoqartarsinnaasoq, taakkuli nalinginnaasumik peqatigiilluartuusut.

Nasippi najugaqartut ataasiakkaarlugit nalunaarusianik sukumiisunik tikeraannginninni nassiussisimanagera pillugu ataatsimut nersualaarussuppara. Nalunaarusiat taakkua najugaqartunik arfinilinnik ulluinnarnilu inuunerannik takussutissilluarpaannga. Nalunaarusiat taakku paaqqinniffimmi sulisut, sulianik sularinnittut il.il. nutaat eqqarsaatigalugit iluaqutaasorujussuupput. Paasivara najugaqartut tamaasa pillugit nalunaarusiat ineriartortitsinissamillu pilersaarusiata nutarterniarlugit suliniuteqartoqarsimasooq. Paasivara ineriartortitsinissamut pilersaarusiata ulluinnarni piviusunngortinniarneqarnerat massakkut qitiutillugu aallunneqartoq. Nalunaarusiat ineriartortitsinissamillu pilersaarusiata nutartigaasarnat ulluinnarnilu sulinermi atorneqarnissaat qulakkearniarlugu suliniuteqartoqarnera takullugu assut pitsaavoq.

Paasissutissat nassiunneqartut aallaavigalugit takusinnaavara sulisut najugaqartullu akornanni attaveqatigiinneq qitiutinneqartoq suliniuteqarfigineqartuortorlu. Paaqqinniffimmi perorsaanikkut tunngaviit nutaat oqaasertalersorniarlugit taakkulu ulluinnarni sulinermi atorniarlugit suliniuteqartoqarsimavoq.

Paasivara Nasippimi najugaqartut ilaat ataaseq kamaleraangami sakkortoorujussuusinnaasartoq. 2013-imi novemberimi pisoq pisortaqatigiit uannut oqaluttuaat, tassa najugaqartoq taanna ima kamassimatigisoq nerriviit issiaviillu uppikaatissimallugit tamatumalu kingornatigut savimmik naamigut imminut kapisimalluni. Pisoq taanna sulisunit pisortaqatigiinnillu pitsaasumik qaangerniarneqarsimasooq sularineqarsimasorlu takusinnaavara. Najugaqartoq taanna napparsimmavimmut unitsinneqarsimavoq, sulisullu pisumi peqataasut tarnip pissusiinik immikkut ilisimasalimmit ikiorneqarnissaminnik neqeroorfigineqarsimallutik ilaatigullu suleqatigiillutik pisoq pillugu oqaloqatigiinnissaminnut ilaatigullu pisortaqatigiinnik pisoq pillugu oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarsimallutik. Najugaqartut sinneri pisoq pillugu arlaleriarujussuarlutik aammattaaq oqaloqatigineqartarsimapput.

Paasivara taamatut pisoqaaqqinnnginnissaa anguniarlugu annertoorujussuarmik iliuuseqartoqarsimasooq. Najugaqartoq taanna ullormut nalunaaquttap akunnerini arfineq pingasuni tapersersortitut ikiortilerneqarsimavoq, najugaqartorlu kiisalu sulisoqatigiit tamatuma saniatigut oqaloqatigineqarsimasut suna najugaqartup kamaatigisimaneraa, najugaqartorlu taamaalisinnaveersaarniarlugu qanoq iliortoqarsinnaanera pillugit.

Paasivara najugaqartut marluk aningaasanik tigutsisaasa atornerlunneqarsimanerannik 2014-mi majimi pisup kingornatigut najugaqartut aningaasanik tigutsisaat pillugit mallittarisassat sukaterneqarsimasut. Pisortaqatigiit oqaluttuaraat tillinnerit taakku politiinut nalunaarutigineqarsimasut, pineqartorlu taartaasartutut sulionnaarsimasoq.

Najugaqartut ataasiakkaat ilaqutaasalu akornanni attaveqatigiinneq eqqarsaatigalugu pi-sortap oqaloqatigiinnitsinni oqaatigaa najugaqartut ilaquttatik tikeraarniarlugit ukiumut ataasiarlutik angerlamut angalanissamut periarfissartik atortaraat.

Najugaqartut angajoqqaavisa, ilaqutaasa nakkutilliisuisalu attaveqarfiginissaat pillugu paasissutissanik najugaqarfiinillu paasissutissanik pissarsiniarnitsinnut atatillugu malugaarput Nasippimi najugaqartumut ataasiinnarmut nakkutilliisumik toqqaasoqarsimasoq. Tamanna Kommuneqarfik Sermersuumut malugeqquniarpara.

Sammissaqaqartitsineq sunngiffillu

Nasippimi najugaqartut ulluinnarni inuunerat nalunaarusiat nassiunneqartut pisortaqatigiinnillu oqaloqatiginninnera aallaavigalugit paasisaqaqfigaara.

Najugaqartut pisinnaasaqassusertik tunngavigalugu pisariaqarneratullu ikiorneqarlutik Nasippimi ulluinnarni suliassani peqataasarput, matumani soorlu niuerniarneq, nerisasioorneq, erruineq eqqiaanerlu eqqarsaatigalugit. Suliassat najugaqartut sapaatit akunnikuutaartumik ataatsimiinneranni agguataarneqartarput. Najugaqartut inimi ataatsimoortarfimmi nivinngaaveqarput, ullullu ingerlanerani sulerissanerlutik tassani titartakkat atorlugit takusinnaavaat.

Nakkutigineqarluni sullivik Qaaliaq Nasippimut atavog, taannalu najugaqartut atorsinnaavaat. Nalunaaquttap akunnerisa qanoq amerlatiginissaat inummit inummut allanngorarpoq, najugaqartut ataasiakkaat sullivimmiinnissaminnik pisariaqartitsinerat soqutigisaqarnerallu apeqqutaatillugit. Sullivik illoqarfimmeersunit aamma atorneqartarpoq. Qaaliaq ilaatigut najugaqartunut sammissaqaqarnissamik neqeroorutit ilaatigullu atuisunik illoqarfimmeersumik peqateqarfigisinnaasaattut atorneqarpoq.

Paasivara najugartut pitsaasumik inuuneqarnissaat, ineriartornissamut periarfissaat aalajangeeqataasarnissaallu paaqqinniffiup qitiutikkai. Ulluinnarni ingerlataqarnissamut periarfissat assigiinngitsut, soorlu timersortarfimmi Qaalamilu, aaqqissuuttarpai, taamatuttaarlu angalaarnerit, paaqqinniffiup angallataanik angalaarnerit ukiumut arlaleriarlutik ingerlanneqartarlutik, sapaassuillu/nalliuttullu paaqqinniffimmi nalliuttorsiuutigineqartarlutik.

Pissaanermik (nukinnik) atuineq

Nasippip oqaatigaa annersaanerit qunusaarinerillu marluk 2011-mi, pingasut 2012-imi marlullu 2013-imi (kiisalu najugaqartup ataatsip sulisut sisamat akuuffigisaannik immi-
nut ajoqusernera qunusaarineralu ataaseq) aamma 2014-imi tikeraarnerma nalaa tikillu-
gu arfinillit (taakkunannga nalunaarutiginninnerit pingasut pisumut ataatsimut tunnga-
sut) nalunaarutigineqarsimasut.

Pissaanermik (nukinnik) atuineq eqqarsaatigalugu Nasippip oqaatigaa paaqqinniffik
2011-mi ataatsimik nalunaarutiginnissimasoq, 2012-imi soqanngitsoq, 2013-imi ataatsi-
mik nalunaarutiginnissimasoq 2014-imilu tikeraarnerma nalaa tikillugu ataatsimik na-
lunaarutiginnissimasoq.

Nasippip nammineq malugeqqullugu oqaatigaa nalunaarutiginninnerit kiisalu anner-
saanerpiaat, qunusaarinerit pissaanermillu (nukinnillu) atunerit amerlassusiat allaaneru-
sinnaasoq.

Pisortaqatigiit nassuiaallunga oqaatigaat sulisut nalunaarutiginnitsinniartarnerat ajor-
nartorsiutigineqartoq. Pisortaqatigiit tikkuarlugu oqaatigaat sulisut allaganngorlugit na-
lunaarutiginninnermik sungiussisimangitsut, pissaanermillu atuisarnek pillugu inatsisip
nutaap atortuulersinneqarneranut atatillugu nalunaarutiginninnermi immersugassat nu-
taat pisariunerulersimasut. Pisortaqatigiit oqarput nalunaarutiginninnermi immersugas-
sat immersorniarterat sulisorpassuarnut paasiuminaatsuusoq.

Pisortaq oqarpoq tamanna taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinnermut Naa-
lakkersuisoqarfimmi Ulloq Unnuarlu Paaqqinniffinnut Immikkoortortaqarfimmi pisor-
tamut saaffiginnissutigisimagini. Pisortaq tikeraarnerma nalaani Ulloq Unnuarlu Paaq-
qinniffinnut Immikkoortortaqarfimmi pisortamit suli akissutisisimangilaq.

Tamatuma saniatigut paasisara unaavoq nalunaarutiginnittarnerpassuit ajornartorsiutaa-
nerat pisortaqatigiit eqqumaffigigaat sulisullu pissaanermik atuisarnek pillugu inatsisip
qanoq atorpeqarnissaanik ilinniartitsiniarlutik suliniuteqartut. Pisortap ilaatigut oqaati-
gaa inatsisip imarisai pillugit paasissutissat sulisut atugassaat suliarisimallugit, sulisullu
2013-imi decemberimi perorsaanerup ulluani inatsit pillugu ilinniartissimallugit. Paasi-
vara pissaanermik atuisarnek pillugu inatsisip sulisut paarlagaannerujussuat pissutigalugu
2014-imi ukiap ingerlanerani ilinniartitsissutigeqqinneqarniarloq.

Nasippip nalunaarutiginninnermi immersugassat pillugit ajornartorsiutai Ilaqutariin-
nermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfimmut ilisimatit-
sissutiginiarpakka.

Suliassaqarfinnut allanut tunngasut

Nasippimut inissiineq kommuni aqqutigalugu pisarpoq. Najugaqartut 62-inik ukioqaleraangamik utoqqarnik isumaginninnermut nuuttarput.

Massakkut najugaqartut arfinillit paaqqinniffimmi tassani piffissami sivisunerusumi najugaqarsimasuupput.

Paasivara Nasippimi najugaqartut utoqqaanersaat aalaniarnerminik ajornartorsiuteqalersimasoq, ulluinnarnilu ikiortariaanerulersimalluni. Najugaqartup Nasippimit nuunnissani kissaatiginngilaa, taamaattumillu najugaqartuutigiumallugu paaqqinniffik aaqis-suunniarsarineqarluni. Najugaqartoq issiavimmik assakaasulimmik kaassuatakkamik peqalersimavoq, kisiannili soorlu issiavimmit kaassuatakkamit siniffimmut nuussagaangami nakkutigineqartariaqarluni. Paasivara pineqartumut oqaloqatiginnissutip ikkunneqarnissaa Nasippip suliarigaa, tamatumali saniatigut iluaquersuutit pisariaqartut pigineqartut.

Najugaqartoq taanna paaqqinniffiup piareersaanera najugaqartullu nuussinnaanerninik nammineq sungiussisinnaanera eqqarsaatigalugit Nasippimiinnissaminut paaqqutarisariaqarpallaalerpat qanoq pisoqarnissaa eqqarsaatigalugu iliuusissanut pilersaarusiaq Nasippip Kommuneqarfik Sermersuumi suliamik suliarinnittoq suleqatigalugu suliarippagu tamanna naleqquttuusinnaavoq.

Peqqissutsimut tunngasut

Nasippimi najugaqartut peqqissutsimikkut ukiumut ataasiarlutik misissorneqartarput. Napparsimmavik ataasiakkaat pisarisqaartitsinerat naapertorlugu tamatuma saniatigut attaveqarfigineqartarpoq, matumani nakorsaait peqqissuserlu pillugit apeqqutinik nalornissuteqartarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Nasippimi sulisut najugaqartut ataasiakkaat eqqarsaatigalugit sammisassaqaartitsisunit pillorissaasunillu sungiusaatinik assigiinngitsunik ilitserorneqartarput.

Paasivara Nasippimi najugaqartut/sulisut eqqarsaatigalugit iluaquersuutit pisariaqartut pigineqartut ataatsimut isumaqartoqartoq.

Illutaanut tunngasut

Nasippi Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata illuutaanut allanut qanittumi illumi allamiippoq. Aqutsisoqarfilli illumi allamiippoq Prinsesse Margrethe Meeqqanut Angerlarsimaffiutaata aqutsisoqarfia peqatigalugu.

Najugaqartut tamarmik immikkut ineeraqarput. Ineeqqat kusanarput, ipiitsuullutik paarilluagaallutillu. Ineeqqat pisatsersornerat/aaqqissuunnerat najugaqartut namminneq aalajangertarpaat, ineeqqallu angerlarsimaffippalaartuupput. Uffarfik ataaseq najugaqartut marluk atorpaat. Taakku kusanartuupput ipiitsuullutillu, issiavinnullu assakaasulinnut kaassuartakkanut aamma iluaqusersuutitut pisariaqartunut inissaqarlutik. Taakkua saniatigut ataatsimik inersuaqarpoq ataatsimoorussamik iggavittalimmik, nerrivilimmik fjernsynertarfittalimmillu.

Najugaqartut ilaat ataaseq pujortartarpoq, ineeqqaminilu pujortartarnissaminut akuerineqartalersimalluni. Najugaqartup ineeraa pujortarsunnitsorujussuuvoq. Najugaqartoq nammineq, najugaqartut sinneri sulisullu eqqarsaatigalugit ineeqqap pitsaanerusement silaannarissarfilerneqarsinnaananut periarfissat misissuinermit oqaluuseraavut.

Ineeqqani arlalinni najugaqartut ikiorniarlugit titartakkanik nivinngaassuisoqarsimavoq, najugaqartut pineqartut ullup ingerlanerani susassaqarnerat paasinarsarniarlugu. Nivinngaavimmi ataatsimoorussassami titartakkanik paasinarsakkanik aamma nivinngaasoqarsimavoq, kikkut atisanik errorsissanersut, eqqiaassanersut, nerisassioqataassanersut, najugaqartut qaqugu bankossanersut, timersortarfeeqqamiissanersut Qaaliamilu sulissanersut ilaatigut takutitsisunik.

Nakkutigineqarluni sullivik Qaaliam illoqarfiup ilaani allami illumut inissinneqarsimavoq. Illu nuannerpoq assassorlunilu sulinermit periarfissarpassuaqarluni, ataatsimoorfissamik ineqarluni kaffisorfiusinnaallunilu oqaloqatigeerujoorfiusinnaasumik. Atuisut (avataaneersut) sullivimmi naapitatta sullivimmi atortorissaarutit assut iluarisimaarpaat. Sulliviulli inersuartaata pitsaanerusement silaannarissarneqartarnissaa atuisup ataatsip kisaatiginartippaa.

Naggasiut

Paaqqinniffik ataatsimut isigalugu pitsaasorujussuuvoq.

Najugaqartut sulisullu tamarmik misissuinerup nalaani aallarsimallutik peqannginnerat uggornaqaaq, tamatumali saniatigut misissuinerup ingerlanera paasissutissallu nassiuneqartut assut iluarisimaarpavut.

Pisortaq paaqqinniffimmi ajornartorsiutit pillugit ullormi misissuiffiusumi pitsaasumik oqaloqatigaarput. Nasippi sulisussarsiniartarneq, sulisunik tigumminniinnarniarneq sulisullu aalajaatsuunerat eqqarsaatigalugit ajornartorsiutissarpassuaqarpoq. Tamanna pisortaqatigiinnut sulisullu sinnerinut kipiluttunartorujussuuvoq, isumaqarpungali pisortaqatigiit ajornartorsiutit ajornartorsiutinullu aaqqiissutaasinnaasut eqqarsaatigalugit ilusilersorluugaasunik isumaliutersuuteqartut, matumani innarluutilinnik sullissisarneq a-

torfeqartitaasullu namminneq pisinnaasaqassusiat eqqarsaatigalugit pikkorissartitsinernik aallussineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Tamatuma saniatigut paasivara pisortaqatigiit paaqqinniffimmi sulinermi avatangiisit pitsaanerulersinniarlugit pitsaasunik suliniuteqarsimasut.

Tamatuma saniatigut isumaqarpunga Nasippi paaqqinniffiusoq ingerlalluartoq, najugaqartullu ataasiakkaat pitsaasumik inuuneqarnerat ineriartornissamullu periarfissaat pisortaqatigiit ulluinnarni sulinerminni salliutillugit aallukkaat. Paaqqinniffiup perorsaanikkut siunertaata oqaasertalersorneqarnera/ilusilersorneqarnera pisortaqatigiit assut suliniutigisimavaat, malugisinnaavaralu tamanna qitiutillugu sulii aallunneqartoq.

(...)

Suliami matumani annertunerusumik iliuuseqaqqinnissannut tunngavissaqarnanga aamma isumaqarpunga.

(...)”

Allakkanut taakkununga uiggiutitut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfik kiisalu Kommuneqarfik Sermersooq ulloq taanna aamma allaffigaakka.

Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfik ilaatigut imatut allaffigaara:

“Taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atortitsinermut Naalackersuisoqarfiusoq allakkatigut 24. juli 2014-imeersutigut nalunaarfigaara Nasippi (Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaa) Tasiilamiittoq misissuiffigiartorniarlugu aalajangertunga.

(...)

Nasippimi misissuininni malugaara periarfissat neqeroorutillu suut Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfiup neqeroorutigisinnaanera Nasippimi pisortaqatigiit ilisimalluanngikkaat.

Naalackersuisoqarfiup Nasippimi sulisut ilitsersuinernik pikkorissartitsinernillu, matumani tapersersuilluni siunnersuineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, neqeroorfigisinnaappagit taakku Nasippimut atugassiissutigineqassasut kaammattuutigaa.

Paaqqinniffimmi sulisut qunusaarisooqartillugu, annersaasoqartillugu pissaanermillu (nukinnillu) atuisooqartillugu nalunaarutiginnitsinniarneqartarnerat Nasippimi pisortaqatigiit ajornartorsiutigigaat aammattaaq malugaara. Pisortaqatigiit uannut oqaatigaat suli-sorpasuit allakkatigit nalunaaruteqarnissaq sungiusimanngikkaat, nalunaarutiginnin-nermilu immersugassat nutaat pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip nutaap atortuul-ersinneqarneranut atatillugu atorneqalersut pisariunerulersimasut. Pisortap apeqqut taanna Ulloq Unnuarlu Paaqqinniffinnut Immikkoortortaqrarfiup pisortaanut saqqum-miussimavaa, akissummilli misissuiartorluna tikeraarnerma nalaani suli tigusaqarsima-nani. Tamanna Naalakkersuisooqarfimmu malugeqqara, paasisarami unaammattalu na-lunaarutiginninnermi immersugassat nutaat taakku annersaanerit, qunusaarinerit pissaan-ermillu atuinerit qassiussuserpiaannik takutitseqataannngitsut.

Nasippimut misissuiartorluni tikeraarneq pillugu suliami matuma kingornatigit anner-tunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga.

(...)”

Kommuneqarfik Sermersooq ilaatigit imatut allaffigaara:

“Nasippimik (Prinsesse Margrethep Meeqqanut Angerlarsimaffiutaanik) misissuineq 4. aamma 5. september 2014-imi ingerlappara. (...)

Nasippi misissuiartornissara sioqqullugu qinnuigaara najugaqartut ilaqaataa nakkutil-liisuisalu najugaqarfii attaveqarfissallu pillugit paasissutissat nassiuteqqullugit. Paasissu-tissat taakkua Nasippimit Kommuneqarfik Sermersuumillu pissarsiariniarnerat ajora-luurtumik assut ajornartorsiutigigaara. Najugaqartut ilaqaataa nakkutilliusuisalu ilaannaasa misissuinerma nalaani uannit oqaloqatiginninnissamut periarfissamik neqeroorfigine-qarnerat tamatuma kinguneraa.

Kommuni kaammattorpara najugaqartut ilaqaataa nakkutilliusuisalu najugaqarfii atta-veqarfissallu pillugit paasissutissat Nasippi suleqatigalugu misissoqqullugit nutarteqqul-lugillu.

Tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigaara paaqqinniffimmik misissuininni malugigiga Nasippimi najugaqartunit arfinilinnit najugaqartoq ataasiinnaq nakkutilliususnaanik toq-qaassunneqarsimasooq.

Nasippimut misissuiartorluni tikeraarneq pillugu suliami matuma kingornatigit anner-tunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga. (...)”

8. *Misssuinerit aamma nammineerluni misssuiffiginninnernik suliniutit*

8.4 Kommuneqarfik Sermersuumi sulianik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinernut tunngasunik nammineerluni misissuiffiginnineq

NALUNAARUSIAQ

Kommuneqarfik Sermersuumi sulianik qinnuteqaataanngitsumik
soraarsitsinernut tunngasunik misissuineq pillugu

4. december 2014

J.nr. 2014-901-0048

1. Aallaqqaasiut	441
2. Misissuinermi paasisat	443
3. Inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq	444
3.a Qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsisarneq pillugu ataatsimut oqaatigisassat	446
3.b Naliliinikkut soraarsitsineq aamma naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsineq	447
4. Suliap soraarsitsinermut tunngasup ingerlanerani aqquusaagassat	450
4.a Suliap aallartisarneqarnera/aallaqqaaserneqarnera.....	450
4.a.i Suliamik paasisutissartalersuineq uppersaatinillu naliliineq ..	451
4.a.i.a Allattuisussaatitaaneq pillugu immikkut oqaatigisassat ...	454
4.b Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq	455
4.b.i Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu ataatsimut oqaatigisassat, matumani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pissusaaffeqarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu	455
4.b.ii Sulisunik ikilisaaneq/sipaarniarneq pillugit immikkut oqaatigisassat	464
4.b.iii Nalunaarutiginnittut pillugit paasisutissanik pineqartut kikkuussusiinik ilisarnarunnaarsaasarneq pillugu immikkut oqaatigisassat	466
4.b.iv Pissutsinik inatsisilerinermut tunngasunik inatsiseqartitsinikkut suussusiliisarneq pillugu immikkut oqaatigisassat	469
4.c Suliamik aalajangiiviginninneq	471
4.c.i Pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik	472
4.c.i.a Pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik pillugu immikkut oqaatigisassat	472
4.c.i.b Mianersoqqussutit pillugit immikkut oqaatigisassat	475
4.c.i.c Peersitsineq pillugu immikkut oqaatigisassat	478
4.c.ii Naligiimmik pinnittarnermik tunngavik	480
4.c.iii Tunngavilersuisarneq	482
5. Pissutsit ataatsimut tunngasut	487
5.a Oqaatsit/taaguutit aalajangersimasumik atorpeqartartut	487
5.b Soraarneq pillugu isumaqatigiissutit pillugit immikkut oqaatigisassat ..	489

5.c Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersortussaanimik piunasaqaat pillugu immikkut oqaatigisassat	490
5.d Atorfeqartitaasup nammineq soraarniuteqarnera pillugu immikkut oqaatigisassat	492
6. Nalunaarsuineq/sulianik aqutsineq	493

1. Aallaqqaasiut

Nammineerluni misissuiffiginninneq Kommuneqarfik Sermersuumut allakkatigut 2. maj 2014-imeersutigut aallartitara massakkut naammassivara.

Misissuininni tassani kommunip sulianik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsiner-nut, matumani peersitsineq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tunngasunik 2013-imi aamma 2014-imi suliarinnittarsimanera ilaatinneqarpoq, 1. marts 2014 killiliullu-gu.

Misissuineq taanna ingerlatsivimmik ingerlaavartumik nakkutilliininnut ilaatillugu aallartinniarlugu aalajangerpunga. Kommuneqarfik Sermersuumi sulianik soraar-sitsinermut tunngasunik misissuiniarlunga aalajangerninnut ilaatigut pissutaasoq tassaavoq suliat soraarsitsinernut tunngasut soraarsinneqartunut annertuumik sun-niuteqartarnerat. Isertitanik qularutissaanngitsumik annaasaqarnerup saniatigut soraarsinneqartup sulisumut inissiamik annaasaqarnera soraarsitsinerup aamma nassatarisinnaasarpaa. Kiisalu soraarsitsineq immikkoortitaanermik nassataqarsin-naasarpog - soraarsinneqartup siunissami suliffeqaleqqissinnaanera aamma inuiaqa-tigiit ataatsimut isigalugit eqqarsaatigalugit. Pissutsit tamakku suliat soraarsitsi-nermut tunngasut eqqortumik suliarineqartarnissaannik piunasaqaateqalersitsip-put, taamaattumillu misissuinikkut matumuuna tamanna samminiarlugu aalaja-ngerpunga.

Kommunip suliani soraarsitsinermut tunngasuni sulianik suliarinnittarneranik misissuina suliat toqqarneqartut arlallit tunngavigalugit ingerlanneqarpoq. Taa-maalillunga Kommuneqarfik Sermersuumi suliat 36-t kommunimi atorfeqartitaa-nermit qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinernut tunngasut 2013-imi 2014-imiluunniit inaarlugit suliarineqarsimasut toqqarpakka. Suliat taakku tul-liuttuni sulianik toqqakkanik taasassavakka. Suliat toqqakkat taakku nalunaaru-siami matumani suliani pineqartut kikkuussusii ilisarnarunnaarsillugit eqqartorne-qarput. Taamaalillutik kommunip nalunaarsuinermi normuliuussimasai suliat nor-muinik 1-imit 36-mut taarserneqarput. Suliat toqqakkat uangalu taakkununnga normulersuutikka ilanngussani takuneqarsinnaapput. Nalunaarusiami matumani suliat pillugit imaqarnilianni soraarsinneqartoq A-mik taaneqartarpoq.

Oqaatigineqarpoq suliani toqqakkani tjenestemandinik soraarsitsineq pineqan-gimmat. Tamanna tjenestemandi ataasiinnaq piffissami pineqartumi soraarsissi-

mallugu kommunip paasissutissiisimaneranik pissuteqarpoq. Misissuinerup ataatsimut tunngasunik qitiutitsinera isiginiarlugu suliamik ataatsimik taassuminnga misissuininnut ilanngussinissannut tunngavissaqarnanga isumaqarpunga.

Kommuni sulianik suliarinninnerminut atatillugu sulianik taamaattunik suliarinninnermi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviusumik malittarisasunik tunngavinnillu malinnissimansoq qitiutillugu misissorniarlugu aalajangerpunga.

Tamatumunnga pissutaavoq qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinerup oqaatigineqartutut pineqartunut ataasiakkaanut sakkortoorujussuarmik sunnuteqartarnera, taamaattumillu inatsiseqartitsinikkut innarlitsaaliinissamik isumaliutersuutit pingaaruteqartutut tassani inissimallutik. Tamanna suliat qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinernut tunngasut isiginiagassanik mianerisassanillu naliliinermik oqimaalutaanermillu tunngaveqartorujussuunerannit aamma erseqqissarneqarpoq. Taamaattumik periaatsit pillugit malittarisassat immikkut ittut ilaatigut qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinernut atuuttut aalajangiinerit illersorneqarsinnaasumik tunngaveqartutut pisimanerannik qulakkeerinnittussat malinneqarnerat anertuumik pingaaruteqarpoq.

Sulianik toqqakkanik misissuininni ajornartorsiutit ataatsimoortunut tunnganerusut tunngaviunerusulluunniit arlallit tamakkua saniatigut malugaakka, taakkualu malugeqqunissaat pisariaqartutut isigaara, kommunip sulianik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinermut tunngasunik siunissami suliarinnittarnissaa eqqarsaatigalugu.

Siusinnerusukkut oqaatigineqartutut misissuinnermi salliutitara ataatsimoortunut tunngassorujussuuvoq, oqaaseqaallu manna suliat ataasiakkaarlugit iterna tikillugu misissuinnerut aamma isigineqassanngilaq. Taamaallutik suliat immikkoortut ataasiakkaat ataanni taaneqartut ajornartorsiummik pineqartumik suussusersiniutitut takussutissiatullu atornerput. Suliaq immikkoortumi eqqaaneqarsimanngippat imaanngilaq suliaq eqqorluinnartumik suliarineqarsimasoq imaluunniit – tamatumalu erseqqissarnissaa pingaartuuvoq – suliarineqarsimanngitsoq.

Tamatuma saniatigut tikkuarlugu oqaatigaara kommunip aalajangiinera tigussaatigut eqqortumik angusaqarfiusimansoq, tassalu pineqartumik soraarsitsineq eqqortuunersoq pissutissaqarnersorluunniit, aallaavittut isummerfigisannngikkiga.

Misissuinerma pissutsit arlallit oqaaseqaateqarfigissallugit naleqquttutut isigisakka qulaajaavigisimammagit misissuininni paasisama - sapinngisamik pitsaanerpaamik paasiuminartuutitsinissaq siunertaralugu - nalunaarusiakkut matumuuna ilaatigut soraarsitsineq pillugu suliami aqquusaagassanut assigiinngitsunut agguataagaasukkut saqqummiunneqarnissaat toqqarpara. Tamatuma saniatigut neriuutigaara nalunaarusiap sulianik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinermut tunngasunik kommunip suliarinninnerani siunissaq eqqarsaatigalugu atorneqarsinnaanera misissuinermi paasisanik taamatut ilusiliilluni saqqummiussinerup nassatarissagaa.

Oqaaseqaatit Folketingip Ombudsmandiata ukiumoortumik nalunaarutaani naqinneqartut misissuininnut atatillugu arlaleriarlunga innersuussutigisarpakka. Uanga nammineq sulianut taakkununga assingusunik isummerfiginninnissannut pissutissaqarsimannginnera kiisalu Danmarkip Kalaallillu Nunaata inatsiseqartitsinikkut tunngaviisa pingaarnertigut assigiinnerat tamatumunnga pissutaavoq.

2. Misissuinermi paasisat

Immikkoortumi siuliani oqaatigineqartutut misissuinerma siunertaa tassaasimavoq kommunip suliaataanik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinermut tunngasunik toqqakkanik ataatsimut misissuineq, periaatsit pillugit malittarisassat qitiutillugit.

Misissuinerma taassuma ajornartorsiutit erseqqissut ataatsimullu tunngasuunerusut qulaajaavigisimavai, immikkoortunilu ataasiakkaani oqaaseqaatika/eqikkaallunga inerniliinikka innersuussutigaa.

Misissuinerma takutippaa kommunip suliat pisut ilarpassuini malittarisassat periaaserlu tunngavigalugit pingaarnerusutigut suliarisarsimagai. Uangali paasinninnera aamma unaavoq suliassaqarfiit ilaanni pitsaanerulersitsisoqartariaqartoq.

Misissuinerma tamatuma saniatigut suliat aalajangersimasut uanga paasinninnera malillugu kommunip suliarinninnera pissutigalugu kommunip atorfeqartitaasumik soraarsitsinissaminut pisariaqarneratut ilumut tunngavissaqarsimaneranik nalornissuteqarfiusinnaasut qulaajarsimavai.

Taamaattumik isumaqarpunga kommunip malittarisassat periaatsillu atorfeqartitaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarnerannik qulakkeerisussat siunissami annertuumik eqqumaffigisariaqarai, matumani eqqortumik aalajangiisoqarnissaa ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Matumani sulianik paasissutissartalersuisarneq,

suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq, pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik, naligiimmik pinnittarnermik tunngavik aalajangiinernillu tunngavilersuisarneq pingaartumik eqqarsaatigaakka. Aallaqqaasiummi oqaatigineqartutut tamanna suliani qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsineranut tunngasuni immikkut pingaaruteqarpoq.

Misissuinerma kommunip nalunaarsuisarnera/sulianik aqutsinera eqqarsaatigalugit ajornartorsiutit aalajangersimasut tamatumunnga peqatigitillugu takutippai. Uanga paasinninnera unaavoq tamatuma kommunip nalunaarsuisarnerani/sulianik aqutsinerani pitsanngorsaasoqarsinnaanersoq kommuni isumaliutersuuteqalersittariaqaraa.

Misissuininni paasisakka kommunimut allakkatigut 26. september 2014-imeersutigut nalunaarutigaaqka kiisalu nalunaarusiannut missingiut kommunimut nassiullugu. Kommunip allakkatigut 16. oktober 2014-imeersutigut akivaanga oqaaseqaatikka tusaatissatut tigugini. Kommunip tamatumunnga peqatigitillugu suliat allaaserineqarnerini ataasiakkaani kukkunerit uannut malugeqqulugit oqaatigai, kukkunerillu taakku inaarutaasumik nalunaarusiami naqqinneqarput. Misissuininnullu atatillugu matuma kingornatigut annertunerusumik iliuuseqaaqqissanngilanga.

3. Inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq

Pisortani sulisitsisut sulisitsisunit namminersortunit allaasutigalugu inatsiseqartitsinikkut malittarisassanit arlalinnit qilersugaapput. Taamaalillutik pisortani sulisitsisut atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermit malittarisassat saniatigut pisortat pillugit inatsiseqartitsinermit (pingaartumillu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit) malittarisassanit aamma qilersugaapput. Suliassa qarfinni taakkunani marlunni allassimasunik allassimanngitsunillu malittarisassa qarpoq.

Suliat toqqakkat eqqarsaatigalugit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermit tunngasuni malittarisassat inatsisikkut aalajangersagaasut suliamut attuumassuteqartunut ilaapput atorfillit (funktionærer) pillugit inatsimmi (sulisitsisut aamma atorfillit akornanni inatsisitigut pissutsit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi, 29. november 2013-imeersumi) malittarisassat. Taannali aatsaat 1. januar 2014-imi atortuulerpoq, taamaalillunilu misissuinermit suliat ilaannaannik aalajangersaaviginnittuulluni. Atorfillit (funktionærer) pillugit inatsisisip inatsisiliortunit

illuinnaasiortumik aalajangersarneqarsimasup saniatigut atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermit tunngasut pingaartumik isumaqatigiissutinit assigiinngitsunit (overenskomster aamma aftaler) aalajangersaavigineqarsimavoq, taakkulu suliffeqarnermut tunngasuni illua'tungeriinnit aalajangersagaapput, taamatuttaarlu atorfeqartitsinermit tunngasoq ataaseq atorfinitsitsineq pillugu isumaqatigiissummit (ansættelseskontraktimit) aalajangersaavigineqarpoq; tamatumunnga pissutaa-soq tassaavoq pisortat pillugit inatsiseqartitsineq tunngavigalugu atorfinitsitsisarnermut tunngasut – tjenestemandinik atorfinitsitsisarneq eqqaassanngikkaanni – isumaqatigiisummik (aftale) tunngaviatigut tunngaveqartarnerat.

Suliat toqqakkat eqqarsaatigalugit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermit inatsisiliorneq suliamut attuumassuteqartoq alla tassaavoq feriarneq pillugu inatsit (feriarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 12. november 2001-imeersoq), tassami soraarsitsinermit atatillugu soraarnissamut piffissaliussap iluani feriartogarsinnaanera pillugu apeqqutinik saqqummertoqarsinnaasarmat. Misissuinermit matumani feriarneq pillugu inatsit kommunip eqqortissimaneraa naliliiviginngilara, tassami inatsisiliorneq soraarsitsinermit apeqqummut toqqaannartumik attuumassuteqanngitsoq pineqarmat.

Atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermit malittarisassat allassimasut atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermit malittarisassanik inatsisikkut aalajangersagaanngitsunik tapertaqarput, taakkulu tassaasinnaapput nalinginnaasumik ileqqut aamma inatsiseqartitsinermit periaatsimi ileqqut.

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit malittarisassat inatsisikkut aalajangersagaasut misissuinermit matumunnga pingaaruteqartut suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmiipput (pisortat ingerlatsineranni suliaassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8-mi, 13. juni 1994-imeersumi) paasitinneqarsinnaatitaanerlu pillugu inatsimmiillutik (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nr. 9-mi, 13. juni 1994-imeersumi). Inatsisini malittarisassat taakku tunngavinnit inatsisikkut aalajangersagaanngitsunit kiisalu inatsiseqartitsinermit periaatsimi ileqqunit (Danmarkimilu) Ombudsmandip sulinermini periaasiani ileqqunit tapertalerneqarput. Aallaqqaasiummi oqaatigineqartut misissuinermit matumani qitiunerpaaq tassaavoq kommunip ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermit malittarisassanik malinninnera/eqqortitsinera.

Suliani ataasiakkaani isumaqatigiissutit (overenskomster) atorfinitsitsinermilu isumaqatigiissutit (ansættelseskontrakter) eqqortinneqarsimasinnaanersut sukumiinerusumik misissorniarnagit misissuinermi matumani aalajangerpunga. Pissutsit nukissanut/atugassiissutinut tunngasut oqaatigineqartutullu ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassanik qitiunerpaatitsinerup saniatigut tamatumunga pissutaasoq tassaavoq isumaqatigiissutit (overenskomster) (atorfinitsitsinermilu isumaqatigiissutit (ansættelseskontrakter)) – soraarnissamut piffissaliisoqarsimappat soraarnissamut piffissaliussat saniatigut – soraarsitsinermi pisunik sukumiinerusumik qaqutigunnaq aalajangersaasuusarnerat.

3.a Qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsineq pillugu ataatsimut oqaatigisassat

Atorfeqartitaasup sulineranut tunngasut pisortani sulisitsisup – sulisitsisup namminersortup taamaaliorsinnaaneratut – uparuarsinnaallugillu malersorsinnaavai, tassa soorlu atorfeqartitaasoq soraarsinneqassappat. Atorfeqartitaasoq soraarsinneqassanersoq naliliineq pissutsinik ingerlatsivimmi atuuttunik (soorlu sipaarniutini/pisariillisaanernik) imaluunniit pissutsinik atorfeqartitaasumut tunngasunik (soorlu pikkorlunnermik sulinermulluunniit atatillugu unioqqutitsinernik) tunngaveqarsinnaavoq. Soraarsitsinermi suliarinninnermut inatsiseqartitsinikkullu malitsigitinneqartumut namminermut aalajangiisusooq tassaavoq tulleriinneri mallilugit naliliineq tunngavigalugu imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsisoqarnersoq, tak. immikkoortoq 3.b.

Suliaq soraarsitsinermut tunngasoq marlunnik immikkoortoqarpoq; tassalu atorfeqartitaasup atorfeqartitaaneranut tunngasunik suna tunngavigalugu malersuiniarluni sulisitsisup kissaateqarneranik – aamma tamanna pippat – inatsiseqartitsinikkut malitsigitinneqartoq nammineq pillugu apeqqummik isummerfiginninnermik. Suliani toqqakkani pisuni tamani inatsiseqartitsinikkut malitsigitinneqartoq tassaasimavoq soraarsitsineq peersitsinerluunniit. Eqqortussarli anguniarlugu tikkuarlugu oqaatigaara pisumi atorfeqartitaasumut tunngasumi qisuariaat aamma soorlu tassaasinnaasoq mianersoqqusineq.

Soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiineq immi tassaavoq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiineq. Tamanna ilaatigut Højesteretsip eqqartuussutaatigut 12. september 1996-imeersukkut ("Ugeskrift for Retsvæsen"-ini 1996-imeersumi quppernermi 1462-imi naqinneqartumi) erseqqissarneqarpoq. Taamaallutik suliat soraarsitsinermut tunngasut suliassat suliarineqartar-

nerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiisarnermi pineqartunut ilaatinneqarput. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangersakkat arlallit taamaallaat nanertuutaasumik aalajangiinerni atorineqartarput. Suliat toqqakkat tamarmik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsineranut tunngasuupput, taamaaliorderlu taamaattuunini pissutigalugu nanertuutaasumik aalajangiineruvoq.

3.b Naliliinikkut soraarsitsineq aamma naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsineq

Suliani qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsineranut tunngasuni *naliliineq tunngavigalugu* imaluunniit *naalasseriitsuliorneq pissutigalugu* soraarsitsisoqarnerseqqat naliliineq suliap suliarineqarneranut aalajangiisuusumik pingaaruteqarpoq. Taamaalilluni immikkoortitsineq taanna ilaatigut inatsiseqartitsinikkut malitsigititamut sunniuteqarpoq, matumani peersitsisoqarsinnaanersseqqat ilanngullugu eqqarsaatigalugu, taamatuttaarlu taamatut immikkoortitsineq ass. soraarsitsissamaarnerup suliami illua'tungiusup isumaanik qanoq ilusiliilluni tusarniaasoqassanersseqqat aamma sunniuteqarluni. Sulianik naliliineq tunngavigalugu imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsineranut tunngasunik avissaarsimatitsinerup pingaaruteqassusia Folketingip Ombudsmandiata 2001-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 552-imi taamatuttaaq erseqqissarneqarpoq, Ombudsmandillu tassani oqaatigaa ”Uanga paasinninnera unaavoq soraarsitsissamaarneq naliliineq tunngavigalugu imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsinerunersseqqat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi erseqqissumik takuneqarsinnaasariaqartoq”. (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Taamaattumik tulleriinneri malillugit naliliineq tunngavigalugu soraarsitsinermik aamma naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsinermik oqartarneq sukumiinerusumik qanoq paasineqassanersseqqat aallaqqaasiutitut allaaseraara.

Naliliineq tunngavigalugu soraarsitsineq sulisitsisup aqutisinnatitaaneramik tunngaveqarpoq, ataqatigiinneqarnermilu tassani ”naliliineq” missingiussilluni naliliniertut paasineqassaaq. Naliliineq tunngavigalugu soraarsitsineq pissutsinik sulisitsisumut tunngasunik (soorlu sipaarniuteqarnermik) aamma pissutsinik atorfeqartitaasumut tunngasunik (soorlu pikkorlunnermik) pissuteqarsinnaavoq. Matumani tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigineqarpoq pissutsit atorfeqartitaasumut tunngasut sulisitsisup naliliineq tunngavigalugu allatut iliorluni aamma uparuarinnaagai, taamaaliorderneq atorfeqartitaasup pissusilersornerminik allanngortitsinisi-

saa siunertaralugu pippat. Tamanna ass. atorfeqartitaasup naliliineq tunngavigalugu mianersoqquneqarneratigut pisinnaavoq.

Kommunip isiginiagassat suliamut attumassuteqartut tamarmik missingiussilluni oqimaalutaanermi ilanngunneqarnissaat pisussaaffigaa. Isiginiagassat ilanngunneqartussat ilaat tassaavoq atorfeqartitaasup inatsiseqartitsinikkut illersugaanerani isiginnineq, aamma tak. Folketingip Ombudsmandiata 1975-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 202, tassanilu ”pisortat sulisoqarnermik aqutsinermi mianerinnittumik ingerlatsinissaat kissaatiginartuusoq” oqaatigineqarpoq, aamma Jørgen Mathiassenip atuakkiaani ”Forvaltningspersonellet – tjenestemænd og overenskomstansatte”-mi 2000-imeersuni qupperneq 161.

Kommunip missingiussilluni naliliisussaana aallaavittut qilersugaanngilaq, kommunilli ingerlatsinermi oqartussaasutut allaffissornikkut aqutsinermi missingiussilluni naliliisarnermi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut malittussaavai, matumani pisunut naapertuuttumik iliuuseqartartarnissaanik piumasaaqat aamma ingerlatsiviup isiginiagassat suliamut attuumassuteqartut kisiisa isiginiartassagai piumasaaqat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Suliani naliliineq tunngavigalugu soraarsitsinermut tunngasuni inatsiseqartitsinikkut malitsigititaq assigiinngitsunik iluseqarsinnaavoq, soorlu uparuaanertut, inisiinertut il.il. iluseqartitsinermi ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu aalajangiivittut iluseqartitsinermut, soorlu mianersoqqussutitut soraarsitsinertullu. Suliani naliliineq tunngavigalugu soraarsitsinernut tunngasuni peersitsisoqarsinnaannginnera tamatumunnga atatillugu erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq.

Naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsineq kipparissumik oqaatigalugu atorfeqartitaasup suliaminut attuumassuteqartumik atorfeqartitaanermut ataneqartineqarsinnaanngitsumik iliuuseqarsimaneranik - iliuuseqarsimannginneranilluunniit - tunngaveqarpoq. Tamanna atorfeqartitaasup sulinerminut atatillugu unioqquutitsimaneratut allaaserineqarajuttarpoq. Atorfeqartitaasoq sulinerminut atatillugu naalakkiummik inatsisinik unioqquutitsisuunngitsumik malinnikkumannngitsoq suliffimminiluunniit tilligartuq assersuutitut taaneqarsinnaavoq. Atorfimmut naapertuuttumik ataqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaaqammik unioqquutitsineq, aamma tak. immikkoortoq 5.c, sulinerminut atatillugu unioqquutitsinertut isigineqarajuttarpoq. Pisoq pineqartup sulinerminut atatillugu unioqquutitsi-

Tamatuma pissuseqataa suliami nr. 13-imi atuuppoq. Tassani kommuni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi ilaatigut allappoq A piffissap suliffiusup nalaani (isumaqatigiissuteqaqqaarani/akuerineqarani) aningaaseriviliarsimagami soraarsinneqassasoq. A-p oqarasuaammik angallattakkamik sulinermi nalaani ikumatitsisarsimanginnera, sullitanik assigiinnngitsitsisarnera, kommunip oqarasuaataanik namminerminut tunngasut pillugit oqaloqatiginninnernut atuisarnera suliffimmilu oqatsitsilertarnera kommunip taamatuttaaq innersuussutigai. Aningaaseriviliarneq pissutigalugu peqannginneq kommunillu oqarasuaataanik atui-neq – taamaaliortoqaqqusaannginnera A-mut erseqqissarneqarsimappat – pissutsi-nut naliliinermut tunngasutut taaneqartariaqarput, A-llu pisinnaasaqassusianik sullitanillu pinninnera pillugu apeqqut pissutsinut naalasseriitsuliornermut tunngasutut taaneqartariaqarluni. Kommunili allappoq A-p pisinnaasai ”annikippallaartut”, taamaattumillu manna tunngaviutittariaqarpara, tassalu soraarsitsinermut tunngaviusoq annertunertigut naliliinermik tunngaveqartoq, tamannali suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi aalajangiinermiluunniit erseqqissumik takuneqarsinnaanani.

Suliaq soraarsitsinermut tunngasoq sorleq pineqarnersoq suliap aallartinneraniilli kommunip erseqqissaasimanissaa – immikkoortumut matumunnga aallaqqaasius-sami aamma oqaatigineqartutut – suliap suliarineqarneranut aalajangiisusumik pingaaruteqarpoq.

4. Suliap soraarsitsinermut tunngasup ingerlanerani aqqusaagassat

Aallaqqaasiussami oqaatigineqartutut nalunaarusiara suliami soraarsitsinermut tunngasumi pingaarnertut aqqusaagassanut immikkoortiterniarlugu aalajangerpu-nga; tassalu suliap aallartisarneqarneranut (immikkoortoq 4.a), suliami il-lua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut (immikkoortoq 4.b) aamma suliap aala-jangiivigineqarneranut (immikkoortoq 4.c), tak. tulliuttut.

4.a Suliap aallartisarneqarnera/aallaqqaaserneqarnera

Suliaq qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinermut tunngasoq taamaattuunini pis-sutigalugu sulisitsisumit aallarnisarneqartussaavoq, taamaattumillu paasissutissat pisariaqartut taassuma pissarsiariniassavai, uppernarsaasersussavai naliliiffigalugillu, tak. tulliuttut.

4.a.i Suliamik paasissutissartalersuineq uppernarsaatinillu naliliineq

Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerannik tunngavik – imaluunniit misissuisussaatitaanermik tunngavik – ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi aalajangiisuulluinnartumik tunngaviuvoq (inatsisikkut aalajangersaaganngitsoq). Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerannik tunngaviup manna nassataraa, tassalu ingerlatsinermi oqartussaasoq suliami inatsisinik unioqqutitsisuunngitsumik eqqortumillu aalajangiisinnaassappat suliami pineqartumi paasissutissat pisariaqartut ingerlatsinermi oqartussaasup nammineq aallaavittut pissarsiariniartussaagai, taamaalillunilu tunngaviup siunertaa aamma tassaniippoq, tassalu *eqqortumik aalajangiineq*.

Oqartussaasoq suliami paasissutissat pisariaqartut pigineqalerpata aatsaat aalajangiissasoq pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerannik tunngaviup nassataraa. Paasissutissat suut suliami pineqartumi pisariaqartuunersut taamaattumillu oqartussaasumut pissarsiariniarneqassanersut apeqqummi inatsiseqartitsinikkut tunngavik oqartussaasup aalajangiinissaanut atuuttoq suliamilu pineqartumi pisimasut allat aalajangiisuupput.

Qinnuteqaataangitsumik soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinerit sakkortuumik sunniutilittut isigineqarajuttarput, taamaattumillu misissuinerup qanoq annertutiginissaanik paasissutissallu pineqartut eqqortuunerisa qularnaatsuunissaanik piumasaaqatit sakkortungaatsiarput, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakiaanni ”Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernermi 226-mi Kaj Larsenip allaserisaa. Tassani aammattaaq oqaatigineqarpoq pissusiviusup pingaaruteqartup ilumuussusia nalornissutigineqarpat taassuma qulaajarniarneqarnera suliap sukumiisumik paasissutissartalersorneqarneranut ilaasoq, taamaalilluni paasissutissaq pineqartoq soraarsitsisoqassappat soraarsitsinermut tunngaviutinneqarsinnaanersoq uppernarsaatinik ileqquusumik naliliinikkut aalajangiivigineqarsinnaaqqullugu.

Qulaani oqaatigineqartut isumaqarput suliami paasissutissat pisariaqartut pigineqarnerisa kommunimit qulakkeerneqarsimanissaat pingaartuusoq. Qulaani taaneqartut aamma isumaqarput suliami paasissutissaq nalornissutigineqarpat – soorlu taassuma oqaasiinnartigut pissarsiarineqarsimanagera pissutigalugu – taanna ilumut tunngaviutinneqarsinnaanersoq isumaliutersuutigineqartariaqartoq.

Suliamik paasissutissartalersuineq pillugu apeqqut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut aamma tunngavilersuinermut ataqatigiinneqarluinnarpoq, tak. tullliuttuni 4.b aamma 4.c.iii. Tamatumunnga pissutaavoq suliamik paasissutissartalersuinerup paasissutissat suliamut attuumassuteqartut suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut tunngaviusussat pissarsiarineqartussaanerat, suliamilu illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerup aalajangiinermut aamma tunngaviusussaanera. Tamatumunnga atatillugu manna erseqqippoq, tassalu paasissutissat kommunip pissusiviusutut pingaartillugit isiginiagai soraarsinneqartumut paasissutissiissutigineqassasut, taamaalilluni pineqartup tamanna isummerfigisinnaaniassammagu, kommunillu tungaanit paasissutissanik kukkusunik paasissutissiisoqarsimappat paatsuuisoqarsimappalluunniit naqqqiissuteqarsinnaaniassammat.

Suliami paasissutissartalersuinermut ajornartorsiutitalimmut suliamilluunniit paasissutissartalersuinngitsuuissimanermut assersuut suliami nr. 19-imi takuneqarsinnaavoq. Suliami tassani pineqartoq tassaavoq inuk (A), sunngiffimmi sammisassaqartitsivimmi atorfeqartitaasoq. A sunngiffimmi sammisassaqartitsivimmi naammagittaalliuut kinaassutsimik isertuussiviusoq atsiorneqarsimanngitsorlu tunngavigalugu soraarsinneqarpoq. Kommunip pissutsinik naliliinini naammagittaalliummik taassuminnga pineqartup sunngiffimmi sammisassaqartitsivimmi pissusilersornera pillugu paasissutissanik arlalinnik imaqartumik tunngaveqartissimagunarpaa, matumani A-p atuisunik uumisaaralunilu qinngasaarisarmanera ilanngullugu eqqarsaatigalugu. Paasissutissalli taakku annerusumik erseqqissarneqarsimangillat, naammagittaalliummullu tunuliaqutaasoq sukumiinerusumik paasissutissartalersorniarlugu kommuni iliuuseqarsimanani.

Uanga isumaga unaavoq suliamik taamatut paasissutissartalersuinerup soraarsitsineq ilumut pissutissaqarnersoq qularnartorujussuannngortikkaa.

Suliami nr. 18-imi (immikkoortumi 4.b.i-mi eqqartorneqartumi) kommuni – suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaareerluni aalajangeereerlunilu – paasitineqarpoq A suleqatini toqunniarlugu toqqaannartumik siorasaarisimanngitsoq, taamaattorli qunusaarisutut pissusilersorsimasoq. Pissusiviusunik qulaajaaniarluni suliap aallarnisaataasumik sukumiisumillu paasissutissartalersorneqartarnerata pingaaruteqassusia tamatuma erseqqissarpaa.

Suliami nr. 29-mi (immikkoortumi 4.b.iv-mi aamma eqqartorneqartumi) kommunip aalajangiineranit erserpoq suleqatit A-p suliamik naqitanngortitaanik tigu-saqarsimasunngooq taassuminnga innuttaasunut agguaanissaat ”ilimanarluinnar-toq” kommunip pingaartillugu isiginiarsimagaa. Kommunimi atorfeqartitaasut naqitanngortitamik agguaanarlutik oqarsimanersut suliami sukkulluunniit taku-neqarsinnaanngilaq. Tassalu isummat uppersarsarneqarsimanngitsut eqqoriaane-rillu kommunip aalajangiinerminut tunngaviutissimavai. A tamatuma saniatigut suleqatimi iliuuserisimasaannunngooq akisussaatinneqarpoq. Kommunip suliamik paasissutissartalersuina uppersaatinillu naliliinera nalorninarluinnartutut taasariaqarpoq.

Suliani siuliini taaneqartunisut sulianik paasissutissartalersuineq uppersaatinillu naliliineq inatsiseqartitsinikkut innarlitsaaliinissaq eqqarsaatigalugu eqqarsarnarto-qartutut isigisariaqarpoq, kommunillu suliani paasissutissat pisariaqartut pissarsia-rineqarnissaannik isumaginninnissaata pingaaruteqassusia erseqqissarlugu. Kom-munip (Sulisoqarnermut Immikkoortortaqaarfiup) paasissutissanik ass. allaffiup, suliffeqarfiup kommunimiluunniit immikkoortortaqaarfiup allap soraarsitsineq pil-lugu suliamut atatillugu saqqummiussaanic apequusiisumik isummerfiginnittar-nissaata pisariaqassusia tamatuma saniatigut erseqqissarneqarpoq.

Naggasiutitut oqaatigineqarpoq pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunnga-vissaqarnissaannik tunngavik innarlitsaaliinissamik qularnaveeqqutitut taaneqar-tartunut ilaasoq, taassumalu malinneqarnera aalajangiinerit ataasiakkaat inatsisinik eqqortitsisuuneranut eqqortuuneranullu annertumik ataatsimut pingaaruteqartoq. Taamaalilluni tunngavimmik taassuminnga sumiginnaaneq inatsiseqartitsinikkut amigaataassaaq annertoq, aalajangiinerup atuussinnaassuseqannginneranik aallaa-vittut nassataqartussaq, tak. Karsten Revsbechip allallu atuakkiaanni ”Forvalt-ningsret – sagsbehandling”-imi 2014-imeersumi quppernerit 357 tullialu. Soraar-sitsineq pillugu suliami atuussinnaassuseqannginneq pineqartup suli atorfeqarti-taanageranik nassataqassaaq. Oqaatigaarali ass. eqqartuussivikkut misiliisitsinerup – soorunalimi suliami illua’tungeriit qanoq oqarnerat tunngavigalugu - pissutissa-qanngitsumik soraarsinneqartup atorfeqartitaaginnarnissamat taarsiullugu taarsii-vigineqarnera nassatarigajuttussaavaa, assersuutitut tak. Oluf Emborgip aamma Peer Schaumburg-Müllerip atuakkiaanni ”Offentlig arbejdsret”-imi 2010-meersumi quppernerit 497 tullialu.

4.a.i.a Allattuisussaatitaaneq pillugu immikkut oqaatigisassat

Isiginiagassat assigiinngitsut arlallit sukumiisumik taagoruminaassinnaasut allattuisussaatitaaneq pillugu malittarisassatigut ataatsimut aalajangersaavigineqarput. Isiginiagassatut taaneqarsinnaapput paasissutissiisarnermi isiginiagassat (paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu apeqqut), sukumiisuutitsinermi isiginiagassat (tassalu oqartussaasup sulianik sukumiisumik suliarinninnera) nakkutilliinermi uppernarsaasersuinermilu isiginiagassat kiisalu tatiginassuseqarneq eqqarsaatigalugu isiginiagassat.

Ingerlatsinermi oqartussaasoq suliami pissusiviusut suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartut pillugit paasissutissanik oqaasiinnartigut tigusaqartoq paasissutissanilluunniit taamaattunik allatut iliorluni paasisaqartoq paasissutissat imarisaat pillugit allakkiussasoq paasitineqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1-imi allattuisussaatitaaneq pillugu aalajangersakkap nassataraa. Allattuisussaatitaanerli taanna paasissutissat suliami allagaatini allani takuneqarsinnaappata atuutinngilaq.

Allattuisussaatitaanermut inatsisikkut aalajangersagaasumut uiggiulluni inatsiseqartitsinikkut tunngavik nalinginnaasoq (inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq) atuuppoq, tassalu ingerlatsinermi oqartussaasoq suliami iliuuserineqartut pingaaruteqartut tamaasa pillugit allakkiortussaataasoq, iliuuserineqartut taakku suliami allagaatini allani ilaariinngippata.

Innuttaasut – pisuni taakkunani atorfeqartitaasup – ingerlatsiviullu akornanni tatigeqatigiinnermik pilersitsisoqarnissaa ingerlatsiviup isumagissagaa ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup aamma nassataraa. Tamanna ingerlatsiviup suliami susoqarsimaneranik qanorlu oqartoqarsimaneranik nalornissutiginnilersitsinaveersaarneratigut ilaatigut pilersinneqarsinnaavoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkianni ”Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernermi 642-mi Jens Olsenip allaaserisaa.

Allattuisussaatitaanerup malinneqanngiffiatut suliaq nr. 19 (immikkoortumi 4.a.i-mi eqqartorneqartoq) assersuutitut taaneqarsinnaavoq. Suliami tassani kommunip suliamut atatillugu oqaloqatigiinneq 21. januar 2013-imeersoq suliami illua’ tungiusup isumaanik tusarniaanermi innersuussutigisimavaa, oqaloqatigiinnerup taassuma sukumiinerusumik imarisaa issuaaviginagu. Oqaloqatigiinneq taanna sumik imaqarsimanersoq pillugu allakkiamik suliami aamma nassaassaqan-

ngilaq. Taamaattumik isumaqarpunga kommunip pisumi taamaattumi oqaloqatigiinnerup imarisaa pillugu allakkiap pigineqarnissaa paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6, imm. 1 tunngavigalugu isumagisimasariaqaraluaraa, pingaartumik oqaloqatigiinnerup taassuma soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinnermut tunngaviusutut ilaasimagunarnera pissutigalugu.

4.b Suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq

4.b.i Suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu ataatsimut oqaatisassat, matumani suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffeqarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu

Soraarsitsineq pillugu aalajangiisoqarsinnaalersinnagu soraarsinneqassamaartoq suliame illua'tungiusut isummaminik malittarisassatut pingaarnerpaatut tusarniaavigineqassaaq. Suliaq sorleq (naliliineq tunngavigalugu soraarsitsineq/naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsineq) pineqarnerseq apeqqutaatillugu suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq eqqarsaatigalugu pissutsit assigiinngitsut atuupput. Suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat immikkoortumi matumani allaaserineqarput.

Suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassat nalinginnaasut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19-imiupput, malittarisassallu taakku atorineqassappata suliap aalajangiiffiusussap pineqarnerata saniatigut suliame pissusiviusut pillugit paasissutissat *pineqarnerat*, paasissutissat taakkua suliame illua'tungiusumut pineqartumut *ajokuusiisuunerat* aamma paasissutissat taakkua oqartussaasumit pigineqarnerannik suliame illua'tungiusumit ilisimaneqarnerisa *ilimagineqarsinnaannginnerat* pineqassaaq.

Suliame pineqartumi suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik atuuttoq erseqqissisinneparpat suliame illua'tungiusoq paasissutissarpiaat suliame tunngaviusut pillugit isummaminik tusarniaavigineqassaaq. Taamaalilluni suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaasussaataitanermi nalinginnaasumi paasissutissarpiaat kisimik pineqartunut ilaatinneqarput, taamaalillutillu soorlu suliame pissutsit inatsisilerinnermut tunngasut pineqartunut ilaatinneqaratik.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip saniatigut suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik inatsisikkut aalajangersagaanngitsoq su-

liassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassatigut aalajangersarneqartunit annertunerusoq atuuppoq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaa-sussaatitaaneq taanna, suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pissaaffik annertusisaq, Folketingip Ombudsmandiata sulinermini periaasia – ilaati-gullu ingerlatsinermi ileqqorissaarnermut innersuussummik ilallugu - eqqartuussi-viillu aqqutigalugit ineriartortinneqarsimavoq.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pissaaffik annertusisaq taanna suut pillugit - imaanngitsoq pisuni sorlorni - tusarniaasoqarnissaa eqqarsaa-tigalugu annertusisaavoq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pissaaffik annertusisaq taanna pisortani atorfeqartitaasumut aqutsinikkut naner-tuutaasumik qisuariaatit aalajangersimasut atorneqarnerannut atatillugu atuuppoq. Taamaalilluni Folketingip Ombudsmandiata erseqqissarlugu oqaatigaa pisortani atorfeqartitaasunik qinnuteqaataanngitsumik soraarsitsinerit pillugit suliani aalaja-ngersimasuni ”suliami pissusiviusut piinnarnagit aammali suliap inatsiseqartitsi-nikkut tunngavia pillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarnermik inatsisikkut aalajangersagaanngitsumik tunngavik piosoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Suliami pineqartumi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pissaaffik annertusisaq atuunnersoq naliliinermi pisoq oqartussaasumit qisuariarfigi-neqartussatut kissaatigineqartoq pissutsimut naalasseriitsuliornermut tunngasuun-nersoq imaluunniit naliliinermut tunngasuunersoq aallaqqaasiutitut paasiniarne-qassaaq, tak. immikkoortoq 3.b.

Oqartussaasup atorfeqartitaasoq *naalasseriitsuliorneq pissutigalugu* soraarsinneqas-asaq kissaatigiguniuk sulisoq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pissaaffik annertusisaq naapertorlugu suliami illua'tungiusutut isumaanik tusar-niaavigissavaa. Tamatuma pissuseqataa atuutissagunarpoq, oqartussaasup atorfe-qartitaasoq naalasseriitsuliornermut tunngasut pissutigalugit mianersoqquneqassa-soq kissaatigippagu.

Pisut *naliliinermut tunngasut* tassaapput – siusinnerusukkut oqaatigineqartutut – pisut atorfeqartitaasumut toqqaannartumik assuarinnissutaasinnaanngitsut qisua-riarnermut pissutaasut. Pissutsit naliliinermut tunngasut ilaatigut tassaasinnaapput suliaasaleqineq, sipaarniuteqarnerit, atorfeqartitaasup pikkorlunnera suleqatigiin-nermiluunniit ajornartorsiutit.

Pissutsit naliliinermut tunngasut tunngavigalugit soraarsitsineq eqqarsaatigalugu ilimagisariaqarpoq (pingaartumik Folketingip Ombudsmandiata periaasia tunngavigalugu) suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik annertusisaq taamaallaat pisuni atorfeqartitaasup suleqatigiinnermi ajornartorsiutit imaluunniit pineqartup atorfigisamini pikkorluttuunera pissutigalugu soraarsinneqarfigisaani atuuttoq; tassa pisuni atorfeqartitaasup arlaatigut isornartorsiorneqarfigisaani.

Pisortani atorfeqartitaasoq pisoq naliliinermut tunngasoq alla pissutigalugu, soorlu suliassaaleqineq sipaarniuteqarnerillu pissutigalugit, soraarsinneqarpat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik annertusisaq atuutissanngilaq.

Ilimagisariaqarunarpog suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik annertusisaq inatsiseqartitsineq atuuttoq tunngavigalugu pissutsinut naliliinermut tunngasunut qisuariaatinik allanik, soorlu mianersoqqusinermik, atuiinnermi atuutinngitsoq. Tamatumali paarlattuanik, ingerlatsinermi ileqqorissaarnissamik tunngaveqarnerup nassatarisaanik oqartussaasoq naliliineq tunngavigalugu mianersoqqusinerit eqqarsaatigalugit suliani illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffittut annertusisatut tusarniaasariaqarpoq, tak. allaaserisami "Mere om partshøring i personalesager"-mi Jon Andersen aamma Elizabeth Bøggild Nielsenip allaaserisaat (Ugeskrift for Retsvæsenimi atuakkianut tunngasuni 2008-mi naqiterneqartumi qupperneq 175).

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik annertusisaq suliami pineqartumi atorneqassasoq aalajangerneqarpat suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq taanna oqartussaasup suliami pissusiviusut, inatsisilerinermut tunngasut oqartussaasullu pissusiviusunik inatsiseqartitsinikkut naliliinera pillugit allakkatigut nassuiaateqarneratigut pissaaq.

Oqartussaasup paasissutissarpiaat suut suliami ilaanagerat pillugu nassuiaateqarnissaa *suliami pissusiviusut* pillugit nassuiaatip nassataraa.

Oqartussaasoq assersuutigalugu atorfeqartitaasup pikkorlunnera pissutigalugu soraarsitsissamaaruni atorfeqartitaasoq suliassaminik isumaginninnermini pikkorlunnersoq naliliinermi pissusiviusut suut pingaartillugit isiginiarsimanerlugit atorfeqartitaasoq nassuiaammimi nassuiaattariaqarpaa.

Piumasaqaatip taassuma manna aamma nassataraa, tassalu suliami pissusiviusut isumaqatigiinngissutigineqarpata pissutsit suut oqartussaasup pingaartillugit isigi-niarsimanerlugit atorfeqartitaasumut erseqqissassagaa.

Pissutsit suliami inatsisilerinermut tunngasut pillugit nassuiaat isumaqarpoq pissutsit inatsisilerinermut tunngasut suut suliami ilaatissimanerlugit oqartussaasup suliami illua'tungiusumut erseqqissassagaa. Tassani assersuutigalugu ilaasinnaapput pissut-sit suliami illua'tungiusup atorfeqartitaaneranut tunngasut, matumani atorfeqarti-taasoq isumaqatigiissut (overenskomst) taamaappallu isumaqatigiissut taamaattoq sorleq tunngavigalugu atorfeqartitaanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Piumasaqaatinik pissutsinut suliami illua'tungiusup atorfeqartitaaneranut tunnga-sunik allaaserinnineq taamatuttaaq ilaatinneqarsinnaavoq. Atorfeqartitaasoq as-sersuutigalugu nipangiussisussaataitanerminik imminut atuuttumik unioqqutitsi-simappat nipangiussisussaataitanerup taassuma imarisaa oqartussaasup sukumiine-rusumik nassuiassavaa.

Oqartussaasup suliami pissusiviusunik *inatsiseqartitsinikkut naliliinera* pillugu nas-suiaat isumaqarpoq suliami pissusiviusut pissutsillu inatsisilerinermut tunngasut oqartussaasup ataqatigiississagai taamalu suliami naliliinerigallakkani pillugu nas-suiaateqassasoq. Oqartussaasup pisumi pineqartumi qisuariaammik sumik atui-niarnini atorfeqartitaasumut taamatuttaaq tamatumunnga atatillugu erseqqissassa-vaa.

Piumasaqaammut kingullermut tunngaviusoq tassaavoq atorfeqartitaasup ingerlat-sineq pillugu inatsiseqartitsinermi pisunut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik eqqortinneqarsimanersoq naliliinissaminut periarfissaqartinneqarnissaa; tassalu atorfeqartitaasup iliuuserisimasaa qisuariaatillu oqartussaasup atorumasaa imminnut ataqatigiinneqarnersut.

Oqartussaasup – siusinnerusukkut oqaatigineqartutut – atorfeqartitaasoq taassuma nipangiussisussaataitanerminik unioqqutitsisimanagera pissutigalugu assersuutigalugu soraarsissamaaruniuk suliami pissusiviusut pissutsinut inatsisilerinermut tunnga-sunut (nipangiussisussaataitanerup allaaserineqarneranut) ataneqartinneqarlutik oqartussaasup naliliinera (naliliigallarnera) tunngavigalugu atorfeqartitaasup so-raarsinneqarneranik sooq kinguneqassanersoq atorfeqartitaasumut erseqqissartaria-qarpaa.

Taamaalilluni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik annertusisq imatut eqikkarneqarsinnaavoq, tassalu pisuni taassuma atorpeqarfigisaani oqartussaasoq atorfeqartitaasumut soraarsitsissamaarnermut tunngaviusoq pillugu allakkatigut nassuiaasiussasoq, tak. Oluf Emborgip aamma Peer Schaumburg-Müllerip atuakkiaanni "Offentlig arbejdsret"-imi 2010-meersumi qupperneq 52, makkuninnga imaqartumik:

- atorfeqartitaasumi pissutsit oqartussaasup pingaartillugit isiginiagai,
- oqartussaasup suliamik paasinninnerigallagaa,
- uppersaataasinnaasunik naliliinerit, aamma
- oqartussaasup suliami inatsiseqartitsinerimi apeqqutit pillugit isumaa, matumani inatsiseqartitsinerimi malittarisassat suut atorpeqassamaarnermut taakkulu suliamut pineqartumut qanoq sunniuteqarnermut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq suliaq naliliinerimut naalasseriitsuliornermulluunniit tunngasuunersooq paasissutissanik imaqartariaqarpoq, tak. imikkooortumi 3.b-mi oqaaseqaatikka. Immikkooortitsineq taanna suliap suliarineqarneranut pingaaruteqarpoq, taamaattumillu suliap sorliup pineqarnera suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi oqaatigineqartariaqarluni.

Taamaalilluni soraarsitsinerit suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffeqarnermik piumasqaammi pineqartunut ilaatinneqartut pineqarpata suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq allakkatigoortumik ingerlanneqartariaqarpoq. Pisuni allani suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19 kisiat tunngavigalugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaviusussani tusarniaaneq oqaasiinnartigut ingerlanneqarsinnaavoq. Suliamili illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq torersuutitsinissaq uppersaasersuinissarlu pissutigalugit allakkatigoortumik nalinginnaasumik ingerlanneqartariaqarpoq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq oqaasiinnartigut qaqutigooraluartumik ingerlanneqassappat oqartussaasoq suliami tamanna pillugu allakkiortariaqarpoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret"-imi 2002-meersumi Kaj Larsenip quppernermi 236-mi allaaserisaa.

Suliami nr. 1-imi A ilisimatitsissuteqarani takkutinnngitsoorsimavoq, taamaalillunilu pissutissaqarani sulinngitsoorneq pineqarluni. Taamaattumik naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsineq (peersitsineq) pineqarpoq taamaalillunilu suliaq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffimmik tunngaveqarnermi pineqartunut ilaatinneqarluni. Suliami pissusiviusut, tassalu A-p qanga takkutinnngitsoorsimanera, kommunip suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermini innersuussutigai. Suliamili illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi atorfinitsitsinermi uppernarsaammut/isumaqatigiisummut (overenskomst) innersuussummik imaluunniit suliar tunngitsoorneq atorfeqartitaanermut tunngasunik annertuumik unioqqutitsinertut kommunip sooq isigineraa pillugu ataatsimut oqaaseqaatinik imaqaanngilaq. Oqaatigineqaannarpoq atorfeqartitaanermut tunngasut annertuumik unioqqutinneqarsimasut. Taamaalilluni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pisussaaffeqarnermik tunngaveqarnermik eqqortitsisuunngilaq, taamaattumillu suliami inatsisilerinermi tunngasunut kommunilluunniit taakkuninnga naliliineranut innersuussinerunani.

Kommuni suliami nr. 18-imi (immikkoortumi 4.a.i-mi aamma eqqartorneqartumi) peersitsissamaarneq pillugu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermini allappoq A-p sulisoq alla toqunniarlugu sioorasaarsimagaa, kommunillu pisortamit allakkiaq tigusimasani pingaartillugu isiginiaraa, allakkiamillu tassangga ersertoq A suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqartoq kiisalu kusanaatsumik ilumoorfiginninngitsumillu pissusilersorsimasoq. A-li pissusilersornermik taamaattumik qanoq iliorluni takutitsisimanersoq kommunip oqaatiginngilaa. Allakkiaq kommunip innersuussutigisaa aamma ilanngullugu nassiunneqaanngilaq. Suliami inatsiseqartitsinermi pissusiusut aamma innersuussutigineqarsimanngillat, tassami A-p pissusilersornera atorfeqartitaanermi pissutsinik sakkortuumik unioqqutitsinertut kommunip nalileraa kisiat innersuussutigineqarsimavoq. Taamaattumik suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq taanna amigaateqartutut taaneqartariaqarpoq.

Kommuni suliami nr. 20-mi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi allappoq A ulluunerani paaqqinniffimmi atorfimmini pikkorluttuusoq, taamaattumillu nalinginnaasumik piffissalerlugu soraarsinneqassamaartoq. Tamanna A-p meeqqat eqqarsaatigalugit pissusilersortarneranik tunngavilersorneqarpoq, tassami A meeqqanik oqaloqateqarnermini nipitoorujussuarmik oqaluttarmat meeqqanillu isornartorsiuisarluni. Tamannali sukumiinerusumik nassuiarneqarsimanngilaq. A

tamatuma saniatigut ataatsimiinnermi peqataasimangilaq, ullunilu marlunni taaneqartuni suliaartunngitsoorsimalluni. Suulli aalajangiisuunera, tassalu pikkorlunneq, suliaartunngitsoornerluunniit imaluunniit taakku marluutillugit taamalu naliliinnermut tunngasut naalasseriitsuliornerluunniit pissutigalugu soraarsitsineq pineqarnerseq, oqaatigineqanngilaq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq A-p pisortaata nalunaarutiginninnera tunngavigalugu aallartinneqarpoq. Nalunaarutiginninnerli taanna suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi paasissutissanit amerlanerusunik imaqarpoq, matumani A "pissutsiminik" allanngortitseqqullugu pisortap erseqqissaasarsimanagera ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq erseqqarlukulututut oqaatigineqartariaqarpoq. Taamaalilluni kommunip suliamik naliliigallarnermini sorpionik pingaartitsilluni isiginnissimanagera takujuminaappoq. Kommuni aalajangiinnermi namminerimi allappoq "pisortap (A) suleqatigisinnaanngikkaa", tamatumalu suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqartoqarnera – imaanngitsoq pikkorlunnerpiaq kisimi - ilimanarsisippaa, tamannali suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi namminerimi takuneqarsinnaanngilaq.

Suliami nr. 23-mi kommunip A suliffeqarfimmi suliffigisamini atuisumut tiingavigalugu attaveqalersimanagera pissutigalugu peersissamaarsimavaa. A-li misiarpoq. Peersitsinnermut tunngavisoq tassaavoq A pillugu allakkatigut naammagittaalliut, naammagittaalliortullu kinaassutsini insertuukkumasimammagu tamanna kommunip akuersaarsimagunarpaa. Suliami allagaatini tamatuma saniatigut takuneqarsinnaavoq kommuni inummik A pillugu naammagittaalliorsimasumik A-llu suleqataanik oqaatiginnittarsimanagerit pillugit allakkiortoqartarsimasoq. Oqaloqatigiinnermi taakkunani A-p atuisumik attaveqarfiginninnera pillugu paasissutissat taaneqarput. A-li allakkiat taakku, paasissutissat allat naammagittaalliortulluunniit pineqartup kinaassusia pillugit paasitinneqarsimangilaq. Kiisalu suliami takuneqarsinnaavoq kommuni Facebookimi allagaasimasut naqitanngortinneqarnerinik tiggummissaqqartoq, taakkulu A-p atuisullu attaveqarfigiingaatsiartarsimanagerannik ilimanarsisitsisuusut. Paasissutissat taakku A-mut aamma tusarniaatigineqarsimangillat.

Taamaalilluni A paasissutissat pingaaruteqartut kommunip suliamik naliliinerani ilaatinneqarsimasut pillugit suliami illua'tungiusutut isummaminik tusarniaavigneqarsimangilaq, taamalu paasissutissat taakku isummerfiginissaannut akerliler-

nissaannulluunniit periarfissaqarsimanani. Taamaattumik kommunip aalajangiin-
nerata tunngavia apeqquserneqarsinnaavoq.

Suliap nr. 26-p taaneqarnissaa pissusissamisoortutut aammattaq isigaara. Suliami
tassani niviarsiaqqap ulluunerani paaqqinnittarfimmiittartup angajoqqaani oqalut-
tuussimavai perorsaasup atisami qaavisigut nalikkaani attuualaarsimagai. Kommu-
nip suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerni niviarsiaqqap angajoqqaavi-
saluunniit aqqi taaneqarsimanngillat. Taamatut pisoqarsimaneragaanerata ullua
aammattaq taaneqarsimavoq, taannali eqqunngitsoq kingusinnerusukkut paasi-
narsisimavoq. Taamaanneraaneq ilungersunartorujussuaq kommunip/ paaqqinnit-
tarfiup tusaanngitsuusaarsinnaanngisaa qisuariarfiginngitsoorsinnaanngisaalu pi-
neqarpoq. Taamaattorli A-p suliami paasissutissarpianik pineqartunik paasitinne-
qarnissaa aamma pingaartuuvog, taakku isummerfigisinnaaniassammagit.

Kommuni suliami nr. 34-mi allappoq A peersissamaarneqartoq, pinerluuteqarsi-
masunik inissiisarfimmut inissinneqartussatut eqqartuunneqarsimanera pissutigal-
lugu. Eqqartuussutip taamaattup kommunimi ilinniartitsisutut sulinermut atane-
qartinneqarsinnaannginnera kommunip suliami illua'tungiusup isumaanik tusar-
niaanermi innersuussutigaa. Tamanna atorfimmud naapertuuttumik ataqqinas-
suseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersortarnissamik piumasaaqammud
(decorum-krav) innersuussinertut paasisariaqarpara, aamma tak. immikkoortoq
5.c. Atorfimmullu naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu
piumasaaqat taanna suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi allaaserine-
qanngilaq. Isumaqaarpunga atorfimmud naapertuuttumik ataqqinassuseqartumik
tatiginassuseqartumillu pissusilersortarnissamik piumasaaqat taanna suliami il-
lua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi kommunip nassuiarsimasariaqaraluaraa,
matumani tamatuma A-p eqqartuunneqarnermi kingornatigut ilinniartitsisutut
atorfimiissinnaannginneranik soq nassataqarnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Suliaq nr. 34 eqqarsaatigalugu aamma oqaatigineqarpoq kommunip suliami tassani
oqaasertalersuineq una atorsimagaa: "Peersitsissamaarneq isumaqarpoq atorfeqarti-
taanerit tusarniaanermud akissuteqarnissamud piffissaliussap naanerata kingorna
unissasoq (...)". Unga paasinninnera unaavoq taamatud oqaasertalersuineq soraar-
sitsisoqarnissaanik aalajangiisoqareersimasooq isumaqalersitsisinnaasoq. Taamatud
oqaasertalersuinerit pinaveersaarneqartariaqarput.

Kiisalu suliaq nr. 36 erseqqissarpara. Suliami tassani A nalinginnaasumik piffissal-lerlugu soraarsinneqassamaarpoq, A-p napparsimalluni sulinningtarnera suliffeqarfiup nalinginnaasumik ingerlanneqarneranut annertuumik ajoqutaasoq kommuni naliliimmat. A ”ukioq manna uteqqinnaviarunangitsoq” A-p aappaata oqarsimane-nera kommunip aammattaaq innersuussutigaa. Tamatumunnga atatillugu oqaati- gaara napparsimaneq aallaavittut tassaammat pissutissaqarluni sulinningitsoorneq, tamatumunngali peqatigitillugu kommuni isumaqatigaara oqarmat napparsimaneq pisuni aalajangersimasuni soraarsitsinermut suliamut attuumassuteqartumut tun- ngavilersuutaasinnaasoq, soorlu pissutsit sulisitsisumut tunngasut/suliffeqarfiup ingerlanneqarnera innersuussutigalugu, ass. tak. Oluf Emborgip aamma Peer Schaumburg-Müllerip atuakkiaanni ”Offentlig arbejdsret”-imi 2010-meersumi qupperneq 453. Isumaqarpungalu kommunip inatsiseqartitsinermik paasinninneq taanna suliami illua’tungiusup isumaanik tusarniaanermi itisilerinerusumik oqaati- gisimasuuppagu tamanna naleqquttuusimassagaluartoq. Tamatuma saniatigut – pingaartumik suliap paasissutissartalorsorneqarneranut ataneqartillugu – A-p nap- parsimasutut qanoq sivilisutisumik sulisimannginnera kommunip sukumiineru- sumik erseqqissarsimasariaqaraluaraa. Tamanna A-p aappaata A-p qaqugu utersin- naaneramik suliami illua’tungiusup isumaanik tusarniaanermi paasissutissiisutigi- simanerakkaminik ilumuunnginneraaneratigut erseqqissarneqarpoq.

Taamaalillunga oqaatigisariaqarpara suliani arlalinni uanga naliliinera malillugu suliami illua’tungiusup isumaanik annertusisamik tusarniaaviusimasariaqaraluartu- ni suliami inatsilerinermut tunngasut innersuussutigineqartarsimanngitsut, ta- mannalugu eqqarsarnartoqarpoq. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisamut kommunip soraarsitsinermi tunngavigisaanut innersuussisoqarsimanngippat soraarsitsinerup pissutissaqassusia soraarsinneqassamaartup isummerfigiuminaatsissavaa. Tamatuma saniatigut paasissutissarpiaat (suliamut attuumassuteqartut tamarmik) pisuni arla- linni oqaatigineqartarsimanngillat. Kiisalu kommunip suliamik naliliigallarnerata – tassalu malittarisassat pissusiviusunut ataneqartillugit - inernilerneqarnera pisuni arlalinni erseqqarluttarluni.

Taamaalillunga kommunip suliami illua’tungiusup isumaanik tusarniaanernut atatillugu erseqqissuliortarnissaata sukumiisumillu sulisarnissaata pingaaruteqassu- siisa erseqqissarneqarnissaat pisariaqartutut isigaara – tamannalu suliami inatsisile- rinermut aamma pissusiviusunut tunngasut, minnerunngitsumillu taakkuninnga naliliineq (naliliigallarneq) eqqarsaatigalugit atuuppoq. Tamatumunnga pissutaa-

soq tassaavoq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerup kommunip eqqortumik aalajangiisinnaaneranut aalajangiisuusumik pingaaruteqarnera, taamatuttaarlu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerup eqqortumik ingerlanneqartup suliamik suliarinninnermut atorfeqartitaasup sunniuteqarsinnaanera qulakkeertarlugu.

Tamatuma saniatigut matuma tikkuarneqarnissaa aamma pingaartuuvoq, tassalu aalajangiinerup atuussinnaassuseqannginnera suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu malittarisassanik saneqqutsinerup ataatsimut nassatarisussaaga, inatsiseqartitsinermimi innarlitsaaliinermi qularnaveeqqut pingaarutilik sumiginnarneqartarmat. Pisortanili atorfeqartitaasunik soraarsitsineq pillugu suliani Højesteretsip periaasia unaavoq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi kukkuneq atuussinnaassuseqannginnermik taamalu (akissarsiaqarluni) atorfeqartitaanerup ingerlaannarneranik nassataqassanngitsoq, taamaallaalli aningaasanik taarsiiffigineqarnermik, tak. Karsten Revsbechip allallu atuakkiaanni "Forvaltningsret – sagsbehandling"-imi 2014-imeersumi qupperneq 361.

Kiisalu malugaara suliat toqqakkat arlaannaanniluunniit soraarsitsissamaarneq naliliineq tunngavigalugu soraarsitsiniarnerunersoq imaluunniit naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsiniarnerunersoq oqaatigineqarsimanngitsoq. Isumaqarpunga paasissutissaq taanna suliani soraarsitsinermut tunngasuni takuneqarsinnaasariaqartoq.

4.b.ii Sulisunik ikilisaaneq/sipaarniarneq pillugit immikkut oqaatigisassat

Suliat soraarsitsinermut tunngasut pissutsinik atorfeqartitaasumut tunngasunik pissuteqarajuttarput, sulianili sulisunik ikilisaanermut/sipaarniuteqarnermut tunngasuni pissutsit sulisitsisumut tunngasut pissutigalugit soraarsitsineq pineqartarpoq.

Suliassaaleqineq/sulisunik ikilisaaneq tassaavoq suliamut attuumassuteqartut pissutigalugit soraarsitsineq, sulisitsisorlu atorfeqartitaasut kikkut pinngitsoorneqarsinnaanerpaajunersut missingiussilluni naliliisinnaatitaallunilu naliliisussaataavoq. Taamatut missingiussilluni naliliisoqassappat oqartussaasup missingiussilluni taamatut naliliinissaminut sukumiisumik tunngavissaqarnissaa piunasaqaataavoq. Taamaalilluni Højesteretsip eqqartuussutaani 12. september 1996-imeersuni (1996-imi "Ugeskrift for Retsvæsen"-imi quppernermi 1462-imi naqinneqartumi)

kommunip klinikassistentit pingasut akornanni ataatsimik soraarsitsiniarluni aalajangersimaneranut tunngasumi oqaatigineqarpoq taakku pingasut akornanni kia soraarsinneqarnissaanik aalajangiinermut tunngavinni sukumiisuni klinikassistentit pingasut ataasiakkaarlugit taakkualu suliassaas pillugit paasissutissat ilaasariaqartut.

Suliani pissutsit sulisitsisumut tunngasut pissutigalugit soraarsitsinernut tunngasuni – soorlu suliani sulisunik ikilisaanermut tunngasuni - piumasaaqaatit suliani soraarsitsinernut allanut aamma allani atuuttut assingi aammattaaq atuupput.

Aammattaaq imaappoq – suliassaqarfimmi/suliffeqarfimmi/oqartussaasumi ataa-siusumi atorfeqartitaasut tamarmik soraarsinneqanngippata – atorfeqartitaasumik pineqartorpiamik soraarsitsisoqarnissaa sooq toqqarneqarsimansoq oqaatigineqassasoq.

Kiisalu imaappoq soraarsinneqassamaartoq, soraarsitsisoqartinnagu, tamanna pillugu isumaanik tusarniaavigineqassasoq. Taamaalilluni Østre Landsretsip eqqartuussummi 25. april 2002-meersumi (2002-mi ”Ugeskrift for Retsvæsen”-imi quppernermi 1684-imi naqinneqartumi) oqaatigaa oqartussaasoq sipaarniuteqarneq pissutigalugu soraarsitsinernut atatillugu paasissutissat sipaarniuteqarnermut tunngasut sulisullu ataasiakkaat pillugit paasissutissat soraarsinneqartussap pineqartup toqqarneqarnerani pingaartillugit isiginiarneqarsimasut sulisunut ataasiakkaanut tusarniaatigissallugit pisussaaffeqartoq.

Suliani toqqakkani suliaq ataasiinnaq sulisunik ikilisaanermut tunngasuuvoq (suliaq nr. 16). Suliamit tassannga erserpoq A suliffeqarfimmi sulisimasoq, sulisulli ikiliartortinneqarmata pisortaqtigiit naliliipput sulisut pingasut soraarsinneqassasut. A tamanna pillugu suliami illua'tungiusutut isummaminik tusarniaavigineqarpoq. Suliamili illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi sulisut pingasut soraarsinneqassasut A-lu taakkununnga ilaasoq kisimi oqaatigineqarpoq. Taamaalilluni sooq A-rpiannuaq soraarsinneqassasoq imaluunniit kia soraarsinneqarnissaanik naliliineq eqqarsaatigalugu piumasaaqaatit/isiginiagassat suut kommunip pingaartillugit isiginiarsimanagerai oqaatigineqanngilaq.

Taamaalilluni suliami nr. 16-imi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq malittarisassanut naapertuuttuunngilaq.

4.b.iii Nalunaarutiginnittut pillugit paasissutissanik pineqartut kikkuussusiinik ilisarnarunnaarsaasarneq pillugu immikkut oqaatigisassat

Immikkoortumi 4.b.i-mi oqaatigineqartutut oqartussaasut suliani soraarsitsinernut tunngasuni sulisut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19 tunngavigalugu isumaannik tusarniaaviginissaannut annikinnerpaaffiatigut pisussaaffeqarput. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaviginninnissamut pisussaaffiup taassuma siunertaa tassaavoq atorfeqartitaasut sulianut suliami pissusiviusut pillugit paasissutissat suliami pissusiviusunut tunngasut oqartussaasup aalajangiinermi tunngaviusunut ilaatinniagai pillugit oqaaseqaateqarfiginninnissaminut periarfisinneqarnissaat.

Inuit paasissutissanik suliami soraarsitsinermut tunngasumi ilaasunik tunniussisut aqqi pillugit paasissutissat suliami pissusiviusut suliap aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartut pillugit paasissutissat suliap suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 1 tunngavigalugu aalajangiivigineqarneranut pingaaruteqartut suliami illua'tungiusumut ajoqusiisuugajuttartussaapput, tak. Folketingip Ombudsmandiata oqaaseqaatai Folketingip Ombudsmandiata 1999-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 472 aamma 1971-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 110.

Taamaattumik aallaavik tassaavoq paasissutissat taakku suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatigineqassasut, allagaatinik paasissutissiinermi ilaatinneqanngitsoorsinnaasunut pineqartunut qaqutigooraluartumik ilaatinneqanngikkunik, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 4. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 2, nr. 4 inatsimmi tassani kapitali 4-mut innersuussisuvoq. Paasissutissani pineqartut kikkuussusiinik ilisarnarunnaarsaasarneq eqqarsaatigalugu kapitali 4-mi attuumassuteqarnerpaaq tassaavoq inatsimmi § 15.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 15 imaattunik oqaasertaqarpoq:

”§ 15. Suliassamut tunngasunik ilisimasaqarsinnaatitaaneq killiliiffigineqarsinnaavortaaq peqataasup allakkanik suliassamut tunngasunik ilisimasaqarnini nammineq iluaqutigiumallugu atuiumasinnaanermi soqutiginninnera inuk taanna nammineq eqqarsaatigalugu imaluunniit inuinaat allat pisortalluunniit soqutigisaat pissutiginerullugit minnerutittariaqartutut isumaqarfiginarpaa, aamma makku pissutigalugit

- 1) naalagaaffiup isumannaatsuunissaa illersorneqarnissaaluunniit,
- 2) naalagaaffiup nunani allani naalakkersuinikkut imaluunniit aningaasarsiornikkut soqutigisai, tamakkununga ilanngullugit naalagaaffinnut allanut pissaanilinnut imaluunniit naalagaaffiit assigiinngitsut soqutigisaannut tunngasut,
- 3) inatsisunik unioqquitsinernik pinaveersaartitsineq, paasiniaaneq imaluunniit eqqartuussisunut suliassanngortitsiniarneq, pinerlunnernut tunngasumik eqqartuussutit assigisaasalu naammassineqarnissaat kiisalu pinerluttunik imaluunniit ileqqussanik unioqquitsisunik suliassanngortitsiniarnerni pasilligaasut, ilisimannittut imaluunniit allat illersorneqarnissaat,
- 4) akileraartarnermut akitsuuteqartitsisarnermullu inatsisit naapertorlugit pisortatigut misissuineq, killilersuineq imaluunniit pilersaarusiortarneq imaluunniit iliuuserissa- maakkatut eqqarsaatigineqartut, imaluunniit
- 5) pisortat aningaasanut tunngasutigut soqutigisaat, tamakkununga ilanngullugu pisortat niuerneramik ingerlatsinerat.

Imm. 2. Imm. 1-imi taaneqartut allakkap ilaannaanut atortuuppata peqataasoq allakkap imarisaanik allanik ilisimatinneqassaaq.”

Takuneqarsinnaasutut imm. 1-imi aalajangersakkap aallaqqaataa paasitinneqarsinnaatitaanerup pisumi naliliisoqareerneratigut killissalersorneqarsinnaaneramik aataasimut aalajangersakkamik imaqarpoq.

Taamaalillluni taanna imatut paasineqarsinnaavoq paasissutissat, matumani soorlu nalunaarutiginnittup aqqa pillugu paasissutissat ilanngullugit eqqarsaatigalugit, paasissutissiinermi ilaatinneqanngitsoorsinnaasut, nalunaarutiginnittoq akiniarneqarsinnaasoq tunngaviutittariaqarpat, soorlu qunusaarinikkut, akornusersuinikkut, aserorterinikkut annersaanikkulluunniit (aamma tak. imm. 1, nr. 3, sulianik naalasseriitsuliornermut tunngasunik malersuinermit tunngasoq). Taamaattoqarsinnaanera paasiarlugu nalunaarutiginnittup aqqa paasissutissiisutiginenqarsinnaanersoq isummertoqannginnerani nalunaarutiginnittup oqartussaasumit oqaaseqaa-teqartinneqarnissaa pisariaqarsinnaavoq, tak. Niels Fengerip atuakkiaani ”Forvaltningsloven med kommentarer”-mi 2013-imeersumi qupperneq 460. Folketingip Ombudsmandiata qulaani taaneqartunut atatillugu oqaatigaa nalunaarutiginnittup arlaatigut akiniarneqarsinnaanerminik annilaanngatiginninnera naammanngitsoq, sutigut akiniaaniartoqarnerata pineqarnera aamma erseqqinngippat, tak. Folketingip Ombudsmandiata 2005-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 317 kiisalu Folketingip Ombudsmandiata 2011-mi ukiumoortumik nalunaarutaani suliaq 20-10.

Naammagittaalliortup/nalunaarutiginnittup kinaassusiata paasissutissiinermi pineqartunut qaqugukkut ilaatinneqanngissinnaanera Folketingip Ombudsmandiata siusinnerusukkut isummerfigisimavaa, tamatumunngalu atatillugu oqaatigalugu isiginiagassanik imminnut paarlangasunik pisumi naliliineq tassani apeqqutaasoq, matumani suliami illua'tungiusup soqutigisani isumagisinnaajumallugit nalunaarutiginnittup kinaassusianik ilisimanninnissaminik soqutigisaqarnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tak. Folketingip Ombudsmandiata 1987-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 197 aamma 1996-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 93. Taamaalilluni oqartussaasoq pisumi naliliisussaataavoq, tamatumunngalu atatillugu manna pingaartuuvoq, tassalu paasissutissiinermi paasissutissanik suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu ilaatitsinngitsoorinnaanermut periarfissaq annikitsuarsuusoq.

Taamaalilluni aallaavik erseqqilluinnartuq tassaavoq nalunaarutiginnittut aqqi pillugit paasissutissat oqartussaasup suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatigisagai. Isiginiagassat aalajangiisuusut taamaaliornissaq ajornartikkaat oqartussaasoq pisumi nalileereerluni aatsaat naliliippat – tak. suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 15 – paasissutissat oqartussaasumit suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaatiginngitsoorneqarsinnaapput.

Suliani nr. 23-mi aamma 26-mi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimannerni takuneqarsinnaavoq kommuni nalunaarutiginninnermik tigusaqarsimasoq, suliallu soraarsitsinermut tunngasut imminni nalunaarutiginninnerit taakku tunngavigalugit aallartinneqarsimasut.

Suliani taakkunanani sulisut nalunaarutigineqartut kikkut nalunaarutiginnittuunerinik paasitinneqanngillat. Taamaalillugit nalunaarutiginninnerit taakku kommunip kinaassuseq isertuullugu nalunaarutiginninnertut suliarisimavai, naak nalunaarutiginnittut kikkussusii kommunip ilisimasimagaluarai.

Uanga paasinninnera unaavoq nalunaarutiginnittup kinaassusiata sulisumit ilisimanearnera sulisup nalunaarutiginninnermik isummerfiginninnissaanut aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqartoq – taamaanngippammi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq aamma asuleerneruinnarsinnaammat. Taamaattumik isumaqarpunga kommuni nalunaarutiginnittup kinaassusia isertuunneqarsinnaanersoq siunissami sukumiinerujussuarmik naliliisariaqartoq, kommu-

nillu naliliinermi tassani sulisup nalunaarutigineqartup paasissutissanik isummerfiginnissinnaanera assorsuaq pingaartillugu isiginiartariaqaraa.

4.b.iv Pissutsinik inatsisilerinermut tunngasunik inatsiseqartitsinikkut suussusilii-sarneq pillugu immikkut oqaatigisassat

Suliat toqqakkat ilaanni arlalinni atorfeqartitaasup naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsinneqarnera pineqarpoq, taanna inatsimmi malittarisassanik kommunip paasinninnera malillugu atorfeqartitaanermut ataneqartinneqarsinnaangitsumik unioqqutitsisimammat. Suliat taakku pinerluttulinerneq pillugu inatsimmik unioqqutitsinermut tunngasuunerupput, pisortanili atorfeqartitaasut pillugit inatsisinik immikkut ittunik, soorlu nipangiussisussaataitanermik, unioqqutitsinerit aamma pineqarsinnaapput, tak. tulliuuttut.

Immikkoortumi 4.b.i-mi oqaatigineqartutut suliani naalasseriitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsinernut tunngasuni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaffik annertusisaq atuuppoq. Ilaatigut tassa imaappoq suliami pissusiviusuinaangitsut aammali suliami inatsisilerinermut tunngasut kommunillu taakkuninnga naliiiviginninnera pillugit tusarniaasoqassasoq. Tamaalilluni atorfeqartitaasoq inatsimmi malittarisassamik unioqqutitsisimasoq kommuni isumaqaruni malittarisassat tunngaviginiarneqartut atorfeqartitaasullu malittarisassat taakku unioqqutissimagai kommunip sooq isumaqarnera pillugit nassuiaateqassaaq.

Suliaq nr. 29 (immikkoortumi 4.a.i-mi aamma 4.c.iii-mi eqqartorneqartoq) asser-suutitut taaneqarsinnaavoq. Tassani A-p kommunimi sulianik suliarinnittut atorfeqartitaasup suliami pineqartumi immersugassaq naqitanngortissimavaa. A oqarpoq tunniunneqartartut immikkut ittut qanoq iliorluni naatsorsorneqartassanersut nassuiaqqullugu kommunimi atorfeqartitaasunit allanit qinnuigineqarsimalluni. Tamanna A-p immersugassamik taassuminnga naqitanngortitsineranut pissutaasimavoq, taamaalilluni tunniunneqartartut qanoq iliorluni naatsorsorneqartarnerat suliaq pineqartoq aallaavigalugu suleqatiminut takutissinnaajumallugu, suliamilu paasissutissat imatut paasisariaqarpakka immersugassap assiliner A-p suleqatiminut taakkununnga tunniutissamaarsimagaa. Kommunip aalajangiinermini oqaatigaa taamaaliorneq kommunimi atorfeqartitaasut nipangiussisussaataitanerannik unioqqutitsinerusoq.

A-p paasissutissanik suliamut attuumassuteqartunik ingerlatitseqqilluni tunniussinera ilisimasanik avitseqatigiinnermut/ilinniartitsinermut atatillugu pisimavoq, paasissutissallu pigineqartut tunngavigalugit isumaqarpunga tamanna nipangiussisussaataaermik unioqqutitsinertut isigineqarsinnaanngitsoq, tassami A-p suleqatai aamma nipangiussisussaataasussaammata. Suleqataasut paasissutissanik inuinnarnut ingerlatitseqqillutik tunniussippata – taakkulu taamaaliornissaat kommunip ilimagisimavaa – tamanna nipangiussisussaataaermik unioqqutitsinerusussaavoq, A-li nipangiussisussaataaermik unioqqutitsisimassanani.

Kommunip pissutsinik inatsiseqartitsinikkut sukumiisumik naliliiviginninnerata qanoq pingaaruteqartiginera suliap taassuma takutippaa. Tamanna atuuppoq atorfeqartitaasoq kommunip inatsiseqartitsinikkut naliliineranik assortuinissaminut pisariaqartunik tunngavissaqarnera ilimagineqarsinnaagunangippat.

Pinerluttulerineq pillugu inatsisip unioqqutinneqarneranik apeqqut eqqarsaatigalugu sulianit arlalinnit erserpoq kommuni isumaqartoq sulisoq soraarsinneqartoq pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsinermut tunngasunik unioqqutitsisimasoq, taamaattoqarneralu kommunip soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiineranut atatillugu tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pingaartillugu isigineqarluni ilaasoq.

Suliaq nr. 14 immikkoortortaqaarfimmi pisortap soraarsinneqarneranut assersuutitut taasinnaavara. Suliami tassani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermit erserpoq soraarsitsinermut tunngavilersuutit ilaat tassaasoq A-p ullormi aalajangersimasumi ulloq sulinngiffissani annaasimallugu sulinermi immersugassamini allassimanera. Kommunip nangilluni oqaatigaa:

”Ulloq taanna piareersimasutut pigaartuuvutit, tamatumunnga tapeqartinneqarlutit. Tamanna pinerluttulerineq pillugu inatsit tunngavigalugu peqquserluuteqarnertut isigineqarpoq akuerineqarsinnaananilu.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Assersuut alla tassaavoq suliaq nr. 32, tassanilu A-p feriarnersiutit tarnikkut napaatillittut innarluutillit najugaqatigiiffianni taartaasartutut nalunaaquttap akunerminusiaqartutut atorfeqarnerminut peqatigitillugu tigusimallugit. Suliffissaaleqisuunermut uppernarsaat A-p feriarnersiutit tiguneqarnerannut atatillugu atsiorsimavaa. Kommunip suliami tassani makku oqaatigai:

”Ilumoorluinnarluni uppersaartip atsiornertigut pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 62 unioqquippat, taamaaliornikkummi suliffissaaleqisuullutit pisortanilli pisartakkanik tigusartagaqarnak sallullutit uppersaasimagavit. Taamaallutit suliffissarsiuussisarfik feriarnersiutinik peqquserlullutit tunniussitissimavat, aningaasanillu tigusinik pinerluuteqarsimallutit, taamaaliornikkullu pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 104 unioqquissimallugu. Tamanna Kommuneqarfik Sermersuup akuerisinnaangilluinnarpaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Taamatut oqaasertalersuinerit atorfeqartitaasoq pinerluttulerineq pillugu inatsimik ilumut unioqquitsisimasoq isumaqalersitsisinnaapput. Pisumi pinerluttulerineq pillugu inatsimik ilumut unioqquitsisoqarsimaneramik aalajangersaaneq eqqartuussiviit kisimik pisinnaatitaaffigaat. Taamaalluni pisuni pinerluttulerineq pillugu inatsit unioqquittineqarsimasoq kommunip isumaqarfignisaani tamanna kommunip naliliinerigaa (naliliigallarnerigaa), naliliinerlu taanna kommunip atorfirmut naapertuuttumik ataqinassuseqartumik tatiginassuseqartumillu pissusilersortarnissamik piunasaqaat pillugu isumaliutersuutaani ilaasoq takuneqarsinnaasariaqarpoq.

4.c *Suliamik aalajangiiviginninneq*

Soraarsitsissamaarneq pillugu suliap paasissutissartalersorneqarnerata suliamilu illua'tungiusup isumaanik tusarniaanerup kingornatigut kommuni suliami soorlu soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiisoqassanersoq naliliinissaminut pisariaqartunik tunngavissaqalersimasariaqarpoq. Imaassinnaavorlu soraarsinneqassamaartoq suliami illua'tungiusutut isummaminik tusaarniaavigineqarnerminat atatillugu paasissutissanik allanilluunniit kommunimut paasissutissanik amerlanerusunik pissarsiniartariaqalersitsisunik taamaaliortariaqarpallu suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaqqittariaqalersitsisunik saqqummiussisoq, aamma tak. immikkoortoq 4.a.i.

Taamaalluni suliamik suliarinninnermi killiffimmi tassani aatsaat suliami inaarutaasumik aalajangiisoqarsinnaalissaaq. Kommunip ingerlatsinnermi oqartussaasutut suliap aalajangiivigineqarneranut atatillugu pissutsit assigiinngitsut immikkoortumi matumani iserfigisassakka isumaliutersuutigissavai. Suliani soraarsitsissamaarnernut tunngasuni suliap qanoq inernilerneqarsinnaanera suliaq aallartisarneqarniartorli isumaliutersuutigineqartariaqarpoq, taamatuttaarli suliaq soraarsitsinnermut tunngasoq pissutissaqanngitsumik aallartisarneqartariaqarani, inaarutaasumilli aalaja-

ngiineq oqaatigineqartutut aatsaat pisinnaavoq suliaq tamakkiisumik paasissutis-sartalersorneqareerpat.

4.c.i Pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik

4.c.i.a Pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik pillugu immikkut oqaatigisassat

Aallaqqaasiummi oqaatigineqartutut misissuinermi matumani kommunip suliani ataasiakkaani qisuariaatinik toqqaanera misissuiffiginiarnagu aalajangerpunga. Tassalu kommuni pineqartumik pissutissaqarluni soraarsitsisimanersaq peersitsisi-manersorluunniit sukumiisumik misiliiviginngilara, taamatuttaarlu kommunip sulisitsisutut missingiussilluni naliliinissamut annertungaatsiartumik periarfissa-qarnera paasillugu akueraara. Taamaakkaluartorli pisumut naapertuuttumik iliuu-seqartarnermik tunngavik kommunip eqqumaffigisussaavaa.

Pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngaviup manna nassataraa, tas-salu ingerlatsivik kissaatigisatut anguniagaq anguniarlugu akuliunnissamut assi-giinngitsunik toqqagassaqarpat ingerlatsivik akuliunnermik sakkukinnerpaamik toqqaanissaminut pisussaaffeqartoq, tak. Jens Gardep allallu atuakkianni ”For-valtningsret – almindelige emner”-mi 2009-meersumi quppernermi 264-imi Jens Gardep allaaserisaa. Tassa ilaatigut imaappoq ingerlatsivik pisariaqarneranit anner-tunerusumik nanertuutaasumik aalajangiinninnissaminut pisussaaffeqartoq. Taa-maalilluni aalajangiineq pisariaqartuullunilu pisumut naapertuuttuussaaq.

Aalajangiinerup pisariaqartuunissaanik pisumullu naapertuuttuunissaanik piUma-saqaatit nalinginnaasut suliani soraarsitsinernut tunngasuni suli ersarinnerupput, tassami soraarsitsineq tassaammatt inatsiseqartitsinikkut kinguneritinneqarsinnaasut arlallit sakkortunersaat. Suliani soraarsitsinernut tunngasuni pisumut naapertuut-tumik iliuuseqartarnermik tunngavik soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiisoqan-ginnerani akuliunnerit sakkukinnerusut misilinneqaqqaassasut piumasaaammik nassataqarpoq, tak. Jørgen Mat-hiassenip atuakkianni ”Forvaltningspersonellet – tjenestemænd og overenskomstansatte”-mi 2000-imeersuni qupperneq 160. Folke-tingip Ombudsmandiata suliataq suleqatigiinnermi ajornartorsiutinut tunngasut eq-qarsaatigalugit ass. oqaatigaa ”suleqatigiinnermi ajornartorsiutit oqartussaasup so-raarsitsisup soraarsitsinermi sakkukinnerusunik iliuuseqarnermigut aqqinniaara-

luarsimassagai”, tak. Folketingip Ombudsmandiata 1990-imi ukiumoortumik nalunaarutaani qupperneq 93.

Taamaalilluni oqartussaasup suliani sulinermut tunngasuni uparuaaneq imaluunniit pissusilersornermik allangortitseqqusilluni mianersoqqusineq siullertut iliuuserissallugit naammannersut isumaliutersuutigissavaa. Uparuaanerup (qilersuisuunnigitsup) paarlattuanik mianersoqqussuteqavinneq pisoqaqqinnerani sunniuteqartarpoq, taamaattumillu pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu soraarsitsisoqassanersoq naliliinermi tunngavittut toqqaannartumik ilaasinnaalluni. Immikkoortumi 4.c.i.b-mi oqaaseqaatikka tamatumunnga atatillugu innersuussutigaaakka.

Kommunip soraarsitsisoqassappat sulisup soraarsitsinermit taarsiullugu allamut nuutsinneqarsinnaananeranut periarfissaqarnerisooq taamatuttaaq isumaliutersuuteqarnera pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngaviup aamma nassatarisariaqarpaa.

Pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik aalajangiineq immini eqqarsaatigalugu aallaavittut naliliivigineqartariaqarpoq. Suliani soraarsitsinermit tunngasuni suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamut annertusisamik pissusaaffeqarnermi pineqartunut ilaatinneqartuni kommunip suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut atatillugu qisuariaat sorleq atorneqassanersoq isumaliutersuuteqarnermi pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavimmik ilaatitsinissaa aamma pingaartuuvoq.

Sulianik toqqakkanik misissuininna pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavik eqqarsaatigalugu suliat nr. 5, 13, 21 aamma 31 immikkut maluginiarpakka.

Suliami nr. 5-imi (immikkoortumi 3.b-mi aamma eqqartorneqartumi) soraarsitsineq pissutissaqarani sulinngitsoorneq (naalasseriitsuliorneq) pissutigalugu imaluunniit pikkorlunneq (naliliineq) tunngavigalugu pisimanersoq siusinnerusukkut oqaatigineqartutut erseqqarluppoq, taakkulu akuleriisinneqarsimasorinarput. Pikkorlunnerli A-p soraarsinneqarneranut pissutaanerpaasimasooq ilimanartorujussuuvoq. Taamaattumik kommuni aalajangiinermini ilaatigut allappooq A-p pisinnaasqarnera ilorraap tungaanut ineriartorsimanngitsoq. Taamaalilluni A suliasat eqqarsaatigalugit nammineerluni suliasarsiortartuusimangilaq, suliasat qanoq aaqinneqassanersut apersuutigigajuttarlugu kiisalu ”qarasaasiat ersiginerarlugit”. A

sulinerminik pitsaanerulersitseqqullugu peqquneqarsimanersoq suliami paasissutisani takussutissaqanngilaq. Sulinngitsoortarnermik apeqquut eqqarsaatigalugu A pisortarisaminit akuerineqarani suliffimmit siusinnerusukkut sisamariarluni anisarsimavoq, kommunillu tamanna pissutissaqarani sulinngitsoornertut isigaa. Pisumi tassani A tamatuma inatsisinik unioqqutitsisuuneranik aamma ilisimatinneqarsimasorinanngilaq. Pikkorlunneq pissutissaqaraniluunniit sulinngitsoorneq pineqarnersoq apeqqutaatinnagu A-p soraarsinneqarnera – A-p iliuuserisaasa ”kusanaassusiat” isiginiarlugu – pisumut naapertuutinngitsutut issinnaavoq.

Suliami nr. 13-imi (immikkoortumi 3.b-mi aamma taaneqartumi) kommunip oqarasuaataanik A-p suliamut attuumassuteqanngitsumik atuisarnera piffissamilu suliffiusumi akuerineqarani/isumaqatigiissuteqarani aningaaseriviliarsimanagera soraarsitsinermit pingaartillugit isiginiarneqarsimapput. A tamanna pillugu ilisimatinneqarsimanngilaq. Tamanna tunngavigalugu isumaqarpunga soraarsitsineq pisumut naapertuuttuunersoq qularnartoq.

Suliami nr. 21-mi A suliffiup oqarasuaataanik angallattakkamik atornerluisimaneq pissutigalugu soraarsinneqarpoq. Atornerluineq qanoq annertutigisimanersoq soraarsitsinermit takuneqarsinnaanngilaq. Suliamit aammattaq erserpoq A-p oqarasuaat angallattagaq siusinnerusukkut atornerluttarsimagaa. A tamatuminnga ilisimatinneqarsimanersoq siusinnerusukkulluunniit atornerluisimaneq taanna kommunip qanoq iliorluni qisuariarfigisimanagera aamma takuneqarsinnaanngilaq. Taamaalilluni soraarsitsineq pisumut naapertuutinngitsutut issinnaavoq.

Suliami nr. 31-mi A suleqatigiinnermit ajornartorsiutit pissutigalugit soraarsinneqarpoq. Kommuni aalajangiinnermit allappoq A pisuni arlalinni sulisunik allanik toqqissisimajunnaarsitsisarsimasoq. Taamaalilluni A pisortarisani pillugu kusanaatsumik oqalussimavorooq, taamatuttaarlu A-p taanna ataatsimiinnermit assortarsimallugu. Tamannali A-p utoqqatsissutigisimavaa. Kiisalu A-p pisortarisani oqalorjuussimavaagooq. Aalajangiinnermit erserpoq A arlaleriaryluni oqaloqatigineqartarsimasoq, taamatullu pissusilersornini allanngortissagaa ilisimatinneqarsimasoq. A-li pissusilersornerminik allanngortitseqqullugu mianersoqquneqarsimanersoq takuneqarsinnaanngilaq. A pissusilersornerminik allanngortitsinissamut naammattumik periarfissalernerneqarsimanersoq taamaattumillu soraarsitsineq pisumut naapertuuttuunersoq apeqqutaavoq.

Taamaattumik kommunip suliani sulisunut tunngasuni pisortaqatigiit qisuariaatini nanertuutaasunik isumaliutersuuteqarfigisaanni pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavimmik eqqumaffiginninnissaa pingaartuuvoq.

Naggasiutitut oqaatigineqarpoq pisumut naapertuuttumik iliuuseqartarnermik tunngavimmik eqqortitsinnginneq aalajangiinerup atuussinnaassuseqannginneranik nassataqarsinnaasoq. Højesteretsip eqqartuussutaa 27. august 1964-imeersoq” (Ugeskrift for Retsvæsen”-imi 1964-imeersuni quppernermi 714-imi naqinneqartoq) ilaatigut innersuussutigaa, tassanilu tarnikkut amigaatilinnik paaqqinniffimmi (åndsvageanstalt) paarsisoq soraarnerussutisialernagu soraarsinneqarsimavoq, ilaatigut napparsimasumik timaatigut annersitsilluni naveersisimanini pissutigalugu. Højesteret isumaqarpoq timikkut annersitsilluni naveersineq sakkortuumik pineqaatissiissutaasarisartoq, isumaqarlunili soraarsitsineq pisumut naapertuuttuunngitsoq.

4.c.i.b Mianersoqqussutit pillugit immikkut oqaatigisassat

Pisuni soraarsitsilluni qisuariaateqarnerup suliami pisunut attanneqarsinnaannginneranik tunngaviutitsiviusuni – tassalu pisumut naapertuuttumik iliuuseqartoqarneranik naliliinerup kingornatigut – sulisitsisup sulisoq pineqartoq mianersoqquneqassasoq tamatumunnga taarsiullugu toqqarsinnaavaa. Mianersoqqusineq naliineq tunngavigalugu iliuuserineqarsinnaallunilu naalasseriitsuliorneq pissutigalugu iliuuserineqarsinnaavoq, naleqqutinngitsumillu/kissaatiginanngitsumillu iliuuseqarnerup uparuarneqarnissaa siunertaralugu. Sulisoq pissusilersornermik kissaatiginanngitsumik allanngortitsinnginnermigut naalasseriiginnarpat tamanna soraarsitsinermik nassataqarsinnaavoq. Tamanna mianersoqqusinerup pisuni qalleqqiviusuni sunniuteqartitsivigineqarneranik taaneqartarpoq.

Tjenestemandiunngitsunik mianersoqqusinissamut inatsisitigut tunngavigisaa ingerlatsiviup sulisitsisutut inissisimanera aqutugalugu pingaarnertut aqutsisinnaitaanermiippoq.

Atorfeqartitaasup avoqqaarliutigineqarsinnaasumik pissusilersorneranik uparuaanerup (qilersuisuunngitsup) aamma uparuaanerup (erseqqissaasusup, naqqiinerup il.il.) – assersuutigalugu inortuilluni suliarortumik uparuaanerup aamma mianersoqqusinerpiaap – assigiinngissuteqarnerat kommunip eqqumaffigissavaa.

Taamaalilluni mianersoqqusineq suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiineruvoq, tak. tulliuttut. Tamatumali pissuseqataa uparuaanernut, erseqqissaanernut, naqqiinernut il.il. amerlanertigut atuunneq ajorpoq. Taakku tassaagajuttartussaapput pisortaasup atorfeqartitaanermut tunngasut isumagineqarnerat pillugu erseqqissaaneri. Taakkua tamanna aamma pissutigalugu atorfeqartitaasup kingusinnerusukkut sulinermut atatillugu suliap suliarineqarnerani uparuaaneq innersuussutigalugu soraarsinneqarneranik nassataqarsinnaanngilat; taakku mianersoqqusinertut pisunik qalleqqiisoqarnerani sunniuteqartitsivigineqarneq ajorput.

Naliliineq tunngavigalugu aamma naalasseriitsuliortoqarnera pissutigalugu mianersoqqusinerit suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiinerunerisa suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangersakkat malinneqarnissaat nassataarat, matumani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasoqartussaana ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Aqutsinermi nanertuutaasumik qisuariaatit eqqarsaatigalugit oqaaseqaatiga 2011-320-0001-imik nalunaarsuinermi normoqartoq, tak. ukiumoortumik nalunaarummi immik. 5.2.

Sulianik misissuininni malugaara kommuni suliat amerlanersaanni mianersoqqusuteqarfiusimasuni mianersoqqusineq sioqqullugu suliami illua'tungiusoq mianersoqqusineq pillugu tusarniaavigisarsimagaa. Tamannali suliani nr. 3-mi, 8-mi 17-imilu pisimannigilaq. Suliat taakkua assigiissutaat tassaavoq kommunip sulisoqarnermut immikkoortorta qarfiata mianersoqqusisusimannginnera, najukkamili immikkoortorta qarfiit/suliffeqarfiit pisortaasa mianersoqqusisusimanerat.

Taamaattumik isumaqarpunga najukkami immikkoortorta qarfiit/suliffeqarfiit pisortaasa suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi mianersoqqussutinut atatillugu piumasaqaatit pillugit sukumiisumik paasisutissinneqartarnissaat kommunip qulakkeertariaqaraa.

Tamatuma saniatigut malugaara mianersoqqussutit arlallit erseqqarlussimasut, taamaalillutik oqaasertalersorneqarneri pineqartut suut eqqortissagaat erseqqissaa-tigineqartut nalornilersitsisinnaallutik. Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ingerlatsinermi allagaatit erseqqissumik aalajangersimasumillu oqaasertalersugaasasut, nalornisoqartillugulu taakku qanoq paasineqarnissaat allattuusumut naner-

tuutaasumik nassuiarneqartassasut, taamaalilluni oqartussaasoq tassaassalluni nalornisoqartillugu pisuutinneqarsinnaasusaaq. Assersuutitut Karsten Revbechip allallu atuakkianni ”Forvaltningsret – sagsbehandling”-imi 2014-imeersumi quppernerit 300 tulliilu.

Kiisalu suliap nr. 35-p saqqummiunneqarnera pissusissamisoortut aammattaaq isigaara. Suliamit erserpoq kommunip sulisoq 19. november 2012-imi allakkatigit mianersoqqusimagaa, napparsimalluni sulinngitsooqattaarpallaarsimanera pissutigalugu. Mianersoqqussutit siusinnerusukkut oqaatigineqartutut pissusilersornermik naleqquttuunngitsumik/kissaatigineqanngitsumik uparuaanermi atorneqartarpoq. Mianersoqqussutit taamaallaat pisuni sulisumut avoqqaarliutigineqarsinnaasuni atorneqartariaqarpoq. Kommunilli allakkatigit mianersoqqussummini ilaatigit makku oqaatigai:

”[Kommunip] napparsimalluni sulinngitsoorneq pissutissaqarluni sulinngitsoornerusoq nalunngilaa. Napparsimanerli pissutigalugu sulinngitsuukulavallaartoqarnera suliffiup ingerlanneqarneranut ilinniartunillu ilinniartitsinermut akornutaalerpat kommuni suliqisuariartariaqarpoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Kommunip soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinermini allakkatigit mianersoqqussut innersuussutigaa, kommunillu soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinera imatut paasivara kommunip siusinnerusukkut mianersoqqussuteqarsimanini pingaartillugu isiginiarsimagaa.

Kommuni – siusinnerusukkut oqaatigineqartutut – isumaqatigaara oqarmat sulisoq napparsimanini pissutigalugu sulinngitsooqattaarpallaalerpat sulisitsisoq qisuariarsinnaasoq.

Mianersoqqussut tassaavoq qisuariaat, pissusilersorneq pineqartoq akuersaarneqanngitsoq pissusilersorerullu taassuma allanngortinneqarnissaa kissaatigineqartoq sulisitsisup sulisumut ilisimatitsiniarnermini sakkutut atorsinnaasaa. Taamaalilluni mianersoqqussut pissuserisamini sulisup atorffimminik ingerlatsinerani pissutsinik isorisarialinnik uparuaasuvoq.

Napparsimalluni sulinngitsoorneq inatsisinik aallaavittut unioqqutitsinerunngilaq, aallaavillu erseqqilluinnartoq unaavoq sulisoq napparsimanini pillugu avoqqaar-neqarsinnaanngitsoq. Taamaalilluni sulisup napparsimasup mianersoqquneqarnera

siunertaqarsorinanngilaq, ingerlatsinermilu ileqqorissaarnermut naapertuuttuunaviarani, matumani sulisunik mianerinnittumik ingerlatseriaaseqarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

4.c.i.c Peersitsineq pillugu immikkut oqaatigisassat

Suliat toqqakkat ilaanni arlalinni kommuni atorfeqartitaasup nalinginnaasumik mianersoqquneqarnissaanut taarsiullugu peersitsinissamik toqqaasarsimavoq. Peersitsisoqassappat suliami naalasseriitsuliortoqarsimanissaa piumasqaataavoq. Taamaalilluni suliani soorlu isumaqatigiinnginnermut imaluunniit suleqatigiinnermi (nalinginnaasumik) ajornartorsiutinut tunngasuni peersitsisoqarsinnaavoq.

Peersitsineq aqutsinermi nanertuutaasumik qisuariaatit "sakkortunersaattut" isigineqarpoq. Tamatumunnga pissutaasoq tassaavoq atorfeqartitaanerup atorunnaarsinneqartarnera, tassalu imaappoq suliami illua'tungeriit akornanni ataqatigiinnerup ingerlaannartumik unitsinneqartarnera. Tamanna atorfeqartitaasumut isumaqarpoq pineqartup atorfeqartitaanini taamalu aamma isertitani (akissarsiani) piffissap sivikitsup iluani annaassagai.

Aallaqqaasiutitut oqaatigineqarpoq peersitsineq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasoqareerneratigut aatsaat pisinnaasoq. Peersitsisoqassappat atorfeqartitaasup "annertuumik" sumiginnaasimanissaa aammattaq piumasqaataavoq. Tassa imaappoq atorfeqartitaasup sumiginnaanera sunaluunniit peersitsinermut pissutiginiarneqarsinnaanngitsoq. "Annertuumik sumiginnaaneq"-mik oqarnerup qanoq paasineqarnissaa atorfeqartitaasup atorfinitsinneqarnera pillugu isumaqatigiissummi (kontrakt imaluunniit overenskomst) aalajangersarneqarsimasinnaavoq. Taamaalilluni suliat toqqakkat ilarpassuinit erserpoq pissutissaqarani sulinngitsoorneq annertuumik sumiginnaanertut isigineqartoq atorfinitsinneqarneq pillugu isumaqatigiissummi allassimasartoq. Taamaattumik kommunip annertuumik sumiginnaaneq pisuni taamaattumi tunngaviutissinnaallugulu peersitsisinnaavoq. Kommunilli "saamanerusumik" (sakkukinnerusumik) pineqaatissiineq atorneqassanersoq isumaliutersuutigisinnaallugulu isumaliutersuutigisariaqarpaa, tak. pisumut naapertuuttumik iliuseqartarnermik tunngavik. Illua'tungaani pisut imminnut assersuunneqarsinnaasut eqqarsaatigalugit naligiimmik pinnittarnermik tunngaviup isiginiarneqarnissaa aamma pisariaqarpoq, aamma tak. 4.c.ii-mi oqaaseqaatikka.

Pisut erseqqissut annertuumik sumiginnaanerup suuneranik atorfinitsitsineq pillugu isumaqatigiissutikkut nassuiaatitaqarfiusut saniatigut annertuumik sumiginnaaneq pineqarnerisq naliliisoqassatillugu suliani pineqartuni ataasiakkaani pisoq pillugu naliliisoqartarnissaa pineqarpoq. Missingiussilluni naliliinermi tassani isiginiagassat assigiinngitsorpassuit ilaasinnaapput, matumani ass. iliuuseqarnerup/iliuuseqanngitsoornerup ilungersunassusia, sumiginnaanerup pineqarnera atorfeqartitaasumut qanoq erseqqissimatiginersq, pisoq/pissusilersorneq akuerineqarsinnaanngitsoq atorfeqartitaasumut siusinnerusukkut paasitinneqarsimanersq ilaalu ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Mianersqussuteqavinnerup qalleqqiilluni pisoqarnerani sunniuteqartinneqartarnera illua'tungaanilu atorfeqartitaanerup isumagineqarnera pillugu aqutsinikkut erseqqissaanerit nalinginnaasut pillugit imikkoortumi 4.c.i.b-mi oqaatigisakka tamatumunnga atatillugu aamma inner-suussutigaaakka.

Isiginiagassat taakku naliliinermi (eqqarsaatersuutitut) ilaasinnaasut tamarmik misissorneqarnissaat misissuineri matumani siunertarineqanngilaq. Atuakkiatut tassunga attuumassuteqartutut assersuutigineqarsinnaasuni ilaasut tassaapput Lars Svenning Andersenip atuakkiiani "Funktionærret"-imi 2011-meersumi quppernerit 817 tullialu, Ole Hasselbachip atuakkiiani "Lærebog i ansættelsesret og personalejura"-mi 2012-imeersumi 358 tulluilu kiisalu Oluf Emborgip aamma Peer Schamburg-Müllerip atuakkianni "Offentlig arbejdsret"-imi 2010-meersumi quppernerit 503 tulluilu.

Peersitsineq tamanna pillugu aalajangiisoqareerpat tamannalu atorfeqartitaasumut nalunaarutigineqareerpat (apuutereerpat) aatsaat atuutilissaaq. Tamanna nalunaarusiami Folketingip Ombudsmandiata 1990-imi ukiumoortumik nalunaarutaani quppernermi 339-mi naqinneqartumi erseqqissarneqarpoq, Ombudsmandillu tassani (quppernermi 389-imi) oqaatigaa nammineq paasinninnini unaasoq kingumoortumik sunniuteqartumik soraarsitsinissamut peersitsinissamulluunniit piginnaatitsisoqanngitsoq, aamma peersitsinissamut siusinnerusukkut pissutissaqarsimagaluarpalluunniit.

Sulianili nr. 1-imi aamma nr. 3-mi kingumoortumik sunniuteqartumik peersitsisoqarsimavoq, tassalu peersitsineq kommunip aalajangiineranit siusinnerusukkut pisimalluni. Tamanna kommunip siunissami eqqumaffigisariaqarjaa.

Peersitsineq pisumut sulisitsisup peersitsinermut tunngaviutitassatut kissaatigisaa-
nut peqatigitillugu aammattaaq pisinnaavoq. Taamatut pisoqanngippat atorfeqar-
titaasoq isumaqalersinneqarsinnaavoq pisoq sulisitsisup qisuariarfiginiannngikkaa.
Tamanna peersitsinerup atorfeqartitaanerup atorunnaarsinneqarnissaanik siuner-
taqarneranit aamma erseqqissarneqarpoq, taamaalilluni illua'tungeriit immikkut
pisussaaffigeqatigiinnerat ingerlaannartumik atorunnaartussaalluni, peersitsinissa-
mullu periarfissaq kingusissukkut atorneqarpat siunertaq taanna sumiginnarneqas-
salluni.

Suliaq nr. 3 tamatumunnga atatillugu innersuussutigeqqippara. Suliami tassani A
30. april aallarnerfigalugu suliar tunngitsoorsimavoq. A kommunimit 20. juni
2013-imi suliami illua'tungiusutut isummaminik tusarniaavigineqarpoq, pissutis-
saqarani suliar tunngitsoorsimanera innersuussutigalugu peersinneqassamaartoq
nalunaarfigalugu. Kommuni 28. juni 2013-imi aalajangiivoq A peersinneqarsima-
soq. Suliami takuneqarsinnaavoq A 30. april 2014-ip kingornatigut sulisimanngil-
luinnartoq. Suliami allaffigeqatigiittarnermi allagaasimasuni takuneqarsinnaasori-
narpoq pappiarat A-p peersinneqarneranut tunngasut A-p suliffiata 2013-imi ma-
jimi nassiussimagai, pappiaralli taakku tammarsimagunartut, taamaattumillu peer-
sitsisoqarnissaanik aalajangiinissap tungaanut piffissaq taama sivistigisoq ingerla-
simasoq. Suliami pineqartumi A suliar toqqinnngilluinnarsimavoq, taamaattumillu
sulinermi pisussaaffini naammassisimanagu nalornissutiginaviarunarnagu.

4.c.ii Naligiimmik pinnittarnermik tunngavik

Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngavik, ”naligiimmik pinnittarne-
mik tunngavik”, kommunip aalajangiinermi aamma eqqumaffigissavaa. Suliat
annertuutigut assigiit assigiimmik suliarineqartarnissaat naligiimmik pinnittarne-
rup nassataraa; tassalu pissutsit imminnut assersuunneqarsinnaasut assigiimmik
suliarineqartassasut. Tassani ingerlatsiviup aalajangiinerisa assigiissaartuunissaannik
piumasaqaat ippoq. Malittarisassat taamaattuunertik pissutigalugu siunertaat u-
naavoq innuttaasut (atorfeqartitaasut) naligiimmik pineqassasut, kommunillu suli-
nermut atatillugu qisuariaatai ”imminnut ataqatigiinneqassasut”.

Takusinnaavarali kommunip suliani aalajangersimasuni imminnut imaaliallaannaq
assersuunneqarsinnaasutut isikkoqartuni inatsiseqartitsinikkut malitsigititanik assi-
giinngitsunik toqqaasarsimasoq. Assersuutitut taaneqarsinnaapput suliat nr. 1, 2, 3
aamma 6, taakkunanilu tamani suliar tunngitsoortarneq pissutigalugu soraarsitsiso-

qarsimavoq, suliamili nr. 1-imi 3-milu A peersinneqarpoq, A-li suliani nr. 2-mi 6-imilu nalinginnaasumik piffissaliinikkut soraarsinneqarluni.

Suliani ataasiakkaani isiginiagassanik inatsiseqartitsinikkut malitsigititap sorliup atorineqarnissaanut tunngavissaliisunik peqarsinnaanera eqqumaffigaara, taamatuttaarlu kommuni sulisitsisutut inatsiseqartitsinikkut malitsigititassaq eqqarsaatigalugu missingiussilluni naliliisnaalluni, kommunilli pissutsit imminnut assersuunneqarsinnaasut assigiimmik naliliivigineqartarnissaat ingerlatsinermi oqartusaasutut anguniartariaqarjaa.

Sulianik toqqakkanik misissuininni pisuni arlalinni (soorlu suliami nr. 5-imi, 10-mi 13-imilu) kommunip sulisoqarnermullu immikkoortortaqaqfiup mailikkut allaffigeqatigiittarsimaneranni takusinnaasarpara kommunip qisuariaataa suussanersoq (soorlu mianersoqqussut, nalinginnaasumik piffissaliilluni soraarsitsineq peersitsinerluunniit) sulisoqarnermut immikkoortortaqaqfiup apeqqutigisarsimagaa. Pisumi naliliinerup tamatigut pineqarnera qulaani oqaatigineqartutut eqqumaffigaara, kommunili ingerlatsivittut ataasiummat pissutsit imminnut imaallalaannaq assersuunneqarsinnaasut assigiimmik naliliivigineqartarnissaat anguniarneqartariaqarpoq. Taamaattumik sulisoqarnermut immikkoortortaqaqfik najukkami immikkoortortaqaqfinni/suliffeqaqfinni pisortat kisiisa aalajangiitinnagit suliani pineqartuni suup qisuariaatitut eqqortuuneranik immaqa uummaarinnerusumik ilitersuisariaqarpoq.

Kommuni suliami (nr. 24-mi) allakkatigut mianersoqqussutaareersimasumik soraarsitsininngortitsilluni allanngortitsisimasoq aamma malugaara. Kommunip qisuariaammik toqqaanera eqqarsaatigalugu ”erseqqinnerusumik malittassaqarnissaq” kommunip eqqumaffigigaa tamatuma takutippaa.

A suliami tassani soraarsissamaarneqarpoq, kommuni isumaqarmat A paaqqinniffimmi atorfeqaqfigisamini meeqqamik annersitsisimasoq. Pisup allanit isiginnittuuffigineqarsimangitsup ”sakkortussusianik” kommunip naliliinera A-p isumaqatiginngilaa. Pisoq taanna A-p pisortaqtigiinnut nammineq nalunaarutigisimavaa. A pisup tamatuma kingunerisaanik paaqqinniffiup pisortaanit oqaasiinnartigut mianersoqquneqarpoq. Pisortap tamanna kommunimut ilisimatitsissutigaa, kommunilli suliaq soraarsitsiniarnermut tunngasoq tassunga taarsiullugu aallartippaa, tassami mianersoqqusineq pineqaatitut sakkukippallaatut nalilerneqarmat. Taamaallilluni A mianersoqqussummut taarsiullugu soraarsinneqarsimavoq.

Tamanna imatut paasisariaqarpara – kommuni tunaartarisassanik pisortap taamatut mianersoqqussuteqarsinnaannginneranik aalajangersaasunik peqarsimanngippat/peqanngippat – kommunip aalajangiineq siulleq (mianersoqqussut) atorunnaarsissimagaa, nutaamillu (soraarsitsisoqassasoq) aalajangiisimasoq. Tamanna ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi aalajangiinerмик tunuartitsinertut taaneqartarpoq. Pisumi matumanisut ittumi tamanna ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit nalinginnaasut aallaavigalugit pisimavoq, taamaaliortoqas-sappallu piunasaqaataavoq tunuartitsinissamut naammattunik oqimaassuseqartu-nik tunngavissaqartoqassasoq, taamatuttaarlu aalajangiineq illua'tungiusumut i-luaqusiisoq nanertuutaasorluunniit pineqarnerisooq naliliinermi aamma ilaalluni. Taamaalilluni pisumi naliliineq pineqarpoq.

Ajornartorsiut sukumiinerusumik iserfiginngikkaluarlugu isumaqarpunga pisut qulaani taaneqartut kommunip eqqumaffigisariaqarai, soorlu pisut aalajangiinerup nalunaarutigineqareersup allanngortinneqarnissaanik sulisoqarnermut immikkoor-tortaqarfiup kissaateqarfigisai.

Naggasiutitut oqaatigineqarpoq soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinerup atuussin-naassuseqanngitsutut isigineqarnera suliame pineqartumi naligiimmik pinnittar-nermik tunngaveqarnermik sumiginnaanerup nassatarisinnaagaa.

4.c.iii Tunngavilersuisarneq

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22-kkut aalajangersarneqarpoq aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqaruni tunngavilersuummik ilaqartinne-qassasoq, pineqartumut tamakkiisumik tapersiisuunngikkuni. Qinnuteqaataan-ngitsumik soraarsitsoqarnissaanik aalajangiinerit tamatigut allakkatigut nalunaaru-tigineqartariaqarput, ass. tak. Folketingip Ombudsmandiata nalunaarusiaani qup-perneq 358, Folketingip Ombudsmandiata 1990-imi ukiumoortumik nalunaaru-taani quppernermi 339-mi naqinneqartoq, aalajangiinerillu taamaattut pissusertik pissutigalugu suliame illua'tungiusumut tamakkiisumik tapersiisuunnginnamik suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassat tunngavigalugit tunngavilersugaassapput.

Tunngavilersuisarnissamik piunasaqaat isiginiagassanik assigiinngitsunik arlalinnik pissuteqarpoq. Siullertut pingaarnertullu pineqartoq tassaavoq innuttaasup (ator-feqartitaasup) isiginiarneqarnera (mianerineqarnera). Taamaalilluni sukumiisumik

tunngavilersuut atorfeqartitaasup soraarsitsinermut tunngaviusumik paasinnissinnaaneranut – akuerinnissinnaanissaanullu – pisariaqartuuvoq. Taamaalilluni tunngavilersuisoqarnissaanik piumasaaqat ingerlatsivimmut tatiginninnermik anner-tusaanissamik aamma siunertaqarpoq.

Tunngavilersuisoqartarnissaanik piumasaaqat tamatuma saniatigut matuminnga siunertaqarpoq, tassalu atorfeqartitaasup aalajangiinermut tunngaviusumik ilisima-saqarnissaata annertuumik pingaaruteqarneranik, taamaalilluni atorfeqartitaasoo (kattuffilluunniit taassuma ilaasortaaffigisaa) suliaq ingerlateqqinneqassanersoq naliliisinnaaniassammat.

Kiisalu inatsiseqartitsinikkut innarlitsaaliinermut tunngasoq aamma ilaavoq, tas-sami tunngavilersuisoqartarnissaanik piumasaaqatip oqartussaasoq suliami eqqor-tumik aalajangiiniarluni ilungersorerulersissammagu, oqartussaasormi taamaalil-luni aalajangiineq pillugu ”tunngavilersuinissaminut” pinngitsaalineqartarmat.

Eqikkaalluni oqartoqarsinnaavoq tunngavilersuisoqartarnissaanik pingaarnerusuti-gut piumasaaqatip imarisaa tassaasoq aalajangiineq pineqartoq soq imarisamisut imaqalersimanersoq nassuiaataanissaa, aamma tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu ilitersuummi 1994-imeersumi immikkoortoq 130. Tunngavilersuulli suliamut tunngaviusup oqartussaasullu isumaliutersuutaasa suku-miisumik issuarneqarnerannik imaqaasangilaq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 1-ikkut aalajangersar-neqarpoq aalajangiinermut tunngavilersuut *inatsiseqartitsinermi malittarisassanut* aalajangiinermi tunngavigineqartunut innersuussummik imaqaassaq. Missingius-silluni naliliineq pineqarpat tunngavilersuummi tamatumunnga peqatigitillugu pingaarnertut isiginiagassat *missingiussilluni naliliinermi* aalajangiisuusimasut oqaa-tigineqassapput. Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24, imm. 2-kkut aammattaaq aalajangersarneqarpoq tunngavilersuut suliami *pissusiviusut* aalajangi-i-nermi pingaartillugit isiginiarneqarsimasut pillugit paasissutissat naatsumik nas-suiarneqarnerannik pisariaqarpat imaqaassaq.

Inatsiseqartitsinermi malittarisassanut innersuussinnermik apeqqut eqqarsaatigalugu tamanna isumaqarpoq inatsiseqartitsinermi malittarisassat aalajangiinermi tunnga-viusimasut innersuussutigineqassat. Suliat qinnuteqaataanngitsumik soraarsiti-nermut tunngasut inatsit tunngavigalugu aalajangerneqarajunngillat, assersuutiga-

luguli isumaqatigiissutit assigiinngitsut (overenskomster, ansættelseskontrakter) imaluunniit atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi tunngaviit, matumani aqutsisinnaatitaaneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tunngavigalugu aalajangerneqartarlutik. Taamaalilluni aalajangiinermi malittarisassat allassimasut (isumaqatigiissutit (overenskomster) il.il.) tunngaviutinneqarunik innersuussutigineqassaput. Inatsiseqartitsinikkut tunngaviit inatsisikkut aalajangersagaannngitsut – soorlu atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat (decorum-kravet) – pineqarpata tamanna nassuiarneqassaaq, aamma tak. immikkoortumi 4.b.i-mi suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasarneq pillugu oqaatigineqartut.

Suliat naliliineq tunngavigalugu soraarsitsinermit tunngasut – soorlu suliat atorfimmut naleqqutinnginnermit suleqatigiinnermiluunniit ajornartorsiutinut tunngasut - eqqarsaatigalugit missingiussilluni naliliinikkut – tassalu isiginiagassanik assigiinngitsunik oqimaalutaanikkut - aalajangiineq pineqartarpoq. Suliani taamaattuni suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24 tunngavigalugu tunngavilersuut pingaarnertut isiginiagassat suut pingaartillugit isiginiarneqarsimanersut nassuiaammik imaqassaaq. Taamatuttaaq – tamannalu suliat naalasse-riitsuliorneq pissutigalugu soraarsitsinermit tunngasut eqqarsaatigalugit aamma atuuppoq – pingaarnertut isiginiagassat suut pisortaqatigiit qisuariaammik toqqaanerat eqqarsaatigalugu pingaartillugit isiginiarneqarsimanersut oqaatigineqassaaq.

”Suliami pissusiviusut” eqqarsaatigalugit tunngavilersuut – qulaani oqaatigineqartutut – tamannalu pisariaqarpat, pisunut aalajangiinermi pingaartillugit isiginiarneqarsimasunut innersuussummik imaqassaaq. Suliami pissusiviusut pillugit paassutissat pisariaqanngissinnaapput, atorfeqartitaasumit ilisimaneqareernerat pissutigalugu, soorlu tassannga namminermit saqqummiunneqarsimanermikkut imaluunniit qularutissaannginnermikkut. Pissusiviusulli aalajangiineq eqqarsaatigalugu pingaaruteqarsinnaasut arlaliuppata, taakkuli ilaannaat pingaartillugit isiginiarneqarsimappata, tamanna tunngavilersuummi takuneqarsinnaasariaqarpoq. Taamatut pisoqartillugu pissusiviusunik allaaserinninneq tasaanerulersarpoq pingaartillugit isiginiarneqarsimasunik tunngavilersuummi oqaatiginninneq. Tamanna Hans Gammeltoft-Hansenip allallu atuakkaaanni ”Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi quppernermi 560-imi imatut eqikkarneqarpoq:

”Ataatsimut oqaatigineqarsinnaavoq suliami pissusiviusut amerlanerujartortillugit pissusiviusut ilaasa sorliit aalajangiinnermi pingaartillugit isiginiarneqarsimanerisa erseqqissumik nassuiarneqarnissaat pisariaqartinneruleriartortartoq.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Pisuni kommunip atorfeqartitaasullu isumaqatigiinnigissutigisaanni aalajangiinnermut tunngavippiaasup oqaatigineqarnissaa immikkut ittumik pingaaruteqarpoq.

Tunngavilersuut pisut qanoq ittuussusiat apeqqutaatillugu atorfeqartitaasup suliap suliarineqarnerani akerliliissutitut saqqummiussaanik ataatsimut isummerfiginnittuusariaqarpoq. Imaanngilarli kommuni atorfeqartitaasup akerliliissutitut saqqummiunniagai tamaviisa pillugit oqaaseqaateqarnissamut pisussaaffeqartoq, akerliliissutilli tunngavissaqarpata kommunip taakku isummerfigisariaqarai ilimagineqarpoq.

Kiisalu tunngavilersuut taamaattuunini pissutigalugu erseqqissuullunilu paasiuminartuussaaq.

Suliami nr. 16-imi (immikkoortumi 4.b.ii-mi eqqartorneqartumi) sulisunik ikilisaanermut tunngasuni aalajangiinnermut tunngavilersuut malittarisassanut naapertuuttuunngilaq, tassami A-p sooq soraarsinneqarnera pillugu tunngavilersuummik imaqannginnami.

A suliami nr. 17-imi suleqatigiinnermi ajornartorsiutit pissutigalugit soraarsitsisamaarneq pillugu suliami illua'tungiusoq isummaminik tusarniaavigineqarsimavoq, taamatuttaarlu A oqaloqatigineqarnermini pisortaasumut kamarujussuarsimavoq soorasaarisimallunilu. A oqaaseqaamminik saqqummiussivoq, matumani qisuariarnini pisortaasup oqaloqatigiinnermi paatsoorsimagaa ilanngullugu oqaatigalugu. Aalajangiinnermili immiini taamaallaat oqaatigineqarluni A-p oqaaseqaatai naliliiniarluni suliniuteqarnermi ilanngullugit isiginiarneqarsimasut. Taamaalilluni A-p akerliliissutai kommunip isummerfigisimannilai. Kommunip tamatumunnga taarsiullugu A-p siusinnerusukkut mianersoqquneqarsimanera tamatuma saniatigut isiginiarsimagunarpaa. Taamaalilluni soorasaarisimaneq imaluunniit suleqatigiinnermi ajornartorsiutit ataatsimut – imaluunniit taakku ataatsimoortillugit - kommunip soraarsitsinissaminik aalajangiinnermini tunngavilersuutigisimanerai erseqqarluppoq.

Kommunip suliame nr. 18-imi aalajangiinera tunngavilersuummik imaqanngilaq. Suliame illua'tungiusup isumaanik qanga tusarniaasoqarsimaneranik paasissutis-siissutigineqartut saniatigut taamaallaat makku oqaatigineqartut:

”Nalunaarfigineqassaait pisortaqatigiit ingerlaannartumik atuutilersuumik peersinniarlutit aalajangiimmata, illit tunginnit sumiginnaaneq pissutigalugu.” (Atorfeqarfimmi nut-sigaavoq)

Taamaalilluni suliame inatsiseqartitsinikkut pissusiusunut pissusiviusunulluunnit innersuussisoqarsimanngilaq, A-lu sooq soraarsinneqarner-soq paasissutissanik peqarani. Taamaalilluni kommunip aalajangiinera suliassat sularineqartarnerat pillugu tunngavilersuisoqarnissaanik inatsimmi piumasaqaatinik eqqortitsisuunngilaq.

Suliame nr. 19-imi (immikkoortumi 4.a.i-mi aamma eqqartorneqartumi) paasissutissat kommunip suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi soraarsitsis-samaanermut tunngaviusutut oqaatigisai A-p suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissummini assortorpai. Aalajangiinermut tunngavilersuummi taamaallaat oqaatigineqarpoq ”suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissut pisortaqatigiinnut saqqummiunneqarsimasoq”. Taamaalilluni A pillugu naammagittaalliuut kommunip pingaartillugu sooq isiginiarsimaneraa A-lluunniit akerliliissutai sooq pingaaruteqartutut isigineqarsimannginner-sut tunngavilersuisoqarsimanngilaq. Taamaalilluni suliame tunngavilersuut suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi naapertuutinngitsutut isigineqartariaqarpoq.

Ajornartorsiutip taassuma assinga suliame nr. 23-mi (immikkoortumi 4.b.i-mi aamma eqqartorneqartumi) atuuppoq, tassami A-p akerliliissutaasa pisortaqatigiinnut saqqummiunneqarsimanerat taakkuli pisortaqatigiit naliliinerannik allanngortitsisuunnginnerat naatsuararsuummik innersuussutigineqarsimammata. Kommunip tamatumunnga tunngavilersuutitut oqaatigaa A-p atuisumut tiingasimane-ra ilisimannittut uppersarsinnaagaat. Ilisimannittulli kikkut, taakku paasissutissanik sunik saqqummiussisimanersut ilisimannittulluunniit taakku oqatigisat kommunip pingaartillugit sooq isiginiarnerai aalajangiinermi oqaatigineqanngilaq. Taamaattumik aalajangiineq taanna suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi malittarisassanik eqqortitsisuunngilaq.

Tamatuma pissuseqataa suliame nr. 29-mi (immikkoortumi 4.a.i-imi aamma eqqartorneqartumi) atuuppoq. A-p akerliliissutai kommunip suliame tassani isum-

merfigingilai, allaannarlunili A-p akissutaa pisortaqatigiinnut saqqummiunneqarsimasoq.

Suliap nr. 36-p immikkut taanissaa aamma pingaartillugu isiginiarpara. Kommuniip tunngavilersuutaa inatsisilerinermi pissutsinut pissusiviusunulluunniit inner-suusummik imaqqanngilaq. Kommuniip suliame illua'tungiusup isumaanik tusaarniaanera/soraarsitsissamaarluni allagai taaneqarput, taakkununnngali innersuussineq pineqarani. Taamaalilluni kommuniip aalajangiinera erseqqissumik amigaateqartutut isigineqartariaqarpoq. Soraarsitsisoqarnissaanik aalajangertoqarnerata aalajangiinermi immini pisarnera tamatumunnga atatillugu erseqqissassallugu pingaartuuvoq. Taamaalillutik kommuniip suliame aallarnisaanermut atatillugu naliliineri suliame illua'tungiusup isumaanik tusarniaanera apeqqutaatinnagit isiginiarneqartut naliliinerillu taakku aalajangiineq aqqutigalugu apuunneqartussaapput.

Kommuniip tunngavilersuummik sukumiisumik atorfeqartitaasumut nalunaaruteqarnissaminik qitiutitsinissaata pingaaruteqassusia assersuutitut qulaani taaneqartut takutippaat. Immikkoortumut matumunnga aallaqqaasiummi oqaatigineqartutut tunngavilersuut arlalinnik siunertaqarpoq. Taamaalillutik tunngavilersuinissamik piumasaaqatit eqqortumik aalajangiisoqarnissaa qulakkeereqataaffigissavaat, taamatuttaarlu atorfeqartitaasoq soraarsitsinermut pissutaasumik nassuiaanneqartussaalluni.

Aalajangiineq malittarisassat naapertorlugit tunngavilersorneqarsimanngippat innarlitsaaliinissamik malittarisassaq pingaartoq sumiginnarneqarsimassaaq, aalajangiinerullu atuussinnaassuseqqannginnera tamatuma nassatarisinnaavaa.

5. Pissutsit ataatsimut tunngasut

Aallaqqaasiummi oqaatigineqartutut suliame toqqakkanik misissuinerimut atatillugu pissutsit ataatsimut tunngasut arlallit oqaaseqaateqarfigineqartariaqartutut isigisakka malugaakka.

5.a Oqaatsit/taaguutit aalajangersimasumik atorneqartartut

Sulianik toqqakkanik misissuininut atatillugu malugaara pisuni aalajangersimasuni oqaatsit/taaguutit aalajangersimasumik atorneqartussat kukkusumik atorneqartarsimasut.

Suliat nr. 5 aamma 21 assersuutitut taaneqarsinnaapput. Kommuni suliani taak-kunani allappoq soraarsinneqassamaartoq piffissami suliami illua'tungiusup isu-maanik tusarniaaviusumi "suliunnaarallartinneqartoq". Kommuni imatut paasisa-riaqarpara pineqartoq suliami aalajangiisoqarnissaata tungaanut suliartussanngit-soq; tassalu sulisussaatitaajunnaarsinneqartoq. Kisianni "suliunnaarallartinneqar-toq/suliunnaarallartitsineq" atorfinitsitsisarneq pillugu inatsiseqartitsinermi pisumi atorfeqartitaasup piffissaligaalluni soraarsinneqarfigisaani atorneqartarpoq, tassanilu sulisitsisup aalajangertarjaa atorfeqartitaasoq piffissami soraarsitsinissap tungaanut ingerlasumi sulissanngitsoq. Taamaalilluni suliunnaarallartitsinermi piffissaq so-raarsitsisoqarnissaanik aalajangiinerup kingornatigut suliap ingerlavigisaa kisimi pineqartarpoq. Pisuni atorfeqartitaasup piffissami suliami illua'tungiusup isumaan-ik tusarniaaviusumi sulisorineqarnissaanik kommunip kissaateqarfiginngisaani atorfeqartitaasoq suliartussanngitsoq imaluunniit sulissanngitsoq kommunip ator-feqartitaasumut nalunaarutigisariaqarjaa.

Suliunnaarallartitsinerli kommunip suliani arlalinni eqqortumik atortarsimavaa, taamaalillunilu suliani marlunni kukkusumik atuisimanerup tamatigut kukkusum-ik atuisoqartarsimannginnissaa ilimanarsisippaa. Taamaakkaluartoq oqaat-sit/taaguutit eqqortut atorneqartarnissaat kommunip eqqaamasariaqarjaa, paat-soornerit pinngitsoortinneqarsinnaaqullugit.

Kiisalu sulianik toqqakkanik misissuininna malugaara kalaallisut allagaatini oqaat-sit/taaguutit pisuni aalajangersimasuni kukkusumik atorneqartarsimasut, taamaa-lillutik atorfeqartitaanermut tunngasunik atorunnaarsitsinerit assigiinngitsut akule-riisinneqartarsimallutik.

Taamaalilluni suliani aalajangersimasuni "soraarsitsineq" (soraarsitsinertut paasil-lugu) soraarsitsissamaarneq pillugu/suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaallu-ni allakkani aalajangiinernilu kalaallisut allakkani tamatigut atorneqartarsimavoq, naak peersitsineq pineqarpiaraluartoq, ass. tak. suliaq nr. 32.

Paarlaassuinerit/erseqqarluttut taamaattut atorfeqartitaasup inatsiseqartitsinikkut inissisimaneramik nalornissutiginnilersitsisinnaapput, taamaattumillu kalaallisut allakkani oqaatsit/taaguutit eqqortut atorneqartarnissaat kommunip eqqumaffigi-sariaqarjaa.

5.b Soraarnej pillugu isumaqatigiissutit pillugit immikkut oqaatigisassat

Sulianik toqqakkanik suliarinninninni suliaq nr. 13 (immikkoortumi 3.b-mi aamma eqqartorneqartoq) kommunip soraarnermi isumaqatigiissutinik atuinera eqqarsaatigalugu maluginiarpara.

Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaalluni allakkani kommunip oqaatigaa A kommunip soraarsissamaaraa soraarnermilu isumaqatigiissuteqartoqassasoq kommunip siunnersuutiginiaraa. Soraarnermi isumaqatigiissut taanna "soraarnissamut piffissaliussamik" sivitsukkamik ilaatigut imaqarpoq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi tamatuma saniatigut makku oqaatigineqarput:

"Atorfeqartitaanerup unitsinneqarneranut atatillugu akerliliissutaasinnaasut assortuussutaasinnaasullu tamaasa tamakkiisumik inaarutaasumillu aalajangiivigalugit illua'tungeriit soraarnej pillugu isumaqatigiissuteqarput." (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

A suliaq pillugu oqaaseqaatiminik saqqummiussivoq, taakkuli soraarnej pillugu isumaqatigiissut pillugu apeqqummut attuumassuteqaratik. A-p isumaqatigiissut taanna akuerisimagaa arlaatigut aamma takussutissaqanngilaq. A soraarsinneqassasoq kommuni tamatuma kingornatigut aalajangiivoq. Kommuni tamatuma saniatigut allappoq soraarnermi isumaqatigiissut ilaatigut sionratigut taaneqartutut oqaasertalik suliarineqassasoq pisortaqatigiit aalajangertut.

Isumaqatigiissutip – taamaattuunini pissutigalugu – illua'tungeriinnit marlunnit – isumaqatigiissutaanera erseqqissassallugu pingaartuuvoq. Taamaattumik isumaqatigiissut, matumani isumaqatigiissummi atugassarititaasut atorfeqartitaasup inatsiseqartitsinikkut inissisimaneranik ajornerulersitsisut ilanngullugit eqqarsaatigalugit - kommunip illua'tungaannarsiorluni aalajangersarsinnaanngilaa. Tamanna atuuppoq atorfeqartitaasoq pisinnaatitaanermi sivilisunerusumik akissarsiaqartinneqarnermigut "taarsiivigineqarnerasoq" apeqqutaatinnagu. Taamaalluni A-mut isumaqatigiissut pineqartoq isumaqatigiissutigineqarsimanngitsutut isigineqartariaqarpoq, "isumaqatigiissutillu" imarisai kommunip kingusinnerusukkat atortusaatinniarsinnaanagit.

Tamatuma saniatigut kommunip suliami allaffigeqatiginnittarsimanerani allagaasunit erserpoq kommunip paasinninnera unaasoq suliap suliareqqinneqarnissaata suliami illua'tungiusunit piumasaaqatigineqarsinnaannginnera isumaqatigiissutip nassatarigaa. Tamanna oqaatigineqartutut eqqunngilaq.

Suliami tassani periaaseq ajornartorsiutitalittut isigaara, pingaartumik ”isumaqati-giissutip” oqaasertaasa A isumaqalersissinnaammassuk soraarsitsineq pillugu akerli-liissuteqartoqarsinnaanngitsoq.

5.c Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat pillugu immikkut oqaatigisassat

Atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammut aallaavik Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartus-sani kommuninilu tjenestemandit pillugu Inatsisartut inatsisaanni (tjenestemandit pillugit inatsimmi) nr. 21-mi 18. december 2003-meersumi § 12-imi, immik. 1, oqaaseqatigiit aappaanniippoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq tjenestemandip atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaataasunik eqqortitsisinaanini sulinermini sulinermilu avataani takutis-sagai.

Piumasaqaatip taassuma assinga tjenestemandiunngitsunut inatsisikkut aalajanger-sagaanngitsumik atuuttoq ilimagineqarpoq.

Sulisog atorfimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqar-nissamillu piumasaqaammik unioqquitsilluni iliuseqarsimanersoq oqartussaasoq isummerfiginninnerminut atatillugu naliliissaaq. Naliliineq taanna marloqiusaa-voq, taamaalilluni kommunip 1) sulisup pissusilersornera sulinermut atatillugu unioqquitsinerunersoq naliliissaaq kiisalu – sulinermut atatillugu unioqquitsineq pineqarpat 2) sulisup soraarsinneqarnera pisumut naapertuuttuunersoq imaluun-niit sakkukinnerusumik pineqaatissiineq atorneqaaqqaartariaqarnersoq missingius-silluni naliliissaaq.

Oqartussat missingiussillutik naliliinerminni malittarisassamik missingiussilluni naliliineq eqqarsaatigalugu salliutitsinissamik inerteqqummit inatsiseqartitsinikkut tunngaviusumit qilersugaasarpur. Tassaniippoq aalajangiisoqassappat oqartussaasup missingiussilluni naliliinissaa piumasaqaataappat oqartussaasoq malittarisassanik missingiussilluni naliliinermik taassuminnga mattussisumik inatsisikkut tunnga-vissaqarani aalajangersaassanngitsoq, tak. Hans Gammeltoft-Hansenip allallu a-tuakkianni ”Forvaltningsret”-imi 2002-meersumi Jon Andersenip quppernerni 360-imi tulliinilu allaaserisaa.

Sulisup pissusilersornera atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat tunngavigalugu sulinermut atatillugu unioqqutitsinerunersoq naliliineq tassaavoq inatsisilerinikkut naliliineq, inatsisilerinikkulli naliliinermi tassani missingiussilluni naliliineq – missingiussilluni killilimmik (qilersugaasumik) naliliinermik taaneqartartoq – aamma ilaavoq. Taamaattumik naliliineq taanna malittarisassamik missingiussilluni naliliineq eqqarsaatigalugu salliutitsinissamik inerteqqummit killilersugaavoq.

Suliami nr. 32-mi ataatsimiinneq pillugu allakkiamit sulisumut tunniunneqarlunilu atsiorneqartumit ilaatigut makku erserput:

”Inatsisit unioqqutillugit iliuutsit soraarsitsinermut tunngavissaaajuannarput, pineqartoq oqaasiinnartigut/allakkatigut siusinnerusukkut mianersoqquneqarsimannikkaluarpaluunnit. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq ilumuulluni uppersaarnermik atsiuinerup pinerluttuliorneruna akuerineqarsinnaanngitsoq, (...)” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Oqaasertaliineq taanna imatut paasineqarsinnaavoq ilumuulluni uppersaarnermik atsiuineq *immini* pinerluttuliornerusoq. Soorunalimi taamaattoqanngilaq, taamaattumillu naatsorsuutigaara erseqqarluttumik oqaasertalersuineq matumani pineqartoq.

Kommunip allakkiani siusinnerusukkut taaneqartumi nangilluni oqaatigaa inatsisit unioqqutillugit iliuutsit soraarsitsinermut tunngavissaaajuannartut.

Oqaatigaara iliuutsinut pinerluttulinerineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu malersorneqarsinnaasunut atatillugu soraarsitsineq atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat tunngavigalugu pisartoq.

Taamaattumik kommuni inatsisit unioqqutillugit iliuuseq atorfirmut naapertuuttumik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaat tunngavigalugu sulinermut atatillugu unioqqutitsinerunersoq nalileeqqaassaaq, takqulaani oqaatigineqartut, tulliuullugulu - unioqqutitsisoqarsimappat – pineqaatissiissut suna atorneqassanersoq missingiussilluni naliliissalluni. Taamaalluni kommuni assersuutitut qulaani taaneqartutut iliussanngilaq, tassa oqassanngilaq pinerluttulinerineq pillugu inatsimmik unioqqutitsineq soraarsitsinermik ingerlaan-

naq nassataqassasoq. Ataatsimut naliliinermi sulisoq pinerluttulerineq pillugu inat-simmik unioqqutitsisimanersoq aalajangiisuunngilaq, aalajangiisuusorli tassaalluni iliuuseq taanna (pinerluttulerineq pillugu inatsiseqartitsineq tunngavigalugu ma-lersorneqarsinnaanermi saniatigut) atorffimmut naapertuuttumik ataqqinassuseqar-nissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaatip eqqortinneqarneranik ima san-angiillisisitiginersoq sulisoq atorffimminniiginnarsinnaajunnaarluni.

Taamaattumik oqartussaasup paasissutissat saqqummertut tunngavigalugit manna pisumi isummerfigisariaqarjaa, tassalu pissutsit taakku atorffimmut naapertuuttu-mik ataqqinassuseqarnissamik tatiginassuseqarnissamillu piumasaqaammut atane-qartinneqarlutik soraarsitsinermut tunngavilersuutigineqarsinnaanersut, aamma tak. Personalestyrelsip (massakkut Moderniseringsstyrelsip) soraarsitsisarneq pillu-gu quppersagaani quppernerit 34 tullialu.

5.d Atorfeqartitaasup nammineq soraarniuteqarnera pillugu immikkut oqaatigisassat

Atorfeqartitaasup atorffimminit nammineq soraarnissaminut periarfissaqarnera eq-qarsaatigalugu suliaq nr. 8 maluginiarpara. Kommuni suliami tassani A-p soraar-sinneqassamaarnera eqqarsaatigalugu suliami illua'tungiusup isumaanik 14. okto-ber 2013-imi tusarniaasimavoq. A atorffimminit 28. oktober 2013-imi soraarniu-teqarpoq/soraarpoq. A nalinginnaasumik piffissalerlugu soraarsinneqassasoq aala-jiangiinini kommunip A-mut 31. oktober 2013-imi nassiuppaa. Makku aalajangi-nermit ilaatigut erseput:

”Suliaq pillugu oqaaseqaatinnik akerliliissutinilluunniit saqqummiussinissannut 28. oktober 2013-ip tungaanut piffissalerneqarsimavutit. Akerliliissutinik oqaaseqaatinil-luunniit saqqummiussaqaanngilatit, namminerli soraarniutit tunniussimallugu, tamatu-mali pisortaqatigiit suliamik naliliinerat allannngortinngilaa.” (Atorfeqarfimmi nutsigaa-voq)

A soraarsinneqassasoq kommuni tamatuma kingornatigut aalajangiivoq. Kommu-nip aalajangiinera imaaliallaannarlugu imatut paasivara A-p soraarniuteqarnera kommunip akuerinngikkaa.

Isumaqaatigiissuteqartarneq pillugu inatsiseqartitsinermi malittarisassat nalingin-naasut manna nassataarat, tassalu isumaqaatigiissumik atorunnaarsitsineq tassaasoq peqqusissut, taamalu tiguneqarnermini sunniuteqalersartooq. Soraarniut kommunip aalajangiinermini 31. oktober 2013-imeersumi isummerfigisimammagu soraarniut

kommunip soraarsitsisoqarnissaanik aalajangiinnginnerani kommunimut apuussimavoq.

A taamaalilluni atorfimminit soraarniuteqareersimavoq/soraareersimavoq, taamaattumillu isumaqarpunga A soraarsinneqassasoq kommuni aallaavittut aalajangiisinnaanngitsoq. Taamaalilluni atorfeqartitaanermut tunngasunik atorunnaarsitassaqaanngilaq, tamannami A-p soraarniuteqarneratigut pereersimammat.

6. Nalunaarsuineq/sulianik aqutsineq

Kommuni misissuinermi aallartisaaninni qinnuigaara suliani toqqakkani allagaatit tamaasa uannut tunniuteqqullugit. Kommunip tamatumunnga atatillugu oqaatigaa suliani allagaatit sulianut attuumassuteqartut tamaasa tigugikka. Misissuininnulli atatillugu malugaara suliani arlalinni allagaatit suliani taakkunani allagaatini allani innersuussutigineqartut amigaataasut. Assersuutitut oqaatigineqarsinnaavoq suliami ataatsimi (suliami nr. 21-mi) atorfinitsitsineq pillugu allakkat amigaataasut. Suliami allami (suliami nr. 28-mi) suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermi allakkat atorfeqartitaasullu allakkanut taakkununnga akissutaa amigaataapput. Suliaq nr. 31 eqqarsaatigalugu – paasisutissiissutigineqartut malillugit – suliaavittut piunngilaq, taamatuttaarlu atorfeqartitaasup suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissutaa amigaataalluni.

Tamatuma saniatigut kommunip oqaatigaa suliani arlalinni allaffigeqatigiittarnerni allagaasimasut sulianut namminernut ikineqartarsimannngitsut, sulianilli suliarinnittut ataasiakkaat qarasaasiaannit e-mailkontoinilluunniit tamatuma kingornatigut naqitanngortinneqartartussaasut. Tamanna imatut paasisariaqarpara allaffigeqatigiittarnermi allagaasimasut taakku sulianut ataasiakkaanut (pappialanngortitanut) ikineqartarsimannngitsut.

Kiisalu malugaara allagaatit pillugit takussutissianik tigusaqarsimannngitsunga – tassa suliani ataasiakkaani allakkani isertunik anisunillu, e-mailikkut allaffigineqartarnernik, allakkianik il.il. nalunaarsuiffinnik.

Qulaani taaneqartut oqartussaasut nalunaarsuisussaatitaanerat eqqarsaatigalugu tulliuuttuni ataatsimut oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersippaangga.

Malugeqqullugu oqaatigaara nalunaarsuisarneq pillugu tunngavinnik tulliuuttuni allaaserinninninni Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisit (pi-

sortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit nr. 606, 12. juni 2013-imeersoq) pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaa (isumaliutissiissut 1510/2009) ilaatigut innersuussutigisassagakku. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit Kalaallit Nunaannut atuutinngikkaluartoq inatsisip oqaasertai isumaliutissiissullu tassunga atasoq Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinermi ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup imarisaanik inatsiseqartitsinermilu tunngavinnik aalajangersaanermut atatillugu pingaaruteqarput.

Kalaallit Nunaanni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip oqaasertaasa Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip siusinnerusukkut atuuttup (pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip nr. 572-ip, 19. december 1985-imeersup) oqaasertai (immikkoortuni pingaaruteqartuni tamani) assigai. Danmarkimi paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi nutaami nalunaarsuisarneq pillugu aalajangersakkat tunngaviit ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup siusinnerusukkut ilagisaasa inatsisikkut aalajangersarneqarnerannut takussutissaapput. Tunngaviit taakku Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinermi ingerlatsinermi ileqqorissaarnertut iluseqarluatik atuuttut ilimagisariaqarpoq.

Ingerlatsinermi oqartussaasut allagaatinik/uppernarsaatinik nalunaarsuisussaataitanerat inatsikkut ataatsimut aalajangersaavigineqarsimanngilaq, ingerlatsinermili ileqqorissaarnerup malitsigisaanik piumasaaqaatit aalajangersimasut qulaani oqaatigineqareersutut atuupput.

Nalunaarsuisarnermik apeqqut ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi allagaatinik paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu malittarisassanut qanimut attuumassuteqarpoq. Taamaalillutik nalunaarsueriaaseq sunniuteqarluartoq nalunaarsueriaaaserlu pitsaasoq paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi kapitali 4 tunngavigalugu *paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkat* ingerlalluarsinnaanerannut tunngaviupput, tamatumani tak. paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 2, nr. 2 ”journalinut, nalunaarsuiffinnut allattuiffinnullu allanut suliassamut pineqartumut tunngassuteqartunut ilanngullugit allatorneqartut” aamma suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 10, imm. 1, nr. 2 ”allakkat suliassamut tunngasut journalinut, nalunaarsuiffinnut allattuiffinnullu allanut allatorneqarsimasut”. Oqartussaasup suliat allagaatillu/uppernarsaatillu ataasiakkaat naammattumik takussutissalersorsimanngippagit tamanna oqartussaasup allagaatinik paasitinneqarumal-

luni qinnuteqaatinik pineqartunik suliarinninneranut kinguaarsaataasinnaavoq, allaallu allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqaatip tamakkiisumik akuer-saarneqannginneranik nassataqarsinnaalluni, allagaatit/uppernarsaatit toqqorneqar-simannginnerat imaluunniit allagaatit/uppernarsaatit sumiinnerisa takussutissaqar-tinneqannginnerat pissutigalugu. Oqartussaasup suliaatini amigartumik nalunaar-suisarneq pissutigalugu tamakkiisumik takussutissaqartinnigippagit tamatuma in-nuttaasoq allagaatinik paasitinneqarumalluni qinnuteqartoq suliaq allagaatilluun-niit/uppernarsaatilluunniit suussusilerniarlugit paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 3-mi tunngavigineqartumit annertunerujussuarmik immik-koortualulersuisariaqalersissinnaavaa.

Oqartussaasup allagaataanik/uppernarsaataataanik nalunaarsuisarneq suliami il-lua'tungiusup innuttaasulluunniit ingerlatsiviup suliaataani allagaati-nik/uppernarsaatinik paasitinneqarsinnaatitaanerannik isiginninnerup saniatigut allanik arlalinnik siunertaqarpoq.

Ingerlatsinermi oqartussaasup allagaataanik/uppernarsaataataanik ingerlaavartumik sukumiisunillu nalunaarsueriaatsip *sulianik sukumiisumik suliarinninneq* qulak-keerpaa, tassami allagaatit/uppernarsaatit pineqartut oqartussaasup suliamik sulia-rinninneranut atatillugu pilertortumik pisariitsumillu suussusersineqarsinnaallutillu nanineqarsinnaammata. Oqartussaasup *naligiimmik pinnittarnermik tunngaveqar-nermik* malinninnera nalunaarsuinerup aammattaaq ikorfartueqataaffigissavaa, tak. immikkoortoq 4.c.ii, tassami ilusilersorluakkamik nalunaarsueriaatsip siusinneru-sukkut suliaasimasut ass. malittarisassanut ajornartorsiummulluunniit taannaasu-mut tunngasut oqartussaasumut takussutissaqartilissammagit, taakkulu suliani as-singusuni suliarinninnermi atugassatut suussusersiniarnerat nassaariniarnerallu ajornannginnerulersissallugu.

Nalunaarsuineq *uppernarsaasersuinermik mianerinninnissamik* aammattaaq siuner-taqarpoq, tassami ass. allakkat isertut anisulluunniit tulleriinneri malillugit tigune-qarsimanersut nassiunneqarsimanersulluunniit ingerlatsinermi oqartussaasup na-lunaarsueriaatsini aqcutigalugu uppernarsarsinnaasussaammagu. Taamaalilluni sukumiisumik nalunaarsuinerup suliani ataasiakkaani suliat oqartussaasumi sulisut akornanni ingerlaarnerat pillugu *ilisimasaqarneq* takussutissaqarnerlu aamma qu-lakkiissavaa, taamaalilluni sulianik suliarinnittut ataasiakkaat eqqaamannissinnaa-nerat kisiat toqqammaviujunnaarsillugu.

Nalunaarsuineq tamatuma pissuseqataanik *nakkutilliinermi isiginiagassanik* aamma isumaginneqataavoq. Taamaalilluni oqartussaasup suliat ataasiakkaat pilertortumik sukumiisumillu takussutissaqartissinnaavai, assersuutigalugulu suliamik suliarinnineq piffissaliussanik (suliffiup iluani avataaniluunniit) aalajangersaasoqarsimappat taakku iluanniinnersoq nakkutigisinnaallugu.

Kiisalu nalunaarsuineq *toqqorterinermi isiginiagassanik* nakkutilleeqataavoq. Taamaalillutik oqartussaasup nalunaarsuisarnera pillugu piumasaaqatit toqqorterisarneq pillugu inatsimmi (allagaateqarfeqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaani nr. 22-mi, 30. oktober 1998-imeersumi aalajangersarneqarsimapput, taamaalillunilu oqartussaasup suliaataasa allagaataasalu/uppernarsaataataasalu tammarsinnaanerat pitsaasumik sukumiisumillu nalunaarsueriaaseq aqqutigalugu annikillisinneqarsinnaavoq – pingaartumik suliat ataasiakkaat inaarlugit suliarineqareernerisa kingornatigut.